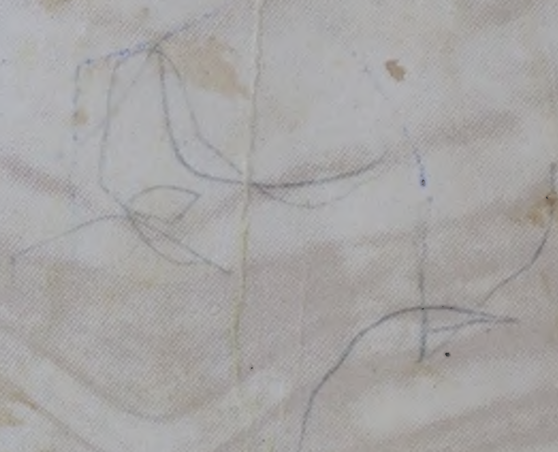



ಭಗವಾನ್ ಶ್ರೀ ವೇದವ್ಯಾಸ

ಪ್ರಣೀ

ಶ್ರೀ ಹರಿವಂಶ ಮಹಾಪುರಾಣ



ಸಂಪಾದಕರು :

ಪಂ. ಪಂಢರಿನಾಥಾಚಾರ್ಯ ಗಲಗಲಿ

ಶಾಂತಿಕಾಲನಿ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ-೩೨

ಪ್ರಕಾಶಕರು

ಪಂ. ಕೂ. ಗಲ[illegible]

ಶಾಂತಿಕಾಲನಿ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ-[illegible]

ತಿದ್ದಿ ಬೆಳ[illegible] ಎರಡನೆಯ ಆವೃತ್ತಿ

❋ ❋

ಬೆಲೆ : ೨೫-೦೦

❋ ❋

ಮುದ್ರಕರು :

ಚ. ತಿ. ತಡಕೋಡ,

ಶ್ರೀ ಶಾರದಾ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಪ್ರೆಸ್.

ತಡಕೋಡ ಗಲ್ಲಿ. ಧಾರವಾಡ

ಮೊದಲು ಮಾತು

ಭಗವಾನ್ ಶ್ರೀವೇದವ್ಯಾಸರಿಂದ [illegible]ದ ಹರಿವಂಶ ಪುರಾಣವು ಸಂತಾನ ಪ್ರದ ಎಂದು ಲೋಕ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ. ಇದರ ಪುರಾಣ ಪ್ರವಚನಗಳಿಂದ ಅನೇಕ ಜನರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಹೆತ್ತ ಮಕ್ಕಳು ಆರೋಗ್ಯ ಭಾಗ್ಯ ಪಡೆದು ಬುದ್ಧಿವಂತ ರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಇಪ್ಪತ್ತು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಶ್ರೀ ಭಂಡಾರ ಕೆರೆಮಠದ ಶ್ರೀ ೧೦೮ ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾಮಾನ್ಯತೀರ್ಥ ಶ್ರೀಪಾದಂಗಳವರ ಆಜ್ಞೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಗದಗಿನ ವೈ. ವಾ. ಕೇ. ನಾರಾಯಣರಾಯರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರಿ ವಂಶ ಪುರಾಣ ನಡೆಯಿತು. ಅವರಿಗೆ ಸಂತಾನವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಶ್ರೀಶ್ರೀಗಳವರ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ ನನ್ನ ಕಡೆಯಿಂದ ಈ ಮಹಾಪುರಾಣವನ್ನು ಹೇಳಿಸಿದರು. ಒಂದು ವರ್ಷ ತುಂಬುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಟ್ಟಿಲು ತೂಗಿತು. ಒಳ್ಳೆ ಸಂತಾನ ಆಯಿತು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿದಿನ ಪುರಾಣವನ್ನು ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ರಿಗೂ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು ಜನಿಸಿದರು.

ಆಗ ಈ ಪುರಾಣದ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀ ಕೇ. ನಾರಾಯಣಯಣರಾಯರಿಗೆ ಶ್ರದ್ಧೆ ಇಮ್ಮಡಿಸಿ ಈ ಪುರಾಣವನ್ನು ಕನ್ನಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದರು. ಅವರ ಸಹಾಯದಿಂದ ಈ ಮಹಾಪುರಾಣವನ್ನು ಭಾಷಾಂತರಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಯಿತು. ಆ ಪ್ರತಿಗಳೆಲ್ಲ ಅವರಿಂದ ಸತ್ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ದಾನವಾಗಿ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟವು. ಬಹು ಜನರ ಬೇಡಿಕೆಯಂತೆ ಈಗ ಮತ್ತೆ ಆ ಗ್ರಂಥದ ಪುನರ್ಮುದ್ರಣವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಈ ಹರಿವಂಶವು ಮಹಾಭಾರತದ ಕಿರೀಟ. ಅಥವಾ ಭಾರತದ ಪರಿಶಿಷ್ಟ. ಅನೇಕ ರೋಚಕರಂಜಕ ಕಥೆ, ಉಪಾಖ್ಯಾನ ತತ್ವಜ್ಞಾನ ಧರ್ಮ ನೀತಿ ನಿದರ್ಶನಗಳಿಂದ ಓದುಗರಿಗೆ ಬೋಧಪ್ರದವೂ ಭಕ್ತಿ ಜನಕವೂ ಆಗಿದೆ.

ಈ ಪುರಾಣವು ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆ ಸಂತಾನವನ್ನು ಕೊಡುವದಲ್ಲದೆ ಇದ್ದ ಮಕ್ಕಳು ಆರೋಗ್ಯವಂತರೂ ಬುದ್ಧಿವಂತರೂ ಆಯುಷ್ಮಂತರೂ ಆಗುವಂತೆ ಅನು ಗ್ರಹಿಸುವದು. ಇದು ಒಳ್ಳೆ ಐಶ್ವರ್ಯಪ್ರದ ಎಂದೂ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

ಈಗ ಈ ಪುರಾಣದ ಎರಡನೆ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಭವಿಷ್ಯ ಪರ್ವವನ್ನೂ ಸೇರಿಸ ಲಾಗಿದೆ.

ಇದನ್ನು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಂದವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಶ್ರೀ ಸಿ. ಟಿ. ತಡಕೋಡ ಶಾರದಾ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ ಪ್ರೆಸ್ ಇವರಿಗೆ ನಾನು ಕೃತಜ್ಞ. ಇದರ ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಮಾಡಿದ ದಿ. ಕೇ. ನಾರಾಯಣರಾಯರ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ನಾನು ಚಿರಋಣಿ.

ಪಂಢರಿನಾಥಾಚಾರ್ಯ ಗಲಗಲಿ

ಶಾಂತಿಕಾಲನಿ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ-೩೨

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

ಹರಿವ[illegible] ಭವಿಷ್ಯ ಪರ್ವ

ಹ ರಿ ವಂ ಶ

ಆದಿಪರ್ವ - ವಿಷ್ಣುಪರ್ವ

ಶ್ರೀ ಹರಿಯ ಚರಿತೆ

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣವೇನಮಃ
ಶ್ರೀ ಹರಿಃಪ್ರಸೀದತು

ನಾರಾಯಣಂ ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ನರಂಚೈವ ನರೋತ್ತಮಂ ।
ದೇವೀಂ ಸರಸ್ವತೀಂ ವ್ಯಾಸಂ ತತೋಜಯ ಮುದೀರಯೇತ್ ॥

ಗುಣಪರಿಪೂರ್ಣನಾದ ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ಅವನು ದೋಷರಹಿತ. ಜ್ಞಾನಗಮ್ಯ. ಮೋಕ್ಷಪ್ರದ. ಜೀವೋತ್ತಮರಾದ್ದ ವಾಯುದೇವರಿಗೂ ಶೇಷದೇವರಿಗೂ ವಂದನೆ. ನಂತರ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಗೂ ಸರಸ್ವತಿದೇವಿಗೂ ವಂದಿಸಿ ಶ್ರೀ ವೇದವ್ಯಾಸದೇವರನ್ನು ನಮಿಸಿ ಗೆಲವು ಕೊಡುವ ಭಾರತ ಪುರಾಣಾದಿಗಳನ್ನು ಪಠಿಸಬೇಕು.

ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ವ್ಯಾಸರಿಗೆ ದ್ವೈಪಾಯನ ಎಂದು ಹೆಸರು. ಶ್ವೇತದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ವಿಷ್ಣುರೂಪದಿಂದ ಅವರೇ ಅಧಿಪತಿಗಳಾದುದರಿಂದಲೂ ಸಾರ್ಥಕ ಅವರಿಗೆ ಈ ಹೆಸರು. ಅವರ ಮುಖಪದ್ಮದ ಪಕಳೆದುಟಿಯಿಂದ ಹೊರಟ ಈ ಪುರಾಣ ಪುಣ್ಯಗ್ರಂಥ. ಇದನ್ನು ಓದಿದವರಿಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು. ಕೇಳಿದವರಿಗೆ ಪ್ರೇಯಸ್ಸು. ಇದರ ಶ್ರವಣಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಎಲ್ಲ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಿಂದು ಬಂದ ಫಲ. ಪಠಣ ಪಾಠಣ ಗೈದವರಿಗೆ ರಾಜಸೂಯ ಅಶ್ವಮೇಧ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ಯಜ್ಞ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯ.

ಈ ವ್ಯಾಸರು ನಾರಾಯಣನ ಅಭಿನ್ನಾಂಶ. ಇವರೇ ಭಗವದ್ವಿಭೂತಿ. ಶ್ರೀ ಹರಿಯ ಸಾಕ್ಷಾದವತಾರ. ಇವರ ಮೂಲರೂಪನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮ ಆರನೆಯುವ. ಪರಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ಅವ್ಯಕ್ತ. ಅವ್ಯಕ್ತದಿಂದ ಮಹತ್ತತ್ವ. ಮಹತ್ತಿನಿಂದ ಅಹಂಕಾರ. ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ಪಂಚತನ್ಮಾತ್ರೆಗಳು. ತನ್ಮಾತ್ರೆಗಳಿಂದ ಪಂಚ ಮಹಾಭೂತಗಳು. ಅನಂತರ ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮ. ಅದರಂತೆ ಶಬ್ದಬ್ರಹ್ಮರಾದ ವ್ಯಾಸರೂ ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮದಿಂದ ಆರನೆಯುವರು. ಪರಬ್ರಹ್ಮ, ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮ, ವಸಿಷ್ಠ, ಶಕ್ತಿ, ಪರಾಶರ, ವೇದವ್ಯಾಸ. ಇವರು ಮಹರ್ಷಿರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಅಕ್ಷಯವಾದ ಅನಂತ ವಿಭೂತಿರೂಪಗಳುಳ್ಳವರು. ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನದ ತವನಿಧಿ. ಗುಣಪರಿಪೂರ್ಣ. ಓಂಕಾರವಾಚ್ಯ. ಇವರನ್ನು ಉಪಾಸನೆಗೈಯುತ್ತೇನೆ.

ಚರಾಚರಾತ್ಮಕವಾದ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆಲ್ಲ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಾದ ಮಂಗಲಮೂರ್ತಿ ಶ್ರೀ ಹರಿಗೆ ಚರಾಚರಗುರು ಎಂದು ಭಾವನೆಯಿಂದ ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯದ ಕುಲಗುರುಗಳಾದ ಶೌನಕರು ಸೂತರನ್ನು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡುತ್ತಾರೆ. (ಮಹಾಜ್ಞಾನಿಗಳು ಈ ಶೌನಕರು. ಹನ್ನೊಂದು ಸಾವಿರ ಜನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅನ್ನ ದಾನ ವಿದ್ಯಾದಾನ ಎರಡೂ ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಕುಲಪತಿ ಎಂಬುದು ಬಿರುದಾಗಿತ್ತು. ಈ ಪುರಾಣವನ್ನು ಪ್ರವಚನಮಾಡುವ ಸೂತರು ಎಂದರೆ ಅಗ್ನಿ ಕುಂಡದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಲೋಮಹರ್ಷಣರ ಮಗ ಉಗ್ರಶ್ರವರು. ಇವರಿಗೆ ಸೌತಿ ಎಂದೂ ಕರೆಯುವರು. ಇವರ ತಂದೆ ಲೋಮಹರ್ಷಣರಿಗೆ ಸೂತ ಎಂದೂ ಹೆಸರಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವರ ಮಗ ಸೂತ ಸೌತಿ ಉಗ್ರಶ್ರವ ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಹೆಸರುವಾಸಿಗಳಾಗಿದ್ದರು.)

ಶೌನಕ—ಸೂತಾಚಾರ್ಯ ! ನೀನೀಗ ಅನೇಕ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಆಖ್ಯಾನ ಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದೆ. ದೇವ, ದಾನವ, ಮಾನವ, ಮುನಿ, ಗಂಧರ್ವ, ಸರ್ಪ, ಹಕ್ಕಿ, ರಾಕ್ಷಸ, ಸಿದ್ಧ, ಗುಹ್ಯಕ ಮುಂತಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜಾತಿ ಜನಾಂಗ ಜನ್ಮ ಕರ್ಮಗಳುಳ್ಳ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರವಾದ ಚರಿತ್ರ ಆಖ್ಯಾನ ಕಥೆ ಹಾಗೂ ವೃತ್ತಾಂತಗಳನ್ನು ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಿದಿರಿ. ಆದರೆ ಯಾದವಕುಲದ ವೃಷ್ಣಿ ಅಂಧಕ ಎಂಬ ಎರಡು ವಂಶಗಳ ವಿಸ್ತಾರದ ಬಗೆಯನ್ನು ತಾವು ನಮಗೆ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ದಯಮಾಡಿಟ್ಟು ತಾವು ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿಸಬೇಕು. ಶ್ರೀಹರಿಯು ಕಥಾರೂಪವಾಗಿ ತಾವು ಹೇಳಿದ ಪುರಾಣ ವೆಲ್ಲವೂ ನಮಗೊಂದು ಅಮೃತ. ತಮ್ಮ ಪುರಾಣವಾಣಿ ಕೇಳಲು ಇಂಪು. ಹೃದ ಯಕ್ಕೆ ಆಪ್ಯಾಯನ.

ಉಗ್ರಶ್ರವಸೂತ—ಹಿಂದೆ ಶ್ರೀವೇದವ್ಯಾಸರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ವೈಶಂಪಾಯನ ಮಹರ್ಷಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಜನಮೇಜಯ ಮಹಾರಾಜ ನಿನ್ನಂತೆಯೇ ಶ್ರೀ ಹರಿಯು ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳಗಿದ ಅಂಧಕ ವೃಷ್ಣಿವಂಶಗಳ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿರಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದ. ಅದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀವ್ಯಾಸರು ಉತ್ತರರೂಪವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ ಆ ಹರಿಯ ಕಥಾಮೃತವನ್ನೇ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿರಿ.

ಈ ಚರಾಚರಾತ್ಮಕವಾದ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದವ ಪರಮಾತ್ಮ. ಅವನು ಮೊದಲು ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿ ಅವನಿಂದ ಸ್ಥಾವರ ಜಂಗಮಾತ್ಮಕ ವಾದ ಈ ವಿಶ್ವವನ್ನೆಲ್ಲ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿಸಿದ. ಈ ಜಗತ್ತಿಗೆಲ್ಲ ಕಾರಣ ಬ್ರಹ್ಮ. ಆ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಕಾರಣ ಶ್ರೀಹರಿ. ಆ ಶ್ರೀ ಹರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಯಾರೂ ಕಾರಣರಿಲ್ಲ. ಅವನನ್ನು ಯಾರೂ ಹುಟ್ಟಿಸಿಲ್ಲ. ಅವನು ಸ್ವಯಂಭೂ ಅಜ.

ಭಗವಂತ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಬಯಸಿದ. ಅವ್ಯಕ್ತ, ಪ್ರಧಾನ. ಎಂದು ಕರೆಯುವ ಜಡಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದ ಮಹತ್ ಎಂಬ ತತ್ವವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ. ಈ ಜಡಪ್ರಕೃತಿಗೆ ಅಭಿಮಾನಿಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯಿಂದ ನಾಕು ಮುಖದ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರನ್ನು ಹಡೆದ. ಮಹತ್ತತ್ವವೇ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರಿಗೆ ಶರೀರ. ಆ ಮಹತ್ತತ್ವದಿಂದ ಅಹಂಕಾರ ತತ್ವವು ಜನಿಸಿತು. ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ಭೂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮಗಳು ಎಂದರೆ ಪಂಚತನ್ಮಾತ್ರೆಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿ. ಈ ತನ್ಮಾತ್ರೆಗಳಿಂದ ಪಂಚಭೂತಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿ. ಇವು ಸ್ಥೂಲಭೂತಗಳು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ನೀರಿನ ಸೃಷ್ಟಿ. ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದ ಒಳಗಿನ ಈ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ದೇವಮಾನದ ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಶೇಷಶಾಯಿಯಾಗಿ ವಾಸಿಸಿದ ಶ್ರೀಹರಿ. ನೀರಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆನಾರಾಯಣ ಎಂದು ಹೆಸರು.

"ಆಪೋ ನಾರಾ ಇತಿ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ಆಪೋ ವೈ ನರಸೂನವಃ ।
ಅಯನಂ ತಸ್ಯ ತಾಃ ಪೂರ್ವಂ ತೇನ ನಾರಾಯಣಃ ಸ್ಮೃತಃ ॥

ನಾರ ಎಂದರೆ ನೀರು. ಅದೇ 'ಅಯನ' ಎಂದರೆ ಆಶ್ರಯವಾಗಿ ಉಳ್ಳವ ನಾರಾಯಣ. ಆರ ಎಂದರೆ ದೋಷ. 'ನ+ಅರ' ದೋಷ ಇಲ್ಲದವ. ನಿರ್ದೋಷ ಪುರುಷ ಎಂತಲೂ ಅರ್ಥ ಈ ನಾರಾಯಣಶಬ್ದಕ್ಕೆ. "ನ+ಅರ" ದೋಷವಲ್ಲದ ಗುಣ ಎಂದು 'ನಾರ' ಶಬ್ದದ ಅರ್ಥ. "ನಾರಾಣಾಂ = ಗುಣಾನಾಂ 'ಅಯನಂ' ಆಶ್ರಯಃ = ನಾರಾಯಣ : ಗುಣಗಳಿಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣನಾದವನೇ ನಾರಾಯಣ. ನಿರ್ದುಷ್ಟಳಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಿದೇವಿಗೆ ಆಶ್ರಯ. ಮುಕ್ತರಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ಜ್ಞಾನಿಗವ್ಯ. ಮೋಕ್ಷದಾತ ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಅನೇಕ ಅರ್ಥ ಗರ್ಭಿತವಾದ ನಾರಾಯಣ ಶಬ್ದ ವಾಚ್ಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ ಆ ಶ್ರೀ ಹರಿ. ಈ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣನು ತನ್ನ ವೀರ್ಯವನ್ನು ಇರಿಸಿದನು. ಹಿರಣ್ಮವರ್ಣದ ಅದು ಬಂಗಾರ ಬಣ್ಣದ ಅಂಡದ ಆಕಾರವಾಗಿ ಆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಆದುದರಿಂದ ಚತುರ್ಮುಖನು ಉತ್ಪನ್ನನಾದ. ಹಿರಣ್ಮಯವಾದ ಅಂಡದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಹಿರಣ್ಯ ಗರ್ಭ ಎಂದು ಹೆಸರಾದ. ಒಂದು ವರ್ಷದ ವರೆಗೆ ಬ್ರಹ್ಮನು ಆ ಅಂಡದಲ್ಲಿದ್ದ. ನಂತರ ಅದನ್ನು ಇಬ್ಭಾಗವಾಗಿ ಮಾಡಿ ಹೊರಗೆ ಬಂದ. ಬ್ರಹ್ಮ ಹುಟ್ಟಿದ ಅಂಡ ಪರಬ್ರಹ್ಮನ ವೀರ್ಯದಿಂದ ರೂಪಗೊಂಡ ಅಂಡವಾದುದರಿಂದ ಅದು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಎನಿಸಿತು. ಬ್ರಹ್ಮ ಹೊರಬಿದ್ದು ಬಂದ ಬಳಿಕ ಸೀಳಿ ಎರಡು ಹೋಳಾದ ಆ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದ ಮೇಲ್ಭಾಗವೇ ಸ್ವರ್ಗಾದಿಗಳು. ಕೆಳಭಾಗವೇ ಭೂ ಭಾಗ. ಇವೆರಡರನಡುವಿನದೇ ಆಕಾಶದ ಅವಕಾಶ. ಈ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ತೇಲಾಡುತ್ತಿದೆ ಈ ಪೃಥ್ವೀ ಮಂಡಲ. ಆಕಾಶ ಪಥದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರ ನಕ್ಷತ್ರ ನೀ ಹಾರಿಕೆ ಗ್ರಹೋಪಗ್ರಹ

ಗಳನ್ನೂ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಸೂರ್ಯನ ಮೂಲಕ ಎಂಟು ದಿಕ್ಕು ಹಾಗೂ ಉಪದಿಕ್ಕುಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವಾಯಿತು. ಈ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದ ಒಳಗಡೆ ಮಾತ್ರ ಈ ದಿಕ್ಕು ವಿದಿಕ್ಕುಗಳ ಕಲ್ಪನೆ. ಇದರ ಹೊರಗಡೆ ದಿಕ್ಕಿನ ಪ್ರಸಕ್ತಿಯೇ ಇಲ್ಲ.

ಈ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿಯೇ ಪಿಂಡಾಂಡದ ರಚನೆಯನ್ನು ನಾರಾಯಣನ ಆದೇಶದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಗೈದರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮೊದಲು ಕಾಲ, ಮನಸ್ಸು, ಮಾತು, ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಪ್ರೀತಿ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಮರೀಚಿ, ಅತ್ರಿ ಅಂಗಿರಸ್, ಪುಲಸ್ತ್ಯ, ಪುಲಹ, ಕ್ರತು, ವಸಿಷ್ಠ ಎಂಬ ಸಪ್ತ (ಏಳು) ಋಷಿಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಮನಸಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟಿಸಿದ. ಇವರಿಗೆ ಸಪ್ತಬ್ರಹ್ಮರು ಎಂದು ಹೆಸರು.

ಇವರಿಲ್ಲದೇ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಸನಕ ಸನಂದನ ಸನಾತನ ಸನತ್ಕುಮಾರ ಸ್ಕಂದ ನಾರದ ರುದ್ರ ಎಂಬ ಇನ್ನೂ ಏಳು ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಸನತ್ಕುಮಾರನು ಮರೀಚಿ ಮೊದಲಾದ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳಿಗಿಂತ ಹಿರಿಯ. ಬ್ರಹ್ಮನ ಕೋಪದಿಂದ ಜನಿಸಿದವನೇ ರುದ್ರ. ಇವರಲ್ಲಿ ಸನತ್ಕುಮಾರ ಹಾಗೂ ಸ್ಕಂದ ಸನಕ ಸನಂದ ಸನಾತನ ನಾರದ ಈ ಆರು ಜನರು ನೈಷ್ಠಿಕ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ನಿಷ್ಠರಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಏಳೂ ಬ್ರಹ್ಮ ಮಾನಸ ಪುತ್ರರು ತಂದೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಆಜ್ಞಾತಿಯಂತೆ ವಂಶಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದರು. ಈ ಏಳು ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳ ವಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳೂ ಕಶ್ಯಪ ಮೊದಲಾದ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳೂ ಯಜ್ಞ ಯಾಗಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಜನಿಸಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕುಲಗಳನ್ನು ಬೆಳಗಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಯಜ್ಞಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಋಗ್ವೇದ ಯಜುರ್ವೇದ ಸಾಮವೇದಗಳನ್ನು ಆವಿಷ್ಕಾರಗೊಳಿಸಿದರು. ಮತ್ತು ಹವಿಸ್ಸು ಮಂತ್ರ ಮೋಡ ಮಿಂಚು ಇಂದ್ರಚಾಪ ಔಷಧಿ ವನಸ್ಪತಿ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನೂ ಯಜ್ಞಾರ್ಥವಾಗಿಯೇ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದರು.

ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಶ ಭೂತರಾದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮನು ತನ್ನ ಮುಖದಿಂದ ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ. ಪಿತೃಗಳನ್ನು ವಕ್ಷಸ್ಥಳದಿಂದ ಮಾನವರನ್ನು ಜನನೇಂದ್ರಿಯದಿಂದ, ದೈತ್ಯರನ್ನು ಪೃಷ್ಠ ಭಾಗದಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿದ. ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನ ಅಂಗಾಂಗಳಿಂದ ಹುಟ್ಟನ್ನು ಪಡೆದವು.

ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಮಾನಸ ಪುತ್ರರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದ ವಶಿಷ್ಠರಿಗೆ ಅಪವ ಪ್ರಜಾಪತ್ತಿ ಎಂದು ಹೆಸರು. ಅವರು ಬ್ರಹ್ಮನ ಆದೇಶದಂತೆ ಪ್ರಜಾ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ವಿಪುಲ

ಗೊಳಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಆದರೂ ಅವರ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಸೃಷ್ಟಿ ಭರದಿಂದ ಬೆಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅವರೇ ತಮ್ಮ ದೇಹವನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಗಂಡು ಎಂದು ಎರಡು ಭಾಗ ಮಾಡಿದರು. ಆ ಹೆಣ್ಣು ಶತ ರೂಪಾ, ಹೆಣ್ಣು-ಕುದುರೆ, ಜಿಂಕೆ ಮುಂತಾದ ಹೆಣ್ಣು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ರೂಪತಳೆದಳು ಆ ಶತರೂಪೆ. ಆಗ ಆಪವ ಪ್ರಜಾಪತಿಗಳು ತಾವು ಎತ್ತು. ಗಂಡುಗುದುರೆ, ಗಂಡು ಚಿಗರೆಗಳ ರೂಪ ಪಡೆದು ವಿಹಾರ ಮಾಡಿ ಮೈಥುನ ರೀತಿಯಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳ ವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದರು.

ಮೊದಲು ವಿಷ್ಣು ವಿರಾಟ್ ನಾಮಕನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದ. ಬ್ರಹ್ಮನ ಮೂಲಕ ಮೊದಲು ಅಯೋನಿಜವಾದ ಸಂತಾನವನ್ನೆ, ಶ್ರೀ ಹರಿಯು ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ. ಇದು ಶ್ರೀ ಹರಿಯ ಮೊದಲನೆಯ ಸರ್ಗ. ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಮುಂದು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ವ್ಯವಧಾನದಿಂದ ಆವನ ನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ಆದ ಮೊದಲು ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ನಾರಾಯಣನ ವಿಸರ್ಗ ಎನ್ನುವರು. ವ್ಯವಹಿತ ಸರ್ಗ ವಿಸರ್ಗ. ಮುಂದೆ ಆಪವಮನು ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿ ಮೈಥುನ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದ್ದು ಮನ್ವಂತರ. ಬ್ರಹ್ಮ ದೇವರನ್ನು ಅಂತರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಎಂದರೆ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಧಾನವಾಗಿಸಿ ಶ್ರೀಹರಿ ಗೈದ ಅಯೋನಿಜ ಸೃಷ್ಟಿ ಮೊದಲನೆಯ ವಿಷ್ಣುವಿನ ವಿಸರ್ಗ. ಅವೇ ವಿಷ್ಣು ಆಪವ ಮನುವಿನ ಮೂಲಕ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿ ತನ್ಮೂಲಕ ಮಾಡಿದ ಯೋನಿಜ ಸೃಷ್ಟಿ ಮನ್ವಂತರ ಎನಿಸಿತು. ಅಯೋನಿಜ ಮತ್ತು ಯೋನಿಜ ಎರಡೂ ವಿಧವಾದ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಶ್ರೀ ಹರಿಯೇ. ಅಯೋನಿಜ ಸೃಷ್ಟಿ ವಿಸರ್ಗ. ಯೋನಿಜ ಸೃಷ್ಟಿ ಮನ್ವಂತರ.

——

ಅಧ್ಯಾಯ ಎರಡು

ಅಯೋನಿಜೆಯಾದ ಶತರೂಪೆಯು ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಘೋರ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿ ಸ್ವಾಯಂಭುವಮನುವಿನಂತಹ ದಿವ್ಯತೇಜೋಭಾಸುರನಾದ ಪತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಳು. ಅವನಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ವೀರ ಎಂಬ ಗಂಡು ಮಗು ಹುಟ್ಟಿತು. ಈ ವೀರನಿಗೆ ಕಾಮ್ಯಾ ಎಂಬ ಪತ್ನಿ ಇದ್ದಳು. ಕಾಮ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ವೀರನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವ್ರತ ಉತ್ತಾನಪಾದ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಪುತ್ರರು ಉತ್ಪನ್ನರಾದರು. ಪ್ರಿಯವ್ರತನಿಗೆ ಕರ್ದಮ ಪ್ರಜಾಪತಿಯು ಮಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅವಳ ಹೆಸರಾದರೂ ಅತ್ತೆಯಂತೆ ಕಾಮ್ಯಾ ಎಂದೇ ಇದ್ದಿತು. ಪ್ರಿಯವ್ರತನಿಂದ ಕಾಮ್ಯೆಗೆ ಸಮ್ರಾಟ್, ಕುಕ್ಷಿ, ವಿರಾಟ್, ಪ್ರಭು, ಎಂದು ನಾಲ್ಕು ಜನ ಮಕ್ಕಳಾದರು.

ಅತ್ರಿನಾಮಕ ಪ್ರಜಾಪತಿಯು ಉತ್ತಾನಪಾದನನ್ನು ದತ್ತಕ ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಉತ್ತಾನಪಾದನಿಗೆ ಸೂನೃತಾ ಎಂಬ ಹೆಂಡತಿಯಿಂದ ಧ್ರುವ, ಕೀರ್ತಿಮಂತ, ಶಿವ, ಅಯಸ್ಪತಿ ಎಂಬ ಕುಮಾರರಿದ್ದರು. ಪರಮಭಗವದ್ಭಕ್ತನಾದ ಧ್ರುವರಾಜನ ತಾಯಿಯಾದ ಸೂನೃತೆಯನ್ನು ಅವಳ ತಂದೆಯಾದ ಧರ್ಮನು ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿ ಆ ಯಜ್ಞಫಲರೂಪವಾಗಿ ಪಡೆದಿದ್ದನು.

ಧ್ರುವನು ಮೂರು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಅತ್ಯುಗ್ರವಾದ ಮಹಾ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿ ಭಗವಾನ್ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಅರ್ಚಿಸಿ ಮೆಚ್ಚಿಸಿದನು. ಅವನೆದುರು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾದ ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮನು ಧ್ರುವನಿಗೆ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳ ಮುಂದೆ ಅಚಲವಾದ ಒಂದು ಧ್ರುವಸ್ಥಾನವನ್ನಿತ್ತು ಸಂತೋಷಾತಿಶಯದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಅತ್ಯರ್ಥ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಧ್ರುವರಾಜನ ಲೋಕೋತ್ತರವಾದ ಮಹಾ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಕೇಳಿದ ದೈತ್ಯ ಗುರುವಾದ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರೂ ಕೂಡ 'ಅಬ್ಬಾ ಏನಿದು ಧ್ರುವನ ಪುಣ್ಯ! ಎಂಥ ಭಾಗ್ಯ! ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳೂ ಕೂಡ ಇವನನ್ನು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಹಾಕುತ್ತಿರುವರಲ್ಲ!' ಎಂದು ಪ್ರಶಂಸೋದ್ಗಾರ ತೆಗೆದರಂತೆ.

ವೈಷ್ಣವ ಶಿಖಾಮಣಿಯಾದ ಈ ಧ್ರುವರಾಜನಿಗೆ ಶಂಭು ಎಂಬ ಪತ್ನಿಯಿಂದ ಶ್ಲಿಷ್ಟಿ, ಭವ್ಯರೆಂಬಿಬ್ಬರು ಪುತ್ರರು ಜನಿಸಿದರು. ಶ್ಲಿಷ್ಟಿಯು ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಸುಚ್ಛಾ

ಯೆಂಯು ರಿಪು, ರಿಪುಂಜಯು. ಪುಣ್ಯ, ವೃಕಲ, ವೃಕತೇಜಸ ಎಂಬ ಐದು ಸತ್ ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆದಳು.

ರಿಪುವಿಗೆ ಬೃಹತೀ ಎಂಬ ಭಾರ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ತೇಜಃಪುಂಜನಾದ ಚಾಕ್ಷುಷ ಎಂಬ ಕಾಂತಿಸಂತನಾದ ಪುತ್ರನು ಜನಿಸಿದನು. ಆ ಚಾಕ್ಷುಷನಿಗೆ ವೀರಣ ಪ್ರಜಾಪತಿಯ ಮಗಳಾದ ಪುಷ್ಕರಿಣಿ ಎಂಬ ಮಡದಿಯಿಂದ್ದಳು. ಅವಳಿಗೆ ಮನು ಎಂಬ ಮಗನು ಜನಿಸಿದನು. ಮಹಾ ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾದ ಮನುವಿಗೆ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರಜಾಪತಿಯ ಕನ್ಯೆಯಾದ ನಡ್ವಲಾ ಎಂಬ ನಾರೀಮಣಿಯಿಂದ ಉರು, ಪುರು, ಶತದ್ಯುಮ್ನ, ತಪಸ್ವಿ, ಸತ್ಯವಾನ್, ಕವಿ, ಅಗ್ನಿಷ್ಟುತ್, ಅತಿರಾತ್ರ, ಸದ್ಯುಮ್ನ, ಅಭಿಮನ್ಯ ಎಂಬ ಹತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಉರು ಎಂಬ ರಾಜಕುಮಾರನಿಗೆ ಅಗ್ನಿಕನ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಗ, ಸುಮನ, ಖ್ಯಾತಿ, ಕ್ರತು, ಆಂಗಿರಸ, ಗಮ ಎಂಬ ಆರು ಮಕ್ಕಳು ಜನಿಸಿದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಅಂಗ ರಾಜನು ಸುನೀಥಾ ಎಂಬ ಅಂಗನೆಯಲ್ಲಿ ವೇನ ಎಂಬ ಮಗುವನ್ನು ಪಡೆದನು.

ವೇನನ ಅಪಚಾರ, ಅನಾಚಾರ, ಅತ್ಯಾಚಾರಗಳಿಂದ ನೊಂದು ಕ್ರುದ್ಧರಾದ ಸಿದ್ಧಮುನಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಅವನನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿ ಅವನ ಬಲಗೈಯನ್ನು ಕಡೆದರು. ಆಗ ಪೃಥುರಾಜನು ಹುಟ್ಟಿಬಂದನು. ಅವನನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೇ ಋಷಿಗಳು 'ಇವನು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಸಂತಸ ಶಾಂತಿಗಳನ್ನಿತ್ತು ರಕ್ಷಿಸುವನು' ಎಂದು ಹಾಡಿ ಹೊಗಳಿ ಹರಸಿದರು.

ಪ್ರಪಂಚದ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತನಾದ ರಾಜರ್ಷಿ ಎನಿಸಿದ ಆ ಪೃಥು ಮಹಾರಾಜನಿಂದ ಸೂತ, ಮಾಗಧರು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಹಾಗೂ ಭೂಮಿಯು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಭೀಪ್ಸಿತಗಳನ್ನು ಕರೆದು ಕೊಟ್ಟಳು.

ಆ ಪೃಥುವಿನಿಂದ ಮುಂದೆ ಅಂತರ್ಧಿ ಪಲಿತ ಎಂಬ ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಅಂತರ್ಧಿಗೆ ಶಿಖಂಡಿನಿಯೆಂಬ ಕಾಂತೆಯಿಂದ ಹವಿರ್ಧಾನ; ಹವಿರ್ಧಾನನಿಗೆ ಅಗ್ನಿ ಕುಮಾರಿಯಾದ ಧಿಷಣೆಯಿಂದ ಪ್ರಾಚೀನಬರ್ಹಿ, ಶುಕ್ಲ, ಗಯ, ಕೃಷ್ಣ, ವ್ರಜ, ಅಜಿನ ಎಂಬ ಷಟ್ ಸಂತರು ಸಂಭೂತರಾದರು.

ಇವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಬರ್ಹಿ ಎಂಬ ಪ್ರಜಾಧಿನಾಥನು ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠನಿದ್ದನು. ಅವನು ಯಜ್ಞಮಾಡಿ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಇರಿಸಿದ ದರ್ಭೆಗಳಿಂದ ಭೂಮಿಯೆಲ್ಲ ತುಂಬಿ ಹೋದದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಾಚೀನಬರ್ಹಿ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿತ್ತು. ಅವನು ಸಮುದ್ರನಾಥನ ಮಗಳಾದ ಸವರ್ಣೆಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಹತ್ತು ಜನ ಪ್ರಚೇತಸರೆಂಬ ಖ್ಯಾತರಾದ ವೀರಕುಮಾರರನ್ನು ಹೆತ್ತನು.

ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ವರುಷಗಳವರೆಗೆ ಸಮುದ್ರ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಘೋರತಪಶ್ಚರ್ಯೆಯನ್ನು ಆಚರಿಸಿದರು. ಆಗ ಅನಾಯಕವಾದ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆಲ್ಲ ಗಿಡ ಬಳ್ಳಿಗಳು ನಿಬಿಡವಾಗಿ ಅತಿಶಯ ಬೆಳೆದು ನಿಂತು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದವು. ಲಕ್ಷಲಕ್ಷ ವೃಕ್ಷರಾಶಿಗಳ ಅತಿಕ್ರಮಣ, ಸ್ಥಲಾಕ್ರಮಣಗಳಿಂದ ಜನರಿಗೆಲ್ಲ ವಾಸಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳಸಿಕ್ಕದೇ ಪ್ರಜಾಕ್ಷಯವಾಗಹತ್ತಿತು. ಘನ ನಿಬಿಡವಾದ ನೀರಂಧ್ರ ವಸುಂಧರೆಯಲ್ಲಿ ಗಾಳಿಗೂ ಕೂಡ ಸುಳಿದು ಸಂಚರಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿದ್ದಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಎದ್ದು ಬಂದ ಪ್ರಾಚೇತಸರು ವೃಕ್ಷಲಕ್ಷಗಳ ಈ ಅಕ್ರಮ ಆಕ್ರಮಣದ ಪ್ರಕ್ರಮವನ್ನು ಕಂಡು ಕೆಂಡವಾಗಿ ಕೆರಳಿ ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಕಿಡಿಗಳನ್ನೂ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಗಾಳಿಯನ್ನೂ ಬಿಡಹತ್ತಿದರು. ಅವರ ಮುಖದಿಂದ ಹೊರಟ ಗಾಳಿಯು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ನಭಶ್ಚುಂಬಿಯಾದ ಹೆಮ್ಮರಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ಬುಡ ಬೇರು ಸಹಿತವಾಗಿ ಕಿತ್ತೆಸೆದು ಒಣಗಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ಶುಷ್ಕವಾದ ಆ ತರುಲತಾಗುಲ್ಮ ರಾಶಿಯನ್ನು ಕಣ್ಣಿನ ಕಿಡಿಗಳು ಹಾರಿ ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಮಾಡಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಹೀಗೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಸಮಯ ನಡೆದರೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಔಷಧಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಗಿಡ ಸಿಕ್ಕದಂತಾಗುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಿತು.

ವನಸ್ಪತಿ ಪ್ರಪಂಚದ ಈ ಸರ್ವನಾಶ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಕಂಡು ವೃಕ್ಷರಾಜನಾದ ಚಂದ್ರನು ಬಂದು ಆ ಪ್ರಾಚೇತಸರನ್ನು ಸಂತೈಸುತ್ತ "ಶಾಂತರಾಗಿರಿ, ಕುಮಾರರೆ! ಪ್ರಾಯಃ ಪೃಥಿವಿಯೆಲ್ಲ ವೃಕ್ಷಶೂನ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಇನ್ನು ಮೇಲಾದರೂ ಆ ಮುಖಮಾರುತ, ನೇತ್ರಾಗ್ನಿಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಶಾಂತರಾಗಿರಿ. ದೇವರ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಜ್ಞಾನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯರ್ಥವಾದ ಪದಾರ್ಥವೇ ಇಲ್ಲ. ವೃಕ್ಷಗಳಂತೂ ಅತ್ಯಂತ ಆವಶ್ಯಕವಾದ ಜೀವನಪ್ರದ ಪದಾರ್ಥ. ಅವುಗಳನ್ನು ಸರ್ವಾತ್ಮನಾ ವಿಧ್ವಂಸನ ಗೈಯುವದು ಭಗವತ್ ಸಂಕಲ್ಪಕ್ಕೆ ವಿಸಂಗತ." ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿದನು. ಮತ್ತು *ವೃಕ್ಷಕನ್ಯೆಯಾದ ಮಾರಿಷೆಯನ್ನು ತನ್ನ

---

* ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕಂಡು ಋಷಿಯು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ವಿಘ್ನಮಾಡಲೆಂದು ಇಂದ್ರನು ಪ್ರಮ್ಲೋಚೆಯೆಂಬ ಅಪ್ಸರೆಯನ್ನು ಕಳಿಸಿದನು. ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿ ಮುಗ್ಧನಾದ ಮುನಿಯು ಅವಳೊಂದಿಗೆ ಎಷ್ಟೋವರುಷ ಸಂಸಾರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇದ್ದನು. ಒಂದು ದಿನ ಅವನಿಗೆ ವೈರಾಗ್ಯವುಂಟಾಗಿ ತನ್ನ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ವಿಘ್ನಕಾದ ಪ್ರಮ್ಲೋಚೆಯೆಡೆಗೆ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ನೋಡಿದನು. ಆಗ ಅವಳ ಗರ್ಭವು ಕರಗಲು ಅದರ ರಸವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಗಿಡಗಳಿಗೆ ಒರಿಸಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದಳು. ವಿಸ್ರುತವಾದ ಆ ಗರ್ಭವು ವೃಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಮಾರಿಷಾ ಎಂಬ ಕನ್ಯೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆದಿತು.

ಅರ್ಧ ತಪಸ್ಸು-ತೇಜಸ್ಸುಗಳೊಂದಿಗೆ ಆ ಹತ್ತೂ ಪ್ರಾಚೇತಸ ಕುಮಾರರಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನು.

ಚಂದ್ರನ ಅಮೃತೋಪಮವಾದ, ಸಕಾರಣವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಶಾಂತರಾದ ವಿವೇಕಿಗಳಾದ ಆ ಹತ್ತೂ ರಾಜಕುಮಾರರು ಮಾರಿಷೆಯನ್ನು ಆನಂದ ದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಮದುವೆಯಾದರು. ಮತ್ತು ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಮನಸಾ ಅವಳಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಾಧಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಆಗ ಚಂದ್ರನ ಅಂಶದಿಂದ ದಕ್ಷಪ್ರಜಾಪತಿಯು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಈ ದಕ್ಷಪ್ರಜಾಪತಿಯು ಎರಡು ಕಾಲಿನ ಹಾಗೂ ನಾಲ್ಕು ಕಾಲಿನ ಜೀವಿ ಗಳನ್ನೂ ಚರಾಚರ ನಾನಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನೂ ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು. ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನಾ ಜಾತಿಯ ಅರವತ್ತು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಡೆದನು.

ಅವರಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಕನ್ಯೆಯರನ್ನು ಧರ್ಮನಿಗೂ ಹದಿಮೂರು ಕನ್ಯೆಯರನ್ನು ಕಶ್ಯಪರಿಗೂ ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಚಂದ್ರನಿಗೂ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟನು. ಆ ಚಂದ್ರನ ಹೆಂಡಂದಿರೇ ಅಶ್ವಿನೀ, ಭರಣೀ, ಮೊದಲಾದ ನಕ್ಷತ್ರನಾಮ ದಿಂದ ನಿತ್ಯವೂ ಆಗಸದ ಅಂಗಣವನ್ನು ಬೆಳಗುತ್ತಲಿರುವರು. ಈ ಎಲ್ಲ ಕನ್ಯೆಯರಿಂದ ದೇವ-ದಾನವ, ಖಗ-ಮೃಗ, ಪಶು-ಪಕ್ಷಿ, ಯಕ್ಷರಕ್ಷ, ಗಂಧರ್ವ ಅಪ್ಸರ, ನಾಗ ಮೊದಲಾದ ಜಾತಿಯ ಪ್ರಜೆಗಳು ಉಂಟಾದರು. ಇದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಕೇವಲ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ಅಥವಾ ದರ್ಶನ ಸ್ಪರ್ಶನಾದಿಗಳಿದಲೂ ಅಯೊನಿಜ ಸೃಷ್ಟಿ ಯಾಗುತ್ತಲಿತ್ತು. ಈ ದಕ್ಷ ಕನ್ನೆಯರಿಂದ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷ ಸಂಯೋಗದಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿ ಕ್ರಮವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

ಜನಮೇಜಯ— ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ದಕ್ಷಿಣ ಅಂಗುಷ್ಠವೆಂದರೆ ಬಲಗೈಹೆಬ್ಬೆರಳಿ ನಿಂದ ದಕ್ಷನೂ ಎಡಗೈ ಹೆಬ್ಬೆರಳಿನಿಂದ ಅವನ ಪತ್ನಿಯೂ ಉತ್ಪನ್ನರಾದರೆಂದು ಹಿಂದೆ ಸೃಷ್ಟಿಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ನೀವು ಹೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಈಗ ಪ್ರಾಚೇತಸರಿಂದ ಮಾರಿಷೆಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಷನು ಹುಟ್ಟಿದನೆಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಇದು ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧವಾಗುವದಿಲ್ಲವೆ ?

ಮತ್ತು ಒಬ್ಬ ತಂದೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಅಣ್ಣತಂಗಿಯರಾದಂತಾಗ ಲಿಲ್ಲವೇ? ಅವರು ಮದುವೆ ಹೇಗೆ ಆದರು? ಹಾಗೂ ಚಂದ್ರನ ಅಂಶದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ದಕ್ಷನು ತನ್ನ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅವರ ಅಜ್ಜನಾಗಬೇಕಾದ ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಹೇಗೆ ಕೊಟ್ಟನು? ಇವೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಸಂಶಯಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಬೇಕು.

ವೈಶಂಪಾಯನ—ಸೃಷ್ಟಿಯ ಆರಂಭಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಭಗವಂತನಿಂದ ಆಜ್ಞಪ್ತರಾದ ಆ ದೇವ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ವಿಧಿನಿಯಮಗಳು ಬಂಧನಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಭಗವದಾಜ್ಞೆಯೇ ಪರಮ ಧರ್ಮ.

ದಕ್ಷಪ್ರಜಾಪತಿಯು ಒಂದು ಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದಲೂ ಮತ್ತೊಂದು ಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೇತಸರಿಂದಲೂ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ವ್ಯಾಹತವಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಮತ್ತು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜ್ಯೇಷ್ಠ, ಕನಿಷ್ಠ ಭಾವಗಳು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಚಂದ್ರನ ಮೊಮ್ಮಗನಾದ ದಕ್ಷನು ಅವನ ಮಾವನೂ ಆದನು. ಅಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಪಃಶಕ್ತಿ, ಪ್ರಭಾವ, ಭಗವದ್ಭಕ್ತಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳೇ ಯೋಗ್ಯತಾನಿರ್ಣಾಯಕಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಕಾರಣ ದಕ್ಷನು ತನ್ನ ತಪಃಶಕ್ತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಜನ್ಮಕನಿಷ್ಠನಾದರೂ ಸೋಮ, ಕಶ್ಯಪಾದಿಗಳ ಶ್ವಶುರನಾದನು.

ಮರುದ್ಗಣದ ಉತ್ಪತ್ತಿ

ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ದಕ್ಷಪ್ರಜಾಪತಿಯು ದೇವ, ದಾನವ, ಗಂಧರ್ವ, ಯಕ್ಷ, ರಾಕ್ಷಸ, ಪಶುಪಕ್ಷಿ ಮೊದವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದ. ಆದರೆ ಪಾರ್ವತೀಪತಿಗೂ ದಕ್ಷನಿಗೂ ವೈಮನಸ್ಯ ಹಿಂದಿನಕಲ್ಪದಲ್ಲಯೂ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಆ ಶಿವನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ದಕ್ಷನ ಮಾನಸ ಸೃಷ್ಟಿಯು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನೇ ಹೊಂದಲಿಲ್ಲ ಆಗ ದಕ್ಷನು ಮೈಥುನ ಧರ್ಮದಿಂದ ಪ್ರಜಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿ ವೀರಣ ಪ್ರಜಾಪತಿಯ ಮಗಳಾದ ಅಸಿಕ್ನಿಯನ್ನು ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿದನು. ಪರಮ ಪತಿವ್ರತೆಯೂ ನಿತ್ಯತಪಃ ಪರಿ ಪೂತಳೂ ಆದ ಆ ಅಸಿಕ್ನಿಯಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಐದುಸಾವಿರ ಜನ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳು ಉದ್ಭೂತರಾದರು. ತಂದೆಯಂತೆ ಪ್ರಬಲ ಪರಾಕ್ರಮ ಶಾಲಿಗಳಾದ ಅ ಪಂಚ ಸಹಸ್ರಪುತ್ರರೂ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಉಜ್ಜುಗಿಸಬೇಕೆನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದೇವರ್ಷಿಗಳಾದ ನಾರದರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದರು. ಸರ್ಜನೋದ್ಯತರಾದ ಆ ದಕ್ಷಕುಮಾರರನ್ನು ಕುರಿತು ನಾರದರು "ಈ ಭೂಮಿಯ ಪ್ರಮಾಣ ಹಾಗೂ ವ್ಯಾಪ್ತಿವಿಸ್ತಾರಗಳು ತಿಳಿಯದೇ ಇದರ ಮೇಲೆ ಬದುಕಿಬಾಳ ಬಹುದಾದ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಹೊರಟ ನೀವು ಮೂಢರೇ ಸರಿ. ಈ ಭೂಮಿಯ ಒಳಗೂ ಹೊರಗೂ ಮೇಲೆಕೆಳಗೂ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿ ಭೂ ಭುವನಕ್ಕೆಲ್ಲ ಆಧಾರಭೂತವಾಗಿರುವ ಪರತತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಯದೇ ಮಾಡುವ ನಿಮ್ಮ ಶ್ರಮವೆಲ್ಲ ವಿಫಲವೇ ಆಗುವದು" ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ನಾರದರ ಈ ಮಾರ್ಮಿಕವಾದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಹರ್ಯಶ್ವರೆಂಬ ದಕ್ಷಪುತ್ರರೆಲ್ಲ ಭೂಮಿಯ ಪ್ರಮಾಣ ಹಾಗೂ ತದಂತರ್ಗತವಾದ ಪರಮಪ್ರಮೇಯವನ್ನು ಹುಡುಕಲಿಕ್ಕೆ ಹೊರಟರು. ಅನ್ನ ನೀರುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ವಾಯುಭಕ್ಷರಾಗಿ ಪರತತ್ವ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಹೊರಟ ಆ ಪ್ರಾಚೇತಸರೆಂಬ ದಕ್ಷದಾಯಾದರು ಸಿಂಧುಲೀನವಾದ ಸರಿತ್ಪ್ರವಾಹದಂತೆ ಎಂದಿಗೂ ಇಂದಿಗೂ ತಿರುಗಿಬರಲಿಲ್ಲ.

ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ದುಃಖಿತನಾದ ದಕ್ಷಪ್ರಜಾಪತಿಯು ಮತ್ತೆ, ಅಸಿಕ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರ ಸುತರನ್ನು ಪಡೆದನು. ಶಬಲಾಶ್ವರೆಂದು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಆ ದಕ್ಷಕುಮಾರ ರಾದರೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಕಾಮುಕರಾಗಿ ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖರಾದಾಗ ಮತ್ತೆ ಮಹರ್ಷಿ ನಾರದರು ಬಂದು ಹಿಂದಿನಂತೆ ಇವರ ಮನಸ್ಸೂ ತಿರುಗುವಂತೆ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. "ನಿಮ್ಮ ಹಿರಿಯ ಅಣ್ಣಂದಿರು ಹಿಡಿದ ದಾರಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವದೇ ಕಿರಿಯರ ಕರ್ತವ್ಯ" ಎಂಬ ಅವರ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ವಚನ ರಚನಾ ವಿಶೇಷ ವನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಶಬಲಾಶ್ವರೂ ಪೃಥ್ವಿಯ ಪ್ರಮಾಣದ ಮತ್ತು ತದಂತರ್ಗತಪ್ರಮೇಯ ಗಳನ್ನು ಅರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋದವರು ಮರಳಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಈ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿದು ಕೋಪಕಷಾಯಿತನಾದ ದಕ್ಷ ಪ್ರಜಾಪತಿಯು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನೆಲ್ಲ ದೂರಮಾಡತಕ್ಕ ನಾರದರಿಗೆ 'ನೀನು ನಾಶವನ್ನಾಗಲೀ ಗರ್ಭವಾ ಸದುಃಖವನ್ನಾಗಲೀ ಅನುಭವಿಸು'' ಎಂದು ಶಾಪವನ್ನಿತ್ತನು. ಈ ಶಾಪದಿಂದಲೇ ನಾರದನು ದಕ್ಷ ಪ್ರಜಾಪತಿಯ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಅಸಿಕ್ನಿಯ ಕಿರಿಯ ತಂಗಿ ವೀರಣಿ ಎಂಬ ಕಶ್ಯಪ ಭಾರ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹುಟ್ಟ ಬೇಕಾಯಿತು.

ಹೀಗೆ ತನಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲ ನಾರದನ ಉಪದೇಶದಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿ ತರಾಗಿ ವೈರಾಗ್ಯ ಹುಟ್ಟಿ ಪ್ರಪಂಚದಿಂದ ವಿಮುಖರಾಗುವದನ್ನು ಕಂಡು ದಕ್ಷನು ವೀರಣಿಯಲ್ಲಿ ಆರವತ್ತು ಜನ ಬರಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನೆ ಹಡೆದನು.

ಅದರಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಕನ್ಯೆಯರನ್ನು ಧರ್ಮನಿಗೂ, ಹದಿಮೂರು ಜನರನ್ನು ಕಶ್ಯ ಪರಿಗೂ, ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು ಚಂದ್ರನಿಗೂ, ನಾಕು ಅರಿಷ್ಟನೇಮಿಗೂ, ಇಬ್ಬರನ್ನು ಅಂಗಿರ ಸನಿಗೂ, ಮತ್ತಿಬ್ಬರನ್ನು ಕೃಶಾಶ್ವನಿಗೂ, ಉಳಿದಿಬ್ಬರನು ಭೃಗುಪುತ್ರನಿಗೂ ಕೊಟ್ಟನು.

ಧರ್ಮನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಅರುಂಧತೀ ವಸು, ಯಾಮಿ, ಲಂಬಾ, ಭಾನು, ಮರು ತ್ವತೀ, ಸಂಕಲ್ಪಾ, ಮುಹೂರ್ತಾ ಸಾಧ್ಯಾ, ವಿಶ್ವಾ, ಎಂಬ ದಶದಾಕ್ಷಾಯಣಿಯರಿಂದ ವಿವಿಧ ಪ್ರಜಾ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು. ವಿಶ್ವೆಯಿಂದ ವಿಶ್ವೇದೇವತೆಗಳೂ, ಸಾಧ್ಯೆಯೆಂಬ ವಳಿಂದ ಸಾಧ್ಯರೂ, ಮಾರುತ್ವತಿಯಿಂದ ಮರುತ್ವಂತರೂ, ವಸುವಿನಿಂದ ವಸುಗಳೂ, ಭಾನು ಎಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯಿಂದ ಭಾನುಗಳೂ, ಮುಹೂರ್ತೆಯಿಂದ ಕ್ಷಣ, ಲವಾದಿ ಕಾಲಾ ಭಿಮಾನಿದೇವತೆಗಳೂ, ಲಂಬೆಯಿಂದ ಘೋಷ ಎಂಬ ಮುಂತಾಭಿಮಾನಿದೇವತೆಗಳೂ, ಯಾಮಿ ಎನ್ನುವವಳಿಂದ ಸ್ವರ್ಗಮಾರ್ಗಗಳ ಅಭಿಮಾನಿದೇವತೆಯೂ, ಅರುಂಧತಿ ಯಿಂದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಪಶು, ಔಷಧಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳೂ, ಸಂಕಲ್ಪೆ ಯಿಂದ ಎಲ್ಲರ ಮನಃ ಸಂಕಲ್ಪದ ಅಧಿದೇವತೆಯೂ, ಯಾಮಿ ಪುತ್ರಿಯಾದ ನಾಗವೀಥಿ

ಯಿಂದ ವೃಷಲಂಬಾ ಎಂಬ ವೃಷ್ಟಿಕಾರಕ ಅಭಿಮಾನಿದೇವತೆಯೂ ಹುಟ್ಟಿದರು. ದಕ್ಷಪ್ರಾಚೇತಸನು ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಅಶ್ವಿನೀ, ಭರಣಿ, ಮೊದಲಾದ ನಕ್ಷತ್ರ ಕನ್ಯೆಯರ ಹೆಸರುಗಳು ಜ್ಯೋತಿಃಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

(ಅಶ್ವಿನೀ. ಭರಣೀ, ಕೃತ್ತಿಕಾ, ರೋಹಿಣೀ, ಮೃಗಶಿರಾ. ಆರ್ದ್ರಾ. ಪುನರ್ವಸು, ಪುಷ್ಯಾ, ಆಶ್ಲೇಷಾ, ಮಘಾ, ಪೂರ್ವಾ, ಉತ್ತರಾ, ಹಸ್ತಾ, ಚಿತ್ರಾ, ಸ್ವಾತೀ, ವಿಶಾಖಾ. ಅನುರಾಧಾ, ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ, ಮೂಲಾ, ಪೂರ್ವಾಷಾಢಾ, ಉತ್ತರಾಷಾಢಾ, ಶ್ರವಣಾ, ಧನಿಷ್ಠಾ, ಶತತಾರಾ, ಪೂರ್ವಾಭಾದ್ರಪದಾ, ಉತ್ತರಾಭಾದ್ರಪದಾ, ರೇವತೀ॥ ಇವರೇ ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು ದಕ್ಷಪುತ್ರಿಯರಾದ ನಕ್ಷತ್ರನಾರೀಮಣಿಗಳು.)

ಇವರಲ್ಲಿ ವಸು ಎಂಬ ದಕ್ಷಕುಮಾರಿಯ ಮಕ್ಕಳು ಆಪ, ಧ್ರುವ, ಸೋಮ, ಧರ, ಅನಿಲ, ಅನಲ, ಪ್ರತ್ಯೂಷ,ಪ್ರಭಾಸ ಎಂಬ ಶುಭನಾಮದಿಂದ ಅಷ್ಟವಸುಗಳೆಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಅಷ್ಟವಸುಗಳ ವಂಶವೂ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಿತು. ವಸುಗಳಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯನಾದ ಆಪನಿಗೆ ವೈತಂಡ್ಯ, ಶ್ರಮ, ಶಾಂತ ಮುನಿ ಎಂದು ಮಕ್ಕಳು ನಾಲ್ಕು, ಧ್ರುವನಿಗೆ ಲೋಕಸಂಹಾರಕನಾದ ಕಾಲ ಪುತ್ರ., ಸೋಮನಿಗೆ ವರ್ಚ. ವರ್ಚನಿಂದ ವರ್ಚಸ್ವಿ, ಧರನಿಗೆ ದ್ರವಿಣ ಹುತಹವ್ಯವಹ ಇಬ್ಬರು ಪುತ್ರರು. ಧರನಿಗೆ ಮನೋಹರಾ ಎಂಬ ಬೇರೊಬ್ಬ ಮಡದಿಯಿಂದ ಮೂರು ಜನ ಮಕ್ಕಳು. ಶಿಶಿರ, ಪ್ರಾಣ, ರಮಣ ಎಂದು. ಅನಿಲನ ಮಡದಿ ಶಿವಾ, ಮನೋಜವ ಅವಿಜ್ಞಾತಗತಿ ಇಬ್ಬರು ಗಂಡುಮಕ್ಕಳು. ಅನಲ ನಾಮಕನಾದ ಅಗ್ನಿದೇವನಿಗೆ ಶಾಖ, ವಿಶಾಖ, ನೈಗಮೇಯ, ಸ್ಕಂದ ಎಂದು ನಾಲ್ಕು ಮಕ್ಕಳು. ಅವರಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯ ಪುತ್ರನಾಗಿ ಹುಲ್ಲಿನ ಜೊಂಡಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಕೃತ್ತಿಕಾಮಾತೆಯರಿಂದ ಬೆಳೆಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶಿವಕುಮಾರ ಸ್ಕಂದನು ಕಾರ್ತಿಕೇಯ ಎಂದು ಪ್ರಥಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಹಿಂದೆ ಬ್ರಹ್ಮ ಮಾನಸ ಪುತ್ರನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಆ ಸನತ್ಕುಮಾರನೇ ಈಗ ಕುಮಾರನಾಗಿ ಜನಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅಗ್ನಿಯ ಕಾಲುಭಾಗ ಅಂಶದಿಂದ ಈ ಸ್ಕಂದನ ಉತ್ಪತ್ತಿ.

ಪ್ರತ್ಯೂಷ ಎಂಬ ವಸುವಿಗೆ ಋಷ್ಟಿ ಎಂಬ ಮಗ. ಅವನಿಗೆ ದೇವಲ ಎಂದೂ ಹೆಸರು. ದೇವಲನಿಗೆ ಒಂದು ಗಂಡು ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಎರಡು ಮಕ್ಕಳು. ಇಬ್ಬರೂ ತಪಸ್ವಿಗಳು ಮತ್ತು ಕ್ಷಮಾವಂತರು. ಬ್ರಹಸ್ಪತಿ ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣಿ. ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣಿಯು ಯೋಗಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಜಗದಂಡ ಮಂಡಲದ ಅಗಲುದ್ದ ಸಂಚಾರಗೈದಳು. ಇವಳು ಪ್ರಭಾಸ ಎಂಬ ಎಂಟನೆಯ ವಸುವಿನ ಕೈ ಹಿಡಿದು ವಿಶ್ವಕರ್ಮ ಎಂಬ ಪ್ರಜಾಪತಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತಳು. ಇವನು ದೇವ ಶಿಲ್ಪಿ.

ವಿಮಾನಶಾಸ್ತ್ರದ ಆದ್ಯವಿಜ್ಞಾನಿ. ಸ್ಥಾಪತ್ಯ ವಿಜ್ಞಾನದ ಆಚಾರ್ಯ ಪುರುಷ. ಶಿಲ್ಪಿ ಸಾರ್ವಭೌಮ. ಭೂಲೋಕದ ಮಾನವರೆಲ್ಲರೂ ಇವನ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನೇ ಉಪಜೀವಿಸಿ ಶಿಲ್ಪಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೌಶಲವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ

ಇನ್ನು ಕಶ್ಯಪರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಹದಿಮೂರುಜನ ದಾಕ್ಷಾಯಣಿಯರಿಂದ ಬಹಳೇ ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರವಾದ ಪ್ರಜಾಸೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು. ಅದಿತಿ, ದಿತಿ, ದನು, ಅರಿಷ್ಟಾ, ಸುರಸಾ, ಖಶಾ, ಸುರಭಿ, ವಿನತಾ, ತಾಮ್ರಾ, ಕ್ರೋಧವಶಾ, ಇರಾ, ಕದ್ರು, ಮುನಿ ಎಂಬ ಈ ಹದಿಮೂರು ಜನ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಸಂತಾನ ಸಂಪತ್ತಿಯಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೇ ತುಂಬಿ ತುಳುಕಿಹೋಯಿತು.

ಹಿಂದಿನ ಮನ್ವಂತರವಾದ ಚಾಕ್ಷುಷಮನ್ವಂತರದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ತುಷಿತರೆಂಬ ಹನ್ನೆರಡು ದೇವಗಣಾಧೀಶರು ಪ್ರಜಾಕ್ಷೇಮಕ್ಕಾಗಿ ಕೂಡಿ ವಿಚಾರಿಸಿ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಬರಲಿರುವ ವೈವಸ್ವತ ಮನ್ವಂತರದಲ್ಲಿ ಮಹಾಸತಿ ಅದಿತಿ ದೇವಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಬರೋಣ. ಆದರಿಂದ ನಮಗೂ ಶ್ರೇಯಸ್ಸುಂಟು ಎಂದು ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡು ಈ ವೈವಸ್ವತಮನ್ವಂತರದಲ್ಲಿ ಮರೀಚಿ ಪುತ್ರರಾದ ಕಶ್ಯಪರಿಂದ ಅದಿತಿಪುತ್ರರಾಗಿ ಅವತಾರ ಮಾಡಿದರು. ವಿಷ್ಣು. ಇಂದ್ರ. ಅರ್ಯಮಾ, ಧಾತಾ. ತ್ವಷ್ಟಾ, ಪೂಷಾ, ವಿವಸ್ವಾನ್.ಸ ವಿತಾ, ಮಿತ್ರ, ವರುಣ, ಅಂಶು, ಭಗ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತರಾದ ದೇವತೆಗಳು ದ್ವಾದಶ-ಆದಿತ್ಯರ ರೂಪದಿಂದ ಈ ಮನ್ವಂತರದ ನಿಯಾಮಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಇದರಂತೆ ಸೋಮನ ಅರ್ಧಾಂಗಿನಿಯರಾದ ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು ದಕ್ಷ ಕನ್ಯೆಯರಿಗೆ ಚಂದ್ರನಿಂದ ತೇಜಃಪುಂಜರಾದ ಅನೇಕ ಮಕ್ಕಳು ಆದರು.

ಅರಿಷ್ಟನೇಮಿಯ ಪತ್ನಿಯರಾದ ನಾಲ್ಕು ದಕ್ಷಕುಮಾರಿಯರಿಂದ ಹದಿನಾರು ಜನ ಮಕ್ಕಳು ಉಂಟಾದರು.

ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರನೆಂಬ ಪ್ರಜಾಪತಿಯಿಂದ ವಿದ್ಯುತ್, ಅಶನಿ, ಮೇಘ. ಇಂದ್ರಧನು ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಮಕ್ಕಳು ಜನಿಸಿದರು.

ತನ್ನ ಮೂಲ ವಂಶವಾದ ಅಂಗಿರಸಗೋತ್ರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಹೋದದ್ದರಿಂದ ಪ್ರತ್ಯಂಗಿರಸನೆಂದು ಹೆಸರಾದ ಶೌನಕನಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಪರಮಮಾನ್ಯವಾದ ಶಾಂತಿಕರವಾದ ಮಂತ್ರಗಳೂ ಅರ್ಥಾತ್ ತದಭಿಮಾನಿದೇವತೆಗಳೂ ಮತ್ತು ಕೃಶಾಶ್ವನೆಂಬ, ರಾಜರ್ಷಿಯ ಸಂಸರ್ಗದಿಂದ ಪ್ರಜಾಯುಧಾದಿ ಅಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಗಳೂ ಹುಟ್ಟಿಬಂದರು.

ಜನಮೇಜಯಾ. ಈ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ದೇವಗಣದವರೆಲ್ಲ ಪ್ರತಿಕಲ್ಪದಲ್ಲಿಯೂ ಇವೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಉತ್ಪನ್ನರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತುಮೂರು ಜನರು ಸ್ವೇಚ್ಛಾಜನನವುಳ್ಳವರು. ಉಳಿದವರಿಗೆಲ್ಲ ಪುನಃ ಪುನಃ ಉತ್ಪತ್ತಿ ವಿನಾಶಗಳು ಉಂಟು. ಆದರೆ ಈ ಮೂವತ್ತುಮೂರು ಜನರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಒಂದು ಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆಯೇ ಉತ್ಪತ್ತಿ.

ಅವರು ಯಾರು ಯಾರು ಎಂದರೆ–ಪೃಥ್ವಿ, ಅಗ್ನಿ, ವಾಯು, ಅಂತರಿಕ್ಷ, ಸೂರ್ಯ, ದ್ಯು, ಚಂದ್ರ,ನಕ್ಷತ್ರಾದ್ಯಭಿಮಾನಿಗಳಾದ ಎಂಟು ವಸುಗಳು, ಮತ್ತು ಐದು ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯ ಐದು ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯ ಹಾಗೂ ಮನಸ್ಸು ಇವುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ನಿಯಾಮಕರಾದ ಏಕಾದಶರುದ್ರರು, ಮತ್ತು ಚೈತ್ರವೈಶಾಖಾದಿ ಮಾಸಾಭಿಮಾನಿಗಳಾದ ಹನ್ನೆರಡು ದೇವತೆಗಳು, ಹಾಗೂ ಪರ್ಜನ್ಯ ಪ್ರೇರಕನಾದ ಇಂದ್ರ, ಜೀವನಿಯಾಮಕನಾದ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿ ಈ ಮೂವತ್ತುಮೂರು ಜನ ದೇವತೆಗಳು ಕಾಮಜರು ಅಂದರೆ ಒಂದು ಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಸಲ ಅವತರಿಸುವವರು. ಇವರು ಕಾಮಜರಾದ ದೇವತೆಗಳಾದರೂ ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರಂತೆ ಇವರಿಗೆ ಉದಯಾಸ್ತಗಳು ಉಂಟೇ ಉಂಟು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವರೆಲ್ಲ ಪ್ರತಿಯುಗದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಪ್ರಳಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿನಾಶವನ್ನು ಭಗವದಿಚ್ಛೆಯಿಂದ ಪಡೆಯುವರು.

ಇದರಂತೆ ಕಶ್ಯಪರ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ದಿತಿಯಿಂದ ದೈತ್ಯ ಸಂತತಿಯು ಬೆಳೆಯಿತು. ದಿತಿಗೆ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ, ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳೂ ಸಿಂಹಿಕಾ ಎಂಬ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳೂ ಜನಿಸಿದರು. ಈ ಸಿಂಹಿಕೆಯನ್ನು ವಿಪ್ರಚಿತ್ತಿ ಎಂಬ ದಾನವೇಂದ್ರನಿಗೆ ಧಾರೆಯೆರೆದು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು ಅವಳಿಂದ ಸೈಂಹಿಕೇಯರೆಂದು ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಬಲ ಪರಾಕ್ರಮಿಗಳಾದ ಪುತ್ರರು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಅವರ ಪುತ್ರ ಪೌತ್ರಾದಿ ಸಂತತಿ ಪರಂಪರೆ ಅಸಂಖ್ಯಾತವಿದೆ.

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿಗೆ ಅನುಲ್ಹಾದ, ಲ್ಹಾದ, ಪ್ರಲ್ಹಾದ, ಸಲ್ಹಾದ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಪುತ್ರರು. ಹ್ಲಾದನಿಗೆ ಹ್ಲದನೂ, ಸಲ್ಹಾದನಿಗೆ ಸುಂದ ನಿಸುಂದರೂ, ಅನುಲ್ಹಾದನಿಗೆ ಆಯು ಶಿಬಿ ಕಾಲರೂ, ಪ್ರಲ್ಹಾದನಿಗೆ ವಿರೋಚನನೂ ಮಕ್ಕಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದರು. ಪ್ರಲ್ಹಾದ ಪುತ್ರನಾದ ವಿರೋಚನನಿಗೆ ಬಲಿರಾಜನು ಮಗನಾಗಿ ಜನಿಸಿದನು. ಈ ಬಲಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ ನೂರು ಜನ ಮಕ್ಕಳು. ಅವರಲ್ಲಿ ಬಾಣಾಸುರನೇ ಜೇಷ್ಠಪುತ್ರನು. ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಸೂರ್ಯ. ಚಂದ್ರ ಇಂದ್ರತಾಪನ, ಶುಭಲಾಭ, ಗರ್ಧಭೇಕ್ಷಣ, ಕುಕ್ಷಿ ಮುಂತಾದವರು ಅವನ ಸೋದರರು.

ಈ ಬಾಣಾಸುರನಿಗೆ ಲೋಹಿತಿ ಎಂಬ ಪತ್ನಿಯಿಂದ ಇಂದ್ರದಮನ ಎಂಬ ಪುತ್ರನು ಜನಿಸಿದನು. ಅವನಿಗೆ ಅನೇಕ ಸಹಸ್ರ ದೈತ್ಯರು ಅನುಯಾಯಿಗಳಾಗಿದ್ದರು.

ಈ ಬಾಣಾಸುರ ಹಿಂದಿನ ಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ತಪಂಗೈದು ಶಂಕರನ ಪಾರ್ಷದನಾಗಿ ವಿಹರಿಸ ಬೇಕು ಎಂದು ವರವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದನು.

ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನಿಗೆ ಝರ್ಝರ, ಶಕುನಿ, ಭೂತಸಂತಾಪನ, ಮಹಾನಾಭ ಮತ್ತು ಕಾಲನಾಭ ಎಂಬ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ತಪಸ್ವಿಗಳೂ ಬಲಾಢ್ಯರೂ ಆದ ಐದು ಜನ ಪುತ್ರರು ಜನಿಸಿದರು.

ದನು ಎಂಬ ಕಶ್ಯಪ ಭಾರ್ಯೆಯಿಂದ ನೂರುಜನ ಅತ್ಯಂತ ಶೂರ ವೀರರಾದ ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಸ್ವರ್ಭಾನು, ವೃಷಪರ್ವ, ಪುಲೋಮ, ಶಂಬರ, ವಿಕ್ಷೋಭಣ, ಮೊದಲಾದ ಈ ನೂರು ದಾನವ ಕುಮಾರರಿಗೆಲ್ಲ ವಿಪ್ರಚಿತ್ತಿಯೇ ಮುಖ್ಯನು. ದನು ವಿನ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಇವರಿಗೆ ದಾನವರೆಂಬ ಹೆಸರು. ಇವರೆಲ್ಲರ ಅಸಂಖ್ಯ ವಂಶ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತರಿಸುವದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸ್ವರ್ಭಾನುವಿಗೆ ಪ್ರಭಾ ಎಂಬ ರೂಪವತಿಯಾದ ಕನ್ಯೆಯಿದ್ದಳು. ಅವಳನ್ನು ಯಯಾತಿ ರಾಜನು ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿದನು. ಅವಳ ಮಗನೇ ನಹುಷನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದನು.

ಪುಲೋಮನಿಗೆ ಮೂವರು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು. ಹಯಶಿರನಿಗೆ ಉಪದಾನವೀ ಎಂಬ ಓರ್ವ ಕನ್ಯೆ, ಹಾಗೂ ವೃಷಪರ್ವನಿಗೆ ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆ ಎಂಬ ಕನ್ಯೆಯೂ ಇದ್ದರು.

ವೈಶ್ವಾನರ ಎಂಬ ದಾನವನಿಗೆ ಕಾಲಿಕಾ, ಪುಲೋಮಾ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಕನ್ಯೆ ಯರು ಇದ್ದರು. ಇವರನ್ನು ಮರೀಚಿ ಋಷಿಯ ಮಗನಾದ ಮಾರೀಚಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿ ದ್ದರು. ಮಾರೀಚಿಯು ತನ್ನ ತಪಃ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಇವರಲ್ಲಿ ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದನು. ಪೌಲೋಮ ಹಾಗೂ ಕಾಲಿಕೇಯ ಎಂದು ಹೆಸರಾದ ಇವರು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ವರದ ಬಲದಿಂದ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಅಜೇಯರಾಗಿ ಹಿರಣ್ಯಪುರದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದರು. ಮುಂದೆ ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಅರ್ಜುನನು ಸಂಹರಿಸಿದನು.

ಪುಲೋಮನ ಶಚೀ ಎಂಬ ಮಗಳಿಂದ ಸೃಂಜಯನು ಉತ್ಪನ್ನನಾದನು. ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಪುರು, ಉಪದಾನವಿಯಿಂದ ದುಷ್ಯಂತನೂ ಹುಟ್ಟಿದರು.

ಸಿಂಹಿಕಾ ವಿಪ್ರಚಿತ್ತಿ ಇವರೀರ್ವರ ದೈತ್ಯದಾನವ ಸಮಾಗಮದಿಂದ ದಾರುಣ ವೀರ್ಯರಾದ ಹದಿಮೂರು ಗಂಡುಗಲಿಗಳು ಜನಿಸಿದರು. ವಾತಾಪಿ ಇಲ್ವಲ, ನಮುಚಿ, ಮೊದಲಾದ ಈ ಸೈಂಹಿಕೇಯ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆಲ್ಲ ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರರನ್ನು ಕಬಳಿಸುವ ರಾಹುವೇ ಜ್ಯೇಷ್ಠನು.

ಸಲ್ಹಾದನಿಂದ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಅವಧ್ಯರಾದ ನಿವಾತಕವಚರೆಂಬ ಮೂರು ಕೋಟಿ ದೈತ್ಯರು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಅರ್ಜುನನು ಸಂಹರಿಸಿದನು.

ತಾಮ್ರಾ ಎಂಬ ಕಶ್ಯಪ ಭಾರ್ಯೆಗೆ ಕಾಕೀ, ಶ್ಯೇನೀ, ಭಾಸೀ, ಸುಗ್ರೀವೀ, ಶುಚಿ, ಗೃಧ್ರಿಕಾ ಎಂಬ ಆರು ಜನ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳುಹುಟ್ಟಿದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಕಾಕಿ ಎಂಬವಳಿಂದ ಕಾಗೆಗಳೂ ಉಲೂಕಿ ಎಂಬವಳಿಂದ ಗೂಗೆಗಳೂ, ಶ್ಯೆನಿಯಿಂದ ಮೊಲಗಳೂ ಭಾಸಿಯಿಂದ ಕೋಳಿಗಳೂ, ಗೃಧ್ರಿಯಿಂದ ಹದ್ದುಗಳೂ ಶುಚಿಯಿಂದ ಹಂಸಕಾರಂಡವಾದಿ ಜಲಚರ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಸುಗ್ರೀವಿಯಿಂದ ಕುದುರೆ, ಒಂಟೆ, ಕತ್ತೆ, ಮೊದಲಾದವುಗಳೂ ಹುಟ್ಟಿದವು. ಹೀಗೆ ತಾಮ್ರೆಯು ವಂಶವು ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿಯಾಯಿತು.

ಕಶ್ಯಪ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ವಿನತೆಯಿಂದ ಗರುಡ, ಅರುಣ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಪಕ್ಷಿ ಪ್ರಪಂಚದ ಸಾರ್ವಭೌಮರಾದ ಸತ್ವಶಾಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಜನಿಸಿದರು.

ಕದ್ರೂ ಮತ್ತು ಸುರಸಾ ಎಂಬ ಕಶ್ಯಪಕಾಂತೆಯರಿಂದ ಅನೇಕ ಹೆಡೆಗಳಿರುವ ಉಲ್ಬಣ ವಿಷದ ಭೀಕರವಾದ ಸಹಸ್ರ ಸಹಸ್ರ ಸರ್ಪಗಳು ಹುಟ್ಟಿದವು. ಅವರಲ್ಲಿ ವಾಸುಕಿ, ಶೇಷ, ತಕ್ಷಕ, ಶಂಖಪಾಲ, ನಹುಷ, ಶಂಖರೋಮ, ಕರ್ಕೋಟಕ, ಧನಂಜಯ, ಮಹಾನೀಲ, ಮಹಾಕರ್ಣ, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ, ಬಲಾಹಕ ಮೊದಲಾದವರು ಪ್ರಬಲರು ಮತ್ತು ಪ್ರಧಾನರು, ಇವರೆಲ್ಲರ ಮಕ್ಕಳು ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಗರುಡನು ಹೊಡೆದು ಕೊಂದನು. ಹಾವು ತಿನ್ನುವ ಘೋರಕರ್ಮಿಗಳೂ-ಉರಗಾಶನಿಗಳೂ ಆದ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ಹದ್ದುಗಳ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಗುಂಪೇ ಇರುವುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಕ್ರೋಧವಶ ಎಂಬ ಹೆಸರು.

ಜಲಚರ ಹಾಗೂ ಸ್ಥಲಚರ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಧರಾ ಎಂಬ ಕಶ್ಯಪ ಪತ್ನಿಯ ಸಂತತಿ. ಸುರಭಿ ಎಂಬ ಕಶ್ಯಪ ಸೀಮಂತಿನಿಯು ಆಕಳು, ಎಮ್ಮೆ, ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಶಿವನ ಆರಾಧನೆಯ ಫಲವಾಗಿ ಹರ, ಬಹುರೂಪ, ತ್ರ್ಯಂಬಕ, ಅಪರಾಜಿತ ವೃಷಾಕಪಿ, ಶಂಭು, ' ಕಪರ್ದಿ, ರೈವತ, ಮೃಗವ್ಯಾಧ, ಅಜೈಕಪಾದ ಅಹಿರ್ಬುಧ್ನ್ಯ ಎಂದು ಹನ್ನೊಂದು ರುದ್ರರನ್ನು ಪಡೆದಳು. ಇರಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಅವರ ಹೆಂಡತಿಯು ಗಿಡ ಬಳ್ಳಿ, ಹುಲ್ಲು ಹಸಿರುಗಳನ್ನು ಹಬ್ಬಿಸಿದಳು. ಖಶಾ ಎಂಬ ಋಷಿಪತಿಯಿಂದ ಯಕ್ಷ ರಾಕ್ಷಸ, ಮುನಿ, ಅಪ್ಸರೆಯರು, ಜನಿಸಿದರು ಅರಿಷ್ಟಾ ಎಂಬ ಮಡದಿಯಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಸತ್ವಸಂಪನ್ನರೂ ರಸಿಕರೂ ಆದ ಗಂಧರ್ವರು. ಜನಿಸಿದರು. ಈ ಎಲ್ಲ ಕಶ್ಯಪರ ಮಕ್ಕಳು ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಆದ ಸ್ಥಾವರ ಜಂಗಮಾತ್ಮಕವಾದ ಪ್ರಪಂಚದ ವಿಸ್ತಾರ, ಅಂಕಿ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಮೀರಿ ಅನಂತವಾಗಿ ನಿಂತಿದೆ. ಜನಮೇಜಯ! ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನ ವರೆಗೆ ಹೇಳಿದ ಇದೆಲ್ಲವೂ ಸ್ವಾರೋಚಿಷ ಮನ್ವಂತರದ ಸಮಾಚಾರ. ಇನ್ನು ಈಗ ಈ ಪ್ರಕೃತ ವೈವಸ್ವತ ಮನ್ವಂತರದ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ಈ ವೈವಸ್ವತಮನ್ವಂತರದ ಆರಂಭ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವರುಣನು ಒಂದು ದೀರ್ಘ ಕಾಲೀನವಾದ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಅದರಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಋತ್ವಿಜನಾಗಿ ಭಗವಂತನನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೋಮ ಮಾಡಿದನು. ತದನಂತರ ಕಾಲದ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಸಮಾಚಾರವನ್ನೀಗ ವಿವರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಹೋಳಾದರೂ ಹಾಳಾಗದ ಮರುತರು

ಚತುರ್ಮುಖನು ಮೊದಲು ತನ್ನ ಮಾನಸಪುತ್ರರಾದ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದನು. ಆಗ ದೇವ ದಾನವರಿಗೆ ಭೀಕರವಾದ ವಿರೋಧ ಬಂದು ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ದೈತ್ಯರೆಲ್ಲ ಸೋತು ಬಿದ್ದು ಸತ್ತು ಹೋದರು. ಆಗ ದೈತ್ಯರ ತಾಯಿಯಾದ ದಿತಿಯು ಪತಿಯಾದ ಕಶ್ಯಪರನ್ನು ಪರಿಪರಿಯಿಂದ ಸೇವಿಸಿದಳು. ಅವಳ ಆತ್ಯಂತಿಕ ಸ್ನೇಹಪೂರ್ಣವಾದ ಮಧುರ ಸೇವಾಭಾವದಿಂದ ಪ್ರೀತಪ್ರಸನ್ನರಾದ ಕಶ್ಯಪರು ತಮ್ಮ ಪ್ರೇಯಸಿಗೆ ''ಬೇಕಾದ ವರವನ್ನು ಬೇಡು'' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆಗ ಅವಳು–ಇಂದ್ರನನ್ನು ಕೊಲ್ಲತಕ್ಕ ಚಂಡವಿಕ್ರಮನಾದ ಓರ್ವ ಮಗನನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು.

ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳಾದ ಕಶ್ಯಪರು ಅವಳ ದುರಭಿಸಂಧಿಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಹೇಳಿದರು. ''ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ನೀನು ನೂರು ವರ್ಷ ಅತ್ಯಂತ ಶುಚಿರ್ಭೂತಳಾಗಿ ಯಾವದೇ ನ್ಯೂನತೆ, ಲೋಪದೋಷಗಳು ಬಾರದಂತೆ ಈ ಘೋರ ವ್ರತವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನವಾಗಿ ಪಾಲಿಸಿದರೆ ಇಂದ್ರನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಮಗನು ಜನಿಸುವನು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ನಿನ್ನ ಪರಿಶ್ರಮವೆಲ್ಲ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವದು'' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದರಂತೆ ಅವಳು ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ದುರ್ಧರ್ಷವಾದ ಗರ್ಭಧಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದಳು. ಆ ಮೇಲೆ ಮುನಿಗಳು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋದರು.

ಇತ್ತ ವ್ರತಸ್ಥಳಾದ ದಿತಿಯು ಸದಾಸರ್ವದಾ ಅತ್ಯಂತ ಶುಚಿರ್ಭೂತಳಾಗಿ ನಿಯಮ ಬಾಧದಂತೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಚ್ಯುತಿ ಬಾರದಹಾಗೆ ಜಾಗರೂಕಳಾಗಿಯೇ ಇದ್ದಳು. ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿದ ಇಂದ್ರನು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಅವಳಲ್ಲಿ ವ್ರತಲೋಪವನ್ನೇ ಹುಡುಕುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಅವಳ ವ್ರತ ಶೌಚಗಳಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಚ್ಯುತಿ ಲೋಪಗಳು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಸುರೇಶನು ಕಾಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದನು.

ಒಂದು ದಿನ ದಿತಿಯು ಬಚ್ಚಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಪಾದ ಪ್ರಕ್ಷಾಲನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೇ ಮಲಗಿದಳು. ಇದನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತ ಇಂದ್ರನು ಸೂಕ್ಷ್ಮರೂಪದಿಂದ ಅವಳ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ತನ್ನ ವಜ್ರದಿಂದ ಆ ಗರ್ಭವನ್ನು ಏಳು ಭಾಗವಾಗಿ

ಹೊಡೆದು ಬಡಿದು ಒಡೆದು ಹಾಕಿದನು. ಇವನ ಏಟಿಗೆ ಆ ಗರ್ಭವು ಅಳಹತ್ತಿತು. ಅಳ ಬೇಡ ನಿಲ್ಲು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಇಂದ್ರನು ಅದರ ಒಂದೊಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಒಡೆದು ಏಳೇಳು ಹೋಳಾಗುವಂತೆ ಸೀಳಿದನು. ಇಂದ್ರನು "ಮಾರುತಃ" ಅಳಬೇಡಿರಿ ಅಳಬೇಡಿರಿ ಎನ್ನುತ್ತಲೇ ಹೊಡೆದದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳಿಗೆ ಮರುತ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿತು. ಈ ನಲವತ್ತೊಂಬತ್ತು ಭಾಗಗಳು ಮರುದ್ಗಣ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿ ದೇವೇಂದ್ರನಿಗೆ ಸಹಾಯಕರಾದ ದೇವತೆಗಳಾದರು.

ಪೃಥುವಿನ ಕಥೆ

ರಾಜಸತ್ತೆಯ ಪ್ರಾರಂಭ

(ಸೃಷ್ಟಿಯ ಪ್ರಾರಂಭ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಜ ಪ್ರಜಾ ಶಾಸನಪದ್ಧತಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಇರಲಿಲ್ಲ. "ಧರ್ಮೇಣೈವ ಪ್ರಜಾಃ ಸರ್ವಾ ರಕ್ಷಂತಿ ಸ್ಮ ಪರಸ್ಪರಮ್" ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಧರ್ಮಮಾರ್ಗಾನುವರ್ತಿಗಳಾಗಿ ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತ ಬರುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಆದರೆ ದುಷ್ಟನೂ ದೈತ್ಯ ಸಹಜದುರ್ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನೂ ಆದ ವೇನನು ಜನರಿಗೆಲ್ಲ ಸ್ವಧರ್ಮಾಚರಣಕ್ಕೆ ವಿಘ್ನವ್ಯೂಹವನ್ನು ಒಡ್ಡಿ ಜನಜೀವನಕ್ಕೆ ಗಂಡಾಂತರವನ್ನು ತಂದನು. ಆಗ ಮುನಿಗಳು ಅವನನ್ನು ಹುಂಕಾರದಿಂದ ಸಂಹರಿಸಿ ಪೃಥು ಎಂಬ ಕುಮಾರರನ್ನು ಅವನಿಂದ ನಿರ್ಮಥಿಸಿ ತೆಗೆದರು. ಅವನು "ನನಗಾಗಿ ನಾನು ಅಲ್ಲ, ನಾನು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗಾಗಿ" ಎಂಬ ಆದರ್ಶವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪ್ರಜಾಕೋಟಿ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ತನುವನ್ನು ತೇದನು. ಹೀಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಬಲ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಯಾದ ಓರ್ವ ಧರ್ಮವೀರನು ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಬದಿಗೆ ಸರಿಸಿ ಲೋಕೋಪಕಾರಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಆತ್ಮವನ್ನು ಮೀಸಲಾಗಿಟ್ಟು ವಿಶ್ವಕ್ಷೇಮಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡಹತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಜಗದ ಜನ ಜಾಗೆಗಳಲ್ಲ ದುಃಖ ದಾರಿದ್ರ್ಯ ದೈನ್ಯಗಳು ದೂರವಾಗಿ ಸುಖ ಶಾಂತಿಗಳು ನಿತ್ಯಾನುಭೂತಿಯ ಸೊತ್ತಾದವು. ಭೀತಿ ಬಾಧೆಗಳೆಲ್ಲ ತೊಲಗಿ ಪ್ರೀತಿ ಬಾಂಧವ್ಯಗಳು ಪ್ರತಿಪ್ರಾಣಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಬೆಳೆದು ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೂ, ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಸಾಧನೆಗೂ ಅನುವಾಯಿತು. ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇದರಂತೆ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಿಃಸ್ವಾರ್ಥ ಸೇವೆಗೆ ಸಿದ್ಧವಾದ ಸರ್ವಸದ್ಗುಣ ಸಂಪನ್ನವಾದ "ರಾಜ" ಎಂಬ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ನಿಯಮಬದ್ಧವಾಗಿ ಸಾಗುವದು ಎಂದು ವಿಚಾರ ಹೊಳೆಯಿತು. ಆಗ ಅವರು ಮುಂದಿನಂತೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಷಯ ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಅವಕ್ಕೆಲ್ಲ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ರಾಜನನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿದರು.)

ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ರಾಜಾಧಿರಾಜ ಪದವಿಯಲ್ಲಿ ಪೃಥುರಾಜನನ್ನು ಪ್ರಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಬಳ್ಳಿ, ಚುಕ್ಕಿ, ಗ್ರಹ, ಯಜ್ಞ. ತಪ, ಮೊದಲಾದವುಗಳ

ಮೇಲೆ ಸೋಮ (ಚಂದ್ರ) ನನ್ನು ಅಧಿರಾಜನನ್ನಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಿದರು. ಅದರಂತೆ ಜಲ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ವರುಣನನ್ನೂ, ಯಕ್ಷ ಜಾತಿಗೆಲ್ಲ ಕುಬೇರನನ್ನೂ, ವಿಶ್ವೇದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯನ್ನೂ, ಭೃಗು ಕುಲಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರಿಗೂ, ದೇವಗಣಕ್ಕೆಲ್ಲ ವಿಷ್ಣುವನ್ನೂ, ಅಷ್ಟ ವಸುಗಳಿಗೆ ಅಗ್ನಿಯನ್ನೂ, ಪ್ರಜಾಪತಿಗಳಿಗೆ ದಕ್ಷನನ್ನೂ, ಮರುದ್ಗಣಕ್ಕೆ ಇಂದ್ರನನ್ನೂ, ದೈತ್ಯದಾನವರಿಗೆ ಪ್ರಲ್ಹಾದನನ್ನೂ, ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಯಮ ಧರ್ಮನನ್ನೂ, ವ್ರತ ಮಂತ್ರ ಮಾತೃ * ಕಾ ಯಕ್ಷ ರಾಕ್ಷಸ ರಾಜಮಹಾರಾಜರಿಗೆಲ್ಲ ಭಗವಾನ್ ನಾರಾಯಣನನ್ನೂ ಅಧಿರಾಜನೆಂದು ನಿಯಮಿಸಿದರು. ದುಷ್ಟದಾನವಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ವಿಪ್ರಚಿತ್ತಿಗೂ, ರುದ್ರಗಣ ಹಾಗೂ ಭೂತ ಪಿಶಾಚ ಶಾಖೆಗಳಿಗೆ ಶ್ರೀ ಶಂಕರನನ್ನೂ ಹರಿಯ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನಾಗಿ ನಿಯೋಜಿಸಿದರು.

ಅದರಂತೆ ಪರ್ವತಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಹಿಮಾಲಯವನ್ನೂ, ನದಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಸಮುದ್ರನನ್ನೂ ರಾಜನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ಯಾವತ್ತೂ ಪರಿಮಳದ್ರವ್ಯಗಳಿಗೂ ಭೇರ್ಯಾದಿ ಧ್ವನಿಗಳಿಗೂ ವಾಯುವನ್ನು ಅಧಿಪತಿಯನ್ನಾಗಿರಿಸಿದರು. ಅದರಂತೆ ಗಂಧರ್ವರಿಗೆ ಚಿತ್ರರಥ, ಸರ್ಪಗಳಿಗೆ ತಕ್ಷಕ, ನಾಗಗಳಿಗೆ ವಾಸುಕಿ, ಆನೆಗಳಿಗೆ ಐರಾವತ, ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ ಉಚ್ಚೈಶ್ರವ, ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಗರುಡ, ಶ್ವಾಪದಗಳಿಗೆ ಸಿಂಹ, ಆಕಳುಗಳಿಗೆ ಎತ್ತು, ವೃಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಅಶ್ವತ್ಥವೂ ಅಧಿರಾಜರೆಂದು ನಿಯಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಸಮುದ್ರ ಮೋಡ ಮಳೆ ಹೊಳೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ಇವುಗಳ ನೀರನ್ನೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಕಿರಣಗಳ ಕಾವಿನಿಂದ ಹೀರಿ ಆವಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಮಳೆಬೆಳೆಗಳನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ರವಿರಶ್ಮಿಗಳಿಗೂ ಪರ್ಜನ್ಯನು ಅಧಿಪತಿಯಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟನು. ಗಂಧರ್ವ ಅಪ್ಸರೆಯರಿಗೆ ಕಾಮನು ರಾಜನಾದನು. ಋತು, ಮಾಸ, ದಿವಸ, ಪಕ್ಷ, ರಾತ್ರಿ, ತಿಥಿ, ಪರ್ವ, ಕಲಾ, ಕಾಷ್ಠಾ, ಮೊದಲಾದ ಕಾಲ ಮಾನಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ಅಯನಗಳ ಗತಿ, ಗ್ರಹಗಳಯುತಿ, ಗಣಿತ, ಗ್ರಹ, ಯೋಗಾದಿಗಳಿಗೂ ಸಂವತ್ಸರವನ್ನು ಪ್ರಭುವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು.

ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಭಾಗಮಾಡಿ ಆ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಮರ್ಥರಾದ ರಾಜರನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ನಿಯಮಿಸಿದ ಬಳಿಕ ನಾಕೂ ದೆಸೆಗಳಿಗೆ ದಿಕ್ಪಾಲಕರನ್ನೂ ನಿಯಮಿಸಿದರು.

---

* ಬ್ರಾಹ್ಮೀ, ಮಾಹೇಶ್ವರೀ, ನಾರಾಯಣೀ, ಐಂದ್ರೀ, ವಾರಾಹೀ, ಕೌಮಾರೀ, ನಾರಸಿಂಹೀ, ಅಪರಾಜಿತಾ, ಎಂಬ ಈ ಎಂಟು ಮಾತೃ ರೂಪಿಗಳಿಂದ ದೈವೀ ಶಕ್ತಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಮಾ = ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತೃ = ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವ ಮಾತೃ ಶಬ್ದ ವಾಚ್ಯನಾದ ನಾರಾಯಣನೇ ಪ್ರೇರಕ, ಶಕ್ತಿಪ್ರದ, ಸತ್ತಾಪ್ರದ.

ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿಗೆ ವೈರಾಜ ಪ್ರಜಾಪತಿಯ ಮಗನಾದ ಸುಧನ್ವನನ್ನೂ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಕರ್ದಮ ಪ್ರಜಾಪತಿಯ ಪುತ್ರನಾದ ಶಂಖಪದನನ್ನೂ ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ರಜಃಪುತ್ರನಾದ ಕೇತುಮಂತನನ್ನೂ ಉತ್ತರದಿಕ್ಕಿಗೆ ಪರ್ಜನ್ಯ ಪ್ರಜಾಪತಿಯ ಪುತ್ರನಾದ ಹಿರಣ್ಯರೋಮನನ್ನೂ ದಿಶಾಧಿಪತಿಗಳನ್ನಾಗಿ ನಿಯೋಜಿಸಿದರು. ಇವರೆಲ್ಲರಿಂದ ಸಪ್ತದ್ವೀಪವತಿಯಾದ ವಿಶಾಲಪೃಥಿವಿಯು ಇಂದಿಗೂ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ ರೀತಿಯಿಂದ ಪಾಲಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಎಲ್ಲ ರಾಜ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳ ರಾಜಮಹಾರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಆದಿರಾಜನಾದ ಪೃಥು ಮಹಾರಾಜನನ್ನು ತಮ್ಮೆಲ್ಲ ರಾಜಮಂಡಲದ ಅಧಿರಾಜನೆಂದು ರಾಜಸೂಯ ಯಾಗದಲ್ಲಿ ವೇದೋಕ್ತವಿಧಿಯಿಂದ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಗೈದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಪೃಥು ರಾಜಾಧಿರಾಜನೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ.

ಈ ರೀತಿಯಿಂದ ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಚಾಕ್ಷುಷ ಮನ್ವಂತರವು ಧರ್ಮಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆದು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಕೊನೆಗಂಡಬಳಿಕ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ವೈವಸ್ವತಮನುವಿಗೆ ಮುಂದಿನ ಮನ್ವಂತರದ ಆಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟರು ಈಗ ಪ್ರವೃತ್ತವಾದ ಪ್ರಕೃತ ವೈವಸ್ವತ ಮನ್ವಂತರದ ವಿವರ ವಿಸ್ತರಗಳನ್ನು ಜನಮೇಜಯ ! ನಿನಗೆ ಕೇಳಲು ಅನುಕೂಲ್ಯ ಇಚ್ಛೆಗಳಿದ್ದರೆ ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಜನಮೇಜಯ-ಗುರುಗಳೇ ! ರಾಜಕುಲಶೇಖರಮಂಡನಮಣಿಯಾದ ಆ ಪೃಥು ರಾಜನ ದಿವ್ಯ ಭವ್ಯವಾದ ಧೀರೋದಾತ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಹಾಗೂ ಸತ್ವ ಮಹತ್ವಗಳನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಬಾಯಿಂದ ಕೇಳಿ ನನ್ನ ಕೌತುಕ ಕೆರಳಿದೆ. ಈಗ ಆ ರಾಜ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಸಮಗ್ರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಇಡಿಯಾಗಿ ಕೇಳಲು ಚಿತ್ತವು ಉತ್ಸುಕಿತವಾಗಿದೆ. ದಯೆದೋರಿ ಪೃಥುಕಥೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಬೇಕು.

ವೈಶಂಪಾಯನ__ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅತ್ರಿವಂಶದಲ್ಲಿ ಅಂಗನೆಂಬ ಪ್ರಜಾಪತಿಗೆ ಧರ್ಮದ್ರೋಹಿಯಾದ ವೇನನೆಂಬ ಕುಪುತ್ರನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಅವನ ತಂದೆಯಾದ ಅಂಗರಾಜನು ಧರ್ಮಶೀಲನಿದ್ದರೂ ಸುನೀಥಾ ಎಂಬ ಅವನ ತಾಯಿ ಮೃತ್ಯುವಿನ ಮಗಳಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಆ ಅಜ್ಜನ ದುರ್ಗುಣಗಳೆಲ್ಲ ಈ ಮೊಮ್ಮಗನಲ್ಲಿ ಮೇಳವಿಸಿ ಧರ್ಮಭ್ರಷ್ಟನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದವು. ವೇದೋಕ್ತವಾದ ಧರ್ಮ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಆ ದುರಭಿಮಾನಿಯಾದ ದುರುಳರಾಜನು ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸಿ "ನನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಯಜ್ಞಯಾಗ ಪೂಜೆ ಭಜನೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಮಾಡುವದೇ ಆದರೆ ನನ್ನನ್ನೇ ಉದ್ದೇಶಿಸಿ "ಶ್ರೀ ವೇನ ಪ್ರೇರಣಯಾ ವೇನಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥಂ" ಎಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ ಮಾಡಬೇಕು." ಎಂದು ಘೋರವಾದ ಆಜ್ಞೆಯೊಂದನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದನು.

ಆದ್ದರಿಂದ ಲೋಕದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಪಾಠ ಪ್ರವಚನ ಪೂಜೆ ಭಜನೆ ಹೋಮ ಹವನಾದಿ ವೇದೋಕ್ತ ವಿಧಿಗಳೆಲ್ಲ ಪ್ರತಿಬದ್ಧವಾಗಿಬಿಟ್ಟವು. ಯಾರೂ ಯಜ್ಞ ಯಾಗ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಎಲ್ಲಿಯೂ ವೇದ ಘೋಷ ಕೇಳಿ ಬರಲಿಲ್ಲ. ದೇವತೆಗಳು ಸೋಮ ಪಾನ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

ಹೀಗೆ ಜಾತ್ಯತೀತ ಧರ್ಮಾತೀತವಾದ ದುರಾಚಾರ ದುರ್ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ದುರಾರಾಧ್ಯನಾದ ಆ ದುಷ್ಟವೇನನ ಧರ್ಮಧ್ವಂಸಿ ವ್ಯಾಪಾರಗಳಿಂದ ಮನನೊಂದು ಮರೀಚಿ ಮೊದಲಾದ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಅವನಿಗೆ "ವೇನ ! ನಾವು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಬಹುಕಾಲದ ಯಜ್ಞ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿರುವೆವು. ಧರ್ಮವಿರುದ್ಧವಾದ ನಡೆನುಡಿಗಳನ್ನು ನೀನು ಆಡುವದೂ ಬೇಡ, ಮಾಡುವದೂ ಬೇಡ. ನೀನು ಪ್ರಜಾಪತಿಗಳ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿರುವದರಿಂದ ಧರ್ಮದಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು" ಎಂದು ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿದರು.

ಆಗ ದೌಷ್ಟ್ಯಧಾರ್ಷ್ಟ್ಯಗಳ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದ ಆ ಮೂಢ ಶಿರೋಮಣಿಯು ಉಪಹಾಸಗರ್ಭವಾಗಿ ನಕ್ಕು ಆ ಮಹಾ ಮುನಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಮದದಿಂದ "ಸಾರಾಸಾರ ವಿಚಾರ ಶೂನ್ಯರಾದ ಮೂಢಮುನಿಗಳೇ ! ನಿಮಗೆ ನನ್ನ ಸ್ವರೂಪಜ್ಞಾನವೇ ಆಗಿಲ್ಲ. ಧರ್ಮವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದವನೇ ನಾನು. ನನಗೆ ಧರ್ಮವನ್ನು ಹೇಳ ಬಂದ ನೀವೆಂಥ ಮೂರ್ಖರು! ಬಲ ಜ್ಞಾನ ತಪ ಸತ್ವ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸಮಾನರು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಉಂಟೇ ? ಮನಸು ಬಂದರೆ ನಿಂತ ನೆಲವನ್ನೇ ಸುಟ್ಟು ಬಿಡಬಲ್ಲೆ. ಸಮಗ್ರ ಭೂಮಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಬಲ್ಲೆ. ಭೂಮ್ಯಾಕಾಶಗಳನ್ನು ಸಿಗಿದು ಹಾಕಬಲ್ಲೆ. ನನ್ನ ಇಂಥ ಲೋಕೋತ್ತರವಾದ ದಾರುಣ ಶಕ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮಗೆ ಸಂಶಯವೇ ಬೇಡ."

ಮದೋನ್ಮತ್ತನಾದ ಅವನ ಈ ಮರ್ಮಾಂತಕ ಹಾಗೂ ಧರ್ಮಾಂತಿಕವಾದ ಬಿರುನುಡಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಮುನೀಶ್ವರರ ಶಾಂತವೃತ್ತಿಗೆ ಸಿಡಿಮದ್ದನ್ನಿಟ್ಟಂತಾಯಿತು. ಕೆಂಪಡರಿದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಕೆಂಗಿಡಿಗಳನ್ನು ಉಗ್ಗಿ ಹುಂಕಾರ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಆ ದುರಾತ್ಮನನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿ ಅವನ ಬಲತೊಡೆಯನ್ನು ಕಡೆದರು. ಅದರಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಕುಳ್ಳನಾದ ಓರ್ವ ಕಪ್ಪುಮೈಯುಳ್ಳ ಮಾನವನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಅವನು ಭಯಭ್ರಾಂತನಾಗಿ ನಡುಗುತ್ತ ಕೈಮುಗಿದು ನಿಂತುಕೊಂಡಾಗ ಅತ್ರಿಋಷಿಗಳು ಅವನಿಗೆ "ನಿಷೀದ" ಕುಳಿತುಕೋ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ನಿಷಾದ ಜಾತಿಗೆ ಮೂಲ ಪುರುಷನಾದನು. ಅನಂತರ ವೇನನ ಕಿಲ್ಬಿಷದಿಂದ ಮೀನಗಾರರೂ ಮತ್ತು ವಿಂಧ್ಯ ವಾಸಿಗಳಾದ ತುಷಾರ. ತುಂಬರ ಮೊದಲಾದ ಭಿಲ್ಲಜಾತಿಯವರೂ ಹುಟ್ಟಿದರು. ಇದಲ್ಲದೆ.

ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಧರ್ಮದ್ರೋಹಿಗಳಾದ ನಾಸ್ತಿಕರೆಲ್ಲರೂ ವೇನನ ವಂಶಜರೇ* ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಆಮೇಲೆ ಋಷಿಪುಂಗವರು ವೇನನ ಬಲಗೈಯನ್ನು ರೋಷಾವೇಶದ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಬಲವಾಗಿ ಕಡೆದರು. ಅದರಿಂದ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ದೇದೀಪ್ಯಮಾನವಾದ ಕಾಂತಿ ಕಮನೀಯನಾದ ಪೃಥವು ಆವಿರ್ಭವಿಸಿದನು. ಕವಚ ಕುಂಡಲ ಸನಾಥನಾದ ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಅಜಗವ ಧನುಸ್ಸೂ ದಿವ್ಯಬಾಣಗಳೂ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಲಿದ್ದವು.

ಅವನು ಹುಟ್ಟಿದಕೂಡಲೇ ಸಕಲ ಜೀವಿಜಾತಗಳೂ ಆನಂದಭರಿತವಾದವು. ಮಗನ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ವೇನನೂ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಚತುಃಸಾಗರಗಳೂ ಎಲ್ಲ ನದಿಗಳೂ ರತ್ನಗಳನ್ನು ತಂದು ಪೃಥುವಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿದವು. ಅಂಗಿರಸ ವಂಶದ ಋಷಿಗಳೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಸ್ವತಃ ಬಂದು ಸ್ಥಾವರ ಜಂಗಮಾತ್ಮಕ ಪ್ರಪಂಚದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವನಿಗೆ ರಾಜಾಧಿರಾಜ ಪಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಭಿಷೇಕಗೈದರು. ತಂದೆಯಿಂದ ಪೀಡಿತರಾದ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಸೇವಾ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಪೃಥುವು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದನು. ಜನರನ್ನು ರಂಜನೆಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಮೊದಲು 'ರಾಜ'* ಎಂಬ ಶಬ್ದವು ಬಂದಿತು. ಅವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯು ಕಾಮಧೇನುವಿನಂತೆ ಬಯಸಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಡುತ್ತಿತ್ತು. ಜನಜೀವನದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಡೆಗೂ ಜೇನು ತುಂಬಿ ತುಳುಕಿ ನಿಂತಿತ್ತು.

ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಸೋಮಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸೋಮವಲ್ಲಿಯನ್ನು ಕುಟ್ಟಿ ಹಿಂಡುವದಿನ * ಸೂತನು ಹುಟ್ಟಿದನು ಮತ್ತು ಒಳ್ಳೇ ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ ಮಾಗಧನೆಂಬುವವನೂ ಹುಟ್ಟಿದನು. ಆ ಸೂತ ಮಾಗಧರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಋಷಿಗಳು ಪೃಥುರಾಜನ ಭಾವಿಗುಣಗಣಗಳ ಗೌರವ ಗಾಥೆಯ ಗಾಯನ ಮಾಡಿ ಹೊಗಳಲು ಹೇಳಿದರು.

ಅದರಂತೆ ಅವರು ಪೃಥುವಿನ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ದಿವ್ಯಕಂಠದಿಂದ ಹಾಡಿ ಹೇಳಿದಾಗ ಪೃಥುವು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು ಮಗಧನಿಗೆ ಮಾಗಧ ಎಂಬ ದೇಶವನ್ನೂ ಸೂತನಿಗೆ ಅನೂಪದೇಶವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟನು.

---

* ಅಥರ್ವ ರುಚಯೋ ಯೇಚ ವಿದ್ಧಿ ತಾನ್ ವೇನ ಸಂಭವಾನ್ ಪೃಥುವಿನ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ವೇನನಿಗೆ ಕಿಂಚಿತ್ ಸ್ವರ್ಗದರ್ಶನವಾದಂತಾದರೂ ಕಲಿಸ್ವರೂಪನಾದ ಅವನು ಕೊನೆಗೆ ಅಂಧಂ ತಮಸ್ಸಿಗೇ ಹೋದನೆಂದು ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ಸಿದ್ಧಾಂತಿಸಿದ್ದಾರೆ.

* ಪಿತ್ರಾऽಪರಂಜಿತಾಸ್ತಸ್ಯ ಪ್ರಜಾಸ್ತೇ ನಾನುರಂಜಿತಾಃ
ಅನುರಾಗಾತ್ತತಸ್ತಸ್ಯ ನಾಮ ರಾಜೇತ್ಯಜಾಯತ॥

* ಪುಟಕೇಪುಟಕೇಮಧು
ಸೂತ = ಸೋಮದಬಳ್ಳಿ, ಅದರಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಸೂತ

ಸೂತ ಮಾಗಧರು ಹೊಗಳಿ ಹಾಡಿ ಹೇಳಿದ ಪೃಥುರಾಜನ ಜ್ಞಾನದಾನಗಳ ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲ ಅವನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಏನಾದರೂ ಉಪಜೀವನ ಸಾಧನವಾದ ವೃತ್ತಿ ದತ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೊಡು ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು.

ಭೂಮಾತೆ ಗೋಮಾತೆ ಆದುದು

ಆಗ ಪ್ರಜೆಗಳ ಕ್ಷೇಮಕ್ಕಾಗಿ ಟೊಂಕಕಟ್ಟಿದ ಪೃಥುರಾಜನು ಧನುರ್ಬಾಣಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಭೂದೇಪಿಯನ್ನು ಕೇಳಹೊರಟನು. ಆ ರಾಜನ ಉಗ್ರರೂಪವನ್ನು ಕಂಡು ವ್ಯಗ್ರಳಾದ ಭೂದೇವಿಯು ಆಗ ಆಕಳಿನ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಓಡಹತ್ತಿದಳು. ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ಲೋಕಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹತ್ತಿ ಸುತ್ತಿ ಅವಳು ಎತ್ತ ಓಡಿದರೂ ಬಾಣವನ್ನು ಹೆದೆಯೇರಿಸಿ ತನ್ನ ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆಯೆ ಬರುತ್ತಲಿರುವ ವೀರವರೇಣ್ಯನಾದ ಆ ರಾಜೇಶ್ವರನನ್ನು ನೋಡಿ ಭೂಮಿ ನಡುಗಿ ಹೋದಳು. ಕೊನೆಗೆ ಕೈಮುಗಿದು ಭಯ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕಾತರಳಾದ ಆ ಭೂಮಿ ಕಾಮಿನಿಯು ವೇಷವಾಂತು ''ರಾಜೇಶ್ವರ! ನೀನು ಇಂಥ ಪುರುಷಾಧಿರಾಜನಾಗಿ ನನ್ನಂಥ ಸ್ತ್ರೀಯುಳನ್ನು ವಧಿಸಬಹುದೇ? ನಿನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ನಾನೇ ಆಧಾರಳು. ನನ್ನನ್ನು ಕೊಂದರೆ ನಿನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲ ಇರುವದೆಲ್ಲಿ? ನಿಲ್ಲುವದೆಲ್ಲಿ? ನನ್ನನ್ನು ಕೊಂದರೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ನಾಶ ಹೊಂದುವರು. ನನ್ನನ್ನು ಕೊಂದ ಬಳಿಕಾದರೂ ನಿನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಆಗುವ ಲಾಭವೇನು? ಆದುದರಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ನಾಶಮಾಡಬೇಡ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಿನಗೆ ಪ್ರಜಾಕಲ್ಯಾಣ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇಚ್ಛೆ ಇದ್ದರೆ ಬೇರೆ ಏನಾದರೂ ಹೊಸ ಹಂಚಿಕೆಯುನ್ನು ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆ. ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆ ನಡೆಯಲು ನಾನು ಸಿದ್ಧಳಿದ್ದೇನೆ" ಎಂದು ಗೋರೂಪಧಾರಿಣಿಯಾದ ಧರಿಣಿಯು ಬಗೆಬಗೆಯಿಂದ ಬೇಡಿಕೊಂಡಾಗ ಪೃಥುರಾಜನ ಸಿಟ್ಟು ಶಾಂತವಾಗಿ ಅವನು ಪೃಥಿವಿಗೆ ಈ ರೀತಿ ಉತ್ತರಿಸಿದನು.

ಪೃಥು— ಭೂದೇವಿ! ಹಿಂಸೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಅಧರ್ಮ ಪಾಪಕಾರಿ ಎಂದು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಅಹಿಂಸೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಧರ್ಮ ಎಂತಲೂ ಅಲ್ಲ, ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಹಿಂಸೆ ಅಥವಾ * ಓರ್ವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಬಹುಜನರ ಹಿಂಸೆ ಪಾತಕ ಅಧರ್ಮ. ಆದರೆ ಬಹುಜನರ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹಿಂಸೆ ಪಾತಕವಲ್ಲ. ಅನೇಕ ಜನರ ಸುಖವನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಿ ಸಮಾಜದ ಶಾಂತಿ

---

* ಏಕಸ್ಯಾರ್ಥಾಯ ಯೋಹನ್ಯಾದಾತ್ಮನೋ ವಾ ಪರಸ್ಯ ವಾ
ಬಹೂನ್ ವೈ ಪ್ರಾಣಿನೋ ಲೋಕೇ ಭವೇತ್ತಸ್ಯೇಹ ಪಾತಕಮ್
ಏಕಸ್ಮಿನ್ ಯತ್ರ ನಿಧನಂ ಪ್ರಾಪಿತೆ ದುಷ್ಟಕಾರಿಣಿ
ಬಹೂನಾಂ ಭವತಿ ಕ್ಷೇಮಂ ತತ್ರ ಪುಣ್ಯಪ್ರದೋ ವಧಃ

ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಕದಡುವ ದುಷ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಂದರೆ ಪಾಪವಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಬಹಳೇ ಪುಣ್ಯವಿದೆ. ಆದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಪ್ರಜಾಕೋಟಿಯ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನು ವಧಿಸಿದರೆ ನನಗೆ ಪಾಪವಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮೀರಿ ನಡೆದ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಂದರೆ ನನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ನಿಲ್ಲಲು ನೆಲವಿಲ್ಲದೇ ಎಲ್ಲರೂ ಸತ್ತು ಹೋಗುವರು ಎಂಬುದು ನಿನ್ನ ಭ್ರಮೆ. ತಪಃಪ್ರಭಾವದಿಂದ ನನ್ನ ಶರೀರವನ್ನೇ ಹಿಗ್ಗಿಸಿ ಹರವು ಮಾಡಿ ಅದರ ಮೇಲೆಯೇ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡುವೆನು. ಆದರೆ ನಿನಗೆ ಬದುಕಬೇಕೆಂದು ಇಚ್ಛೆಯಿದ್ದರೆ ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೇಳು. ನೀನು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದರೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಅನ್ನ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಬಲ್ಲೆ. ನೀನು ಈಗ ನನ್ನ ಮಗಳಾಗಿ ಪ್ರಜಾಕೋಟಿಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಮಧೇನುವಿನಂತೆ ಕೇಳಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಕರೆದು ಕೊಟ್ಟರೆ ನಾನು ನಿನಗೆ ಏನೂ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಇದೋ ಈಗ ನಿನ್ನ ಎದುರಿಗೆ ಹೂಡಿದ ಈ ಬಾಣವನ್ನು ಹೆದೆಯಿಳಿಸಿ ಬತ್ತಳಿಕೆಗೆ ಸೇರಿಸುತ್ತೇನೆ."

ಪೃಥಿವೀ–ರಾಜನ್! ನೀನು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಉಪಾಯದಿಂದ ಮಾಡಿದರೆ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳೂ ಸಿದ್ಧಿಸುವವು. ನಿನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳು ಬಯಸಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಹಿಂಡಲು ನಾನು ಸಿದ್ಧಳಿದ್ದೇನೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಕರುವನ್ನು ನೋಡು ಮತ್ತು ತೆಗ್ಗು ದಿಟ್ಟೆಯಿರುವ ಈ ನನ್ನ ಹೊರಮೈಯನ್ನು ನಿನ್ನ ಧನುಷ್ಕೋಟಿಯಿಂದ ಸವರಿ ಸರಿಪಡಿಸು. ಆಂದರೆ ನಾನು ಕರೆದ ಹಾಲು ಎಲ್ಲೆಡೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಹರಿದು ಹೋಗುವದು. *

("ಕಾಡು ನಾಡಾದುದು")

ಆಗ ಪೃಥುರಾಜನು ಅವಳ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ನೆಲದ ತುಂಬೆಲ್ಲ ಹಬ್ಬಿನಿಂತ ಸಹಸ್ರಾರು ದಿಬ್ಬದಿನ್ನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಆಜಗವಧನುಷದಿಂದ ಸವರಿ ಸರಿಸಿದನು. ಕಳೆದ ಮನ್ವಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಿನಂತೆ ಭೂಮಿ ಸಮನಾಗಿರದೇ ಗಿರಿದರಿ ಕೆರೆತೊರೆ ದಿಬ್ಬದಿನ್ನೆಗಳಿಂದ ವಿಷದುವಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ಊರುಕೇರಿ ಹೊಲಮನೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಒಕ್ಕಲುತನ ಲಾಭ ಲೋಭ ಸುಳ್ಳು ಮೋಸ ಅಸೂಯೆ ಒಂದೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಯಾರೂ ಊರು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಮನೆಮಾಡಿ ಒಂದೆಡೆ ನಿಂದು ಸಾಂಘಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಲೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಪೃಥುರಾಜನಿಂದಲೇ ಇದೆಲ್ಲವೂ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತಂತೆ.

---

* ಪೃಥುರಾಜನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯ ದಿಬ್ಬದಿನ್ನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಡೆದು ತೆಗ್ಗು ತೆವರುಗಳನ್ನು ತುಂಬಿ ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ಸರಿಪಡಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಗುಡ್ಡಗಳಿಂದ ಉರುಳಿದ ನೀರು ಸಮಪಾತಳಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಬೆಳೆ ಬರುವಂತಾಯಿತು. ಭೂಮಿಯನ್ನು ಉತ್ತಿ ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆದು ಜನ ಬದುಕುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಥಮರಾಜನೇ ಪೃಥು. ಅವನ ಕಥೆ ಬಂಜರು ನೆಲ ಸುಫಲಾ ಆಗಿ ಮಾರ್ಪಾಡಾದುದರ ಒಂದು ಸಂಕೇತ ಎಂದು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವಿಮರ್ಶಕರು ಹೇಳಿ ಇದೊಂದು ರೂಪಕ ಕಥೆ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

("ಮೊದಲು ಧಾನ್ಯ ಕಂಡು ಹಿಡಿದ ಅನ್ನದಾತನು")

ಪ್ರತಾಪಶಾಲಿಯಾದ ಪೃಥುರಾಜನು ಸ್ವಾಯಂಭುವಮನುವನ್ನು ಕರುವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಪೃಥಿವಿಯಿಂದ ಕಾಳುಕಡೆಗಳನ್ನು ಹಿಂಡಿಕೊಂಡನು. ಅಂದು ಅವನು ಪೃಥಿವಿಯನ್ನು ಹಿಂಡಿ ತೆಗೆದ ಸಸ್ಯವರ್ಧನದ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದಲೇ ಇಂದಿಗೂ ಜನರು ಸರ್ವವಿಧವಾದ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಅನ್ನವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಜಗತ್ತಿಗೆಲ್ಲ ಕೊನೆಯವರೆಗೆ ಅನ್ನ ನೀಡಿದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಭಗವದಂಶಸಂಭೂತನಾದ ಪೃಥುರಾಜನಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಋಷಿಗಳು ಸೋಮನನ್ನು ಕರುವನ್ನಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹಿಂಡಿದರು. ಅಂಗಿರಾ ಋಷಿಯ ಮಗನಾದ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಛಂದಃ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಸಾಧನವಾದ ತಪೋರೂಪವಾದ ಕ್ಷೀರವನ್ನು ಹಿಂಡಿದಾಗ ಮುನಿಗಳೆಲ್ಲ ಅದರಿಂದ ಸಂತೃಪ್ತರಾದರು.

("ಭಾವಾನುರೂಪಂ ಫಲಂ")

ಇದರಂತೆ ದೇವತೆಗಳು ಇಂದ್ರನನ್ನು ಕರುವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಸೂರ್ಯನ ಕೈಯಿಂದ ಬಂಗಾರದ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹಿಂಡಿಸಿ ಅಮೃತ-ಹವಿಷ್ಯ ರೂಪವಾದ ಹಾಲನ್ನು ಪಡೆದರು. ಪಿತೃಗಳು ಯಮನನ್ನು ಕರುವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಹಿಂಡಿ ಸ್ವಧಾ ಎಂಬ ತಮ್ಮ ಅನ್ನವನ್ನು ಪಡೆದರು. ಹಾವುಗಳಾದರೂ ತಕ್ಷಕನನ್ನು ವಚ್ಚನನ್ನಾಗಿರಿಸಿ ವಿಷವನ್ನು ಹಿಂಡಿಕೊಂಡವು. ಇದರಂತೆ ಅಸುರರಾದರೊ ವಿರೋಚನನ್ನು ಕರು ಮಾಡಿ ಉಕ್ಕಿನ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ವೈರಿ ವಿಲೋಹಕವಾದ ಮಾಯೆಯನ್ನೆ ಕ್ಷೀರ ರೂಪದಿಂದ ಹಿಂಡಿಕೊಂಡರು. ಅದರಿಂದಲೇ ಹಾವುಗಳು ಇಂದಿಗೂ ವಿಷಜಂತುಗಳಾಗಿಯೂ ದೈತ್ಯರೆಲ್ಲ ಮಾಯಾವಿಗಳಾಗಿಯೂ ಉಳಿದಿರುವರು.

ಇದೇ ಪ್ರಕಾರ ಯಕ್ಷರೆಲ್ಲ ಕೂಡಿ ಕುಬೇರನನ್ನು ಕರು ಎಂದು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಮಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹಿಂಡಿ ಅಂತರ್ಧಾನ ರೂಪವಾದ ಕ್ಷೀರವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡರು. ಆಮೇಲೆ ರಾಕ್ಷಸರೂ ಪಿಶಾಚರೂ ಸೇರಿ ಹೆಣದ ತಲೆಬುರುಡೆಯಲ್ಲಿ ರಕ್ತ ರೂಪವಾದ ಕ್ಷೀರವನ್ನು ಭೂಮಿಯಿಂದ ಹಿಂಡಿಕೊಂಡರು. ಗಂಧರ್ವ ಅಪ್ಸರೆಯರು ಕೂಡಿ ಪದ್ಮಪತ್ರದ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರರಥನನ್ನು ವಚ್ಚನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ದಿವ್ಯವಾದ ಗಂಧ ಪರಿಮಳಗಳನ್ನು ಹಿಂಡಿಕೊಂಡರು. ಪರ್ವತಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕೂಡಿ ಹಿಮಾಲಯವನ್ನು ಕರುವನ್ನು ಮಾಡಿ ಮೇರು ಪರ್ವತವನ್ನು ಹಿಂಡುವವನನ್ನು ಮಾಡಿ ಅನಂತರತ್ನ ಹಾಗೂ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಕ್ಷೀರರೂಪವಾಗಿ ಹಿಂಡಿಕೊಂಡವು. ಇದರಂತೆ ಬಳ್ಳಿಗಳೆಲ್ಲ

ಕೂಡಿ ತಮ್ಮ ಎಲೆಯ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹಿಂಡಿ, ಕಡಿದು ಚಿವಟಿ ಒಗೆದರೂ ಮತ್ತೆ ಚಿಗುರುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹಾಲಿನ ರೂಪದಿಂದ ಪಡೆದವು.

ಹೀಗೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲ ಚರಾಚರಜೀವ ಜಂತುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಪೃಥಿವಿಯೇ ಪಾಲನ ಪೋಷಣ ಧಾರಣ ಮರಣ ಜೀವನ ಪಾವನ ಕಾರಿಣಿಯಾಗಿ ಸರ್ವಕಾರಣಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಎಲ್ಲ ವಿಧ ಬೆಳೆಗಳನ್ನೂ ಬೆಳೆಯುವ ಇವಳೇ ನಿಜವಾದ ಕಾಮಧೇನು. ಮಧು ಕೈಟಭರ ಮೇದಸ್ಸಿನಿಂದ ಮೊದಲು ತುಂಬಿದ್ದರಿಂದ ಇವಳಿಗೆ ಮೇದಿನಿಯೆಂದೂ ಪೃಥುವಿನ ಮಗಳಾಗಿ ಗ್ರಾಮಾರಾಮ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಂದ ಸಸ್ಯಶಾಲಿನಿಯೂ ಪಟ್ಟಣ ಮಾಲಿನಿಯೂ ಆದುದರಿಂದ ಪೃಥ್ವಿಯೆಂದು ಇವಳನ್ನು ಕರೆಯುವರು.

ಇಂತು ಆದಿರಾಜನೂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅಂಶಭೂತನೂ ಆದ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಪೃಥುರಾಜನು ಸರ್ವವರ್ಣದವರಿಗೂ ವಂದ್ಯನೂ ಜಗದಭಿನಂದ್ಯನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ.

(ಮನ್ವಂತರಗಳ ವರ್ಣನೆ)

ಮನುಗಳು ಒಟ್ಟು ಹದಿನಾಲ್ಕು. ಈಗ ನಡೆದದ್ದು ವೈವಸ್ವತಮನು. ಇದಕ್ಕೂ ಹಿಂದೆ ಸ್ವಾಯಂಭುವ, ಸ್ವಾರೋಚಿಷ, ಉತ್ತಮ, ತಾಮಸ, ರೈವತ, ಚಾಕ್ಷುಷ ಎಂದು ಆರು ಮನ್ವಂತರಗಳು ಆಗಿ ಹೋಗಿವೆ. ಮುಂದೆ ಸಾವರ್ಣಿ ಭೌತ್ಯ ರೌಚ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಸಾವರ್ಣಿ ರುದ್ರಸಾವರ್ಣಿ ಮೇರು ಸಾವರ್ಣಿ ದಕ್ಷಸಾವರ್ಣಿ ಎಂಬ ಏಳು ಮನ್ವಂತರಗಳು ಬರಲಿವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮನ್ವಂತರಕ್ಕೂ ಮನು, ಋಷಿ, ದೇವ ಗಣ ಮನುಸಂತತಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಇರುತ್ತವೆ.

ಮೊದಲನೆಯದಾದ ಸ್ವಾಯಂಭುವಮನ್ವಂತರದಲ್ಲಿ ಮರೀಚಿ, ಅತ್ರಿ, ಅಂಗಿರ, ಪುಲಹ, ಕ್ರತು, ಅಗಸ್ತ್ಯ ವಸಿಷ್ಠ ಮೊದಲಾದ ಏಳು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಮಾನಸಪುತ್ರರೇ* ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳೆಂದು ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಈ ಮನ್ವಂತರದ ದೇವಗಣವನ್ನು ಯಾಮ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು. ಅಗ್ನೀಧ್ರ, ಅಗ್ನಿಬಾಹು, ಮೇಧಾ, ಮೇಧಾತಿಥಿ, ವಸು, ಜ್ಯೋತಿಷ್ಮಾನ್, ದ್ಯುತಿಮಾನ್, ಹವ್ಯ, ಸವನ ಎಂಬ ತೇಜಸ್ವಿಗಳಾದ ಹತ್ತು ಜನರು ಈ ಮನ್ವಂತರದ ಮನುಕುಮಾರರು.

---

* ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ಇವರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಸಾವರ್ಣಿ ದಕ್ಷಸಾವರ್ಣಿ ಬ್ರಹ್ಮಸಾವರ್ಣಿ ಧರ್ಮಸಾವರ್ಣಿ ರುದ್ರಸಾವರ್ಣಿ ದೇವಸಾವರ್ಣಿ ಇಂದ್ರಸಾವರ್ಣಿ ಎಂದು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

* ಭಾಗವತದಲ್ಲಿ ಇವರು ಏಳುಜನರು ಸ್ವಾಯಂಭುವ ಮನ್ವಂತರದ ಧರ್ಮೋಪದೇಶಿಗಳಾದ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳೆಂದು ಹೇಳಿದೆ.

ಇದರಂತೆ ವಶಿಷ್ಠ ಪುತ್ರನಾದ ಔರ್ವ, ಸ್ತಂಬ, ಕಾಶ್ಯಪ, ಪ್ರಾಣ, ಬೃಹಸ್ಪತಿ, ದತ್ತ, ನಿಶ್ಚವನ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ *ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳೂ, ತಂಪಿತರೆಂಬ ದೇವತೆಗಳೂ, ಹವಿರ್ಧ್ರ ಸುಕೃತಿ. ಜ್ಯೋತಿ, ಅಪಮೂರ್ತಿ, ಆಯಸ್ಮಯ, *ಪ್ರಥಿತ, ನಭಸ್ಯ, ನಭ, ಊರ್ಜ, ಎಂಬ ಮನುಪುತ್ರರೂ ಎರಡನೆಯದಾದ ಸ್ವಾರೋಚಿಷ ಮನ್ವಂತರದಲ್ಲಿ ಹೆಸರಾಗಿದ್ದರು.

ಮೂರನೆಯದಾದ ಉತ್ತಮ ಮನ್ವಂತರದಲ್ಲಿ ಏಳು ಜನ ವಶಿಷ್ಠ ಋಷಿಯ ಮಕ್ಕಳೇ ವಾಸಿಷ್ಠರೆಂಬ ಹೆಸರಿಂದ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭನ ಚಿರಂಜೀವಿಗಳಾಗಿ ಊರ್ಜ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾಗಿದ್ದರು. ಇಷ, ಊರ್ಜ, ತನೂಜ, ಮಧು, ಮಾಧವ, ಶುಚಿ, ಶುಕ್ರ, ಸಹ, ನಭಸ್ಯ, ನಭ ಎಂಬ ಮನುವಿನ ದಶಕುಮಾರರೂ ಭಾನುವೆಂಬ ದೇವಗಣವೂ ಆಗ ಇದ್ದಿತು.

ತಾಮಸನೆಂಬ ಚತುರ್ಥಮನ್ವಂತರದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯ, ಪೃಥು, ಅಗ್ನಿ, ಜನ್ಯ: ಧಾತಾ, ಕಪೀವಾನ್, ಅಕಪೀವಾನ್ ಎಂಬ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳೂ, ದ್ಯುತಿ, ತಪಸ್ಯ, ಸುತಪಾ, ತಪೋಮೂಲ, ತಪೋಧನ, ತಪೋರತಿ, ಅಕಲ್ಮಾಷ, ತನ್ವೀ ಧನ್ವೀ ಪರಂತರ ಎಂಬ ಮನುವಿನ ಮಕ್ಕಳೂ, ಸತ್ಯ ಎಂಬ ದೇವತೆಗಳೂ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಐದನೆಯದಾದ ರೈವತಮನ್ವಂತರದಲ್ಲಿ ವೇದಬಾಹು ಯದುಂಧ್ರ, ವೇದಶಿರ, ಹಿರಣ್ಯರೋಮ, ಪರ್ಜನ್ಯ, ಸೋಮಪುತ್ರನಾದ ಊರ್ಧ್ವಬಾಹು, ಹಾಗೂ ಅತ್ರಿಯ ಮಗನಾದ ಸತ್ಯನೇತ್ರ ಇವರು ಏಳು ಜನ ಋಷಿಗಳೂ, ಭೂತರಜಸ ಎಂಬ ದೇವಗಣವೂ, ಧೃತಿಮಾನ್, ಅವ್ಯಯ, ಯುಕ್ತ, ತತ್ವದರ್ಶಿ, ನಿರುತ್ಸುಕ, ಅರಣ್ಯ, ಪ್ರಕಾಶ, ನಿರ್ಮೋಹ ಸತ್ಯವಾಕ್ ಕವಿ ಎಂಬ ಹತ್ತು ಮನುಪುತ್ರರೂ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಇನ್ನು ಆರನೆಯದಾದ ಚಾಕ್ಷುಷ, ಮನ್ವಂತರದಲ್ಲಿ ಭೃಗು, ನಭ, ವಿವಸ್ವಾನ ಸುಧಾಮ, ವಿರಜ, ಅತಿನಾಮ, ಸಹಿಷ್ಣು ಎಂಬ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳೂ; ಆದ್ಯ, ಪ್ರಭೂತ

* ಬಂಗಾಲಿಯ ಹರಿವಂಶಪತಿಯಲ್ಲಿ ಕಶ್ಯಪನಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಅತ್ರಿ ನಿಶ್ಚವನನಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಚ್ಯವನ ಎಂದು ಹೆಸರುಗಳಿವೆ.

* ಮತ್ಸ್ಯ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಈ ಮುಂದಿನ ನಾಲ್ಕು ಹೆಸರುಗಳು ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ಬರಿ ಏಳೇ ಜನರ ನಾಮ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಋಭು, ಪೃಥಗ್ಭಾವ, ಲೇಖ ಎಂಬ ಐದು ಅಂಗಿರಾ ಋಷಿಯಿಂದಲೇ ಜನಿತವಾದ ದೇವತಾಗಣಗಳೂ ಊರು ಮೊದಲಾದ ಮನುತನುಜರೂ ಪ್ರಥಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ನಡ್ವಲೆಯ ಮಕ್ಕಳಾದ್ದರಿಂದ ಇವರಿಗೆ ನಾಡ್ವಲೇಯರೆಂದು ಹೆಸರು.

ಏಳನೆಯ ಮನ್ವಂತರವಾದ ಪ್ರಕೃತ ವೈವಸ್ವತದಲ್ಲಿ ವಸಿಷ್ಠ, ಕಶ್ಯಪ, ಗೌತಮ, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ, ಭರದ್ವಾಜ, ಜಮದಗ್ನಿ ಎಂಬ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳಿರುವರು. ಸಾಧ್ಯ ರುದ್ರ, ವಿಶ್ವೇದೇವ, ಮರುತ, ವಸು, ಆದಿತ್ಯ ಮೊದಲಾದ ದೇವಗಣಗಳೂ ಮತ್ತು ಇಕ್ಷ್ವಾಕು ಮೊದಲಾದ ಹತ್ತುಜನ ಮನುತನಯರೂ ಈಗ ಇರುವರು. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಪುತ್ರಪೌತ್ರಾದಿ ಸಂತತಿಯು ದಶದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವದು.

"ಮರುದ್ಗಣದ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾಭಿಯಾನ"

ಇದರಂತೆ ಪ್ರತಿ ಮನ್ವಂತರಕ್ಕೂ ನಲವತ್ತೊಂಭತ್ತು ಮರುತ್ತುಗಳ ಒಂದೊಂದು ಗುಂಪು ಇರುವದು. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನುವಿನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಲೋಕವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಭಗವದಾರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದು ಮನ್ವಂತರ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ತಮ್ಮ ಪುಣ್ಯ ಕರ್ಮ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುವರು. ಇವರ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ ಬೇರೆ ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟು ತಪೋಯೋಗಿಗಳು ಬಂದು ಮರುದ್ಗಣದ ನಲವತ್ತರೊಂಬತ್ತರ ಸಂಖ್ಯೆ ನಿರಂತರಪೂರ್ಣವಾಗಿಯೇ ಇರುವದು.

ಇದೆಲ್ಲ ಹಿಂದೆ ಆಗಿಹೋದ ಮನ್ಮಂತರಗಳ ವಿವರವಾಯಿತು. ಈಗ ಮುಂದೆ ಬರಲಿರುವ ಏಳು ಮನ್ವಂತರಗಳ ಋಷಿ ದೇವತಾದಿಗಳು ಇಂತಿವೆ.

ಮುಂಬರುವ ಐದೂ ಮನುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಸಾವರ್ಣ ಮನು ಎಂದೇ ಹೆಸರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನವನು ವೈವಸ್ವತ ಮನುವಿನ ಮಗನಾಗಿದ್ದು ಉಳಿದ ನಾಲ್ವರು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಮಕ್ಕಳು. ದಕ್ಷಪ್ರಜಾಪತಿಯ ಪ್ರಿಯಾ ಎಂಬ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಈ ನಾಲ್ಕು ಜನರೂ ಮೇರು ಶಿಖರದಲ್ಲಿ ಅಖಂಡ ತಪವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಲಿದ್ದುದರಿಂದ ಇವರಿಗೆ ಮೇರು ಸಾವರ್ಣರೆಂದು ಕರೆಯುವರು. ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟು ಐದು ಸಾವರ್ಣ ಮನುಗಳು ಮುಂದೆ ಬರಲಿರುವರು..

ರುಚಿ ಎಂಬ ಪ್ರಜಾಪತಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ರೌಚ್ಯನೆಂದು ಹೆಸರಾಂತ ಮನುವು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಮತ್ತು ಅದೇ ರುಚಿ ಪ್ರಜಾಪತಿಯ ಭೂತಿ ಎಂಬ ಭಾರ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಭೌತ್ಯನೆಂಬ ಮನು ಜನಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟು ಹದಿನಾಲ್ಕು ಮನುಗಳು.

"ಸಪ್ತ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳು"

ಎಂಟನೆಯ ಬ್ರಹ್ಮ ಸಾವರ್ಣಿ ಮನ್ವಂತರದಲ್ಲಿ ರಾಮ, ವ್ಯಾಸ ದೀಪ್ತಿಮಾನ್, ದ್ರೋಣಪುತ್ರ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ, ಕೃಪ, ಗಾಲವರು ಎಂಬ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳು ಜನಿಸಲಿದ್ದು ಅವರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ದಿವ್ಯದರ್ಶನ, ತಪೋಬಲ, ದಿವ್ಯಶಕ್ತಿ, ಅಷ್ಟಸಿದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ತ್ರಿಕಾಲ ಜ್ಞಾನಗಳಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಗೌರವಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ.

ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯ, ಮಂತ್ರದ್ರಷ್ಟೃತೆ, ತಪಸ್ಸಿದ್ಧಿ, ತ್ರಿಕಾಲಜ್ಞಾನ, ಬ್ರಹ್ಮಾ ಪರೋಕ್ಷ ಗೋತ್ರಪ್ರವರ್ತಕತ್ವ, ವರ್ಣಾಶ್ರಮಧರ್ಮವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕತ್ವ ಇವು ಏಳು ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳಾಗಿವೆ.

ಸತ್ಯಧರ್ಮಪರಾಯಣರಾದ ಇಂಥ ಮಹಾಮಹಿಮ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಹನೀಯರೇ ಮುಂದೆ ಧರ್ಮಗ್ಲಾನಿಯಾದಾಗಲೆಲ್ಲ ಮಂತ್ರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸ್ಮೃತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಧರ್ಮಸಂಸ್ಥಾಪನೆಯ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸು ತೇಜಸ್ಸುಗಳೇ ಮುಖ್ಯ, ವಯಸ್ಸು ಕಾರಣವಲ್ಲ. ವಯಸ್ಸಾ ಕಿರಿಯರಾದರೂ ಎಷ್ಟೋ ಋಷಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಪೋಬಲದಿಂದ ಮಹತೋ ಮಹೀಯರಾಗಿ ಬೇಕಾದ ವರಪ್ರದಾನ ಮಾಡಬಲ್ಲರು.

ವರೀಯಾನ್, ಅವರೀಯಾನ್, ಸಮ್ಮತ, ಧೃತಿಮಾನ್, ವಸು, ಚರಿಷ್ಣು, ಅಧೃಷ್ಣು, ವಾಜ ಸುಮತಿ, ಆದಿ ಎಂದು ಸಾವರ್ಣಿ ಮನುವಿಗೆ ಹತ್ತು ಜನ ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಲಿರುವರು.

ಒಂಬತ್ತನೆಯದಾದ ಮೇರುಸಾವರ್ಣಿ ಅಥವಾ ರೋಹಿತ ಮನ್ವಂತರದಲ್ಲಿ ಮೇಧಾತಿಥಿ, ವಸು, ಜ್ಯೋತಿಷ್ಮಾನ್, ದ್ಯುತಿಮಾನ್, ಸವನ, ಹವ್ಯವಾಹನ, ಪೌಲಹ ಎಂಬ ಏಳು ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳಾಗಲಿರುವರು. ಈ ಮನ್ವಂತರದಲ್ಲಿ ಮೂರು ದೇವ ಗಣಗಳಿದ್ದು ಧೃಷ್ಟಕೇತು, ಪಂಚಹೋತ್ರ, ನಿರಾ, ಕೃತಿ, ಪೃಥುಶ್ರವಾ, ಭೂರಿದ್ಯುಮ್ನ, ಋಚೀಕ, ಬೃಹತ, ಗಯ, ಎಂಬ ಒಂಬತ್ತು ಜನರು ಮನುಪುತ್ರರು ಆಗುವರು. ಈ ರೋಹಿತ ಪ್ರಜಾಪತಿಯು ದಕ್ಷನ ಮಗಳ ಮಗನಾದರೂ ಅಜ್ಜನಿಂದ ದತ್ತಕತೆಗೆ ಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ದಕ್ಷಪುತ್ರನೆಂದೇ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವನು.

ಹತ್ತನೆಯದಾದ ದ್ವಿತೀಯ ಮೇರುಸಾವರ್ಣಿ ಮನ್ವಂತರದಲ್ಲಿ ಹವಿಷ್ಮಾನ್, ಸುಕೃತಿ, ಅಪೋಮೂರ್ತಿ, ಅಷ್ಟಮ, ಪ್ರಮಿತಿ, ನಭೋಗ, ಸತ್ಯ, ಎಂಬ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳೂ, ಅರ್ಚಿರಾದಿ ಮಾರ್ಗ ಸಂರಕ್ಷಕರೂ, ಋಷಿಮಂತ್ರಪ್ರತಿಪಾದ್ಯರೂ ಆದ ಎರಡು ದೇವತಾಗಣಗಳೂ, ಮನುಸುತ, ಉತ್ತಮೌಜ, ನಿಕುಷಜ, ವೀರ್ಯವಾನ್,

ಶತಾನೀಕ, ನಿರಾಮಿತ್ರ, ವೃಷ್ಣಸೇನ, ಜಯದ್ರಥ, ಭೂರಿದ್ಯುಮ್ನ, ಸುವರ್ಚ ಎಂಬ ಹತ್ತು ಮನು ಪುತ್ರರೂ ಇರುವರು.

ಹನ್ನೊಂದನೆಯದಾದ (ಮೂರನೆಯ) ಸಾವರ್ಣ ಮನ್ವಂತರದಲ್ಲಿ ಹವಿಷ್ಮಾನ್ (ಕಶ್ಯಪವಂಶಜ) ಹವಿಷ್ಮಾನ್, (ಭೃಗುವಂಶಜ) ತರುಣ, ಅನಘ, ಉದಧಿಷ್ಣ, ನಿಶ್ಚರ, ಅಗ್ನಿತೇಜ ಎಂಬ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳೂ, ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರರಾದ ಮೂರು ದೇವಗಣ ಗಳೂ, ಸಂವರ್ತಕ, ಸುಶರ್ಮ, ದೇವಾನೀಕ, ಪುರೂದ್ವಹ, ಕ್ಷೇಮಧನ್ವ, ಧೃಢಾಯು, ಪಂಡಕ ಆದರ್ಶ, ಮನು ಎಂಬ ಒಂಭತ್ತು ಮನುಪುತ್ರರೂ ಆಗುವರು.

ಹನ್ನೆರಡನೆಯದಾದ ಮೇರುಸಾವರ್ಣ ಮನ್ವಂತರದಲ್ಲಿ ದ್ಯುತಿ, ಸುತಪ, ತಪೋಮೂರ್ತಿ, ತಪಸ್ವಿ, ತಪೋಶನ, ತಪೋರವಿ, ತಪೋಧೃತಿ ಎಂಬ ಸಪ್ತರ್ಷಿ ಗಳೂ, ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಮಾನಸಪುತ್ರರಾದ ಐದು ದೇವಗಣಗಳೂ, ದೇವವಾಯು, ಅದೂರ, ದೇವಶ್ರೇಷ್ಠ, ವಿದೂರಥ, ಮಿತ್ರವಾನ್, ಮಿತ್ರದೇವ, ಮಿತ್ರಸೇನ, ಮಿತ್ರ ಕೃತ್, ಮಿತ್ರಬಾಹು, ಸುವರ್ಚ, ಎಂಬ ದಶಕುಮಾರರೂ ದ್ವಾದಶ ಮನುವಿಗೆ ಆಗಲಿರುವರು.

ಹದಿಮೂರನೆಯದಾದ ರೌಚ್ಯ ಮನ್ವಂತರದಲ್ಲಿ ಧೃತಿಮಾನ್, ಹವ್ಯಪ, ತತ್ವ ದರ್ಶಿ, ನಿರುತ್ಸುಕ, ನಿಷ್ಪ್ರಕಂಪ, ನಿರ್ಮೋಹ, ಸುತಪ ಎಂಬ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳೂ ಚಿತ್ರ ಸೇನ, ವಿಚಿತ್ರ, ನಯ, ಧರ್ಮಭೃತ, ಧೃತ, ಸುನೇತ್ರ, ಕ್ಷತ್ರವೃದ್ಧಿ, ಸುತಪ, ನಿರ್ಭಯ, ದೃಢ ಎಂಬ ಮನುಪುತ್ರರೂ ಮೂರು ದೇವತಾಗಣಗಳೂ ಉಂಟಾಗು ವವು.

ಕೊನೆಯದಾದ ಭೌತ್ಯ ಮನ್ವಂತರದಲ್ಲಿ ಅತಿಬಾಹು, ಶುಚಿ, ಯುಕ್ತ, ಶುಕ್ರ, ಅಜಿತ, ಅಗ್ನೀಧ್ರ, ಭಾರ್ಗವ ಎಂಬ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳೂ, ಐದು ದೇವಗಣಗಳೂ, ತರಂಗ ಭೀರು, ವಪ್ರ, ತರಸ್ವಾನ್, ಉಗ್ರ, ಅಭಿಮಾನಿ, ಪ್ರವೀಣ, ಜಿಷ್ಣು, ಸಂಕ್ರಂದನ, ಸುಬಲ, ತೇಜಸ್ವಿ ಎಂಬ ಹತ್ತು ಮನುಕುಮಾರರೂ ಜನಿಸಲಿರುವರು.

ಹೀಗೆ ಭೌತ್ಯಮನುವಿನ ಅಧಿಕಾರದ ಅವಧಿ ಮುಕ್ತಾಯವಾದಾಗ ಒಂದು ಕಲ್ಪ ಪೂರ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಮನುಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಂದಲೂ ಹಾಗೂ ದೇವಗಣ ಮತ್ತು ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳಿಂದಲೂ ಒಡಗೂಡಿ ಗಿರಿಗ್ರಾಮಗಳಿಂದ ತುಳು ಕುವ ಹಾಗೂ ಸಮುದ್ರ ಸೀಮಿತವಾದ ಪೃಥ್ವೀ ಮುಂಡಲವನ್ನು ಸಹಸ್ರಯುಗ ಪರ್ಯಂತರ ತಮ್ಮ ತಪೋಬಲದಿಂದ ಆಳುವರು. ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅವಧಿ ಮುಕ್ತಾಯ ವಾದ ಬಳಿಕ ಲಯವನ್ನು ಹೊಂದುವರು. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಭಗವಂತನ ಇಚ್ಛೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ನಡೆಯುವದು.

ಮನ್ವಂತರಗಳ ಕಾಲಗಣನೆ

ಲೌಕಿಕದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರ ಕಾಲಗಣನೆಯು ಸೂರ್ಯನ ಉದಯಾಸ್ತಗಳ ಮೇಲಿಂದ ಆಗುತ್ತಲಿರುವ ಹಗಲಿರುಳುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಮಾಡಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಆದೇಮಾನದಿಂದ ದೇವ ಮತ್ತು ಮನು ಹಾಗೂ ಬ್ರಾಹ್ಮ ಮಾನಗಳ ಪ್ರಮಾಣವು ಇಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲು ಕಾಲಮಾಪನದ ಅತ್ಯಂತ ಸಣ್ಣದಾದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮಾನವೆಂದರೆ ಒಮ್ಮೆ ಕಣ್ಣೆವೆಗಳನ್ನು ಮಿಳಕಿಸುವದಕ್ಕೆ ಹತ್ತು ಅತ್ಯಲ್ಪ ಕಾಲಕಲೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನಿಮೇಷ ಎನ್ನುವರು. ಇಂಥ ಹದಿನೈದು ನಿಮೇಷಗಳಷ್ಟು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಾಷ್ಠಾ ಎನ್ನುವರು. ಇಂಥ ಮೂವತ್ತು ಕಾಷ್ಠಾಗಳಾದರೆ ಒಂದು ಕಲೆ, ಮೂವತ್ತು ಕಲೆಗಗಳೆಂದರೆ ಒಂದು ಮುಹೂರ್ತ, ಇಂಥ ಮೂವತ್ತು ಮುಹೂರ್ತಗಳಾದರೆ ಒಂದು ಅಹೋರಾತ್ರ. ಅಂದರೆ ಹಗಲಿರುಳುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಒಂದು ದಿವಸವಾಗುವದು. ಒಂದು ಅಹೋರಾತ್ರವೆಂದರೆ ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯರ ಗತಿಯು ಒಂದು ಸುತ್ತು ಆಗುವದು. ಈ ಅಹೋರಾತ್ರಿಯು ಕಾಲಮಾನದ ಮಾಪನ ಪದ್ಧತಿಯು ಮೇರುಪರ್ವತದ ಅರ್ಥಾತ್ ವಿಷುವ ವೃತ್ತದ ಸುತ್ತುಮುತ್ತಲಿನ ದೇಶಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ವಯಿಸುವದು.

ಇಂಥ ಹದಿನೈದು ಹಗಲಿರುಳುಗಳು ಸೇರಿದರೆ ಒಂದು ಪಕ್ಷ, ಎರಡು ಪಕ್ಷಗಳು ಕ್ರಮಿಸಿದರೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳು. ಎರಡು ತಿಂಗಳುಗಳು ಕಳೆದರೆ ಒಂದು ಋತು, ಮೂರು ಋತುಗಳು ತಿರುಗಿದರೆ ಒಂದು ಅಯನ, ಎರಡು ಅಯನಗಳು ಪೂರ್ಣವಾದರೆ ಒಂದು ವರ್ಷ ಎನ್ನುವರು. ಎರಡು ಅಯನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೆ ದಕ್ಷಿಣಾಯನ ಇನ್ನೊಂದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಾಯಣ ಎಂದೂ ಕರೆಯುವರು.

ಈ ಮಾನದಿಂದ ಎರಡು ಪಕ್ಷಗಳು ಕೂಡಿ ಆದ ಒಂದು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಪಿತೃಗಳ ಒಂದು ದಿನವೆನ್ನುವರು. ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷವು ಪಿತೃಗಳ *ಹಗಲು, ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷವೇ ಅವರ ರಾತ್ರಿ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಮಹಾಲಯಾದಿ ಪಿತೃ ಶ್ರಾದ್ಧಗಳನ್ನು ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವುಂಟು.

---

† ಪಿತೃಗಳು ಚಂದ್ರಲೋಕದಲ್ಲಿರುವದರಿಂದ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನಿಂದ ಸೂರ್ಯನು ಮರೆಯಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ಸೂರ್ಯದರ್ಶನವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಆ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷವೇ ಅವರಿಗೆ ರಾತ್ರಿ. ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರು ಸಂಮುಖದಲ್ಲಿ ಇರುವದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಸೂರ್ಯ ದರ್ಶನವಾಗಿ ಅದೇ ಹಗಲೆನಿಸುವದು.

ಇದರಂತೆ ಮನುಷ್ಯರ ಮಾನದಿಂದ ಒಂದು ವರ್ಷವಾದರೆ ಅದು ದೇವತೆಗಳ ಒಂದು ದಿವಸವೆಂದು ಲೆಕ್ಕ. ನಮ್ಮ *ಉತ್ತರಾಯಣವು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಹಗಲಾದರೆ ದಕ್ಷಿಣಾಯಣವು ಅವರಿಗೆ ರಾತ್ರಿ ಎಂದು ಜ್ಯೋತಿಃಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಶಾರದರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಇದು ದೇವತೆಗಳ ದಿನಮಾನವಾಯಿತು. ಈ ಮಾನದಿಂದ ದೇವತೆಗಳ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಾದರೆ ಮನುವಿನ ಒಂದು ಅಹೋರಾತ್ರ ಅಂದರೆ ಇಡೀ ಒಂದು ದಿವಸವಾಗುವದು. ಇಂಥ ಹತ್ತು ದಿನಗಳಾದರೆ ಮನುವಿನ ಒಂದು ಪಕ್ಷ. ಇಂಥ ಹತ್ತು ಪಕ್ಷಗಳಾದರೆ ಮನುಮಾನದ ಒಂದು ತಿಂಗಳು, ಇಂಥ ಹನ್ನೆರಡು ತಿಂಗಳುಗಳಾದರೆ ಒಂದು ಋತು. ಇಂಥ ಮೂರು ಋತುಗಳಾದರೆ ಒಂದು ಅಯನ. ಎರಡು ಅಯನಗಳಿಂದ ಮನುವಿನ ಒಂದು ವರುಷವಾಗುವದು. ಇದೇ ಮಾನದಿಂದ ಮನುವಿನ ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳು ಗತಿಸಿದರೆ ಕೃತಯುಗವು ಪೂರ್ಣವಾಗುವದು.

ಇದೇ ಮಾನದ ನಾಲ್ಕು ನೂರು ವರ್ಷ ಕೃತಯುಗದ † ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲವೂ ನಾಲ್ಕು ನೂರು ವರ್ಷದ ಸಂಧ್ಯಾಂಶಭಾಗವೂ ಇರುವದು.

ಇದರಂತೆ ತ್ರೇತಾಯುಗದ ಪರಿಮಾಣ ಮನುಮಾನದ ಮೂರು ಸಾವಿರ ವರುಷವಿರುವದು. ಹಾಗೂ ಇದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂರು ವರುಷದ ಪೂರ್ವಸಂಧ್ಯೆ ಮುನ್ನೂರು ವರ್ಷದ ಪರಸಂಧ್ಯೆ ಇರುವವು.

ದ್ವಾಪರ ಯುಗ ಪ್ರಮಾಣ ಎರಡು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ, ಮತ್ತು ಇನ್ನೂರು ವರುಷ ಪೂರ್ವಸಂಧ್ಯೆ, ಇನ್ನೂರು ವರುಷ ಪರಸಂಧ್ಯೆಗಳು ಇರುವವು. ಕಲಿಯುಗದ ಪ್ರಮಾಣ ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಮಾತ್ರವಿದ್ದು, ಪೂರ್ವಾಪರ ಸಂಧ್ಯೆಗಳೆರಡೂ ಒಂದೊಂದು ನೂರು ವರ್ಷವಿರುವವು. ಒಟ್ಟು ಯುಗ ಸಂಖ್ಯೆ ಹನ್ನೆರಡು ಸಾವಿರ ವರುಷವೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು.

---

* ಮಕರದಿಂದ ಮಿಥುನರಾಶಿಯ ವರೆಗೆ ಸೂರ್ಯನ ರಥ, ಗಾಲಿ ಹಾಗೂ ಕುದುರೆಗಳ ರಶ್ಮಿಗಳನ್ನು ಧ್ರುವ ನಕ್ಷತ್ರವು ಆಕರ್ಷಿಸಿ ರವಿ ಮಂಡಲವನ್ನು ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಮೇರು ಪರ್ವತದ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಈ ಆರು ತಿಂಗಳು ಸೂರ್ಯ ದರ್ಶನವಾಗಿ ಅದು ಅವರಿಗೆ ಹಗಲೆನಿಸುವದು. ಮುಂದೆ ಕರ್ಕದಿಂದ ಧನು ರಾಶಿಯವರೆಗೆ ಧ್ರುವನು ಆ ರಶ್ಮಿಗಳನ್ನು ಸಡಿಲುಬಿಡುವದರಿಂದ ಸೂರ್ಯನು ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖನಾಗಿ ದೇವತೆಗಳ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುವದು. ಆದುದರಿಂದ ದಕ್ಷಿಣಾಯನ ಅವರಿಗೆ ರಾತ್ರಿಯೆನಿಸುವದು.

† ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವಸಂಧ್ಯಾ, ಪರಸಂಧ್ಯಾ ಎಂದೂ ಅನ್ನುವರು. ಪೂರ್ವಸಂಧ್ಯಾ ಎಂದರೆ ಹೊಸ ಯುಗ ಪ್ರಾರಂಭದ ಸಂಧಿಕಾಲ. ಪರ ಸಂಧ್ಯೆಯೆಂದರೆ ಯುಗ ಸಮಾಪ್ತಿಯ ಸಂಧಿಸಮಯ.

ಇನ್ನು ದೇವಮಾನದಿಂದ ಯುಗ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಅಳೆಯುವದಾದರೆ ಕೃತ ತ್ರೇತಾ, ದ್ವಾಪರ, ಕಲಿ ಈ ನಾಲ್ಕೂ ಯುಗಗಳು ಕೂಡಿದರೆ ಒಂದು ಮಹಾಯುಗವಾಗುವದು. ಇಂಥ ಎಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಮಹಾಯುಗಗಳು ಕೂಡಿದರೆ ಒಂದು ಮನ್ವಂತರವಾಗುವದು. ಇಷ್ಟು ಕಾಲವಾದ ಬಳಿಕ ಮನುವು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೋಗುವದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಅಯನ (ಅಂದರೆ ಹೋಗುವದು) ಎಂದು ಕರೆಯುವರು, ಉತ್ತರಾಯಣ ದಕ್ಷಿಣಾಯನ ಎಂಬ ಎರಡು ಅಯನಗಳುಂಟು. ಒಬ್ಬ ಮನುವು ಅಯನವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದಕೂಡಲೇ ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಆ ಮನುವಿನ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಷ್ಟೇ ದಿನ ಅವನೂ ಮನ್ವಂತರಾಧಿಪತಿಯಾಗಿ ಆಳುತ್ತಾನೆ. ಇಂಥ ಐದು ಸಾವಿರ ಮನ್ವಂತರಗಳಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಒಂದು ಹಗಲು ಆಗುವದು. ಅದಕ್ಕೆ ಕಲ್ಪ ಎಂತಲೂ ಹೆಸರು. ಇಷ್ಟೇ ಅಂದರೆ ಐದು ಸಾವಿರ ಮನ್ವಂತರದ ಕಾಲ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಎನಿಸುವದು. ಸಹಸ್ರಯುಗಾವಧಿಕವಾದ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮೀರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ವನ ವೃಕ್ಷಾದಿ ಸಹಿತ ಸಮಗ್ರ ಪೃಥ್ವಿಯು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದು ಸಾವಿರ ಯುಗಗಳು ಉರುಳಿದ ಬಳಿಕ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಒಂದು ಅಹೋರಾತ್ರವು ಮುಗಿದಂತಾಗುವದು. ಮತ್ತು ಒಂದು ಕಲ್ಪವು ಕೊನೆಗೊಂಡಂತಾಗುವದು.

ಒಂದು ಮನ್ವಂತರದ ಸಮಾಪ್ತಿಯಾಗುವಾಗ ಹುಟ್ಟಿದ ಸೃಷ್ಟಿಯೆಲ್ಲ ವಿನಾಶವಾಗಿ ಕೆಲವು ಕಾಲದ ಬಳಿಕ ಮತ್ತೆ ಸೃಷ್ಟಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವದು. ಆಗ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಸಂಹೃತರಾದರೂ ಆ ಆ ಮನ್ವಂತರದ ಸಂರಕ್ಷಕರೆಂದು ನಿಯಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ದೇವತೆಗಳೂ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳೂ ಮಾತ್ರ ಯಾವದೇ ಚ್ಯುತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರ ಭಗವದ್ಭಕ್ತಿ ತಪಃಶಕ್ತಿಗಳೇ ಕಾರಣ.

ಹೀಗೆ ಸಹಸ್ರ ಯುಗಗಳು ತಿರುಗಿದ ಬಳಿಕ ಮಹಾಕಲ್ಪವು ನಿಕ್ಷೇಪವಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ಮಹಾಪ್ರಳಯವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಸರ್ವ ಭೂತಗಳೂ ಪ್ರಖರತಮವಾದ ಸೂರ್ಯನ ಉರಿಯಿಂದ ಬೆಂದುಹೋಗುವವು. ಆಗ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೂ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಯೋಗೇಶ್ವರನೂ ನಾಶರಹಿತನೂ ದೇವದೇವೋತ್ತಮನೂ ಆದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ನಾರಾಯಣನ ಉದರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಪರಮಾತ್ಮನು ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಉದರದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಹಸ್ರವರ್ಷ ಪರ್ಯಂತರ ಯೋಗನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡುವನು. ಇದೇ ದೈವೀ ರಾತ್ರಿ. ಪ್ರತಿಮನ್ವಂತರದ ಆದಿ ಅವಸಾನಗಳಲ್ಲಿ ಲಯೋದಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣೀಭೂತನಾದ ಮತ್ತು ಈ ಲಯೋದಯಗಳ ನಡುವಿನ ಶಾಂತಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಚೇತನರಾಶಿಗಳನ್ನೂ ತನ್ನ ಉದರದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಜಲಶಾಯಿಯಾಗಿ ಯೋಗನಿದ್ರಾಲೋಲ

ನಾದ ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಸಾಕಲ್ಯೇನ ಬಣ್ಣಿಸುವದು ನೂರಾರು ವರ್ಷ ಗಳಾದರೂ ನನ್ನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಇದರಂತೆ ಈ ಸಹಸ್ರಯುಗದ ರಾತ್ರಿ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ಆ ಸರ್ವಜಗಜ್ಜನ್ಮಾದಿಕಾರಣ ನಾದ ಈ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ಮುಂದೆ ಕಲ್ಪಾಂತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂ ಭಿಸುವನು. ಆ ಭಗವಂತನ ಆದೇಶದಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರೂ ಮತ್ತೆ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವರು. ಪೂರ್ವ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಸ್ಮರಣೆಯ ಬಲದಿಂದ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ * ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಅವರು ನಿರ್ಮಿಸುವರು.

ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಪಿಂಡಾಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯಾದಿ ದೇವತೆಗಳೂ ಆಕಾಶ ಚಕ್ಷುರಾದಿ ಸ್ಥಾನಗಳೂ ಅವೇ ಇದ್ದು ಯಾವತ್ತೂ ದೇವ, ಋಷಿ, ಯಕ್ಷ ಗಂಧರ್ವರೂ, ಪಿಶಾ ಚೋರಗರಾಕ್ಷಸರೂ ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟುವರು. ಆದರೆ ತಮ್ಮ ತಪೋಭಕ್ತಿಯೋಗಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತರಾದವರು ಮಾತ್ರ ತಿರುಗಿ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಬರುವದಿಲ್ಲ, ವಸಂತ, ಹೇಮಂತಾದಿ ಋತುಗಳೂ ಅವುಗಳ ಶೀತೋಷ್ಣಾದಿ ಭಾಗಗಳೂ ಮತ್ತೆ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಯಥಾ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವವು.

ಹೀಗೆ ಪ್ರಾರಬ್ಧವಾದ ಈ ವೈವಸ್ವತಮನ್ವಂತರದಲ್ಲಿ ಮಹಾದೇವನಾದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ನಾರಾಯಣರೂಪಿಯಾದ ಆ ಹರಿಯು ಯಾದವಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ದುಷ್ಟರಾದ ಅನೇಕ ದೈತ್ಯದಾನವರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಸಜ್ಜನಲೋಕಕೋಟಿಯ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಮಾಡಿ ದ್ದಾನೆ. ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ವಂಶ ಹಾಗೂ ಅಂಶ ಅವತಾರಗಳ ಮಹಾಮಹಿಮೆ ಮತ್ತು ಲೀಲಾವಿಲಾಸಗಳನ್ನು ಹೇಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಪೀಠಿಕಾರೂಪವಾಗಿ ಈ ವೈವಸ್ವತ ಮನ್ವಂತ ರದ ವೃತ್ತಾಂತಗಳು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.

೫ ಬೆಳಗಿಬಂದ ಬೆಳಕಿನೊಡೆಯ

ದೇವಮಾತೆಯಾದ ಅದಿತಿಯು ರೂಪ ಅಪರೂಪ, ಶೀಲ ಶ್ಲಾಘನೀಯ. ಅವಳ ಗುಣ ಜಗನ್ಮಾತೃತ್ವಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣ. ಅವಳ ಈ ಎಲ್ಲ ಗುಣ ಗೌರವವನ್ನು ಕಂಡೇ ಚಾಕ್ಷುಷಮನ್ವಂತರದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲ ಕೂಡಿ ಮುಂದಿನ ಮನ್ವಂತರ ಅಂದರೆ ಈಗಿರುವ ವೈವಸ್ವತ ಮನ್ವಂತರದಲ್ಲಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಅದಿತಿ ದೇವಿಯ ಹೊಟ್ಟೆ ಯಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟೋಣ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರಂತೆ.

---

* ಸೂರ್ಯಾಚಂದ್ರಮಸೌ ಧಾತಾ ಯಥಾಪೂರ್ವಮಕಲ್ಪಯತ್॥

"ಆಗಚ್ಛತ ದ್ರುತಂ ದೇವಾಃ ಅದಿತಿಂ ಸಂಪ್ರವಿಶ್ಯ ವೈ !
ಮನ್ವಂತರೇ ಪ್ರಸೂಯಾಮಃ ತನ್ನಃ ಶ್ರೇಯೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ" ॥

ಆ ದೈವೀ ಸಂಕಲ್ಪದಂತೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ವಿಷ್ಣುವೇ ಅದಿತಿಯ ಚೊಚ್ಚಲು ಗಂಡು ಮಗುವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದನು. ಇಂದ್ರನು ಮರಿಚಲು ಮಗುವಾಗಿ ಬಂದನು. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅದಿತಿದೇವಿ ಮಾನವ ಕುಲಕ್ಕೆ ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಗೌರವವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಸಾಧ್ವೀಮಣಿ. ದೇವಾಧಿದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಜನ್ಮಕೊಟ್ಟ ಋಷಿರಮಣಿ.

ಅವಳು ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಗರ್ಭಿಣಿಯಿದ್ದಾಗ ಅವಳ ಸ್ವಭಾವಸುಂದರವಾದ ಮುಖಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಅಪೂರ್ವವಾದ ಉಜ್ವಲಕಾಂತಿ ತಾಂಡವವಾಡತೊಡಗಿತ್ತು. ಅವಳ ಅಂಗಾಂಗಗಳಿಂದಲೂ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿ ಚಿಮ್ಮಿ ಬರುತ್ತಲಿರುವ ಕಾಂತಿಪೂರವನ್ನು ಕಂಡು ಅವಳ ಪತಿ ಕಶ್ಯಪರಿಗೂ ಅತ್ಯಂತ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು, ಅವರು ಆನಂದದಿಂದ "ಅದಿತಿ! ಈಸಲ ನೀನು ಹಡೆಯಲಿರುವ ಮಗು ಬೆಳಕಿನ ಭಾಂಡಾರ ತೇಜೋನಿಧಿ" ಎಂದಾಗ ಅವಳ ಕಪೋಲಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಜೆಗೆಂಪು ಸೊಗಸುಪಡೆದು ರಂಜಿಸುತ್ತಲಿತ್ತು.

ಒಂದು ದಿನ ಕಶ್ಯಪರು ಮಂದಾಕಿನೀ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ದೇವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅದಿತಿ ಪತಿಯ ಪ್ರತಿಮಾಪೂಜೆಗೆ ಅಣಿಗೊಳಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಳು. ಹೊರಗೆ "ಓಂ ಭವತಿ ಭಿಕ್ಷಾಂ ದೇಹಿ" ಎಂದು ಯಾರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಕೂಗಿದಂತಾಯಿತು. ಅದಿತಿದೇವಿ ತುಂಬು ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ದೇವರ ಮನೆಯಿಂದ ಧಾನ್ಯಾಗಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ತರಲು ತುಂಬ ವಿಲಂಬವಾಯಿತು. ಗರ್ಭದ ಭಾರದಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಬೇಗ ಬೇಗ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನೂ ಇಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಟ್ಟು ಮೆಲ್ಲನೆ ನಡೆಯುತ್ತ ಅದಿತಿ ಹೊರಗೆ ಬಂದಾಗ ಭಿಕ್ಷೆಗೆ ಬಂದ ಬುಧನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಕೋಪ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು.

ಕೋಪಾಟೋಪದಿಂದ ಸಿಡುಗುತ್ತಲಿರುವ ಬುಧನು "ನಿನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕೂಸು ಸತ್ತುಹೋಗಲಿ" ಎಂದು ಶಾಪವನ್ನಿತ್ತು ಬಿಮ್ಮನೆ ಹೊರಟು ಹೋದನು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಅದಿತಿಯ ಎದೆ ಒಡೆದುಹೋಯಿತು. ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತ ಅವಳು ಬಿಕ್ಕಿಸಿ ದುಃಖಿಸಿ ಅಳಹತ್ತಿದಳು. ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಕಶ್ಯಪರು ಆ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿದು ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಬುಧನ ಶಾಪವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿ ಆ ಮಗು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ತೇಜಸ್ವಿಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ಹಾಗೂ

ಅದಿತಿಗೆ "ಜಗತ್ತನ್ನೇ ತೊಳಗಿ ಬೆಳಗುವ ಮಗನು ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ನೀನೇನೂ ಗಾಬರಿ ಯಾಗಬೇಡ" ಎಂದು ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿ ಸಂತೈಸಿದರು.

ಆದರೂ ಅದಿತಿಗೆ "ಬುಧರು ತಪಸ್ವಿಗಳು. ಅವರ ಶಾಪ ಸುಳ್ಳಾಗಲಾರದು. ನನ್ನ ಅಂಡ–ಗರ್ಭ–ಮೃತವಾಗಿದೆ" ಎಂದೇ ಅನಿಸುತ್ತಲಿತ್ತು. ಮೃತವಾದ ಅಂಡ ದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವನೆಂದು ಮಾರ್ತಾಂಡ ಎಂದು ಆ ಮಗು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು.

ದಿವ್ಯ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಎಲ್ಲರ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕುಕ್ಕಿಸುತ್ತಲೇ ಆ ತೇಜಃಪುಂಜನಾದ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದರೂ ಅವನಿಗೆ ಅದಿತಿಯು ಅಂತಃಕರಣದ ಭಾವದ ಮೂಲಕ ವಾಗಿ ಮಾರ್ತಂಡ ಎಂಬ ಹೆಸರುಮಾತ್ರ ಅಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಅವನ ಕಾಂತಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ಅವನ ಜ್ಯೋತಿಃ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕಂಡಾಗಲೆಲ್ಲ ಅದಿತಿಯ ಮುಖ ಅರಳಿ ಸಹಸ್ರಾರವಾಗುತ್ತಲಿತ್ತು. ಅವನೇ ಸೂರ್ಯ

ದೇವಬಡಿಗನಾದ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನು ತನ್ನ ಮಗಳಾದ ಸಂಜ್ಞೆಯನ್ನು ಸೂರ್ಯ ನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಿದನು. ಸತೀ ಶಿರೋಮಣಿಯಾದ ಸಂಜ್ಞೆಗೆ ಸೂರ್ಯ ದೇವನಿಂದ ಮನು ಎಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಅನಂತರ ಅವಳು ಒಂದು ಗಂಡು ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಹೀಗೆ ಎರಡು ಅವಳಿಜವಳಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆತ್ತಳು. ಗಂಡು ಮಗುವಿಗೆ ಯಮ ಧರ್ಮನೆಂದೂ ಹೆಣ್ಣು ಕೂಸಿಗೆ ಯಮುನೆಯೆಂದೂ ಹೆಸರಿಟ್ಟರು.

ತಾರುಣ್ಯ ಬಂದಂತೆ ಸೂರ್ಯದೇವನ ತೇಜಸ್ಸು ದಿನೇ ದಿನೇ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನು ಹೊಂದುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ಅವನ ದಿವ್ಯದೀಧಿತಿಗಳ ದೀಪ್ತಕಾಂತಿಯಿಂದ ಮೂರು ಲೋಕ ಗಳೇ ಹುರಪಳಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಲಿದ್ದವು.

ಸಂಜ್ಞೆಗೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಲಿರುವ ರವಿಯ ಈ ತೇಜಃಪ್ರಕರ್ಷ ಅಸಹ್ಯವಾಯಿತು. ಒಮ್ಮೆಯಂತೂ ಅವನ ಪ್ರಖರವಾದ ತೇಜೋದೇಹದ ಸನಿಹಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಅವಳ ಅವಯವಗಳೆಲ್ಲ ಸುಟ್ಟುಹೋದವು. ಪತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಸರಸಾಟವೆಂದರೆ ಅವಳಿ ಗದು ಅಗ್ನಿಚುಂಬನ. ಅವನ ಆಲಿಂಗನದಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಬಿಗಿ ದಪ್ಪಿದಂತಾಗಿ ಮೈಯೆಲ್ಲ ಬೆಂದು ಹೋಗುತ್ತಲಿತ್ತು. ನಿಷೇಧಿಸಿದರೆ ಪತಿದ್ರೋಹ. ಅವನ ದೇಹಾಗ್ನಿಗೆ ಒಲ್ಲೆನೆಂದರೆ ಕೋಪಾಗ್ನಿಗೆ ಆಹುತಿಯಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. 'ಹೂಂ' ಎಂದರೆ ನಿತ್ಯ ಅಗ್ನಿಪ್ರವೇಶ. ಜೀವತನಕ ದೇಹದಾಹ. ಉರಿಯೊಂದಿಗೆ ಈ ಜ್ವಾಲಾಕ್ರೀಡೆ ಇನ್ನುಮುಂದೆ ಅಶಕ್ಯವೆಂದು ಅವಳಿಗೆ ತೋರಿತು.

ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇದರಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಅವಳೊಂದು ಯುಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ದಳು.

ತನ್ನ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿಯೇ ತಿರುಳನ್ನು ತುಂಬಿ ತನ್ನ ಪ್ರತಿಚ್ಛಾಯೆಯಂತೆ ಇರ ತಕ್ಕ ಹೆಣ್ಣೊಂದನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದಳು. ಅವಳಿಗೆ ಸವರ್ಣಾ ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟು "ತಂಗಿ, ನಾನು ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಈ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ನನ್ನ ಪತಿಯಾದ ಸೂರ್ಯದೇವನಿಗೆ ತಿಳಿಸದೇ ನೀನೇ ನಾನು (ಸಂಜ್ಞಾ) ಎಂದು ಇದ್ದು ಬಿಡು. ನೀನು ನನ್ನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವೇ ಆದುದರಿಂದ ನನ್ನ ಪತಿಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಈ ನನ್ನ ಮೂರು ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ನಿನಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಇವರನ್ನು ನಿನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮಕ್ಕಳಂತೆ ರಕ್ಷಿಸು" ಎಂದು ಹೇಳಿ ತಂದೆಯಾದ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟಳು.

ಆಗ ಅವಳ ಪಡಿನೆಳಲಾದ ಸವರ್ಣೆಯು "ನನ್ನನ್ನು ನಿನ್ನ ಪತಿ ಕೂದಲು ಹಿಡಿದು ಹೊಡೆಯಲು ಬರುವ ವರೆಗೆ ನಾನು ಈ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸುವದಿಲ್ಲ. ನೀನು ಸುಖವಾಗಿ ಹೋಗು" ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಆಗ ಸಂಜ್ಞೆಯು ನೇರವಾಗಿ ತಂದೆಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದಳು. ಆದರೆ ವಿಶ್ವಕ ರ್ಮನು ಅವಳು ತನ್ನ ಗಂಡನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೇಳದೇ ಕೇಳದೇ ಬಂದಿದ್ದಾಳೆಂದು ತಿಳಿದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. "ಏನೇ ಆದರೂ ನೀನು ಪತಿಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವದು ನ್ಯಾಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗಲೇ ಅಲ್ಲಿಗೇ ಹೊರಟು ಹೋಗು" ಎಂದು ಬೈದು ಕಳಿಸಿದನು.

ಆಗ ಸಂಜ್ಞೆ ಅಳುತ್ತ ತಂದೆಯ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದಳು.

ಅವಳ ಲೋಕೋತ್ತರವಾದ ಲಾವಣ್ಯವೊಂದು ಅವಳಿಗೆ ಮುಳುವಾಗಿತ್ತು. ಯಾರಾದರೂ ದೈತ್ಯದಾನವರು ತನ್ನನ್ನು ಕಂಡು ಮೋಹಿಸಿ ತೊಂದರೆ ಕೊಡಬಹು ದೆಂದು ಅವಳು ಹೆಣ್ಣು ಕುದುರೆಯ ರೂಪವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಆ ಧರ್ಮಕ್ಷೇತ್ರದ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲಿನಲ್ಲಿ ಪತಿಯನ್ನು ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತ ಕಾಲಕಳೆಯಹತ್ತಿದಳು.

ಇತ್ತ ಸೂರ್ಯದೇವನಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ದಿನಗಳ ವರೆಗೆ ಈ ಸಮಾಚಾರವೇ ತಿಳಿದಿ ರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಸಂಜ್ಞೆಯಂತೆಯೇ ಇರುವ ಸವರ್ಣೆಯನ್ನು ತನ್ನ ನೆಚ್ಚಿನ ಮಡದಿ ಯೆಂದೇ ತಿಳಿದು ಮೊದಲಿನಂತೆ ಪ್ರೇಮಿಸಿ, ಕಾಮಿಸಿ ನಲಿಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ಸವ ರ್ಣೆಯಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಮೊದಲಿನವನು ಸಂಜ್ಞೆಯ ಹಿರಿಯ ಮಗನಾದ ಮನುವಿನಂತೆಯೇ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಇವನಿಗೂ ಸಾವ ರ್ಣಮನು ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟರು. ಎರಡನೆಯವನು ಶನೇಶ್ವರ.

ಸವರ್ಣೆಯು ತನಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗುವವರೆಗೆ ಸಂಜ್ಞೆಯು ಮಕ್ಕಳಾದ ಮನು ಯಮ ಯಮುನೆಯರನ್ನು ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ತನಗೂ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಾದ ಬಳಿಕ ಅವರಲ್ಲಿ ಮಲಮಕ್ಕಳೆಂದು ತಾತ್ಸಾರ ಭಾವನೆ ಬೆಳೆಯಹತ್ತಿತು. ಅವಳು ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆಯೇ ಪಕ್ಷಪಾತವನ್ನು ಮಾಡಿ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಸವಿಯಾದ ತಿಂಡಿ-ತಿನಿಸುಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಲಿದ್ದಳು. ಈ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಂಡರೆ ಅಸಹ್ಯಪಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬೈಯ್ಯುತ್ತಲಿದ್ದಳು.

ಇಷ್ಟಾದರೂ ಸಂಜ್ಞೆಯ ಹಿರಿಯ ಮಗನಾದ ಮನುವು ಮಾತ್ರ ಸಹನ ಶೀಲತೆ ಯಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮೌನದಿಂದ ತಾಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿದ್ದನು, ಆದರೆ ಸಣ್ಣವನೂ, ಮುಂಗೋಪಿಯೂ ಆದ ಯಮನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಈ ಪಕ್ಷಪಾತವನ್ನು ಸಹನ ಮಾಡುವದು ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಒಂದು ದಿನ ಅವಳು ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ಬೈಯ್ಯತೊಡಗಿದಾಗ ಯಮನು ಸಿಟ್ಟು ತಡೆಯದೆ ಅವಳನ್ನು ಒದೆಯಲು ಕಾಲನ್ನೆತ್ತಿದನು. ಆಗ ಅವಳು "ಮೂರ್ಖ! ತಾಯಿಯ ಮೇಲೆ ಎತ್ತಿದ ಈ ನಿನ್ನ ಕಾಲುಗಳು ಕತ್ತರಿಸಿ ಬೀಳಲಿ" ಎಂದು ಶಾಪ ಕೊಟ್ಟಳು.

ತಾಯಿಯ ಈ ಘೋರ ಶಾಪದಿಂದ ಸಂಭ್ರಾಂತನಾದ ಯಮನು ತಂದೆಯ ಮುಂದೆ ಎಲ್ಲ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು "ತಿಳಿಸಿ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡುವದು ತಾಯಿಯ ಕರ್ತವ್ಯ. ಆದರೆ ಈ ತಾಯಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಅಸಡ್ಡೆಯಿಂದ ಕಂಡು ಚಿಕ್ಕ ಮಗನಾದ ಶನಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಉಣಿಸಿ ಉಡಿಸಿ ತೊಡಿಸಿ ಪಕ್ಷಪಾತ ತೋರುವಳು. ಮಕ್ಕಳಾದ ನಾವು ಏನೇ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರೂ ಹೀಗೆ ಶಾಪವನ್ನು ಕೊಡುವದಂತೂ ಆ ತಾಯ್ಗರುಳಿಗೆ ಶೋಭಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಿ ಈ ಶಾಪವನ್ನು ತಿರುಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡು'' ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು.

ಆಗ ಸೂರ್ಯನು ''ನೀನು ಏನಾದರೂ ತಾಯಿಯ ಮೇಲೆ ಕಾಲನ್ನೆತ್ತಿದ್ದು ಅಕ್ಷಮ್ಯ ಅಪರಾಧ, ಆ ಶಾಪವನ್ನು ತಿರುಗಿಸುವದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಕಾಲೊಳಗಿನ ಮಾಂಸವನ್ನೆಲ್ಲ ಕ್ರಿಮಿಗಳು ತಿಂದು ಭೂಮಿಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತವೆ. ಆಮೇಲೆ ನಿನಗೆ ಮತ್ತೆ ಕಾಲುಗಳು ಚಿಗಿಯುವವು '' ಎಂದು ಮಗನನ್ನು ಸಂತೈಸಿದನು.

ರವಿಯು ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸವರ್ಣೆಯನ್ನು "ಹೀಗೇಕೆ ಮಲ ತಾಯಿಯಂತೆ ಯಮನನ್ನು ಶಪಿಸಿದೆ'' ಎಂದು ಕೇಳಿದನು ಸಹಜವಾಗಿ ಅವನು ನುಡಿದರೂ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಸವರ್ಣೆ ಕಕ್ಕಾಬಿಕ್ಕಿಯಾಗಿ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಸವರಾಡಹತ್ತಿದಳು,

ಅವಳ ಸಂಭ್ರಮ ಹಾಗೂ ತೊದಲುವಿಕೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಆದಿತ್ಯನಿಗೆ ಏನೋ ಸಂಶಯ ಬಂದು ತಾನೇ ತನ್ನ ಯೋಗ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ನೋಡಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡನು. ತನ್ನನ್ನು ವಂಚಿಸಿ ತನ್ನ ಮಡದಿಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತ ಸವರ್ಣೆಯ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗೆ ಬಹಳ ಕೋಪ ಬಂದಿತು. ಶಾಪಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಅವಳ ಕೂದಲವನ್ನು ಹಿಡಿದೆಳೆದು "ನಿಜವಾದುದನ್ನು ನುಡಿಯುದಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ"......ಎಂದು ಮುಷ್ಟಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿದನು.

ಆಗ ಸವರ್ಣೆ ಯಾವತ್ತೂ ನಡೆದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂಭ್ರಾಂತನಾದ ಸೂರ್ಯನು ಇವಳು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯೇ ಅಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಅವಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮಾವನಾದ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನ ಮನೆಗೆ ಬಂದನು.

ಪ್ರೀತಿ, ಭೀತಿ, ಸಂತಾಪ, ಕರುಣೆ, ಸ್ನೇಹ,ಸಂಭ್ರಮಗಳಿಂದ ಉದ್ಭ್ರಾಂತನಾಗಿ ಬಂದ ಅಳಿಯನನ್ನು ವಿಶ್ವಕರ್ಮನು ಮೊದಲು ಆತ್ಮಾದರದಿಂದಸತ್ಕರಿಸಿದನು.ಆಮೇಲೆ ತನ್ನ ಮಗಳಾದ ಸಂಜ್ಞೆಯ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳಿ 'ನಿನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಮೈಯ್ಯನ್ನೆಲ್ಲ ಸುಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಿರ್ವಾಹವಿಲ್ಲದೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಂದ ನನ್ನ ಮಗಳು ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ನಿನ್ನ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಲೀನಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ನಿನ್ನಿಂದ ಅಗಲಿದ ಬಳಿಕ ಅವಳು ಅನ್ನನೀರುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊರಗಿ ಸೊರಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ. ನಿನಗಾಗಿ ಮೀಸಲವಾದ ತನ್ನ ರೂಪದಿಂದ ಜನರು ಮೋಹಿಸದಿರಲಿ ಎಂದು ಕುದುರೆಯ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಅದ್ಭುತ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವಳು. ನಿನಗೆ ಅವಳ ಪುನರ್ಮಿಲನವಾಗಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಪ್ರಚಂಡತಾಪಮಯವಾದ ಈ ನಿನ್ನ ಶರೀರವನ್ನು ನಾನು ತುಸು ಗಾಡಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿ ಸಣ್ಣದಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಈ ದೇಹದ ತೇಜಸ್ಸಿನ ದಾಹದ ಪ್ರಮಾಣವು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಅವಳ ಜೊತೆಗೆ ಬಾಳುವೆ ಮಾಡಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವದು'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ತಪೋವೃತ್ತಿ ಹಾಗೂ ಅವಳು ಅಷ್ಟು ದಿನ ಬಟ್ಟ ಬವಣೆಗಳ ಕತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಸೂರ್ಯನ ಹೃದಯ ಕರಗಿತು. ಅವಳು ತನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಅಸಹ್ಯವಾದ ಪ್ರಖರ ತೇಜಸ್ಸೇ ಕಾರಣ. ಇದನ್ನು ತುಸು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಮೊದಲಿನಂತೆ ಸಂಸಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಅನಿಸಿತು.

ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಅವನು ತನ್ನನ್ನು ಸಾಣೆ ಹಿಡಿಯಲಿಕ್ಕೆ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನಿಗೆ ಅನುಮತಿಯನ್ನಿತ್ತನು.

ಆಗ ಆ ದೇವಬಡಿಗನು ಅಂಕುಡೊಂಕಾಗಿರುವ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲವನ್ನು ತನ್ನ ದಿವ್ಯವಾದ ಗಾಡಕ್ಕೆ ಏರಿಸಿ ಸಾಣೆ ಹಿಡಿದು ನ್ಯೂನಾಧಿಕ ಭಾಗಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕತ್ತರಿಸಿ ತೆಗೆದನು. ಅದರಿಂದ ಸೂರ್ಯನ ಮುಖವು ಕೆಂಪಗಾಗಿ ಅದರಿಂದ ಹನ್ನೆರಡು ಜನ ಮರಿ ಸೂರ್ಯರು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಮತ್ತೂ ಸೂರ್ಯದೇವನ ಆಕಾರ ಸರಿಯಾಗಿ ಸಣ್ಣದಾಗಿ ಮೊದಲಿನಕಿಂತ ಸುಂದರವೂ, ಸಹ್ಯಪ್ರಕಾಶವೂ ಆಯಿತು. ಆಗ ಕಡಿದು ಕತ್ತರಿಸಿ ಬಿದ್ದ ಸೂರ್ಯ ಶರೀರದ ಶಕಲಗಳಿಂದ ಧಾತಾ, ಅರ್ಯಮಾ, ಮಿತ್ರ. ವರುಣ, ಅಂಶ, ಭಗ, ಇಂದ್ರ. ಪೂಷಾ, ವಿವಸ್ವಾನ್, ಪರ್ಜನ್ಯ, ತ್ವಷ್ಟಾ, ವಿಷ್ಣು ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯರು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಕೊನೆಗೆ ಹುಟ್ಟಿದರೂ ಯೋಗ್ಯತೆಯಿಂದ ಅಜನಾದ ವಿಷ್ಣುವೇ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠನೂ ಉಳಿದೆಲ್ಲರಿಗೂ ಶಕ್ತಿಪ್ರದನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಪರಮ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಕರ್ಮನು ತನ್ನ ಅಳಿಯನ ಸಹ್ಯದೀಪ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಕಿರೀಟ ಗಂಧ ಮಾಲ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಪೂಜಿಸಿದನು.

"ಅಶ್ವಿನೀಕುಮಾರರ ಉತ್ಪತ್ತಿ"

ಇಂಥ ಅಳಿಯನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಮಗಳಾದ ಸಂಜ್ಞೆಯು ಕುದುರೆಯ ರೂಪದಿಂದ ನಿಂತು ಅಖಂಡ ತಪವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲಿರುವ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನೇ ನೆನೆಯುತ್ತ ನಿಂತ ಆ ಹೆಣ್ಣು ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೇ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಪ್ರೇಮವುಕ್ಕೇರಿ ಗಂಡುಗುದುರೆಯ ರೂಪದಿಂದ ಬಂದು ಅವಳನ್ನು ಚುಂಬಿಸಿದನು. ' ಇದಾವ ಗಂಡುಗುದುರೆ ತನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದಿತು" ಎಂದು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಸರಿಯುತ್ತಲಿರುವ ಆ ವಡವೆ * ಯನ್ನು ಪ್ರೇಮದಿಂದ ತಬ್ಬಿ ಮುಖದಲ್ಲಿ ರಮಿಸಿದನು. ಕೋಪಾಟೋಪದಿಂದ ಉರಿಯುತ್ತಲಿರುವ ವಡವೆ ಅವನ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ತನ್ನ ಎರಡೂ ಮೂಗಿನ ಹೊರಳೆಗಳಿಂದ ಹೊರಚೆಲ್ಲಿತು. ಅದರಿಂದಲೇ ಎರಡು ಅವಳಿ ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಅಶ್ವಿನೀ ಎಂದರೆ ಹೆಣ್ಣು ಕುದುರೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಅಶ್ವಿನೀಕುಮಾರರೆಂದು ಹೆಸರಾಯಿತು. ಅವರೇ ಮುಂದೆ ದೇವತೆಗಳ ವೈದ್ಯರಾದರು.

ಆಗ ಸೂರ್ಯನು ತನ್ನ ನಿಜರೂಪವನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು. ಆಗ ಅವಳು ಆಶ್ಚರ್ಯ ಆನಂದ ಸಂಭ್ರಮಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಬಂದು ವಂದಿಸಿದಳು ಆ ಮೇಲೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಸುಖವಾಗಿ ಇರಹತ್ತಿದರು.

ಎಂಟನೆಯ ಪ್ರಜಾಪತಿಯಾದ ಮಾರ್ತಂಡನಿಂದ ಉತ್ಪಾದಿತರಾದ ಈ ಅಶ್ವಿನೀಕುಮಾರರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಿಗೆ ನಾಸತ್ಯನೆಂದೂ ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಗೆ ದಸ್ರನೆಂದೂ ಹೆಸರು.

---

* ಹೆಣ್ಣು ಕುದುರೆ

ಇತ್ತ ಸಂಜ್ಞೆಯ ಮಗನಾದ ಯಮನು ಆ ಶಾಪದ ಪ್ರಕರಣವು ನಡೆದಂದಿನಿಂದ ಬಹಳೇ ಶಾಂತನೂ ಧರ್ಮಶೀಲನೂ ಆಗಿ ಪ್ರಜಾಜನರನ್ನು ರಂಜಿಸಿ ರಕ್ಷಿಸುವದರಲ್ಲಿಯೇ ದತ್ತಚಿತ್ತನಾದನು. ನಿತ್ಯ ನಿರಂತರವಾದ ಅವನ ಈ ಲೋಕಸೇವೆ ಹಾಗೂ ಧರ್ಮಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನಗಳಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಭಗವದನುಗ್ರಹವು ವಿಶೇಷವುಂಟಾಗಿ ಅವನು ಧರ್ಮರಾಜನೆಂದು ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ಮತ್ತು ಪಿತೃಗಣದ ಆಧಿಪತ್ಯವನ್ನೂ ಲೋಕಪಾಲತ್ವವನ್ನೂ ಪಡೆದನು.

ಅವನ ತಮ್ಮನಾದ ಸಾವರ್ಣಿ ಮನುವು ಬ್ರಹ್ಮನಿಷ್ಠನಾಗಿ ಮೇರು ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಮಹಾತಪವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಲೇ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಮುಂದಿನ ಮನ್ವಂತರಕ್ಕೆ ಅವನೇ ಅಧಿಪತಿಯಾಗಿ ಬರುವನು. ಆದುದರಿಂದ ಅದು ಸಾವರ್ಣಿ ಮನ್ವಂತರವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಲಿರುವದು.

ಸವರ್ಣೆಯ ಎರಡನೆಯ ಮಗನಾದ ಶನೇಶ್ವರನು ಗ್ರಹಗಣದಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿತನಾದನು. ಅಶ್ವಿನೀಕುಮಾರರಂತೂ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದ ದೇವಧನ್ವಂತರಿಗಳಾದರು. ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಗಾಡಕ್ಕೆ ತಿಕ್ಕಿ ತೀಡಿದಾಗ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದ ತೇಜಸ್ಸಿನ ತುಣುಕು ಮಿಣುಕುಗಳಿಂದ ಆ ಸಗ್ಗದ ಬಡಿಗನು ಸುದರ್ಶನವೆಂಬ ಚಕ್ರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಜ್ವಾಲಾಜಟಾಲವಾದ ಆ ಭಾಸುರ ಚಕ್ರವನ್ನು ದೇವಾಸುರ ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ದೈತ್ಯ ದಾನವರ ಸಂಹಾರ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆಂದು ವಿಶ್ವಕರ್ಮನು ಸ್ವಯಂಸಮರ್ಥನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಅಲಂಕಾರ ರೂಪವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟನು.

ಯಮನ ಕಿರಿಯ ತಂಗಿಯಾದ ಯಮುನೆಯು ಲೋಕಪಾವನಿಯಾದ ಯಮುನಾ ಎಂಬ ಮಹಾನದಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಪುಣ್ಯೋದಕದ ತೀರ್ಥಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಜಗದೋದ್ಧಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದಾಳೆ.

೬ ಹೆಣ್ಣಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಗಂಡಾಗಿ ಸಂಸಾರ ಮಾಡಿದ ಇಲೆ

ವೈವಸ್ವತ ಮನುವಿಗೆ ಇಕ್ಷ್ವಾಕು ಮೊದಲಾದ ನವಪುತ್ರರು ಹುಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಅವನು ಸಂತಾನಾರ್ಥವಾಗಿ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಆ ಯಾಗದಲ್ಲಿ ಅವನು ಮಿತ್ರಾವರುಣ ಎಂಬ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೋಮವನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ ಅವರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ತೇಜಸ್ವಿನಿಯಾದ ಇಲಾ ಎಂಬ ಮಗಳು ಹುಟ್ಟಿದಳು. ದಿವ್ಯವಾದ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳಿಂದ ಭೂಷಿತಳಾದ ಆ ಇಲೆಯ ಸರ್ವಾಂಗ ಸೌಂದರ್ಯ ಮತ್ತು ಕಾಂತಿ ಕಮನೀಯತೆಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಮುನಿ-ಮನುಜರೂ,

ದೇವ ಗಂಧರ್ವರೂ ಅವಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಮನು ಮಹಾರಾಜನ ತಪೋವೀರ್ಯವನ್ನೂ ಬಾಯಿತುಂಬ ಕೊಂಡಾಡಿದರು.

ಆ ಚಾರುಸರ್ವಾಂಗಿಯನ್ನು ಮನುವು ಪುತ್ರೀಸ್ನೇಹದಿಂದ ಆದರಿಸಿ ಬಾ ಎಂದು ಕರೆಯಲು ಅವಳು ವಿನಯದಿಂದ "ನಾನು ಮಿತ್ರಾವರುಣ ದೇವತೆಗಳ ಅನುಗ್ರಹ ದಿಂದ ಹುಟ್ಟಬಂದದ್ದರಿಂದ ಮೊದಲು ಅವರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು ಕೊಂಡು ಬರುವೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮಿತ್ರಾವರುಣರಿದ್ದಲ್ಲಿ ಬಂದಳು. ಅವರಿಗೆ ಭಕ್ತಿ ಯಿಂದ ವಂದಿಸಿ ಮನು ಮಹಾರಾಜನ ಹತ್ತಿರ ಇರಲು ಅವರ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ದಳು. ಅದಕ್ಕ ಅವರು ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಒಪ್ಪಿ ಅವಳ ಪಿತೃಭಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ದೇವ ಭಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಹೇಳಿದರು. "ನೀನು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ತಪಃಪ್ರಭಾವ ಯುಕ್ತವಾದ ಆಶೀರ್ವಾದದ ಬಲದಿಂದ ಮನು ಮಹಾರಾಜನ ಗಂಡುಮಗನೂ ಆಗಿ ಅವನ ವಂಶವನ್ನು ಬೆಳಗಿಸುವಿ. ನಿನಗೆ ಹೆಂಗಸಿದ್ದಾಗ ಇಲಾ ಎಂತಲೂ ಗಂಡ ಸಾದಾಗ ಸುದ್ಯುಮ್ನ ಎಂತಲೂ ಹೆಸರು ಬರುವದು."

ಹೀಗೆ ಮಿತ್ರಾವರುಣರ ಪೌರುಷಪ್ರಾಪವಾಕದ ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ತಂದೆಯಾದ ವೈವಸ್ವತ ಮನುವಿನ ಮನೆಯೆಡೆಗೆ ಆ ಇಲೆಯು ಮರಳಿ ಬರುವಾಗ ಚಂದ್ರನ ಮಗನಾದ ಬುಧನು ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿ ಮೋಹಿಸಿ ಕಾಮಕೇಳಿಗೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ದನು. ಆಗ ಇಲೆಗೆ ಬುಧನಿಂದ ಪುರೂರವ ನೆಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು.

ಆ ಮಗನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಮನುವಿನ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಕೆಲ ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಮಿತ್ರಾವರುಣರ ವರದ ಬಲದಿಂದ ಅವಳು ಗಂಡಾಗಿ ಸುದ್ಯುಮ್ನನಾದನು. ಮನುವು ಆ ಸುದ್ಯುಮ್ನನಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿದನು. ಆಗ ಅವನಿಗೆ ಉತ್ಕಲ, ಗಯ, ವಿನತಾಶ್ವ ಎಂದು ಮೂರು ಮಕ್ಕಳಾದರು.

ಇಲೆಯು ಗಂಡುರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಹುಟ್ಟಿದ ಉತ್ಕಲನು ಆಳಿದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಇಂದಿಗೂ ಉತ್ಕಲವೆಂದೇ ಕರೆಯುವರು. ಅವಳ (ಅವನ) ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಗಯನೆಂಬ ಮಗನು ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಊರಿಗೆ ಇಂದಿಗೂ ಗಯಾ ಎಂದು ಹೆಸರಿದೆ. ವಿನತಾಶ್ವನು ಪಶ್ಚಿಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಅಧಿಪತಿಯಾಗಿದ್ದನು.

ಅವಳ ನಾರೀ ಭಾವದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗನಾದ ಪುರೂರವನನ್ನು ಸುದ್ಯುಮ್ನನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿ ರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ವನ್ನೆಲ್ಲ ಒಪ್ಪಿಸಿದನು. ಪುರೂರವನಿಗೆ ಆಯು, ಅಮಾವಸು, ವಿಶ್ವಾಯು, ದೃಢಾಯು, ಶತಾಯು, ವನಾಯು ಮೊದಲಾಗಿ ಅನೇಕ ಮಕ್ಕಳಾದರು.

ಉತ್ಕಲನಿಗೆ ಧೃಷ್ಟಕ, ಅಂಬರೀಷ, ದಂಡ ಎಂದು ತ್ರಿಲೋಕ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಮೂರುಜನ ಮಕ್ಕಳಾದರು. ದಂಡನಿಂದಲೇ ದಂಡಕಾರಣ್ಯವೆಂಬ ತಪಸ್ವಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಆಶ್ರಯಸ್ಥಾನವಾದ ಪುಣ್ಯಭೂಮಿಯು ನಿರ್ಮಿತವಾಯಿತು. ಈ ದಂಡಕಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಮಾನವನ ಪಾಪರಾಶಿಗಳೆಲ್ಲ ಪರಿಹೃತವಾಗುವವು.

ಪುರೂರವನು ಹುಟ್ಟಿದ ಬಳಿಕ ಸ್ತ್ರೀಪುಂಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸುದ್ಯುಮ್ನನು ದಿವ್ಯಲೋಕವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದನು.

ವೈವಸ್ವತ ಮನುವಿಗೆ ಸುದ್ಯುಮ್ನನ ತರುವಾಯ ಇಕ್ಷ್ವಾಕು, ನಾಭಾಗ, ಧೃಷ್ಣ, ಶರ್ಯಾತಿ, ನರಿಷ್ಯನ್, ಪ್ರಾಂಶು, ನಾಭಾಗಾರಿಷ್ಟ, ಕರೂಷ, ಪೃಷಧ್ರು ಎಂಬ ಒಂಬತ್ತು ಜನ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳಾದರು.

ವೈವಸ್ವತ ಮನುವಿನ ಮಗನಾದ ನಾಭಾಗಾರಿಷ್ಟನಿಗೆ ವೈಶ್ಯಭಾರ್ಯೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ವೈಶ್ಯರಾದ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ತಪಃಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ರಾದರು. ಪೃಷಧ್ರನು ತನ್ನ ಗುರುವಿನ ಆಕಳವನ್ನು ಕೊಂದದ್ದರಿಂದ ಶಪಿತನಾಗಿ ಶೂದ್ರತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ಹೀಗೆ ವೈವಸ್ವತ ಮನುವಿನ ಒಂಬತ್ತು ಜನ ಮಕ್ಕಳ ವಂಶವು ವಿಸ್ತೃತವಾಯಿತು.

ಈ ವೈವಸ್ವತನು ಶೀನಿದಾಗ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಇಕ್ಷ್ವಾಕು ಎಂದು ಹೆಸರಾದ ಮನುವಿನ ಜ್ಯೇಷ್ಠಪುತ್ರನಿಗೆ ನೂರುಜನ ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ವಿಪುಲ-ಕುಕ್ಷಿ ಅಂದರೆ ದೊಡ್ಡ ಹೊಟ್ಟೆಯಿದ್ದುದರಿಂದ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಬಾರದೇ ಅಯೋಧ್ಯೆಯಲ್ಲಿಯೇ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ ಪರಮ ಧಾರ್ಮಿಕನಾದ ಇಕ್ಷ್ವಾಕುವಿನ ಜ್ಯೇಷ್ಠಪುತ್ರನಿಗೆ ವಿಕುಕ್ಷಿ ಎಂದು ಹೆಸರಾಯಿತು. ಅವನಿಗೆ ಶಕುನಿಯೇ ಮುಂತಾದ ಐವತ್ತು ಜನ ಧರ್ಮಶೀಲರಾದ ಸತ್ಕುಮಾರರು ಜನಿಸಿ ಉತ್ತರಾಪಥಕ್ಕೆ ಅಧೀಶರಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಲಿದ್ದರು. ನಲವತ್ತೆಂಟು ಜನ ಅವನ ಮಕ್ಕಳು ದಕ್ಷಿಣಾಪಥಕೆ ಅಧಿಪತಿಗಳಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಇವರಿಗೆ ಶಶಾದನ ಅರ್ಥಾತ್ ವಿಕುಕ್ಷಿಯ ಸಹಾಯ ವಿದ್ದಿತು.

ಈ ವಿಕ್ಷುಕಿಗೆ ಶಶಾದ ಎಂದು ಹೆಸರು ಬರಲು ಒಂದು ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ಒಂದುದಿನ ಇಕ್ಷ್ವಾಕುವು ಅಷ್ಟಮಿಯ ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಚಿಗರೆಯ ಮಾಂಸವನ್ನು ತರಲು ವಿಕುಕ್ಷಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದನು. ಅವನು ಅಡವಿಗೆ ಹೋಗಿ ಶ್ರಾದ್ಧದ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅನೇಕ ಚಿಗರೆ ಮೊಲಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದನು. ತಿರುಗಿ ಬರುವಾಗ ಅವನಿಗೆ ಬಹಳ ಹಸಿವೆಯೆನಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅದರಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ಮೊಲದ ಮಾಂಸವನ್ನ

ಭಕ್ಷಣಮಾಡಿ ಉಳಿದುದನ್ನು ತಿಂದು ತಂದೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದನು. ಆಗ ವಸಿಷ್ಠರು ಉಚ್ಛಿಷ್ಟ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಂದು ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ತಿಳಿದು ಇಂಥ ದುರ್ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಿದ ಆ ಮಗನನ್ನು ಊರಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಲು ಇಕ್ಷ್ವಾಕುವಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಶಶಾದ ಮೊಲ ತಿನ್ನುವವ ಎಂದು ಹೆಸರು ಬಿದ್ದಿತು. ಅವರ ಮಾತಿನಂತೆ ಇಕ್ಷ್ವಾಕು ಅವನನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿದನು.

ಮುಂದೆ ತಂದೆ ತೀರಿಕೊಂಡ ಬಳಿಕ ಶಶಾದನು ಊರಿಗೆ ಬಂದು ರಾಜ್ಯ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಶಶಾದನಿಗೆ ಕಕುಸ್ಥನೆಂಬ ಅಪ್ರತಿಮ ವೀರವರೇಣ್ಯನಾದ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು.

ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ದೇವದಾನವರ ಯುದ್ಧದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸೋಲಲು ಬಂದ ದೇವತೆಗಳು ಇವನನ್ನು ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಕರೆದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಇವನು "ಇಂದ್ರನು ನನ್ನ ವಾಹನನಾದರೆ ನಾನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬರುವೆನೆಂದು" ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಇಂದ್ರನು ಎತ್ತಿನ ರೂಪದಿಂದ ಇವನ ವಾಹನನಾದನು, ಆ ಇಂದ್ರರೂಪವಾದ ಎತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ ಕುಳಿತು ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ವಿಜಯವನ್ನು ತಂದು ಕೊಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಇವನಿಗೆ ಕಕುಸ್ಥ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿತು.

ಈ ಕಕುಸ್ಥನಿಗೆ ಅನೇನ, ಅನೇನನಿಗೆ ಪೃಥು, ಪೃಥುವಿನಿಂದ ಆರ್ದ್ರ, ಆರ್ದ್ರ ನಿಂದ ಯುವನಾಶ್ವ, ಯುವನಾಶ್ವನಿಗೆ ಶ್ರಾವಸ್ತ ಎಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು.

ವೈವಸ್ವತ ಪುತ್ರನಾದ ನರಿಷ್ಯಂತನಿಗೆ ಶಕರೆಂಬ ಪುತ್ರರಿದ್ದರು ನಾಭಾಗನಿಗೆ ಅಂಬರೀಷನೆಂಬ ಪರಮ ಭಗವದ್ಭಕ್ತನೂ ರಾಜಶ್ರೇಷ್ಠನೂ ಆದ ಸತ್ಪುತ್ರನು ಹುಟ್ಟಿ ದನು. ಧೃಷ್ಣು ಎಂಬ ಮನು ಪುತ್ರನಿಂದ ರಣರಂಗಧೀರರಾದ ಧಾರ್ಷ್ಟಕ ನಾಮಕರಾದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಒಂದು ಕುಲವೇ ನಿರ್ಮಿತವಾಯಿತು. ಕರೂಷ ನಿಂದ ಕಾರೂಷರೆಂಬ ರಣಮಂತ್ರರಾದ ಸಾವಿರ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಮತ್ತೊಂದು ಪಡೆ ಪ್ರವೃತ್ತ ವಾಯಿತು ನಾಭಾಗಾರಿಷ್ಟನ ಮಕ್ಕಳು ಜನ್ಮದಿಂದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿದ್ದರೂ ಕರ್ಮದೋಷ ದಿಂದ ವೈಶ್ಯರಾದರು. ಪ್ರಾಂಶುವಿಗೆ ಶರ್ಯಾತಿಯೆಂಬ ಒಬ್ಬನೇ ಆದರೂ ಅತ್ಯಂತ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಪ್ರತಾಪಿ ಪುತ್ರನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ನರಿಷ್ಯಂತನಿಗೆ ಶಾಸನಸಮರ್ಥ ನಾದ ದಮ ಎಂಬ ಮಗನಾದನು. ಶರ್ಯಾತಿಗೆ ಆನರ್ತನೆಂಬ ಗಂಡುಮಗುವೂ ಸುಕನ್ಯೆ ಎಂಬ ಮಗಳೂ ಜನಿಸಿದರು. ಇವಳನ್ನು ಮುಂದೆ ಚ್ಯವನಋಷಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು ಆನರ್ತನಿಗೆ ರೇವನೆಂಬ ತೇಜಸ್ವಿಯಾದ ಮಗನು ಪ್ರಸೂತನಾದನು. ಆನರ್ತನ ದೇಶಕ್ಕೆ ಆನರ್ತವೆಂದೇ ಹೆಸರಾಗಿದ್ದು ಕುಶಸ್ಥಲಿಯೇ ಅದರ ರಾಜಧಾನಿ.

ರೇವನಿಗೆ ನೂರು ಜನ ಮಕ್ಕಳು. ಅವರಲ್ಲಿ ಕಕುದ್ಮಿ ಎಂಬ ಜ್ಯೇಷ್ಠಪುತ್ರನು ಪರಮ ಧಾರ್ಮಿಕನಾಗಿದ್ದನು. ಇವನಿಗೆ ರೈವತನೆಂಬ ಹೆಸರು. ಇವನಿಗೆ ರೇವತಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಸ್ಫೂರದ್ರೂಪಿಣಿಯಾದ ಕನ್ಯೆಯಿದ್ದಳು.

ರೈವತನು ತನ್ನ ಮಗಳಾದ ರೇವತಿಯೊಂದಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದನು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಡೆದಿತ್ತು. ಅದು ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ದರ್ಶನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರಾಯಿತು ಎಂದು ರೈವತನು ಅರೆ ಮುಹೂರ್ತ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತನು. ಬ್ರಹ್ಮಮಾನದ ನಿಮಿಷಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯುಗಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅವನ ಕುಶಸ್ಥಲಿಯಿದ್ದಲ್ಲಿ ಈಗ ದ್ವಾರಕಾಪಟ್ಟಣವೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಯಾದವರ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿತ್ತು. ಕುಶಸ್ಥಲದಲ್ಲಿದ್ದ ರೈವತನ ನೂರು ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರನ್ನು ದುಷ್ಟ ದೈತ್ಯರು ಅವನು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದ ಕೂಡಲೇ ಇತ್ತ ಹೊಡೆದು ಓಡಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಓಡಿ ಅಡವಿಪಾಲಾದ ಅವರ ವಂಶವು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಮುಂದೆ ಅದೇ ಶಾರ್ಯಾತರೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಗಣವಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು

ಮಾನವರ ಮಾನದಿಂದ ಅನೇಕ ಸಾವಿರ ವರುಷ ಬ್ರಹ್ಮಸಭೆಯಲ್ಲಿ ರೈವತ ರೇವತೀ ಇಬ್ಬರೂ ಕುಳಿತಿದ್ದರೂ ಅಲ್ಲಿಯ ಸ್ಥಾನಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಮುಪ್ಪು ಬಾರದೇ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಅವರು ತರುಣರಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದ್ದರು. ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ರೈವತನು ದ್ವಾರಕಾ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅಣ್ಣನಾದ ಬಲರಾಮನಿಗೆ ತನ್ನ ಮಗಳಾದ ರೇವತಿಯನ್ನು ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ತಪೋನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆಂದು ಮೇರು ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

೭ ಕುವಲಾಶ್ವನ ಕರುಣಕತೆ

"ಧರ್ಮ್ಯಾದ್ಧಿ ಯುದ್ಧಾತ್ ಶ್ರೇಯೋಽನ್ಯತ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯಸ್ಯ ನವಿದ್ಯತೆ"

ಶ್ರಾವಸ್ತಿ ನಗರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಶ್ರಾವಸ್ತ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಬೃಹದಶ್ವನೆಂಬ ಧೀರಾಗ್ರೇಸರನಾದ ಕುಮಾರನಿದ್ದನು. ಬೃಹದಶ್ವನು ಧೀರನಿದ್ದಂತೆ ಧಾರ್ಮಿಕನೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಯೌವನದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಭೋಗ ವಿಷಯಾನುಭವವನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡಿ ಮಗನಾದ ಕುವಲಾಶ್ವನು ಪ್ರಬುದ್ಧನಾದ ಕೂಡಲೇ ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಅವನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿಬಿಟ್ಟನು.

ಕುವಲಾಶ್ವನಾದರೂ ತಂದೆಯಂತೆ ಬಲಿಷ್ಠ ಮತ್ತು ಪರಮ ಧಾರ್ಮಿಕ. ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಬಲ ಪರಾಕ್ರಮ ಶಾಲಿಗಳಾದ ನೂರು ಜನ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. ಅವರೆ

ಲ್ಲರೂ ವಿಶಾಲ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಹೋಗಿ ಪ್ರಜಾಜನರ ದುಃಖದಾರಿದ್ರ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪರಿಹರಿಸಿ ಸಮಸ್ತ ಜನರೂ ಸುಖಸಂತಸದಿಂದ ಇರು ವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದರು.

ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳೂ ಹಾಗೂ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳೂ ಕೂಡಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಸುಖ ಶಾಂತಿಗಳು ನೆಲಸಿ ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲ ರಾಮರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯಂತೆ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ಬಾಳು ವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ತೃಪ್ತನಾದ ಬೃಹದಶ್ವನು ತಪಸ್ಸಿಗಾಗಿ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ನಿಂತಿದ್ದನು.

ಆಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳಾದ ಉತ್ತಂಕರು ರಾಜಧಾನಿಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿ ಬೃಹದಶ್ವನಿಗೆ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಕೂಡದೆಂದು ಹೇಳಿದರು.

"ರಾಜರಿಗೆ ಪ್ರಜಾಪಾಲನೆಯೇ ಮುಖ್ಯ ತಪಸ್ಸು. ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಅವರು ಗುಡ್ಡ ಸೇರಿ ಗುಹಾದಲ್ಲಿ ಮೂಗು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಕುಳಿತರೆ ಅದರಿಂದ ಪುಣ್ಯವಿಲ್ಲ. ದುಷ್ಟರಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದರೆ ಅದರಂಥ ಪುಣ್ಯವು ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ಯಾವ ಧರ್ಮ ಕರ್ಮಗಳಿಂದಲೂ ಬಾರದು."

" ಮಹಾರಾಜ, ಈಗ ನಾವಿರುವ ಮರುಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಉಸು ಕಿನ ಕಡಲೇ ಇದೆ. ಉಜ್ಜಾನಕವೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಆ ಮರುಳುಗಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮಧು ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ರಾಕ್ಷಸನ ಮಗನಾದ ಧುಂಧು ಎಂಬ ಅಸುರನು ಅಡಗಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕಾಡಿಸಿ ಪೀಡಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ ಅವನು ವರ್ಷಕ್ಕೊಂದು ಸಲ ದೊಡ್ಡದಾದ ಒಂದು ನಿಟ್ಟುಸಿರನ್ನು ಬಿಟ್ಟನೆಂದರೆ ಭೂಮಿಯೆಲ್ಲ ನಡುಗಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಆ ಮರಳೆಲ್ಲ ಹಾರಹತ್ತುತ್ತದೆ. ಅವನು ತನ್ನ ಬಾಯಿಂದ ಭಯಂಕರವಾದ ಜ್ವಾಲಾ ಮುಖಿಯನ್ನೇ ಕಾರುತ್ತಾನೆ, ಹೀಗೆ ಏಳು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಅವನ ನಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಭೂಕಂಪ ಬಿರುಗಾಳಿ ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿ ಸ್ಫೋಟ ಬೆಂಕಿಯ ಮಳೆಗಳು ಆಗಿ ಆ ಉಸುಕೆ ಲ್ಲವೂ ಪುರಗ್ರಾಮಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಜೀವ ಹಾನಿ ಧನ ಹಾನಿ ಪ್ರಾಣ ಹಾನಿಗಳಾಗಿ ಸರ್ವಸ್ವವೂ ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥದರಲ್ಲಿ ನಾವು ಕುಳಿತು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡ ವದು ಹೇಗೆ ? ಕಾರಣ ಮಹಾರಾಜ ! ನೀನೀಗ ತಪಸ್ಸಿಗೆಂದು ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗದೆ ಆ ರಕ್ಕಸನನ್ನು ಕೊಂದು ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದರೆ ನಿನಗೆ ಆ ತಪಸ್ಸಿನ ಪುಣ್ಯವು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಬಂದುಹೋಗುತ್ತದೆ'' ಎಂದು ಉತ್ತಂಕರು ದೀನರಾಗಿ ನುಡಿದಾಗ ಮಹಾರಾಜ ಬೃಹದಶ್ವನು ವಿನಯದಿಂದನುಡಿದನು.

" ಸ್ವಾಮಿ ! ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ವೃದ್ಧನಾದ ನನಗಿಂತ ತರುಣನೂ ಪರಾಕ್ರಮಿಯೂ ಆದ ನನ್ನ ಮಗ ಕುವಲಾಶ್ವನೇ ಹೆಚ್ಚು ಯೋಗ್ಯ, ಅವನನ್ನೇ ಕಳಿಸುತ್ತೇನೆ'' ಎಂದು

ಹೇಳಿ ಕುವಲಾಶ್ವನಿಗೆ ದುಂಧುವನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿ ಋಷಿಗಳನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸು ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿ ಅವರ ಅನುಮತಿ ಪಡೆದು ತಾನು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೋದನು.

ಇತ್ತ ಕುವಲಾಶ್ವನು ಕದನಕೇಲೀ ಕುತೂಹಲಿಗಳಾದ ತನ್ನ ನೂರುಜನ ವೀರ ಪುತ್ರರೊಡನೆ ಧುಂಧುವನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಲು ಜೈತ್ರಯಾತ್ರೆ ಹೊರಟನು. ಉತ್ತಂಕರನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಸುರಮರ್ದನಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಟ ಅವರ ವಿಕ್ರಮಾಭಿಕ್ರಮಣ ವನ್ನು ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ದೇವತೆಗಳು ಹರಸಿದರು.

ಆ ಉಜ್ಜಾನಕ ಎಂಬ ಮರಳುಗಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅದರ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ ಕೊಂಡು ಕುಳಿತ ರಕ್ಕಸನನ್ನು ಹುಡುಕಿತೆಗೆಯಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಕುವಲಾಶ್ವನು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದನು. ಆಗ ಅವರು ಉಸುಕಿನ ಸಾಗರವನ್ನು ಸುತ್ತಲೂ ಅಗೆದು ತೆಗೆಯು ಹತ್ತಿದರು.

ಆಗ ಆ ಮಳಲ ರಾಶಿಯ ಕೆಳಗೆ ಅಡಗಿದ ಮಹಾದೈತ್ಯನು ತನ್ನನ್ನು ಅಟ್ಟಿಸಿ ಗೊಂಡು ಬಂದ ಆ ಕುವಲಾಶ್ವಕುಮಾರರನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿನೋಡಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರಿಟ್ಟು ಸುಟ್ಟು ಬಿಡಲು ಯತ್ನಿಸಿದನು.

ರಾಕ್ಷಸನು ಬಾಯಿಂದ ಸಮುದ್ರಾಕಾರವಾಗಿ ನೀರನ್ನೂ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಕಿಡಿಗಳನೂ ಉದುರಿಸಲು ಸುರುಮಾಡಿದನು. ಅವನು ತಾನು ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ ತಪೋಬಲದ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಜಲಪ್ರಳಯವನ್ನೇ ಮಾಡಿ ಮೇಲೆ ಅಗ್ನಿವೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಲಿ ದ್ದನು. ಅವನ ಆ ಕೋಪಾಟೋಪಸ್ಫುಲಿಂಗ ಸಂಘಗಳ ವಿಸ್ಫುರಣಕ್ಕೆ ಕುವಲಾಶ್ವನ ತೊಂಬತ್ತಾರು ಜನ ಮಕ್ಕಳು ಆಹುತಿಯಾಗಿ ಗತಪ್ರಾಣರಾಗಿ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟರು ಆದ ರಿಂದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿತನಾಗಿ ದುಷ್ಟ ದಾನವನು ಆ ಮಹಾರಾಜನನ್ನೇ ಕಬಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಂದಾಗ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಭಗವಂತನೇ ಸತ್ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಹೋಮ ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧನಾದ ಆ ರಾಜರ್ಷಿಯ ಕೈಯ್ಯಾಸರೆಯಾಗಿ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಭೀಮನ ರಕ್ಷಿ ಯಾಗಿ ಬಂದು ನಿಂತನು.

ದೈವೀಬಲದಿಂದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿತನಾದ ಮಹಾರಾಜ ಆ ನೀರನ್ನೆಲ್ಲ ಕುಡಿದು ಅವನು ಸೃಜಿಸಿದ ಬೆಂಕಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ನುಂಗಿ ಕಾಳಭೈರವನಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡ. ಕ್ಷಣಾರ್ಧ ದಲ್ಲಿ ಆ ದುಷ್ಟ ದೈತ್ಯನನ್ನು ಸಂಹಾರ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೊಂದುದರ ಸೇಡನ್ನು ತೀರಿಸಿಗೊಂಡ.

ಹೀಗೆ ಲೋಕಕಂಟಕನಾದ ಆ ಜಲರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ಕೊಂದು ನಿಂದ ಮಹಾರಾಜನನ್ನು ಉತ್ತಂಕ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅಭಿನಂದಿಸಿ ಅವನಿಗೆ ಬೇಕಾದ ವರಗಳನ್ನು

ದಯಪಾಲಿಸಿದರು. ಅವನ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹತರಾದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸದ್ಗತಿ ಶುಭಲೋಕ ಗಳನ್ನು ಇತ್ತು ಇದ್ದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪೂರ್ಣಆಯುಷ್ಯ ಭಾಗ್ಯ—ಭೋಗ್ಯಗಳನ್ನು ಕರುಣಿಸಿದರು.

ಕುವಲಾಶ್ವನ ಆಳಿದುಳಿದ ಮೂರು ಜನ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ದೃಢಾಶ್ವನೇ ಹಿರಿಯನು. ಚಂದ್ರಾಶ್ವ ಕಪಿಲಾಶ್ವರು ಚಿಕ್ಕವರು. ದೃಢಾಶ್ವನಿಂದ ಮುಂದೆ ಈ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮ ವಾಗಿ ಹರ್ಯಶ್ವ, ನಿಕುಂಭ, ಸಂಹತಾಶ್ವ, ಎಂಬ ರಾಜರಾದರು. ಸಂಹತಾಶ್ವನಿಗೆ ಅಕೃಶಾಶ್ವ, ಕೃಶಾಶ್ವ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು ಆದರು. ಹಿಮಾಲಯದ ಮಗಳಾದ ದೃಷದ್ವತಿಯನ್ನು ಸಂಹತಾಶ್ವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ಅವನಿಗೆ ದೃಷದ್ವತಿ ಯಿಂದ ಪ್ರಸೇನಜಿತ್ ಎಂಬ ಮಗನು ಜನಿಸಿದನು. ಪ್ರಸೇನನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಗೌರಿಯು ಪರಮ ಪತಿವ್ರತೆಯಾದರೂ ಪತಿಯ ಶಾಪದಿಂದ ಬಾಹುದಾ ಎಂಬ ನದಿ ಯಾದಳು. ಅವಳ ಮಗನಾದ ಯುವನಾಶ್ವನಿಂದ ತ್ರಿಲೋಕ ವಿಜಯಿಯಾದ ಮಾಂಧಾತ ಮಹಾರಾಜನು ಸಂಭೂತನಾದನು. ಅವನಿಗೆ ಶಶಬಿಂದು ರಾಜನ ಮಗ ಳಾದಚೈತ್ರರಥೀ ಅಥವಾ ಬಿಂದುಮತಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಒಳ್ಳೇ ರೂಪವತಿಯೂ ಗುಣ ವತಿಯೂ ಆದ ಭಾರ್ಯೆಯಿದ್ದಳು. ಅವಳಿಂದ ಪುರುಕುತ್ಸ, ಮುಚುಕುಂದ ರೆಂಬ ಧರ್ಮಾತ್ಮರಾದ ಇಬ್ಬರು ಸುಶೀಲ ಸಂಪನ್ನರಾದ ತನುಜರು ಜನಿಸಿದರು. ಪುರುಕುಚ್ಛನಿಗೆ ನರ್ಮದಾ ಎಂಬ ಕಾಂತೆಯಲ್ಲಿ ತ್ರಸದ್ದಸ್ಯು, ತ್ರಸದ್ದಸ್ಯುವಿಗೆ ಸುಧನ್ವ, ಸುಧನ್ವನಿಗೆ ಚಿತ್ರಧನ್ವ ಚಿತ್ರಧನ್ವನಿಗೆ ತ್ರಯ್ಯಾರುಣನೆಂಬ ಮಕ್ಕಳಾದ.

೮ ಸತ್ಯವ್ರತನು ತ್ರಿಶಂಕುವಾದ ಬಗೆ

ಇಕ್ಷ್ವಾಕುವಂಶದ ತ್ರಯ್ಯಾರುಣಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಸತ್ಯವ್ರತನೆಂಬ ಮಹಾಬಲ ಶಾಲಿಯಾದ ಮಗನಿದ್ದನು. ಅವನು ತನ್ನ ದಯಾ–ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ ಸತ್ವ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾದಿ ರಾಜೋಚಿತವಾದ ಸದ್ಗುಣಗಳಿಂದ ಅಯೋಧ್ಯಾಪುರವಾಸಿಗಳಾದ ನಾಗರಿಕರೆಗೆಲ್ಲ ಬಹಳ ಮೆಚ್ಚಿನ ರಾಜಕುಮಾರನಾಗಿದ್ದನು.

ತರುಣನಾದ ಸತ್ಯವ್ರತ ಒಂದು ದಿನ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಲಾವಣ್ಯವತಿಯಾದ ಒರ್ವ ಕನ್ಯಾಮಣಿಯ ಅಸ್ಯಾದೃಶವಾದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಮುಗ್ಧನಾದನು. ಅವಳನ್ನು ತಾನೇ ವರಿಸಬೇಕೆಂದು ಮನಸಾ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ನಾಚಿಕೆ ಯಿಂದ ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ತನ್ನ ತಂದೆಗೆ ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ಆ ಹುಡಿಗೆಯನ್ನು ಅವಳ ತಂದೆ ಬೇರೊಬ್ಬರಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬ ಸಮಾಚಾರ ಅವನಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಅವನು

ಧಾವಿಸಿ ವಿವಾಹ ಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಸಪ್ತಪದಿಯೊಂದನ್ನುಳಿದು ಮಿಕ್ಕೆಲ್ಲ ವೈವಾಹಿಕ ವಿಧಿಗಳೂ ಮುಗಿದುಹೋಗಿದ್ದವು. ಆಗ ಬಲಿಷ್ಠನಾದ ಆ ರಾಜಕುಮಾರನು ವಿವಾಹ ವೇಷದಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ಲಾವಣ್ಯವತಿಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಮತ್ತು ಲಾಜಾಹೋಮ ಸಪ್ತಪದಿಗಳು ಆಗುವವರೆಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮದುವೆಯಾದಂತೆ ಅಲ್ಲ ಎಂಬ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಮುಂದೆಮಾಡಿ ತಾನು ಅವಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾದನು

ಆ ಸಮಾಚಾರವು ರಾಜನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಆಗ ನ್ಯಾಯನಿಷ್ಠ ಹಾಗೂ ನೀತಿನಿಷ್ಠುರನಾದ ಮಹಾರಾಜನು ಮಗನೆಂದು ಪಕ್ಷಪಾತ ಮಾಡದೆ ಅವನನ್ನು ಧರ್ಮಾಸನದ ಮುಂದೆ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು. ನ್ಯಾಯಾಸನದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಗನಿಗೆ "ನೀನು ಪರಸ್ತ್ರೀ ಅಪಹಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದು ನಿಜವೇ"? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಸತ್ಯವ್ರತನು "ಅವಳು ಇನ್ನೂ ಪರಸ್ತ್ರೀ ಆಗದಿರುವಾಗ ಅಂದರೆ ಇನ್ನೂ ಕನ್ಯೆ ಇದ್ದಾಗಲೇ ನಾನು ಅವಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ತಂದಿದ್ದೇನೆ. ಪರ ಕನ್ನೆಯರನ್ನು ಹೀಗೆ ಅಪಹರಿಸಿ ಮದುವೆಯಾಗುವದು ಕ್ಷತ್ರಿಯರಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳಿವೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ನಿರಾಪರಾಧಿ" ಎಂದು ವಾದಿಸಿದನು. "ಅಂತಃಪಟವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅಕ್ಷತೆ ಬಿದ್ದ ಬಳಿಕ ಆವಳ ಮದುವೆ ಆದಂತಾಗಲಿಲ್ಲವೆ?'' ಎಂದು ಎದುರು ಪಕ್ಷದವರು ಕೇಳಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ರಾಜಕುಮಾರನು ಅನೇಕ ಸ್ಮೃತಿವಾಕ್ಯ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿ ''ಸಖಾಸಪ್ತಪದೀಭವ'' ಎಂಬ ಮಂತ್ರೋಚ್ಚಾರಣದ ವಿಧಿ ಮುಗಿಯುವವರೆಗೆ ವಿವಾಹ ಪೂರ್ತಿಯಾಗುವದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲೇ ಅವಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆಗ ಅವಳು ಯಾರ ಹೆಂಡತಿಯೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಕನ್ಯೆ ಇದ್ದಳು. ಕನ್ಯಾಹರಣವು ರಾಜಕುಮಾರರಿಗೆ ದೋಷವಲ್ಲ'' ಎಂದು ತನ್ನ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿದನು.

ಆಗ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ನಿರ್ಣಯ ಕೈಕೊಳ್ಳುವದು ದುಸ್ತರವಾಯಿತು. ಅವನು ಆಗ ವಶಿಷ್ಠರ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಆದರೆ ಅವರು ಗಂಭೀರ ಮೌನವನ್ನು ತಾಳಿ ಮುದ್ರಿತಮುಖರಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದರು.

ಅವರ ಭಾವಗರ್ಭಿತವಾದ ಮೌನಮುದ್ರೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಮಹಾರಾಜನು ಅವರಿಗೆ ಸತ್ಯವ್ರತನಾದ ಸಮ್ಮತವಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡನು. ಹಾಗೂ ಉಕ್ಕಿ ಬರುತ್ತಲಿರುವ ತನ್ನ ಪುತ್ರವಾತ್ಸಲ್ಯವನ್ನು ಬದಿಗಿರಿಸಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕಲ್ಲಾಮಾಡಿ ನ್ಯಾಯಶಾಸನವನ್ನು ಓದತೊಡಗಿದನು. ಪ್ರಜಾ-ಪರಿವಾರ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಳಿ, ಪೌರಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರೆಲ್ಲ ರಾಜನ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಆಲಿಸುತ್ತಿ

ದ್ದರು. "ತಂದೆಯಿಂದ ವಾಚಾ ದತ್ತಳಾಗಿ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷತೆ ಬಿದ್ದು ಹೋದ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ರಾಜಕುಮಾರನು ಅಪಹಾರ ಮಾಡಿದ್ದು ದಂಡಾರ್ಹವಾದ ಅಪರಾಧವಾಗಿದೆ. ಕಾರಣ ಅವನನ್ನು ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಹಾಕತಕ್ಕದ್ದು" ಎಂದು ಘೋರಶಾಸನವನ್ನು ಓದಿದನು.

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಸತ್ಯವ್ರತನಿಗೆ ಸಿಡಿಲುಬಡಿದಂತಾಯಿತು. ಅವನಿಗೆ ಮುಂದೆ ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರವೇ ತಪ್ಪಿದಂತಾಗಿತ್ತು. ಅವನು ಓಡುತ್ತ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಮನೆಗೆಬಂದು "ನೀವು ಇಷ್ಟು ಕಠೋರರಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಊರು ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿದರೆ ನಾನೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲಿ" ಎಂದು ಗೋಳಿಟ್ಟನು. ಅದಕ್ಕೆ ಮಹಾರಾಜನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ " ಹೊಲಗೇರಿಗೆ ಹೋಗು. ನಾನೇನು ಮಾಡಲಿ ಇಂಥ ಕುಲಕಂಟಕನಾದ ಮಗನು ಎಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಅಷ್ಟೇ"ಎಂದಂದು ಸಂಸಾರವೇ ಸಾಕಾಗಿ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ತಪಸ್ಸಿಗಾಗಿ ಹೊರಟು ಹೋದನು.

ಸತ್ಯವ್ರತನು ತಂದೆಯ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಅಯೋಧ್ಯೆಯ ಸಮೀಪ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಂಡಾಲಕೇರಿಯ ಹತ್ತಿರವೇ ಗುಡಿಸಲು ಒಂದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಇರಹತ್ತಿದನು.

ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಅಯೋಧ್ಯಾರಾಜ್ಯದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಭಯಂಕರ ಬರ ಬಿದ್ದು ಜನರೆಲ್ಲ ಅನ್ನ ನೀರುಗಳಿಲ್ಲದೆ ಪಟ ಪಟ ಸಾಯಹತ್ತಿದರು. ಹಾದಿ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣಗಳ ಹಡದಿಯನ್ನು ಹಾಸಿದಂತಾಗಿತ್ತು. ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಸಾಯುತ್ತಲಿರುವ ಜನ ದನಗಳ ನರಳಾಟ ಗೋಳಾಟ ಹೃದಯ ದ್ರಾವಕವಾಗಿದ್ದವು. ರಾಜನಿಲ್ಲದ ರಾಜಧಾನಿ ಒಂದು ಸ್ಮಶಾನದಂತೆ ಮೃತ ಹಾಗೂ ಜೀವನ್ಮೃತರ ಪ್ರೇತಪುರಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಆಗ ಅದೇ ಅಯೋಧ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಹರ್ಷಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರ ಹೆಂಡತಿ ಕೌಶಿಕಿಯು ಇರುತ್ತಿದ್ದಳು. ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರು ತಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿ ಹಾಗೂ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಮೂರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಯೋಧ್ಯೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿ ಹನ್ನೆರಡು ವರುಷದ ದೀರ್ಘ ತಪೋನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆಂದು ಸಾಗರಾನೂಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಕೌಶಿಕಿಗೆ ಈ ಭೀಕರ ಬರಗಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವದು ಅಶಕ್ಯವಾಯಿತು. ಕಣ್ಣೆದುರೇ ತನ್ನ ಕರುಳಿನ ಬಳ್ಳಿಗಳಾದ ಕಂದಮ್ಮಗಳು 'ಅನ್ನ, ಅವ್ವಾ ಅನ್ನ' ಎಂದು ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿ ಗೋಣು ಚೆಲ್ಲುವ ದೃಶ್ಯ ಅವಳ ತಾಯ್ಗರುಳಿಗೆ ಕಿಚ್ಚನಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಆಗ ಅವಳು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕಲ್ಲು ಮಾಡಿ ಎದ್ದಳು. ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಉಪವಾಸ ಕೊಲ್ಲುವದಕ್ಕಿಂತ ಒಬ್ಬ ಮಗನನ್ನು ಮಾರಿ ಆದರಿಂದ ಉಳಿದೆರಡು ಮಕ್ಕಳನ್ನಾದರೂ ಬದುಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದಳು.

ಯಾವ ಮಗುವನ್ನು ಮಾರುವದು ? ಪಂಚ ಪ್ರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನು ಬಿಡುವದು! ಆ ಮಾತೃಹೃದಯಕ್ಕೆ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಅಗ್ನಿಸ್ಪರ್ಶವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿತ್ತು. ಮೂರೂ ಮಕ್ಕಳೂ ತೊಳೆದ ಮುತ್ತುಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಯಾರನ್ನು ಮಾರಲೂ ಅವಳ ಕೈ ಎತ್ತ ಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಎತ್ತಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮುದ್ದಾಡಿದಳು. ಎಲ್ಲವೂ ಆನಂದ ಗ್ರಂಥಿಗಳೇ. ಎಲ್ಲವೂ ಮುಂದ್ದಿನಮಣಿಗಳೇ. ಎಲ್ಲವೂ ಹೃದಯ ಪಂಜರದ ಅರಗಿ ಣಿಗಳೇ.

ಆದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಪ್ರೇತಪ್ರಾಯವಾಗಿ ಶವಾಕಾರವಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ಆದರೊಳ ಗಿಂದ ಅವಳು ಕೊನೆಯದಾದ ಕೂಸೊಂದನ್ನು ಎತ್ತಿದಳು. ಎದೆಗೆ ಅಡ್ಡಮಾಡಿ ಅರಿವೆ ಯಿಂದ ಬಿಗಿದು ಆ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕೊರಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಅಯೋಧ್ಯೆಯ ಬೀದಿಗೆ ಇಳಿದಳು.

ದಾರಿಗುಂಟ 'ಕೂಸು ಬೇಕೇ ಕೂಸು' ಎಂದು ಕೂಗತೊಡಗಿದಳು. ಹೀಗೆ ಒದರುವಾಗ ಕೊರಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಕೂಸು ಅವಳ ಹೃದಯವನ್ನು ಹಿಂಡುತ್ತಲಿತ್ತು; ಗಲ-ಅಂದರೆ ಕೊರಳು, ಅದಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಮಾರ ಹೊರಟಿದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಗಾಲವ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿತು.

ಈ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಕೇಳಿದ ಸತ್ಯವ್ರತನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಧಾವಿಸಿದ. ತನ್ನ ಪ್ರಾಣ ಪವಕವನ್ನೇ ಮಾರ ಹೊರಟ ಮಾತೃಹೃದಯದ ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಅವನ ಎದೆ ಕರಗಿತ್ತು. ಕಣ್ಣು ತುಂಬಿ ಬಂದಿತ್ತು. ಅವನು ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನೂರು ಆಕಳುಗ ಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಆ ಗಾಲವನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಆ ತಾಯಿಯ ಕೈಗೆ ಇರಿಸಿದನು. ಕೃತಜ್ಞ ತೆಯ ತುಂಬನಿದುಂಬಿದ ನೋಟದಿಂದ ಆ ಋಷಿಪತ್ನಿ ರಾಜಕುಮಾರನನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ನೋಡಿದಳು. "ದೀರ್ಘಾಯುವಾಗು ಪುಣ್ಯವಂತ" ಎಂದು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ ಮಗುವನ್ನೂ ನೂರು ಹಸುಗಳನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಮರಳಿದಳು. ಸತ್ಯವ್ರತನು ತಂದೆಯ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಹನ್ನೆರಡು ವರುಷದ ಅಜ್ಞಾತವಾಸ ಹಾಗೂ ಅಜ್ಞಾತವೇಷದಲ್ಲಿ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಅವನು ಯಾರೆನ್ನುವದು ಮಾತ್ರ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಕೊನೆಯ ಮಗನಾದ ಗಾಲವನಿಗೆ ಪುನರ್ಜನ್ಮವನಿತ್ತುದಲ್ಲದೇ ನೂರಾರು ಹಸುಗಳ ನ್ನಿತ್ತು ತನ್ನ ಉಳಿದ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಬದುಕಿಸಿದ ಆ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನಿಗೆ ಪೂರ್ಣಾರೋಗ್ಯ ಪೂರ್ಣಾಯುಷ್ಯ ಪೂರ್ಣೈಶ್ವರ್ಯಗಳನ್ನು ಹಾರೈಸಿದಳು.

ಮುಂದಾದರೂ ಸತ್ಯವ್ರತನು ತಂದೆಯಿಲ್ಲದ ಆ ತಬ್ಬಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಪತಿವ್ರತೆಯಾದ ಆ ಋಷಿಪತ್ನಿ ಇವರಿಗೆ ಎಂದೂ ಉಪವಾಸ ಬೀಳುವ ಪ್ರಸಂಗಬಾರದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡನು. ತಾನು ಅಜ್ಞಾತವಾಸದಲ್ಲಿದ್ದುದರಿಂದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಬಂದು ಅವರಿಗೆ ಆಹಾರಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಅವರ ಊಟದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಆಹಾರವು ಅವರಿಗೆ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಸಿಗುವಂತೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದನು.

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಕುಟುಂಬದವರು ವಾಸಮಾಡುವ ಮನೆಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಿಡವಿದ್ದಿತು. ರಾಜಕುಮಾರ ಸತ್ಯವ್ರತನು ಬೆಳಗಾಗುವದರೊಳಗಾಗಿ ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗದಂತೆ ಬಂದು ಆ ಗಿಡದ ಟೊಂಗೆ ಹಾಗೂ ಹೊದರುಗಳಲ್ಲಿ ರುಚಿಕರವಾದ ಆಹಾರಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಗೌಪ್ಯವಾಗಿ ತಂದಿರಿಸಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೀಗೆ ಹನ್ನೆರಡು ವರುಷಗಳ ವರೆಗೆ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛಾಭೋಜನವನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಂರಕ್ಷಿಸಿದನು.

"ಸತ್ಯವ್ರತನ ಮತ್ತೆರಡು ಶಂಕುಗಳು"

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವನ ಕೈಯಿಂದ ಒಂದು ಅಚಾತುರ್ಯ ನಡೆಯಿತು. ಒಂದು ದಿನ ಅವನಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಹುಡುಕಿದರೂ ಆಹಾರ ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲ. ಹಸಿವೆಯ ವಿಪರೀತ ಬಾಧೆಯಿಂದ ಕಂಗೆಟ್ಟು ಅವನು ಕೊನೆಗೆ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಯಬಂದ ಒಂದು ಆಕಳಿನ ಕರುವನ್ನು ಕೊಂದು ತಿಂದನು. ಮತ್ತು ಅದರ ಮಾಂಸದಿಂದ ಭಕ್ಷ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಕುಮಾರರೂ ಅದನ್ನು ತಿನ್ನುವಂತೆ ಮಾಡಿ ನೀಡಿದನು. ಅದು ವಸಿಷ್ಠರ ಆಕಳ ಕರುವೇ ಆಗಿತ್ತು. ಆಗ ವಸಿಷ್ಠರಿಗೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾದ ಕೋಪ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಿತು.

ಅವರು ಸತ್ಯವ್ರತನು ಮಾಡಿದ ಮೊದಲನೇ ಶಂಕು—ಪಾಪವಾದ ಪರಸ್ತ್ರೀ ಅಪಹಾರವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅದು ಅಪರಾಧವಾಗಿದ್ದರೂ ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷಮ್ಯವಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ರಾಜಕುಮಾರನಿಗೆ ಈಗಾದ ಶಿಕ್ಷೆ ಸಾಕು, ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಅವನನ್ನೇ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅವರು ಮನಸಾ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ರಾಜಕುಮಾರನಿಗೆ ಅವರ ಈ ಸದಾಶಯವು ತಿಳಿಯದೇ ಅವರ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟಾಗಿದ್ದನು. ಅಂಥ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳ ಮೇಲೆ ರಾಜಕುಮಾರ ಕೋಪಗೊಂಡು ಗುರುದ್ರೋಹ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡು ವರುಷದ ದೀರ್ಘ ದುಷ್ಕಾಲವಾಗಿತ್ತು.

ಬರಗಾಲ ಮುಗಿಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಇತ್ತ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರ ದ್ವಾದಶ ವಾರ್ಷಿಕವಾದ ತಪೋನುಷ್ಠಾನವು ಪರಿಸಮಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಅವರು ಊರಿಗೆ ಬರುವಾಗ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅಯೋಧ್ಯೆಯ ಭೀಕರ ಬರಗಾಲದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಕೇಳಿ ಗಾಬರಿಯಾದರು. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ತಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಏನಾಗಿರಬಹುದು ? ಅನ್ನ ನೀರುಗಳಿಲ್ಲದೇ ಅವರೆಲ್ಲ ಸತ್ತು ಬರಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ ? ಅವರ ಎದೆ ಹೊಡೆದು ಕೊಳ್ಳ ಹತ್ತಿತು. ಆತುರದಿಂದ ಅಯೋಧ್ಯೆಗೆ ಬಂದು ತಮ್ಮ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಹೊಕ್ಕರು. ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳೂ ಆನಂದದಿಂದ ಬಂದು ಬಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು. ಅಂಥ ಬರಗಾಲದ ಲ್ಲಿಯೂ ಮೈಕೈ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಪೀವರಾಂಗರಾಗಿರುವ ತನ್ನ ಪುತ್ರ ಪರಿವಾರವನ್ನು ಕಂಡು ಅವರ ಹೃದಯ ಸಂತಸದಿಂದ ನಲಿಯಿತು.

ರಾಜಕುಮಾರ ಸತ್ಯವ್ರತನೇ ಇವರೆಲ್ಲರ ಜೀವಧಾರಣ ಹಾಗೂ ಕುಟುಂಬ ಪೋಷಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬಂದಾಗ ಆ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಯ ಆನಂದ ಬಾಷ್ಪಗಳು ಅವನಿಗೆ ಸರ್ವೈಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಹಾರೈಸಿದ್ದವು. ಅವರ ತಪಃಫಲವೆಲ್ಲ ಅವನ ಉತ್ಕರ್ಷ ಕ್ಕಾಗಿ ಕಾದು ನಿಂತಿತ್ತು. ಅವನ ಅಖಂಡ ಶುಶ್ರೂಷಾ ಹಾಗೂ ಗುರುಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಪ್ರೀತಪ್ರಸನ್ನರಾದ ಅವರು ತಮ್ಮ ಪುಣ್ಯಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅವನಿಗಾಗಿ ಬೇಕೆಂದರೆ ಅವನ ಅರಮನೆಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿಯೇ ಅಮರಾವತಿಯನ್ನು ಇಳಿಸಲೂ ಸಿದ್ಧರಾದಿ ದ್ದರು.

ಆದರೆ ವಶಿಷ್ಠರು ಮಾತ್ರ ಅವನು ಮೂರು ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ತ್ರಿಶಂಕು ಎಂದು ಅವನನ್ನು ಕರೆದರು. ಅವನ ಮೊದಲಿನ ತಪ್ಪಾದ ಪರಕನ್ಯಾಪಹಾರ ವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿದ್ದರೂ ಎರಡನೆಯದಾದ ಗೋಹತ್ಯೆ ಹಾಗೂ ಮೂರನೆಯದಾದ ಮಾಂಸಭಕ್ಷಣ ಮೊದಲಾದ ಅಪರಾಧಗಳು ಮಾತ್ರ ಅಕ್ಷಮ್ಯವೆಂದು ಬಗೆದು ಅವರು ಅವನನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು.

ಹೀಗೆ ''ತ್ರಿಶಂಕು'' ಎಂದು ಜರೆದು ವಶಿಷ್ಠ ಪಾಶಿಷ್ಠರಿಂದ ಪರಿತ್ಯಕ್ತನಾದ ಆ ರಾಜಕುಮಾರನನ್ನು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರು ಊರಲ್ಲಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಅಯೋಧ್ಯಾ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸಿಂಹಾಸನದಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಗೈದರು. ಹಾಗೂ ಹನ್ನೆ ರಡು ವರುಷಗಳ ವರೆಗೆ ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಪೋಷಿಸಿದ ಅವನ ಉಪ ಕಾರವನ್ನು ಮನದಂದು ಅವನಿಗೆ ಬೇಕಾದ ವರಗಳನ್ನು ಬೇಡು ಎಂದ ಹೇಳಿದರು.

ಆಗ ಆ ತ್ರಿಶಂಕುವು ತಾನು ಇದೇ ಮನುಷ್ಯ ದೇಹದಿಂದ ಸಾಯದೇ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು.

ಅದಕ್ಕೆ 'ಆಗಲಿ' ಎಂದು ಕೌಶಿಕರು ಮಹಾಯಜ್ಞವೊಂದನ್ನು ಅವನ ಕಡೆಯಿಂದ ಮಾಡಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಸಶರೀರವಾಗಿಯೇ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿದರು. ವಶಿಷ್ಠಾದಿ ಮಹಾ ಮುನಿಗಳೂ, ಹಾಗೂ ಅಯೋಧ್ಯೆಯ ನಾಗರಿಕರೂ, ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲ ದೇವಾಧಿದೇವತೆಗಳೂ ನೋಡ ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ತ್ರಿಶಂಕುವು ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳ ಪುಣ್ಯಪ್ರತಾಪದಿಂದ ಸಾಯದೇ ಶರೀರ ಸಹಿತವಾಗಿಯೇ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಸೇರಿ ದಿವ್ಯ ಭೋಗಭಾಗಿಯಾದನು.

"ಧರ್ಮ ಏವ ಹತೋ ಹಂತಿ"

ಅವನಿಗೆ ಕೇಕಯ ವಂಶದ ಸತ್ಯರತಾ ಎಂಬ ಪತ್ನಿಯಿದ್ದಳು. ಅವರಿಬ್ಬರ ಮಗನೇ ಸತ್ಯಸಂಧನಾದ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ರಾಜರ್ಷಿ, ತ್ರೈಶಂಕವನೆಂದು ಸಂಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಅವನು ರಾಜಸೂಯಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿ ಸಮ್ರಾಟ್ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದನು.

ಅವನ ಮಗನಾದ ರೋಹಿತನು ರೋಹಿತಪುರವೆಂಬ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅವನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಾನವಾಗಿತ್ತು ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೋದನು. ರೋಹಿತನ ಮೊಮ್ಮಗನಾದ ಚಂಚುಹಾರೀತನಿಗೆ ವಿಜಯ, ಸುದೇವ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಎಲ್ಲ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ರಾಜರನ್ನು ಗೆದ್ದು ಬಹು ಪರಾಕ್ರಮ ಶಾಲಿಯೆಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತನಾದ ವಿಜಯನಿಗೆ ಮರುಕ ಎಂಬ ಮಗನಿದ್ದನು. ಅವನ ಮಗನಾದ ವೃಕನ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಬಾಹುರಾಜನು ಮಾತ್ರ ಧಾರ್ಮಿಕನಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಧರ್ಮಾಭಿನಿವೇಶವುಳ್ಳ ಬಾಹುವಿನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಶಕರೂ ಯವನರೂ ಕಾಂಭೋಜರೂ ಎಲ್ಲರೂ ಹೈಹಯ ತಾಲಜಂಘರೊಡನೆ ಸೇರಿ ಅಪಹರಿಸಿದರು. ರಾಜ್ಯಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿ ಹೆಂಡಿರು ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಅಡವಿಯನ್ನು ಸೇರಿದ ಬಾಹುವು ದುಃಖದಿಂದ ವನದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಾಣ ಬಿಟ್ಟನು.

೯. "ಚಿತೆಯನೇರಿ ಸುತನಿಗಾಗಿ ಇಳಿದು ಬಂದ ಮಾಸತಿ"

ಆಗ ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಯಾದವಿಯು ಗರ್ಭಿಣಿಯಿದ್ದರೂ ಪತಿಯ ವಿರಹವನ್ನು ತಾಳಲಾರದೇ ದುಃಖಾಗ್ನಿಯಿಂದ ದಗ್ಧಳಾಗಿ ಚಿತೆಯನ್ನು ಏರಿದಳು. ಆಗ ಆಗ ಅದೇ ವನದಲ್ಲಿರುವ ಮಹರ್ಷಿ ಔರ್ವರು ಬಂದು "ತಾಯಿ! ಗರ್ಭಿಣಿಯರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸಹಗಮನ ಹೋಗಬಾರದು. ನಿನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ವಂಶವನ್ನೆಲ್ಲ ಬೆಳಗುವ ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿಯಾದ ವೀರಪುರುಷನು ಅವತರಿಸಲಿರುವನು. ದಯಮಾಡಿ ಚಿತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೆಳಗೆ ಇಳಿ" ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಆ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಪತಿಕುಲದ ದೀಪಾಂಕುರವನ್ನು ನಂದಾದೀಪ ವಾಗಿ ಬೆಳಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಅವಳು ಚಿತೆಯಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದಳು. ಆದರೆ ಮಕ್ಕಳ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರಾಣಧಾರಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೇಗೋ ಬದುಕಿರುವ ಆ ಸಾಧ್ವಿಯಾದ ಯಾದವಿಗೆ ಅವಳ ಸವತಿಯೋರ್ವಳು ಭಯಂಕರವಾದ ವಿಷವನ್ನು ಊಡಿಸಿಬಿಟ್ಟಳು.

ಉಲ್ಬಣವಾದ ವಿಷದ ಬಾಧೆಯಿಂದ ಸಂಕಟಪಡುತ್ತ ಯಾದವಿಯು ಔರ್ವರ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದು ಗೋಳಿಟ್ಟಳು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಎದೆ ಕರಗಿದ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಪಃಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಕೂಸಿಗಾಗಲಿ ಅವಳಿಗಾಗಲಿ ಆ ವಿಷದಿಂದ ಏನೂ ಬಾಧೆ ತಟ್ಟದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡರು. ಹಾಗೂ ಅವಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಪುಣ್ಯಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಗು ಹುಟ್ಟಿದ ಬಳಿಕ ಅದಕ್ಕೆ ರಾಜವಂಶಕ್ಕೆ ಉಚಿತವಾದ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡಿದರು. ಗರ–ಎಂದರೆ ವಿಷ. ಆ ಗರದಿಂದ ಸಹಿತನಾಗಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿದುರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಸಗರ ಎಂದು ಹೆಸರು ಬಂದಿತು. ಆ ಸಗರನು ತುಸು ದೊಡ್ಡವನಾದ ಬಳಿಕ ಸ್ವತಃ ಔರ್ವ ಮಹರ್ಷಿಗಳೇ ಅವನಿಗೆ ಶಸ್ತ್ರ ಶಾಸ್ತ್ರ ಎರಡೂ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟು ವೇದವಿದ್ಯಾ, ಧನುರ್ವಿದ್ಯಾ ಎರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಅವನು ಪಾರ ಂಗತನಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು.

ಮುಂದೆ ಔರ್ವರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಪ್ರಬಲ ಪ್ರತಾಪಶಾಲಿಯಾದ ಆ ಸಗರನು ತಮ್ಮ ತಂದೆಯ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದ ಹೈಹಯತಾಲಜಂಘರನ್ನು ಮತ್ತು ಅವ ರಿಗೆ ಸಹಾಯಕರಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿರುವ ಶಕ ಯವನ ಕಾಂಭೋಜ ಪಲ್ಹವ ಪಾರದ ರನ್ನೂ ಹೊಡೆದೋಡಿಸಿ ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನೂ ತಿರುಗಿ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಿದನು.

ಮತ್ತು ಅವರೆಲ್ಲರೂ ತನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಮಾಡಿದ ಅಪಕಾರದ ಸೇಡನ್ನು ತೀರಿಸಲಿ ಕ್ಕೆಂದು ಅವರನ್ನು ಕಂಡಲ್ಲೆಲ್ಲ ಕೊಲ್ಲಹತ್ತಿದನು. ದಿಗ್ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಓಡಿ ಹೋದ ಶಕಯ ವನರನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಇದ್ದಲ್ಲಿಂದ ಎಳೆದು ತಂದು ಸಂಹಾರಸತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು. ಅವನ ಈ ಘೋರ ವ್ಯಾಪಾರಗಳಿಂದ ಸಂತ್ರಸ್ತರಾದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ವಶಿಷ್ಠರಿಗೆ ಶರಣು ಹೋಗಿ ಸಗರನಿಂದ ತಮ್ಮ ವಂಶ ಧ್ವಂಸವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬೇಡಿಕೊಂಡರು. ಆಗ ವಶಿಷ್ಠರು ಈ ಪತ್ರಿಶೋಧದ ಅತಿಹಿಂಸಾವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಪರಾವರ್ತನ ಗೊಳಿಸಿದರು. ಆಗ ಸಗರನು ಆ ಎಲ್ಲ ಶಕ, ಯವನ, ಕಾಂಭೋಜ ಮೊದಲಾದವ ರನ್ನು ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಧರ್ಮದಿಂದ ದೂರ ಮಾಡಿದನು. ಅಂದಿನಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ವೇದಾ

ಧಿಕಾರ ವರ್ಜಿತರಾಗಿ ವರ್ಣಬಾಹ್ಯರಾದರು. ಶಕರಿಗೆ ಅರ್ಧ ಮುಂಡನವನ್ನೂ ಯವನ ಕಾಂಭೋಜರಿಗೆ ಅರ್ಧಕ್ಷೌರವನ್ನೂ ಪಾರದರಿಗೆ ಬಿಡಿಗೂದಲಗಳನ್ನೂ ಪಹ್ಲವರಿಗೆ ಹಿಡಿಮೀಸೆಗಳನ್ನೂ ಬಿಡಿಸಿ ಸಿದ.

ಆ ಮೇಲೆ ಸಗರನು ಸಮಗ್ರ ಭೂಖಂಡವನ್ನೆಲ್ಲ ಗೆದ್ದು ಅಶ್ವಮೇಧವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದನು. ಅವನು ಯಜ್ಞ ದೀಕ್ಷಿತನಾಗಿ ಕುಳಿತಾಗ ಅವನ ಅರವತ್ತು ಸಹಸ್ರಜನ ಮಕ್ಕಳು ಅಶ್ವಮೇಧದ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕಾಯಲು ಅದರ ಬೆಂಗಾವಲಿಗರಾಗಿ ಹೋದರು.

ಸಗರ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಅಶ್ವಮೇಧದ ಸಂಭ್ರಮವನ್ನು ನೋಡಿ ಈರ್ಷೆಗೊಂಡ ದೇವರಾಜನು ಅವರೆಲ್ಲರ ಕಣ್ಣು ತಪ್ಪಿಸಿ ಆ ಯಜ್ಞಾಶ್ವವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ಪಾತಾಳದಲ್ಲಿ ಕಪಿಲ ಋಷಿಯ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದನು.

ಆಗ ಸಗರ ರಾಜಕುಮಾರರು ಅಖಂಡ ಭೂಖಂಡವನ್ನು ಹುಡುಕಿದರೂ ಕುದುರೆಯು ಸಿಕ್ಕದಾದಾಗ ಪೂರ್ವ ಸಾಗರದ ದಂಡೆಯ ಹತ್ತಿರ ನೆಲವನ್ನು ಅಗಿದು ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ಇಳಿದರು, ಅಲ್ಲಿ ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವಾಗ ತಪಃಸಮಾಧಿಮಗ್ನರಾದ ಕಪಿಲ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಮೇಯುತ್ತಲಿರುವ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕಂಡರು. ಈ ಕಪಿಲನೇ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕಳುವು ಮಾಡಿ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿರುವನೆಂದು ಅವರ ಮೇಲೆ ಅಪಚಾರವೆಸಗಿರುವ ಆ ಎಲ್ಲ ಸಗರ ರಾಜಕುಮಾರರನ್ನು ಕ್ರುದ್ಧರಾದ ಕಪಿಲರು ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು ನೋಡಿದರು.

ನಾರಾಯಣಾಂಶಸಂಭೂತರಾದ ಅವರು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ತೆರೆದ ಕಣ್ಣಿನ ಕಿಡಿಯಿಂದ ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರ ಸಗರಕುಮಾರರೆಲ್ಲರೂ ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯಾದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಉಳಿದವರು ಬರ್ಹಕೇತು ಸಂಕೇತು ಧರ್ಮರಥ ಪಂಚಜನ ಈ ನಾಲ್ಕು ಜನರು ಮಾತ್ರ. ಉಳಿದ ಈ ನಾಲ್ವರೂ ಮತ್ತು ಸಗರಮಹಾರಾಜನೂ ಭಯ ಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡಾಗ ಆ ಕಪಿಲದೇವನು ಶಾಂತನಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಹಾಗೂ ವಿಷ್ಣುಪಾದೋದಕವಾದ ಗಂಗೆಯಿಂದ ಇವರೆಲ್ಲರ ಉದ್ಧಾರವಾಗುವದೆಂದು ಹೇಳಿ ಇದ್ದ ನಾಲ್ಕು ಜನರಿಗೆ ಆಯುರಾರೋಗ್ಯಗಳನ್ನಿತ್ತು. ಸಮುದ್ರನನ್ನೂ ಸಗರನಿಗೆ ಮಗನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಸಾಗರ-ಸಗರನ ಮಗ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿತು. ಸಮುದ್ರನಾಥನು ಆ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಪಾತಾಳದಿಂದ ತಂದು ಸಗರ ರಾಜನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಮೇಲೆ ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಅನರ್ಘ್ಯವಾದ ಮುತ್ತುರತ್ನಗ

ಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಂದೆತಂದು ಸುರವಿದನು. ಆದರಿಂದ ಸಗರನು ನೂರು ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಪುಣ್ಯರಾಶಿಯನ್ನು ಪಡೆದನು.

ಸಗರನಿಗೆ ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರ ಮಕ್ಕಳು ಹೇಗಾದರು ಎಂಬ ಜನಮೇಜಯನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ವೈಶಂಪಾಯನರು ಹೀಗೆ ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಾರೆ.

"ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರ ಮಕ್ಕಳಾದರೆ ಸಾಕೆ ?"

ವೈಶಂಪಾಯನ—ಕೇಶಿ*ನೀ ಈಲಿನೀ ಸಗರರಾಜನ ಇಬ್ಬರು ಹೆಂಡಂದಿರಿಗೆ ಔರ್ವ ಮುನಿಗಳು ಎರಡು ವರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಒಂದರಿಂದ ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರ ಪುತ್ರರೂ, ಇನ್ನೊಂದರಿಂದ ವಂಶವರ್ಧನಕರನಾದ ಒಬ್ಬನೇ ಮಗನೂ ಆಗುವರು. ನಿಮಗೆ ಬೇಕಾದುದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಲೋಭಿಯಾದ ಈಲಿನಿಯು ತನಗೇ ಅರವತ್ತು ಸಹಸ್ರ ಮಕ್ಕಳಾ ಗಲೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡಳು. ಅತ್ಯಂತ ಆಕರ್ಷಕವಾದ ಅಂಗಕಾಂತಿಯಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಗುಣಶೀಲವತಿಯಾದ ರಾಜದಯಿತೆ ಕೇಶಿನಿಯು ಮುಂತ್ತಿನಂಥ ಒಬ್ಬ ಮಗನಾದರೂ ಸಾಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು. ಅದರಂತೆ ಅವಳು ಪಂಚಜನನೆಂಬ ಶಕ್ತಿಶಾಲಿಯಾದ ಸತ್ಯಪುತ್ರನನ್ನು ಹೆತ್ತಳು. ಅರಿಷ್ಟನೇಮಿಯ ಮಗಳಾದ ಈಲಿನಿಯು ಒಂದು ಬೀಜ ತುಂಬಿದ ಹಾಲ್ಗುಂಬಳ ಕಾಯಿಯನ್ನು ಹೆತ್ತಳು. ಅದರಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳುಕಾಳಿನಾಕಾರದ ಅರವತ್ತು ಸಹಸ್ರ ಗರ್ಭಾಣುಗಳಿದ್ದವು. ರಾಜನು ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ತುಪ್ಪ ತುಂಬಿದ ಕೊಡಗಳಲ್ಲಿ ಇಡಿಸಿ ದಾಸಿಯರಿಂದ ಪೋಷಿಸಿದನು. ಅವರೇ ಅರವತ್ತು ಸಹಸ್ರ ಸಗರ ಸಂತರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದರು. ಪಂಚಜನನಿಗೆ ಅಸಮಂಜಸ ಎಂದೂ ಹೆಸರಿದ್ದಿತು. ಈ ಪಂಚಜನನಿಗೆ ಅಂಶುಮಾನ್, ಅವನಿಂದ ದಿಲೀಪನು ಜನಿಸಿದನು. ಖಟ್ವಾಂಗ ಎಂದೂ ಅವನನ್ನು ಕರೆಯುವರು. ಖಟ್ವಾಂಗನು ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಬಂದಕೂಡಲೇ ತನ್ನ ಆಯುಷ್ಯ ಮುಹೂರ್ತಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಆತ್ಯಂತಿಕ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಧ್ಯಾನಮಾಡಿ ಅವನ ತದೇಕತಾನಧ್ಯಾನಯೋಗದ ಬಲದಿಂದ ಅಷ್ಟು ಅತ್ಯಲ್ಪಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆದನು. ಆ ಖಟ್ವಾಂಗನಿಗೆ ಭಗೀರಥನೆಂಬ ದೀರ್ಘ ಸಾಹಸೈಕರಸನಾದ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಇವನು ಗಂಗೆಯನ್ನು ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಭೂಮಿಗೆ ಕರೆತಂದು ಪಾತಾಲ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಒಯ್ದು ಕಪಿಲ ಕೋಪಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಬೂದಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ದ ಅರವತ್ತು ಸಹಸ್ರ ಸಗರಕುಮಾರರನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿದನು. ಭಗೀರಥನ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಹರಿದು ಬಂದು ಮಗಳಾಗಿ ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಪಾವನಗೈದುದರಿಂದ ಆ ಸುರರ ಸರಿತೆಗೆ ಭಾಗೀರಥಿ ಎಂದು ಹೆಸರು ಬಂದಿತು.

---

* ಮತ್ಸ್ಯ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಇವರ ಹೆಸರನ್ನು ಭಾನುಮತಿ ಪ್ರಭಾ ಎಂದು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಭಗೀರಥನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಪುತ್ರಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಶ್ರುತ, ನಾಭಾಗ, ಅಂಬರೀಷ, ಅಯುತಾಜಿತ್, ಲೆತ್ತದಾಟದಲ್ಲಿ ಕುಶಲನಾದ ಋತುಪರ್ಣ, ಆತರ್ಪರ್ಣ, ಸುದಾಸ, ಕಲ್ಮಾಷಪಾದ, ಸರ್ವಕರ್ಮ. ಅನರಣ್ಯ, ನಿಘ್ನ, ಅನಮಿತ್ರ ರಘು, ದುಲಿಜಹ, ದಿಲೀಪ (ಎರಡನೆಯವ) ರಘುರಾಜ, ಅದರಾಜ, ದಶರಥ, ಶ್ರೀರಾಮ, ಕುಶ, ಅತಿಥಿ, ನಿಷಧ, ನಲ, ನಭ ಪುಂಡಲೀಕ, ಪ್ರೇಮಧನ್ವ, ದೇವಾನೀಕ, ಅಹೀಗು, ಸುಧನ್ವ, ಅನಲ, ಉಕ್ಥ, ವಜ್ರನಾಭ, ಶಂಖ, ಧ್ಯುಷಿತಾಶ್ವ, ಪುಷ್ಪ, ಅರ್ಥಸಿದ್ಧಿ, ಅನಲ, ಸುದರ್ಶನ, ಅಗ್ನಿವರ್ಣ, ಶೀಘ್ರ ಮರು, ಬೃಹದ್ಬಲ ಎಂದು ಅನೇಕ ಶೂರ ವೀರರಾದ ರಾಜರಾದರು. ಇವರಿಷ್ಟು ಜನ ಇಕ್ಷ್ವಾಕುವಂಶದ ಪ್ರಮುಖರಾದ ರಾಜರೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

೧೦. ಶ್ರಾದ್ಧಕಲ್ಪ

ಪಿತೃಗಳು ಎಂದರೆ ಯಾರು? ನಾವು ಮಾಡಿದ ಶ್ರಾದ್ಧಗಳಿಂದ ಅವರಿಗೆ ತೃಪ್ತಿ ಹೇಗಾಗುವದು? ಶ್ರಾದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಭೂಲೋಕದ ಮಾನವರಾದ ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಇತ್ತ ಪಿಂಡಾನ್ನವು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿಯೋ ನರಕದಲ್ಲಿಯೋ ಇದ್ದ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಮುಟ್ಟುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ ? ಹಾಗೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪಶುಪಕ್ಷಿ ಕ್ರಿಮಿ ಕೀಟ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿರಬಹುದಾದ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ನಾವಿತ್ತ ಅಕ್ಕಿಯ ಅನ್ನ ಉಪಯೋಗವಾಗುವ ಕ್ರಮ ಯಾವುದು ? ಅದನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ನಮಗೆ ಬರುವ ಫಲವೇನು ? ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನನಗೆ ವಿಶದವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಜನಮೇಜಯ ಮಹಾರಾಜನು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಲು ವೈಶಂಪಾಯನರು ಈ ವಿಷಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮರಾಜ ಹಾಗೂ ಭೀಷ್ಮಾಚಾರ್ಯರ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಭೀಷ್ಮ—“ಧರ್ಮರಾಜ ! ನಾನು ನನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ಶಂತನುಮಹಾರಾಜನ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಒಂದು ಸಲ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪುರೋಹಿತರ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ನಾನು ಪಿಂಡವನ್ನು ದರ್ಭದ ಮೇಲೆ ಇಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದೆ. ಆಗ ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಲೆ ನನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ಶಂತನುರಾಜನು ನೆಲದೆದೆಯನ್ನು ಸೀಳಿ ಎದ್ದು ಬಂದು ಅದೃಶ್ಯನಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಕೈಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ನನಗೆ ಕಾಣುವಂತೆ ಚಾಚಿ “ಭೀಷ್ಮ ! ಪಿಂಡವನ್ನು ದರ್ಭದ ಮೇಲಿಡದೇ ನನ್ನ ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟುಬಿಡು” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕೈ ಮುಂದೆ ಮಾಡಿದನು.

ಅವನು ಬದುಕಿದ್ದಾಗ ಅವನ ಬೆರಳಿನ ಉಂಗುರ ಕನಕ ಕಂಕಣ ಹಾಗೂ ಅನೇಕ ರತ್ನಾಭರಣಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಆ ಕೈಯನ್ನು ನೋಡಿದ ನನಗೆ ಇದು ನನ್ನ ತಂದೆಯದೇ ಅಂಗೈ ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು. ಆದರೂ ನಾನು "ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಸತ್ತ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ದರ್ಭದ ಮೇಲೆಯೇ ಪಿಂಡವನ್ನು ಇಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಕಾರಣ ನಾನು ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಬಂದರೂ ನಿಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಪಿಂಡವನ್ನು ಕೊಡಲಾರೆ" ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ನನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಕೋಪ ಬಾರದೇ ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷವಾಗಿ "ಸತ್‌ಪುತ್ರ! ನಿನ್ನ ಈ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾದ ಶ್ರಾದ್ಧವಿಧಿಯಿಂದ ನನಗೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅತ್ಯಾನಂದವಾಗಿದೆ. ವೈದಿಕವಾದ ವಿಧಿ ವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ನಿನಗಿರುವ ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ಕಂಡು ನಾನು ನಿತರಾಂ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದ ವರವನ್ನು ಬೇಡು" ಎಂದು ಅಂತಃಕರಣದಿಂದ ಹೇಳಿದನು.

ಆಗ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತರ್ಹಿತನಾಗಿ ಅದೃಶ್ಯವಾದ ರೂಪದಿಂದ ನಿಂತು ನನಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕೇಳುವಂತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಲಿರುವ ನನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಕೈಮುಗಿದು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ವಂದನೆ ಮಾಡಿ ನಾನು ವಿನಯದಿಂದ ಶ್ರಾದ್ಧದ ವಿಧಿ ವಿಧಾನ ಫಲ ಪರಿಣಾಮ ಹಾಗು ಅವರಿಗೆ ಪಿಂಡ ಮುಟ್ಟುವ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಣಾಲಿಕೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಬಗೆಗೆ ವಿಚಾರಿಸಿದೆ.

ಅದಕ್ಕೆ ಶಂತನುಮಹಾರಾಜನು "ಪಿತೃಗಳೆಂದರೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಮಕ್ಕಳು. ಅವರನ್ನು ದೇವತೆಗಳೂ ಮಾನವರೂ ದಾನವರೂ ಯಕ್ಷ ರಕ್ಷ ಗಂಧರ್ವಕಿನ್ನರರೂ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಅರ್ಚಿಸಿ ಫಲವನ್ನೂ ಪುಣ್ಯವನ್ನೂ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮಕ್ಕಳು ಇತ್ತ ಶ್ರಾದ್ಧದ ಅನ್ನವನ್ನು ಆದಿದೇವನ ಪುತ್ರರಾದ ಈ ಪಿತೃಗಳು ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ದೇವತೆಗಳೇ ತಾವು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಆ ಶ್ರಾದ್ಧಮಾಡಿದವನ ತಂದೆ ತಾತ ಮುತ್ತಾತರು ಇದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ವೈಯ್ದು ಅವರ ಜಾತಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಆಹಾರವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ ಕೊಡುವರು. ಹಾಗೂ ಈ ಶ್ರಾದ್ಧಮಾಡಿದವನಿಗೂ ಅವರೇ ಪುಣ್ಯಪ್ರದಾನವನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಇದರಿಂದ ಅವನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪಿತೃಗಳೂ ಪಿತೃಗಣ ಎಂದು ಹೆಸರಾದ ದೇವತೆಗಳೂ ಸುಪ್ರೀತರಾಗಿ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಿದವನನ್ನೂ ಅವನ ಪಿತೃಗಳನ್ನೂ ನರಕದಿಂದ ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸುವರು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಹಾಗೂ ನನ್ನ ಸುದೈವದಿಂದ ನನ್ನ ಈ ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾಗಿ ಬಂದ ಮಹರ್ಷಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರನ್ನು ವಿಚಾರಿಸು. ಪಿತೃಭಕ್ತರಾದ ಅವರು ನಿನಗೆ ತಾವು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಂಡ ಹಾಗೂ ಕೇಳಿದ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿ ನಿನ್ನ ಎಲ್ಲ ಶಂಕೆಗಳನ್ನು ಸಮಾಧಾನಮಾಡಬಲ್ಲರು" ಎಂದು

ಹೇಳಿ ನನ್ನ ತಂದೆಯು ಅಂತರ್ಧಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಆಗ ನಾನು ಆದರಾತಿಶಯದಿಂದ ನಮಿಸಿ ಕೇಳಲಾಗಿ ಜ್ಞಾನನಿಧಿಗಳಾದ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು ಹೀಗೆ ನುಡಿದರು.

ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ–ಸತ್ಯಸಂಧನಾದ ಭೀಷ್ಮ ! ನಿನ್ನ ಈ ಪಿತೃಜಿಜ್ಞಾಸೆಯನ್ನೂ ಜ್ಞಾನ ಪಿಪಾಸೆಯನ್ನೂ ಕಂಡು ನಾನು ಅತ್ಯಂತ ಸಂಪ್ರೀತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಸತ್ಯವ್ರತ! ನನಗೆ ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯ ಲಾಭವಾದದ್ದು ಪಿತೃಗಳ ಆಶೀರ್ವಾದದಿಂದಲೇ. ನನ್ನ ಪಿತೃ ಭಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ನಾನು ದಿವ್ಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿ ದಿಗಂತ ವಿಶ್ರಾಂತವಾದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದೇನೆ.

ಹಿಂದೆ ಒಮ್ಮೆ ನಾನು ಮೇರುಪರ್ವತದ ಉತ್ತುಂಗಶೃಂಗ-ರಂಗದಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರ ವಾರ್ಷಿಕವಾದ ತಪೋನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿದ್ದೆ. ಆಗ ಒಂದು ದಿನ ತನ್ನ ಪ್ರಭಾ ವಿತಾನದಿಂದ ದಶದಿಙ್ಮಂಡಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಬೆಳಗುತ್ತಲಿರುವ ದಿವ್ಯ ವಿಮಾನವೊಂದು ಮೇರು ಗಿರಿಯ ಉತ್ತರದೆಶೆಯ ಶಿಖರಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಇಳಿಯುತ್ತಲಿರುವದನ್ನು ನಾನು ಕಂಡೆನು. ಸ್ವರ್ಣಕಾಂತಿಯಿಂದ ದೇದೀಪ್ಯಮಾನವಾದ ಆ ವಿಮಾನ ಪರ್ಯಂಕದ ಅಗ್ನಿಮಂಚದಲ್ಲಿ ಮಿಂಚುವ, ವೈಶ್ವಾನರ ಕುಮಾರನಂತೆ ಹೆಬ್ಬೆರಳಿನ ಆಕಾರದ ಓರ್ವ ತೇಜಃಪುಂಜನಾದ ಕುಮಾರನು ಪವಡಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಬಂದಿತು.

ಅಂಗುಷ್ಠಮಾತ್ರಾಕಾರದ ಆ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಪುರುಷನನ್ನು ಕಂಡು ನಾನು ದಿಗ್ಗನೆ ಎದ್ದು ಬಗ್ಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದೆ. ಆಗ ಅಂಗುಷ್ಠ ಪ್ರಮಾಣದ ಆ ಪುರುಷನು ಎದ್ದು ಕುಳಿತು ಪ್ರಸನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದನು. ಆದರಿಂದ ಪಾವಿತನೂ ಅಮೃತಪ್ಲಾವಿತನೂ ಆದ ನಾನೂ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಅವರ ಬಳಿಸಾರಿ ಅರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೈಮುಗಿದು ವಿನಯದಿಂದ ಬಾಗಿ ತಾವು ಯಾರೆಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಆಗ ಅವರು ಮಂದಾರಕುಸುಮಗಳನ್ನು ಮುಂದೆ ಎರಚಿದಂತೆ ಒಮ್ಮೆ ಮಂದಹಾಸ ಮಾಡಿ ಸ್ನಿಗ್ಧಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ನನ್ನನ್ನೊಮ್ಮೆ ಅವಲೋಕಿಸಿ, ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಅಮೃತಸಿಂಚಿತವಾದ ಮಧುರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುತ್ತಿನಂತೆ ಉಚ್ಚರಿಸಿದರು.

"ಪಿತೃನಿಷ್ಠನಾದ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ! ನಾನು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಮಾನಸ ಪುತ್ರ. ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನ ಅಂಶಸಂಭೂತನಾದ ನನ್ನನ್ನು ಸನತ್ಕುಮಾರ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು. ನನಗೆ ಏಳು ಜನ ತಮ್ಮಂದಿರಿರುವರು. ಕ್ರತು ವಶಿಷ್ಠ ಪುಲಹ ಪುಲಸ್ತ್ಯ ಅತ್ರಿ ಅಂಗಿರ ಮರೀಚಿ ಎಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಅವರು ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳೆಂದು ಏಳು ಲೋಕಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಖ್ಯಾತಿ ಕೀರ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅವರೆಲ್ಲರ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಸೋದರನಾದ ನಾನು

ಪ್ರಜಾಧರ್ಮ ಕಾಮಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನೈಷ್ಠಿಕ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಿಂದ ಸನ್ಯಾಸ ಧರ್ಮವನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಹಾಗೂ ನಿತ್ಯ ಕುಮಾರನೂ ಆಗಿದ್ದೇನೆ. ಸನತ್–ನಿರಂತರ, ಕುಮಾರ–ಶಿಶು = ಸನತ್ಕುಮಾರ ಎಂದರೆ ಸದಾ (ಸರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಹಸುಗೂಸಿನಂತೆ ರಾಗದ್ವೇಷ ಪ್ರೇಮಕಾಮಾದಿ ರಹಿತವಾದ ಶುದ್ಧ ಕನ್ನಡಿಯಂತೆ ಸ್ವಚ್ಛ ಹೃದಯದ ಬಾಲಕ ಎಂದು ಅರ್ಥ.) ನಿನ್ನ ಈ ಘೋರವಾದ ತಪೋನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ಸಂಪ್ರೀತನಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ವಾಂಛಿತವಾದ ವರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳು" ಎಂದು ಭಗವಾನ್ ಸನತ್‌ಕುಮಾರರು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದರು.

ಆಗ ನಾನು ಇದೇ ಶ್ರಾದ್ಧ ಹಾಗೂ ಪಿತೃಸಂತರ್ಪಣದ ಬಗೆಗೆ ಅವರನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದೆ.

ಆಗ ಶ್ರೀ ಮತ್ ಪರಮ ಪೂಜ್ಯರಾದ ಆ ನೈಷ್ಠಿಕರು ಪ್ರಸನ್ನ ಮುಖದಿಂದ ನುಡಿದರು.

“ಸೃಷ್ಟಿಯ ಆರಂಭಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಭಗವದಾರಾಧನೆಗಾಗಿ ದೇವಗಣವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. “ಜೀವೋತ್ತಮರಾದ ಆ ದೇವೋತ್ತಮರೆಲ್ಲ ಜಗತ್ತಿನ ಹುಟ್ಟು, ಸಾವು, ನೋವು, ನಲಿವು, ಉಳಿವು, ಅಳಿವುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಕಾರಣೀ ಭೂತನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಯಜ್ಞಯಾಗ, ಭಕ್ತಿಯೋಗಗಳಿಂದ ಅರ್ಚಿಸಿ ತಾವೂ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಭಾವೀ ಮಾನವಕುಲಕ್ಕೂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿಸಲಿ” ಎಂದು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಮನೀಷೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಸ್ವಾರ್ಥವಶರಾದ ಆ ದೇವತೆಗಳು ಆ ದೇವದೇವರ ಆರಾಧನೆಯನ್ನು ಮರೆತುಬಿಟ್ಟು ತಮ್ಮ ಇಂದ್ರಿಯ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಮನಸೋತು ವಿಷಯೋಪಭೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾದರು. ಆಗ ಈಶ್ವರೋಪಾಸನೆಯಿಂದ ವಿಮುಖರಾದ ಆ ವೃಂದಾರಕರನ್ನು ಕಂಡು ಕುಪಿತನಾದ ಚತುರ್ಮುಖನು ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಮೂಢಮತಿಗಳಾಗಿರಿ” ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ಶಾಪಕೊಟ್ಟನು.

ಆಗ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದಿಂದ ಬೆಂದು ಹೋದ ನೊಂದ ಮನದ ಆ ಸುರಪುರದ ಪೌರರು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಪಾದಕ್ಕೆ ಎರಗಿ ಕ್ಷಮೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ಅವರ ಸಕರುಣಯಾಚನೆ ಹಾಗೂ ದೀನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳಿಂದ ಮನಕರಗಿದ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಅವರಿಗೆ “ಪಾಪ ಪ್ರಕ್ಷಾಲನೆಗಾಗಿ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಾದ ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಕೇಳಿರಿ. ಅವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ದೇವದೇವೋತ್ತಮನ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ನಿಮ್ಮ ಮತಿಯ ಮಾಂದ್ಯ ಮೌಢ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ತೊಲಗಿ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಪ್ರತಿಭಾಪ್ರಕಾಶವುಂಟಾಗುವದು” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಅದರಂತೆ ದೇವತೆಗಳು ತಾವು ಹಿರಿಯರಾದರೂ ಮಾನಾಪಮಾನಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಮಗಿಂತ ಜ್ಞಾನದಿಂದಲೂ ವಯಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ ಚಿಕ್ಕವರಾದ ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳೇ ಆದ ಪಿತೃಗಳ ಹತ್ತಿರಬಂದು ತಮ್ಮ ಪಾಪಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವೇನೆಂದು ಕೇಳಿದರು. ಆಗ ಆ ಪಿತೃಗಳು ಪ್ರಣಿಧಾನದಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ಕಾಯಿಕ, ವಾಚಿಕ, ಮಾನಸಿಕವಾದ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತದ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿ" ಮಕ್ಕಳೇ! ವೇದೋಕ್ತ ಈ ವಿಧಿಗಳಿಂದ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿರಿ. ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಅಹರ್ನಿಶವೂ ಅವನನ್ನೇ ಧ್ಯಾನಮಾಡಿ ಬಹಿರಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಆ ಭಗವನ್ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ನಮಸ್ಕಾರಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿರಿ. ಇದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಅಜ್ಞಾನಮೌಢ್ಯಗಳೆಲ್ಲ ಕಳೆದು ನಿಮಗೆ ನಿಮ್ಮ ಮೊದಲಿನ ಯಥಾರ್ಥಜ್ಞಾನವು ಮಿಂಚುವದು.'' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಾದ ಪಿತೃಗಳು ತಮ್ಮನ್ನು ಕೊನೆಗೆ 'ಮಕ್ಕಳೇ' ಎಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿದ್ದು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದಿತು. ಆಗ ಅವರು ಆ ಬಗೆಗೆ ಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿ ದೂರಿದಾಗ ಆ ಚತುರಾನನನು ಇಂತೆಂದನು.

"ಯಸ್ತಾ ವ್ಯಜಾನಾತ್ ಸ ಪಿತುಃ ಪಿತಾಸದ್" ಎಂಬ ಔಪನಿಷದಿಕವಾದ ಮಂತ್ರದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಅವರು ನಿಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಾದರೂ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಿಮಗೆ ತಂದೆಗಳೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. "ಶ್ರುತಿತಾತ್ಪರ್ಯ ವಿಷಯೀಭೂತನಾದ ಶ್ರೀಹರಿರೂಪವಾದ ವೇದಗುಹ್ಯ ಪರಾತ್ ಪರತತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದವನು ತಂದೆಯ ತಂದೆ" ಎಂಬ ಈ ಮಂತ್ರಾರ್ಥವನ್ನು ಅನುಶೀಲಿಸಿದರೆ ಭಗವತ್ತತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದ ಅವರು ನಿಮಗೆ"ಮಕ್ಕಳೇ" ಎಂದು ಸಂಬೋಧಿಸಿದ್ದು ಯೋಗ್ಯವೇ ಅನ್ನಿಸುವದು. ಶರೀರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ನೀವು ಅವರಿಗೆ ತಂದೆಗಳಾದರೆ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಅವರು ನಿಮಗೆ ತಂದೆಗಳಾದರು. ಇಂದಿನಿಂದ ಅವರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ದೇವತೆಗಳೆಂದೂ ನೀವು ಅವರನ್ನು ಪಿತೃಗಳೆಂದೂ ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿ ಕೃತಕೃತ್ಯರಾಗಿರಿ, ಇವರಿಂದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಅನುಕರಿಸಿ ಭೂವಿಜನಾಂಗದ ಮಾನವರೆಲ್ಲರೂ ಈ ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಶ್ರಾದ್ಧವಿಧಿಯಿಂದ ಆರಾಧಿಸಿ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಿ. ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಶ್ರಾದ್ಧಮಾಡದಿರುವ ಮನುಷ್ಯನು ಆಚರಿಸಿದ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳ ಪುಣ್ಯಫಲವನ್ನೆಲ್ಲ ದೈತ್ಯರೂ, ರಾಕ್ಷಸರೂ ನಾಗರೂ ಅನುಭೋಗಿಸಲಿ."

ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ದೇವತೆಗಳೂ ಪಿತೃಗಳೂ ಕೂಡಿಯೇ ಅನುಮೋದಿಸಿ"ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಪರಸ್ಪರ ಮಕ್ಕಳೂ ಅಹುದು, ಪರಸ್ಪರ ಪಿತೃಗಳೂ ಅಹುದು'' ಎಂದು ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಪೂಜಿಸುತ್ತಲಿರುವರು.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಶಾಂತರಾದ ಸನತ್ಕುಮಾರರನ್ನು ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು "ಇವರಿಗೆ ಪಿತೃಗಣ ಎಂದು ಹೆಸರು ಬರಬೇಕಾದರೆ ಅವರು ಎಷ್ಟು ಜನರು ಇರುವರು? ಯಾವ ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವರು? ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿಸಬೇಕು" ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ಆಗ ಸನತ್ ಕುಮಾರರು ಮುಂದುವರೆದರು.

ಸನತ್ಕುಮಾರ–" ಈ ಪಿತೃಗಣದಲ್ಲಿ ಏಳು ಮುಖ್ಯವಾದ ಗುಂಪುಗಳು ಇವೆ. ಇದ ರಲ್ಲಿ ಸುಕಾಲರು ಆಂಗಿರಸರು ಸುಸ್ವಧರು ಸೋಮಪರು ಎಂಬ ನಾಕು ಗಣದವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕರ್ಮಜನ್ಯವಾದ ದಿವ್ಯಶರೀರವಿದ್ದುದರಿಂದ ಇವರು ಮೂರ್ತರು ಎಂದು ಕರೆ ಯಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ. ವೈರಾಜ್ಯ, ಅಗ್ನಿಷ್ವಾತ್ತ, ಬರ್ಹಿಷದ ಎಂಬ ಮೂರು ಗಣದವರು ಮಾತ್ರ ಕಾಮರೂಪಿಗಳು. ಅತ ಏವ ಅವರು ಅಮೂರ್ತರೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಅಮೂರ್ತರು ತಮ್ಮ ದಿವ್ಯವಾದ ಅದ್ಭುತ ತಪಃಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಸ್ವಾಧೀನಸಿದ್ಧಿ ಮಂತರಾದಿ ಆಗಸದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅಗಲವಾದ ಶರೀರವನ್ನೂ ಬೇಕೆಂದರೆ ಧರಿಸಬಲ್ಲರು. ಅದರಂತೆ ಪರಮಾಣುವಿನ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ತಮವಾದ ಉದರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಬಹುದಾದಷ್ಟು ಸೂಕ್ಷ್ಮರೂಪವನ್ನೂ ತಾಳಬಲ್ಲರು ಬ್ರಹ್ಮನ ಮಾನಸ ಪುತ್ರರಾದ ಇವರು ಮಹಾ ಜ್ಞಾನಿಗಳು.

ಪರಮ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದುದರಿಂದ ಅಮೂರ್ತರಾದ ಈ ಮೂರು ಪಿತೃಗಣಗಳ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ಹೇಳುವೆ.

ಅವರಲ್ಲಿಯೂ ವಿರಾಜನಾಮಕನಾದ ಪ್ರಜಾಪತಿಯ (ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ) ಮಕ್ಕಳಾ ದುದರಿಂದ ವೈರಾಜರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಈ ಪಿತೃಗಣನ್ನು ದೇವತೆಗಳೂ ಕೂಡ ವಿಧಿ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆರಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೂ ಆತ್ಯಂತಿಕ ವಾದ ವೈರಾಗ್ಯವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಭಗವಂತನ ಅತ್ಯರ್ಥ ಪ್ರಸಾದಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗದೆ ಯೋಗ ದಿಂದ ಕಿಂಚಿತ್ಚ್ಯುತರಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಕಲ್ಪಾಂತ ದಲ್ಲಿ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಹೊರಟರೂ ಇವರಿಗೆ ಮುಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಕಲ್ಪಾಂತರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟಿ ತಮ್ಮ ತ್ರಿಕಾಲ ಜ್ಞಾನಬಲದಿಂದ ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆದು ಸನಕಾದಿ ರೂಪದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ಭಗವಂತನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿ ಆತ್ಯಂತಿಕವಾದ ಜ್ಞಾನಭಕ್ತಿ ವೈರಾಗ್ಯಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

೧೧ ಮೂರು ಮಹಿಳಾ ಮಹರ್ಷಿಗಳು

ಈ ವೈರಾಜಪಿತೃಗಳ ಮಾನಸ ಕನ್ಯೆಯೇ ಮೇನೆ. ಅವಳನ್ನು ನಗಾಧಿರಾಜನಾದ ಹಿಮಾಲಯ ಪರ್ವತೇಶ್ವರನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ಆ ಹಿಮವತ್ ಪರ್ವತದ ಚೊಚ್ಚಲ ಗಂಡು ಮಗುವೇ ಮೈನಾಕ ಪರ್ವತ. ಮೈನಾಕನ ಮಗ ಕ್ರೌಂಚಗಿರಿ.

ಆ ಹಿಮಾಲಯ ಪರ್ವತದಿಂದ ಮೇನೆಯಲ್ಲಿ ಅಪರ್ಣಾ, ಏಕಪರ್ಣಾ, ಪಾಟಲ ವರ್ಣಾ ಎಂಬ ಮೂರು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಜನಿಸಿದರು. ಮೇನೆಯ ಈ ಮೂವರು ಕನ್ಯೆಯರೂ ಮಹಾ ತಪಸ್ವಿನಿಯರು. ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಿಯರು. ಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿನಿಯರು. ಇಂದ್ರಿಯ ನಿಗಹಿಗಳು. ಈ ಮೂರೂ ಮಹಿಳಾ ಮುನಿಗಳ ಅಭೂತಪೂರ್ವವಾದ ದಾರುಣತಪಶ್ಶೀವ್ರತೆಗೆ ಸ್ಥಾವರ ಜಂಗಮಾತ್ಮಕವಾದ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವೂ ಸಂತ್ರಸ್ತವಾಗಿ ನಿಂತಿತ್ತು.

ಅದರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳು ದಿನಕ್ಕೊಂದು ಪಾಟಲ ಪುಷ್ಪವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಉಪವಾಸನಿಂತು ಅಹರ್ನಿಶ ಘೋರವಾದ ತಪೋನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಏಕಪಾಟಲಾ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿತು.

ತಮ್ಮ ಅದ್ವಿತೀಯ ಯೋಗಬಲದಿಂದ ಸರ್ವಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಸನತ್ಕುಮಾರರಂತೆ ನೈಷ್ಠಿಕಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯರಾಗಿದ್ದರೂ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಮದುವೆಯಿಲ್ಲದೇ ಮುಕ್ತಿಯಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು ಆ ಮೂವರೂ ಯೋಗ್ಯರಾದ ಪತಿಗಳನ್ನು ವರಿಸಿದರು.

ಅವರಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಯೋಗಿನಿಯಾದ ಏಕಪಾಟಲೆಯು ಯೋಗಾಚಾರ್ಯರಾದ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ ಜೈಗೀಷವ್ಯರನ್ನು ಕೈಹಿಡಿದು ಸಕುಟುಂಬವಾಗಿ ಉದ್ಧಾರ ಹೊಂದಿದಳು.

ಏಕಪರ್ಣೆಯ ತಪಸ್ಸು ಇನ್ನೂ ತೀವ್ರತರ, ಇವಳದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅತ್ಯುಗ್ರ. ಅವಳು ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಆಹಾರ ವಿಹಾರಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಒಂದೇ ಗಿಡದೆಲೆಯನ್ನು ತಿಂದು ಘೋರ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸಿದಳು. ಆದುದರಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಏಕಪರ್ಣಾ ಎಂದು ಹೆಸರುಬಂದಿತು. ಮಹಾ ತಪಸ್ವಿನಿಯಾದ ಇವಳನ್ನು ದೇವಲವಂಶದ ಅಸಿತ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಮೂರನೇಯವಳಾದ ಅಪರ್ಣೆಯೇ ಅನ್ನಪೂರ್ಣೆ. ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪರಮೇಶ್ವರಿ. ಮಹಾದೇವನನ್ನು ವರಿಸಕ್ಕೆಂದು ಅತ್ಯುಗ್ರವಾದ ತೀಕ್ಷ್ಣ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಕೈ

ಕೊಳ್ಳಲು ಅವಳು ಗೌರೀಶಂಕರ ಶಿಖರಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ನಿಂತಾಗ ತಾಯಿ ಮೇನೆ ಅವಳ ಕಮಲ ಕೋಮಲವಾದ ಶರೀರ ಸೌಷ್ಠವವನ್ನು ಕಂಡು 'ಉ' 'ಮಾ' ಎಂದಳಂತೆ (ಉ=ಎಲೆ ಮಗಳೆ! ಮಾ=ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೋಗಬೇಡ) ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅಂದಿನಿಂದ ಪಾರ್ವತಿಗೆ "ಉಮಾ" ಎಂದು ಹೆಸರು ಬಂದಿತಂತೆ *

ಆ ಉಮೆಯು ಯಾವ ಹೆಂಗಸೂ ಎಂದಿಗೂ ಮಾಡದಿರುವಂಥ, ಮುನಿಮ ಹರ್ಷಿಗಳ ಮನೋರಥಕ್ಕೂ ಮೀರಿದ ಮಹಾತಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸಿ ಮಹಾದೇವನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಿ ಅವನ ನೆಚ್ಚಿನ ನಲ್ಲೆಯಾದಳು. ಜಗದಂಬೆಯೆಂದು ವಿಶ್ವಮಾನ್ಯಳಾದಳು.

ಅಮೂರ್ತಗಣದಲ್ಲಿಯ ಎರಡನೆಯ ಗುಂಪಿನವರಾದ ಅಗ್ನಿಷ್ವಾತ್ತರು ಎಂಬ ಪಿತೃಗಳು ಸೋಮಯಾಜಿಗಳು ಹೊಂದತಕ್ಕ ಮರೀಚಿ ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವರು.

ಅವರಿಗೆ ಅಚ್ಛೋದಾ ಎಂಬ ಮಾನಸಕನ್ನೆ ಇದ್ದಳು. ಅವಳಿಂದಲೇ ಹೈಮಾಚಲದ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಅಚ್ಛೋದ ಸರೋವರವು ಉತ್ಪನ್ನವಾಯಿತು.

ಅಚ್ಛೋದೆಯು ಅಮೂರ್ತರಾದರೂ ತನ್ನ ಪಿತೃಗಳಾದ ಅಗ್ನಿಷ್ವಾತ್ತರನ್ನು ಕಾಣಬೇಕೆಂದು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಮುಗಿಲು ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ತಂದೆಗಳನ್ನು ಅರಸುತ್ತ ಹೊರಟಿದ್ದಳು. ತನ್ನ ದೈವೀಪ್ರಭಾವದಿಂದ ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಪಿತೃ ನಿರೀಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಹೊರಟ ಅವಳಿಗೆ ತನ್ನ ಕಣ್ಣೆದುರೇ ಆ ಅಗ್ನಿಷ್ವಾತ್ತರು ಬಂದರೂ ಈ ಮೊದಲು ಎಂದೂ ಅವರನ್ನು ನೋಡದ್ದರಿಂದ ಗುರುತೇ ಹತ್ತಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಹಾಗೆಯೇ ಮುಂದುವರೆದು ಬೇರೆ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಅದ್ರಿಕಾ ಎಂಬ ಅಪ್ಸರೆಯು

---

* ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಉಮಾ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬರಲು ಇದೇ ಕಾರಣವನ್ನು ಕಾಲಿದಾಸನಾದರೂ ಹೇಳಿ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಉಮೇತಿ ಮಾತ್ರಾ ತಪಸೋ ನಿಷಿದ್ಧಾ ಪಶ್ಚಾದುಮಾಖ್ಯಾಂ ಸುಮುಖೀ ಜಗಾಮ

ಕುಮಾರ ಸಂಭವ ೧-೨೬

ಪಾರ್ವತಿಯು ಮೊದಲು ಪರ್ಣ=ಎಲೆ ಮಾತ್ರ ತಿಂದು ಶಿವನನ್ನು ಕುರಿತು ತಪಸ್ಸುಗೈಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮುಂದೆ ಅದನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಒಂದೂ ಪರ್ಣ=ಎಲೆಯನ್ನು ತಿನ್ನದೆ ತಪಿಸಿ ಶಂಕರನನ್ನು ಒಲಿಸಿ ಅಪರ್ಣಾ ಎಂದು ಹೆಸರಾದಳು ಎಂದು ಕಾಳಿದಾಸ ಇದೇ ಕುಮಾರ ಸಂಭವದಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ

ಜೊತೆಗೆ ಮಧುಚಂದ್ರಿಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಟ ಅಮಾವಸು * ಎಂಬ ಗಂಧರ್ವನನ್ನು ನೋಡಿ ನೀನೇ ನನ್ನ ತಂದೆ ಎಂದು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟಳು.

ಹೀಗೆ ತನ್ನ ನಿಜವಾದ ತಂದೆಯನ್ನು ಕಾಣುವ ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯನಾಂತು ಅವರು ಎದುರೇ ಬಂದರೂ ಕಣ್ಣಿಗೆಬಿದ್ದರೂ ಪರಾಮರ್ಶಮಾಡದೇ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಬೇರೊಬ್ಬರನ್ನು ತಂದೆ ಎಂದು ನಂಬಿ ವರಿಸಿದ್ಧರಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಪಿತೃ ಅತಿಕ್ರಮಣದ ಪಾಪತಟ್ಟಿ ಅದರಿಂದ ಅವಳು ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ವಿಮಾನದಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಉರುಳ ಹತ್ತಿದಳು.

ಕೆಳಗುರುಳುವಾಗ ಮೂರು ವಿಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ತ್ರ್ಯಣುಕ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಯಾದರೂ ತೇಜೋಭಾಸುರರಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ ತಮ್ಮ ತಂದೆಗಳಾದ ಅಗ್ನಿಷ್ವಾತ್ತರನ್ನು ಕಂಡಳು. ಆಗ ಉರುಳುತ್ತಲಿರುವಾಗಲೇ ಅವರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕೈಮುಗಿದು ಶೀರ್ಷಾಸನದಲ್ಲಿಯೇ 'ರಕ್ಷಿಸಿರಿ ಕಾಯಿರಿ' ಎಂದು ಆರ್ತಳಾಗಿ ಕೂಗಿ ಕರೆದು ಬಿನ್ನವಿಸಿಕೊಂಡಳು.

ಆಗ ಅವರು 'ಗಾಬರಿಯಾಗಬೇಡ, ಮಗು! ನಿಲ್ಲು' ಎಂದು ಅಂತಃಕರಣ ದಿಂದ ಕೈ ಎತ್ತಿ ನಿಲ್ಲಹೇಳಿದರು. ಅವರ ತಪಃಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅವಳು ಆ ಅಂತರಿಕ್ಷದ ಅಂತರಾಳದಲ್ಲಿಯೇ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಿಂತು ದೀನಳಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ತಂದೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಅವಳ ಮುಗ್ಧ ಭಾವ ಹಾಗೂ ಪಿತೃಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನರಾದ ಪಿತೃಗಳೂ ಮುಂದಿನ ಅವಳ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿದು ಅವಳನ್ನು ಸಂತೈಸುತ್ತ ಹೇಳಿದರು.

"ಪುತ್ರಿ ಅಚ್ಛೋದೆ! ದೈವಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ಮೀರಿ ನಿಲ್ಲುವದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಪಿತೃಗಳ ಅತಿಕ್ರಮಣಪಾತಕದಿಂದ ನಿನಗೆ ನರಜನ್ಮವು ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ. ನೀನು ಯಾರನ್ನು ತಂದೆಯೆಂದು ಭ್ರಮಿಸಿ ಹೋಗಿದ್ದೆಯೋ ಆ ಅಮಾವಸುವಿನ ಮಗಳಾಗಿ ನೀನು ಭೂಲೋಕವಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಬರುವೆ.

---

*ಈ ಅಮಾವಸುವು ಇಂದ್ರನನ್ನು ಕುರಿತು ತಪಸ್ಸುಮಾಡಿದ. ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ಅವನಿಂದ ಅವನ ಕೊರಳೊಳಗಿನ ಮಣಿಮಾಲಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆದನು. ಆ ಇಂದ್ರಮಾಲೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅವನು ಉಪರಿ = ಮೇಲೆ, ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಕಡೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಲಿದ್ದನು ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಉಪರಿಚರವಸು ಇಂದ್ರಮಾಳಿ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಲಿದ್ದರು.

ಮಹಾಭಾರತ ಆದಿಪರ್ವ ೬೩ ಅಧ್ಯಾಯ

ಪರಾಶರರ ಪರಮಾನುಗ್ರಹದಿಂದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ವೇದವ್ಯಾಸ ರೂಪ ದಿಂದ ಹುಟ್ಟಲಿರುವ ಆ ಕೃಷ್ಣಭಗವಾನರು ವೇದ ವಿಭಾಗಮಾಡಿ ಬ್ರಹ್ಮಮೀಮಾಂಸಾ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಿತ್ತರಿಸಲಿರುವರು. ಕನ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಮಹರ್ಷಿಗೆ ಜನ್ಮವನ್ನೀಯಲಿರುವ ನೀನು ಧನ್ಯೆ." ಎಂದು ಹೇಳಿ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟರು.

ಮುಂದೆ ಅವಳೇ ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟನೇ ದ್ವಾಪರಯುಗದಲ್ಲಿ ಅಮಾವಸು ಮಹಾರಾಜನಿಂದ (ಉಪರಿಚರ ಮಹಾರಾಜ)ಅದೇ ಅದ್ರಿಕಾ ಎಂಬ ಅಪ್ಸರೆಯಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವತಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದಳು.

ಆ ಅಮಾವಸು ಗಂಧರ್ವನೇ ದ್ವಾಪರದಲ್ಲಿ ಉಪರಿಚರ ಮಹಾರಾಜನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದ್ದನು. ಅವನು ಒಂದು ದಿನ ಬೇಟೆಗೆ ವನಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಊರು ಬಿಟ್ಟು ಬಹು ದೂರ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಅಂದೇ ರಾತ್ರಿ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಮರಳುವದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆನಿಸಿತು. ಆದರೆ ಅಂದೇ ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯು ಋತುಸ್ನಾತಳಾಗಿ ಒಳಗೆ ಬಂದದ್ದರಿಂದ ಅಂದು ರಮಿಸದಿದ್ದರೆ ಭ್ರೂಣ ಹತ್ಯಾದೋಷವು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮಹಾರಾಜನು ತನ್ನ ವೀರ್ಯವನ್ನು ಒಂದು ದ್ರೋಣದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ಅದನ್ನು ರಾಣಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸು ಎಂದುಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿ ಒಂದು ಪಕ್ಷಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟನು. ಅದನ್ನು ಆ ಪಕ್ಷಿಯು ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಲಿರುವಾಗ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದಾದ ನದಿಯೊಂದು ಬಂದಿತು. ಅದು ಆ ನದೀಪ್ರವಾಹವನ್ನು ಮೇಲೆ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿಯೇ ಹಾಯಾಗಿ ತೇಲುತ್ತ ದಾಟುತ್ತಲಿರುವಾಗ ಮತ್ತೊಂದು ಪಕ್ಷಿಯು ಆಹಾರವೆಂದು ಅದನ್ನು ತಿಳಿದು ಕಸಿಯಲು ಬಂದಿತು. ಅವೆರಡೂ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಕಾದಾಟದಲ್ಲಿ ಈ ದೊನ್ನೆಯು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟಿತು.

ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಆ ವೀರ್ಯವನ್ನು ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಮೀನವು *ನುಂಗಿತು. ಅವನ್ನು ಮೀನಗಾರರು ಬಲೆಹಾಕಿ ಹಿಡಿದು ಮನೆಗೆ ತಂದು ಕೊಟ್ಟಾಗ ಅದರ ಗರ್ಭದಿಂದ ಮಣಿ-ಮುತ್ತುಗಳಂತೆ ತಳತಳ ಸುಂದರವಾಗಿ ಹೊಳೆಯುವ ಎರಡು ಕೂಸುಗಳು ಹೊರಬಂದವು. ಆ ಎಳೆಗೂಸುಗಳ ಮುಗ್ಧ ಮನೋಹರವಾದ ಮುಖಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಉಕ್ಕುಕ್ಕಿಸಿಂತ ಕಳೆಕಾಂತಿ ಹಾಗೂ ರಾಜವರ್ಚಸ್ಸನ್ನು ಕಂಡು ಚಕಿತರಾಗಿ ಆ ಅಂದಿನಕಾಲದ ನಂಬಿಗಸ್ಥರಾದ ಅಂಬಿಗರು ಇದು ರಾಜಪಿಂಡವೆಂದು ತಿಳಿದು ತಮ್ಮ ಮಹಾರಾಜನಾದ ಉಪರಿಚರವಸುವಿಗೆ ತಂದು ಒಪ್ಪಿಸಿದರು. ತನ್ನಂತೆಯೇ ಇದ್ದ ಆ ಇಬ್ಬರೂ ಮಕ್ಕಳೂ ತನ್ನ ಸಂತತಿಯೇ ಎಂದು ಮುಖಲಕ್ಷಣ ಸಾಮುದ್ರಿಕಶಾಸ್ತ್ರ ಹಾಗೂ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನಿಗಳ ಹೇಳಿಕೆಗಳಿಂದ ಮಹಾರಾಜನು ತಿಳಿದು ಆ ಅಂಬಿಗರ ಪ್ರಾಮಾ

---

* ಅಮಾವಸುವಿನ ಹಿಂದಿನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಅದ್ರಿಕೆಯೇ ಶಾಪದಿಂದ ಈಗ ಮೀನ ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಳು

ಣೆಕತೆಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಎರಡು ಕೂಸುಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಡು ಕೂಸನ್ನು ತಾನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೆಣ್ಣು ಕೂಸನ್ನು ಆ ಅಂಬಿಗರ ರಾಜನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟನು. ಆ ದಾಶರಾಜನು ದೇವದತ್ತಳಾದ ಅವಳನ್ನು ತಾನೇ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸಾಕಿಸಲಹಿ ದೊಡ್ಡವಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

ಮತ್ಸ್ಯಗಂಧಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಆ ಕನ್ಯೆ ಒಂದು ದಿನ ಯಮುನೆಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮನೆತನದ ಮುಖ್ಯ ಉಪಜೀವನದ ಸಾಧನವಾದ ನೌಕೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳೇ ಕುಳಿತಾಗ ಪರಾಶರ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ನದಿಯನ್ನು ದಾಟಲಿಕ್ಕೆಂದು ಬಂದರು. ಅವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹುಟ್ಟುಕಡೆಯುತ್ತ ಮತ್ಸ್ಯಗಂಧೆ ನಡುನದಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಅವಳ ಯೌವನೋದ್ಭಾಸಿತವಾದ ಸೌಂದರ್ಯಭಾರವನ್ನು ಕಂಡು ಮುನಿಗಳ ಮನಸ್ಸು ಮರುಳಾಯಿತು. ಆಗ ಅವರು ದರ್ಭದಿಂದ ಆ ನೌಕೆಯು ಸುತ್ತುಮುತ್ತಲೂ ಪರಿಸ್ತರಣ ವೊಂದನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ತಮ್ಮ ಕಾಮನೆಯನ್ನು ಪೂರಯಿಸಿಗೊಂಡು ಅವಳಿಗೆ ಅಕ್ಷತ ಕನ್ಯಾತ್ವವನ್ನು ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಿ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋದರು.

ಆಗ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ನಡುಗಡ್ಡೆಯಲ್ಲಿ ಆ ದಾಶಕನ್ಯೆ ಜ್ಞಾನನಿಧಿಗಳಾದ ಭಗವಾನ್ ಬಾದರಾಯಣರನ್ನು ಪ್ರಸವಿಸಿದಳು. ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ದ್ವೈಪಾಯನರೆಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿತು. ದಂಡ ಕಮಂಡಲ ಪಾಣಿಯಾಗಿ ತಂದೆಯಂತೆಯೇ ತಪಸ್ವಿ ವೇಷದಿಂದ ಹೊರಟು ನಿಂತ ಮಗನನ್ನು ನೋಡಿ ನನ್ನ ಗತಿ ಏನೆಂದು ಅವಳು ಕೇಳಿದಾಗ ಬಾದರಾಯಣರು ಅವಳಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಪ್ರಣಾಮವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೈಜೋಡಿಸಿ ''ತಾಯಿ! ಪರಾಶರರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ನಾನು ಹುಟ್ಟಿದರೂ ನಿನ್ನ ಕನ್ಯಾತ್ವಕ್ಕೆ ಚ್ಯುತಿ ಇಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ನಾನು ಹುಟ್ಟಲಿಕ್ಕೆ ನೀನು ನಿಮಿತ್ತ ಮಾತ್ರ, ನನಗೆ ಗರ್ಭವಾಸವಿಲ್ಲ. ನೀನು ಮುಂದೆ ಮಹಾರಾಜನೊಬ್ಬನ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಬೇರೆ ಇಬ್ಬರು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯುವಿ. ನಿನಗೆ ಏನಾದರೂ ಅನುವು ಆಪತ್ತು ಬಂದಾಗ ನನ್ನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸು. ನೀನು ನೆನೆದಾಗೊಮ್ಮೆ ನಾನು ಬಂದು ನಿನ್ನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಿ ಕೊಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಬದರಿಕಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು.

ಮುಂದೆ ಯೋಜನಗಂಧಾ ಸತ್ಯವತೀ ಎಂದು ಹೆಸರಾದ ಅವಳನ್ನು ಶಂತನು ಮಹಾರಾಜನು ಕೈಹಿಡಿದನು. ಅವಳಿಂದ ಚಿತ್ರವೀರ್ಯ, ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯ ಎಂಬ ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಅವರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡು, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ, ವಿದುರರು ಹಿರಿಯ ಅಣ್ಣನಾದ ಶ್ರೀವೇದವ್ಯಾಸರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಜನಿಸಿ ದೊಡ್ಡವರಾದ ಬಳಿಕ ಸತ್ಯವತಿಯು ಅರ್ಥಾತ್ ಅಚ್ಛೋದಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಆ ಪಿತೃಕನ್ಯೆಯು ತನ್ನ ಚಿರಂಜೀವನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಪರಮಪದವ ನೈದಿದಳು.

ಈ ಪಿತೃಗಳ ಮೂರನೆಯ ಗಣವಾದ ಬರ್ಹಿಷದರು ಎಂಬ ಪಿತೃಗಳು ವೈಭ್ರಾಜ ಎಂಬ ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವರು. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಪುಲಸ್ತ್ಯ ಪ್ರಜಾಪತಿಯ ಪುತ್ರರಿದ್ದು ಭಗವಂತನನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಸುದರ್ಶನ ಎಂದು ಖ್ಯಾತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರನ್ನು ದೇವ, ಗಂಧರ್ವ, ಯಕ್ಷ, ರಾಕ್ಷಸರೆಲ್ಲರೂ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಬರ್ಹಿಷದಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಪೀವರೀ ಎಂಬ ಮಾನಸಕನ್ನೆಯಿದ್ದಳು. ಯೋಗಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಪೀವರಿಯು ಸಾಧಿಸಿದ ಸಿದ್ಧಿ ಅನನ್ಯಸಾಮಾನ್ಯ. ಕರ್ಮಕೌಶಲದ ಆ ಯೌಗಿಕ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದವರು ಮುನಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲವೆನ್ನುವಷ್ಟು ಅಪರೂಪ. ಯೋಗೀಶ್ವರರಾದ ಶುಕಾಚಾರ್ಯರಂಥ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳು ಅವಳ ಯೋಗಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ತಮ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ವ್ರತಕ್ಕೆ ಉದ್ಯಾಪನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಲು ಮುಂದೆ ಬಂದದ್ದು ಯೋಗಾಯೋಗವೇಸರಿ. ಮುಂದೆ*ಯೋಗಾ, ಯೋಗಿನೀ ಎಂದು ಹೆಸರಾದ ಅವಳ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ*ಕೃಷ್ಣ, ಗೌರ, ಪ್ರಭು, ಶಂಭು ಎಂಬ ನಾಕುಜನ ಮಕ್ಕಳೂ ತಾಯಿತಂದೆಗಳ ಯೋಗಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಯೋಗಾಚಾರ್ಯರಾಗಿಯೇ ಜನಿಸಿದರು. ಅವರ ಒಬ್ಬಳೇ ಮಗಳಾದ ಕೃತ್ವೀ* ಎಂಬವಳನ್ನು ಅಣುಹ ಎಂಬ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ಅವಳ ಮಗನೇ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತ.

ಈಗ ನಾನು ಹೇಳಿದ ಮೂರು ಅಮೂರ್ತವಾದ ಪಿತೃಗಣಗಳು ದೇವಪೂಜ್ಯವಾಗಿವೆ. ಏಳು ಗಣಗಳಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ನಾಲ್ಕು ಪಿತೃಗಳು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಪೂಜ್ಯರಾಗಿ ದಿವ್ಯ ದೇಹಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಧರ್ಮಮೂರ್ತಿಗಳಾಗಿ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಮೂರ್ತರು ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ.
ಜ್ಯೋತಿಃ ಪ್ರಕಾಶದಿಂದ ಅಭಿಭಾಸುರವಾದ ವಸಿಷ್ಠಪ್ರಜಾಪತಿಯ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಮಾನವ ಪೂಜ್ಯರಾದ ಪಿತೃಗಳ ಮೊದಲನೆಯ ಗಣಕ್ಕೆ ಸುಕಾಲರು ಎಂದು ಹೆಸರು. ಸರ್ವಕಾಮೋಪಭೋಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಆ ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ಪರಮ ಧಾರ್ಮಿಕರಾದ ಈ ಸುಕಾಲ ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಯೋಗ್ಯರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಪಿತೃಗಳ ಮಾನಸಪುತ್ರಿಯಾದ ಗೌ ಎಂಬವಳನ್ನು ಭಾಗವತಾಚಾರ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಶುಕಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಇವಳು ಶುಕಾಚಾರ್ಯರ ಎರಡನೇಯ

---

* ಯೋಗಾಚ ಯೋಗಿ ಪತ್ನೀಚ ಯೋಗಿಮಾತಾ ತಥೈವ ಚ

* ಕೃಷ್ಣ, ಗೌರಪ್ರಭು, ಶಂಭು, ಭೂರಿಶ್ರುತ ಮತ್ತು ಜಯ ಎಂದು ಐದು ಜನ ಶುಕಕುಮಾರರ ಹೆಸರುಗಳೂ ಕೆಲವು ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವವು.

* ಇವಳಿಗೆ ಕೀರ್ತಿಮತಿ ಎಂತಲೂ ಹೆಸರಿತ್ತು.

ಹೆಂಡತಿ. ಏಕಶೃಂಗಾ ಎಂತಲೂ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧಳಾದ ಈ ಶುಕಸೀಮಂತಿನಿಯಿಂದ ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬ ದೇವಗಣದ ಕೀರ್ತಿ ಶತಗುಣಿತವಾಗಿ ಶಾರದಕೌಮುದಿಯಂತೆ ದಿಗಂತಲಂಬಿಯಾಯಿತು.

ಮೂರ್ತಗಣದಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯವರಾದ ಅಂಗಿರಸರೆಂಬ ಪಿತೃಗಳು ಮರೀಚಿಮಾಲಿಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವರು. ಅವರನ್ನು ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಆರಾಧಿಸುವರು. ಅವರ ಮಾನಸಕುಮಾರಿಯಾದ ಯಶೋದೆಯನ್ನು ವೃದ್ಧಶರ್ಮನೆಂಬ ರಾಜರ್ಷಿಯು ಮಗನಾದ ವಿಶ್ವಮಹತ್‌ನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ಅವನಿಂದ ದಿಲೀಪನೆಂಬ ಆ ದೇವಯುಗದಲ್ಲಿಯೇ ಮಹಾತ್ಮನೆಂದು ಸುಪ್ರಥಿತನಾದ ರಾಜಶ್ರೇಷ್ಠನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಆ ದಿಲೀಪನು ಅಂದು ಮಾಡಿದ ಅಶ್ವಮೇಧದ ವೈಭವ ವಿಜೃಂಭಣೆಗಳನ್ನು ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಹಾಡಿ ಹೊಗಳುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. "ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನಾದ ದಿಲೀಪನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಸಾಕು. ಆ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೇ ಗೆದ್ದು ತರಬಹುದು" ಎಂಬ ನಾಣ್ನುಡಿ ಅಂದಿನ ಧರ್ಮಯುಗದ ಆರ್ಷವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ರೂಢವಾಗಿತ್ತು.

ಮೂರನೆಯ ಗಣವಾದ ಸುಸ್ವಧರೆಂಬ ಪಿತೃಗಳು ಮಹಾಮಹರ್ಷಿಗಳಾದ ಪುಲಹ ಪುತ್ರರು. ಕರ್ದಮ ಪ್ರಜಾಪತಿಯು ತಂದೆಗಳಾದ ಅವರು ವಿಷ್ಣುಪದಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವ್ಯ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಕಾಮಗಾಮಿಗಳಾಗಿ ವಿಹಂಗಮ ರೂಪದಿಂದ ವಾಯುವಿತಾನದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಸಂಚಾರವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕ ಇವರನ್ನು ವೈಶ್ಯಜನಾಂಗದವರು ಭಕ್ತಿಶ್ರದ್ಧೆಗಳಿಂದ ಸೇವಿಸಿ ಅಭೀಪ್ಸಿತಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಸುಸ್ವಧ ಪಿತೃಗಳ ಮಾನಸ ಪುತ್ರಿಯಾದ ವಿರಜಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಕನ್ಯಾಮಣಿಯನ್ನು ಸುರೇಂದ್ರ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನೇರಿದ ನಹುಷ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ಅವನಿಗೆ ಈ ವಿರಜೆಯಲ್ಲಿ ಪುರಾಣ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಪೃಥ್ವೀಪಾಲ ಯಯಾತಿ ಮಹಾರಾಜನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಅವನ ರೋಮಹರ್ಷಣವಾದ ಕಾವ್ಯಮಯ ಕಥಾನಕವು ಮುಂದೆ ಬರುಲಿರುವದು.

ನಾಲ್ಕನೆಯವರಾದ ಸೋಮಪರೆಂಬ ಪಿತೃಗಣಪ್ರಮುಖರು ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರ ಮಗಳಾದ ಸ್ವಧಾ ಎಂಬವಳಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭ ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದರು. ಅತ್ಯಂತ ತೇಜಸ್ವಿಗಳಾದ ಈ ಸೋಮಪರನ್ನು ಶೂದ್ರರು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಮಾನಸ ಕುಮಾರಿಯಾದ ನರ್ಮದೆಯು ಸಮಗ್ರ ದಕ್ಷಿಣಾ ಪಥವನ್ನೆಲ್ಲ ಪಾವನಗೈಯುವ ಸರಿತ್ ಪ್ರವರಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಅವನ್ನು ಪುರುಕುತ್ಸ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ಅವಳ ಮಗನೇ ಮುಂದೆ ದಸ್ಯುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಿಗ್ರಹಮಾಡಿ ಮುನಿಕುಲದ ನಿತ್ಯಾಹ್ನಿಕವು ನಿರ್ವಿಘ್ನವಾಗಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು. ಆದುದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ತ್ರಸದ್ದಸ್ಯು ಎಂದು ಅನ್ವರ್ಥಕವಾದ ಹೆಸರು ಬಂದಿತು.

ಹೀಗೆ ಸುಕಾಲ, ಅಗ್ನಿಷ್ವಾತ್ತ, ಬರ್ಹಿಷದ ಎಂಬ ಮೂರು ಅಮೂರ್ತಗಣಗಳೂ ಕೂಡಿ ಒಟ್ಟು ಏಳುಪಿತೃಗಣಗಳು ಇದ್ದು "ಯಮಃ ಪಿತೃಣಾಮಧಿ ಪತಿಃ" ಎಂಬ ವೇದ ವಾಕ್ಯಾನುಸಾರವಾಗಿ ಇವರಿಗೆಲ್ಲ ಯಮದೇವರೇ ಅಧಿಪತಿಗಳು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಯಮನಿಗೆ ಶ್ರಾದ್ಧದೇವನೆಂದು ಕರೆಯುವದುಂಟು.

ಸ್ವಧಾಶಬ್ದೋಚ್ಚಾರಣ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಈ ಯಮಧರ್ಮನಿಗೂ ಅಗ್ನಿಗೂ, ಸೋಮನಿಗೂ ಮೂರು ಆಹುತಿಗಳನ್ನು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಸ್ವಧಾ ಶಬ್ದೋಚ್ಚಾರಣ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಈ ಆಹುತಿಗಳನ್ನು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಡ ತಕ್ಕದ್ದು. ಮಂತ್ರ

"ಸೋಮಾಯ ಪಿತೃಮತೆ ಸ್ವಧಾ" ನಮೋಽಗ್ನಯೇ ಕವ್ಯವಾಹನಾಯ ಸ್ವಧಾ, ನಮೋ ಯಮಾಯ ಅಂಗಿರಸೆ ಸ್ವಧಾ'' ಎಂಬ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಆಹುತಿಯನ್ನಿತ್ತರೆ ಪಿತೃಪತಿಯಾದ ಸಮವರ್ತಿಯು ಪರಿತುಷ್ಟನಾಗುವನು.

"ಅಗ್ನಿಮುಖಾ ವೈ ದೇವಾಃ, ಪಾಣಿಮುಖಾ ವೈ ಪಿತರಃ'' ಎಂದು ಪ್ರಮಾಣ ವಿದ್ದುದರಿಂದ ಪಿತೃಗಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಂತರ್ಪಣೆಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಸಂತುಷ್ಟರಾಗುವರು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಪಿತೃಗಳ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಭೋಜನವು ಅವಶ್ಯಕರ್ತವ್ಯ ವಾಗಿದೆ. ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಒಲಿಸುವದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾದ ಶ್ರಮದ ಕೆಲಸ. ಪಿತೃಗಳು ಬಹುಬೇಗ ಪ್ರಸನ್ನರಾಗಿ ಮಾನವರಿಗೆ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪ್ರದಾನ ಮಾಡುವರು. ಆದುದರಿಂದ ಪಿತೃಸಮಾರಾಧನೆಯು ಮನುಷ್ಯರ ಮುಖ್ಯಕರ್ತವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.

"ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ! "ಶ್ರಾದ್ಧದ ಫಲ ಪ್ರಯೋಜನ ವಿಧಿ ವಿಧಾನ ಅಧಿದೇವತಾ ಪೂರ್ವಾಪರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಿರೂಪಿಸಿ ಸನತ್‌ಕುಮಾರರು ಮುಂದೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. "ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ನೀನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೇಳಿದೆ. ಆದರೆ ನಿನ್ನಂಥ ಪಿತೃಭಕ್ತನಾದ ಜ್ಞಾನಯೋಗಿ ಮಹಾಮುನಿಯು ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಕಾಣುವಂಥ ಎಷ್ಟೋ ವಿಷಯಗಳು ಇದರಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಉಂಟು. ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಕಾಣಲು ನಿನಗೆ ನಾನು ದಿವ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಒಳಗೆ ಆ ದಿವ್ಯ ದರ್ಶನ ಮೂಡಿದರೆ ಸಾಕು. ಹೊರ ಗಿನ ಈ ಮಾಂಸದ ಕಣ್ಣು ಇದ್ದರೂ ಪರವಾ ಇಲ್ಲ. ಇದರಿಂದಲೇ ಅಲ್ಲಿ ಸತ್ಯದ ಬೆಳಕು ಬಿದ್ದು ವಾಸ್ತವತೆಯ ಅರಿವು ಮೂಡುತ್ತದೆ. ಅದೇ ಯೋಗಿಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ. ಆದರ ಬಲ ದಿಂದ ನೀನು ಮುಂದಿನ ಘಟನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ನೋಡಿ ತಿಳಿದುಕೋ.

——

೧೨ ಪೂಜನೀಯಾಪಕ್ಷಿಯ ಕಥೆ

ಬೃಹತ್‌ಕ್ಷತ್ರನ ಮಗನಾದ ಸಂಹೋತ್ರನಿಗೆ ಹಸ್ತಿ ಎಂಬ ಮಗನಿದ್ದನು. ಆತನೇ ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ಭಾರತವರ್ಷದ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಹಸ್ತಿನಾವತೀ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಕಡಿಸಿದನು. ಆ ಹಸ್ತಿ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಅಜಮೀಢ, ದ್ವಿಮೀಢ, ಪುರುಮೀಢ ಎಂಬ ಮೂರು ಗಂಡುಮಕ್ಕಳು. ಈ ಅಜಮೀಢನಿಗೆ ಧೂಮಿನಿ ಎಂಬ ಮಹಿಷಿಯಲ್ಲಿ ಬೃಹದಿಷು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಬೃಹದಿಷುವಿನಿಂದ ಮುಂದೆ ಈ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಬೃಹದ್ಧನು, ಸತ್ಯಜಿತ್ ವಿಶ್ವಜಿತ್, ಸೇನಜಿತ್ ಎಂಬ ಲೋಕವಿಖ್ಯಾತರಾದ ರಾಜರಾದರು. ಸೇನಜಿತ್‌ನಿಗೆ ರುಚಿಕ, ಶ್ವೇತಕೇತು, ಮಹಿಮ್ನಾರ, ವತ್ಸ ಎಂದು ನಾಕ್ಕುಜನ ತನಯರಾದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ವತ್ಸನು ಅವಂತಿಗೆ ಒಡೆಯನಾದನು. ರುಚಿಕನಿಗೆ ಪೃಥುಸೇನ, ಅವನಿಗೆ ನೀಪ ಮುಂತಾದವರು ಜನಿಸಿವರು. ಅಜಮೀಢನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ನೀಪ ಎಂಬ ರಾಜನು ಬಹಳೇ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ಅವನಿಗೆ ನೂರುಮಂದಿ ಸಮರ ಶೂರರಾದ ವೀರಪುತ್ರರಿದ್ದರು. ನೀಪಗಣವೆಂದು ಅವರ ಗುಂಪು ಚಿರಕಾಲ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ನಾರಾಶದೇ ಪಾರ, ಪಾರನಿಂದಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಆ ವಂಶದಲ್ಲಿಯು ಸಮರನೆಂಬ ರಣರಂಗಧೀರಜೆರನು ಕಾಂಪಿಲ್ಯನಗರದಲ್ಲಿದ್ದು ತನ್ನ ಯಶೋದುಂದುಭಿಯನ್ನು ಚತುಃ ಸಾಗರಪರ್ಯಂತ ಮೊಳಗಿಸಿದನು. ಆ ಸಮರನಿಗೆ ಪರ, ಪಾರ, ಸದಶ್ವರೆಂದು ಮೂರು ಮಕ್ಕಳು. ಪರನಿಗೆ ಪೃಥು, ಪೃಥುವಿಗೆ ಸುಕೃತ. ಸುಕೃತನಿಂದ ವಿಭ್ರಾಜನು ಈ ಹುಟ್ಟಿದನು. ವಿಭ್ರಾಜನ ಮಗನಾದ ಅಣುಹನಿಗೆ ಶ್ರೀ ಶುಕಮುನಿಗಳ ಮಗಳಾದ ಕೃತ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತನೆಂಬ ರಾಜರ್ಷಿ ಉತ್ಪನ್ನನಾದನು. ವೀತರಾಗನಾದ ಈ ವಿಭ್ರಾಜ ರಾಮಹಾಜನು ಯೋಗಶಕ್ತಿಯ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಸೊಸೆಯಾದ ಆ ಶುಕಪುತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂಮ್ಮೆ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದನು. ಅವನಿಗೆ ಆಗ ವಿಷ್ವಕ್ ಸೇನನೆಂದು ಹೆಸರು. ಇವನ ಅಣ್ಣನ ಹೆಸರು ಸರ್ವಸೇನ. ಸರ್ವಸೇನನು ಹಿರಿಯನಾದರೂ ಪೂಜನೀಯಾ ಪಕ್ಷಿಯು ಚಿಕ್ಕವನಿದ್ದಾಗ ಅವನ ನೇತ್ರಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಕೊಕ್ಕಿನಿಂದ ಚುಚ್ಚಿ ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡೆಗಳನ್ನೇ ಕಿತ್ತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಂತೆ ಅವನು ಅಂಧನಾಗಿದ್ದನು. ಆ ಕಾರಣ ಅವನ ತಮ್ಮನಾದ ವಿಷ್ವಕ್ ಸೇನನೇ ರಾಜ್ಯವಾಳಿದನು.

ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕಾಂಪಿಲ್ಯನಗರದಲ್ಲಿ ರಾಜರ್ಷಿಯಾದ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಹುಕಾಲ ಆಳಿದನು. ಬಹುಶ್ರುತನಾದ ಆ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತನಿಗೆ ವಿವಿಧ ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳ ಭಾಷೆಗಳೆಲ್ಲ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಲಿದ್ದವು. ಅವನಿಗೆ ಪೂಜನೀಯಾ ಎಂಬ ಹೆಣ್ಣು ಗುಬ್ಬಿ ಜೀವದ ಗೆಳತಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಅರಮನೆಯ ಚಂದ್ರಶಾಲೆಯ ಆಸಂದಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಗೂಡ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬೀಡುಬಿಟ್ಟಿರುವ ಪೂಜನೀಯಾಪಕ್ಷಿಯು ಹಗಲು ಹೊತ್ತು ದಿಗ್ ದೇಶಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸುತ್ತಾಡಿ ಬಂದು ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಜನಿಗೆ ಪ್ರಪಂಚದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿಸು ತ್ತಲಿತ್ತು. ರಮ್ಯವಾದ ಅನೇಕ ಕತೆಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಕವನಗಳನ್ನು ಹಾಡಿ ಅದು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ರಾಜನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ರಂಜಿಸುತ್ತಲಿತ್ತು.

ಚತುರಮತಿಯಾದ ಆ ಶಕುಂತಿಕೆ ತನ್ನ ಮಧುರ ಭಾಷಣ ಹಾಗೂ ವಿವಿಧವಾ ರ್ತಾನಿವೇದನಗಳಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತನಿಗೆ ಪ್ರಾಣಪ್ರಿಯ ಪಕ್ಷಿಯಾಗಿತ್ತು. ವಿನೋದಗೈ ಯುವ ವಿದೂಷಕವಾಗಿತ್ತು. ಸಲಹೆ ನೀಡುವ ಸಚಿವವಾಗಿತ್ತು. ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ ಮಿತ್ರವಾಗಿತ್ತು.

ಅದರ ಬಣ್ಣ ಕಣ್ಣು ಕೋರೈಸುತ್ತಿತ್ತು. ರೆಕ್ಕೆಗಳು ಹಾಲಿನಂತೆ ಬೆಳ್ಳಗೆ, ತಲೆ ಅಚ್ಚಗೆಂಪು. ಕತ್ತು ಹುಚ್ಚಗೆಂಪು. ಬೆನ್ನುಮಾತ್ರ ತುಂಬಕಪ್ಪು, ಹೀಗೆ ಇಂದ್ರಚಾಪವೇ ಈದ ಮರಿಯಂತಿದ್ದ ಆ ಪೂಜನೀಯಾ ಪಕ್ಷಿಯು ಮೈ-ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧವರ್ಣಗಳ ಸ್ವರ್ಣಸಮ್ಮೇಲನವಾದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಲಿತ್ತು. ಅದರ ಮಯೂರಸೌಂದರ್ಯದ ಈ ಮನೋಹರ ಕಾಂತಿಗೆ ಅದರ ಮಧುರಾಲಾಪವೊಂದು ಸೇರಿದ್ದರಿಂದ ಅದು ಬ್ರಹ್ಮದ ತ್ತನ ಹೃದಯ ಪಂಜರದ ಅರಗಿಣಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಪ್ರತಿದಿನ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯೋದಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಾಂಪಿಲ್ಯ ನಗ ರದ ರಾಜಭವನದಿಂದ ಹೊರಟು ಆ ಕಾಂತ ಶಕುಂತಿಕೆಯು ತನ್ನ ಹಾಲಿನ ಹಾಳೆಗಳಂ ತಿರುವ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಬೀಸಿ ಬಾನ್ಗಡಲನ್ನು ಈಸುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಲಿತ್ತು. ನಾನಾ ದೇಶ ಗಳ ವನೋಪವನಗಳನ್ನೂ, ಗಿರಿವರಿಗಳ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿರುವ ತೋಪು ತೋಟಗಳನ್ನೂ, ನದನದೀತೀರಗಳ ಕುಂಜನಿಕುಂಜಗಳನ್ನೂ, ಸುತ್ತಾಡಿ ಹಳ್ಳಿ-ಪಳ್ಳಿ-ನಗ-ನಗರ ಸಂತೆ-ಸಭೆ-ಜಾತ್ರೆ ಜನಪದುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಿರುಗಾಡಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಸಾಯಂಕಾಲ ಕಾಂಪಿಲ್ಯ ನಗರಕ್ಕೆ ಮರುಳುತ್ತಿತ್ತು. ರಾತ್ರಿಯ ಹೊತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತನಿಗೆ ದೇಶವಿದೇಶಗಳ ಸುದ್ದಿ ಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನ ರಸಾಳ ವಾಣಿಯಿಂದ ತಿಳಿಸಿ ರಂಜನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲಿತ್ತು. ರಸಭರಿತವಾದ ಅದರ ವಾರ್ತಾವಿವರಣೆಯ ವಿನೋದದಲ್ಲಿ ರಾಜ ನಿಗೆ ಇಡೀ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲವೂ ಒಂದು ರಸನಿಮಿಷದಂತೆ ಕಳೆಯುತ್ತಲಿತ್ತು.

ಒಂದು ದಿನ ಮಹಾರಾಜನು ತನ್ನ ಪ್ರಾಣಸಖಿಯಾದ ಪೂಜನೀಯೆಗೆ ತನ್ನ ಪಟ್ಟ ದರಿಸಿಯಾದ ಸನ್ನತಿಯು ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದ ಸಂತೋಷದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ದನು. ಆಗ ಆನಂದತುಂದಿಲವಾದ ಗುಬ್ಬಿಯು 'ಮಹಾರಾಜ! ಹಾಗಾದರೆ ನಿನ್ನ ಆ

ರಾಜಕುಮಾರನಿಗೆ ಆಡಲಿಕ್ಕೆ ಜೋಡಿಯು ಗೆಳೆಯನೆಂದು ನಾನೂ ಒಂದು ಗಂಡು ಗುಬ್ಬಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಡುವೆನೆಂದು' ನಾಚುತ್ತ ಹೇಳಿತು.

ಮಹಾರಾಣಿ ಸರ್ವಸೇನ ಎಂಬ ಗಂಡುಮಗುವನ್ನು ಹೆತ್ತ ದಿನವೇ ಪೂಜನೀಯೆ ತನ್ನ ಗೂಡಿನಲ್ಲಿ ತತ್ತಿ ಇಟ್ಟಿತ್ತು. ತತ್ತಿ ಒಡೆದು ಮರಿ ಹೊರಗೆ ಬಂದಾಗ ಅದು ಇನ್ನೂ ಪೂರ್ಣ ಆಕಾರ ಪಡೆದಿರಲಿಲ್ಲ ಇಂಥ ಅಶಕ್ತ ಹಾಗೂ ವಿಕಾರ ಮುಖದ ಊನ ಹೀನ ಮಗನನ್ನು ಕಂಡು ಪೂಜನೀಯೆಗೆ ದು:ಖವಾಯಿತು. ಆಗ ಅದು ದಿಗ್‌ದೇಶಾಂತರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸುತ್ತಿ ಅರಸಿ ಒಂದು ಅಮೃತಫಲವನ್ನು ತಂದು ದಿನಾಲು ತನ್ನ ವ್ಯಂಗ ಮಗನಿಗೆ ತಿನ್ನಿಸಹತ್ತಿತು. ಅಮೃತಫಲದ ರಸಪ್ರಾಶನದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅವಳ ಅಂಗಹೀನ ಮತ್ತು ಚಕ್ಷುಃಶೂನ್ಯವಾದ ಮಗುವಿಗೆ ಕಣ್ಣುಬಂದು ಮೈಕೈ ತುಂಬಿ ಕೊಂಡು ಅದು ಚಂದ ಕಾಣಹತ್ತಿತು. ಮತ್ತು ಆದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಕಸುವು ಬಂದು ಅದು ರಾಜಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ಆಡತೊಡಗಿ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಆಡುತಲಿರುವ ರಾಜಕುಮಾರ ಸರ್ವಸೇನನಿಗೂ ಆ ಗುಬ್ಬೀಮರಿಗೂ ಸ್ನೇಹವಾಗಿ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿಯೇ ಆಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಪುತ್ರಪ್ರಣಯಿನಿಯಾದ ಪೂಜನೀಯೆ ತನ್ನ ಮಗನ ಜೊತೆಗೆ ರಾಜನ ಮಗನ ಸಲುವಾಗಿಯೂ ಒಂದು ಅಮೃತದ ಹಣ್ಣನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರತೊಡಗಿತು. ಆ ಅಮೃತ ಫಲದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಆ ರಾಜಪುತ್ರನೂ ಈ ಗುಬ್ಬೀಮರಿಯೂ ಒಳ್ಳೆ ಸತ್ವಯುತರೂ ತೇಜೋವಂತರೂ ಆಗಿ ದಿವ್ಯದೀಪ್ತಿ ಕಳಕಳಿಸಿ ಕಮನೀಯ ಕಾಂತಿ ಕಳೆಯ ಜೀವದ ಗೆಳೆಯರಾಗಿ ಬೆಳೆಯಹತ್ತಿದರು.

ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತನ ಮಗನು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಬಹಳ ಹಟ ಮಾಡಿ ಅಳಹತ್ತಿದನೆಂದರೆ ಅರಮನೆಯ ದಾಸಿಯರು ಪೂಜನೀಯೆಯ ಗೂಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕೈಹಾಕಿ ಅವಳ ಆ ಗಂಡು ಗುಬ್ಬೀಮರಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ತಂದು ಕೈಯ್ಯಲಿಟ್ಟ ಕೂಡಲೇ ಎಂಥ ಹಟ ಬಂದರೂ ಸುಮ್ಮನಾಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ರಾಜಕುಮಾರನು ಆಟದಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆತುಬಿಡುತಲಿದ್ದನು.

ಒಂದುದಿನ ಅರಸುಕುವರನಿಗೆ ಬಹಳ ಸಿಟ್ಟುಬಂದಿತ್ತು. ದಾಸಿಯರು ಏನು ಕೊಟ್ಟರೂ ಎಷ್ಟು ರಮಿಸಿದರೂ ಅವನು ಸಮಾಧಾನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಮುರಿದು ಹರಿದು ಒಗೆದು ಒಡೆದು ಹಾಕಿ ಬಿಡುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಆಗ ಓರ್ವ ದಾಸಿಯು ಪೂಜನೀಯೆಯ ಗೂಡಿನಿಂದ ಅವಳ ಮಗುವನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಂದು ರಾಜ ಕುಮಾರನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಳು. ಹಟಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ಸಿಟ್ಟು ನೆತ್ತಿಗೇರಿದ ಆ ಬಾಲಕನು ಹಿಂದು ಮುಂದೆ ನೋಡದೇ ಉಳಿದ ವಸ್ತುಗಳಂತೆ ಆ ಗುಬ್ಬಿಯ ಮರಿಯನ್ನೂ

ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಕುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಮುರಿದು ನೆಲಕ್ಕೆ ಒಗೆದು ಬಿಟ್ಟನು. ಪೂಜನೀಯೆಯ ಪುತ್ರನ ಈ ಆಕಸ್ಮಿಕ ಮರಣವನ್ನು ಕಂಡು ರಾಜನ ಮನದಲ್ಲಿ ಸಿಟ್ಟು, ಕರುಣೆ, ದಿಗ್ಭ್ರಮೆ, ಶೋಕ, ಸಂಭ್ರಮಗಳೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟಿಗೆ ದಟ್ಟಿಸಿ ಬಂದು ದಿಙ್ಮೂಢನಾಗಿ ನಿಂತನು. ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಉದ್ಧಟರಾಜ ಕುಮಾರನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಆ ಗುಬ್ಬಿಯ ಮರಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟ ದಾಸಿಯನ್ನು ಹಳಿದನು.

ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಗನಿಗಾಗಿ ಅಮೃತ ಫಲವನ್ನು ಚುಂಚುವಿನ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಪುತ್ರವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದ ಪೂಜನೀಯೆ ತನ್ನ ಮಗನ ದುರಂತ ಮರಣವನ್ನು ಕಂಡು ಮೂರ್ಛಿತಳಾಗಿ ಬಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟಿತು. ತುಸು ಹೊತ್ತಿನಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡು ಎದ್ದು ಎಲ್ಲರ ಎದೆ ಕರಗುವಂತೆ ದೀನವಾದಿ ವಿಲಾಪಗೈದಿತು. ಸತ್ತ ಮಗನ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಬಿದ್ದ ರುಂಡದುಂಡಗಳನ್ನು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗಿಟ್ಟು ಅದರ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಹೊರಳಾಡಿತು. ಅರಮನೆಯ ಅಂಗಳದ ತುಂಬೆಲ್ಲ ಅಳುತ್ತ ಉರುಳಾಡಿತು. ಮಗನ ಗುಣಗಳನ್ನು ನೆನೆನೆನೆಸಿ ಹಾಡಿಹಾಡಿ ಅತ್ತಿತು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಆಡುತ್ತಲಿರುವ ಅರಸುಗುಮಾರ ಸರ್ವಸೇನನನ್ನು ಕಂಡ ಬಳಿಕಂತೂ ಅದರ ಶೋಕಸಂತಾಪಗಳು ಉರಿದೆದ್ದು ಕಿಚ್ಚು ಕೆದರಿದಂತಾಯಿತು. ತನ್ನ ಮಗನ ಮೃತ್ಯುವಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಆ ಕೂಸನ್ನು ಕೆಂಗಣ್ಣಿನಿಂದ ಕೆಕ್ಕರಿಸಿ ಕಂಡು ಆ ಪಕ್ಷಿಯು ಕ್ರೋಧಪ್ರತಿಶೋಧದ ರೂಪವನಾಂತು ನಿಂತಿತು. ಅವಳ ಕೋಪದ ಕಿಡಿ ಸೇಡಿನ ಸಿಡಿಲಾಗಿ ಸಿಡಿಯುಹತ್ತಿತು.

ನಿಮಿಷಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಪೂಜನೀಯೆ ರಾಜಕುಮಾರನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಗಕ್ಕನೆಹಾರಿ ಬಂದು ತನ್ನ ಚೂಪಾದ ಕೊಕ್ಕಿಯಿಂದ ಪಟ್ಟನೆ ಒಡೆದು ಅವನ ಕಣ್ಣು ಗುಡ್ಡೆಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟಿತು. ಇದೇನಾಯಿತು ಎಂದು ಜನರು ನೋಡ ನೋಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಅದು ಚುಂಗನೆ ಆಗಸಕ್ಕೆ ಜಿಗಿದು ರಾಜನಿಗೆ ಹೇಳಿತು–"ರಾಜನ್, ನೀನು ರಾಜಧರ್ಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದವನಿದ್ದು ನನ್ನ ಮಗನನ್ನು ನಿನ್ನ ಚಿರಂಜೀವನಿಂದ ಹೇಗೆ ಕೊಲ್ಲಿಸಿದೆ ? ನಾನು ನಿನ್ನಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿಟ್ಟು ನನ್ನ ಕರುಳಿನ ಕೂಸನ್ನು ನಿನಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ನಿನ್ನ ಮಗನಿಗಾಗಿ ಅಮೃತ ಫಲವನ್ನು ತರಲು ಹೋಗಿರುತ್ತಿದ್ದೆ. ನೀನು ವಿಶ್ವಾಸ ಘಾತವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲದೇ ನನ್ನ ಇಡೀ ಜೀವನವೇ ಒಂದು ದುಃಖದ ದಳ್ಳುರಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ ಶುಕ್ರನೀತಿಯಲ್ಲಿ "ಹಸಿದುಬಂದವರು ಶರಣು ಬಂದವರು ಮತ್ತು ತನ್ನ ಕೂಡ ಇರುವವರನ್ನೂ ರಾಜರು ರಕ್ಷಿಸಲೇಬೇಕೆಂದು" ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದ್ದು ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇ ! ನಂಬಿ ನಿಂದವರನ್ನು ಕೊಂದು ನಿಷ್ಕರುಣಿಗಳಾದ ರಾಜರು ಕುಂಭೀ ಪಾಕದಲ್ಲಿ ಕೊಳೆಯುವರು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿದೂ ನನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸಿದ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಧಮ ! ನಿನಗೆ ಧಿಕ್ಕಾರವಿರಲಿ."

ರಾಜನು ಕ್ರುದ್ಧಳಾದ ತನ್ನ ಜೀವಸಖಿಯು ಈ ಬಿರುನೇಡಿಗಳನ್ನೂ ಹಾಗೂ ಅವಳು ತನ್ನ ಮಗನ ಕಣ್ಣುಕಿತ್ತಿ ಕುರುಡನನ್ನು ಮಾಡಿ ಹಾರಿಹೋಗಿ ದೂರ ನಿಂತು ಮಾಡಿದ ಧಿಕ್ಕಾರವನ್ನೂ ತಮ್ಮ ಚಿರಂತನ ಗೆಳೆತನಕ್ಕೆ ಬಾಧೆಬರಬಾರದೆಂದು ಸಂಯ್ಮನೆ ತಾಳಿಕೊಂಡನು. ಮತ್ತು ತಾನು ಅಸುರ ಮಾತು ಮತ್ತು ಘೋರಕೃತಿಗಳಿಂದ ತುಸುವೂ ಕೋಪತಾಪಗಳನ್ನು ಹೊಂದದೇ ಸೌಮ್ಯವಾಗಿಯೇ ಮಾತನಾಡಿದನು.

"ಗುಣವಂತಿಯಾದ ಗುಬ್ಬಿಗೆಳತಿಯೇ ! ನನ್ನ ಕಡೆಯಿಂದ ತಿಳಿಯದೇ ಈ ತಪ್ಪಾದದ್ದು ನಿಜ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ನನ್ನ ಮಗನ ಕಣ್ಣುಕಿತ್ತಿ ಶಾಸನಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ನನಗೇನೂ ಅಸಮಾಧಾನವಿಲ್ಲ. ಆ ತೀವ್ರವಾದ ತಪ್ಪಿಗೆ ತಕ್ಕುದಾದ ಶಾಸನ ವಾದಂತಾಯಿತು. ಇನ್ನಾದರೂ ಶಾಂತಳಾಗಿ ಬಂದು ಮೊದಲಿನಂತೆ ನನ್ನ ಗೆಳತಿ ಯಾಗಿ ನನ್ನ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರಲು ಬಾ, ಕೆಳಗಿಳಿ, ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಗೆಳೆಯರಾಗಿ ರೋಣ."

ಆಗ ಗುಬ್ಬಿಯಾದ ಪೂಜನೀಯೆ ಅಂದಿತು–"ಮಹಾರಾಜ ನಿನ್ನ ಮಗನ ಕಣ್ಣು ಹೋದದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ನಿನಗೇನು ಅಂಥ ದುಃಖವಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ನೀನು ಬಾಯಿಂದ ಹೇಳಿ ದರೂ ನಾನು ನಂಬುವದಿಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಾವು ನೋವು ಬಂದರೆ ಎಂಥ ವೇದನೆ ತಾಯಿತಂದೆಯರಿಗೆ ಆಗುವದು ಎನ್ನುವದನ್ನು ನಾನು ನನ್ನ ಅನುಭವದಿಂದಲೇ ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ನಿನಗೆ ಅಪಕಾರ ಬಗೆದು ನಿನ್ನ ಮಗನ ಕಣ್ಣು ಕಳೆದ ಬಳಿಕ ನಿನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಾನಿರುವದೆಂದರೆ ಮೃತ್ಯು ಪಂಜರದಲ್ಲಿರುವದೇ ಸರಿ. ನೀನು ಕ್ಷಮಿಂಸಿದರೂ ನಿನ್ನ ಸೇವಕರಾದರೂ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಗೊಳ್ಳದೇ ಬಿಡಲಾ ರರು. ಕಾರಣ ನಾನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲಾರೆ. ನಿನಗೆ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗಲಿ ನಾನು ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ." ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅದು ಹಾರಿಹೋಯಿತು.

೧೩ ಕೀಳು ಕೃತಿಯಿಂದೇಳು ಜನುಮದಿ ಗೋಳನುಂಡಿಹ ಕುಶಿಕರು

ಧರ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರವಾದ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರ ಏಳು ಜನ ಮಕ್ಕಳು ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದರು. ವಾಗ್ದುಷ್ಟ, ಕ್ರೋಧನ, ಹಿಂಸ್ರ, ಪಿಶುನ, ಕವಿ, ಖಸೃಮ, ಪಿತೃವರ್ತಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಆ ಸಪ್ತ ಋಷಿಕುಮಾರರು ತಮ್ಮ ತಂದೆ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ತೆರಳಿದ ಬಳಿಕ ಮಹರ್ಷಿ ಗಾರ್ಗ್ಯರ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಅವರ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದರು. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಆ ಋಷಿಪುತ್ರರು ಜ್ಞಾನ ಯೋಗಿಗಳಾದ ಗಾರ್ಗ್ಯರ ಹತ್ತಿರ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸರಹಸ್ಯ ಉಪನಿಷತ್ ಪಾಠವನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಳಿಕ ಆಶ್ರಮದ ಆಕಳವನ್ನು ಕರುಸಹಿತವಾಗಿ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಯಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಲಿದ್ದರು.

ಒಂದು ಬೆಳಗಿನ ಜಾವದಲ್ಲಿ ವೇದಾಂತಪಾಠವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಗುರುಕುಲದ ಗೋವನ್ನು ಕರುವಿನೊಂದಿಗೆ ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊಸ ಹುಲ್ಲಿನಿಂದ ಹಸಿರು ಮುರಿಯುತ್ತಲಿರುವ ವನಾಂತರದ ಶಾದ್ವಲಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಅಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಉರಿಬಿಸಿಲಿನ ಬೇಗೆಯಿಂದ ಬೆಂದು ಬಸವಳಿದ ಅವರು ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಕಂಗೆಟ್ಟರು. ದುರ್ದೈವದಿಂದ ಆಗ ಅವರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಹುಡುಕಿದರೂ ಏನೂ ಸಿಕ್ಕದೆ ಪ್ರಾಣಾಂತಿಕ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಿತು. ಹೀಗೆ ಕ್ಷುಧಾಬಾಧೆಯಿಂದ ವಿವೇಕಶೂನ್ಯರಾದ ಅವರಿಗೆ ಆಗ ಒಂದು ದುರ್ಬುದ್ಧಿ ಹುಟ್ಟಿತು. ತಾವು ಕಾಯಲಿಕ್ಕೆಂದು ತಂದ ಗುರುಗಳ ಆ ಆಕಳವನ್ನೇ ಕೊಂದು ಅವರ ಮಾಂಸದಿಂದ ತಮ್ಮ ಹಸಿವೆಯನ್ನು ಹಿಂಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ದುರ್ವಿಚಾರ ಅವರಿಗೆ ಬಂದಿತು.

ಆದರೆ ಆ ಏಳು ಜನ ಕೌಶಿಕಕುಮಾರರಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಭೀರುಗಳಾದ ಕವಿ ಮತ್ತು ಖಸೃಮ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಈ ಕ್ರೂರ ವಿಚಾರವು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಗೋಹತ್ಯೆ ಗುರುದ್ರೋಹ ಮಾಂಸಭಕ್ಷಣಗಳ ದುರಂತ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿ ಅದನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವದು ಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಹಸಿವೆಯ ಕಸಿವಿಸಿಯಿಂದ ವಿವೇಕವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಅವರಿಗೆ ಇವರ ಮಾತು ರುಚಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಆಕಳವನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಸಿದ್ಧರಾದರು. ಆಗ ಅವರಲ್ಲಿ ಪಿತೃನಿಷ್ಠನೂ ನಿತ್ಯಶ್ರಾದ್ಧ ವಿಧಿವಿಧಾನಜ್ಞನೂ ಆದ ಪಿತೃವರ್ತಿ ಎಂಬ ಋಷಿಕುಮಾರನು "ನೀವು ಈ ಗೋವನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವದೇ ನಿಶ್ಚಯವಾದರೆ ಇದನ್ನು ನಮ್ಮ ಪಿತೃಗಳ ಶ್ರಾದ್ಧ

ಕ್ಕಾಗಿಯಾದರೂ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಉಳಿದುದನ್ನು ನಾವು ಭಕ್ಷಿಸುವ" ಎಂದು ಉಳಿದ ವರಿಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸೂಚಿಸಿದನು. ಅವನ ಮಾತಿಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸಮ್ಮತಿಸಿದರು.

ಆ ಮೇಲೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಆ ಹಸುವನ್ನು ಕೊಂದು ಅದರ ಮಾಂಸವನ್ನು ಪ್ರೋಕ್ಷಣಮಾಡಿ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಸಮರ್ಪಣೆಗೈದರು. ಬಳಿಕ ತಾವೆಲ್ಲರೂ ಕುಳಿತು ಹೊಟ್ಟೆತುಂಬ ತಿಂದು ಹಸಿವೆಯನ್ನು ಹಿಂಗಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಮನೆಗೆ ಬಂದಬಳಿಕ ಗುರುಗಳಾದ ಗಾರ್ಗ್ಯರು ಬರೀ ಕರುವು ಮಾತ್ರ ಬಂದು ದನ್ನು ಕಂಡು ಆಕಳು ಎಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತೆಂದು ಕೇಳಿದರು. ಆಗ ಅವರು "ಘೋರ ವಾದ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರೂರವಾದ ಹೆಬ್ಬುಲಿಯೊಂದು ಬಂದು ಆಕಳವನ್ನು ಕೊಂದು ತಿಂದುಹೋಯಿತು." ಎಂದು ಸುಳ್ಳುಹೇಳಿ ಅಧೋವದನರಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡರು.

ಗುರುಗಳ ವಂಚನೆ ಹಾಗೂ ಗೋಹತ್ಯೆ ಮಾಂಸಭಕ್ಷಣಾದಿ ಘೋರ ಪಾಪಲೇಪ ದಿಂದ "ಅತ್ಯುತ್ಕಟೈಃ ಪುಣ್ಯಪಾಪೈಃ ಇಹೈವ ಫಲಮಶ್ನುತೆ" (ಅತಿ ಪಾಪ ಅತಿ ಪುಣ್ಯ ಗಳ ಫಲವು ಇಲ್ಲಿಯೇ ದೊರೆಯುವದು.) ಎಂಬ ಮಾತಿನಂತೆ ಅವರ ಆಯುಷ್ಯ ವೆಲ್ಲ ಕ್ಷೀಣವಾಯಿತು. ಪರಮಪವಿತ್ರವಾದ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಋಷಿ ಕುಮಾರರಾಗಿ ಜನಿಸಿದ ಅವರು ಆ ಘೋರಪಾಪದಿಂದ ಪತಿತರಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ಹೇಯ ವಾದ ಬೇಡರ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಡು ಕಿರಾತರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದರು.

ದಶಾರ್ಣದೇಶವಲ್ಲಿ ಹಿಂಸಾಚಾರದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವೂ ನಿರತನಾದ ಕ್ರೂರ ಕಿರಾತ ನೊಬ್ಬನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಬಂದ ಅವರು ಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಜಾತಿ ಧರ್ಮಕ್ಕುಚಿತವಾದ ಘಾತ, ಪಾತ, ಚೌರ್ಯ, ಕ್ರೌರ್ಯ, ಮುಂತಾದ ಕುಕೃತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾಗಿದ್ದರು.

ಆದರೆ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಅವರು ಅನೇಕ ಪುಣ್ಯ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದ ರಿಂದಲೂ ಹಾಗೂ ಸಾಯುವ ಮುನ್ನ ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ತರ್ಪಣ ಗೈದ ಮೂಲ ನೋಡಿ ದುಷ್ಕರ್ಮದ ಸ್ಮರಣೆಯುಂಟಾಯಿತು.

ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ನೆನೆದಕೂಡಲೇ ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಈ ಅಧಃಪಾತದಬಗ್ಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಾಯಿತು. ಹಸುವನ್ನು ಕೊಂದು, ಗುರುಗಳನ್ನು ವಂಚಿಸಿದ ಈ ದುಷ್ಟಕರ್ಮಗಳೇ ಈಗಿನ ತಮ್ಮ ನೀಚಜಾತಿ ಜನನಕ್ಕೆ ಕಾರಣಎಂದು ಖಾತ್ರಿಯಾದ ಅವರು ತಕ್ಷಣವಲ್ಲಿ ಹಿಂಸಾ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಹತ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರು. ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಬೇಡರ ತಂದೆ-ತಾಯಂದಿರನ್ನು ಹಗಲಿರುಳು ಸೇವಿಸಿ ಶುಶ್ರೂಷೆ ಮಾಡಿದರು. ಸುಳ್ಳು, ವಂಚನೆ, ಕಪಟ, ಕಳವು ಮಾಡುವದನ್ನೆಲ್ಲ ಸರ್ವಥಾ ಬಿಟ್ಟು

ಹಗಲಿರುಳೂ ಭಗವಂತನ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡಹತ್ತಿದರು. ಬದುಕಿರುವವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಆಹಾರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸತೊಡಗಿದರು.

ನಿರ್ವೈರ, ನಿರ್ವೃತಿ, ಶಾಂತ, ನಿರ್ಮನ್ಯು, ಕೃತಿ, ವೈಧಸ, ಮಾತೃವರ್ತಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಆ ಪುಲಿಂದಪುತ್ರರು ತಮ್ಮ ಬೇಡ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಧ್ಯಾನಯೋಗ ಹಾಗೂ ಮಿತಾಹಾರ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಮುನಿವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದರು.

ವೃದ್ಧರಾದ ಅವರ ತಾಯಿ–ತಂದೆಗಳು ತೀರಿಕೊಂಡಬಳಿಕ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಧನಂಬರ್ಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಆ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಾಣ ಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದರು.

ಆ ಕಿರಾತ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಅವರು ಮಾಡಿದ ಮಾತೃಭಕ್ತಿ, ಪಿತೃಸೇವೆ ಮತ್ತು ಸತ್ಯ ಅಹಿಂಸಾದಿ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲ ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಕಾಲಂಜರ ಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಚಿಗರೆಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದರು.

ಉನ್ಮುಖ, ನಿತ್ಯವಿತ್ರಸ್ತ, ಸ್ತಬ್ಧಕರ್ಣ, ವಿಲೋಚನ, ಪಂಡಿತ, ಘಸ್ಮರ, ನಾದೀ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಹರಿಣ ಬಾಲಕರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಅವರು ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ಜಾತಿಸ್ಮರಣವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರು.

ಚಿಗರೆಗಳ ಜೀವನವೇ ಪರಿಶುದ್ಧ. ಮುನಿಸಮ್ಮತ. ಯಾರಿಗೂ ಉಪದ್ರವ ಮೀಯದ ಸುಂದರ ಶರೀರದ ಸಾಧುಸ್ವಭಾವದ ಸ್ವಚ್ಛಪ್ರಾಣಿಗಳು ಅವು. ಅವು ಯಾರಿಗೂ ಭಾರವಲ್ಲ. ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದು, ಹರಿವ ತೊರೆಯ ನೀರು ಕುಡಿದು ಹಸಿಯು ಹುಲ್ಲುತಿಂದು, ತಮ್ಮನೆರಳಿಗೆ ತಾವೇ ಅಂಜಿಕೊಂಡಿರುವ ಇಂಥ ಪವಿತ್ರ ಜೀವಿಗಳಾದ ಮೃಗಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಆ ಏಳು ಜನ ಋಷಿಕುಮಾರರಂತೂ ಹಸಿವೆ ನೀರಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಯೋಗ ಸಾಧನವನ್ನು ಮಾಡತೊಡಗಿದರು.

ಚಿಗರೆ ದ್ವಂದ್ವಜೀವಿ, ರಸಿಕಚೇತನ. ಪ್ರೇಮಮಾಧುರಿ ಹರಿಣಗಳ ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಪಾಕವನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತದೆ. ಹರಿಣ ಕುಲದಲ್ಲಿ ರತಿ ಒಂದು ಭೋಗವಲ್ಲ. ಅದೂ ಒಂದು ಆಹಾರ ನಿದ್ರೆಗಳಂತೆ ದೇಹಧರ್ಮ. ಅಲ್ಲಿ ಸಂಯಮ ಶಬ್ದ ಇಲ್ಲ. ವೈರಾಗ್ಯದ ಮಾತೇ ಇಲ್ಲ.

ಅಂಥ ಪ್ರಣಯ ಪ್ರವಣವಾದ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರೂ ಆ ಮುನಿತನೂಜರು ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವ ಜನ್ಮ ಸ್ಮರಣದಿಂದ ಜಾಗರೂಕರಾಗಿ ಚಿಗರೀ ದೇಹದಲ್ಲಿಯೂ ಚಂಚಲ ಚಿತ್ತರಾಗದೇ ಇದ್ದು ಯೋಗೋಪಾಸನೆ ಮಾಡಿದರು.

ಕೊನೆಕೊನೆಗುಂ ಶೂ ಯೋಗಾರೂಢವಾದ ಆ ತಪಸ್ವಿ ಚಿಗರೆಗಳು ಆಹಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದೇವರ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡತೊಡಗಿದವು ನೀರನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಭಜಿಸಹತ್ತಿದವು. ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಗೊಂದು ಹೆಜ್ಜೇನಿನಂಥ ಶುಚಿ ರುಚಿಯಾದ ನೀರಿನ ನೂರಾರು ಕಾರಂಜಿಗಳು ಪುಟಿಯುತ್ತಲಿರುವ ಆ ಕಾಲಂಜರ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಮರುಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕಂಳಿತವರಂತೆ ಜಲತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ಆ ಹರಿಣಕುಮಾರರು ಘೋರತ ಪವನಾಚರಿಸಿದರು. ಕಾಲಂಜರ ಕಾನನದ ಶೈಲಶ್ರೇಣಿಗಳ ಶಿಖರಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಆ ತಪೋ ಹರಿಣಗಳ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ನಾವು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಕ್ರಮೇಣ ತಪಃ ಕೃಶರಾಗಿ ಆ ಹರಿಣಗಳು ದೇಹತ್ಯಾಗಮಾಡಿದವು.

ಹೀಗೆ ಅಖಂಡ ತಪವನ್ನಾಚರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಆ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಮಕ್ಕಳು ಚಿಗರೆಯ ಜನ್ಮದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಿ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಸ್ವಚ್ಛ ಶರೀರದ ಚಕ್ರವಾಕ ಪಕ್ಷಿಯ ಜನ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಶರದ್ವೀಪದಂಥ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯ ಪವಿತ್ರ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ನಡುನೀರಲ್ಲಿ ನಿಂತೇ ತಪವನಾಚರಿಸಿದವು.

ಚಕ್ರವಾಕಕ್ಕೆ ಗೆಣವಕ್ಕಿ ಎಂದು ಹೆಸರು. ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ಪಕ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿ ಚಕ್ರವಾಕವು ಅತ್ಯಂತ ಕಾಮಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರೇಮಿ ಪಕ್ಷಿ. ಅದು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಪ್ರೇಯಸಿ ಅತ್ತಿತ್ತ ಹೋದರೂ ವಿರಹ ವೇದನೆಯಿಂದ ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುವದು. ಕಾಮಕೇಲಿಯೊಂದು ಚಕ್ರವಾಕ ಜೀವನದ ಉಸಿರು ಇದ್ದಂತೆ.

ಇಂಥ ಕಾಮಕೇಲೀಲೋಲವಾದ ಪ್ರಣಯಿ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಜಲಚರಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಏಳೂ ಋಷಿಕುಮಾರರು ಹುಟ್ಟಿದರೂ ಜನ್ಮಾಂತರ ಸಂಸ್ಕಾರದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ವ್ರತಸ್ಥರಾಗಿಯೇ ಉಳಿದರು. ವಿಷಯ ಸುಖದ ಆಶೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟು ಈ ಜಲೇಚರ ಯೋನಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವರು ಭಗವದಾರಾಧನೆಯ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದರು. ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ಅವರಿಗೆ ಶೀಲವೃತ್ತಿಗಳಿಗೆ ಅನುಸರಿಸಿ ನಿಸ್ಪೃಹ, ನಿರ್ಮಮ, ಕ್ಷಾಂತ, ನಿರ್ದ್ವಂದ್ವ, ನಿಷ್ಪರಿಗ್ರಹ, ನಿವೃತ್ತಿ, ನಿಭೃತ, ಎಂಬ ಏಳು ಹೆಸರುಗಳು ಗುಣಾನುಗುಣವಾಗಿ ಸ್ವಭಾವೋಚಿತವಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದವು.

ಈ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಅವು ಅನ್ನ ನೀರುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ತಪೋವೃತ್ತಿಯಿಂದಲೇ ತಮ್ಮ ತನು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದವು.

ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಅವರೆಲ್ಲ ಅತ್ಯಂತ ವಿಶುದ್ಧವಾದ ಮಾನಸ ಸರೋವರದ ಹಂಸಪಕ್ಷಿಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದರು. ಅವರ ಹಾಲಿನಂತೆ ಬೆಳ್ಳಗಾದ ಮೈಬಣ್ಣ ಹೃದ

ಯುವ ಪರಿಶುದ್ಧ ಸ್ವರೂಪದ ತಿಳಿವಿಗೆ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಬಂದಂತಿತ್ತು. ಅವುಗಳ ಅಂತರಂಗ ಶುದ್ಧಿ ಹಾಗು ಬಹಿರಂಗ ಶುದ್ಧಿಗೆ ಅನುರೂಪವಾಗಿ ಆಗಿನ ಅವರ ಶುಭ ನಾಮಂಗಳೂ ಆ ಪಾವನ ಜೀವನದ ಪಾವಿತ್ರ್ಯವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರುತ್ತಲಿದ್ದವು.

ಪದ್ಮಗರ್ಭ, ಅರವಿಂದಾಕ್ಷ, ಹೈಮಗರ್ಭ, ಸುಲೋಚನ, ಉರುಬಿಂದು. ಸುಬಿಂದು, ಕ್ಷೀರಗರ್ಭ ಎಂಬ ಅನ್ವರ್ಥಕವಾದ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಒಡಗೂಡಿದ ಆ ಮಾನಸ ಸರೋವರದ ತರಂಗಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸ ತೊಡಗಿದವು. ಕೇವಲ ಗಾಳಿಯನ್ನು ತಿಂದು ನೀರು ಕುಡಿದು ಅಖಂಡ ಧ್ಯಾನಪರಾಡುತ್ತ ಅನೇಕ ವರುಷಗಳವರೆಗೆ ಆ ಹಾಲಿನ ಬಣ್ಣದ ಹಂಸಗಳು ಜಲಾಶಯದಲ್ಲಿದ್ದು ಜಪ ಮಾಡುವ ಬಗೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಮುನಿಮನುಜರೆಲ್ಲ ಅಚ್ಚರಿಬಟ್ಟರು. ಎಷ್ಟೋ ತಪಸಿಗಳೂ ಕೂಡ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ನೋಡಿ ಕೌತುಕ ಬಟ್ಟು ಅವುಗಳ ತಪಸ್ವೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಕಂಡು ನಾಚುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬರುತ್ತಿತ್ತು.

ಹೈಮಾಚಲದ ಉತ್ತುಂಗ ಶೃಂಗಭೂಮಿಯಾದ ಕೈಲಾಸ ಪರ್ವತದ ಚಂದ್ರ ಚುಂಬಿನೀ ಶೈಲ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಗೌರೀಶಿಖರವೊಂದು ಧರಾತಲದ ಪುಣ್ಯಸ್ತಂಭವಾಗಿ ಪಾವಿತ್ರ್ಯ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದೆ. ಆ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದ ಪಾವಿತ್ರ್ಯವೆಲ್ಲವು ಕರಗಿನಿಂತು ಪರಶಿವನ ಕಾರುಣ್ಯ ಮಡುವುಗಟ್ಟಿದ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥವೇ ಮಾನಸ ಸರೋವರ.

ಹೀಗೆ ಪಾವಿತ್ರ್ಯ ಮಾಂಗಲ್ಯಗಳ ಸಂಗಮದ ಹೃದಯಂಗಮವಾದ ರಂಗಸ್ಥಲದಂತಿದ್ದ ಆ ಸರಸ್ತೀರದಲ್ಲಿ ಜಲತರಂಗಗಳ ಉತ್ಸಂಗಾಸನವನ್ನೇರಿ ಏಳು ಹಂಸಪಕ್ಷಿಗಳು ತಪವನ್ನಾಚರಿಸುತ್ತಲಿದ್ದವು. ನಿಸ್ತಬ್ಧವನಾಂತರಾಳದ ಅಂದಿನ ಪ್ರಶಾಂತ ಏಕಾಂತ ಆ ರಾಜಹಂಸ ಕುಲದ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳ ಮೌನಧ್ಯಾನಸಮಾಧಿಗೆ ಏಕತಾನತೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಬೀಸುವ ಮಂದಗಾಳಿಕೂಡ ನಿಷ್ಪಂದ ನೀರವತೆಯಿಂದ ಜೀರ್ಣಪರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಮರ್ಮರನಾದ ಗೈಯ್ಯದೆ ಮೂಕವಾಹಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಇಂಥ ಪ್ರಶಾಂತವಾತಾವರಣದ ಪ್ರಕೃತಿಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಮೌನಮಂಜೂಷಿಕೆಯ ಮುಚ್ಚಳವನ್ನು ಆದೆಷ್ಟೋ ದಿನ ಯಾರೂ ತೆಗೆಯದೇ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯ ಚಿರಂತನ ಮೌನಮೂರ್ಛೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ ಆ ಸರೋವರದ ಸಿರಿಗನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಚಲ ಪ್ರತಿಮೆಗಳಾಗಿ ನೀರ್ಗಲ್ಲುಗಳಾಗಿ ಕುಳಿತು ತಪಿಸುವ ಸಪ್ತಹಂಸಗಳ ಧ್ಯಾನಯೋಗವೂ ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ನಡೆದಿತ್ತು.

ಒಂದು ದಿನ ಕಾಂಪಿಲ್ಯ ನಗರಾಧೀಶ್ವರನಾದ ವಿಭ್ರಾಜ ಮಹಾರಾಜನು ವನ ವಿಹಾರ, ಜಲವಿಹಾರ, ವಸಂತವಿಹಾರಕ್ಕೆಂದು ತನ್ನ ರಾಣೀವಾಸದೊಂದಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ

ಬಿಜಯಂಗೈದಾಗ ಅಲ್ಲಿಯು ಮೌನದ ಮುಗಿಲಿಗೆ ಶಬ್ದಸ್ಪರ್ಶವಾದಂತಾಯಿತು. ದಾಸ
ದಾಸೀ ಗಣದಿಂದಲೂ ಹಾಗೂ ಅಂತಃಪುರದ ಚೆಲ್ವಿಕೆಯ ಚಾರು ಪುತ್ಥಳಿಗಳಂತಿರುವ
ರಮಣೀಮಣಿಯರಿಂದಲೂ ಒಡಗೂಡಿ ಮಹಾರಾಜನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಸ್ವಚ್ಛಂದ
ಜಲಕ್ರೀಡೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೇಲೀ ವಿಲಾಸ ವಿಹಾರ ವಿನೋದಗಳಿಂದ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರವಾದ
ಮಾನಸವನ್ನು ಶೃಂಗಾರ ರಂಗಮಂಟಪವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದನು.

ಆ ರಸಿಕರಾಜನು ಮುದ್ದಾನೆಯಂತೆ ಉದ್ದಾಮ ಜಲಕ್ರೀಡೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ,
ಮೇಲೆ ಬಂದಾಗ ದಾಸಿಯರು ಅವನಿಗೆ ಆಸನವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದರು. ಮತ್ತೊಬ್ಬ
ದಾಸಿ ಬೆಳ್ಮುಗಿಲಿನಂತೆ ತೆಳ್ಳಗಾದ ಹಾಗೂ ಬೆಳ್ಳಗಾದ ರೇಶಿಮೆಯ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು
ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ನಿಂತಿದ್ದಳು. ಅದನ್ನು ರಾಜ ಧರಿಸಿದಕೂಡಲೇ ಮಗದೊಬ್ಬ ದಾಸಿ
ಮಿಂಚಿನೆಳೆಗಳನ್ನು ನೆಯ್ದು ಮಾಡಿದಂತಿರುವ ಜರದ ಮೇಲುಂದವನ್ನು ತಂದು
ಮೈಮೇಲೆ ಹೊಚ್ಚಿದಳು. ಇನ್ನೊಬ್ಬಳು ಮರಿಚಂದ್ರನಂತಿರುವ ರನ್ನಗನ್ನಡಿ
ಯೊಂದನ್ನು ತಂದು ಮುಂದೆ ಹಿಡಿದಳು. ಅವನ ನಚ್ಚಿನಮಡದಿ ಬಂದು ಹಣೆಗೆ
ಕುಂಕುಮದ ಬಟ್ಟನ್ನಿಟ್ಟಳು. ಗಂಗೆಗೌರಿಯರಂತೆ ಧವವಸನಧಾರಿಣಿಯರಾದ ಇಬ್ಬರು
ವಾರವನಿತೆಯರು ಬಂದು ಚಾಮರಗಳನ್ನು ಬೀಸಹತ್ತಿದರು. ಅವನ ಪಾದಸಂವಾ
ಹನಕ್ಕಾಗಿ ನಾಲ್ಕುಜನ ತೊತ್ತುಗಳು ಮುಂದೆ ಬಂದು ಕುಳಿತರು. ಅವನ ಪಕ್ಕದ
ಆಸನವಲ್ಲಿ ಆಗ ಅವನ ಪಟ್ಟದರಾಣಿ ರತಿಗಿಂತ ಅತಿಶಯವಾದ ರೂಪಸಿರಿಯಿಂದ
ಬಳುಕುತ್ತ ಬಂದು ಕುಳಿತಳು.

ಮಹಾರಾಜನ ರಾಜೈಶ್ವರ್ಯದ ಈ ವೈಭವ ವಿಜೃಂಭಣೆಗಳನ್ನು ಕಂಡು
ಅಲ್ಲಿಯೇ ತಪೋಮಗ್ನವಾದ ಕೆಲವು ಹಂಸಗಳ ಮನಸ್ಸು ವಿಚಲಿತವಾಯಿತು.
"ನಾನಿಷ್ಟು ದಿನ ಅನ್ನ ನೀರುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಉಪವಾಸಬಿದ್ದು ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ತಪಸ್ಸು
ಮಾಡಿದೆ. ಒಮ್ಮೆಯೂ ಇಂಥ ಸುಖವನ್ನು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಇಷ್ಟುದಿನ ಮಾಡಿದ
ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಏನಾದರೂ ಪುಣ್ಯವು ಬಂದಿದ್ದರೆ ಅದರಿಂದ ಇಂಥ ರಾಜಭೋಗವಾ
ದರೂ ದೊರೆತರೆ ನಾವು ಹುಟ್ಟಿದ್ದೂ, ಇಷ್ಟು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟದ್ದೂ, ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದೂ
ಸಾರ್ಥಕ. ದೇವರೆ ! ನನ್ನನ್ನು ಇಂಥ ರಾಜವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಸಲಾರೆಯಾ ! "
ಎಂದು ಅಂಥ ಒಂದು ಹಂಸವು ನಿಟ್ಟುಸಿರನ್ನು ಎಳೆಯಿತು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅದರ ಎಡಬಲವಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಎರಡು ಹಂಸಗಳು ನೀನು ರಾಜ
ನಾಗುವದಾದರೆ ನಾವೂ ನಮ್ಮ ತಪಸ್ಸಿನ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ನಿನ್ನ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿ ಮಿತ್ರ
ರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಬರುವೆವು ಎಂದಂದವು.

ಈ ಮೂರೂ ಮರಾಳಗಳ ಮಗ್ಗುಲಿನ ವೀಚೀವಿಸ್ತರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಷ್ಠಿತವಾದ ಶುಚಿ

ವಾಕ್ ಎಂಬ ಹಕ್ಕಿಯು ರಾಜನಾಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದ ಮೊದಲಿನ ಹಂಸವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿತು. "ಎಲೋ ಹುಚ್ಚ ಹಂಸವೇ! ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಕುಮಾರರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ನಾವು ಒಂದು ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ದುಷ್ಕರ್ಮದಿಂದ ಅನೇಕ ನೀಚ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ತೊಳಲಿ ಬಳಲಿ ಪಾಪವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ತುಸು ಶುದ್ಧಿ ಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದಿನ ಜನುಮದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ವೈರಾಗ್ಯಭಾಗ್ಯದಿಂದ ಯೋಗಾರೂಢರಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆದು ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದೆವು. ಆದರೆ ನಿಮಗೆ ಇದೀಗ ಈ ಕ್ಷುಲ್ಲಕವಾದ ರಾಜೈಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ವಿಷಯಲಾಲಸೆಯುಂಟಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ತಪವನ್ನೆಲ್ಲ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಧಾರೆಯೆರೆಯಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವಿರಿ.

ನೀನು ಬಯಸಿದಂತೆ ಕಾಂಪಿಲ್ಯದೇಶದ ಮಹಾರಾಜನಾಗಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸುವಿ. ಇವರಿಬ್ಬರೂ ನಿನ್ನ ಸಹಾಯಕ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗುವರು. ನೀವು ಮೂವರೂ ಸಂಸಾರಜಾಲದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿರಿ. ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗಿರಿ. ಉಳಿದ ನಾವಂತೂ ನಾಲ್ಕುಜನರು ಪರಮ ಪದಕ್ಕೆ ಹೊರಟೆವು" ಎಂದು ಹೇಳಿತು.

ಹೀಗೆ ಯೋಗಭ್ರಷ್ಟರಾದ ಆ ಮೂವರನ್ನು ಜರಿದು ಶಪಿಸಿ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಪ್ರವಣಮನಸ್ಕರಾದ ಉಳಿದ ನಾಲ್ಕು ಜನರಿಗೆ ಚಂಚಲಚಿತ್ತರಾದ ಇವರ ಜೊತೆಗೆ ಮಾತನಾಡಲೂ ಅಸಹ್ಯವೆನಿಸಿತು. ಆಗ ಭೋಗಾಭಿಲಾಷುಕರಾದ ಮೂವರು ಉಳಿದ ಚತುರಮತಿಗಳಾದ ಆ ಚತುರ್ಯೋಗಿಗಳನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡು ದೀನವಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡರು. "ತಮ್ಮ ತಪ್ಪನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಉದ್ಧಾರದ ದಾರಿ ತೋರಿರೆಂದು" ಕೇಳಿಕೊಂಡು "ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮುಕ್ತಿಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗದೇ ನಮ್ಮನ್ನೂ ನಿಮ್ಮ ಜೊತೆಗೇ ಕರೆದೊಯ್ಯಿರಿ" ಎಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿದರು. ಆಗ ಅವರ ದೀನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಮನ ಕರಗಿದ ಅವರು ತಮ್ಮ ಸೋದರರೇ ಆದ ಆ ಮೂವರು ಮುಗ್ಧರಿಗೆ ಒಂದು ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಿ "ಈ ಮಂತ್ರವರ್ಣವನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ನಿಮಗೆ ವೈರಾಗ್ಯ ಉದಯವಾಗಿ ತಕ್ಷಣ ಮನೆಮಾರುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ವಿರಕ್ತರಾಗಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಬಂದು ಕೂಡುವಿರಿ. ಬಳಿಕ ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿಯೇ ಭಗವದಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಉದ್ಧೃತರಾಗೋಣ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸಮಾಧಾನಮಾಡಿ ಕಳಿಸಿದರು.

ಇತ್ತ ಆ ಸರೋವರದ ನೀರಿನಾಸನದ ಮೇಲೆ ನಿಸ್ತಬ್ಧವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಧ್ಯಾನಾರೂಢವಾದ ಆ ಸಪ್ತಹಂಸಗಳ ಮೌನ ಹಾಗೂ ಯೋಗಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಅದರ ತೀರದಲ್ಲಿಯೇ ರಾಣೀವಾಸದೊಂದಿಗೆ ವಿಶ್ರಮಿಸುತ್ತಲಿರುವ ಮಹಾರಾಜನಿಗಾದರೂ ಮಹಾಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ರಾಜರ್ಷಿಯಾದ ಅವನಿಗೆ ನಾಚಿಕೆಯೂ ಆಯಿತು.

"ಇಂಥ ಚಂಚಲಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳೂ ಯೋಗಾರೂಢವಾಗಿ ಧ್ಯಾನೈಕಲೀನಮಾನಸಗಳಾಗಿ ಮಾನಸ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಸಾಧನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿರುವಾಗ ನಾನು ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದರೂ ಅಂಥ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಈ ಹಕ್ಕಿಗಳಿಗಿಂತ ನನ್ನ ಜನ್ಮ ಕಡೆಯಾಯಿತು. ನಾನು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಈ ಏಳು ಮರಾಳಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಯಾವದಾದರೊಂದರ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟಿಬರಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಇಂಥ ಯೋಗಿಗಳ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಜನಿಸಿದ ನಾನೂ ಯೋಗಿಯೇ ಆಗಬಹುದು." ಎಂದು ವಿಭ್ರಾಜನು ಮನದಲ್ಲಿ ಅಂದುಕೊಂಡನು. ಅದೇ ಬಲವತ್ತರವಾದ ವಾಸನೆಯ ಬಲದಮೇಲಿಂದ ಅವನು ಮುಂದೆ ಇದೇ ತನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಆ ಹಂಸದ (ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತನ) ಮಗನಾಗಿ ವಿಷ್ವಕ್‌ಸೇನನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಬಂದನು.

ಆ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಧ್ಯಾನಯೋಗ ಮತ್ತು ತಪಃಸಮಾಧಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು ವಿಭ್ರಾಜಮಹಾರಾಜನ ಮನದಲ್ಲಿ ವೈರಾಗ್ಯದ ವಿವೇಕ ಮೂಡಿತು. ಅವನು ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಮರಳಿಬಂದು ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಅಣುಹನನ್ನು ಪಟ್ಟದಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಅವನಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಭಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಒಪ್ಪಿಸಿ ತಾನು ಮಾನಸಸರೋವರದ ತಪಸ್ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಮತ್ತು ಆ ರಾಜಹಂಸ ಪಕ್ಷಿಗಳಂತೆ ರಾಜನಾದರೂ ಜಪತಪೋನುಷ್ಠಾನ ಮಗ್ನನಾಗಿ ಪರಮಹಂಸಪದವಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದನು.

ರಾಜರಾಜೇಶ್ವರನಾದ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತನು ಈ ಅಣುಹ ಮಹಾರಾಜನ ಸುಪುತ್ರ. ಭಾಗವತ ಸಂಹಿತೆಯ ಮಂತ್ರದ್ರಷ್ಟಾರರಾದ ಶ್ರೀಶುಕಾಚಾರ್ಯರ ಮಗಳಾದ ಕೃತ್ವಿ ಇವನ ತಾಯಿ. ದೇವಲ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಮಗಳಾದ ಸನ್ನತಿ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತನ ಪಟ್ಟದರಸಿಯೂ ಪ್ರೇಯಸಿಯೂ ಆಗಿದ್ದಳು.

ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತನಿಗೆ ಪಶುಪಕ್ಷಿ ಹಾಗೂ ಕ್ರಿಮಿಕೀಟಗಳ ಭಾಷೆಯೆಲ್ಲವೂ ತಿಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದು ದಿನ ಅವನು ತನ್ನ ಒಲವಿನ ಮಡದಿಯಾದ ಸನ್ನತಿಯೊಡನೆ ವನವಿಹಾರಕ್ಕೆಂದು ನಿಸರ್ಗದ ನೆಲೆವೀಡಾದ ಒಂದು ತರುಲತಾ ಪ್ರತಾನಗಳಿಂದ ಗಹನಗೂಢವಾದ ವಿಪಿನಗರ್ಭಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಚೆಲುವು, ಹೂವು ಹಸಿರುಗಳ ಕುಸುರು, ಶಕುಂತಗಳ ಕಿಲಕಿಲಾಟ, ಏಕಾಂತ ಪ್ರಶಾಂತಿ ಅವನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೂರೆಗೊಂಡವು. ರಮಣೀಯವಾದ ಆ ಶ್ರೀಶೈಲಸಾನುಪ್ರದೇಶದ ತಂಪಿನೆಡಪಿನಲ್ಲಿ ಒಂದೆಡೆ ರಾಜರಾಣಿಯರು ವಿಶ್ರಮಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಾಗ ಮಹಾರಾಜನು ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಲೇ ನಗಹತ್ತಿದನು.

ಅವನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಚಿಗುರು ಹಾಸಿಗೆಯಮೇಲೆ ಹೂವಿನಂತೆ ಹಗುರಾಗಿ ಪವಡಿಸಿದ ರಾಣಿಗೆ ರಾಜನ ಈ ಆಕಸ್ಮಿಕ ಅಟ್ಟಹಾಸವನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಚ್ಚರಿಯಾಯಿತು.

"ಅದೇನು ಪ್ರಿಯ ! ಹೀಗೇಕೆ ನಗುತ್ತಿರುವಿರಿ ? " ಎಂದು ಸಲುಗೆಯ ಸರಸದಿಂದ ಕೇಳಿದಳು ಆ ರಾಣಿ.

ರಾಜನ ನಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ರಾಣಿಗೆ ಏನೂ ಉತ್ತರ ಕೊಡದೇ ಅವನು ತನ್ನ ನಗೆಯ ತಾನಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಹತ್ತಿದನು. ರಾಣಿಗೆ ಬಹಳ ಅವಮಾನ ಎನ್ನಿಸಿತು,

ಅವಳು ಆ ವನಾಂತರದ ಪ್ರತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಚಿಗರಿಗಂಗಳ ನೋಟ ಬಿರಿಸಿ ನೋಡಿದಳು. ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಹೊರತು ರಾಜನಿಗೆ ನಗಲಿಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ವಸ್ತುವೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಅವಳಿಗೆ ಅನಿಸಿತು. ಮತ್ತು ರಾಜನು ತನ್ನನ್ನು ನೋಡಿಯೇ ನಗುತ್ತಲಿರುವನೆಂದು ಖಾತ್ರಿಯೂ ಆಯಿತು.

ಆಗ ಅವಳ ತುಟಿಪಕಳೆಯ ತುದಿಕಳಿಸಿನಿಂತಿದ್ದ ನಗೆ ಮಾಯವಾಗಿ ಹುಬ್ಬಿನ ಗಂಟು ಕಗ್ಗಂಟು ಹಬ್ಬಿನಿಂತಿತು. ಹಣೆಯ ಹಲಗೆಯಲ್ಲಿ ನರಗಳು ಉಬ್ಬಿ ಬಂದವು. ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಅವಳು ಎದ್ದುನಿಂತು "ನೀವೇಕೆ ನಗುತ್ತಿರುವಿರಿ ? ಹೇಳಿರಿ" ಎಂದು ಒಕ್ಕರಿಸಿ ರಾಜನೆಡೆಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಸರಳನ್ನು ಎಸೆದಳು.

ರಾಜನು ಗುಲಗಂಜಿಯಹಾದ ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ ಕಾಯ್ದು ಕೆಂಜಗದಂತಾದ ಕಪೋಲಪಾಲಿಯನ್ನೂ ಕಂಡು ನಗೆಯನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿದು "ಪ್ರೇಯಸಿ ! ನಾನು ನಕ್ಕರೆ ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟೇಕೆ ಕೋಪ? ಇಷ್ಟೇಕೆ ಆಟೋಪ ? ಏನೋ ನನಗೆ ನಗೆಬಂದಿತು, ಸಹಜವಾಗಿ ನಕ್ಕೆ, ಅಷ್ಟೆ" ಎಂದ. ಆಗ ರಾಣಿಯು "ನಿಮ್ಮಿಂದ ನಗಿಸಿಗೊಂಡು ಬಾಳುವದಕ್ಕಿಂತ ಸಾ" ......ರಾಣಿಯು ದುಃಖ ಉಕ್ಕರಿಸಿ ಬಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಉಕ್ಕಹತ್ತಿತು.

ಆಡಾಡುತ್ತಲೇ ನಗೆಹೋಗಿ ಹೊಗೆಯೇಳುವ ಈ ವಿಷಮ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಜನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೋವಾಯಿತು. ಅವನು ಪ್ರೇಮಂತರಂಗಿತವಾದ ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ರಾಣಿಯ ಚಿಬುಕವನ್ನು ಹಿಡಿದೆತ್ತಿ ಸ್ನೇಹಸಿಂಚಿತ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಹೇಳಿದನು.

"ಇಲ್ಲ ರಾಣೀ ! ನಿಜವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ನಾನು ನಕ್ಕದ್ದು ಆ ಇರುವೆ ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ. ಇಕೋ ಈ ಗಿಡದಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನ ಒಡೆಯ ಮೇಲೆ ಎರಡು ಇರುವೆ ಗಂಡ-ಹೆಂಡತಿಯರು ಪ್ರಣಯ ಕಲಹ ನಡೆಯಿಸಿದ್ದವು. ಗಂಡ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಕಾಲುಬಿದ್ದು ಬೇಡಿಕೊಂಡು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಎಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಹೆಂಡತಿ ಇರುವೆ ಕೇಳದೆ ಮೋರೆ ತಿರುವಿಕೊಂಡೇ ಹೊರಟಿತು. ಗಂಡು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಬಿದ್ದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿತ್ತು. ಅದರ ದೈನ್ಯ ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣಿರುವೆಯ ದರ್ಪ

ಗಳನ್ನು ಕಂಡು ನಗೆಬಂದಿತು ” ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಜ ರಮಣಿಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಕೋಪ ಕೆರಳಿ ಬಿರುಸಾಗಿ ನುಡಿದಳು.

“ನಾನು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಪಂಡಿತರನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು ವೇದಗುಹ್ಯವಾದ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ತಿಳಿದರೂ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಂದಿನ ವರೆಗೆ ಯಾರೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ನಿಮಗೊಬ್ಬರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅದು ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ? ನನ್ನನ್ನು ಉಪಹಾಸಮಾಡಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ್ದನ್ನು ಮರೆಮಾಚಲು ಇದೊಂದು ನೆಪ ಮಾತ್ರ.”

“ಸತ್ಯವಾಗಿಯೂ ನನಗೆ ಇರುವೆಗಳ ಭಾಷೆ ತಿಳಿಯುವದು ಅರಸಿ ! ”

“ಹಾಗಾದರೆ ಅದನ್ನು ನನಗೂ ಕಲಿಸಿರಿ ನೋಡೋಣ. ನಾನೂ ಕಲಿತು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.”

‘‘ಅದು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಕಲಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲ. ನನಗೆ ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಯುವದು.”

“ಅಹುದು, ಅದು ಹೇಗೆ ಕಲಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದೀತು! ಹೆರವರನ್ನು ಉಪಹಾಸ ಮಾಡಿ ಅಪಮಾನಮಾಡುವ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಸಿದರೆ ಬರುವದಲ್ಲ. ಆ ಕಪಟ, ಈ ಕ್ರೌರ್ಯ, ಇಂಥ ವಂಚಕತೆಗಳು ನಿಮ್ಮಂಥ ಪುರುಷರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಹುಟ್ಟಾಬರುವ ಗುಣಗಳು.”

‘‘ಇಂದಿನಿಂದ ನಾನು ಊಟವನ್ನೂ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಮಾತನ್ನೂ ಆಡುವದಿಲ್ಲ. ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡರೇ ಅಸಹ್ಯಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ನಿಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುವದೂ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗೇ ಅನ್ನ ನೀರು ಬಿಟ್ಟು ನಿದ್ದೆಗೆಟ್ಟು ಒದ್ದಾಡುತ್ತ ಪ್ರಾಣ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುವೆನು. ಆ ಮೇಲಾದರೂ ನೀವು ನನ್ನ ಈ ದುರ್ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ ಹೇಸಿಕೊಂಡು ತ್ರಾಸ ಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವದು ತಪ್ಪುವದು.” ಎಂದು ಫೂತ್ಕರಿಸಿ ಅತ್ತುಕರೆದು ಹುಬ್ಬುಗಂಟಿಕ್ಕಿ ಬಿಗಿದುಕೊಂಡು ಕುಳಿತಳು.

ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ಇರಿವೆಗಳ ಪ್ರೇಮಕಲಹ ಸುಖಾಂತವಾಗಿ ಕೊನೆಗೊಂಡು ಗಂಡು ಇರುವೆ ಒಂದು ಸಕ್ಕರೆಯ ಕಣವನ್ನು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಹೆಂಡತಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಲಿತ್ತು. ಹೆಣ್ಣಿರಿವೆ ಅದನ್ನು ಅಕ್ಕರತೆಯಿಂದ ನಕ್ಕು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಲಿತ್ತು. ರಾಜ ಆ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ರಾಣಿಗೆ ತೋರಿಸಿದ. ಅವಳು ಅತ್ತ ನೋಡದೇ ಮುಖ ತಿರುವಿಕೊಂಡು ಅಳುತ್ತಲೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಳು.

ಊರಿಗೆ ಬಂದಬಳಿಕಾದರೂ ರಾಣಿಯು ಉರಿ ಮೋರೆ ಪ್ರಸನ್ನವದನವಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ರಾಜ ಹಾಗೂ ಅವನ ಸರ್ವ ಸಚಿವರು ದಾಸದಾಸಿಯರು ಎಲ್ಲರೂ ಬಂದು ಎಷ್ಟೇ ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿದರೂ ಅವಳಿಗೆ ತನ್ನ ಗಂಡನ ಬಗೆಗೆ ಸದಭಿಪ್ರಾಯ ಮೂಡ ಲಿಲ್ಲ. ದುಮ್ಮಾನ ದೂರಾಗಲಿಲ್ಲ. ಬಿಗುವು ಸಡಿಲಾಗಲಿಲ್ಲ.

ರಾಣೀವಾಸದ ಸರಸ ಶೃಂಗಾರಗಳೆಲ್ಲ ಅಸ್ತವಾದವು. ನಗೆ ವಿನೋದ ಪರಿ ಹಾಸಗಳಂತೂ ಎಂದೋ ನಿಂತುಹೋದವು. ಸಂಗೀತ ಸರಸಾಲಾಪಗಳು ಗತ ಗೋಷ್ಠಿಯಾದಿ ಅಂತಃಪುರವೆಲ್ಲ ಮೋಡ ತುಂಬಿದ ಮುಂಗಾರು ಮುಗಿಲು ಆಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಗುಡುಗು ಸಿಡಿಲು ಆರ್ಭಟಿಸಿ, ಶೋಕ ವಿಲಾಪ ಪ್ರಲಾಪ ನಿಟ್ಟು ಸಿರುಗಳು ಹಗಲಿರುಳೂ ಒಟ್ಟಣಿಸಿ ನಿಂತವು.

ಅರಮನೆಯು ಆ ಶೃಂಗಾರಭೂಮಿಯು ಸ್ಮಶಾನಭೂಮಿಯಂತೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಮೂಕ ಶೋಕದ ಅವ್ಯಕ್ತ ವೇದನೆಯಿಂದ ನರಳುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಲಿತ್ತು.

ವಿರಸವಿದೀರ್ಣವಾದ ಆ ತನ್ನ ಸುಂದರವಾದ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನಂತೆ ನಗೆ ವಿನೋದ ಸರಸಾಲಾಪ ಶೃಂಗಾರಗಳ ರಂಗು ತುಂಬಬೇಕೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೆಲ್ಲವೂ ವಿಫಲವಾಗಿ ಅದರಿಂದ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ವೈರಸ್ಯ ವಿಲಾಪ ವಿದ್ವೇಷಗಳೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಹತ್ತಿದವು. ಆಗ ಆ ರಾಜನು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ ಮಾಡಿ ಬೇಸತ್ತು ಕೊನೆಗೆ ನಿರಾಶನಾಗಿ ನಿರ್ವೇದವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು.

"ಈ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಒಲಿಸುವ ಇಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ನಾನು ದೇವರನ್ನು ಒಲಿಸಲು ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಈ ನಾರಿಯ ಬದಲು ನಾರಾಯಣನನ್ನೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್‌ಕರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಛೀ! ಧಿಕ್ಕಾರವಿರಲಿ ನನ್ನ ಈ ಸ್ತ್ರೈಣ ಬುದ್ಧಿಗೆ" ಎಂದುದ ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಲೆ ಸಂಸಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ತಪಸ್ಸಿಗಾಗಿ ತಪೋವನಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

ಘೋರವಾದ ಅರಣ್ಯವೊಂದರಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರದಿಂದ ಸಂತ್ರಸ್ತನಾಗಿ ನಿರ್ವಿ ಣ್ಣನಾದ ಆ ರಾಜರ್ಷಿ ಒಂಟಿಗಾಲಿನಿಂದ ಉಪವಾಸ ನಿಂತು ಅತ್ಯುಗ್ರವಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸಿದನು. ಅದರಿಂದ ಅವನ ದಾರುಣವಾದ ತೀಕ್ಷ್ಣ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಭಗವಾನ್ ನಾರಾ ಯಣನು ಮೆಚ್ಚಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದನು. ಭಗವಂತನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಅವನಿಗೆ ದಿವ್ಯ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಯಿತು. ಅವನ ಮನದ ಕೋಪ ಕಾಲುಷ್ಯ ತಾಪತ್ವೇಷಗಳೆಲ್ಲ ಅಳಿದುಹೋಗಿ ಹೃದಯವು ತಿಳಿಗನ್ನಡಿಯಂತೆ ಸುಪ್ರಸನ್ನವಾಯಿತು. ಹೆಂಡತಿ ಯೊಂದು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಮಹೋಪಕಾರವನ್ನೇ ಮಾಡಿದಳೆಂದು ಅವಳ ಬಗೆಗೆ ಅವನಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಯೆನಿಸಿತು.

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರ ವಿಳಂಜನ ಮಕ್ಕಳು ಗೋಹತ್ಯೆ ಗುರುದ್ರೋಹಗಳ ಪಾತಕ ದಿಂದ ಜನ್ಮಜನ್ಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ತೊಳಲಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ಮನುಷ್ಯರಾಗಿ ಕಾಂಪಿಲ್ಯ ನಗರ ದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕೊನೆಯ ಜನ್ಮವನ್ನು ಎತ್ತಿದರು. ಆ ಕೌಶಿಕ ಕುಮಾರರಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯ ವನಾದ ಪಿತೃವರ್ತಿ ಎನ್ನುವವನೇ ಹಂಸಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ರಾಜನಾಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿ ಆ ಕಾಂಪಿಲ್ಯನಗರದ ರಾಜನಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಬಂದಿದ್ದನು. ಅವನ ಪಾರ್ಶ್ವವರ್ತಿಗಳಾದ ಎರಡು ಹಂಸಗಳಲ್ಲಿ ಕವಿ ಎಂಬ ಕೌಶಿಕ ಪುತ್ರನು ಪಾಂಚಿಕ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಬಂದು ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತನ ಮಂತ್ರಿಯಾದನು. ಋಷಿ ಪುತ್ರರಲ್ಲಿ ಆರನೆಯವನಾದ ಖಸ್ರಮನು ಕೊನೆಯಂದಾದ ಈ ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಕಂಡರೀಕನೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತನ ಪ್ರಧಾನ ಅಮಾತ್ಯನಾಗಿ ಪ್ರಾಣಪ್ರಿಯಮಿತ್ರನೂ ಆದನು.

ಹಂಸ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ವೈರಾಗ್ಯ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದು ಯೋಗಸಾಧನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಇನ್ನುಳಿದ ನಾಲ್ಕು ಕೌಶಿಕ ಕುಮಾರರಾದರೂ ಅದೇ ಕಾಂಪಿಲ್ಯ ನಗರ ದಲ್ಲಿ ವೇದವೇದಾಂತ ಪಾರಂಗತನಾದ ಓರ್ವ ಕಡುಬಡವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರು. ಅವರ ಜ್ಞಾನವಿಜ್ಞಾನ ಪ್ರಾಜ್ಞತೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಧೃತಿ ಮಾನ್, ಸುಮನ, ವಿದ್ವಾನ್, ತತ್ವದರ್ಶಿ ಎಂದು ಅನ್ವರ್ಥಕ ಹೆಸರುಗಳಿದ್ದವು.

ಈ ವಿಪ್ರಯೋನಿಯಲ್ಲಿಯಂತೂ ಅವರ ಜಾತಿಸ್ಮರಣೆ ನಿತ್ಯಜಾಗರೂಕವಾಗಿ ದ್ದುದರಿಂದ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಬ್ರಹ್ಮಮೀಮಾಂಸೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪಾರಂಗತರಾದರು. ಭಕ್ತಿವಿರಕ್ತಿಗಳು ಅವರಿಗೆ ರಕ್ತ ಗತವಾಗಿ ಬಂದರೆ ಶಮದಮಗಳು ಅವರನ್ನೇ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದವು. ಯಮ-ನಿಯಮ-ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ-ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ-ಧ್ಯಾನ-ಧಾರಣೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಅವರ ಯೋಗಶಕ್ತಿ ಬೆಳೆದು ಬ್ರಹ್ಮಾಪರೋಕ್ಷದ ಫಲಾವಾಪ್ತಿಗೆ ಅವರ ಜ್ಞಾನ ಪರಿ ಪಾಕಗೊಂಡಿತ್ತು. ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಅಸಾರತೆಯು ಬುದ್ಧಿ ಅವರಿಗೆ ಎಂದೋ ಹುಟ್ಟಿ ಬಿಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ವನಿತಾವಿತ್ತಾದಿ ವಿಷಯಂಗಳ ಕಡೆಗೆ ಕಣ್ಣೆತ್ತಿಕೂಡ ನೋಡದೇ ವೀತರಾ ಗರಾದ ಆ ನಾಲ್ವರೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಮಾರರು ಒಂದುದಿನ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೊರಟು ನಿಂತರು.

ಆಗ ಮುಪ್ಪಿನಿಂದ ಹಣ್ಣಾದ ಅವರ ತಂದೆ ಮಕ್ಕಳ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು "ನೀವು ಇಷ್ಟು ಪಂಡಿತರಾಗಿ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರದ ಮರ್ಮವನ್ನೆಲ್ಲ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ. ಮುಪ್ಪಿನ ಮುಂದುಕರಾದ ತಾಯಿ-ತಂದೆಗಳು ದಾರಿದ್ರ್ಯದಿಂದ ಉಪವಾಸ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಯುತ್ತಲಿರುವಾಗ ಅವರನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೋದರೆ ಅದು ಏನು ಧರ್ಮ?

ದೊಡ್ಡವರಾದ ಬಳಿಕ ವೃದ್ಧರಾದ ತಂದೆ-ತಾಯಿಂದಿರ ಹೊಟ್ಟೆಗೂ ಹಾಕದ, ಬಟ್ಟೆಯನ್ನೂ ಈಯದ, ದಾರಿದ್ರ್ಯವನ್ನೂ ಪರಿಹರಿಸದ ಮಕ್ಕಳು ಯಾತರ ಮಕ್ಕಳು ? ನೀವು ನಮ್ಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡದೆ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೋಗಕೂಡದು" ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದರು.

ಆಗ ಋಷಿಕುಮಾರರು ತಮ್ಮ ಸ್ಥವಿರನಾದ ತಂದೆಗೆ ಎರಡು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟು "ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ರಾಜ ಹಾಗೂ ಅವನ ಇಬ್ಬರೂ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಪಾಂಚಿಕ ಮತ್ತು ಕಂಡರೀಕ ಈ ಮೂವರೂ ಕೂಡಿ ಇದ್ದಾಗ ಅವರೆದುರಿಗೆ ಹೇಳಿಬಿಡು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ರಾಜಾಮಾತ್ಯರು ವಂಶಪರಂಪರಾ ನಿನ್ನ ಬಡತನವೇ ಹಿಂಗುವಷ್ಟು ವಿಪುಲೈಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಎರಡು ಪದ್ಯಗಳು ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ ಕಾಮಧೇನುಗಳಿದ್ದಂತೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ನೀವು ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತನ ಎದುರು ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟರೆ ಸಾಕು. ಅದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಕಾಮಿತಾರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅವನು ನೀಡುವನು. ಅಕ್ಷರಕ್ಕೊಂದು ಲಕ್ಷರೂಪಾಯಿ ಬೇಡಿದರೂ ಕೊಡಲು ಸಾಕು." ಎಂದು ಹೇಳಿ ಚತುರ್ವಿಧ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳೇ ಮೈವೆತ್ತು ಬಂದಂತಿರುವ ಆ ನಾಕೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಮಾರರು ತಮ್ಮ ತಂದೆ-ತಾಯಂದಿರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ಅವರ ಅಪ್ಪಣೆ ಆಶೀರ್ವಾದಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೊರಟರು.

ಅವರ ತಂದೆಯಾದ ಆ ಮುದುಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮಕ್ಕಳು ಹೇಳಿದ ಆ ಎರಡು ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಬಾಯಿಪಾಠ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ರಾಜನೆದುರು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಪಠಿಸಬೇಕೆಂದು ಅರಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟನು.

ಅದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತನು ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಏಳುದಿನ ತಪಸ್ಸುಮಾಡಿ ದೇವರದರ್ಶನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ತೃಪ್ತಭಾವದಿಂದ ಕಾಂಪಿಲ್ಯನಗರಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ಬರುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಭಗವಂತನಿಂದ ವರವನ್ನು ಹೊಂದಿ ತಪೋವಿಜಯಶಾಲಿಯಾಗಿ ಬರುತ್ತಲಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತನನ್ನು ಪ್ರಜಾ-ಪರಿವಾರ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ಆಪ್ತೇಷ್ಟ ಪೌರಪರಿವಾರದವರೆಲ್ಲ ಕೂಡಿ ಹೊಗಳಸದಿಂದ ಹೊಳೆಯುತ್ತಲಿರುವ ಬಂಗಾರದ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಗೊಂಡು ಮೆರವಣಿಗೆಯಿಂದ ಕರೆತರುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾದ ಕಂಡರೀಕನು ಬಹಳ ಸಂತಸ ಹಾಗೂ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ತಾನೇ ಕುದುರೆ ಲಗಾಮು ಹಿಡಿದು ರಥವನ್ನು ಹೊಡೆಯುತ್ತಲಿದ್ದನು. ರಾಜನ ಮಿತ್ರನಾದ ಪಾಂಚಿಕ ಮಂತ್ರಿಯು ಹಂಸಧವಲವಾದ ಚಾರುಚಾಮೀಕರದ ಚಾಮರವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಅಲ್ಲಿಯೇ ರಥದಲ್ಲಿ ನಿಂದು ರಾಜನಿಗೆ ಬೀಸುತ್ತಲಿದ್ದನು. ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿಯ ನರನಾರಿಯರೆಲ್ಲ ನಾರಾಯಣನಿಂದ ವರವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಆ ಪ್ರಜಾನಾಥನಿಗೆ ಮನೆಮನೆಗೆ ಆರತಿ ಎತ್ತಿ ಅರಳು ತೂರಿ ಜಯ ಘೋಷ

ಮಾಡಿ ಆದರಾಭಿಮಾನಗಳನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸುತ್ತಲಿದ್ದರು. ರಾಜರಥವು ವಿಪರೀತವಾದ ಜನಸಂದಣಿಯಲ್ಲಿ ಮಂದಮಂದವಾಗಿ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಲಿತ್ತು.

ಆ ಭಯಂಕರವಾದ ಜನಸಮ್ಮರ್ದದ ನೂಕುನುಗ್ಗಲಲ್ಲಿಯೇ ಮುದುಕನಾದ ಆ ಕಡುಬಡವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಎಡವುತ್ತ ಮುಗ್ಗರಿಸುತ್ತ ಬಂದನು. ಏಳುತ್ತ ಬೀಳುತ್ತಲಿರುವ ಈ ವೃದ್ಧಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಸಾಹಸ ಹಾಗೂ ಗಡಿಬಿಡಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಜನರೆಲ್ಲ ದಾರಿಬಿಟ್ಟರು. ಅವನು ಧಾವಿಸಿ ರಾಜನ ರಥದ ಹತ್ತಿರ ಬಂದನು.

ರಥಾರೂಢನಾದ ರಾಜ ಜನಸ್ತೋಮದ ಸಹಸ್ರಾರು ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿರುವ ವಂದನೆ ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮಂದಹಾಸದಿಂದಲೇ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತ ಸಾಕ್ಷಾದ್ ಇಂದ್ರನಂತೆ ಆನಂದದಿಂದ ಕುಳಿತಿದ್ದ. ಆ ಇಬ್ಬರೂ ಮಂತ್ರಿಗಳಂತೂ ನಮ್ಮ ಸಮಾನರಾರಿದ್ದಾರೆ. ಎಂಬ ಧನ್ಯತೆಯ ಭಾವದಿಂದ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ಶ್ರೀಮದ್ ಗಾಂಭೀರ್ಯದಿಂದ ರಥಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಆಸೀನರಾಗಿದ್ದರು. ತೇರು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಮುಂದೆ ಸಾಗುತ್ತಲಿತ್ತು.

ಹೀಗೆ ಮೆರವಣಿಗೆ ಒಳ್ಳೆ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಲಿದ್ದಾಗ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ತೇರಿನ ತೀರ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಗಂಟಲವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಉಚ್ಚಕಂಠದಿಂದ ಹೇಳತೊಡಗಿದ. ರಾಜ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯವಿಟ್ಟು ಆಲಿಸ ತೊಡಗಿದರು. ಜನವೆಲ್ಲ ಒಮ್ಮೆಲೆ ನಿಶ್ಶಬ್ದವಾಯಿತು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ದನಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕೇಳಿಬರಹತ್ತಿತು.

"ಸಪ್ತವ್ಯಾಧಾ ದಶಾರ್ಣೇಷು ಮೃಗಾಃ ಕಾಲಂಜರಿ ಗಿರೌ
ಚಕ್ರವಾಕಾಃ ಶರದ್ವೀಪೇ ಹಂಸಾಸ್ಸರಸಿ ಮಾನಸೇ
ತೇಽಪಿ ಜಾತಾಃ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವೇದ ಪಾರಗಾಃ
ಪ್ರಸ್ಥಿತಾ ದೀರ್ಘಮಧ್ವಾನಂ ಯೂಯಂ ತೇಭ್ಯೋಽವಸೀದಥ"

(ವೇದಪಾರಂಗತರಾಗಿ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿದ್ದ ಋಷಿ ಕುಮಾರರೇ ! ನೀವು ದುಷ್ಕರ್ಮದಿಂದ ಪತಿತರಾಗಿ ಮೊದಲು ದಶಾರ್ಣದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೇಡರಾದಿರಿ. ಬಳಿಕ ಕಾಲಂಜರ ಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಚಿಗರೆಗಳಾದಿರಿ. ಆ ಮೇಲೆ ಶರದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಚಕ್ರವಾಕಗಳಾದಿರಿ. ತದನಂತರ ಮಾನಸ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಹಂಸಗಳಾದಿರಿ. ಕೊನೆಯದಾದ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ನಿಮ್ಮ ಜೊತೆಗಾರರು ವಿರಕ್ತರಾಗಿ ಸರ್ವಸಂಗ ಪರಿತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ವೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿರುವರು. ಈಗ ಅವರು ಎಷ್ಟೋ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ತಮ್ಮಂದಿರಾದ ನೀವು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಕೊಳೆಯುತ್ತಿವಿರಿ. ಏಕೆ ಹಿಂದೆ ಬೀಳುವಿರಿ ?

ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿದಕೂಡಲೇ ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತನು ಕುಳಿತಲ್ಲಿಯೇ ಮೂರ್ಛೆಹೊಂದಿ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟನು. ಕುದುರೆ ಹೊಡೆಯುವ ಕಂಡರೀಕನೂ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಮೂರ್ಛಿತನಾದ. ಚಾಮರ ಬೀಸುವ ಪಾಂಚಿಕ ನಿಂತಲ್ಲಿಂದಲೇ ಉರುಳಿ ರಥೋಸ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟನು.

ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಗಾಬರಿಯಾದರು. ಮೂವರ ತಲೆಗೂ ತಣ್ಣೀರು ತಟ್ಟಿ ಗಾಳಿ ಹಾಕಿ ಶೈತ್ಯೋಪಚಾರ ಮಾಡಿದರು. ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ ಮೂವರೂ ಮೂರ್ಛೆ ತಿಳಿದು ಎದ್ದುಕುಳಿತರು. ಅವರಿಗೆ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದ ತಮ್ಮ ಕತೆಯೆಲ್ಲವೂ ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದು ದುಃಖವಾಯಿತು. ತಮ್ಮ ವಿಷಯಲಂಪಟತೆ ರಾಜ್ಯಮೋಹಗಳನ್ನು ತಿಳಿದು ನಾಚಿಕೆಯಾಯಿತು. ನಮ್ಮ ಸೋದರರು ವೈಕುಂಠಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನಾವು ಮೂವರು ಮಾತ್ರ ಹಿಂದುಳಿದೆವಲ್ಲ ಎಂದು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಾಯಿತು. ಆ ಮೂರೂ ಜನರಿಗೂ ತಾವು ಕಳೆದ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಾನಸಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತದ್ದೂ, ರಾಜನ ಐಸಿರಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ಅಪೇಕ್ಷೆಬಟ್ಟದ್ದೂ, ಅದರಂತೆ ತಾವು ರಾಜಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದದ್ದೂ ಎಲ್ಲವೂ ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆ ಕಟ್ಟಿದಂತಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಿ ಮುಕ್ತಿಯ ಮಾರ್ಗ ಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂದು ಅವರು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದರು.

ಆ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಹೇಳಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ತನ್ನ ಪದ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಜಮಂತ್ರಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಮೂರ್ಛೆಬಂದು ಬಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು "ನಾನೇಕೆ ಈ ಪದ್ಯ ಹೇಳಿದೆ!" ಎಂದು ಅನುತಾಪ ಬಟ್ಟನು. ರಾಜದೂತರು ಬಂದು ತನಗೇನು ಮಾಡುವರೋ ಎಂದು ಗಾಬರಿಯಾದನು. ರಾಜನಿಗೆ ಪ್ರಾಣಾಂತಿಕವಾದ ಅಂಥ ಘೋರ ಪದ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿ ರಾಜನನ್ನೂ ತನ ನ್ನೂ ಕೂಡಿಯೇ ಸಂಕಟಕ್ಕೆ ಗುರಿಪಡಿಸಿದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಳಿಯುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದನು.

ರಾಜನು ಅವನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿಗೊಂಡು ಎಲ್ಲ ಸಮಾಚಾರದನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡನು. ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ತನ್ನ ಅಣ್ಣಂದಿರಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತು ತನಗಾದರೂ ಆ ಪದ್ಯದ ನೆವದಿಂದ ಸ್ವರೂಪಜ್ಞಾನವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ವಂದಿಸಿ ಅಭಿನಂದಿಸಿ ಅಪಾರವಾದ ಧನರಾಶಿಯನ್ನು ಅವನಿಗೆ ದಾನವಾಗಿ ಇತ್ತನು. ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಬಂದ ಹೇರಳವಾದ ಹಣ, ಮುತ್ತು, ರತ್ನ, ಹೊಲ, ಮನೆ ಮೊದಲಾದ ವಿಪುಲೈಶ್ವರ್ಯದಿಂದ ಈ ವೃದ್ಧ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಪರಮ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ರಾಜನನ್ನು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದನು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಕುಬೇರೈಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ತನ್ನಂಥ ಜನ್ಮದರಿದ್ರ ಸುದಾಮನಿಗೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಎರಡು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಹೋದ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮನಸಾ ಅಭಿನಂದಿಸಿ ಅವರ ಕವಿತ್ವದ ಬಗೆಗೆ ಕೌತುಕಬಡುತ್ತ ಮನೆಗೆ ಮರಳಿದನು.

ಅತ್ತ ಮಹಾರಾಜ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತನು ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದು ಮಗನಾದ ವಿಷ್ವಕ್ ಸೇನನಿಗೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಮಾಡಿ ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಒಪ್ಪಿಸಿದನು. ತಾನು ವಿರಕ್ತನಾಗಿ ಕಂಡರೀಕ ಹಾಗೂ ಪಾಂಚಿಕರೊಂದಿಗೆ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊರಟನು.

ಅವನು ತಪೋವನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಕೂಡಬೇಕೆನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಸನ್ನತಿಯೂ ಕೂಡ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಳು. ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಮೊಂಡುತನವನ್ನೂ ಚಂಡಿತನವನ್ನೂ ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡಳು. ತನ್ನ ಕಮಲದಳದಂತಿರುವ ಆಯತಾಕ್ಷಗಳ ಅಶ್ರುಧಾರೆಯಿಂದ ಅವನ ಚರಣಗಳನ್ನು ತೊಳೆದು ದೀನವಾಣಿಯಿಂದ ಹೇಳಿದಳು.

"ಪ್ರಾಣನಾಥ ! ಅಂದು ಇರುವೆಗಳ ಪ್ರಣಯಕಲಹವನ್ನು ಕಂಡು ನೀವು ನಕ್ಕಾಗ ಅದು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ 'ನೀವು ನಕ್ಕದ್ದೇಕೆ ಹೇಳಿರೆಂದು' ನಾನು ಬುದ್ಧಿ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ಹಟಹಿಡಿದೆ. ನಿಮಗೆ ಇರುವೆಗಳ ಮಾತು ತಿಳಿಯುವದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ನನ್ನ ರೂಪ ಸೌಂದರ್ಯ ಹಾಗೂ ಹಾವಭಾವಗಳಿಂದ ಮುಗ್ಧರಾದಿ ಅನವರತವೂ ರತಿ ಲೀಲಾರತರಾದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಕೆಡುಕೆನಿಸಿತು. ನಿಮ್ಮ ಸೋದರರು ವೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ನಿಂತಿದ್ದೂ ನನಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಆಗ ನಿಮಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲಿನ ಮೋಹ ಮಮತೆಗಳು ದೂರಾಗುವವರೆಗೆ ವೈರಾಗ್ಯ ಹುಟ್ಟುವದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಬಗೆದೆ. ಇರುವೆಯು ನೆವಮಾಡಿ ನಿಮ್ಮ ಜೊತೆಗೆ ಬಡೆದಾಡಿ ವಿರಸ ವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದೆ. ನನ್ನ ಪ್ರೇಮರಾಗದ ರತಿರಸವು ಸಿಕ್ಕದಂತಾದಾಗ ನಿಮಗೆ ವೈರಾಗ್ಯ ಮೂಡಿ ಅಡವಿಗೆ ಹೋಗಿ ತಪಸ್ಸುಮಾಡಿ ಒಂದು ಸಪ್ತಾಹದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತ ನನ್ನು ಒಲಿಸಿಗೊಂಡು ಬಂದಿರಿ. ಆ ಭಗವಂತನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದಲೇ ಜಾತಿಸ್ಮರಣ ವುಂಟಾಗಿ ರಾಜ್ಯಕೋಶಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತೊರೆದು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ನಿಂತಿರಿ. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ಆತ್ಮೋದ್ಧಾರ ದೂರಿಲ್ಲ. ನೀವು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರ ಮಕ್ಕಳಾಗಿದ್ದಾಗ ಕೊಂದು ತಿಂದ ಗಾರ್ಗ್ಯಗುರುಗಳ ಆಕಳವೇ ನಾನು. ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿ ಯಾಗಿ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆತ್ಮದ ಅರಿವು ಬೇಗ ಮೂಡಲಿ ಎಂದು ಚಂಡಿಯಾಗಿ ಕಠೋರ ವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡೆನು. ನನ್ನ ಪತಿದ್ರೋಹದ ಈ ದುರ್ವ್ಯಾಪಾರನ್ನು ತಾವು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕೆಂದು" ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಬಾಗಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡಳು.

ಸನ್ನತಿಯು ಈ ಸಮಯಜ್ಞತೆ ಹಾಗೂ ದೂರದೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಪತಿಪ್ರವಣತೆ ಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತನು ಅವಳ ಯುಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಯೋಗ ಶಕ್ತಿ ಗಳನ್ನು ಹೊಗಳಿ 'ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ನನ್ನ ಉದ್ಧಾರವಾಯಿತೆಂದು' ಹೇಳಿದನು. ಬಳಿಕ ಅವ

ರಿಬ್ಬರೂ ತಪಃಸಮಾಧಿಲೀನರಾಗಿ ಭಗವದನುಗ್ರಹದಿಂದ ತಮ್ಮ ಅಣ್ಣಂದಿರಂತೆ ದಿವ್ಯವಾದ ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದರು.

ಕಂಡರೀಕನು ಸಾಂಖ್ಯಯೋಗದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನ ಭಗವದ್ಧ್ಯಾನದಿಂದ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಉದ್ಧೃತನಾದನು.

ರಾಜಮಿತ್ರನಾದ ಪಾಂಚಿಕನು ವೇದವಾದ ವಿಶಾರದನಾಗಿ ವೇದಪಾಠಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಲಿ ಎಂದು ಕ್ರಮಪಾಠವನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತಗೊಳಿಸಿದನು. ಹಾಗೂ ವೇದಾರ್ಥ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಶಿಕ್ಷಾ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಪ್ರಸಾರದಲ್ಲಿ ತಂದನು. ಆ ಮೇಲೆ ಅವನಾದರೂ ಯೋಗಾಚಾರ್ಯ ಪದವಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಜ್ಞಾನಯೋಗ, ಕರ್ಮಯೋಗ, ಭಕ್ತಿಯೋಗಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ಯೋದಾಚಾರ್ಯ ಪದವಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಉತ್ತಮ ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆದನು.

೧೪ ಚಾರುಚಂದ್ರನ ಚಿತ್ರಚರಿತ್ರ

ಸೃಷ್ಟಿಯ ಆದಿಕಾಲ. ಸೃಜಿಸಬೇಕೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮನ ಬಯಕೆ. ಆದಕ್ಕಾಗಿ ಮೊದಲು ಮಾನಸಸೃಷ್ಟಿ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮೂಡಿ ಬಂದವ ಅತ್ರಿ. ಮಹಾ ತಪಸ್ವಿ. ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸ್ವಿ. ಅವನು ಕೈಕೊಂಡ ತಪಸ್ಸು ಮಹಾಘೋರ. ಎರಡು ಕೈಮೇಲೆ. ಎರಡು ಕಣ್ಣು ಸೂರ್ಯನಲ್ಲಿ. ಎರಡು ಕಾಲಿನ ಹೆಬ್ಬೆರಳು ಮಾತ್ರ ನೆಲದಲ್ಲಿ. ನೋಡಲು ಹೆಬ್ಬಂಡೆ. ಮೈಯೆಲ್ಲ ಒಣಗಿನಿಂತ ಕಾಷ್ಠ. ಹೀಗೆ ಮೂರುಸಾವಿರ ವರ್ಷ ದಾರುಣ ತಪಸ್ಸು. ಎವೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಿಳಕು ಇಲ್ಲ. ಮೈಯಲ್ಲಿ ಬಳಕು ಇಲ್ಲ. ಮನದಲ್ಲಿ ಅಳಕು ಇಲ್ಲ. ರಕ್ತಮಾಂಸವಿಲ್ಲದ ಮುನಿಯ ಮೈಯೆಲ್ಲ ಬೆಳ್ಳಬೆಳ್ಳಗೆ ಅವನ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ಪ್ರಕಾಶ. ಅದನ್ನು ಕಂಡ ಮುನಿಯ ಕಣ್ಣು ಹನಿಯಿತು. ಆ ತಪೋಧನನ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಹತ್ತು ದೆಸೆ-ಹೆಣ್ಣುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಕುಡಿದರು. ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತರು. ಆದರೆ ಆ ತೇಜೋಂಶವನ್ನು ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಹೊರಲಿಕ್ಕೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಆ ಹತ್ತೂ ದಿಗ್ಗರ್ಭದಿಂದ ಸರ್ವ ಜಗತ್ತಿಗೂ ಆಪ್ಯಾಯನವಾದ ತೇಜಃಪಿಂಡ ಹೊರಬಿದ್ದಿತು. ಅವನೇ ಚಂದ್ರ. ಭೂಮಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಈ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಸಾವಿರಾರು ಮಂತ್ರ ರೂಪ ಕುದುರೆ ಹೂಡಿದ ವೇದ-ರಥದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿದರು. ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳು ಚತುರ್ವೇದ ಸೂಕ್ತಗಳಿಂದ ಹೊಗಳಿದರು. ಆ ಚಂದ್ರ ಬಹು ದೀರ್ಘಕಾಲ ತಪಗೈದ. ಅದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ತೇಜಃ ಪ್ರಾಪ್ತಿ. ಕಳೆಕಾಂತಿ ವೃದ್ಧಿ.

ಮಹರ್ಷಿ ಅತ್ರಿಗಳ ತಪೋಲೋಚನದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಚಂದ್ರನ ಚಾರು ವಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ತೇಜಃಸಂಗಮವಾಗಿ ದೀಪ್ತಿಗೆ ದಿವ್ಯತೆಯು ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಕಾಂತಿಗೆ ಶಾಂತಿಯು ಸಾಹಚರ್ಯ ಲಭಿಸಿತ್ತು. ಅವನ ಪ್ರಭಾಮಂಡಲದ ಕಿರಣ ಕಮನೀಯತೆ ಹಾಗೂ ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾ ರಮಣೀಯತೆಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಸುಪ್ರೀತರಾದ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಅವನನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಬೀಜ ಔಷಧಿ ಮತ್ತು ನೀರು ಈ ನಾಲ್ಕು ವಸ್ತುಗಳ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಜನನ್ನು ಮಾಡಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಗೈದರು. ಆಗ ದ್ವಿಜರಾಜನಾಗಿ ದಿವ್ಯದೀಧಿತಿಯಿಂದ ತೊಳಗಿಬೆಳಗುತ್ತಲಿರುವ ಆ ಚಂದ್ರನಿಗೆ ದಕ್ಷ ಪ್ರಜಾಪತಿಯು ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು ಜನ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆಮಾಡಿದನು. ಅಶ್ವಿನಿ, ಭರಣಿ ಮೊದಲಾಗಿ ಇಂದಿಗೂ ನಭೋಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಮಿನುಗುತ್ತಲಿರುವ ತೇಜಸ್ವೀ ತಾರಕೆಯರೆ ಆ ಚಂದ್ರನ ಚಾರುಗಾತ್ರಿಯರಾದ ಪತ್ನಿಯರು.

ಹೀಗೆ ಚಂದ್ರನು ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು ನಕ್ಷತ್ರಮಾಲೆಯ ನಾರಿಯರನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗಿ

ತನ್ನ ತೇಜೋಬಲದಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಸಲ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತವಾದ ಸುವರ್ಣ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಭೂಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದನು. ಈ ದಿಗ್ವಿಜಯದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಅಪರಂಪಾರವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯ ಮತ್ತು ಮುತ್ತು ರತ್ನಾದಿಗಳ ವೈಭವವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿತ್ತು.

ತನ್ನ ಅಮೂಲ್ಯ ಸಂಪತ್ತು ಹಾಗೂ ಅತುಲ್ಯ ಪರಾಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತಿಳಿದು ಅವನಿಗೆ ರಾಜಸೂಯ ಯಾಗ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಯಕೆಯಾಯಿತು. ತನ್ನ ತಂದೆ ಹಾಗೂ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಆ ಮಹಾಕ್ರತುವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದನು.

ಚಂದ್ರನ ಆ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಅವನ ತಂದೆಯಾದ ಅತ್ರಿ ಋಷಿಗಳು ಹೋತೃಗಳಾದರು. ಭೃಗುಗಳು ಅಧ್ವರ್ಯುಗಳಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡರು. ಬ್ರಹ್ಮದೇವರಂತೂ ಸ್ವಯಂ ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಆದರು. ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭ ಋಷಿಗಳು ಉದ್ಗಾತೃಗಳಾದರು. ಸನತ್ ಕುಮಾರರೇ ಮೊದಲಾದ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳಿಂದ ಒಡಗೂಡಿದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ನಾರಾಯಣನೇ ಸ್ವಯಂ ಸಭಾಸದಸ್ಯನಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದನು.

ಇಂಥ ದಿವ್ಯ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡ ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಆ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ದಾನರೂಪವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟನು. ಬಂದ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳೆಲ್ಲ ಚಂದ್ರನ ಆ ಐಶ್ವರ್ಯ ಈ ಔದಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಬಾಯಿತುಂಬ ಹೊಗಳಿದರು. ದೇವ-ಗಂಧರ್ವರು ಅವನ ಕೀರ್ತಿಯಕತೆಯನ್ನು ಹಾಡಪಾಡಿದರು. ಅಪ್ಸರೆಯರು ಅವನ ಪ್ರತಾಪಕೀರ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿ ಕುಣಿದು ಗೀತ ನೃತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿನಯಿಸಿದರು. ಸಿನೀ, ಕುಹೂ, ದ್ಯುತಿ, ಪುಷ್ಟಿ, ಪ್ರಭಾ, ವಸು, ಕೀರ್ತಿ, ಧೃತಿ, ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಎಂಬ ನವನಾರಿಯರು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಅವನ ಸೇವೆಗೈದರು.

" ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣನೆಗಳಿಂದ ದೃಪ್ತನಾದ ಚಂದ್ರನ ತಲೆ ತಿರುಗಿ ಹೋಯಿತು. ಅತಿ ಪ್ರಶಂಸೆ, ಲೋಕೋತ್ತರ ಯಶಸ್ಸು, ಅತುಲನೀಯವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯ, ಮೇಲೆ ತಾನು ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಸಲ ಮಾಡಿದ ಜಗಜ್ಜಯ ಇವೆಲ್ಲ ಕೂಡಿ ಅವನ ವಿವೇಕದ ತೂಕವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಬಿಟ್ಟವು.

ರಾಜಸೂಯ ಯಾಗದ ಅವಭೃತ ಸ್ನಾನಕ್ಕಾಗಿ ಆಕಾಶಗಂಗೆಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಮಿಲಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಯಜ್ಞಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದ ಎಲ್ಲ ಋಷಿಮುನಿಗಳೂ ದೇವಗಂಧರ್ವರೂ ಸ್ವರ್ಗನಿವಾಸಿನಿಯರೂ ಆ ಪುಣ್ಯಸ್ನಾನಕ್ಕಾಗಿ ಜಾನ್ಹವೀತೀರದ ಸ್ಫಟಿಕ ನಿರ್ಮಲವಾದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಸುರಗುರುವಾದ ಬೃಹಸ್ಪ

ತಿಯು ಪತ್ನಿ ತಾರೆಯೂ ದೇವತಾ ಸ್ತ್ರೀಯರೊಡನೆ ಸ್ನಾನಕ್ಕಾಗಿ ಜಾನುದಘ್ನವಾದ ಜಲದಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಆರ್ದ್ರವಸ್ತ್ರಾಂತರದಿಂದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾದ ಅವಳ ಅಂಗಸೌಷ್ಠವ ಹಾಗೂ ಕಾಯಕಾಂತಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಮುಗ್ಧನಾದ ಚಂದ್ರಮನು ಬಲ ದರ್ಪದಿಂದ ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗದಂತೆ ಅವಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನು. ಗಂಗಾ ತೀರದಿಂದ ನೇರವಾಗಿ ತನ್ನ ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ತಂದು ಸ್ವರ್ಗೀಯ ಸೌಂದರ್ಯದ ಸಾರ ಭೂತಳಾದ ತಾರೆಯ ರೂಪಸಿರಿಯನ್ನು ಸೂರೆಗೊಂಡನು. ತ್ರಿಭುವನ ಸುಂದರ ನಾದ ಚಾರುಚಂದ್ರನ ಸ್ವಚ್ಛಂದಭೋಗ ಸಾನಂದವಿಹಾರಗಳಿಂದ ತಾರೆಯ ಮನಸ್ಸು ನೊಂದರೂ ಅವಳ ಬಳ್ಳಿ ಮೈ ಮಾತ್ರ ಅವನ ಉದ್ದಾಮ ಯೌವನದ ರತಿರಭಸಗ ಳಲ್ಲಿ ರಾಗರಸವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಲಿತ್ತು. ಚಂದ್ರನಿಗಂತೂ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿಯೇ ಇಂದ್ರಪುರಿ ಇಳಿದಂತಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರೇಮಾಂಧನಾಗಿ ಕಾಮಕೇಲೀಲೋಲನಾದ ಚಂದಿರ ತನ್ನ ಶಯ್ಯಾ ಮಂದಿರವನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಬೀಳದಂತಾದಾಗ ಅಮರಾವತಿಯ ಪೌರ ರಿಗೆಲ್ಲ ಆ ಸಮಾಚಾರ ತಿಳಿದು ಹೋಯಿತು.

ಅದನ್ನು ತಿಳಿದು ಗರ ಬಡೆದಂತಾದ ದೇವಗುರು, ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಓಡುತ್ತ ಚಂದ್ರನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ತಾರೆಯನ್ನು ಕೊಡು ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ತಾರೆಯ ತಾವರೆ ಮೊಗದ ಸೊಬಗು ಮೆರಗುಗಳಿಗೆ ಮಾರುಹೋದ ಸುಧಾಕರ ಮದೋನ್ಮತ್ತನಾಗಿ ಅವ ಳನ್ನು ಕೊಡುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ. ನಿರುಪಾಯನಾದ ಆ ಸುರಾಚಾರ್ಯನು ದೇವೇಂದ್ರನಿಗೆ ಈ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದಾಗ ಅವನ ಕಣ್ಣು ಕೋಪದಿಂದ ಕೆಂಡದ ಕುಂಡವಾಯಿತು. ಅವನು ತನ್ನ ಸೇನಾಪತಿಯಾದ ಸ್ಕಂದನನ್ನು ಕರೆದು ಚಂದ್ರಲೋಕದಮೇಲೆ ಅಭಿಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ದೇವ ಗುರುಗಳ ಮೇಲಿನ ದ್ವೇಷದಿಂದ ದೈತ್ಯಗುರು ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರು ಚಂದ್ರನ ಪಕ್ಷ ವನ್ನು ಹಿಡಿಸಿದರು. ಅವರ ಆದೇಶದಂತೆ ದೈತ್ಯದಾನವರೆಲ್ಲರೂ ಧ್ವಜದೀಧಿತಿಯ ಸೈನಿಕರಾಗಿ ರಣಾಂಗಕ್ಕಿಳಿದರು. ದೇವಗಣದಲ್ಲಿದ್ದ ಚಂದ್ರನು ತಮ್ಮಂತೆ ಗುರುಪತ್ನಿ ಯನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಅಪಹರಿಸಿ ಆ ದುರ್ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ದೈತ್ಯ ಸಜಾತೀಯನಾ ದದ್ದು ಅವರಿಗೆ ತುಂಬ ಸಂತಸವನ್ನು ತಂದಿತ್ತು. ನಿಶಾಕರನು ವ್ಯಭಿಚಾರದಿಂದ ನಿಶಾಚರನಂತಾದಾಗ ಆ ಎರಡೂ ಸೇನಾಸಾಗರಗಳು ದೇವಸೇನೆಯನ್ನು ಎದುರಿ ಸಿದವು.

ಚಂದ್ರನ ಈ ಗುರುದ್ರೋಹವನ್ನು ಕಂಡು ಮನನೊಂದು ಕೈಲಾಸಾಧಿಪತಿ ಪರಶಿವನು ದೇವಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕೂಡಿದನು. ಬೃಹಸ್ಪತ್ಯಾಚಾರ್ಯರ ತಂದೆಯಾದ ಅಂಗಿರರಲ್ಲಿಯೇ ಮಹಾದೇವರು ಅಧ್ಯಯನಮಾಡಿದ್ದು. ತಮ್ಮ ಗುರುಪುತ್ರನಿಗೆ ಒದಗಿದ ಈ ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಕೋಪಕಷಾಯಿತನಾದ ಕೈಲಾಸಪತಿಯು ತನ್ನ

ಶಿಷ್ಯರಾದ ದೈತ್ಯರ ಮೇಲೆಯೇ ಪಿನಾಕವನ್ನು ಎತ್ತಬೇಕಾಯಿತು. ದೇವದಾನವರ ನಡುವೆ ಗುರುಪತ್ನಿ ತಾರೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ನಡೆದ ಈ ಘೋರ ಸಂಗ್ರಾಮವು ತಾರಕಾಮಯ ಯುದ್ಧವೆಂದು ಪೌರಾಣಿಕ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅತ್ಯಂತ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

ಈ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಅಳಿದುಳಿದ ದೇವತೆಗಳು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರಿಗೆ ಮೊರೆ ಹೊಕ್ಕರು. ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮ ಚಂದ್ರ ಶುಕ್ರರಿಗೆ ಛೀ ಮಾಡಿದ. ಶಿವನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿದ. ತಾರೆಯನ್ನು ತಾನೇ ಬೃಹಸ್ಪತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದ. ಆಗ ತಾರೆ ಗರ್ಭಿಣಿ. ಅವಳ ಬಸಿರು ಬೃಹಸ್ಪತಿಗೆ ಕಣ್ಣುಕಿಸುರು. ನನ್ನ ಮಡದಿಯ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆಯವರ ಬೀಜ! "ಛೀ! ಆ ಪಿಂಡವನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಚೆಲ್ಲಿ ಬಾ" ಎಂದು ಗರ್ಜಿಸಿದ. ಹೆದರಿದ ತಾರೆ ಹುಲ್ಲು ಜೊಂಡಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿಸಿದಳು ಗಂಡಗೆ ಬೇಡಾದ ಆ ಬಸಿರನ್ನು. ಹುಲ್ಲುಗರಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಹೊಳೆಯ ತೊಡಗಿತು ಹೊಳಪಿನಿಂದ ಆ ಹಸುಗೂಸು. ಆ ಕೂಸಿನ ಕಳೆ ಕಾಂತಿಯ ಕಿರಣಗಳು ದೇವತೆಗಳ ಕಣ್ಣನ್ನು ಕುಕ್ಕಿದವು. ಆಗ ದೇವತೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಸಂಶಯ ಈ ತೇಜಃಪಿಂಡ ತಂಗದಿರನಾದ ಚಂದ್ರನದೋ ಅಥವಾ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯದೋ! ಅವರು ತಾರೆಯನ್ನೇ ಕೇಳಿದರು. ''ಈ ತೇಜಃಪುಂಜ ಯಾರದು? ಏನು ಹೇಳಿಯಾಳು ದಾರಿತಪ್ಪಿದ ಆ ತರಳ ತಾರೆ ! ತಾರೆ ತೆರೆಯಲೇ ಇಲ್ಲ ತನ್ನ ಬಾಯನ್ನು. ದೇವತೆಗಳಿಗೊ ಕುತೂಹಲ ತಾರೆಯ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಗುಟ್ಟನ್ನು ರಟ್ಟು ಮಾಡಲು. ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅವರು ತಾರೆಯನ್ನು ಒತ್ತಾಯ ಪಡಿಸಿದರು. ಈ ಮಗುವಿನ ತಂದೆ ಯಾರು ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳು" ಎಂದು. ಅವಳೋ ಮೌನ ಗೌರಿ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಆದೇಹುಟ್ಟಿದ ತಾರೆಯ ಹಸುಗೂಸಿಗೇ ಕೋಪ ಬಂದಿತು. ಆಗಲೇ ಹುಟ್ಟಿದ ಹುಡುಗ ಗುಡುಗಿ ತಾಯಿಗೇ ಶಾಪಹಾಕಲು ಹೊರಟಿತು. ಅದನ್ನು ತಡೆದ ಬ್ರಹ್ಮ. ತಾನೇ ತಾರೆಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದ. ಅನುನಯದಿಂದ ಸಂತೈಸಿ ಕೇಳಿದ "ತಾರೆ. ನಿಜ ಹೇಳು. ಇದು ಯಾರ ಮಗು ? " ಆಗ ಆ ನೀರೆ ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಕರಗಿ ನೀರಾಗಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ಉಸುರಿದಳು " ಈ ಚೆಲುವಿನ ಮಗು ಚಂದ್ರಮನದು'' ಎಂದು.

ಆಗ ಚಂದ್ರ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದ. ಆ ಮುದ್ದು ಮಗುವನ್ನು ಮುದ್ದಾಡಿದ. ಹಸ್ತದಲ್ಲಿ ಮೂಸಿದ. ಮಮತೆಯಿಂದ ಮೈದಡವಿದ. 'ಬುಧ' ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟ ತನ್ನ ಆ ಕರುಳಿನ ಕುಡಿಗೆ. ಚಂದ್ರನ ಸುಂದರ ಮಗನಾದ ಈ ಬುಧ ವೈವಸ್ವತ ಮನುವಿನ ಮಗಳಾದ ಇಳಾ ಎಂಬ ರಾಜಕುಮಾರಿಯಲ್ಲಿ ಪುರೂರವ ಎಂಬ ಗಂಡು ಮಗುವನ್ನು ಪಡೆದ. ಸ್ವರ್ಗದ ಅಪ್ಸರೆ ಊರ್ವಶಿ ಈ ಪುರೂರವನ ಪ್ರೇಯಸಿ. ಇವನಿಗಾಗಿ ನಾಕಲೋಕ ಬಿಟ್ಟು ನೆಲಕ್ಕೆ ಇಳಿದಳು ಆ ಸುರಲೋಕದ ರೂಪರಾಣಿ. ಪುರೂರವನಿಂದ ಊರ್ವಶಿಗೆ ಏಳು ಜನ ಮಕ್ಕಳಾದರು.

ಇತ್ತ ಸ್ತ್ರೀಲಂಪಟನಾದ ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಕ್ಷಯ ಹಿಡಿಯಿತು. ಕಾಂತಿ ಕಂದಿತು. ಕಳೆ ಕುಂದಿತು. ಬಿಂಬ ಕ್ಷೀಣಿಸಿತು. ಆಗ ಅವನು ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ಹಡೆದಪ್ಪ ಅತ್ರಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದ. ತನ್ನ ರೋಗವನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡ. ಸರ್ವಸಮರ್ಥ ಆ ಚಂದಪ್ಪನ ಅಪ್ಪ. ತನ್ನ ತಪಃ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಮಗನಿಗೆ ಹಿಡಿದ ಕ್ಷಯವನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕಿದ. ತಂದೆಯ ತಪೋಬಲದಿಂದ ತೇಜೋದೀಪ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಚಂದ್ರ ಮತ್ತೆ ಪ್ರಕಾಶ ಪುಂಜನಾಗಿ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಮಿಂಚತೊಡಗಿದ.



೧೫ ಪುರೂರವ

ವೇದ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯರಾದ ಕೆಲವೇ ಪೌರಾಣಿಕ ರಾಜರ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿ ಪುರೂರವನು ಒಬ್ಬನೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ಬ್ರಹ್ಮದೇವರಿಂದ ಶಪಿತಳಾದ ಊರ್ವಶಿಯು ಪುರೂರವನ ಧೀರೋದಾತ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಹಾಗೂ ಅನುಪಮ ಸೌಂದರ್ಯ ಮತ್ತು ವೀರ ವಿಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಮುಗ್ಧಳಾಗಿ ಬಂದಳು. ಗಂಧರ್ವಕನ್ನೆಯರು ತಮ್ಮ ದೇವಭಾವದ ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮಾನವರನ್ನು ಅರಿಸುವದು ಅಪರೂಪ, ವರಿಸುವದು ವಿರಳ. ಆದರೆ ಪುರೂರವನ ಪ್ರಭಾವಿಯಾದ ಆಕರ್ಷಕಸೌಂದರ್ಯ ಆ ದೇವ ಕನ್ನೆಯನ್ನು ಎಳೆದು ಭೂಮಿಗೆ ಬರಮಾಡಿತ್ತು.

ರೂಪದಿಂದ ಮನ್ಮಥನಾದ ಆ ರಾಜರ್ಷಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಆ ಸುರಸುಂದರಿ ಅನುಭವಿಸಿದ ದಿವ್ಯ ಭೋಗಗಳಿಗೆ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲ. ಮಾಡಿದ ಲೀಲಾವಿಹಾರ, ಕೇಲೀವಿಲಾಸಗಳಿಗೆ ಮಿತಿಯಿಲ್ಲ. ರಸಿಕ ರಮಣಿಯಾದ ಆ ದೇವಗಣಿಕೆ ಭೂಲೋಕದ ತರುಣ ರಾಜಕುಮಾರನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕುಬೇರನ ಚೈತ್ರವನದಲ್ಲಿ ಹದಿನೈದು ವರುಷ ಮಧುಚಂದ್ರದ ಮಾಧುರ್ಯವನ್ನು ಸವಿದಳು. ಹನ್ನೊಂದುವರುಷ ಆಕಾಶಗಂಗೆಯ ಉತ್ಫುಲ್ಲ ಕಲ್ಹಾರ ವನಗಳಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸಿದಳು. ಅಲಕಾಪಟ್ಟಣದ ಬೆಳದಿಂಗಳಿನ ತಂಪಿನಲ್ಲಿ ಏಳು ವರುಷಗಳವರೆಗೆ ಯಕ್ಷಭೋಗಗಳನ್ನು ಭೋಗಿಸಿದಳು. ನಂದನವನದ ಮಂದಾರ ವೃಕ್ಷವಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ವರುಷ ರತಿರಸಾನುಭವವನ್ನು ಪಡೆದಳು. ಅದರಂತೆ ವಿಶಾಲಾ ಉತ್ತರಕುರು ಮೊದಲಾದ ನಿಸರ್ಗ ಸೌಂದರ್ಯದ ನೆಲವೀಡಾದ ಚೆಲುವಿನ ಮಡಿಲುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ವಿಹರಿಸಿ ಅವನನ್ನು ದೇವಭೋಗ್ಯವಾದ ಕಾಮಕೇಲಿಗಳಿಂದ ರಮಿಸಿ ಆನಂದಿಸಿದಳು.

ಅವಳು ಮೊದಲು ಅವನ ಹತ್ತಿರ ಬರುವಾಗ ಕೆಲವು ಕರಾರುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದಳು. ರಾಜನು ದಿಗಂಬರನಾಗಿದ್ದಾಗ ತನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳಬಾರದು. ತಾನು ಬಯಸಿದಾಗಷ್ಟೇ ಬರಬೇಕು. ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಕ್ಕಳಾದ ಎರಡು ಹೋತಗಳನ್ನು ರಾಜನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ತಾನು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಉಣ್ಣುವದು ಕೇವಲ ತುಪ್ಪ ಮಾತ್ರ. ಅದೂ ಕೂಡ ಒಪ್ಪೊತ್ತು.

ಮೊದಲು ಮಾನವರ ಸಂಪರ್ಕ ಮಾಡುವಾಗ ಬೇಗನೇ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಾಗ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ನೆಪಗಳು ಇರಲಿ ಎಂದು ಅವಳು ಈ

ಎಲ್ಲ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ತಾನಾಗಿ ಹಾಕಿ, ರಾಜನಿಗೆ ಅದನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದಳು.

ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಆ ಪುರೂರವನ ಪ್ರಣಯಪಾಶದ ಸುಳಿವಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕ ಬಳಿಕ ಅವನ ಪ್ರೇಮಬಂಧನ ಅವಳಿಗೆ ಇಷ್ಟವೆನಿಸಿ ಇದರಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಗೊಳ್ಳುವದೇ ಬೇಡವಾಯಿತು. ವನಿತಾವಿನೋದನ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿದಗ್ಧನಾದ ಆ ತರುಣ ರಾಜಕುಮಾರನೊಂದಿಗೆ ಐವತ್ತೊಂಬತ್ತು ವರ್ಷ ಉದ್ದಾಮ ವಿಹಾರ ಕೇಲಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಭೋಗಾನುಭವವನ್ನು ಪಡೆದರೂ ಅವಳಿಗೆ ತಾನು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಯಾವುದಾದರೂ ನೆಪವನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬೇಕೆನ್ನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕಲ್ಪಾಂತಕಾಲದವರೆಗೆ ಇದ್ದರೂ ಪುರೂರವನ ಪ್ರಣಯಾಮೃತಸಿಂಚನ ಅವಳಿಗೆ ಸಾಕಾಗುತ್ತಲಿರಲಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ಅತ್ತ ಗಂಧರ್ವರಿಗೆಲ್ಲ ದೊಡ್ಡ ಚಿಂತೆಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿತು. ಊರ್ವಶಿ ಇಲ್ಲದ ಸ್ವರ್ಗ ಆನಂದಶೂನ್ಯವಾದ ದುಃಖದುರ್ಗವಾಗಿತ್ತು. ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಊರ್ವಶಿಯನ್ನು ಈ ಮಾನವೀಯ ಮೋಹದಬಲೆಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ತಂದು ಸ್ವರ್ಗಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ಅದಕ್ಕಾಗಿ ದೇವಗಂಧರ್ವರೆಲ್ಲ ತಲೆ ಕೆರೆಯುತ್ತ ಕುಳಿತಾಗ ವಿಶ್ವಾವಸು ಎಂಬ ಚತುರ ಮಂತ್ರಿಯಾದ ಚಾಣಾಕ್ಷ ಗಂಧರ್ವನು ಊರ್ವಶಿಯನ್ನು ನಾನು ಮರಳಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಕರೆ ತರುವೆನೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗೈದು ಕೆಲವು ಗಂಧರರನ್ನು ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

ಊರ್ವಶಿಯು ಮಹಾರಾಜನೊಂದಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕರಾರುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅರಿತ ಅವನು ಒಂದು ದಿನರಾತ್ರಿ ಗಾಢಾಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ಊರ್ವಶಿಯು ಪ್ರೇಮದಪುತ್ಥಳಿಗಳಾದ ಪೋತಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೊರಟನು. ಅದರ ದನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂಭ್ರಾಂತಳಾದ ಊರ್ವಶಿಯು ಗಂಧರ್ವರು ಬಂದಿರಬಹುದೆಂದು ಶಂಕಿಸಿದಳು. ಮಹಾರಾಜನು ಆಗ ನಗ್ನಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಅವಳ ಪ್ರೀತಿಯ ಪೋತಿನ ದನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿಯೂ ಏಳಲಾರದ ಹಾಗೇ ಒರಗಿದನು.

ಆದರೆ ಗಂಧರ್ವರು ಮತ್ತೊಂದು ಪೋತವನ್ನೂ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೊರಟರು. ಆಗ ಊರ್ವಶಿ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಾಯಬೇಕೆಂದು ರಾಜನನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡಳು. ಆಗ ಮಹಾರಾಜ ಆ ಬರಿಮೈಬಟ್ಟೆಯ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಮೇಷಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಧಾವಿಸಿದನು. ರಾಜನು ತಮ್ಮನ್ನು ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬರುವಾಗ ಗಂಧರ್ವರು ಸೆಳೆಮಿಂಚುಗಳ ಚಂಚಲ ಗೊಂಚಲುಗಳನ್ನೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಅವನ ನಗ್ನ

ರೂಪವು ಊರ್ವಶಿಯು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ಆ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ರಾಜನನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೇ ಊರ್ವಶಿಗೆ ತನ್ನ ನಿಯಮ ನಿಬಂಧನೆಗಳ ಸ್ಮರಣೆ ಬಂದು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಭೂಲೋಕಬಿಟ್ಟು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಬಂದಳು.

ಮಹಾರಾಜನು ಹೋತುಗಳೆರಡನ್ನೂ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಊರ್ವಶಿ ಇಲ್ಲದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಬಹಳ ದುಃಖಪಟ್ಟನು. ಆಗ ಅವನು ಅವಳ ಪ್ರೇಮಾತಿರೇಕದಿಂದ ಉದ್ಭ್ರಾಂತನಾಗಿ ರಾಜ್ಯ, ಕೋಶ, ಮನೆ, ಮಾರುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಊರು ಊರು ತಿರುಗಿದನು. ಇಡೀ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನು ಸುತ್ತುಹಾಕಿದನು.

ಕೊನೆಗೆ ಒಂದು ದಿನ ಅವನು ಹುಚ್ಚನಂತೆ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರ, ನದನದೀ, ಪುರಗಿರಿ, ಗ್ರಾಮಾರಾಮಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅಂಡಲೆಯುತ್ತ ಊರ್ವಶಿ ಊರ್ವಶಿ ಎಂದು ಬಡಬಡಿ ಸುತ್ತ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಅಲ್ಲಿಯ ಪ್ಲಕ್ಷತೀರ್ಥ ಎಂಬ ಹೊಂದಾವರೆಗಳರಳಿ ನಿಂತ ಹೊಕ್ಕರಣಿಯಲ್ಲಿ ಊರ್ವಶಿ ಮೈತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿದ್ದಳು. ಐವರು ಅಪ್ಸರೆ ಯರೂ ಅಲ್ಲಿ ಇರುವದನ್ನು ಕಂಡನು. ಆಗ ರಾಜನು ಸಾಗರಬಿದ್ದು ಅವಳ ಹತ್ತಿರ ಬಂದಾಗ ಊರ್ವಶಿ ತನ್ನ ಗೆಳತಿಯರಾದ ಗಂಧರ್ವಕನ್ನೆಯರಿಗೆಲ್ಲ ಪುರೂರವನ ಶೌರ್ಯ, ಧೈರ್ಯ, ಚಾತುರ್ಯಾದಿ ಲೋಕೋತ್ತರವಾದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಬಾಯಿ ತುಂಬ ಹೊಗಳಿ ಹೇಳಿದಳು.

ಆಗ ಸಖಿಯರು ಮತ್ತೆ ಅವಳೆಲ್ಲಿ ಆ ರಾಜನ ಜೊತೆಗೆ ಭೂಲೋಕದ ಭೋಗಾ ಭಿಲಾಷೆಯಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋಗುವಳೋ ಎಂದು ಗಾಬರಿಯಾದರು. ಆಗ ರಾಜ ಮತ್ತು ಊರ್ವಶಿಯರಲ್ಲಿ ಸರಸಾಲಾಪಗಳಾದವು. "ಪ್ರಿಯತಮ, ನಾನು ಈಗ ನಿನ್ನಿಂದ ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದ ಬಳಿಕ ಅವರನ್ನು ಕರೆದು ಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ಹತ್ತಿರ ನಾನು ಬರುತ್ತೇನೆ. ಆಗ ನಿನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಒಂದು ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ರಾಜನಿಗೆ ಪರಮ ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಉಬ್ಬಿನಿಂದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ದನು. ಒಂದು ವರುಷ ಕಳೆಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಊರ್ವಶಿ ಹೇಳಿದಂತೆ ಬಂದು ಮಹಾ ರಾಜನ ಅಂತಃಪುರವನ್ನು ತನ್ನ ನಗೆಯ ಬೆಳದಿಂಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದಳು. ಆ ರಾತ್ರಿ ರಾಜನಿಗೆ ರಸನಿಮಿಷ. ಅಂದಿನ ಆನಂದ ಅವನಿಗೊಂದು ಅಮೃತಾನುಭವ.

ಆ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಬೆಳಗಾಗುತ್ತ ಬಂದಂತೆ ಊರ್ವಶಿ ರಾಜನ ವಿರಹ ಕಲ್ಪನೆ ಯಿಂದ ಉದ್ವಿಗ್ನಳಾದಳು. ಈ ರಸರಾತ್ರಿಯು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಕರಗದಂತೆ ಮಾಡಲು ಅವಳು ರಾಜನಿಗೆ ಒಂದು ಯುಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿದಳು. "ನಾಳೆ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆಯಲು

ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಗಂಧರ್ವರು ಬರಲಿರುವರು. ನೀನು ಆದರಾತಿಥ್ಯದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಸಂತೋಪಡಿಸು. ರಾಜೋಪಚಾರದಿಂದ ಸಂಪ್ರೀತರಾದ ಅವರು ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದ ವರವನ್ನು ಬೇಡು ಎಂದು ಹೇಳುವರು. ಆಗ ನೀನು "ನಾನೂ ಗಂಧರ್ವನಾಗಬೇಕು" ಎಂದು ವರವನ್ನು ಕೇಳು. ಅದರಿಂದ ನೀನೂ ಗಂಧರ್ವನಾಗಿಬಿಟ್ಟರೆ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಅನುದಿನವೂ ಶೃಂಗಾರ ಲೀಲಾಲೋಲರಾಗಿ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಇರಬಹುದು. ಆ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗೂ ನಿತ್ಯಶ್ರೀ, ನಿತ್ಯಭೋಗ" ಎಂದು.

ಅದರಂತೆ ಮರುದಿನ ಗಂಧರ್ವರು ಬಂದಾಗ ರಾಜನು ವರವನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ಅವರು 'ತಥಾಸ್ತು' ಎಂದು ಅವನಿಗೊಂದು ಅಗ್ನಿಸ್ಥಾಲಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು "ಇದ ರಿಂದ ನೀನು ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ನೀನು ಗಂಧರ್ವ ಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುವಿ" ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಆ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸಮೀಪದ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿಟ್ಟು. ಅವನು ಮೊದಲು ಊರ್ವಶಿಯು ತಂದು ಒಪ್ಪಿಸಿದ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಊರೊಳಗಿನ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿಬಂದನು. ಬೆಂಕಿ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಕೂಡಿ ಏಕ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಊರಲ್ಲಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬಾರದೆಂದು ಮೊದಲು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವನು ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟ ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಶಮೀ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅರಳಿಯ ಗಿಡವು ಬೆಳೆದಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಜನಿಗೆ ಅಚ್ಚರಿಯಾಯಿತು. ಅವನು ಗಾರ್ಧವರಿಗೆ ಅವರು ಕೊಟ್ಟ ಅಗ್ನಿ ಕಾಣೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದನು. ಆಗ ಗಂಧ ರ್ವರು ಆ ಅಶ್ವತ್ಥದ ಕೊರಡಿನಿಂದ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಕಡೆದು ಅದರಿಂದ ಯಜ್ಞ ಮಾಡಲು ಹೇಳಿದರು.

ಮುಂದೆ ಮಹಾರಾಜನು ಗಂಧರ್ವರ ಅಜ್ಞೆಯಂತೆ ಆ ಅಶ್ವತ್ಥಗಿಡದಿಂದ ಅರ ಣಿಯನ್ನು ತಂದು ಅವುಗಳನ್ನು ತಿಕ್ಕಿ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅದರಿಂದ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಆ ಯಾಗದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಪುರೂರವನು ಗಂಧರ್ವಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದಿ ತನ್ನ ಮನದನ್ನೆಯಾದ ಊರ್ವಶಿಯ ನಿರಂತರ ಸಂಗಾಲಿಂಗನದ ಶೃಂಗಾರ ಸುಖ ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದು ಆನಂದಸಾಗರದ ತೆರೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆತನು. ಅವನು ಇಲ್ಲಿ ಇರುವವರೆಗೆ ಗಂಗೆಯ ಉತ್ತರ ತೀರದಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಯಾಗ ಅಥವಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಪುರದಲ್ಲಿದ್ದು ಆಳಿದನು.

—○○—

೧೬ ಮಡದಿಯಾಗಬಯಸಿದಳು, ಮಗಳಾಗಿಬಂದಳು.

ಪುರೂರವನಿಗೆ ಊರ್ವಶಿಯಲ್ಲಿ ಆಯು, ಅಮಾವಸು, ವಿಶ್ವಾಯು, ಶ್ರುತಾಯು, ದೃಢಾಯು, ಶತಾಯು ಎಂಬ ದೇವಕುಮಾರರಂತೆ ಸತ್ವಸಂಪನ್ನರಾದ ಸಪ್ತ ಸತ್ಪುತ್ರರು ಜನಿಸಿದರು. ಅಮಾವಸುವಿಗೆ ಭೀಮ, ನಗ್ನಜಿತ, ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಭೀಮನಿಂದ ಕಾಂಚನಪ್ರಭ ಆ ಕಾಂಚನನಿಂದ ಸುಹೋತ್ರ ಎಂಬ ಪ್ರಬಲ ಪ್ರತಾಪಿಯೂ ಪ್ರಚಂಡ ಪಂಡಿತನೂ ಆದ ಪುತ್ರನು ಜನಿಸಿದನು. ಸುಹೋತ್ರನಿಂದ ಕೇಶಿನಿಯೆಂಬ ಕಾಮಿನಿಯಲ್ಲಿ ಜಹ್ನುನಾಮಕ ತನಯನು ಉತ್ಪನ್ನನಾದನು. ಈ ಜಹ್ನುವು ಸರ್ವಮೇಧವೆಂಬ ದೊಡ್ಡ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

ಜಹ್ನುವಿನ ಅದ್ಭುತವಾದ ಶೀಲ ಶಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಮಹಾಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ಕಂಡು ದೇವಗಂಗೆ ಮೋಹಿತಳಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗು ಎಂದು ಅವನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಪ್ರಣಯ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದಳು. ಅವಳ ಈ ಒಲವಿನ ಕರೆಯನ್ನು ಜಹ್ನುವು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದಾಗ ಗಂಗೆಗೆ ಪ್ರಣಯಭಂಗದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದಿತು. ಅವಳು ತನ್ನ ಭೀಷ್ಮಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಜಹ್ನುವಿನ ಯಜ್ಞವಾಟ ಆಶ್ರಮ ಹಾಗೂ ಯಜ್ಞೋಪಕರಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಳುಗಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಳು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಜಹ್ನುವು ಕೋಪಾಟೋಪದಿಂದ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಕಿಡಿಗಳನ್ನು ಹಾರಿಸುತ್ತ "ಗಂಗೆ! ನಿನ್ನ ಈ ದುರಭಿಮಾನದ ದುಷ್ಫಲವನ್ನು ಈಗಲೇ ಅನುಭವಿಸುವಿ. ನೀರನ್ನೆಲ್ಲ ಕುಡಿದು ನಿನ್ನ ಅಬ್ಬರವನ್ನೆಲ್ಲ ಈಗಲೇ ಅಡಗಿಸಿಬಿಡುವೆ. ನಿಲ್ಲು" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಗಸ್ತ್ಯನಂತೆ ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಂಗೆಯ ಅಪಾರವಾದ ಜಲರಾಶಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಕುಡಿದುಬಿಟ್ಟನು. ಆಗ ಮುನಿಗಳು ಲೋಕಪಾವನೆಯಾದ ಗಂಗೆಯೆಲ್ಲ ಏಕಾಪೋಶನವಾದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಜಹ್ನುವಿನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ದೇವನದಿಯನ್ನು ಹೊರಬಿಡಲು ಹೇಳಿದರು. ಋಷಿಗಳ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಂತೆ ಜಹ್ನುವು ಭಾಗೀರಥಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟ ಬಳಿಕ ಅವಳನ್ನು ಜಾಹ್ನವಿ ಅಂದರೆ ಜಹ್ನುವಿನ ಮಗಳು ಎಂದು ಮುನಿಗಳು ಕರೆದರು.

ಹೀಗೆ ಮಡದಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಬಂದು ಮಗಳಾಗಿ ನಿಂದ ಸುರಸರಿತೆಯ ಸಂಕಲ್ಪ ಬೇರೊಂದು ರೀತಿಯಿಂದ ಪೂರ್ಣವಾಯಿತು. ಯುವನಾಶ್ವ ಮಹಾರಾಜನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೋ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಗಂಗೆಗೆ ಮಾನವಿಯಾಗು ಎಂದು ಶಾಪ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನು. ಆಗ ಅವಳು ಅವನ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟಿಬಂದು ಕಾವೇರಿ

ಯೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಳಾಗಿದ್ದಳು. ಉಪವರಳಾದ ಈ ಕಾವೇರಿಯನ್ನು ಯುವನಾಶ್ವನು ಜನ್ಹುವಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಿದನು. ಜನ್ಹುವನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ಭಾಗೀರಥಿಯ ಬಯಕೆ ಹೀಗೆ ಅವಳ ಅರ್ಧಭಾಗದಿಂದ ನಿರ್ಮಿತಳಾದ ಕಾವೇರೀ ನದಿಯಿಂದ ಪೂರ್ಣವಾಯಿತು.

ಜನ್ಹುವಿಗೆ ಗಂಗಾಂಶ ಸಂಭೂತಳಾದ ಕಾವೇರಿಯಿಂದ ಸುನಹ ಎಂಬ ಧಾರ್ಮಿಕನಾದ ಮಗನು ಉತ್ಪನ್ನನಾದನು. ಸುನಹನಿಂದ ಮುಂದೆ ಆ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಅಜಕ ಬಲಾಕಾಶ್ವ ಕುಶ ಎಂಬ ರಾಜರು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಕುಶನಿಗೆ ಕುಶಿಕ ಕುಶನಾಭಕ.ಶಾಂಬ ಮೂರ್ತಿಮಾನ್ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಮಕ್ಕಳು.

ಅವರಲ್ಲಿ ಕುಶಿಕನು ಪಲ್ಲವರೆಂಬ ಕಾಡು ಜನರ ಜೊತೆಗೆ ವನಚರನಾಗಿಯೇ ಬೆಳೆದನು. ಮತ್ತು ಅವನು ತನಗೆ ಇಂದ್ರಸಮಾನನಾದ ತೇಜಸ್ವಿಮಗನಾಗಬೇಕೆಂದು ಅತ್ಯಂತ ಉಗ್ರವಾದ ಘೋರ ತಪವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದನು. ಸಾವಿರ ವರುಷಗಳ ಇಥ ದಾರುಣವಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಆಚರಿಸುತ್ತ ಬಂದ ಕುಶಿಕನ ಸ್ಥೈರ್ಯ ಹಾಗೂ ತಪೋ ವೀರ್ಯಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಭಯವಾಯಿತು. ಇವನ ಈ ಭಯಂಕರ ತಪಃಫಲರೂಪನಾಗಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಇಂದ್ರನು ಇವನ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದರೆ ನನ್ನ ಗೌರವ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವದು. ಎಂದು ತಿಳಿದು ದೇವೇಂದ್ರನು ತಾನೇ ಒಂದು ಅಂಶದಿಂದ ಕುಶಿಕನ ಮಗನಾಗಿ ಜನಿಸಿಬಂದನು. ಕುಶಿಕನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಪೌರುಕುತ್ಸಿಯಲ್ಲಿ ಸುರರಾಜನೇ ಗಾಧಿಯೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಕೌಶಿಕ ಎಂದೂ ಹೆಸರು ಬಂದಿತು.

ಆ ಗಾಧಿಗೆ ಸತ್ಯವತಿಯೆಂಬ ಮಹಾನುಭಾವಳಾದ ಓರ್ವ ಮಗಳು ಇದ್ದಳು. ಅವಳನ್ನು ಭೃಗುಋಷಿಯ ಚಿರಂಜೀವರಾದ ಋಷಿಪ್ರವರ ಋಚೀಕರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿತ್ತು.

ಋಚೀಕರು ತಮ್ಮ ಪತ್ನಿಯಾದ ಸತ್ಯವತಿಯ ಸೇವೆ ಶುಶ್ರೂಷೆಗಳಿಂದ ಪರಿತುಷ್ಟರಾಗಿ ಅವಳಿಗೂ ಅವಳ ತಾಯಿಗೂ ಸಂತತಿಯಾಗಲೆಂದು ಎರಡು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಚರುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದರು. ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಮಡದಿಯನ್ನು ಕರೆದು ಅವಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಚರುಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತ "ಇದು ನಿನಗಾಗಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಚರು. ಇದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಶಾಂತನೂ ಒಳ್ಳೇ ತೇಜಸ್ವಿಯೂ ಆದ ತಪಸ್ವೀಪುತ್ರನು ಜನಿಸುವನು. ಈ ಎರಡನೆಯ ಚರು ನಿನ್ನ ತಾಯಿಗಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಿಯಾದ ಅವಳಿಗೆ ಮಹಾಪ್ರಬಲ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯೂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಂತಕನೂ ಜಗಜ್ಜೇತೃನೂ ಆದ ದೀಪ್ತಿಮಂತನಾದ ಧೀರಪುತ್ರನು ಜನಿಸುವನು." ಎಂದು ಹೇಳಿ ತಪೋನುಷ್ಠಾನುಗಳಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯಾಭಿಯುಕ್ತರಾದ ಋಚೀಕರು ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋದರು,

ಮುಂದೆ ಒಂದು ದಿನ ಮಹಾರಾಜ ಗಾಧಿಯು ಮಗಳನ್ನು ಕಾಣಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯ ಪ್ರಸಂಗದಿಂದ ಋಚೀಕರ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಸಕುಟುಂಬ ಬಂದನು. ಆಗ ಸತ್ಯವತಿಯು ತಾಯಿಗೆ ತನ್ನ ಗಂಡ ಕೊಟ್ಟ ಎರಡೂ ಚರುಗಳನ್ನೂ ತೋರಿಸಿ ಅವುಗಳ ಫಲ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಅದರಿಂದಾಗಬಹುದಾದ ಸಂತಾನದ ಸ್ವರೂಪ ಸ್ವಭಾವಗಳ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಎರಡನ್ನೂ ಅವಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಳು.

ಆದರೆ ಅವಳ ತಾಯಿಯು ದೈವವಶಾತ್ ಪ್ರಮಾದದಿಂದ ಆ ಚರುಗಳನ್ನು ಬದಲುಮಾಡಿ ತನ್ನದನ್ನು ಮಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮಗಳದನ್ನು ತಾನು ತಿಂದು ಬಿಟ್ಟಳು. ಗಾಧಿಯು ಋಷಿವರ ಋಚೀಕರ ಪರಮ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಕೃತಾರ್ಥನಾಗಿ ಸಂತಸದಿಂದ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಮರಳಿದನು.

ಇತ್ತ ಋಚೀಕರು ನಡೆದುಕೊಂಡು ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದ ತಮ್ಮ ಸತಿ ಸತ್ಯವತಿಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಉಕ್ಕುವ ರೌದ್ರ ರಸವನ್ನೂ ರಾಜಸ ಕಳೆಯನ್ನೂ ಕಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತರಾದರು. ನಿಮಿಷಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ದಿವ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಡೆದ ಘಟನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು ನೋಡಿ ತಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿಗೆ "ಸತ್ಯವತಿ! ಮುಗುದೆಯಾದ ನೀನು ತಾಯಿಯಿಂದ ವಂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವಿ. ಅವಳು ನಿನ್ನ ಚರುವನ್ನು ತಾನು ತಿಂದು ತನ್ನದನ್ನು ನಿನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ಇದರಿಂದ ಈಗಲೇ ನಿನ್ನ ಗರ್ಭವು ದಾರುಣದೀಪ್ತಿಯಿಂದ ದುರ್ದರ್ಶವಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಮುಂದೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ವಂಶವನ್ನೆಲ್ಲ ಧ್ವಂಸಮಾಡುವ ಕ್ರೂರಕರ್ಮಿಯಾದ ಘೋರ ರೂಪದ ಮಗನು ಹುಟ್ಟುವನು. ನಿನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ಮಾತ್ರ ನಿನ್ನ ಚರುವಿನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಶಾಂತಿ ದಾಂತಿ ಕಾಂತಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ತಪೋಧನನೂ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಯೂ ಆದ ಓರ್ವ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಯಾದ ಕುವರನು ಜನಿಸುವನು. ಆ ನಿನ್ನ ಚರುವಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ನನ್ನ ಬ್ರಹ್ಮತೇಜಸ್ಸನ್ನೆಲ್ಲ ತುಂಬಿ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅನಂತಕಾಲದ ನನ್ನ ಪ್ರದೀರ್ಘ ತಪಃ ಫಲವಾದ ಪುಣ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಿದ್ದೆ. ಅಂಥ ಮಗುವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ನಿನಗೆ ಭಾಗ್ಯವಿಲ್ಲದೇ ಹೋಯಿತು. ನನ್ನ ತಪಃಫಲವೆಲ್ಲ ನಿನಗೆ ಮಗನಾಗಿ ಬಾರದೆ ತಮ್ಮನಾಗಿ ಬರುವದು. ಆದರೆ ಇದರಿಂದ ನನಗೆ ಮಾತ್ರ ಬಹುದಿನದಿಂದ ಬೇಡಿ ಬಯಸಿದ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ ಮಗನು ಹುಟ್ಟದೆ ನಮ್ಮ ವಂಶ ಗುಣ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಸಂಗ್ರಾಮವ್ಯಸನಿಯೂ ರಾಜಕುಲಾಂತಕನೂ ಆದ ಘೋರ ಕ್ರೂರ ಸಂತತಿಯಾಗುವದು" ಎಂದು ನಿರಾಶರಾಗಿ ನುಡಿದರು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿಷಾದದಿಂದ ವಿಚ್ಛಾಯಳಾದ ಸತ್ಯವತಿಯು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ "ಸ್ವಾಮಿ! ದಯಮಾಡಿ ನನಗೆ ಇಂಥ ಕ್ರೂರ ಮಗನು ಆಗದಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿರಿ,

ನನ್ನ ಮಗು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಧಮನಾಗಬಾರದು. ನಿಮ್ಮಂಥ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳಿಂದ ಪಡೆದ ಸಂತತಿ ಬ್ರಹ್ಮಬಂಧುವಾಗಿ ಹಿಂಸಾಚಾರಿಯಾದರೆ ಮುಂದೆ ಏನು ಗತಿ ? ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ನನಗೆ ತಮ್ಮಂತೆಯೇ ಶಮದಮಾದಿ ಸಂಪನ್ನನಾದ ಬ್ರಹ್ಮಕುಮಾರನೇ ಹುಟ್ಟುವಂತೆ ಮಾಡಿರಿ '' ಎಂದು ದೈನ್ಯದಿಂದ ಅಂಗಲಾಚಹತ್ತಿದಳು. ತರುವಾಯ ಋಚೀಕರು ''ನನಗಾದರೂ ಇಂಥ ದಾರುಣ ಸಂತತಿಯಾಗುವದು ಎಲ್ಲಿ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು! ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯು ಕುಹಕತನದಿಂದ ಇದೆಲ್ಲ ನಡೆದು ಹೋಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ವಾಗುವದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಆಗ ಸತ್ಯವತಿಯು ಪ್ರಣಯಕೋಪದಿಂದ ತನ್ನ ಪತಿಗೆ "ಪತಿದೇವ! ನಿಮ್ಮಂಥ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದರೆ ಯಾವುದು ತಾನೇ ಅಶಕ್ಯ ? ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಪ್ರತಿಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನೇ ನಿರ್ಮಿಸಬಲ್ಲಿರಿ. ಒಬ್ಬ ಯೋಗ್ಯ ಮಗನನ್ನು ಕರುಣಿಸುವದು ನಿಮಗೆ ಏನು ಮಹಾ! ನನಗೆ ನಿಮ್ಮ ಯೋಗ್ಯತೆ ತಪಃಶಕ್ತಿಗಳು ಗೊತ್ತಿ ಲ್ಲವೇ ? ಕೈಹಿಡಿದವಳಮೇಲೆ ದಯೆದೋರಿ ಶಮದಮಾದಿ ಸಂಪನ್ನನಾದ ಮಗನನ್ನೇ ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಇದು ಅಶಕ್ಯವೇ ಆದರೆ ಅಂಥ ಮೊಮ್ಮಗನನ್ನಾದರೂ ಕರುಣಿ ಸಿರಿ'' ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡಳು. ಆಗ ಆವಳ ಸರಳ ಹೃದಯದ ನಿಷ್ಕಲ್ಮಷಭಾವ ವನ್ನು ಕಂಡು ಪ್ರೀತರಾದ ಋಚೀಕರು ''ಪ್ರಿಯೇ ! ಕೊಡಬೇಕೆಂದರೆ ಮೊಮ್ಮಗ ನೇಕೆ–ನಿನ್ನ ನನ್ನ ಮಗನೇ ನೀನು ಬಯಸಿದಂತೆ ಶಾಂತೋದಾಂತನಾಗುವಂತೆ ವರ ಕೊಡುವೆ. ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛೆ ಇದ್ದಂತೆಯೇ ಆಗಲಿ'' ಎಂದು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸತಿ ಸತ್ಯವತಿ ಯನ್ನು ಸಂತೈಸಿ ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದರು.

ಅದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ನಿತಾಂತ ಪ್ರಶಾಂತರೂ ತಪೋಮೂರ್ತಿಗಳೂ ಆದ ಜಮ ದಗ್ನಿ ಎಂಬ ವೈಷ್ಣವಾಂಶ ಪ್ರದೀಪಿತರಾದ ಮುನಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿದರು.

ಮುಂದೆ ತನ್ನ ಸತ್ಯ ಹಾಗೂ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯಗಳಿಂದ ಪ್ರಖ್ಯಾತಳಾದ ಋಚೀಕಸತಿ ಸತ್ಯವತಿಯು ಲೋಕಪಾವನಗೈಯ್ಯಲು ನದಿಯಾಗಿ ಕೌಶಿಕ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಹರಿ ಯುತ್ತಲಿದ್ದಾಳೆ.

ಇಕ್ಷ್ವಾಕು ವಂಶದಲ್ಲಿ ರೇಣು ಎಂಬ ರಾಜನಿಗೆ ಕಾಮಲೀ ಅಥವಾ ರೇಣುಕಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಮಗಳಿದ್ದಳು. ಅವಳನ್ನು ಜಮದಗ್ನಿಗೆ ಧಾರೆಯೆರೆದು ಕೊಟ್ಟಿ ದ್ದರು. ಆ ಕಾಮಲಿಯಲ್ಲಿ ಜಮದಗ್ನಿಗೆ ಸರ್ವವಿದ್ಯಾಪಾರಂಗತನೂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಂತ ಕನೂ ಭಗವದವತಾರನೂ ಜ್ಯೋತಿಃಸ್ವರೂಪನೂ ಆದ ರಾಮ (ಪರಶುರಾಮ)ನೆಂಬ ಪ್ರಚಂಡನಾದ ಪುತ್ರನು ಹುಟ್ಟಿದನು.

ಋಚೀಕನಿಗೆ ಜಮದಗ್ನಿಯಲ್ಲದೆ ಶುನಃಶೇಪ, ಶುನಃಪುಚ್ಛ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಬೇರೆ ಇಬ್ಬರು ಗಂಡುಮಕ್ಕಳೂ ಇದ್ದರು. ಅವನೇ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ.

ಇತ್ತ ಕುಶಿಕ ಪುತ್ರನಾದ ಗಾಧಿಗೆ ಋಚೀಕರ ಬ್ರಾಹ್ಮತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಪ್ರಪೂರ್ಣವಾದ ಆ ಅರ್ಷಚರುವಿನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ತಪೋವಿದ್ಯಾ ವಿರಕ್ತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಭಾಸುರನಾದ ಭೂಸುರ ಸ್ವಭಾವದ ಪುತ್ರನು ಜನಿಸಿದನು.

ಮುಂದೆ ಅವನು ಜಾತ್ಯಾ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾದರೂ ಅವಿಚಲವಾದ ತೀವ್ರ ತಪೋನುಷ್ಠಾನದ ಮಹಾ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ ಪದವಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳ ಪಾವನಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶವನ್ನೂ ಪಡೆದನು. ಧರ್ಮನಿಷ್ಠನಾದ ಈ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಿಗೆ ವಿಶ್ವರಥನೆಂದೂ ಹೆಸರುಂಟು.

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಯೂ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಪದವಿಗೇರಿದ್ದು ಋಚೀಕರ ಮಂತ್ರಪೂತವಾದ ಚರುವಿನ ಪ್ರಭಾವವೇ ಸರಿ.

ಆ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರಿಗೆ ದೇವರಾತ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಪುತ್ರರಾದರು. ಆ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಸಂತಾನದ ಕೀರ್ತಿ ಮೂರು ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿದೆ.

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರಿಗೆ ಶಾಲಾವತೀ ಎಂಬ ಭಾರ್ಯೆಯಿಂದ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ ದೇವಶ್ರವ ಕತಿ ಎಂದು ಮೂವರು ಮಕ್ಕಳಾದರು ಇವರಲ್ಲಿ ಕತಿ ಎಂಬವನ ವಂಶಜರೇ ಮುಂದೆ ಕಾತ್ಯಾಯನರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದರು.

ರೇಣು ಎಂಬ ಎರಡನೆಯ ಪತ್ನಿಯಿಂದ ಆ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗೆ ರೇಣುಮಾನ್. ಸಾಂಕೃತಿ, ಗಾಲವ, ಮುದ್ಗಲ, ಮಧುಚ್ಛಂದ, ಜಯ, ದೇವಲ ಎಂಬ ಪುತ್ರರು ಉದ್ಭೂತರಾದರು. ಅದರಂತೆ ದೃಷದ್ವತಿಯೆಂಬ ಭಾರ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಕ, ಕಚ್ಛಪ, ಹಾರೀತ ಎಂಬ ಮೂವರು ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಕೌಶಿಕ ವಂಶದಲ್ಲಿಯ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ಋಷಿಕುಮಾರರು.

ಇದಲ್ಲದೆ ಇವರ ಮುಂದಿನವರ ವಂಶವೂ ಕೂಡ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಕೀರ್ತಿ ಖ್ಯಾತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ.

ಪಾಣಿನ, ಬಭ್ರುವ, ಧ್ಯಾನಜಪ್ಯ, ದೇವರಾತ, ಶಾಲಂಕಾಯನ, ಬಾಷ್ಕಲ, ಲೋಹಿತ, ಯಾಮದೂತ, ಕಾರೀಷವ, ಸೌಶ್ರುತ, ಕೌಶಿಕ ಮತ್ತು ಸೈಂಧವಾಯನ ಎಂಬ ಹನ್ನೆರಡು ಕುಲಗಳು ದೇವರಾತನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದವು.

ದೇವಲನ ವಂಶದವರು ಮುಂದೆ ದೇವಲರೆಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದರು. ರೇಣು ವಿನ ಕುಲದವರಿಗೆ ಮುಂದೆ ರೇಣವರೆಂದು ಖ್ಯಾತಿಯಾಯಿತು.

ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಅಘಮರ್ಷಣ ಔದುಂಬರ ಅಭಿಪ್ಲಾತ ತಾರಕಾನಯನ ಚುಚುಲ ಎಂಬ ಆರುಜನ ಋಷಿಕುಲಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಕರು ಶಾಲಾವತಿಯ ಮಗನಾದ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನ ಮಕ್ಕಳು. ಮತ್ತು ಸಾಂಕೃತ್ಯ ಗಾಲವ ಬಾದರಾಯಣಿಗಳೆಂಬುವವರೂ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಸಂತತಿಯ ವಂಶವಿಸ್ತಾರಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾದರು.

ಇದಲ್ಲದೆ ಪ್ರವರ ಭೇದದಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಋಷಿಕುಲಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಸಂಬಂಧ ವನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸಬಹುದಾದ ಎಷ್ಟೋ ಕೌಶಿಕರು ಇರುವರು.

ಈ ವಂಶದ ಇನ್ನೊಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವೆಂದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ವಾಸಿ ಷ್ಠರ ಸಂಬಂಧವಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಪೌರವ ವಂಶದ ಸಂಬಂಧವೂ ಇದೆ. ಹೀಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಷತ್ರಗೋತ್ರಗಳ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸಿ ವಿಶ್ವಬಾಂಧವ್ಯದ ಸ್ನೇಹ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಹುರಿಗೊಳಿಸಿದ್ದು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ವಂಶದ ಬೃಹತ್ಕಾರ್ಯವೆನ್ನುವದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವೆ ಇದೆ.

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಶುನಃಶೇಪನೇ ಹಿರಿಯನೆಂದು ಹೇಳುವರು.

ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ಜಮದಗ್ನಿಯ ತಮ್ಮ ಈ ಶುನಃಶೇಪನು ಋಚೀಕರ ನಡುವಿನ ಮಗನು. ಭೃಗುಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಇವನು ಮುಂದೆ ಕೌಶಿಕ ವಂಶಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಹರಿದಶ್ವನ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಯಾಗೀಯ ಪಶುವಿನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶುನಃಶೇಪನು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ವೈದಿಕಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದಾಗ ಅವರು ಬಂದು ಇವನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು. ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಈ ಮುನಿಗೆ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟವ ನಾದ ಅವನಿಗೆ ದೇವರಾತ ಎಂದೂ ಹೆಸರು ಬಂದಿತು. ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಿಗೆ ದೇವರಾತ ಮೊದಲಾದ ಏಳು ಜನ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲದೇ ದೃಷದ್ವತಿಯಿಂದ ಅಷ್ಟಕ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಎಂಟನೆಯ ಮಗನೂ ಒಬ್ಬನಿದ್ದನು. ಈ ಅಷ್ಟಕನಿಗೆ ಲೌಹಿ ಎಂಬ ಸುತನಾದನು.

ಇಂತು ಊರ್ವಶಿಯ ಮಗನಾದ ಅಮಾವಸುವಿನ ವಂಶವಿಖ್ಯಾತನಾದ ಜನ್ಹು ವಿನ ಕುಲಕ್ರಮವಾಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಮುಂದೆ ಅದೇ ಪುರೂರವನ ಪ್ರೇಯಸಿಯಾದ ಸ್ವರ್ಗಸೀಮಂತಿನಿಯ ಜ್ಯೇಷ್ಠಪುತ್ರ ಆಯುವಿನ ವಂಶ ವಿಸ್ತಾರವು ನಿರೂಪಿಸಲ್ಪ ಡುತ್ತದೆ.

---

೧೭ “ ವಿಜಯ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿ ಬರುವ ರಜಿಯು ಸ್ವರ್ಗರಾಜನೇ ? ”

ಪೌರೂರವನಾದ ಆಯುವಿಗೆ ರಾಹುವಿನ ಮಗಳಾದ ಪ್ರಭಾ ಎಂಬ ಪತ್ನಿಯಿಂದ ನಹುಷ, ವೃದ್ಧಶರ್ಮ, ರಂಭ, ರಜಿ, ಅನೇನ ಎಂಬ ಪಂಚಪುತ್ರ ಪ್ರವರರು ಜನಿಸಿದರು.

ಇವರಲ್ಲಿ ರಜಿಗೆ ರಾಜೇಯರೆಂದು ಹೆಸರಾದ ಐದು ನೂರು ಜನ ಮಕ್ಕಳಾದರು.

ಹಿಂದೆ ಒಂದು ದಿನ ದೇವ-ದಾನವರಲ್ಲಿ ಘನಘೋರವಾದ ಸಂಗ್ರಾಮ ನಡೆದಾಗ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಯಾವದೊಂದು ಕಡೆಗೂ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲದೇ ತೂಗುಯ್ಯಾಲೆಯಾಡುತ್ತಲಿರುವಾಗ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ “ಪ್ರಭು, ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗೆಲುವು ಯಾರಿಗೆ ಬರುವದು ? ದಯವಿಟ್ಟು ಹೇಳಬೇಕು” ಎಂದು ಅಂಗಲಾಚಿ ಕೇಳಿದರು.

ಆಗ ಆ ಹಂಸವಾಹನನು ನಸುನಗುತ್ತ “ಭೂಲೋಕದ ಆಯುಪುತ್ರನಾದ ರಜಿಯು ಯಾರ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಧನುರ್ಬಾಣಪಾಣಿಯಾಗಿ ನಿಂತು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡುವನೋ ಅವನಿಗೇ ಜಯವು ಖಂಡಿತ. ಧರ್ಮಾತ್ಮನಾದ ರಜಿ ಎಲ್ಲಿರುವನೊ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಗೆಲವು, ನಲಿವು, ಧರ್ಮ, ನೀತಿ ಇರುವವು. ಧರ್ಮನೀತಿಗಳಿದ್ದಲ್ಲಿ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಒಲವು ಇದ್ದೇ ಇರುವದು.” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ ದೇವದೈತ್ಯರೆಲ್ಲ ಭೂಲೋಕದ ರಜಿರಾಜನ ಹತ್ತಿರಬಂದು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸೇರಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದರು.

ಅವನ ತಾಯಿಯಾದ ಪ್ರಭಾದೇವಿಯು ದಾನವೇಶ್ವರನಾದ ರಾಹುವಿನ ಮಗಳಾದ್ದರಿಂದ ದೈತ್ಯದಾನವರೆಲ್ಲರೂ ಅವನಿಗೆ ಕಿಂಚಿತ್ ಸಂಬಂಧಿಕರಾಗಿದ್ದರು. ಮತ್ತು ಅದರಂತೆ ಅವನ ತಂದೆಯಾದ ಆಯು ದೇವಕನ್ಯೆಯಾದ ಊರ್ವಶೀ ಸಂಭವನಾದ್ದರಿಂದ ದೇವತಾಗಣವೂ ಅವನಿಗೆ ಹತ್ತಿರದ ಸಂಬಂಧವುಳ್ಳದ್ದೇ ಆಗಿತ್ತು.

ಆದ್ದರಿಂದ ಇಬ್ಬರೂ ಬಂದು ಅವನನ್ನು ತಮ್ಮ ಪರವಾಗಿ ಶಸ್ತ್ರಗ್ರಹಣ ಮಾಡಲು ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಿದರು.

ಆಗ ಮಂಡದಿ ಮಕ್ಕಳ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ರಜಿಯು "ಯಾರು ನನ್ನನ್ನು ತಮ್ಮ ರಾಜಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಸಾರ್ವಭೌಮನೆಂದು ಮನ್ನಿಸುವರೋ ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯುವಮಾಡುತ್ತೇನೆಂ"ದು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ದೈತರು "ನಮ್ಮ ರಾಜನು ಪ್ರಲ್ಹಾದನಿದ್ದಾನೆ. ನಾವು ನಿಮ್ಮನ್ನು ದೈತ್ಯಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ ದೈತ್ಯ ವಂಶದ ಅಧಿರಾಜನೆಂದು ಕರೆಯಲು ಎಂದಿಗೂ ಸಿದ್ಧರಿಲ್ಲ. ಬೇಕಾದರೆ ನೀನು ದೇವತೆಗಳಿಗೇ ಸಹಾಯುವಮಾಡು" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಟು ಹೋದರು.

ರಜಿಯು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ "ನಾನು ದಾನವರನ್ನು ಗೆದ್ದಬಳಿಕ ನನ್ನನ್ನು ನೀವು ಇಂದ್ರನೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಇಂದ್ರಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸುವದಾದರೆ ನಾನು ಶಸ್ತ್ರ ಪಾಣಿಯಾಗಿ ನಿಮಗೆ ಸಹಾಯುವಮಾಡಲು ಬರುತ್ತೇನೆಂದು" ಹೇಳಿದ.

ಆಗ ದೇವತೆಗಳು ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ ಎಂದು ಸಂತೋಷದಿಂದ ನುಡಿದು ರಜಿಯನ್ನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಆ ದೇವಾಸುರ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ರಣರಂಗಧೀರನಾದ ರಜಿಯು ಅಮೋಘವಾದ ತನ್ನ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ವಜ್ರಾಯುಧಕ್ಕೂ ಮೀರಿ ನಿಂತಿರುವ ಯಾವತ್ತೂ ದೃಪ್ತದೈತ್ಯ ದಾನವರನ್ನು ಲೀಲಾಜಾಲವಾಗಿ ಸೋಲಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ತನ್ನ ವೀರಶ್ರೀಯ ನಿಲ್ದಾಣವಾದ ನೀಳ್ತೋಳುಗಳಿಂದ ವೈರಿವೃಂದವನ್ನೆ ತಿರಿವೊಗೆದು ದೇವತೆಗಳು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ರಾಜ್ಯಶ್ರೀಯನ್ನು ಮರಳಿ ತಂದುಕೊಟ್ಟನು.

ಆಗ ಕಳೆದುಹೋದ ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಸಂಪತ್ತು ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ರಜಿಯ ವೀರರಸದಿಂದ ಮತ್ತೆ ಪಡೆದು ಪರಿತುಷ್ಟರಾದ ದೇವತೆಗಳು ಇಂದ್ರನನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ರಜಿರಾಜನನ್ನು ಗೌರವಿಸಲು ಬಂದರು. ಆಗ ಇಂದ್ರನು ಮುಂದೆ ಬಂದು ಸ್ನೇಹದಿಂದ ''ರಜಿರಾಜ ! ಇಂದಿನಿಂದ ನೀನೇ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಇಂದ್ರ. ನನಗೂ ನೀನೇ ತಂದೆ ಇದ್ದಂತೆ. ಇಂದಿನಿಂದ ನಾನು ರಜಿಮುಪುತ್ರನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇದೋ ಸ್ವರ್ಗಾಧಿಪತ್ಯ ಹಾಗೂ ಈ ಇಂದ್ರಪದವಿಗಳೆಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಅಧೀನ'' ಎಂದು ಧೂರ್ತ ವಿನಯದಿಂದ ಸವಿಮಾತನಾಡಿದನು.

ಆಗ ಪರಮ ಸಾತ್ವಿಕನೂ ಸೌಹಾರ್ದಸ್ನೇಹಶೀಲನೂ ಆದ ರಜಿಯು ದೇವರಾಜನ ಬಾಯಿಂದ ಬಂದ ಈ ದೊಡ್ಡ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಯೆ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಅವನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅವನಿಗೇ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟನು. ನಿಸ್ಪೃಹಿಯಾದ ರಜಿ ಮರಳಿ ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕೆಲವು ದಿನವಿದ್ದಬಳಿಕ ಮರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿ ದಿವ್ಯಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕವನ್ನು ಸೇರಿದನು.

ಮುಂದೆ ರಜಿಯ ಐದುನೂರುಜನ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲರೂ ತಂದೆಯಂತೆ ಮಹಾಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಗಳಾದದ್ದರಿಂದ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ "ದೇವೇಂದ್ರ! ನೀನು ನಮ್ಮ ತಂದೆಯಾದ ರಜಿಯ ಮಗನೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಅಧಿಕಾರದ ಈ ಸ್ವರ್ಗರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ನಿನ್ನಂತೆ ನಾವು ಐದುನೂರು ಜನರೂ ಬಾಧ್ಯಸ್ಥರೇ ಇರುವೆವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ತ್ರಿವಿಷ್ಟಪರಾಜ್ಯವನ್ನು ಐದನೂರ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿ ಹಂಚಿ ಒಂದುಭಾಗ ನೀನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಉಳಿದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಮಗೆ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಮರಾವತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಆಕ್ರಮಿಸಿಬಿಟ್ಟರು.

ದುಸ್ಸಹವೀರ್ಯಪರಾಕ್ರಮಿಗಳಾದ ಅವರನ್ನು ಎದುರಿಸುವದು ಆ ಸುರನಾಥನಿಗೆ ಅಶಕ್ಯವಾಯಿತು. ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಟ್ಟು ರಾಜ್ಯವನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಯಜ್ಞದ ಹವಿಷ್ಯಾನ್ನವೂ ಕೂಡ ಬಹುಶಃ ಲುಪ್ತವಾಗಿ ದೇವರಾಜ ಬಹಳೇ ದುರ್ಬಲನಾಗಿ ಹೋದನು. ಕೊನೆಗೆ ದೇವಗುರು ಬೃಹಸ್ಪತ್ಯಾಚಾರ್ಯರ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಕ್ಷೀಣಕಂಠದಿಂದ ದೀನನಾಗಿ ಕೇಳಿದನು.

"ಗುರುದೇವ ! ಒಂದು ಬೋರೇಹಣ್ಣಿನಷ್ಟಾದರೂ ಪುರೋಡಾಶವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಡಿರಿ. ಅದರಿಂದಲಾದರೂ ನನ್ನಲ್ಲಿಯ ದೈವೀತೇಜ ಆರದಂತೆ ಜೀವ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬದುಕಿರುವೆನು. ರಜಿಯ ಪುತ್ರರು ನನ್ನ ರಾಜ್ಯ ಹಾಗು ನನ್ನ ಆಹಾರವಾದ ಯಾಜ್ಯ ಆಜ್ಯಗಳನ್ನೂ ಅಪಹರಿಸಿಬಿಟ್ಟರುವರು. ಅದರಿಂದ ನನ್ನ ಶರೀರವೆಲ್ಲ ಕಳೆಗೆಟ್ಟು ಕಾಂತಿಗುಂದಿ ಶಕ್ತಿ ಅಡಗಿ ಹೀನ ದೀನನಾಗಿದ್ದೇನೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡನು.

ಶಿಷ್ಯೋತ್ತಮನಾದ ಸುರಪತಿಯ ಈ ದೈನ್ಯಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಎದೆ ಕರಗಿದ ಬೃಹಸ್ಪತಿಗಳಿಗೆ ಕರುಳು ಕಿವಿಚಿದಂತಾಯಿತು. ಆಗ ಅವರು "ಇಂದ್ರ! ನೀನು ಈ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ನನಗೆ ಮೊದಲೇ ಏಕೆ ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲ ? ಆಗಲೇ ಇದನ್ನು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದರೆ ನಿನಗಾಗಿ ನಾನು ಈಗ ಮಾಡಬಾರದ್ದನ್ನು ಮಾಡುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇರಲಿ ಈಗಾದರೂ ನೀನು ಚಿಂತಿಸುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ನಿನಗಾಗಿ ನಾನು ಎಂಥ ಅಕರ್ತವ್ಯವನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧನಿದ್ದೇನೆ. ನೀನೇನೂ ದುಃಖಿಯಾಗಬೇಡ. ನಾನು ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿ ಬೇಗನೇ ನಿನ್ನ ರಾಜ್ಯ ಐಶ್ವರ್ಯ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳೆಲ್ಲ ನಿನಗೆ ಮರಳಿ ದೊರಕುವಂತೆ ಮಾಡುವೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಅದರಂತೆ 'ಬುದ್ಧಿಮತಾಂವರಿಷ್ಠ'ರಾದ ವಾಚಸ್ಪತಿಗಳು ಅಜ್ಞಜನಮೋಹಕವೂ, ಆಪಾತರಮಣೀಯವೂ, ಭೋಗಲಾಲಸೆಯುಳ್ಳ ಚಪಲಚಿತ್ತರಾದ ಮಂದಮತಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಒಳ್ಳೆ ಸಮಂಜಸ ಮಾತ್ರ, ಯುಕ್ತಿಯುಕ್ತವೂ ಎಂದು ತೋರುವ ಚಾರ್ವಾಕ ದರ್ಶನವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ದೇವರಿಲ್ಲ. ಧರ್ಮವಿಲ್ಲ. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಮಾತ್ರ

ಪ್ರಮಾಣ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳ ಸಂತರ್ಪಣವೇ ಜೀವಿತದ ಸಾಫಲ್ಯ ಧರ್ಮಕರ್ಮ
ಗಳಿಂದ ವೃಥಾ ದೇಹದಂಡನೆ ಅನಾವಶ್ಯಕ, ಮುಂತಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದರಿಂದ ವಿಷಯ
ಲಂಪಟರಾದ ರಜಿಪುತ್ರರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಆ ನಾಸ್ತಿಕತರ್ಕ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಿಡಿಸಿತು. ದೇವ
ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧಾಳುಗಳಾದ ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅದು ಅಶ್ಚಾಭ್ಯಾಸ್ತ್ರವೆಂದೂ ಅನು
ಪಾದೇಯವಾದರೂ ಚಪಲೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದುಂಟಾಗುವ ಚಂಚಲ ಸುಖಶೀಕರಗಳಿಗೆ
ಮನಸೋತ ಎಲ್ಲ ಕಾಲದ ದುರುಳ ಮರುಳರಿಗೆ ಈ ಬೃಹಸ್ಪತಿಶಾಸ್ತ್ರದ ನ್ಯಾಯ
ವಿಸಂಗತವಾದ ವಾಗ್ವಿಲಾಸ ಹಾಗೂ ಉಕ್ತಿಯುಕ್ತಿಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಸ್ಪೃಹಣೀಯವೆನಿಸು
ವಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ಅಂತೂ ಈ ಚಾರ್ವಾಕ ದರ್ಶನದ ಅನುಕೂಲಸಿಂಧು ಮಂದಾಂಧರಾದ ರಜಿ
ಪುತ್ರರಿಗೆ ಒಂದು ಆನಂದಸಿಂಧುವೇ ದೊರೆತಂತಾಯಿತು. ಅದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಧರ್ಮ
ನೀತಿ ಹಾಗೂ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಕಟ್ಟುಕಟ್ಟಳೆಗಳೆಲ್ಲ ಸಡಿಲಾಗಿ ಇಂದ್ರಪುರಿಯು ಸ್ವಚ್ಛಂದ
ಭೋಗಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಸ್ವೈರಾಚಾರಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೇ ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು. ರಾಗರಸೋನ್ಮ
ತ್ತರಾಗಿ ಕೇವಲ ಶೃಂಗಾರ ಕೇಳೀ ಲೋಲುರಾದ ಅವರು ದೇವಧರ್ಮದ್ರೋಹಿಗಳಾಗಿ
ಬ್ರಹ್ಮದ್ವೇಷವನ್ನೂ ವೇದ ವಿರೋಧವನ್ನೂ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಇದರಿಂದ ಕೆಲವೇ
ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಶಕ್ತಿಪರಾಕ್ರಮಗಳೆಲ್ಲ ಕ್ಷೀಣವಾಗಿ ಪುಣ್ಯಹ್ರಾಸವಾಗಿ ಅವರು ನಿಸ್ತೇ
ಜರಾದರು. ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಬುದ್ಧಿಪ್ರಧಾನವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಅವರ ಬುದ್ಧಿಭೇದ
ವಾಗಿ ಮತಿಭ್ರಂಶವಾದ ಬಳಿಕ ತೇಜೋಹೀನರೂ ತಪಃಕ್ಷೀಣರೂ ಆದ ಆ ಮೂಢ
ಮಾನವರನ್ನು ಸುರರಾಜನು ಅನಾಯಾಸದಿಂದ ಸೋಲಿಸಿ ಸಂಹರಿಸಿದನು. ಶಿಷ್ಯನಿ
ಗಾಗಿ ಅವನ ಗುರುಗಳು ಹಾಕಿದ ಮಂತ್ರ ಫಲಿಸಿತು. ಅದರಿಂದ ಇಂದ್ರ ಮತ್ತೆ ತನ್ನ
ಸ್ಥಾನದ ಆಧಿಪತ್ಯ ಅಧಿಕಾರ ಹಾಗೂ ಐಶ್ವರ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವಂತಾಯಿತು.

ಆಯುವಿನ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ರಂಭನಿಗಂತೂ ಮಕ್ಕಳೇ ಆಗಲಿಲ್ಲ ಅನೇನಸನೆಂಬ
ಆಯುಃಕುಮಾರನಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ಷತ್ರ, ಪ್ರತಿಕ್ಷತ್ರನಿಗೆ ಸೃಂಜಯ, ಅವನಿಂದ ಜಯ, ಜಯ
ನಿಗೆ ವಿಜಯ, ವಿಜಯನಿಂದ ಕೃತಿ, ಕೃತಿಗೆ ಹರ್ಯಶ್ವ, ಹರ್ಯಶ್ವನಿಗೆ ಸಹದೇವ,
ಸಹದೇವನಿಂದ ನದೀನ, ಅವನಿಂದ ಜಯತ್ಸೇನ, ಜಯತ್ಸೇನನಿಗೆ ಸಂಕೃತಿ, ಸಂಕೃತಿಗೆ
ನಿರಂತರ ಧರ್ಮಾಚರಣದಲ್ಲಿ ತತ್ಪರನಾದ ಕ್ಷತ್ರ ಧರ್ಮ ಎಂಬ ಮಗನೂ ಆದರು.

ವೃದ್ಧಶರ್ಮ ಎಂಬ ಆಯುವಿನ ತನುಜನಿಗೆ ಕ್ಷತ್ರವೃದ್ಧ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತ
ಲಿದ್ದರು. ಆ ಕ್ಷತ್ರನಿಗೆ ಸುನಹೋತ್ರನೆಂಬ ಮಗನಿದ್ದು ಅವನಿಗೆ ಕಾಶ, ಶಲ,
ಗೃತ್ಸಮದ ಎಂಬ ಮೂವರು ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಗೃತ್ಸಮದನಿಗೆ ಶುನಕನೆಂಬ ಮಗನು
ಹುಟ್ಟಿದನು. ಈ ಶುನಕನಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ, ಹಾಗೂ ಶೂದ್ರ
ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಜಾತಿಯ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದು ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಶೌನಕರೆಂದೇ ಕರೆಯುವರು.

ಈ ಗೃತ್ಸಮದನ ಅಣ್ಣನಾದ ಶಲನಿಗೆ ಆರ್ಷ್ಟಿಷೇಣ ಆರ್ಷ್ಟಿಷೇಣನಿಗೆ ಕಾಶಕ, ಕಾಶಕನಿಂದ ಕಾಶಯು ಮತ್ತು ದೀರ್ಘತಪ, ದೀರ್ಘತಪನಿಂದ ಧನ್ವ ಎಂಬ ಮಕ್ಕಳು ಆದರು. ಈ ಧನ್ವನೇ ಮುಂದೆ ಧನ್ವಂತರಿ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ.

ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇವದಾನವರು ಕೂಡಿ ಆ ಹಾಲಿನ ಹೆಗ್ಗಡಲನ್ನು ಭರದಿಂದ ಕಡೆಯುತ್ತಲಿರುವಾಗ ಪರಿತಃ ಪಸರಿಸುವ ಪ್ರಭಾ ಪುಂಜದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಜ್ಯೋತಿರ್ಮೂರ್ತಿಯು ಉದಿಸಿ ಬಂದಿತು. ವಿಷ್ಣುವಿನ ನಾಮವನ್ನು ಜಪಿಸುತ್ತ ನಿಂತುಕೊಂಡ ಅವನನ್ನು ಕಂಡು ಭಗವಾನ್ ನಾರಾಯಣನು "ನೀನು ನೀರಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದುದರಿಂದ 'ಅಬ್ಜ' ನಿರುವಿ" (ಅಪ್-ನೀರಿನಿಂದ ಜ-ಹುಟ್ಟಿದವ) ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಆ ಅಬ್ಜನು ಭಗವಂತನನ್ನೇ ಮೊರೆ ಹೋಗಿ "ಸ್ವಾಮಿ ! ನಾನು ನಿನ್ನ ಮಗ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ನನಗೆ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಹವಿರ್ಭಾಗವನ್ನೂ ದೇವತಾ ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನವನ್ನೂ ಕೊಡಿಸಿ ಕೃಪೆಮಾಡು" ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು.

(ಭಾಗವತ ಬ್ರಹ್ಮ ಪುರಾಣ ವಾಯು ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಧನ್ವಂತರಿಯು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅವತಾರ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆಚಾರ್ಯರೂ ನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ಹಾಗೇ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.)

ಆಗ ಭಗವಂತನಾದ ವಿಷ್ಣುವು ಅವನಿಗೆ "ಪುತ್ರ! ದೇವಾಧಿದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹು ಪೂರ್ವಕಾಲದ ಹಿಂದೆಯೇ ಯಜ್ಞದ ವಿಭಾಗಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹಂಚಿ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಈಗ ಅವರಂತೆಯೇ ಮುನಿ ಮನುಜರೆಲ್ಲ ಅವರವರಿಗೆ ಕ್ಲಪ್ತವಾದ ಆಹುತಿಯನ್ನು ಈಯುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದು ಹುಟ್ಟಿದ ನಿನಗೆ ಆ ಪುರಾತನ ದೇವಶ್ರೇಣಿಗೆ ಸಲ್ಲತಕ್ಕ ಮುಖ್ಯ ಯಜ್ಞಗಳ ಹವಿರ್ಭಾಗ ಸಿಗುವದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ಯಾಗಗಳ ಹವಿಸ್ಸುಗಳನ್ನು ನಿನಗೆ ಕೊಡಿಸಬಹುದಾದರೂ ಅದು ನಿನ್ನ ಗೌರವ ಘನತೆಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕುದಲ್ಲ. ಕಾರಣ ನೀನು ದ್ವಾಪರ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಜನಿಸಿ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿರುವಾಗಲೇ ಅಣಿಮಾದಿ ಅಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವಿ. ಮತ್ತು ಆಗ ನೀನು ಸಾಕ್ಷಾದ್ ದೇವಾಂಶ ಸಂಭೂತನಾಗಿಯೇ ಹುಟ್ಟುವದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಕುರಿತೇ ಯಜ್ಞಯಾಗ ಜಪತಪಗಳನ್ನು ಮಾಡುವರು" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸಂತೈಸಿದನು.

ಮುಂದೆ ದ್ವಾಪರಯುಗದಲ್ಲಿ ಕಾಶಿರಾಜನಾದ ದೀರ್ಘತಪನು ಧನ್ವಂತರಿ ದೇವನನ್ನು ಕುರಿತು ದೀರ್ಘತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ತಪಸ್ತುಷ್ಟನಾದ ಧನ್ವಂತರಿ ಬಂದು "ಬೇಕಾದ ವರವನ್ನು ಕೇಳಿಕೋ" ಎಂದು ಆದೇಶವಿತ್ತಾಗ ದೀರ್ಘತಪನು "ನೀನೇ ನನ್ನ ಮಗನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬರಬೇಕೆಂದು'' ಬೇಡಿಕೊಂಡನು. ತಥಾಸ್ತು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಧನ್ವಂತರಿಯು ಅವನ ಮಗನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದು ಭರದ್ವಾಜನಿಂದ ಆಯುರ್ವೇದ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಅದನ್ನು * ಎಂಟು ವಿಧವಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದನು.

ಈ ಧನ್ವಂತರಿಯ ಮಗ ಕೇತುಮಾನ್ ಕೇತುಮಂತನ ಮಗ ಭೀಮರಥ ಭೀಮರಥನ ಮಗ ದಿವೋದಾಸ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದರು.

೧೮ ಕಾಶಿಯ ಕಥೆ

ಮಹಾ ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾದ ದಿವೋದಾಸನು ಭದ್ರಶ್ರೇಣ್ಯನೆಂಬ ಕಾಶೀರಾಜನ ನೂರು ಜನ ಮಕ್ಕಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಂದು ಆ ವಾರಾಣಸಿಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಅತ್ಯಂತ ವಿಶಾಲವೂ ಗಂಗಾತರಂಗಪಾವಿತವೂ ಆದ ಆ ಸುಂದರವಾದ ಕಾಶೀ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ದಿವೋದಾಸನು ಸುಖವಾಗಿ ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಲಿದ್ದನು.

ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಮಹಾದೇವರು ಅವಳ ಸಮಾಧಾನಕ್ಕಾಗಿ ಮಾವನ ಮನೆಯಾದ ಹಿಮಾಲಯದ ಗೌರೀಶಂಕರ ಶಿಖರದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರು. ಪರಮೇಶ್ವರನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಅವನ ಪಾರ್ಷದರೂ ಭಕ್ತರಾದ ಋಷಿ ಮುನಿಗಳೂ ಬಂದು ಆ ಮಹಾದೇವಿಯನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿ ಸಂತೋಷಪಡಿಸುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಶಿವಭಕ್ತರ ಭಕ್ತಿಗೀತಗಳಿಂದ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾದರೂ ಅವಳ ತಾಯಿಯಾದ ಮೇನೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಆ ಶಿವಗಣದ ಲೀಲೆಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಅಸಹ್ಯವಾಗುತ್ತಲಿತ್ತು.

ಶಂಕರ ಹಾಗೂ ಅವನ ಆ ರುದ್ರಗಣದ ವೇಷಭೂಷಣ ಭಾಷಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ನೋಡಿ ಅವಳು ಮಗಳಿಗೆ "ಪಾರ್ವತೀ ! ಇದೇನು ನಿನ್ನ ಗಂಡನ ವೇಷ ! ಏನು ಅವನ ಈ ಅನಾಚಾರಿ ಪರಿವಾರ ! ಅಷ್ಟದರಿದ್ರನಾದ ಇವನಿಗೆ ಶೀಲ ಸದಾಚಾರಗಳಂತೂ ಗೊತ್ತೇ ಇಲ್ಲ. ಇಶ್ಯ ! ಸಾಕಾಗಿದೆ ಇವನ ಈ ಡಂಭಾಚಾರ! ಹೆಸರು ನೋಡಿದರೆ ಮಹಾ ಈಶ್ವರ-ದೊಡ್ಡ ಸಾಹುಕಾರ. ಆದರೆ ತನಗೋ ಇರಲಿಕ್ಕೂ ಜಾಗವಿಲ್ಲದ ಜನ್ಮದರಿದ್ರ" ಎಂದು ಹಂಗಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಳು. ತನ್ನ ಪಂಚಪ್ರಾಣನಾದ ಪತಿಪರಮೇಶ್ವರನ ಈ ನಿಂದೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಸತೀ ಹೈಮವತಿಗೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ

---

*ಕಾಯ-ಬಾಲ ಗ್ರಹೋರ್ಧ್ವಾಂಗ-ಶಲ್ಯ-ದಂಷ್ಟ್ರಾ-ಜರಾ-ವೃಷಾನ್
ಅಷ್ಟಾವಂಗಾನಿ ತಸ್ಯಾಹುಶ್ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಯೇಷು ಸಂಶ್ರಿತಾ ||

ಕಾಯ = ಶರೀರ ಚಿಕಿತ್ಸೆ, ಬಾಲ = ಹುಡುಗರ ರೋಗ ಚಿಕಿತ್ಸೆ, ಗ್ರಹ = ಭೂತ ಪ್ರೇತ ಗಾಳಿ ಬಾಧೆಗಳ ಚಿಕಿತ್ಸೆ, ಊರ್ಧ್ವಾಂಗ = ಕಣ್ಣು, ಕಿವಿ ಮೂಗು ಮೊದಲಾದ ಮೇಲಿನ ಭಾಗಗಳ ಚಿಕಿತ್ಸೆ, ಶಲ್ಯ = ಶಸ್ತ್ರಕ್ರಿಯಾ ಅಪಘಾತಾದಿಗಳ ಚಿಕಿತ್ಸೆ, ದಂಷ್ಟ್ರಾ = ವಿಷ ಚಿಕಿತ್ಸೆ, ಜರಾ = ಮುಪ್ಪನ್ನು ದೂರಮಾಡುವ ಕಾಯಕಲ್ಪ ಚಿಕಿತ್ಸೆ, ವೃಷ = ವಾಜೀಕರಣಾದಿ ತಂತ್ರ ಹೀಗೆ ಆಯುರ್ವೇದವನ್ನು ಎಂಟುಭಾಗ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ವಾಗಿ ಕಡುಕೋಪ ಬಂದಿತು. ಆದರೆ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ನಿಂದಿ
ಸಿದ ತಂದೆ ದಕ್ಷನು ಹತನಾದನು. ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಾನು ಮತ್ತೆ ಮೊದಲಿನಂತೆ
ಸಿಟ್ಟಾದರೆ ಈ ತಾಯಿಗೂ ಅದೇ ಹಾಡಾದೀತು ಎಂದು ಉಕ್ಕಿಬರುತ್ತಲಿರುವ
ಕೋಪವನ್ನು ಬಿಗಿ ಹಿಡಿದು ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಮಂದಹಾಸ ಮಾಡಿದಂತೆ ಮಾಡಿ ತನ್ನ
ನೆಚ್ಚಿನ ನಲ್ಲನಾದ ಚಂದ್ರಶೇಖರನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದಳು. ಪರಮೇಶ್ವರನ ಎದುರು
ವಿವರ್ಣ ಮುಖಿಯಾಗಿ "ದೇವ! ನನಗಿನ್ನು ಈ ತವರು ಮನೆಯ ವಾಸ ಸಾಕು.
ಆದ್ದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿರಿ" ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಆಗ ಮಹಾ ದೇವರು ಪ್ರೇಯಸಿಯಾದ ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಂತೆ
ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವಾಸಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯಸ್ಥಳವಾವುದಾಗಬಹುದೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದನು.
ಆಗ ಅವನಿಗೆ ಸಿದ್ಧಿ ಕ್ಷೇತ್ರವಾದ ವಾರಾಣಸಿಯೇ ಸರ್ವಾತ್ಮನಾ ತನಗೆ ಉಚಿತವಾದ
ಆವಾಸ ಎಂದು ತೋರಿತು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ದಿವೋದಾಸನು ಬಂದು ನೆಲಸಿರುವನೆಂದು
ತಿಳಿದು ತನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನಿಂತ ಗಣೇಶ್ವರನಾದ ನಿಕುಂಭನನ್ನು ಕರೆದು "ನಿಕುಂಭ!
ಕಾಶೀಪಟ್ಟಣವನ್ನು ನಮಗೆ ಇರಲಿಕ್ಕೆ ತೆರವು ಮಾಡಿಸು. ಈಗ ಅಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿ
ರುವ ದಿವೋದಾಸ ಅಸಾಧಾರಣ ಪರಾಕ್ರಮಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೃದು ಮಾರ್ಗ
ದಿಂದಲೇ ಉಪಾಯವಾಗಿ ಆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕು'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಆಗ ಅತಿ ಚತುರನಾದ ನಿಕುಂಭನು ಕಾಶಿರಾಜನಾದ ದಿವೋದಾಸನನ್ನು ಆ
ಊರಿನಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹಾಕಲು ಒಂದು ಬಹು ಚಮತ್ಕಾರವಾದ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನೆ
ಹುಡುಕಿದನು.

ಅಲ್ಲಿ ಕಾಶೀನಗರದಲ್ಲಿ ಕುಂಡಕ ಎಂಬ ಕ್ಷೌರಿಕನಿದ್ದನು. ಗಣೇಶ್ವರನು ಅವನ
ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು "ನನಗೆ ಈ ಊರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗುಡಿ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮೂರ್ತಿ
ಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ನಮ್ಮ ಪೂಜೆ ನಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿಸು. ಆದರೆ ನಾನು ನಿನಗೆ
ಬೇಕಾದ ವರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ." ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ರಾಜಕುಲದ ಕ್ಷೌರಿಕ
ನಾದ ಆ ಕುಂಡಕನು ಮಹಾರಾಜ ದಿವೋದಾಸನ ಮುಂದೆ ತನ್ನ ಸ್ವಪ್ನದ ಸಮಾ
ಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿಸಿದನು. ಆಗ ರಾಜನು ವಿಶಾಲವಾದ ದೇವ ಮಂದಿರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ
ಅಲ್ಲಿ ಗಣೇಶ್ವರನನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ನಿತ್ಯವೂ ಧೂಪದೀಪ
ನೈವೇದ್ಯ ಮಂಗಳಾರತಿ ವಾದ್ಯ ವೈಭವಗಳು ಒಳ್ಳೇ ಅದ್ದೂರಿಯಿಂದ ನಡೆಯುವಂತೆ
ಮಾಡಿದನು.

ಇದರಿಂದ ದೂರ ದೂರ ದೇಶದಿಂದ ಜನರು ಬರಹತ್ತಿದರು. ಸೇವಾ ಸೂತ್ರ
ಗಳೂ ನಡೆಯತೊಡಗಿದವು ಗಣೇಶ್ವರನಿಗೆ ಹರಿಕೆ ಹೊತ್ತವರ ಮನೋರಥಗಳೆಲ್ಲ

ತಪ್ಪದೇ ಪೂರ್ಣವಾಗುತ್ತಲಿದ್ದವು. ಇದರಿಂದ ಬಹಳ ಜಾಗೃತ ದೇವರು ಎಂದು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿ ಗಣೇಶನ ಸೇವೆಗೆ ಭಕ್ತ ಜನರು ತಂಡತಂಡವಾಗಿ ಬಂದು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಹಗಲಿರುಳೂ ಸೇವೆ ಭಜನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಅವರ ಸೇವಾ ಭಾವಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಆ ಗಣಪತಿಯಾದರೂ ಸಂತಾನ, ಸಂಪತ್ತು, ರಾಜ್ಯ, ಬಂಗಾರ, ಅಧಿಕಾರ, ಆಯುಷ್ಯ, ಆರೋಗ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಬಯಸಿದ ಫಲಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಾಮಧೇನುವಿನಂತೆ ಈಯುತ್ತಲಿದ್ದ.

ಹೀಗೆ ಸಾವಿರಾರು ನಾಗರಿಕರ ಅಪೇಕ್ಷೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಗಣೇಶನು ತಪ್ಪದೇ ಪೂರೈಸಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ದಿವೋದಾಸ ಮಹಾರಾಜನು ತನ್ನ ಪಟ್ಟದರಸಿಯಾದ ಸುಯಶಾ ರಾಣಿಗೆ ಸಂತತಿಗಾಗಿ ಗಣೇಶನ ಸೇವೆ ಮಾಡಲು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಮಹಾರಾಣಿಯು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಬಂದು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಗಣೇಶನನ್ನು ಪರಿಪರಿಯಿಂದ ಆರಾಧಿಸಿ ಸಂತತಿಯನ್ನು ಕರುಣಿಸೆಂದು ದೀನವಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಳು. ಸುಕುಮಾರವಾದ ತನ್ನ ಶರೀರದ ಪೇಲವ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಲಕ್ಷಿಸದೇ ದೇಹದಂಡನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಸಂತತಿಯ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಸರ್ವಮನೋರಥಪೂರಕನಾದ ಆ ಗಣನಾಥನನ್ನು ಹಗಲಿರುಳು ಸೇವಿಸಿದಳು. ಆದರೂ ಅವಳಿಗೆ ಫಲವಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ ರಾಣಿಯು ನಿರಾಶಳಾಗದೇ ಪುನಃ ಪುನಃ ಎಡೆಬಿಡದೇ ಕಠೋರ ವ್ರತೋಪವಾಸಗಳಿಂದ ಸೇವೆಗಾಗಿ ತನುವನ್ನೇ ತೇದಳು. ಎಷ್ಟೋ ದಿನಗಳು ಹೀಗೆ ಕಳೆದರೂ ಊರಜನರಿಗೆಲ್ಲ ಬೇಡಿದ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರೂ ಆ ಗಣಪತಿಯು ರಾಣಿ ಒಬ್ಬಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ.

ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಕಾಶೀರಾಜನಾದ ದಿವೋದಾಸನಿಗೆ ಬಹಳ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿತು. ಕ್ರೋಧಾತಿರೇಕದಿಂದ ಹುಚ್ಚನಂತಾಗಿ "ಎಲ! ಇದಾವ ಪಿಶಾಚಿ ನಮ್ಮ ಊರಬಾಗಿಲದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕುಳಿತಿದೆ! ಊರಲ್ಲಿಯ ಸಾವಿರಾರು ಜನರಿಗೆಲ್ಲ ಬೇಡಿ ಬಯಸಿದ ಬೇಕುಬೇಕಾದ ಫಲಅಭೀಷ್ಟಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆಮಾತ್ರ ಕಲ್ಲಾಗಿ ಕುಳಿತಿದೆ. ನಾನು ಇದನ್ನು ತಂದು ಗುಡಿ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಪೂಜಾ ನೈವೇದ್ಯ ಪುಷ್ಪಾರ್ಚನೆ ದೀಪ ಧೂಪ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿಸಿ ಗಂಡಹೆಂಡಿರಿಬ್ಬರೂ ಹಗಲೂರಾತ್ರಿ ಸೇವಿಸಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರೂ ಈ ಕೃತಘ್ನ ಗಣೇಶನು ನನಗೆ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಾಕಿವನ ಪೂಜೆ" ಎಂದು ಆ ಗಣಪತಿಯ ದೇವಸ್ಥಾನವನ್ನೂ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನೂ ಕಿತ್ತಿ ಒಡೆದು ನಾಶಮಾಡಿಬಿಟ್ಟನು.

ಇದರಿಂದ ಸಂತಪ್ತನಾದ ಆ ಗಣಪತಿಯು "ಮದಾಂಧನಾದ ರಾಜಾಧಮ! ನಿನಗೆ ಯಾವ ಅಪರಾಧವನ್ನೂ ಮಾಡದ ನನ್ನ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ನೀನು ನಾಶಪಡಿಸಿ

ದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಕಾಶೀಪಟ್ಟಣವು ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರುಷಗಳವರೆಗೆ ಶೂನ್ಯವಾಗಲಿ" ಎಂದು ಶಾಪಕೊಟ್ಟನು.

ಆದರಿಂದ ಆ ಪಟ್ಟಣವೆಲ್ಲ ಶೂನ್ಯವಾಗಿ ಜನರಹಿತವಾಯಿತು. ದಿವೋದಾಸ ನಾದರೂ ನಿರುಪಾಯನಾಗಿ ಊರಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದ ಸೀಮಾಂತ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದ ಗೋಮತೀ ನದಿಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಂದು ಅತ್ಯಂತ ಮನೋಹರವಾದ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಇರಹತ್ತಿದನು.

ಇತ್ತ ನಿಕುಂಭನು ಉಪಾಯದಿಂದ ಕಾಶೀಪಟ್ಟಣವನ್ನು ತೆರವು ಮಾಡಿಸಿ ಮಹಾದೇವರ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು "ಸ್ಥಾನ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ, ದಯಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು" ಬಿನ್ನವಿಸಿಗೊಂಡನು.

ಪಾರ್ವತೀ ಸಹಿತನಾಗಿ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ಇರಹತ್ತಿದನು. ಆ ಚಂದ್ರಕಲಾವತಂಸನಾದ ಮಹಾದೇವನು ತನ್ನ ಪ್ರಾಣದರಸಿಯಾದ ಅಪರ್ಣೆಯನ್ನು ಬಗೆಬಗೆಯಿಂದ ರಮಿಸಿ ರಂಜಿಸಿ ತಾನೂ ಆನಂದದಿಂದ ವಾಸಮಾಡಿದನು.

ಈ ಕಾಶಿಯ ವಾಸ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ ಉಲ್ಲಾಸದಾಯಕವಾಗಿ ಹಿತಾವಹವೆನಿಸಿ ದರೂ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ಜನ್ಮಭೂಮಿ ತವರು ಮನೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಂದದ್ದ ರಿಂದ ಸ್ಥಳ ಬದಲಾಗಿ ಅವಳಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅವಳು "ಈ ಸ್ಥಳವು ಸಾಕು. ಮತ್ತೆ ನಾವು ನಮ್ಮೂರಿಗೇ ಹೋಗೋಣ ಬನ್ನಿ" ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು. ಆಗ ಪರಮೇಶ್ವರನು ನಕ್ಕು "ನಾನಿನ್ನು ನಿಮ್ಮ ತವರುಮನೆಗೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಇದೇ ನನ್ನ ಅವಿಮುಕ್ತ ಸ್ಥಲ. ನಾನೆಂದಿಗೂ ಬಿಟ್ಟಿರಲಾರದ ಮನೆ ಬೇಕಾದರೆ ನೀನು ಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಹೋಗಬಹುದು'' ಎಂದು ತ್ರಿಪುರಾಂತಕನೂ ತ್ರ್ಯಂಬಕನೂ ಆದ ಪರಶಿ ವನು ಉತ್ತರಿಸಿದನು.

ಶಿವನು ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಾನೆಲ್ಲಿಯೂ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದ ರಿಂದಲೇ ಕಾಶಿಯು ಅವಿಮುಕ್ತ ಕ್ಷೇತ್ರವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಸರ್ವದೇವ ನಮಸ್ಕೃತನಾದ ಆ ಪರಶಿವನು ಪರಮೇಶ್ವರಿಯೊಂದಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಕೃತ, ತ್ರೇತಾ, ದ್ವಾಪ ರಾದಿ ಮೂರು ಯುಗಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅದೃಶ್ಯನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅದೃಶ್ಯನಾದರೂ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿಯೂ ಅವನ ಸನ್ನಿಧಾನ ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದೇ ಇರುವದು.

ದಿವೋದಾಸನು ಭದ್ರಶ್ರೇಣ್ಯನ ನೂರುಜನ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ತೊಂಬತ್ತೊಂಬತ್ತು ಜನರನ್ನು ಕೊಂದ ಬಳಿಕ ಕಡೆಯ ಹುಡುಗನು ಬಹಳ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನ ಹಸುಗೂ ಸೆಂದು ಉಪೇಕ್ಷೆಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ಮುಂದೆ ದುರ್ದಮ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ

ಆ ಹುಡುಗನು ದೊಡ್ಡವನಾದ ಬಳಿಕ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾರ್ಜುನನನ್ನು "ನೀನೇ ನನಗೆ ತಂದೆ" ಯೆಂದು ಮೊರೆಹೋಗಿ ಅವನ ಮಗನಾಗಿ ಅವನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕಾಶೀಪಟ್ಟಣವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು.

ಆದರೆ ದಿವೋದಾಸನಿಗೆ ದೃಷದ್ವತಿಯೆಂಬ ಕಾಂತಾಮಣಿಯಿಂದ ಪ್ರತರ್ದನ ನೆಂಬ ವೀರಾಗ್ರಣಿಯಾದ ಕುಮಾರನು ಜನಿಸಿದ್ದನು. ಅವನು ಚಿಕ್ಕವನಿರುವಾಗಲೇ ದುರ್ದಮನಿಂದ ಮತ್ತೆ ಆ ಕಾಶೀಪಟ್ಟಣವನ್ನುಗೆದ್ದು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮುಯ್ಯಿಕ್ಕೆ ಮುಯ್ಯಿತೀರಿಸಿ ಮನೆತನದ ಗಲಿತಗೌರವನ್ನು ಮರಳಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದನು.

ಆ ಪ್ರತರ್ದನನಿಗೆ ವತ್ಸ ಭಾರ್ಗ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು. ವತ್ಸನಿಗೆ ಅಲರ್ಕ, ಅಲರ್ಕನಿಗೆ ಸನ್ನತಿ ಎಂಬ ಮಗನಿದ್ದನು. ಅಲರ್ಕನು ಲೋಪಾ ಮುದ್ರೆಯ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಮನ್ಮಥಸಮಾನವಾದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನೂ ದೀರ್ಘಾ ಯುಷವನ್ನೂ ಹೊಂದಿ ಅರವತ್ತಾರುಸಾವಿರ ವರುಷ ರಾಜ್ಯವಾಳಿದನು.

ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ನಿಕುಂಭನ ಸಹಸ್ರವರ್ಷಾತ್ಮಕವಾದ ಶಾಪದ ಅವಧಿ ಮುಗಿ ಯುತ್ತಬಂದಾಗ ಅಲರ್ಕನು ಈ ಕಾಶೀಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಪುನರ್ನಿಯೋಜನ ಮಾಡಿ ದನು. ಶಾಪದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶೂನ್ಯವಾದ ಆ ನಗರಿಯನ್ನು ಕ್ಷೇಮಕ ಎಂಬ ರಾಕ್ಷಸ ಆಕ್ರಮಿಸಿದ್ದ. ಕ್ಷೇಮಕನನ್ನು ಅಲರ್ಕನು ಕೊಂದು ಕಾಶಿಯ ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದ.

ಅವನ ಮಗನಾದ ಸನ್ನತಿಗೆ ಸುನೀಥ, ಸುನೀಥನಿಗೆ ಕ್ಷೇಮ್ಯ, ಕ್ಷೇಮ್ಯನಿಗೆ ಕೇತುಮಾನ್, ಕೇತುಮಂತನಿಗೆ ಸುಕೇತು, ಸುಕೇತುವಿಗೆ ಧರ್ಮಕೇತು, ಧರ್ಮಕೇತು ವಿಗೆ ಸತ್ಯಕೇತು. ಸತ್ಯಕೇತುವಿಗೆ ವಿಭು, ವಿಭುವಿನಿಂದ ಅನರ್ತ, ಅನರ್ತನಿಂದ ಸುಕುಮಾರ, ಅವನಿಗೆ ಧೃಷ್ಟಕೇತು, ಧೃಷ್ಟಕೇತುವಿಗೆ ವೀತಿಹೋತ್ರ ಅವನಿಂದ ಭರ್ಗ ಎಂಬ ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಅಲರ್ಕನ ತಂದೆಯಾದ ವತ್ಸರಾಜನಿಗೆ ವತ್ಸಭೂಮಿ, ಭೃಗುವಿನಿಂದ ಭೃಗುಭೂಮಿ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಭಾರ್ಗವ ವಂಶದ ಗಾಲವಾಂಗಿರಸಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ರಾಜ-ಮಹಾರಾಜರು. ಇವರಿಂದ ಮುಂದೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ, ಶೂದ್ರ ಮೊದಲಾದ ನಾನಾ ಜಾತಿಯ ಸಾವಿ ರಾರು ಕಾಶಿ ವಂಶದ ಜನರು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಹುಷನ ವಂಶಾವ ಳಿಯು ಬಿತ್ತರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

---

೧೯ ನಹುಷನ ವಂಶ ವಿಸ್ತರಣೆ

ಸುಸ್ವಧಾ ನಾಮಕರಾದ ಪಿತೃಗಳ ಮಾನಸಕನ್ಯೆ ವಿರಜೆಯನ್ನು ನಹುಷ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ವಿರಜೆಯಿಂದ ನಹುಷನಿಗೆ ಯತಿ, ಯಯಾತಿ, ಸಂಯಾತಿ, ಆಯಾತಿ, ಸುಯಾತಿ ಎಂಬ ಇಂದ್ರ ಸಮಾನ ತೇಜಸ್ಕರಾದ ಪಂಚ ಪುತ್ರರು ಜನಿಸಿದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಯತಿಯೇ ಜ್ಯೇಷ್ಠನಾದರೂ ಅವನು ವಿರಕ್ತನಾಗಿ ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮುನ್ನಡೆದು ಬ್ರಹ್ಮಪರೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಎರಡನೇಯವನಾದ ಯಯಾತಿಯೇ ಪಟ್ಟವನ್ನೇರಿದನು.

ಸಮುದ್ರವೇಲಾಂಕಿತವಾದ ಅಖಂಡ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಗೆದ್ದು ಪಾದಾಕ್ರಾಂತ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಯಯಾತಿಗೆ ದೇವಯಾನಿ, ಶರ್ಮಿಷ್ಠಾ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಹೆಂಡಂದಿರಿದ್ದರು. ದೇವಯಾನಿಯಿಂದ ಯದು, ತುರ್ವಸು, ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ದ್ರುಹ್ಯು, ಅನು, ಪೂರು ಎಂಬ ಮಕ್ಕಳು ಜನಿತರಾದರು.

ಯಯಾತಿಗೆ ದೇವೇಂದ್ರನು ಸುಪ್ರೀತನಾಗಿ ಮನೋವೇಗವುಳ್ಳ ಅಚ್ಚ ಬಿಳಿ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹೂಡಿದ ಒಂದು ಬಂಗಾರದ ರಥವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಆ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಚೈತ್ರಯಾತ್ರೆ ಹೊರಟ ಯಯಾತಿಯು ಆರುದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಜಗಜ್ಜಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದನು.

ಮುಂದೆ ಆ ರಥವು ಬಹುಕಾಲ ಪುರುವಂಶದ ರಾಜರ ಹತ್ತಿರವೇ ಇದ್ದು ವಸುನಾಮಕ ಕೌರವನಿಂದ ಕುರುಕುಲಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಕುರುಕುಲದ ಪರೀಕ್ಷಿತ ರಾಜನ ಮಗನಾದ ಮೊದಲನೆ ಜನಮೇಜಯರಾಜನು ಗಾರ್ಗ್ಯ ಮುನಿಯ ವಾಕ್ರೂರ ಎಂಬ ವಾಚಾಳಿಯಾದ ಮಗನನ್ನು ಅವನ ನಿಷ್ಠುರ ಭಾಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಹಾರ ಮಾಡಿದನು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಗಾರ್ಗ್ಯನು ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು ನಿನ್ನ ರಥವು ನಾಶವಾಗಲಿ ಎಂದು ಶಾಪ ಕೊಟ್ಟನು. ಮತ್ತು ಜನಮೇಜಯನಿಗೆ ಅದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯ ಪಾತಕವೂ ತಟ್ಟಿತು. ಆ ಪಾತಕದ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಅವನ ಮೈಯಿಂದ ಒಂದು ತರಹದ ದುರ್ವಾಸನೆ ಹೊರಡಹತ್ತಿತು. ಅದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ತನ್ನದೇ ತನಗೆ ಹೇಸಿಕೆಯೆನಿಸಿತು. ಎಲ್ಲಿ ಹೋದರೂ ಅವನ ದೇಹದ ದುರ್ವಾಸ ಕಡಿಮೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇವನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದ ಪ್ರಜೆಗಳು ಮೂಗು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಿತು. ಕೊನೆಗೆ ಅವನು ಇಂದ್ರೋತ ಎಂಬ ಶೌನಕ ವಂಶದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಶರಣು ಹೋದನು. ಆಗ

ಇಂದ್ರೋತನು ಅವನ ಕಡೆಯಿಂದ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದನು. ಆ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಾಗದ ಕೊನೆಗೆ ಮಾಡಿದ ಅವಭೃತಸ್ನಾನದಿಂದ ಜನಮೇಜಯನ ಮೈಯ ದುರ್ವಾಸ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು.

ಇಂತು ಕುರುಕುಲದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ಜನಮೇಜಯು ರಾಜನವರೆಗೆ ಇದ್ದ ಆ ದಿವ್ಯ ರಥವನ್ನು ಜನಮೇಜಯನು ಶಪಿತನಾದ ಬಳಿಕ ಮತ್ತೆ ಸರಿಪಡಿಸಿ ಇಂದ್ರನು ಚೇದಿ ರಾಜನಾದ ವಸುವಿಗೆ ಇತ್ತನು ಅದು ವಸುವಿನಿಂದ ಬೃಹದ್ರಥನಿಗೂ ಬೃಹದ್ರಥನಿಂದ ಜರಾಸಂಧನಿಗೂ ಬಂದಿತು. ಜರಾಸಂಧನನ್ನು ಕೊಂದಬಳಿಕ ಭೀಮಸೇನನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣ ಎಂದನು.

ಯಯಾತಿಯು ಸಪ್ತದ್ವೀಪವುಳ್ಳ ಅಖಂಡ ಪೃಥ್ವೀ ಮಂಡಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಗೆದ್ದು ಅದರ ಆಗ್ನೇಯ ಭಾಗವನ್ನು ತುರ್ವಸುವಿಗೂ ಪಶ್ಚಿಮ ಭಾಗವನ್ನು ದ್ರುಹ್ಯುವಿಗೂ ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶವನ್ನೆಲ್ಲ ಅನುವಿಗೂ ಜೇಷ್ಠ ಪುತ್ರನಾದ ಯದುವಿಗೆ ಈಶಾನ್ಯ ದಿಗ್ಭಾಗವನ್ನೂ ಹಂಚಿಕೊಟ್ಟನು. ಮಧ್ಯಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿ ಪೂರುವಿಗೆ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಗೈದನು.

ಮುಂದೆ ಕೆಲಸಮಯದ ನಂತರ ಮುಪ್ಪು ಬರಲು ಯಯಾತಿಯು ತನ್ನ ಹಾಗೂ ದೇವಯಾನಿಯ ಮಗನಾದ ಯದುವಿಗೆ ತನ್ನ ವಾರ್ಧಕ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವನ ನವತಾರುಣ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಲು ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ಯದುವು "ನಾನೊಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಬೇಡಿದ್ದನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಮಾತು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಅವನು ಏನು ಕೇಳುವನೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನಾನು ಮುದುಕನಾಗಿ ಕುಳಿತರೆ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮನೋರಥವನ್ನು ಪೂರೈಸುವದು ಹೇಗೆ! ಮುಪ್ಪು ಬಂದಿತೆಂದರೆ ಉಣ್ಣುವದು ತಿನ್ನುವದು ಕುಡಿಯುವದು ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ. ನಿನಗೆ ನನಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದಾರೆ. ಬೇಕಾದರೆ ಅವರನ್ನು ಕೇಳು" ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಆಗ ಯಯಾತಿಯು ಸಂತಾಪದಿಂದ "ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯೇ ! ಹಡೆದ ತಂದೆಯ ಮಾತನ್ನು ಮೀರಿ ಯಾವನೋ ಅತಿಥಿಯ ಸತ್ಕಾರ ಮಾಡುವ ನಿನಗೆ ಧರ್ಮವೆಲ್ಲಿ ಬಂತು ? ಜನ್ಮದಾತನೂ ವಿದ್ಯಾದಾತನೂ ಗುರುವೂ ಆದ ನನ್ನನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ ನಿನ್ನ ಸಂತತಿಗೆ ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರವಿರದಂತಾಗಲಿ" ಎಂದು ಶಾಪಕೊಟ್ಟನು.

ಇದರಂತೆ ತುರ್ವಸು, ದ್ರುಹ್ಯು, ಅನು ಎಂಬ ಮೂರು ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ತಾರುಣ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಲು ಕೇಳಿದನು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಸಮ್ಮತಿಸದಿದ್ದಾಗ ಅವರಿಗೂ ಇದರಂತೆ ಶಾಪವಿತ್ತು ಕೊನೆಯವನಾದ ಪೂರುವನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಪಿತೃನಿಷ್ಠನೂ ಶರ್ಮಿಷ್ಠೆಯ

ಮಗನೂಆದ ಪೂರು ಮಾತ್ರ ತಂದೆಯ ವಚನವನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ತನ್ನ ಯೌವನವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಅವನ ಮುಪ್ಪನ್ನು ತಾನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು.

ಆ ಮೇಲೆ ತರುಣನಾದ ಯಯಾತಿಗೆ ಹರೆಯ ತಿರುಗಿತು. ಧೊರೆಯ ಪ್ರೀತಿಯ ತೊರೆಗೆ ನೆರೆಯು ಬಂದಿತು. ತನ್ನ ಮೊದಲಿನ ಹೆಂಡಂದಿರಾದ ದೇವಯಾನಿ ಮತ್ತು ಶರ್ಮಿಷ್ಠಾ ಇಬ್ಬರೂ ಮುದುಕಿಯರಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಗೌ ಎಂಬ ಕಾಕುಸ್ಥ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದನು. ವಿಶ್ವಾಚೀ ಎಂಬ ಅಪ್ಸರೆಯು ಇಂದ್ರನ ಶಾಪದಿಂದ ಕಾಕುಸ್ಥನ ಮಗಳಾಗಿ ಗೌ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಬಂದಿದ್ದಳು. ಅವಳನ್ನು ಶರ್ಮಿಷ್ಠಾ ದೇವಯಾನಿಯರಗಿಂತ ಮೊದಲೇ ಯಯಾತಿಗೆ ಮದುವೆಮಾಡಿ ಕೊಡಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವಳು ಅಪ್ಸರೆಯಾದುದರಿಂದ ಉಳಿದಿಬ್ಬರಂತೆ ಅವಳಿಗೆ ಮುಪ್ಪು ಆವರಿಸಿರಲಿಲ್ಲ ನಿತ್ಯ ನವಯೌವನೆಯಾದ ಆ ಸುರಸುಂದರಿಯ ಜೊತೆಗೆ ನವತಾರುಣ್ಯ ಹಾಗು ಸ್ಫುರದ್ರೂಪ ಕಾಂತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ಯುವಕ ಯಯಾತಿಯು ಕುಬೇರನ ಉದ್ಯಾನವಾದ ಚೈತ್ರರಥದ ಮಂಜುಲತಾಕುಂಜಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಮಧು ಚಂದ್ರದ ಸುಖಸಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಸವಿದನು.

ಹೀಗೆ ಎಷ್ಟೋ ದಿನಗಳ ವರೆಗೆ ಆ ದಿವ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಯೊಂದಿಗೆ ಬಗೆಬಗೆಯ ಭೋಗ, ವಿವಿಧ ವಿಲಾಸ ವಿಹಾರಗಳನ್ನು ಭೋಗಿಸಿದರೂ ಅವನ ಕಾಮವಾಸನೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗ ಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರೇಮ ಪಿಪಾಸೆ ಹಿಂಗಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅವನಿಗೆ ಬಹಳ ಕೆಡಕೆನಿಸಿ ವೈರಾಗ್ಯ ಹುಟ್ಟಿತು.

ಅವನು ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಆ ಭೋಗಾಭಿಲಾಷೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ತೊರೆದು ಒಳ್ಳೇ ಏರು ಜವ್ವನದಲ್ಲಿಯೇ ಯೌವ್ವನ ದಾನಮಾಡಿ ಮುದುಕನಾಗಿ ಕುಳಿತ ಪಿತೃಭಕ್ತ ಪೂರುವಿನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಅವನನ್ನು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ ಅವನ ಯೌವ್ವನವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ತನ್ನ ಮುಪ್ಪನ್ನು ತಾನು ವಾಪಸು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಅಂದು ಆ ಯಯಾತಿಯು ಹೇಳಿದ ಅನುಭವೋಕ್ತಿಯು ಮನನೀಯವಾಗಿದೆ.

> "ನ ಜಾತು ಕಾಮಃ ಕಾಮಾನಾಂ ಉಪಭೋಗೇನ ಶಾಮ್ಯತಿ
> ಹವಿಷಾ ಕೃಷ್ಣವರ್ತ್ಮೇವ ಭೂಯ ಏವಾಭಿವರ್ಧತೇ ॥
> ಯತ್‌ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ವ್ರೀಹಿಯವಂ ಹಿರಣ್ಯಂ ಪಶವಃ ಸ್ತ್ರಿಯಃ ।
> ನಾಲಮೇಕಸ್ಯ ತತ್ಸರ್ವಂ ಇತಿ ಪಶ್ಯನ್ನ ಮುಹ್ಯತಿ ॥

ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕಾಮವಾಸನೆಯು ಕಾಮೋಪಭೋಗದಿಂದ ಎಂದಿಗೂ ಶಾಂತವಾ

ಗುವದಿಲ್ಲ. ತುಪ್ಪ ಹಾಕಿದ ಬೆಂಕಿಯಂತೆ ಭೋಗ ಮಾಡಿದಷ್ಟೂ ಕಾಮ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲೇ ಹೋಗುವದು.

ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿರುವ ಅನ್ನ ಹೊನ್ನು ಹೆಣ್ಣುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒಬ್ಬನೇ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೂ ಅದು ಸಾಕೆನಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಇದೆಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಒಂದೇ ಉಪಾಯವೆಂದರೆ ಆಶೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತೊಡಗಿಸುವದೊಂದೇ ಆಗಿದೆ. ಕಾಮ ಭೋಗ ಜನ್ಯವಾದ ಸುಖಗಳೆಲ್ಲ ಕೂಡಿದರೂ ಆಶೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟ ನಿಶ್ಚಿಂತ ಮನಸ್ಸಿನ ನೆಮ್ಮದಿಯ ಒಂದು ಅಂಶವಷ್ಟೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ'' ಎಂದುದು ಆ ರಾಜನು ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯರಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಭೃಗುತುಂಗವೆಂಬ ಶೈಲಶೃಂಗದಲ್ಲಿ ಘೋರ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ಅನ್ನ ನೀರುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಸಕುಟುಂಬವಾಗಿ ಶರೀರ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದನು.

ಆ ಯಯಾತಿ ಮಹಾರಾಜನ ಐದುಮಂದಿ ಮಕ್ಕಳ ವಂಶಜರಿಂದ ಸೂರ್ಯಗಭಸ್ತಿಗಳಿಂದ ಅಖಂಡ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೇ ವ್ಯಾಪಿಸಲ್ಪಡುವಂತೆ ಇಡೀ ಭೂಮಂಡಲವೆಲ್ಲವೂ ವ್ಯಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನೇ ಕೃಷ್ಣರೂಪದಿಂದ ಅವತರಿಸಿದ ಯದುವಂಶದ ಕತೆಯಂತೂ ಪರಮ ಪಾವನ, ಅತ್ಯಂತ ಮನೋರಂಜಕ ಮತ್ತು ಬೋಧಪ್ರದವಿದ್ದು ಕೇಳುವವರಿಗೆಲ್ಲ ಕೀರ್ತಿಕಲ್ಯಾಣಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವದು.

●●

೨೦ ಯದುಬಂಧುಗಳ ವಂಶಾವಳಿ

ಪೂರುವಿಗೆ ಜನಮೇಜಯನೆಂಬ ಪುತ್ರನಿದ್ದನು. ಅವನಿಂದ ಮುಂದೆ ಪಿತಾ-ಪುತ್ರಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಪ್ರಚಿನ್ವಾನ್, ಪ್ರವೀರ, ಮನಸ್ಯು, ಅಭಯಂದ, ಸಂಧನ್ವ, ಬಹುಗವ, ಶವ್ಯಾತಿ, ರಹಸ್ಯಾತಿ, ರೌದ್ರಾಶ್ವ, ಮುಂತಾದ ರಾಜರಾದರು.

ರೌದ್ರಾಶ್ವನಿಗೆ ಘೃತಾಚೀ ಎಂಬ ಅಪ್ಸರೆಯಲ್ಲಿ ಋಚೇಯು, ಕೃಕಣೇಯು, ಕಕ್ಷೇಯು, ಸ್ಥಂಡಿಲೇಯು, ಸನ್ನತೇಯು, ದಶಾರ್ಣೇಯು, ಧನೇಯು, ಜಲೇಯು, ಸ್ಥಲೇಯು, ವನೇಯು ಎಂಬ ಹತ್ತುಜನ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳೂ, ರುದ್ರಾ, ಶೂದ್ರಾ, ಮಲದಾ, ಮಲಹಾ, ಖಲದಾ, ನಲದಾ, ಸುರಸಾ, ಗೋ ಮತ್ತು ಚಪಲಾ ಎಂಬ ಲಲನಾಕುಲಲಲಾಮರಾದ ಹತ್ತು ಜನ ಲಾವಣ್ಯವತಿ ಕನ್ಯೆಯರೂ ಜನಿಸಿದರು. ಅತ್ರಿ ವಂಶದ ಪ್ರಭಾಕರನೆಂಬ ಮಹರ್ಷಿಯು ಈ ಹತ್ತು ಜನ ಸುರಸುಂದರಿಯರಂತಿರುವ ಕನ್ಯಾಮಣಿಗಳನ್ನು ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿದನು. ಅವನಿಗೆ ರುದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸೋಮನೆಂಬ ತೇಜಸ್ವಿಯಾದ ಮಗನು ಜನಿಸಿದನು.

ಹಿಂದೆ ಒಂದು ದಿನ ರಾಹುವಿನ ಆಘಾತದಿಂದ ಸೂರ್ಯನು ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುತ್ತಲಿದ್ದಾಗ ದಶದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ವ್ಯಾಪಿಸಿದ ಕತ್ತಲೆಯ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಈ ಆತ್ರೇಯನು ತನ್ನ ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಕಾಶದಿಂದ ಪರಿಹರಿಸಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಬೆಳಕನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದನು. ಮತ್ತು ಅಧಃಪಾತೋನ್ಮುಖನಾದ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ 'ನಿನಗೆ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗಲಿ' ಎಂದು ಹರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಸೂರ್ಯನು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿಯೇ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಿಂತನು. ಆದುದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಭಾಕರನೆಂದು ಹೆಸರಾಗಿ ಅವನ ವಂಶವಾದ ಅತ್ರಿವಂಶಕ್ಕೆ ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳೂ ಕೂಡ ವಿಶೇಷ ಮಾನಮರ್ಯಾದೆ ಮಾಡುವಂತಾಯಿತು. ಅವನು ಆ ಹತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿಯೂ ವೇದವೇದಾಂತಪಾರಂಗತರೂ ಮಹಾತಪಸ್ವಿಗಳೂ ಆದ ಅನೇಕ ಪುತ್ರರನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಿದನು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಗೋತ್ರ ಪ್ರವರ್ತಕರಾದ ಋಷಿಗಳಾಗಿ ಸ್ವಸ್ತ್ಯಾತ್ರೇಯರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದರು. ಆದರೆ ಅತ್ರಿ ಋಷಿಯ ಧನದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಇವರಿಗೆ ಪಾಲ ಬರಲಿಲ್ಲ.

ರೌದ್ರಾಶ್ವನ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಕಕ್ಷೇಯು ಎನ್ನುವವನಿಗೆ ಸಭಾನರ, ಚಾಕ್ಷುಷ, ಪರಮನ್ಯು ಎಂಬ ಮೂರುಜನ ಪುತ್ರರು ಜನಿಸಿದರು. ಸಭಾನರನಿಂದ ಮುಂದೆ ಪಿತಾಪುತ್ರ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಕಾಲಾನಲ, ಸೃಂಜಯ, ಪುರಂಜಯ, ಜನಮೇಜಯ,

ಮಹಾಶಾಲಿ, ಅಥವಾ ದೇವೇಷು, ಮಹಾಮನ, ಎಂಬ ರಾಜರಾದರು. ಮಹಾಮನ ನಿಗೆ ಉಶೀನರ, ತಿತಿಕ್ಷು ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು.

ಧರ್ಮಜ್ಞನಾದ ಉಶೀನರನಿಗೆ ನೃಗಾ, ಕ್ರಿಮಿ, ನವಾ, ದೂರ್ವಾ, ದೃಷದ್ವತಿ ಎಂಬ ಐದು ಜನ ಹೆಂಡತಿಯರಿದ್ದರು. ಇವರಿಂದ ಉಶೀನರನಿಗೆ ಮುಪ್ಪಿನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ನೃಗ, ಕೃಮಿ, ನವ, ಸುವ್ರತ ಎಂಬ ಪುತ್ರರು ಉತ್ಪನ್ನರಾದರು. ದೃಷ ದ್ವತಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಬಿರಾಜನು ಹುಟ್ಟಿದನು.

ಈ ಶಿಬಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ ವೃಷದರ್ಭ, ಸುವೀರ, ಮದ್ರಕ, ಕೇಕಯ ಎಂದು ನಾಲ್ಕು ಜನ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. ಅವರ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಈಗಲೂ ಅದೇ ಹೆಸರಿರುತ್ತದೆ.

ಉಶೀನರನ ಸೋದರನಾದ ತಿತಿಕ್ಷುವಿಗೆ ಉಪದ್ರಥ,ಉಪದ್ರಥನಿಗೆ ಫೇನ, ಫೇನ ನಿಂದ ಸುತಪ, ಸುತಪನಿಂದ ಮಹಾಯೋಗಿ ಬಲಿರಾಜನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಆ ಬಲಿ ಯಿಂದ ಅಂಗ, ವಂಗ, ಸುಹ್ಮ, ಕಲಿಂಗ, ಪುಂಡ್ರ ಎಂಬ ಪಂಚಪುತ್ರರು ಜನಿಸಿದರು. ಈ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಪುತ್ರರಲ್ಲದೇ ಬಲಿರಾಜನಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪುತ್ರರೂ ಹುಟ್ಟಿದರು. ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ದಾನವನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಪ್ರಬಲ ಪರಾಕ್ರ ಮಿಯಾದ ಆ ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯೇ ಈಗ ಮಾನವನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಚಿರಂಜೀವಿಯಾಗಿ ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕನೂ ಮಹಾ ಯೋಗಿಯೂ ಆಗು ಎಂದು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದ್ದರು.

ಬಲಿರಾಜನು ಊರ್ಧ್ವರೇತಸ್ಕನಿದ್ದುದರಿಂದ ಈ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳೂ ಅವನ ಸುದೇಷ್ಣಾ ಎಂಬ ಹೆಂಡತಿಯಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘತಪ ಎಂಬ ಮಹಾ ಮುನಿಯಿಂದ ನಿಯೋಗ ವಿಧಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವರು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಅವರಿಗೆ ಕ್ಷೇತ್ರಜರೆಂದು ಹೆಸರು.

ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಮಕ್ಕಳಾದ ಆ ಐದೂ ಜನರನ್ನು ಒಂದೊಂದು ದೇಶದ ರಾಜ್ಯ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಬಲಿರಾಜನು ಸ್ವಸ್ಥಾನವಾದ ಸುತಲ ಲೋಕವನ್ನು ಸೇರಿ ಯೋಗ ಧರ್ಮದಿಂದ ಭಗವದಾರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದನು.

ಅವನ ಐದು ಜನ ಮಕ್ಕಳಾಳಿದ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಅವರ ಹೆಸರೇ ಬಿದ್ದು ಅವು ಅಂಗ, ವಂಗ, ಕಲಿಂಗ, ಸುಹ್ಮ, ಪುಂಡ್ರಕ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದವು.

ಈ ಅಂಗ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ದಧಿವಾಹನ, ದಿವಿರಥ, ಚಿತ್ರರಥ ಮೊದಲಾದ ರಾಜರಾದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರರಥನು ವಿಷ್ಣುಪದ ಎಂಬ ಪರ್ವತದ ಶಿಖರದಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞಮಾಡಿ ಇಂದ್ರನ ಜೊತೆಗೆ ಸೋಮಪಾನ ಮಾಡಿದನು.

ಈ ಚಿತ್ರರಥನಿಗೆ ದಶರಥ, ಅಥವಾ ಲೋಮಪಾದನೆಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಆ ಚತುರಂಗನ ಮೊಮ್ಮಗನಾದ ಚಂಪರಾಜನೇ ಚಂಪಾ ಎಂಬ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಈ ಚಂಪನ ಚಿರಂಜೀವನಾದ ಹರ್ಯಂಗ ಎಂಬ ರಾಜಕುಮಾರನಿರಾಗಿ ಋಷ್ಯಶೃಂಗನು ತನ್ನ ಮಂತ್ರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಇಂದ್ರನ ಐರಾವತವನ್ನು ಭೂಮಿಗೆ ಇಳಿಸಿದನು.

ಮುಂದೆ ಈ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಬೃಹನ್ಮನ ಎಂಬ ರಾಜನಿಗೆ ಚೈದ್ಯ ರಾಜಕುಮಾರಿಯರಾದ ಯಶೋದೇವಿ, ಸತ್ಯಾ, ಎಂಬಿಬ್ಬರನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ಯಶೋ-ದೇವಿಗೆ ಜಯದ್ರಥನೆಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಜಯದ್ರಥನಿಂದ ದೃಢರಥ, ವಿಶ್ವಜಿತ್, ಕರ್ಣ, ವಿಕರ್ಣ, ಅವನಿಂದ ನೂರು ಜನ ಮಕ್ಕಳೂ ಹುಟ್ಟಿದರು.

ಎರಡನೆಯ ಪತ್ನಿ ಸತ್ಯೆಗೆ ವಿಜಯನೆಂಬ, ಶಮದಮಾದಿಗಳಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೂ ವೀರ್ಯ ವಿಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನೂ ಮೀರಿಸುವ ಸತ್‌ಪುತ್ರನು ಜನಿಸಿದನು. ವಿಜಯನಿಂದ ಮುಂದೆ ಧೃತಿ, ಧೃತವ್ರತ ಸತ್ಯಕರ್ಮ ಮೊದಲಾದ ರಾಜರಾದರು. ಸತ್ಯಕರ್ಮನಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಸೂತ ಜಾತಿಯವನಾದ ಅಧಿರಥನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಈ ಅಧಿರಥನು ಕುಂತಿಯ ಮಗನಾದ ಕರ್ಣನನ್ನು ಮಗನೆಂದು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿದನು. ಕರ್ಣನಿಂದ ವೃಷಸೇನ ವೃಷಸೇನನಿಗೆ ವೃಷ ಹೀಗೆ ಸತ್ಯಸಂಧರಾದ ಅಂಗರಾಜರ ವಂಶವು ವಿಸ್ತಾರವಾಯಿತು.

ರೌದ್ರಾಶ್ವನ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಪುತ್ರನಾದ ಋಚೇಯುವಿಗೆ ತಕ್ಷಕನ ಮಗಳಾದ ಜ್ವಲನಾ ಎಂಬ ಭಾರ್ಯೆಯಿದ್ದಳು. ಅವಳಿಂದ ಮತಿನಾರ ಎಂಬ ರಾಜರ್ಷಿಯು ಜನಿಸಿದನು. ಮತಿನಾರನಿಗೆ ತಂಸು, ಪ್ರತಿರಥ, ಸುಬಾಹು ಎಂಬ ಮೂವರು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು ಗೌರಿ ಎಂಬ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳೂ ಉತ್ಪನ್ನರಾದರು. ಈ ಗೌರಿಯಿಂದ ಮುಂದೆ ಯುವನಾಶ್ವರಾಜನಿಗೆ ಮಾಂಧಾತನು ಹುಟ್ಟಿದನು.

ಪ್ರತಿರಥನಿಂದ ಕಣ್ವ, ಕಣ್ವನ ಮಗ ಮೇಧಾತಿಥಿ, ಈ ಮೇಧಾತಿಥಿಯಿಂದಲೇ ಮುಂದೆ ಕಾಣ್ವಾಯನ ಎಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಕುಲವು ಪ್ರವೃತ್ತವಾಯಿತು.

ತಂಸುಕುಮಾರನು ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನೀ ಸ್ತ್ರೀಯಾದ ಈಲಿನೀ ಎಂಬವಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾದನು ಅವಳಿಂದ ತಂಸುವಿಗೆ ಸುರೋಧ ಎಂಬ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಯೂ ಅತ್ಯಂತ ಧಾರ್ಮಿಕನೂ ಆದ ಮಗನು ಜನಿಸಿದನು. ಈ ಸುರೋಧನಿಂದ ಉಪದಾನವೀ ಎಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯಿಂದ ದುಷ್ಯಂತ, ಸುಶ್ರುತ, ಪ್ರವೀರ, ಅನಘ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಪುತ್ರರು ಉಂಟಾದರು.

ಅವರಲ್ಲಿ ದುಷ್ಯಂತನಿಗೆ ಭರತನೆಂಬ ವೀರ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ಶೂರಪುತ್ರನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಹತ್ತುಸಾವಿರ ಆನೆಗಳ ಬಲವುಳ್ಳ ಆ ದೌಷ್ಯಂತಿಗೆ ಸರ್ವದಮನ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಲಿದ್ದರು.

ಗಾಂಧರ್ವ ವಿಧಿಯಿಂದ ಶಕುಂತಲೆಯನ್ನು ದುಷ್ಯಂತನು ವನದಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಹಸ್ತಿನಾವತಿ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಅವಳು ಎದುರು ಬಂದು ನಿಂತಾಗ "ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಪರಿಚಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ನಿನ್ನ ಮಗನಿಗೂ ನನಗೂ ಸಂಬಂಧವೇ ಇಲ್ಲ"ವೆಂದನು. ಆಗ ಆಕಾಶವಾಣಿಯಾಗಿ "ತಾಯಿಯು ಮಗುವಿಗೆ ಒಂದು ಚರ್ಮದ ಚೀಲವಿದ್ದಂತೆ. ಮಗು ಯಾರ ವೀರ್ಯದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿರುವದೋ ಅದು ಅವನ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೇ ಸೇರಿದ್ದು. ಶಕುಂತಲೆಯ ಈ ಮಗನು ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟಿರುವನು. ಔರಸ ಪುತ್ರನು ನರಕದಿಂದ ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವನು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಈ ಮಗನನ್ನು ಪೋಷಿಸು ಮತ್ತು ಶಕುಂತಲೆಯನ್ನು ಅವಮಾನ ಮಾಡಬೇಡ" ಎಂದು ದುಷ್ಯಂತನಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ಪ್ರೇರಣೆ ದೊರಕಿತು. ಅದರಂತೆ ಅವನು ಆ ಶಾಕುಂತಲೇಯನಾದ ಭರತನನ್ನೂ ಶಕುಂತಲೆಯನ್ನೂ ಆನಂದದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು.

ಭರತನ ಮೂರು ಜನ ಹೆಂಡಿರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಅವಿವೇಕಿಗಳಾಗುವರೆಂದು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದು ಅವರಿಂದ ರಾಜನು ತಮ್ಮನ್ನು ಬಿಡಬಹುದೆಂಬ ಭಯದಿಂದ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತಾವೇ ಸಂಹರಿಸಿದರು. ಆಗ ಮರುತ್ ಎಂಬ ಯಜ್ಞದ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲ ಕೂಡಿ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ಮಗನಾದ ಭರದ್ವಾಜನನ್ನು ಭರತನಿಗೆ ಧರ್ಮಸಂಕ್ರಮಣವೆಂಬ ಮಗನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ ಭರದ್ವಾಜನುದರೂ ಯಜ್ಞಮಾಡಿ ಆಹುತಿಗಳಿಂದ ಆ ಮರುದ್ಗಣವನ್ನು ತೋಷಪಡಿಸಿದನು.

ಹೀಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದ ಭರದ್ವಾಜನು ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗಿ ಭರತವಂಶಕ್ಕೆ ಬಂದಬಳಿಕ ಉಚ್ಛಿನ್ನವಾದ ಭರತವಂಶ ಮತ್ತೆ ಬೆಳಗಿತು. ಇಲ್ಲಿ ಬಂದ ಬಳಿಕ ಅವನಿಗೆ ವಿತಥನೆಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಮೊಮ್ಮಗನು ಜನಿಸಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಬಳಿಕ ಭರತನು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೇರಿದನು. ಆ ಮೇಲೆ ಕೆಲವು ದಿನಗಳಮೇಲೆ ವಿತಥನನ್ನು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ ಭರದ್ವಾಜನು ತಾನು ಅರಣ್ಯಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ತಪಸ್ಸಿಗಾಗಿ ತೆರಳಿದನು.

ಆ ವಿತಥನಿಗೆ ಸುಹೋತ್ರ, ಹೋತಾ, ಗಯ, ಗರ್ಗ, ಕಪಿಲ ಎಂಬ ಮಗನಾದನು. ಬೃಹತ್‌ನಿಗೆ ಅಜಮೀಢ, ದ್ವಿಮೀಢ, ಪುರಮೀಢ ಎಂದು ಮೂಢಜನ

ಮಕ್ಕಳು. ಅಜಮೀಢೂಮೀನೀಢನಿಗೆ ನೀಲಿನೀ, ಕೇಶಿನೀ, ಎಂದು ಮೂರು ಜನ ಹೆಂಡಂದಿರಿದ್ದರು. ಈ ಅಜಮೀಢನ ಕೇಶಿನೀ ಎಂಬ ಕಾಮಿನಿಯಿಂದ ಜನ್ಹುಹುಟ್ಟಿ ಅವನಿಂದ ಮುಂದೆ ಕೌಶಿಕಗೋತ್ರವು ವಿಸ್ತಾರವಾದುದರ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದೆ.

ಆ ಅಜಮೀಢನಿಗೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ನೀಲಿನೀ ಎಂಬ ನಾರೀಮಣಿಯಿಂದ ಸುಶಾಂತಿ ಎಂಬ ರಾಜಕುಮಾರನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಆ ಸುಶಾಂತಿಗೆ ಬಾಹ್ಯಾಶ್ವ, ಬಾಹ್ಯಾಶ್ವನಿಗೆ ಮುದ್ಗಲ, ಸೃಂಜಯು, ಬೃಹದಿಷು, ಯುವೀನರ, ಕೃಮಿಲಾಶ್ವ ಎಂಬ ಐದು ಜನ ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಈ ಪಂಚಪುತ್ರರು ಕೂಡಿ ರಕ್ಷಿಸುವ ದೇಶಕ್ಕೆ ಪಾಂಚಾಲ ಎಂದು ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ.

ಮುದ್ಗಲನಿಗೆ ಮೌದ್ಗಲ್ಯನೆಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಕ್ಷತ್ರ ಧರ್ಮವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು. ಕಣ್ವ ಮೌದ್ಗಲ್ಯರು ಆಂಗಿರಸ ಪಕ್ಷ ವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದರು.

ಮೌದ್ಗಲ್ಯನ ಜೇಷ್ಠಪುತ್ರನಾದ ಇಂದ್ರಸೇನನು ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾ ದನು. ಆ ಇಂದ್ರಸೇನನಿಂದ ವಧ್ರ್ಯಶ್ವ ವಧ್ರ್ಯಶ್ವನಿಗೆ ಮೇನಕೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜರ್ಷಿ ಯಾದ ದಿವೋದಾಸ, ಹಾಗೂ ಅಹಲ್ಯೆ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ಜನಿಸಿದರು. ಈ ಅಹಲ್ಯೆಯನ್ನು ಗೌತಮನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ಗೌತಮನಿಂದ ಅಹಲ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶತಾ ನಂದನು ಜನಿಸಿದನು. ಶತಾನಂದನಿಂದ ಸತ್ಯಧೃತಿ ಎಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಈ ಸತ್ಯಧೃತಿಗೆ ಶರದ್ವಾನ್ ಎಂದು ಅಜ್ಜನ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಲಿದ್ದರು.

ಒಮ್ಮೆ ಈ ಶರದ್ವಂತನು ನದೀತಟಾಗದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದಾಗ ಜಾಲ ಪದೀ ಎಂಬ ಅಪ್ಸರೆಯು ಅವನ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ವಿಘ್ನಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಂದಳು. ಅವಳ ರತಿ ರಮಣೀಯವಾದ ರೂಪಸಿರಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಶರದ್ವಂತನ ಮನಸ್ಸು ಚಂಚಲ ವಾಗಿ ಅವನು ಅವಳನ್ನು ತನ್ನ ಭುಜಾಂತರದಲ್ಲಿ ರಾಗರಸಾತಿರೇಕದಿಂದ ಬಂಧಿಸಿ ದನು. ಲೀಲಾ ಲೋಲಳಾದ ಜಾಲಪದಿಯು ಅವನ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿದನು. ಆಗ ಅವನ ಅಂತಃಕರಣ ಕರಗಿ ನೀರಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲಿನ ಹಸಿರಿನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಅವರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸಸ್ಯಶಾದ್ವಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು ಕೂಸುಗಳು ಜನಿಸಿದವು. ಆ ಎರಡೂ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬೇಟೆಗಾಗಿ ಬಂದ ಶಂತನು ರಾಜನು ನೋಡಿ ಪರದೇಶಿ ಮಕ್ಕಳೆಂದು ಕೃಪೆಯಿಂದ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ತಂದು ಜೋಕೆ ಮಾಡಿದನು. ಆದುದರಿಂದ ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಕೃಪ ಮತ್ತು ಕೃಪೀ ಎಂದು ಹೆಸರಾ ಯಿತು. (ಈ ಕೃಪಿಯನ್ನು ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಲಾ ಯಿತು) ಇವರಿಗೆಲ್ಲ ಶಾರದ್ವತ ಅಥವಾ ಗೌತಮ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು.

ಅಹಲ್ಯೆಯ ಅಣ್ಣನಾದ ದಿವೋದಾಸನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಯಾದ ಮಿತ್ರಯು ಎಂಬ ಮಗನಿದ್ದನು. ಅವನಿಂದಲೇ ಮೈತ್ರಾಯಣೀ ಶಾಖೆ ಪ್ರವೃತ್ತವಾಯಿತು. ಮತ್ತು ಮೈತ್ರೇಯ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಎಷ್ಟೋ ಕುಲದೀಪಕರು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದರು.

ಮುದ್ಗಲನ ತಮ್ಮನಾದ ಸೃಂಜಯನಿಂದ ಮುಂದೆ ಆ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಪಿತಾಪುತ್ರ ಕ್ರಮದಿಂದ ಪಂಚಜನ, ಸೋಮದತ್ತ, ಸಹದೇವ, ಸೋಮಕ, ಜಂತು, ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ರಾಜರಾದರು. ಜಂತುವಿಗೆ ನೂರು ಜನ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯವನೇ ಪೃಷತ್, ಈ ಪೃಷದ್ ರಾಜನಿಂದ ದ್ರುಪದನಿಂದ ದೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನ ದೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನನಿಂದ ಧೃಷ್ಟಕೇತು ಎಂಬ ಮಗನೂ ಜನಿಸಿದರು. ಇವರಿಗೆ ಸೋಮಕರೆಂದೂ ಕರೆಯುವರು. ಇದು ಅಜಮೀಢನ ನೀಲಿನಿಯ ವಂಶ ಕ್ರಮವಾಯಿತು.

ಇನ್ನು ಅಜಮೀಢನ ಧೂಮಿನೀ ಎಂಬ ಪಟ್ಟದರಸಿಯ ಸಂತತಿಯು ಬೆಳೆದು ಬೆಳಗಿದ ಬಗೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವೆ.

ಜನಮೇಜಯ ! ಈ ಧೂಮಿನಿಯೇ ನಿನ್ನ ಪೂರ್ವ ಪುರುಷರ ಮಾತಾಯಿ. ಸುಜ್ಞಾನಾಪೇಕ್ಷಿಣಿಯಾದ ಆ ಧೂಮಿನೀ ಕಾಮಿನಿಯು, ಅನೇಕ ವ್ರತೋಪವಾಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದಳು ಮತ್ತು ಸತ್ಸಂತಾನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ಹತ್ತುಸಾವಿರ ವರುಷ ಅತ್ಯುಗ್ರವಾದ ತಪವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದಳು, ಮಿತಾಹಾರದಿಂದ ಹೋಮಹವನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಕಾಗಿ ತಂದ ದರ್ಭಾಸನದ ಮೇಲೆಯೇ ಪವಡಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಳು. ಇಂಥ ದೀರ್ಘ ವ್ರತತಪೋನುಷ್ಠಾನಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಅಜಮೀಢನು ಅವಳನ್ನು ಮೋಹಿಸಿ ಬಂದನು. ಆಗ ಅವಳಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರನೂ ಆದರೆ ಕಿಂಚಿದ್ ಧೂಮ್ರ ವರ್ಣದವನೂ ಆದ ಋಕ್ಷ ಎಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಋಕ್ಷನಿಂದ ಸಂವರಣ ಸಂವರಣನಿಂದ ಕುರು, ಎಂಬ ಕುಮಾರನು ಜನಿಸಿದನು. ಈ ಕುರುವೇ ಪ್ರಯಾಗ ಪ್ರದೇಶದ ಪರಿಸೀಮಾ ಪ್ರಾಂತವನ್ನು ದಾಟಿ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಆ ಕುರುವಿನಿಂದ ಕೌರವರ ವಂಶವು ಜಗತ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು.

ಆ ಕುರುವಿಗೆ ಸುಧನ್ವ, ಸುಧನು, ಪರೀಕ್ಷಿತ್ ಮತ್ತು ಅರಿಭಯಂಕರನಾದ ಪ್ರವರ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕುಜನ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳಾದರು. ಸುಧನ್ವನಿಂದ ಮುಂದೆ ಸುಹೋತ್ರ, ಚ್ಯವನ, ಕೃತಯಜ್ಞ ಮೊದಲಾದ ರಾಜರಾದರು. ಕೃತಯಜ್ಞನು ಅನೇಕ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಚೇದಿದೇಶದಿಂದ ಇಂದ್ರ ಸದೃಶನಾದ ವಸು ಎಂಬ ಮಗನನ್ನು ಪಡೆದನು. ಇವನು ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದ ಕಡೆ ಸಂಚರಿಸಲು ಸಮರ್ಥನಿದ್ದುದರಿಂದ ಉಪರಿಚರವಸು ಎಂತಲೂ ಚೇದಿ ವಂಶದ ಸಂಬಂಧವಿದ್ದುದರಿಂದ ಚೈದ್ಯವಸು ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಈ ಉಪರಿಚರವಸುವಿಗೆ ಗಿರಿಕಾ ಎಂಬ ಹೆಂಡತಿ

ಯಿಂದ ಮಹಾರಥ, ಪ್ರತ್ಯಗ್ರಹ, ಕುಶ, ಮಾರುತ, ಯದು, ಮತ್ಸ್ಯ ಎಂಬ ಆರು ಜನ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳೂ ಮತ್ತು ಕಾಲೀ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳೂ ಹುಟ್ಟಿದರು.

ಈ ವಸುವಿನ ಜ್ಯೇಷ್ಠಪುತ್ರನಾದ ಬೃಹದ್ರಥನಿಂದ ಮುಂದೆ ಕುಶಾಗ್ರ. ವೃಷಭ, ಪುಷ್ಪವಾನ್, ಸತ್ಯಹಿತ, ಊರ್ಜಸಂಭವ ಮುಂತಾದ ರಾಜರು ಆದರು.

ಈ ಸಂಭವನ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರತಾಪಿಯಾದ ಪುತ್ರನು ಎರಡು ಭಾಗವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದನು. ಆ ಎರಡೂ ತುಣುಕುಗಳನ್ನು ಜರಾ ಎಂಬ ರಾಕ್ಷಸಿಯು ಜೋಡಿಸಿ ಕೂಡಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಜರಾಸಂಧ ಎಂಬ ಹೆಸರಾಯಿತು. ಇವನು ಬಹಳ ಬಲಾಢ್ಯನಿದ್ದುದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ರಾಜರನ್ನು ಗೆದ್ದು ಪಾದಾಕ್ರಾಂತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದನು.

ಈ ಜರಾಸಂಧನಿಂದ ಮುಂದೆ ಈ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಸಹದೇವ, ಉದಾಯು, ಶ್ರುತಧರ್ಮ ಎಂಬ ರಾಜರಾದರು. ಶ್ರುತಧರ್ಮನು ಮಗಧ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿದನು. ಇದೆಲ್ಲ ಕುರುಪುತ್ರ ಸುಧನ್ವನ ವಂಶಾವಳಿಯ ವಿಸ್ತರಣದ ರೀತಿಯಾಯಿತು.

ಆ ಕುರುವಿನ ಎರಡನೆಯ ಮಗನಾದ ಪರಿಕ್ಷಿತ್ ರಾಜನಿಗೆ ಜನಮೇಜಯನು (ಇವರು ಭಾಗವತ ಭಾರತ ಶ್ರವಣ ಮಾಡಿದ ಪಿತಾ-ಪುತ್ರರಗಿಂತ ಹಿಂದಿನವರು) ನೆಂಬ ಮಗನಿದ್ದನು. ಜನಮೇಜಯನಿಗೆ ಶ್ರುತಸೇನ, ಉಗ್ರಸೇನ, ಭೀಮಸೇನ, ಎಂಬ ಮೂರು ಜನ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. ಇವರಲ್ಲದೇ ಅವನಿಗೆ ಮಣಿಮತಿ ಎಂಬ ಮಹಿಳಾಮಣಿಯಾದ ಮಡದಿಯಿಂದ ಸುರಥ ಮತಿಮಾನ್ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. ಈ ಸುರಥನಿಂದ ವಿಕ್ರಾಂತ, ವಿಕ್ರಾಂತನಿಂದ ವಿದೂರಥ ವಿದೂರಥನಿಂದ ಋಕ್ಷ ಎಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು.

ಕುರುಕುಲಪಿತಾಮಹನಾದ ಧೂರ್ಮಿನಿಯ ಮಗ ಋಕ್ಷನು ಬೇರೆ ಇವನು ಬೇರೆ. ಕುಲಜ್ಯೇಷ್ಠನಾದ ಆ ಋಕ್ಷನ ಹೆಸರನ್ನೇ ಇವನಿಗೂ ಇಟ್ಟಿತ್ತು. ಇವನಾದರೂ ಅವನಂತೆಯೇ ಶೂರನಿದ್ದನು.

ಒಟ್ಟು ಜನಮೇಜಯ! ನಿಮ್ಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಋಕ್ಷರು, ಇಬ್ಬರು ಪರೀಕ್ಷಿತ ಜನಮೇಜಯರು ಹಾಗೂ ಮೂವರು ಭೀಮಸೇನರು ಇರುವರು.

ಈ ಎರಡನೆಯ ಋಕ್ಷನಿಗೆ ಭೀಮಸೇನ ಎಂಬ ಮಗನಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಪ್ರತೀಪನೆಂಬ ಪುತ್ರ. ಪ್ರತೀಪನಿಗೆ ಶಂತನು ದೇವಾಪಿ ಬಾಹ್ಲಿಕ ಎಂಬ ಮೂವರು ಮಕ್ಕಳಾದರು.

ಜನಮೇಜಯ! ನೀನು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಶಂತನುವಿನ ಶಾಖೆಯಲ್ಲಿ. ಬಾಹ್ಲೀಕನಿಗೆ ಸೋಮದತ್ತನೆಂಬ ಪುತ್ರನಿದ್ದನು. ಸೋಮದತ್ತನಿಗೆ ಭೂರಿ ಭೂರಿಶ್ರವ ಶಲ ಎಂಬ ಮಕ್ಕಳಾದರು.

ಮೂರನೆಯವನಾದ ದೇವಾಪಿಯು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನಾಗಿದ್ದು ಚ್ಯವನ ಋಷಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತ್ಯಾಸ್ಪದನಾಗಿದ್ದನು. ಇವನನ್ನು ಚ್ಯವನನು ಪುತ್ರನೆಂದೇ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿದನು.

ಈಗ ನೀವೆಲ್ಲ ಜನಿಸಿದ ಶಂತನುವಿನ ವಂಶ ವಿಸ್ತರಗೊಂಡ ಬಗೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶಂತನು ರಾಜನಿಗೆ ದೇವನದಿಯಾದ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ದೇವವ್ರತ ಅಥವಾ ಭೀಷ್ಮನೆಂಬ ಸತ್ಯಸಂಧನಾದ ಸತ್ಪುತ್ರನು ಜನಿಸಿದನು. ಶಂತನು ರಾಜನಿಗೆ ಎರಡನೆಯ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಕಾಳಿಯಿಂದ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನೆಂಬ ಮಗನಾದನು. ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನರು ಅರ್ಥಾತ್ ವೇದವ್ಯಾಸರು ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ತನ್ನ ತಾಯಿಯಾದ ಸತ್ಯವತಿಯ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಪಾಂಡು ಎಂಬ ಪುತ್ರರನ್ನೂ ಬೇರೆ ದಾಸಿಯೋರ್ವಳಿಗೆ ವಿದುರನನ್ನೂ ಕರುಣಿಸಿದರು. ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಗಾಂಧಾರಿಯಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನಾದಿ ನೂರು ಜನರು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಪಾಂಡುವಿಗೆ ಅರ್ಜುನಾದಿ ಪಂಚ ಪಾಂಡವರು ಜನಿಸಿದರು. ಅರ್ಜುನನಿಂದ ಅಭಿಮನ್ಯು, ಅಭಿಮನ್ಯುವಿಗೆ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ಪರೀಕ್ಷಿತನು ಮಗನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದನು. ಇದು ನೀನು ಹುಟ್ಟಿದ ಪುರುವಂಶದ ಕಥೆ.

ಆ ಪುರುರಾಜನ ಸೋದರನಾದ ಯಯಾತಿಪುತ್ರ ತುರ್ವಸುವಿನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ವಹ್ನಿ, ಗೋಭಾನು, ತ್ರೈಸಾನು, ಕರಂಧಮ, ಮರುತ್ತ ಎಂಬ ರಾಜ ಪುತ್ರರು ಜನಿಸಿದರು. ಅವೀಕ್ಷಿತನ ಮಗನಾದ ಮರುತ್ತ ಬೇರೆ ಇವನು ಬೇರೆ. ಈ ಮರುತ್ತನಿಗೆ ಸಂತತಿಯಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ವಿಪುಲ ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಯಜ್ಞ ಮಾಡಿದನು. ಆದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಸಂಮತಾ ಎಂಬ ಮಗಳು ಹುಟ್ಟಿದಳು. ಅವಳನ್ನು ಯಜ್ಞದ ದಕ್ಷಿಣೆಯೆಂದು ಪುರೋಹಿತನಾದ ಸಂವರ್ತನಿಗೆ ದಾನರೂಪವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟನು. ಸಂವರ್ತನು ಆ ರಾಜಕುಮಾರಿಯನ್ನು ಪುರುವಂಶದ ಮಹಾರಾಜನಾದ ಘೋರನಿಗೆ ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನು. ಆ ಸಂಮತೆಗೆ ಅವನಿಂದ ದುಷ್ಯಂತನೆಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಹೀಗೆ ತುರ್ವಸುವಿನ ವಂಶವು ಯಯಾತಿಯ ಶಾಪದಿಂದ ಪ್ರತಿಬದ್ಧವಾಗಿ ಪುರುವಿನ ವಂಶದಲ್ಲಿಯೇ ಲೀನವಾಗಿಹೋಯಿತು.

ಪುರುಕುಲ ಪ್ರದೀಪನಾದ ದುಷ್ಯಂತನಿಗೆ ಶಕುಂತಲೆಯಲ್ಲಿ ಭರತನೂ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಹೆಂಡತಿಯಲ್ಲಿ ಕರುಥ್ಥಾಮನೂ ಹುಟ್ಟಿದನು ಕರುಥ್ಥಾಮನ ಮಗನಾದ ಆಕ್ರೀಡನಿಗೆ ಪಾಂಡ್ಯ, ಕೇರಲ, ಕೋಸಲ, ಚೋಲ ಎಂಬ ನಾಕುಜನ ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಅವರ ಹೆಸರಿನ ದೇಶಗಳೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವೇ ಆಗಿವೆ.

ಯಯಾತಿಯ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಗನಾದ ದ್ರುಹ್ಯುವಿಗೆ ಬಭ್ರು, ಕೇತು ಎಂದಿಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. ಸೇತುವಿನ ಮಗನಾದ ಮರುಂದ್ಗಣದ ಒಡೆಯನಾದ ಅಂಗಾರ ಕೇತುವು ಯುವನಾಶ್ವನ ಜೊತೆಗೆ ಹದಿನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳ ಘನಘೋರ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ಸೋತು ಮಡಿದನು. ಅಂಗಾರ ಕೇತುವಿಗೆ ಗಾಂಧಾರನೆಂಬ ಮಗನಿದ್ದನು. ಅವನಿಂದ ದೇಶಕ್ಕೆ ಅವನ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ಗಾಂಧಾರದೇಶ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಬಂದಿದೆ.

ಯಯಾತಿಯ ಮಗದೊಬ್ಬ ಪುತ್ರನಾದ ಆನುವಿಗೆ ಧರ್ಮ, ಧರ್ಮನಿಗೆ ಶ್ರುತ, ಶ್ರುತನಿಗೆ ದುದುಹ, ದುದುಹನಿಂದ ಪ್ರಜಾತ, ಪ್ರಜಾತನಿಗೆ ಸುಚೇತ ಎಂಬ ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಹೀಗೆ ಯದುಸಹೋದರರಾದ ನಾಲ್ಕುಜನ ಯಯಾತಿ ಪುತ್ರರ ವಂಶೋಪವಂಶಗಳು ವಿಸ್ತರಣೆಗೊಂಡವು. ಇನ್ನು ಯದುವಂಶವ ವಿಸ್ತಾರಕ್ರಮವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

—○○—

೨೧ ಕೀರ್ತಿವಂತನಾದ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ

ಯದುಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಸಹಸ್ರದ, ಪಯೋದ, ಕ್ರೋಷ್ಟು, ನೀಲ, ಅಂಜಿಕ ಎಂಬ ಐದು ದೇವಪುತ್ರರಂಥ ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರದನಿಗೆ ಹೈಹಯ, ಹಯಮೇಧ, ಹಯ ಎಂಬ ಮೂವರು ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದರು.

ಹೈಹಯನಿಗೆ ಧರ್ಮನೇತ್ರ, ಧರ್ಮನೇತ್ರನಿಗೆ ಸಾಹಂಜ, ಸಾಹಂಜನಿಗೆ ಮಾಹಿಷ್ಮತಿನಗರವನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದ ಮಹಿಷ್ಮಾನ್, ಮಹಿಷ್ಮಾನನಿಂದ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಕಾಶೀಪತಿಯಾದ ಭದ್ರಶ್ರೇಣ್ಯ, ಭದ್ರಶ್ರೇಣ್ಯನಿಗೆ ದುರ್ದಮ, ಅವನಿಂದ ಕನಕ ಎಂಬ ಮಕ್ಕಳು ಜನಿಸಿದರು. ಕನಕನಿಗೆ ಕೃತವೀರ್ಯ, ಕೃತೌಜ, ಕೃತವರ್ಮ, ಕೃತಾಗ್ನಿ ಎಂಬ ನಾಕುಜನ ಪುತ್ರರು.

ಕೃತವೀರ್ಯನಿಂದ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನೆಂಬ ಸಪ್ತದ್ವೀಪಾಧಿಪತಿಯಾದ ಸಾವಿರ ತೋಳಿನ ವೀರಾಗ್ರಣಿಯಾದ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು.

ಅವನು ಮೊದಲು ಅತ್ರಿಪುತ್ರನಾದ ದತ್ತಾತ್ರೇಯನನ್ನು ಕುರಿತು ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ವರುಷ ಘೋರ ತಪವನ್ನಾಚರಿಸಿದನು. ಅವನ ಲೋಕೋತ್ತರವಾದ ತೀವ್ರ ತಪಶ್ಚರ್ಯೆಯಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನನಾದ ಆ ದತ್ತಸ್ವಾಮಿಯು ಬೇಕಾದ ನಾಕು ವರಗಳನ್ನು ಕೇಳಲು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾರ್ಜುನನು "ನನಗೆ ಸಾವಿರ ತೋಳುಗಳು ಇರಬೇಕು, ನಾನು ಅಧರ್ಮ ಪ್ರವೃತ್ತನಾದರೆ ಯಾರಾದರೂ ದೊಡ್ಡವರು ಬಂದು ನನ್ನನ್ನು ಅದರಿಂದ ತಿರುಗಿಸಬೇಕು, ಅಖಂಡ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನೆಲ್ಲ ನಾನು ನನ್ನ ಶೌರ್ಯದಿಂದ ಗೆದ್ದು ಪ್ರಜಾಜನರನ್ನು ಸರ್ವರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಸಂತೋಷಪಡಿಸಬೇಕು, ಅನೇಕ ಯುದ್ಧಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅಸಂಖ್ಯ ವೈರಿಗಳನ್ನು ಕೊಂದು ಕೊನೆಗೆ ನನಗಿಂತ ಬಲಿಷ್ಠರಿಂದ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಲೇ ಮಡಿಯಬೇಕು" ಹೀಗೆ ನಾಕು ವರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು.

ಅದರಂತೆ ಅವನಿಗೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಟಕೂಡಲೇ ಸಂಕಲ್ಪಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಸಹಸ್ರಭುಜಗಳು ಚಿಗಿತು ನಿಲ್ಲುತ್ತಲಿದ್ದವು. ಅವನು ಸಪ್ತದ್ವೀಪವತಿಯಾದ ಸಮುದ್ರವಲಯಾಂಕಿತ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನೆಲ್ಲ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ಏಳು ದ್ವೀಪಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಏಳೇಳುನೂರು ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಅವನ ಆ ಯಜ್ಞಗಳೆಲ್ಲ ಬಂಗಾರದ ವೇದಿಕೆ, ಸುವರ್ಣ ಯೂಪ, ಪ್ರಭೂತ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳಿಂದ ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀ

ಯವಾದುದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ದೇವ ಗಂಧರ್ವರೆಲ್ಲ ಅಪ್ಸರೆಯರಿಂದೊಡ ಗೂಡಿ ವಿಮಾನಾರೂಢರಾಗಿ ಬರುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಅವನ ಈ ಯಜ್ಞ, ಯಾಗ, ಹೋಮ, ಹವನಗಳ ಸಂಭ್ರಮದ ವೈಭವಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಉಪಬರ್ಹಣನೆಂಬ ಗಂಧ ರ್ವನೂ ನಾರದರೂ ಕೂಡಿ ಅವನನ್ನು ಬಾಯಿತುಂಬ ಹಾಡಿ ಹೊಗಳಿದ್ದಾರೆ.

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನಂಥ ರಾಜನು "ನ ಭೂತೋ ನ ಭವಿಷ್ಯತಿ." ಯಜ್ಞ, ದಾನ, ತವಸ್ಸು, ಪರಾಕ್ರಮ ಮೊದಲಾದ ಯಾವ ಗುಣದಲ್ಲಿಯೂ ಅವನನ್ನು ಸರಿಗಟ್ಟುವ ರಾಜರು ಸಿಗುವದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಯೋಗಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಏಳು ದ್ವೀಪ ಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸರ್ವದಾ ಧನುರ್ಬಾಣಪಾಣಿಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತುಡುಗುಮಾಡುವಧೈರ್ಯವೇ ಯಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಎಂದಿಗೂ ಕಳವು ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ದುಃಖದರ್ಶನವಿಲ್ಲ. ರೋದನದ ದನಿ ಇಲ್ಲ. ಅಜ್ಞಾನದ ಸಂಪರ್ಕವಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಎಂಬತ್ತೈದುಸಾವಿರ ವರುಷ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾಗಿ ಅವನು ಆಳಿ ದನು. ಅವನು ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಮೋಡಗಳಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಮಳೆಗಳೆಯು ತ್ತಲಿದ್ದನು. ಮಾಹಿಷ್ಮತಿ ನಗರದಲ್ಲಿಯ ಕರ್ಕೋಟಕ ಎಂಬ ಹಾವುಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು ಅಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರ ವಸತಿಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದನು.

ಅವನು ಲಂಕಾಧಿಪತಿಯಾದ ರಾವಣನನ್ನು ಐದು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಸೇನಾ ಪರಿ ವಾರ ಸಹಿತವಾಗಿ ಸೋಲಿಸಿ, ಬಿಗಿದು ಕಟ್ಟಿ ಮಾಹಿಷ್ಮತಿಯಲ್ಲಿ ಕೈದಿಯನ್ನಾಗಿ ಇಟ್ಟಿ ದ್ದನು. ಆ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿದು ಪುಲಸ್ತ್ಯ ಋಷಿಯು ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾರ್ಜು ನನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ತಮ್ಮ ಮೊಮ್ಮಗನನ್ನು ಬಿಡಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಬಿಡಿಸಿಗೊಂಡು ಹೋದರು.

ಒಂದು ದಿನ ಅಗ್ನಿಯು ಬಂದು "ಹಸಿವೆ ಬಹಳ ಆಗಿದೆ, ಏನಾದರೂ ಭಿಕ್ಷೆ ಕೊಡು" ಎಂದು ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾರ್ಜುನನನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಉದಾರ ಹೃದ ಯದ ಅವನು ಸಪ್ತದ್ವೀಪವತಿಯಾದ ಸಮಗ್ರ ಭೂಮಿಯನ್ನೇ ಭಿಕ್ಷೆಕೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟನು. ಅದರಿಂದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿತನಾದ ಅಗ್ನಿಯು ಗಿಡಬಳ್ಳಿ ಬೆಟ್ಟ ಬಯಲುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಬಳಿ ಸುತ್ತ, ವರುಣಪುತ್ರನಾದ ಆಪವ ವಶಿಷ್ಠನ ಆಶ್ರಮವನ್ನೂ ಸುಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟನು. ಅದ ರಿಂದ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದ ಆ ವಸಿಷ್ಠಮುನಿಯು "ಪರಶುರಾಮನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಬಂದು ನಿನ್ನ ಈ ಸಾವಿರ ತೋಳುಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲಿ" ಎಂದು ಶಾಪ ಕೊಟ್ಟನು. ಆದರಂತೆ ಪರಶುರಾಮನು ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನ ತೋಳುಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಅವನೇ ಮೊದಲು ಬೇಡಿಕೊಂಡ ವರಾನುಸಾರವಾಗಿ ಸಂಹರಿಸಿದನು.

ರಾಮನ ಪರಶುಧಾರೆಗೆ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾರ್ಜುನನ ತೊಂಬತ್ತಾರು ಜನ ಮಕ್ಕ

ಳೆಲ್ಲ ತುಂತ್ತಾಗಿ ಶೂರಸೇನ, ಶೂರ, ಧೃಷ್ಟ, ಕೃಷ್ಣ, ಜಯಧ್ವಜ ಎಂಬ ಐದು ಜನ ಮಕ್ಕಳು ಮಾತ್ರ ಉಳಿದರು. ಕೊನೆಯವನಾದ ಜಯಧ್ವಜನ ಮಗನಾದ ತಾಲ ಜಂಘನಿಂದ ಅದೇ ಹೆಸರಿನ ನೂರು ಜನ ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಅವರ ವಂಶದಲ್ಲಿ ವೀತಿಹೋತ್ರರು, ಸುಜಾತರು, ಭೋಜರು ಅವಂತ್ಯರು, ತೌಂಡಿಕೇರರು ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಹೈಹಯ ಕುಲಶಾಖೆಗಳು ಪ್ರವೃತ್ತವಾದವು. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಯದುಮಹಾ ರಾಜನ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಪುತ್ರನಾದ ಸಹಸ್ರದನ ಸಂತತಿಯ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಹೇಳಿದಂತಾ ಯಿತು. ಇನ್ನು ಅವನ ಎರಡನೆಯ ಮಗನಾದ ಪಯೋದನ ಸಂತಾನಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಕ್ರಮವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಪಯೋದನಿಗೆ ವೃಷ ಎಂತಲೂ ಹೆಸರು. ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಿಯಾದ ಈ ವೃಷ ನಿಗೆ ಮಧು ಎಂಬ ಮಗನಿದ್ದನು. ಮಧುವಿಗೆ ನೂರು ಜನ ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಅವ ರಲ್ಲಿ ವೃಷಣನೊಬ್ಬನೇ ವಂಶವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು ಈ ವೃಷಣನಿಂದ ಬೆಳೆದು ಬಂದುದರಿಂದ ವೃಷ್ಣಿಗಳೆಂದೂ ಮಧುವಿನ ಸಂತತಿಯವರಾದುದರಿಂದ ಮಾಧವ ರೆಂದೂ, ಯದು ಮೂಲಕರಾದುದರಿಂದ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಿಗಳಾದ ಈ ವಂಶದವರಿಗೆ ಯಾದವರೆಂದೂ ಹೆಸರಾಯಿತು.

ಯಯಾತಿ ಪುತ್ರರಾದ ಈ ಐದು ನೃಪೋತ್ತಂಸರ ವಂಶಾವಳೀ ಚಾರುಚಿತ್ರ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದವರಿಗೆ ಐದುಜನ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳಾಗುವುದಲ್ಲದೇ ಆಯುಷ್ಯ ಕೀರ್ತಿ ಸಂತಾನ ಸಂಪತ್ತು ಹಾಗು ಭೂಮಿ ಈ ಪಂಚಫಲ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯೂ ಆಗುವದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಯದು ರಾಜನ ಮೂರನೆಯ ಮಗನಾದ ಕ್ರೋಷ್ಟುವಿನ ಸಂತಾನದ ವಿಸ್ತರಣದ ವಿಷಯವನ್ನು ವಿವರಿಸುವೆ.

ಕ್ರೋಷ್ಟುವಿಗೆ ಗಾಂಧಾರೀ ಮಾದ್ರಿ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಹೆಂಡತಿರಿದ್ದರು. ಗಾಂಧಾರಿಗೆ ಅನಮಿತ್ರನೆಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಮಾದ್ರಿಗೆ ಯುಧಾಜಿತ ದೇವ ಮೀಢುಷ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಹೀಗೆ ವೃಷ್ಣಿಗಳ ವಂಶ ಈ ಮೂವರಿಂದ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು.

ಯುಧಾಜಿತ್ತನಿಗೆ ವೃಷ್ಣಿ ಅಂಧಕ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಾದರು. ವೃಷ್ಣಿಗೆ ಶ್ವಫಲ್ಕ, ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಕ, ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಾದರು.

ಅವರಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ವಫಲ್ಕನು ಬಹಳ ಧರ್ಮಿಷ್ಠನಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವನು ಇದ್ದಲ್ಲಿ ರೋಗರುಜಿನಗಳಾಗಲಿ ದುರ್ಭಿಕ್ಷ ದಾರಿದ್ರ್ಯಗಳಾಗಲಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ಹಿಂದಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಕಾಶೀರಾಜನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ

ಮಳೆಯೇ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರಿಂದ ಭಯಂಕರವಾದ ಬರಗಾಲ ಬಿದ್ದು ಜನರೆಲ್ಲ ಹಾಹಾಕಾರ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಶ್ವಫಲ್ಕನ ಕಾಲ್ಗುಣವನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದ ಕಾಶೀ ರಾಜನು ಅತ್ಯಾದರದಿಂದ ಅವನನ್ನು ತನ್ನ ಊರಿಗೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಶ್ವಫಲ್ಕನು ಊರಲ್ಲಿ ಕಾಲಿರಿಸುತ್ತಲೇ ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ಮಳೆ ಸುರಿಯುಹತ್ತಿತು. ಆಗ ಕಾಶೀ ರಾಜನು ಆನಂದ ಬಾಷ್ಪದೊಂದಿಗೆ ಅವನನ್ನು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ತನ್ನ ಅರಮನೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದು ಗೌರವಿಸಿದನು.

ಆ ಕಾಶಿ ರಾಜನಿಗೆ ಗಾಂದಿನೀ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ಮಗಳಿದ್ದಳು. ಅವಳು ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನವಮಾಸ ಕಳೆದು ಎಷ್ಟೋ ವರುಷಗಳು ಉರುಳಿದರೂ ಗರ್ಭಕೋಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೇ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ತಂದೆಯು ಬಂದು "ಮಗಳೇ ಹೊರಗೆ ಬಾ. ಎಷ್ಟು ದಿನ ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುವಿ? " ಎಂದು ಕೇಳಲು ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ಹೆಣ್ಣು ಕೂಸು "ಪೂಜ್ಯ ತಂದೆಯೇ! ನಾನು ಭೂಮಿಗೆ ಬಂದಬಳಿಕ ಪ್ರತಿದಿನ ಒಂದು ಆಕಳವನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿರು ವೆನು. ಈ ನನ್ನ ಮನೋರಥವನ್ನು ಪೂರೈಸಲಿಕ್ಕೆ ನೀನು ಸಿದ್ಧನಿದ್ದರೆ ನಾನು ಹೊರಬರುವೆನು" ಎಂದು ಹೇಳಿತು. ಆಗ ಅವಳ ತಂದೆಯು "ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ. ನಿನ್ನ ಕಡೆಯಿಂದ ಪ್ರತಿದಿನ ಹಸುವನ್ನು ದಾನ ಕೊಡಿಸುವೆ. ಬೇಗ ಹುಟ್ಟಿ ಬಾ" ಎಂದು ಕರೆಯಲು ಆ ಕೂಸು ಜನಿಸಿ ಬಂದಿತು. ಅವಳು ಹುಟ್ಟಿದಂದಿನಿಂದ ಕಾಶಿ ರಾಜನು ಅವಳಿಂದ ದಿನಾಲು ಒಂದೊಂದು ಗೋದಾನವನ್ನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದನು. ಆದುದರಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಗಾಂದಿನೀ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿತು.

ಗಾಂದಿನಿಯನ್ನು ಕಾಶಿರಾಜನು ತನ್ನ ದೇಶಕ್ಕೆಲ್ಲ ನಿರಂತರ ಸುಭಿಕ್ಷವನ್ನು ತಂದ ಶ್ವಫಲ್ಕನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಿದನು.

ಶ್ವಫಲ್ಕನಿಗೆ ಆ ಗಾಂದಿನಿಯಿಂದ ಅಕ್ರೂರನೆಂಬ ಉದಾರ ಹೃದಯದ ಜ್ಞಾನಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಯಾಗಿ ಯೋಗಿಯಾದ ಮಗನು ಜನಿಸಿದನು. ಇವನಲ್ಲದೆ ಶ್ವಫಲ್ಕ ದಂಪ ತಿಗಳಿಗೆ ಉಪಾಸಂಗ, ಮಧು, ಮೃದುರ, ಅರಿಮೇಜಯ, ಅರಿಕ್ಷಿಪ, ಉಪೇಕ್ಷ, ಶತ್ರುಘ್ನ, ಅರಿಮರ್ದನ, ಧರ್ಮಧೃಕ್, ಯತಿಧರ್ಮ, ಗೃಧ್ರಭೋಜ, ಅಂಧಕ, ಆಬಾಹು, ಪ್ರತಿಬಾಹು ಎಂದು ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಮತ್ತು ವಸುಂಧರಾ ಎಂಬ ಅತ್ಯಂತ ರೂಪವತಿಯಾದ ಕನ್ಯೆಯೂ ಜನಿಸಿದಳು. ಅವಳನ್ನು ಸಾಂಬನಿಗೆಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಿದ.

ಅಕ್ರೂರನಿಗೆ ಲಾವಣ್ಯೋದ್ಭಾಸಿನಿಯಾದ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಉಗ್ರಸೇನೆಯೆಂಬ ಕಾಂತೆ ಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸೇನ, ಉಪದೇವ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ಜನಿಸಿದರು.

ಶ್ವಫಲ್ಕನ ಸಹೋದರನಾದ ಚಿತ್ರಕನಿಗೆ ಪೃಥು, ವಿಪೃಥು, ಅಶ್ವಗ್ರೀವ, ಅಶ್ವಬಾಹು, ಸುಪಾರ್ಶ್ವಕ, ಗವೇಷಣ, ಅರಿಷ್ಟನೇಮಿ, ಅಶ್ವ, ಸುಧರ್ಮ, ಧರ್ಮಭೃತ್, ಸುಬಾಹು, ಬಹುಬಾಹು ಎಂಬ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳೂ ಶ್ರವಿಷ್ಠಾ, ಶ್ರವಣಾ ಎಂಬಿಬ್ಬರು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳೂ ಸಂಜಾತರಾದರು.

ಮಹಾದ್ರಿಯ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಗನಾದ ದೇವಮೀಢುಷನು ಅಶ್ಮಕೀ ಎಂಬ ಅಂಗನೆಯಲ್ಲಿ ಶೂರನೆಂಬ ಪುತ್ರನನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಿದನು. ಶೂರನಿಗೆ ಭೋಜ್ಯಾ ಎಂಬ ಪಟ್ಟದರಸಿಯಲ್ಲಿ ವಸುದೇವ ಮೊದಲಾದ ಹತ್ತು ಜನ ಪುತ್ರರು ಜನಿಸಿದರು.

ಇವರಲ್ಲಿ ಜ್ಯೇಷ್ಠನಾದ ವಸುದೇವನು ಹುಟ್ಟಿದಕೂಡಲೇ ದೇವದುಂದುಭಿಗಳು ಮೊಳಗಿ ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿಯಹಾದದ್ದರಿಂದ ಇವನಿಗೆ ಆಕದುಂದುಭಿಯೆಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಚಂದಿರನಂತೆ ಸುಂದರನಾದ ಆ ಆನಕದುಂದುಭಿಯ ಚೆಲುವು ನಿಲುವುಗಳು ಇಡೀ ಮಾನವಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಯಹಾರಿಗೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ವಸುದೇವನ ಬೆನ್ನಮೇಲೆ ಶೂರನಿಗೆ ದೇವಭಾವ, ದೇವಶಿವ, ಅನಾಧೃಷ್ಟಿ, ಕನವಕ, ವತ್ಸವಾನ್. ಗೃಂಜಿಮ, ಶ್ಯಾಮ, ಶಮೀಕ, ಗಂಡೂಷ ಎಂಬ ಒಂಬತ್ತು ಜನ ಪುತ್ರರು ಪ್ರಸೂತರಾದರು. ಇದಲ್ಲದೇ ಪೃಥುಕೀರ್ತಿ ಪೃಥಾ ಶ್ರುತಶ್ರವಾ ಶ್ರುತದೇವಾ ರಾಜಾಧಿದೇವಿ ಎಂಬ ಐದುಜನ ಕನ್ಯಾಮಣಿಗಳು ಜನಿಸಿದರು.

ಅವರಲ್ಲಿ ಪೃಥಾ ಎಂಬ ಕನ್ನೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಕುಂತೀಭೋಜನು "ಇವಳು ನನ್ನ ಮಗಳು" ಎನ್ನಲು ಶೂರನೂ ಹಿರಿಯನೂ ಪೂಜ್ಯನೂ ಆದ ಅವನಿಗೆ ಆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಶೂರನು ಕೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟನು.

ಆದುದರಿಂದ ಅವಳು ಕುಂತೀ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಖ್ಯಾತಳಾದಳು. ಕುಂತಿಯ ತಂಗಿಯಹಾದ ಶ್ರುತದೇವಾಳಿಗೆ ಅಂತ್ಯ ಎಂಬ ಪತಿಯಿಂದ ಜಗೃಹು ಎಂಬ ಪುತ್ರನು ಉತ್ಪನ್ನನಾದನು. ಶ್ರುತಶ್ರವೆಯನ್ನು ಚೇದಿರಾಜನಾದ ದಮಘೋಷನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ಅವಳಿಗೆ ದಮಘೋಷನಿಂದ ಶಿಶುಪಾಲನೆಂಬ ಮಹಾಬಲಿಷ್ಠನಾದ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಈ ಶಿಶುಪಾಲನೇ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದನು. ಪೃಥುಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ವೃದ್ಧಶರ್ಮನಿಗೆ ಮದುವೆಮಾಡಿ ಕೊಡಲಾಗಿತ್ತು. ಅವಳಿಗೆ ಆ ವೃದ್ಧಶರ್ಮನಿಂದ ಕರೂಷ ದೇಶಾಧಿಪತಿಯೂ ಮಹಾ ಬಲಿಷ್ಠನೂ ಆದ ದಂತವಕ್ತ್ರನು ಜನಿಸಿದನು.

ಕುಂತಿಭೋಜನು ಮಗಳೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಕುಂತಿಯೆಂದು ಪ್ರಥಿತಳಾದ ಪೃಥೆಯನ್ನು ಕುರುವಂಶ ಪ್ರದೀಪನಾದ ಪಾಂಡುರಾಜನು ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿದನು;

ಅವಳಿಗೆ ಯಮಧರ್ಮನಿಂದ ಧರ್ಮರಾಜನೂ ವಾಯು ದೇವರಿಂದ ಭೀಮಸೇನನೂ ದೇವೇಂದ್ರನಿಂದ ಅರ್ಜುನನೂ ಹುಟ್ಟಿದರು. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಅಪ್ರತಿಮ ಪ್ರತಾಪ ಶಾಲಿಗಳಾಗಿ ಇಂದ್ರಸಮಾನ ವೀರ್ಯ ಧೈರ್ಯೋಪಪನ್ನರೆಂದು ಮಹೀ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಚಿರಂತನ ಕೀರ್ತಿ ಕೌಮುದಿಯಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸಿದರು.

ವೃಷ್ಣಿಯ ಕೊನೆಯ ಮಗನಾದ ಅನಮಿತ್ರನಿಂದ ಶಿನಿಯೆಂಬವನು ಜಾತನಾದನು. ಶಿನಿಯಿಂದ ಸತ್ಯಕ, ಸತ್ಯಕನಿಗೆ ಸಾತ್ಯಕಿ ಯುಯುಧಾನ ಎಂಬಿಬ್ಬರು ಸಂತರು. ಯುಯುಧಾನನಿಗೆ ಅಸಂಗ, ಅಸಂಗನಿಗೆ ಭೂಮಿ, ಭೂಮಿಯಿಂದ ಯುಗಧರ. ಯುಗಂಧರನಿಗೆ ಈ ವಂಶವು ನಿಂತಿತು.

ವಸುದೇವನ ತಮ್ಮನಾದ ದೇವಭಾಗನಿಂದ ಭಕ್ತಾಗ್ರೇಸರನಾದ ಉದ್ಧವನು ಜನಿಸಿದನು. ಇವನು ಮಹಾ ಪಂಡಿತನೂ ಮಹಾನುಭಾವನೂ ಇದ್ದು ದೇವಸಮಾನವಾದ ಕೀರ್ತಿಶಾಲಿಯಾದುದರಿಂದ ದೇವಶ್ರವಾ ಎಂದೂ ಹೆಸರಾದನು.

ಅನಾಧೃಷ್ಟಿಯು ಅಶ್ಮಕಿಯಲ್ಲಿ ನಿವೃತ್ತಶತ್ರು ಎಂಬ ತನಯನನ್ನು ಪಡೆದನು. ದೇವಶ್ರವನೆಂಬ ವಸುದೇವನ ಮೂರನೆಯ ಸೋದರನಿಗೆ ಶತ್ರುಘ್ನನೆಂಬ ಕುಮಾರನು ಪ್ರಸೂತನಾದನು. ಯಾವದೋ ಒಂದು ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಮಗನನ್ನು ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೇ ದೇವಶ್ರವನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಭಿಲ್ಲರಿಂದ ಪರಿಪೋಷಿತನಾಗಿ ಏಕಲವ್ಯನೆಂದು ನಿಷಾದ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಸರಾದನು.

ವತ್ಸಾವತನೆಂಬ ತನ್ನ ತಮ್ಮನಿಗೆ ಸಂತತಿಯಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ವಸುದೇವನೇ ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಕೌಶಿಕನನ್ನು ದತ್ತಕ ಕೊಟ್ಟನು.

ವಸುದೇವನ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ತಮ್ಮನಿಗೂ ಸಂತಾನವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಸ್ವತಃ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ತನ್ನ ಚಾರುದೇಷ್ಣ, ಸುಚಾಲ ಪಂಚಾಲ, ಕೃತಲಕ್ಷಣ ಎಂಬನಾಕು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ದತ್ತಕಕೊಟ್ಟನು. ರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿಯ ಕಡೆ ಹುಟ್ಟಿ ಮಗನಾದ ಚಾರುದೇಷ್ಣನು ಒಳ್ಳೇ ವಿಕ್ರಮಶಾಲಿಯಿದ್ದು ಸಂಗ್ರಾಮಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ವೈರಿವೃಂದವನ್ನೆಲ್ಲ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿಯೂ ಕೊಂದು ಒಗೆಯುತ್ತಲಿದ್ದುದರಿಂದ ತಮಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ ದೊರೆಯುವದೆಂದು ಅವನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೊರಟ ಕೂಡಲೇ ಹದ್ದು ಕಾಗೆಗಳು ಗುಂಪು ಗಟ್ಟಿ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತುತ್ತಿದ್ದವಂತೆ.

ಕನವಕನೆಂಬ ಕೃಷ್ಣನ ಕಕ್ಕನಿಗೆ ತಂದ್ರಿಜ ತಂದ್ರಿಪಾಲ ಎಂಬ ಪುತ್ರರೂ ಅವಗೃಂಜಿಮನೆಂಬ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಕಕ್ಕನಿಗೆ ವೀರ ಅಶ್ವಹನು ಎಂಬ ತನುಜರೂ ಜನಿಸಿದರು. ಶ್ಯಾಮನೆಂಬ ಮಗದೊಬ್ಬ ಕೃಷ್ಣನ ಪಿತೃವ್ಯನಿಗೆ ಸಂತತಿ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅವನು ತನ್ನ ತಮ್ಮನಾದ ಶಮೀಕನನ್ನೇ ತನ್ನ ಮಗನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

ಶಮೀಕನಿಗೆ ಯಾದವ ವಂಶದವರ ಪ್ರಾದೇಶ ಮಾತ್ರವಾದ ಪರಿಮಿತ ರಾಜ್ಯ ವನ್ನು ಕಂಡು ಅವಮಾನವೆನಿಸಿತು. ಎಂಬಮಹಾರಾಜ ಗೌರವವನ್ನು ಪಡೆಯು ಬೇಕೆಂದು ಧರ್ಮರಾಜನ ಸಹಾಯದಿಂದ ರಾಜಸೂಯ ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿ ಸರ್ವ ಶತ್ರುಗಳನ್ನೂ ಭೀಮಾರ್ಜುನಾದಿ ಪಂಚಪಾಂಡವರ ಬೆಂಬಲದಿಂದ ಸಂಹರಿಸಿ ಸಾರ್ವ ಭೌಮನಾದನು.

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಜನಕನಾದ ವಸುದೇವನಿಗೆ ರೋಹಿಣೀ, ಇಂದಿರಾ, ವೈಶಾಖೀ, ಭದ್ರಾ, ಸುನಾಮ್ನೀ ಸಹದೇವಾ, ಶಾಂತಿದೇವಾ, ಶ್ರೀದೇವಾ, ದೇವರಕ್ಷಿತಾ, ವೃಕ ದೇವೀ ಉಪದೇವೀ ಮತ್ತು ದೇವಕೀ ಎಂಬ ಹನ್ನೆರಡು ಜನ ಅನಿಂದ್ಯ ಸೌಂದರ್ಯ ಶಾಲಿನಿ, ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯರೂ, ಸುತನು ವಡವಾಯರಾದ ಎಂಬಿಬ್ಬರು ಭೋಗ ಪತ್ನಿ ಯರೂ ಇದ್ದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯವರು ಪುರುಕುಲೋದ್ಭವರಿದ್ದು ರೋಹಿ ಣಿಯು ಬಾಲ್ಹೀಕನ ತನುಜಾತಳಾಗಿದ್ದಳು. ದೇವಕೀ ಮೊದಲಾದ ಕೊನೆಯ ಏಳು ಜನರು ದೇವಕನ ಮಕ್ಕಳು.

ವಸುದೇವನ ಜ್ಯೇಷ್ಠಪತ್ನಿಯೂ ಮೆಚ್ಚಿನ ಮಡದಿಯೂ ಆದ ರೋಹಿಣಿಗೆ ಬಲರಾಮನೆಂಬ ಚೊಚ್ಚಿಲು ಮಗನಿದ್ದನು. ರಾಮನ ನಂತರ ರೋಹಿಣಿಗೆ ಸಾರಣ, ಶಠ, ದುರ್ದಮ, ದಮನ, ಶ್ವಭ್ರ, ಪಿಂಡಾರಕ, ಉಶೀನರ ಎಂಬ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳೂ ಚಿತ್ರಾ ಎಂಬ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳೂ ಹುಟ್ಟಿದರು. ಈ ಚಿತ್ರೆಯೇ ಸುಭದ್ರಾ ಎಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತಳಾದಳು.

ಆ ವಸುದೇವನಿಂದ ದೇವಕಿಯಲ್ಲಿ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೇ ಕೃಷ್ಣರೂಪದಿಂದ ಪ್ರಾದು ರ್ಭೂತವಾಯಿತು.

ಬಲರಾಮನಿಗೆ ರೇವತಿಯಿಂದ ನಿಶಠನೆಂಬ ತನಯನು ಜನಿತನಾದನು. ಸುಭ ದ್ರೆಗೆ ಧನಂಜಯನಿಂದ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾದ ಅಭಿಮನ್ಯುವೆಂಬ ಸುತನಾ ದನು. ಅಕ್ರೂರನಿಗೆ ಕಾಶೀರಾಜನ ಕನ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಕೇತುವೆಂಬ ಪುತ್ರನು ಉತ್ಪನ್ನ ನಾದನು.

ವಸುದೇವನಿಗೆ ಶಾಂತಿದೇವಾ ಎಂಬ ಭಾರ್ಯೆಯಿಂದ ಭೋಜ, ವಿಜಯ ಎಂಬಿಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಸುನಾಮಾ ಎಂಬವಳಿಗೆ ವೃಕದೇವ ಗದ ಎಂಬ ಪುತ್ರರಾದರು. ತ್ರಿಗರ್ತರಾಜಕುಮಾರಿ ವೃಕದೇವಿ ಎಂಬ ವಸುದೇವ ಭಾರ್ಯೆಗೆ ಅಗಾವಹನೆಂಬ ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ದೇವರಕ್ಷಿತೆಯಿಂದ ಉಪಾ ಸಂಗವು ಎಂಬ ವಸುದೇವ ಪುತ್ರ ಜನಿಸಿದ.

೨೨ ರಾಜರು ಋಷಿಯಾಗುವ ಬಗೆಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದ ಶಶಿಬಿಂದು

ಯದುಪುತ್ರನಾದ ಕ್ರೋಷ್ಟುವಿಗೆ ವೃಜನೀವಾನ್ ಎಂಬ ಮಗನಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಸ್ವಾಹಾಕಾರ ಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ ಕುಶಲನಾದ ಸ್ವಾಹಿ ಎಂಬ ಸುತನು ಸಂಭೂತನಾದನು. ಸ್ವಾಹಿಗೆ ಉತ್ತಮ ವಕ್ತೃತ್ವಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ರುಷದ್ಗು ಎಂಬ ಪುತ್ರನು ಪ್ರಜಾತನಾದನು. ಈ ರುಷದ್ಗುವು ತನಗೆ ಸತ್ಸಂತಾನಕರನಾದ ಮಗನು ಜನಿಸಬೇಕೆಂದು ವಿಪುಲ ದಾನ ಭೂರಿ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅನೇಕ ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಿದನು. ಅದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಚಿತ್ರ ರಥನೆಂಬ ಕರ್ಮಠನಾದ ಪುತ್ರನು ಜನಿಸಿದನು. ಅವನ ಮಗನಾದ ಶಶಿಬಿಂದುವಾದರೂ ಬಹಳ ಉದಾರನಿದ್ದು ಅವನ ರೀತಿ ನೀತಿ ನ್ಯಾಯಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಅನೇಕ ರಾಜರು ರಾಜರ್ಷಿಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು.

ಶಶಿಬಿಂದುವಿಗೆ ದಿಗಂತ ವಿಶ್ರಾಂತವಿಶದಯಶೋಭಾಸುರನಾದ ಪೃಥುಶ್ರವನೆಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಪುರಾಣವಾಙ್ಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೀಣರಾದ ಪಂಡಿತರು ಇವನಿಗೆ ಉತ್ತರ ಎಂದೂ ಕರೆಯುವರು. ಆ ಉತ್ತರನಿಗೆ ಸುಯಜ್ಞ, ಸುಯಜ್ಞನಿಗೆ ಉಶತ, ಉಶತನಿಗೆ ಶಿನೇಯು, ಶಿನೇಯುನಿಗೆ ಮರುತ್ತನೆಂಬ ಋಷಿಕಲ್ಪನಾದ ಮಗನೂ ಆದರು.

ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಸತ್ಕರ್ಮ ದಾನ ಧರ್ಮ ದಕ್ಷಿಣಾದಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಸತ್ತ ಮೇಲೆಯೇ ಫಲ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಇದ್ದಾಗಲೂ ತಾನು ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳ ಕಿಂಚಿತ್ ಫಲವನ್ನಾದರೂ ಇದೇ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಇದೇ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಹವ್ಯಾಸದಿಂದ ಅವನು ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಧರ್ಮಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಿದನು. ಅದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಕಂಬಲಬರ್ಹಿಷ ಎಂಬ ಪುತ್ರನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಕಂಬಲಬರ್ಹಿಷನಿಗೆ ಸುತನ ಪ್ರಸೂತಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಅವನಿಗೆ ಸುತಪ್ರಸೂತಿ ಎಂತಲೇ ಒಬ್ಬ ಮಗನಾದನು. ಆ ಸುತಪ್ರಸೂತಿಗೆ ಕವಚಧನುರ್ಧಾರಿಗಳಾದ ನೂರಾರು ಶೂರ ವೈರಿರಾಜರನ್ನೆಲ್ಲ ಸೋಲಿಸಿ ಸಂಹರಿಸತಕ್ಕ ರುಕ್ಮಕವಚನೆಂಬ ಸುತನು ಪ್ರಸೂತನಾದನು. ಆ ರುಕ್ಮಕವಚನಿಗೆ ಪರಾಜಿತ್ ಎಂಬ ಮಗನಾದನು. ಆ ಪರಾಜಿತ್‌ನಿಗೆ ರುಕ್ಮೇಷು ಪೃಥುರುಕ್ಮ ಜ್ಯಾಮಘ ಪಲಿತ ಹರಿ ಎಂಬ ಐದು ಜನ

ಮಕ್ಕಳು ಜನಿಸಿದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಪಲಿತ ಹರಿ ಈ ಇಬ್ಬರನ್ನು ವಿದೇಹ ರಾಜ್ಯರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ವಿದೇಹಾಧಿಪತಿಗೇ ಅವರ ತಂದೆಯು ಇತ್ತನು. ಅಪರಾಜಿತನ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ರುಕ್ಮೇಷುವು ರಾಜನಾದನು.

ರುಕ್ಮೇಷುವು ರಾಜನಾದ ಬಳಿಕ ಪೃಥುರುಕ್ಮನೊಂದಿಗೆ ದುರಾಲೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಕುತಂತ್ರದಿಂದ ತಮ್ಮ ಮೂರನೆಯ ತಮ್ಮನಾದ ಜ್ಯಾಮಘನಿಗೆ ಏನೂ ದಾಯಭಾಗವನ್ನು ಕೊಡದೇ ದೇಶಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿದರು. ಅತ್ಯಂತ ಶಾಂತ ಸ್ವಭಾವದವನೂ ಉದಾರಹೃದಯಿಯೂ ಆದ ಆ ಜ್ಯಾಮಘನು ತನ್ನನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿದ ಅಣ್ಣಂದಿರ ವಿರುದ್ಧ ಚಕಾರ ಶಬ್ದವನ್ನೂ ಎತ್ತದೆ ವನಾಂತರದ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಗುಡಿಸಲನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಇದ್ದುಬಿಟ್ಟನು.

ಆದರೆ ಅರಣ್ಯೌಕಸರಾದ ತಪಸ್ವೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಅವನಿಗೆ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮದ ವೀರ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ ಬಿಂಬಿಸಿ ಅವನ ವಿಕ್ರಮರಸಕ್ಕೆ ಆವಾಹನೆಯನ್ನಿತ್ತರು. ಬ್ರಹ್ಮವೃಂದದ ಧರ್ಮೋಪದೇಶದಿಂದ ಉತ್ತೇಜಿತನಾದ ಆ ರಾಜಕುಮಾರನು ರಥಾರೂಢನಾಗಿ ದಿಗ್ವಿಜಯಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಸುದೂರ ಪ್ರಾಂತವಾದ ನರ್ಮದಾ ತೀರ ಪರಿಸರದ ಪ್ರದೇಶವನ್ನೆಲ್ಲ ಗೆದ್ದುಕೊಂಡನು. ಅದರ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಮೃತ್ತಿಕಾವತಿ ಎಂಬ ನಗರವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿ ಋಕ್ಷವಂತ ಪರ್ವತ ಶೈಲ ಶ್ರೇಣಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಶುಕ್ತಿಮಂತಿ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನಾಗಿರಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಹತ್ತಿದನು.

ಇವನಿಗೆ ಶೈಬ್ಯಾ ಎಂಬ ಪತ್ನಿ ಇದ್ದಳು. ಇವಳು ಪತಿವ್ರತೆಯಾದರೂ ಪ್ರಬಲಳಿದ್ದು ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿನಿಯಾದ ಮಾನಿನಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಇವಳಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ರಾಣಿಯ ಭಯದಿಂದ ರಾಜನಿಗೆ ಬೇರೆ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವ ಧೈರ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಒಮ್ಮೆ ಅವನು ದೂರದೇಶಕ್ಕೆ ದಿಗ್ವಿಜಯಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಯುದ್ಧ ಕೈದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಫುರದ್ರೂಪಿಣಿಯಾದ ಓರ್ವ ಕನ್ನೆಯಿದ್ದಳು. ಆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ರಾಜನು ಮನೆಗೆ ಮರಳಿದಾಗ ಕೆರಳಿದ ಕೇಸರಿಣಿಯಂತೆ ಫೂತ್ಕರಿಸಿ ಶೈಬ್ಯೆ ಇವಳಾರೆಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಅವಳ ಕೆಂಗಣ್ಣಿನ ಅಬ್ಬರದ ನುಡಿ ಕಿಡಿಗಳಿಗೆ ಬೆದರಿ ಬೆಮ್ಮನೆ ಬೆವತು ಹೋದ ಮಹಾರಾಜ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಸವರಾಡುತ್ತ "ನಿನ್ನ ಸೊಸೆ" ಎಂದು ಅಂಜುತ್ತ ಅಳುಕುತ್ತ ನುಡಿದನು. "ಇವಳನ್ನು ಯಾರ ಕೊರಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ತಂದಿರ ವಿರಿ" ಎಂದು ಫೂತ್ಕರಿಸಿ ಮಾರು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದಾಗ ಜ್ಯಾಮಘನಿಗೆ ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾಗಿ

ಏನು ಹೇಳಬೇಕೋ ತಿಳಿಯದೆ "ನಿನಗೆ ಮುಂದೆ ಹುಟ್ಟಲಿರುವ ಮಗನಿಗಾಗಿ ಹೆಂಡತಿಯಿರಲಿ ಎಂದು ತಂದಿದ್ದೇನೆ" ಎಂದು ಏನೋ ಹೇಳಿ ಪಾರಾದನು.

ಆದರೆ ಇದರಿಂದ ಆ ಹುಡುಗಿಯ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಬೇರೆಯೇ ಪರಿಣಾಮವಾಯಿತು. ಈ ಗಂಡಹೆಂಡಂದಿರ ವಿರಸಾಲಾಪ ಅವಳ ಹೃದಯದಾಳವನ್ನು ತಳದಿಂದಲೇ ಕದಡಿ ಮುಗ್ಧಭಾವಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಲಕಿ ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು.

ಅಂದಿನಿಂದ ಉಪದಾನವೀ ಎಂಬ ಆ ಹುಡುಗಿಯು ದೇವತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಏಕಾಗ್ರ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಅತ್ಯುಗ್ರವಾದ ತಪವನ್ನಾಚರಿಸಿದಳು. ಅವಳ ನಿಷ್ಕಲ್ಮಷ ಭಾವದ ನಿಶ್ಚಲವಾದ ತಪೋನುಷ್ಠಾನದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಮುಪ್ಪಡರಿ ತಲೆನಡುಗುವ ಮಹಾರಾಣಿ ಶೈಬ್ಯೆಗೆ ತಾರುಣ್ಯ ಬಂದು ಅವಳು ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದಳು. ಮತ್ತು ಯುಂದ್ಧಕೈದಿನಿಯಾದ ಆ ಕನ್ನೆಯ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ವಿದರ್ಭನೆಂಬ ತೇಜೋಭಿಮಂಡಿತನಾದ ತರುಣ ರಾಜಕುಮಾರನನ್ನು ಹೆತ್ತಳು. ಉಪದಾನವಿಯು ತನ್ನ ತಪಃಫಲದಂತಿರುವ ಆ ವಿದರ್ಭರಾಜತನಯನನ್ನು ಆನಂದದಿಂದ ಮದುವೆಯಾದಳು.

ಆ ವಿದರ್ಭನಿಗೆ ಅವಳಲ್ಲಿ ರಣಧೀರರಾದ ಕ್ರಥ. ಕೈಶಿಕ, ಲೋಮಪಾದ ಎಂಬ ಮೂರು ಜನ ಮಕ್ಕಳು ಜನಿಸಿದರು. ಲೋಮಪಾದನಿಗೆ ಬಭ್ರು, ಬಭ್ರುವಿಗೆ ಆವೃತಿ, ಆವೃತಿಯಿಂದ ಪಂಡಿತ ಪ್ರವರನಾದ ಕೌಶಿಕ, ಕೌಶಿಕನಿಗೆ ಚೇದಿ, ಎಂಬ ರಾಜಕುಮಾರರು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಈ ಚೇದಿರಾಜನಿಂದಲೇ ಮುಂದಿನವರೆಲ್ಲ ಚೈದ್ಯರೆಂದು ಪ್ರಥಿತರಾದರು

ಶೈಬ್ಯಾಪುತ್ರನಾದ ವಿದರ್ಭನಿಗೆ ಭೀಮನೆಂಬ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಮಗನಿದ್ದನು. ಆ ಭೀಮನಿಂದ ಕುಂತಿ, ಕುಂತಿಗೆ ಧೃಷ್ಟ ಧೃಷ್ಟನಿಗೆ ಧೀರರೂ ಧಾರ್ಮಿಕರೂ ಆದ ಆವಂತ, ದಶಾರ್ಹ, ವಿಷಹರ ಎಂಬ ಮೂವರು ಮಕ್ಕಳಾದರು. ದಶಾರ್ಹನಿಂದ ಮುಂದೆ ಪಿತಾಪುತ್ರ ಕ್ರಮದಿಂದ ವ್ಯೋಮ, ಜೀಮೂತ, ಬೃಹತಿ, ಭೀಮರಥ, ನವರಥ, ದಶರಥ, ಶಕುನಿ, ಕರಂಭ, ದೇವರಾತ, ದೇವಕ್ಷತ್ರ ಮೊದಲಾದ ರಾಜರಾದರು.

ದೇವಕ್ಷತ್ರನಿಗೆ ಮಧುವಂಶಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಪುರುಷನೂ ಮಧುಮಧುರ ಭಾಷಿಯೂ ಸುರಸಮಾನನೂ ಆದ ಮಧು ಎಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಮಧುವಿಗೆ ವೈದರ್ಭಿ ಎಂಬ ವನಿತೆಯಿಂದ ಮರುವಸನೆಂಬ ಪುತ್ರನು ಜನಿಸಿದನು. ಮರುವಸನ ಮಗನಾದ ಪುರದ್ವಾನನಿಗೆ ಭದ್ರವತೀ ಎಂಬ ಎರಡನೆಯ ಹೆಂಡತಿಯಿಂದ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮಧು ಎಂಬ ಮಗನೂ ಜನಿಸಿದರು. ಈ ಸತ್ವಾನ್‌ನ ವಂಶಜರೇ ಮುಂದೆ ಸಾತ್ವತರೆಂದು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದರು. ಇಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ಜ್ಯಾಮಘನ ಸಂತತಿಯ ವಿಸ್ತೃತಿಯ ಬಗೆಗೆ ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು.

ಸತ್ವಗುಣ ಸಂಪನ್ನನಾದ ಸಾತ್ವತನಿಗೆ ಕೌಶಲ್ಯಾ ಎಂಬ ಹೆಂಡತಿಯಿದ್ದಳು. ಅವರಿಗೆ ಭಜಿ, ಭಜಮಾನ, ದೇವಾವೃಧ, ಅಂಧಕ, ವೃಷ್ಣಿ ಎಂಬ ಸತ್ಪುತ್ರರು ಉತ್ಪನ್ನರಾದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಭಜಮಾನನಿಗೆ ಬಾಹ್ಯಕಾ, ಉಪಬಾಹ್ಯಕಾ ಎಂಬ ಸೃಂಜಯು ಕನ್ಯೆಯರಿಂದ ಅನೇಕ ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಬಾಹ್ಯಕೆಯಿಂದ ಕೃಮಿ, ಕ್ರಮಣ, ಧೃಷ್ಟ, ಶೂರ, ಪುರಂಜಯು ಎಂಬ ಪುತ್ರರು ಉದಿಸಿದರು. ಉಪಬಾಹ್ಯಕೆಯಿಂದ ಅಯುಂತಾಜಿತ್, ಸಹಸ್ರಾಜಿತ್, ಶತಾಜಿತ್, ದಾಶಕ ಎಂಬ ಪುತ್ರರು ಜನಿಸಿದರು.

ಸತ್ವತನ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಮಗನಾದ ದೇವಾವೃಧನು ಸರ್ವಗುಣ ಸಂಪನ್ನನಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆಯಿಂದ ಚಿತ್ತವನ್ನು ನಿಗ್ರಹಮಾಡಿ ಅಖಂಡ ಧ್ಯಾನಯೋಗದಿಂದ ಅತ್ಯುಗ್ರವಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡತೊಡಗಿದನು. ಪರ್ಣಾಶಾ ನದಿಯು ಪಾವನ ತೀರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಅದರ ನೀರಿನಿಂದಲೇ ಸ್ನಾನಪಾನಾಚಮನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ತಪಸ್ಸಾಚರಿಸುತ್ತಲಿರುವ ಆ ದೇವಾವೃಧನ ನಿತ್ಯ ಸಂಪರ್ಕ ಹಸ್ತಸಂಸ್ಪರ್ಶ ನಿರಂತರ ಸಹವಾಸಗಳಿಂದ ಆ ನದಿಗೆ ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ಆಸ್ಥೆ ಹುಟ್ಟಿ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮನಸ್ಸಾಯಿತು.

"ಈ ರಾಜರ್ಷಿಯು ಮನಸ್ಸಿನಂತೆ ಗುಣ ಶೀಲ ವಿದ್ಯಾವಯು ಕುಲ ರೂಪ ಮೊದಲಾದ ಸಕಲ ಲಕ್ಷಣ ಸಂಪನ್ನನಾದ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಬೇಕಾದರೆ ಅಂಥ ಲೋಕೋತ್ತರ ಗುಣಗಣಿಯುಂತಿರುವ ಮಹಿಳಾಮಣಿ ಯಾರಿರುವರು ಈ ಜಗದಲ್ಲಿ ?" ಎಂದು ಅವಳು ವಿಚಾರಿಸಿ ನೋಡಿದಳು. ಆದರೆ ಅಂಥ ಶೀಲ ಗುಣಶಾಲಿನಿಯಾದ ಹೆಂಗಸು ಅವಳಿಗೆ ಯಾರೂ ಕಾಣಲೇ ಇಲ್ಲ. "ಹಾಗಾದರೆ ಈ ರಾಜನ ಬಯಕೆ ಪೂರ್ಣವಾಗುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ ? ಇವನು ಹೀಗೆಯೇ ನಿರಾಹಾರ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಎಷ್ಟು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಕಷ್ಟಪಡಬೇಕು ? " ಎಂದು ಆ ಪರ್ಣಾಶಾ ಪಯಸ್ವಿನಿಗೆ ಬಹಳ ಚಿಂತೆಯಾಯಿತು.

ಕೊನೆಗೆ ಅವಳು ಆ ರಾಜನ ಮನೋಭೀಷ್ಟವನ್ನು ಈಡೇರಿಸಲಿಕ್ಕೆಂದು ತಾನೇ ಸೌಂದರ್ಯೈಕಸಾರದಂತಿರುವ ನಿರವದ್ಯವಾದ ನಾರೀ ರೂಪವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದಳು. ಅವಳ ಲಾವಣ್ಯಪೂರ್ಣವಾದ ಲಲಿತಾಂಗಯಷ್ಟಿಯು ಚೆಲುವು ಹೊಳವುಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಅವಳಿಂದ ತನ್ನ ಬಯಕೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಬಹುದೆಂದು ದೇವಾವೃಧನು ಅವಳನ್ನು ವರಿಸಿದನು.

ಮುಂದೆ ಅವನ ಸಂಕಲ್ಪದಂತೆ ಸರಿತ್ಪವರೆಯಾದ ಪರ್ಣಾಶೆಯು ತೇಜಸ್ವಿಯಾದ ಗರ್ಭವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಹತ್ತು ತಿಂಗಳು ತುಂಬಿದ ಬಳಿಕ ಸರ್ವ ಲಕ್ಷಣ ಸಂಪನ್ನನಾದ ಬಭ್ರು ಎಂಬ ಮಗನನ್ನು ಹೆತ್ತಳು.

"ಈ ದೇವಾವೃಧ ಹಾಗೂ ಅವನ ಮಗನಾದ ಬಭ್ರು ಇವರಿಬ್ಬರೂ ದೇವ ತುಲ್ಯರಾದ ಮಾನವಶ್ರೇಷ್ಠರಿದ್ದಾರೆ. ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಇವರಿಬ್ಬರಿಂದ ಹತಪತಿತರಾದ ಏಳುಸಾವಿರದ ಅರವತ್ತಾರು ಜನರು ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು" ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಪ್ರಾಚೀನರು ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಹೊಗಳಿ ಹಾಡಿದ್ದುಂಟು. ಈ ಬಭ್ರುವಿನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ತಿಕಾವತರೆಂಬ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಭೋಜರಾಜರಾದರು.

ಅಂಧಕನಿಂದ ದೃಢಾಶ್ವದುಹಿತೆಯು ಕುಕುರ, ಭಜಮಾನ, ಶಮಿ, ಕಂಬಲ ಬರ್ಹಿಷ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಜನ ತನುಜರನ್ನು ಪ್ರಸವಿಸಿದಳು. ಅವರಲ್ಲಿ ಕುಕುರನಿಂದ ಮುಂದೆ ಧೃಷ್ಣ, ಕಪೋತರೋಮ, ತೈತ್ತಿರಿ, ಪುನರ್ವಸು, ಅಭಿಜಿತ್ ಮುಂತಾದ ರಾಜರಾದರು. ಅಭಿಜಿತ್ತನಿಗೆ ಆಹುಕನೆಂಬ ಗಂಡು ಮಗನೂ ಆಹುಕೀ ಎಂಬ ಕನ್ಯೆಯೂ ಜನಿಸಿದರು.

ಈ ಆಹುಕನನ್ನು ಹಿಂದಿನ ಐತಿಹಾಸಿಕರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೊಗಳಿ ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವನ ಪರಿವಾರದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಅಲ್ಪಾಯುಷಿಗಳಾಗಲಿ ಅಪುತ್ರಿಕರಾಗಲಿ ಅನಾಚಾರಿಗಳಾಗಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಅಂಧಕರು ಆಹುಕನ ತಂಗಿಯಾದ ಆಹುಕಿಯನ್ನು ಅವಂತಿರಾಜನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಅವಳೇ ಅವಂತಿರಾಜನ ಪಟ್ಟದರಸಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಆಹುಕನು ಕಾಶಿರಾಜನ ಮಗಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ದೇವತೆಗಳಂತೆ ವರ್ಚಸ್ವಿಗಳಾದ ದೇವಕ, ಉಗ್ರಸೇನ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ತನುಜರು ಉತ್ಪನ್ನರಾದರು. ದೇವಕನಿಗೆ ದೇವವಾನ್, ಉಪದೇವ, ಸುದೇವ, ದೇವರಕ್ಷಿತ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳೂ ದೇವಕೀ, ಶಾಂತಿದೇವಾ, ಸುದೇವಾ, ದೇವರಕ್ಷಿತಾ, ವೃಕದೇವೀ, ಉಪದೇವಿ, ಸುನಾಮಿ, ಎಂಬ ಏಳು ಜನ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳೂ ಆದರು. ಈ ಏಳೂ ಜನ ಕನ್ಯೆಯರನ್ನೂ ವಸುದೇವನಿಗೇ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು.

ಉಗ್ರಸೇನನಿಗೆ ಕಂಸ. ನ್ಯಗ್ರೋಧ, ಸುನಾಮ, ಕಂಕ, ಶಂಕು, ರಾಷ್ಟ್ರಪಾಲ, ಸುತನು, ಅನಾಧೃಷ್ಟಿ, ಪುಷ್ಟಿಮಾನ್ ಎಂಬ ನವಕುಮಾರರು ಜನಿಸಿದರು. ಇವರಿಗೆ ಕಂಸಾ, ಕಂಸವತೀ, ಸುತನೂ, ರಾಷ್ಟ್ರಪಾಲೀ, ಮತ್ತು ಕಂಕಾ ಎಂಬ ಚಿರಚಾರು ಚೆಲ್ವಿಕೆಯಿಂದ ಸಂಚರಿಸುವ ಕಾಂಚನ ಪಾಂಚಾಲಿಕೆಯರಂತಿದ್ದ ಪಂಚಸೋದರಿಯರು ಇದ್ದರು. ಉಗ್ರಸೇನ ಮತ್ತು ಅವನ ಮಗ ಕಂಸನ ಹಿಂದಿನವರಾದ ಕಕುರವಂಶದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದಂತಾಯಿತು.

卐卐

೨೩ ಸ್ಯಮಂತಕದ ದುರಂತ

ಸತ್ವತನ ಮಗನಾದ ಭಜಮಾನನಿಗೆ ಅತಿರಥಮಹಾರಥಿಕರಲ್ಲಿ ಅತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ವಿದೂರಥನೆಂಬ ಮಗನು ಜನಿಸಿದನು. ಈ ವಿದೂರಥನಿಗೆ ರಾಜಾಧಿದೇವನೆಂಬ ಶೂರಸುತನಾದನು. ರಾಜಾಧಿದೇವನಿಗೆ ವೀರ್ಯಾತಿರೇಕದಿಂದ ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತಲಿದ್ದ ದತ್ತ, ಅತಿದತ್ತ, ಶೋಣಾಶ್ವ, ಶ್ವೇತವಾಹನ, ಶಮೀ, ದಂಡಶರ್ಮ, ದಂಡಶತ್ರು, ಶತ್ರುಜಿತ್ ಎಂಬ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳೂ ಶ್ರವಣೀ ಶ್ರವಿಷ್ಠಾ ಎಂಬಿಬ್ಬರು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳೂ ಉತ್ಪನ್ನರಾದರು.

ಇವರಲ್ಲಿ ಶಮೀ ಎಂಬವನಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ಷತ್ರ, ಪ್ರತಿಕ್ಷತ್ರನಿಗೆ ಸ್ವಯಂಭೋಜ, ಸ್ವಯಂಭೋಜನಿಗೆ ಹೃದೀಕ, ಹೃದೀಕನಿಗೆ ಚಂಡವಿಕ್ರಮರಾದ ಕೃತವರ್ಮ ಶತಧನ್ವರೆಂಬ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳೂ ಆದರು. ಶತಧನ್ವನಿಗೆ ದೇವರ್ಷಿಗಳಾದ ಚ್ಯವನ ಮಹಾಮುನಿಗಳ ಆಶೀರ್ವಾದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಭಿಷಕ್, ವೈತರಣ ಸುದಾಂತ ಮತ್ತು ವಿದಾಂತ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳೂ; ಕಾಮಂದಾ ಕಾಮದಂತಿ ಎಂಬಿಬ್ಬರು ಕನ್ನಿಕೆಯರೂ ಹುಟ್ಟಿದರು.

ಕಂಬಲಬರ್ಹಿಷ ಎಂಬ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಮರುತ್ತ ಪುತ್ರನಿಗೆ ದೇವವಾನ್. ದೇವವಾನನಿಗೆ ಅಸಮೌಜ ವೀರ ಮತ್ತು ನಾಸಮೌಜ ಎಂಬ ಮೂವರು ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಅಸಮೌಜನಿಗೆ ಸಂತತಿಯಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಅಂಧಕ ವಂಶದವರೇ ಆದ ಸುದಂಷ್ಟ್ರ ಚಾರುರೂಪ ಕೃಷ್ಣ ಎಂಬ ಮೂವರನ್ನು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಕ್ರೋಷ್ಟುವಿಗೆ ಗಾಂಧಾರಿ ಮಾದ್ರೀ ಎಂದಿಬ್ಬರು ಪತಿಯರು. ಮಾದ್ರಿಯ ಮಗ ಯುಧಾಜಿತ ಅವನ ಮಗ ದೇವಮೀಢುಷ. ಗಾಂಧಾರಿಯ ಮಗ ಅನಮಿತ್ರ.

ಕ್ರೋಷ್ಟುವಿನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಗಾಂಧಾರಿಯ ಮಗ ಅನಮಿತ್ರನಿಗೆ ನಿಘ್ನ, ನಿಘ್ನನಿಗೆ ಪ್ರಸೇನ, ಸತ್ರಾಜಿತ್ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು.

ಪ್ರಸೇನನ ತಮ್ಮನಾದ ಈ ಸತ್ರಾಜಿತನು ಒಂದು ದಿನ ಪಂಚಪಂಚ ಉಷಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಅರುಣದೇವನ ಹೊಂಗಿರಣಗಳ ಚೆಂಬೆಳಕಿನಿಂದ, ಕತ್ತಲೆಯು ಮೊತ್ತವೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಜಗದಂಚಿನಿಂದ ಜಾರುತ್ತಲಿದ್ದಾಗ ಸ್ನಾನ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ ಮಾಡಲೆಂದು ಸಮುದ್ರತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಉದಯಗಿರಿ ಗುಹಾಕಂದರದಿಂದ ಸವಿತೃದೇವನ ಭುವನೋಮಯವಾದ ಹೊಂದೇರು ಕ್ಷಿತಿಜಾಂಗಣದಿಂದ ಮೇಲೇರಿ ಬಾಂದಳದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿ

ಕೊಂಡಾಗ ಸತ್ರಾಜಿತನು ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಅರ್ಘ್ಯವಿತ್ತು ಗಾಯತ್ರಿಯನ್ನು ಜಪಿಸಿ ಸೂರ್ಯೋಪಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಎದ್ದು ನಿಂತಿದ್ದನು. ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖನಾಗಿ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಕೈಮುಗಿದು ಸೂರ್ಯ ದೇವನನ್ನು ಮನಸಾ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಲಿದ್ದಾಗ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಸೂರ್ಯ ದೇವನು ಅವನ ಎದುರೇ ಬಂದಿಳಿದು "ಸತ್ರಾಜಿತ ! ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನಾದ ನೀನು ಮನಸಾ ಏಕೆ–ಕಣ್ಣು ತೆರೆದರೆ–ಚಕ್ಷುಷಾ ಏವ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಣಬಲ್ಲೆ. ಇಕೋ ನಿನ್ನೆ ದುರೇ ಬಂದು ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ ನೋಡು." ಎಂದನು. ಆಗ ಸತ್ರಾಜಿತನು ಆನಂದದಿಂದ ಫಳಕ್ಕನೆ ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಎದುರು ಬಂದು ನಿಂತ ದಿವಾಕರನನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಆದರೆ ಸುತ್ತಲೂ ಪಸರಿಸುವ ಪ್ರಭಾಪುಂಜದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ದನಿ ಕೇಳುತ್ತಲಿದ್ದರೂ ಸೂರ್ಯದೇವನ ಮುಖ ಮಾತ್ರ ತೇಜಃ ಪ್ರಕರ್ಷದಿಂದ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.

ಆಗ ಸತ್ರಾಜಿತನು "ಗೆಳೆಯ ನೀನು ನನ ಪಕ್ಕವಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ. ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಪ್ರಭಾಮಂಡಲವು ಮಾತ್ರ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಲಿದೆ. ನನ್ನ ಮಿತ್ರನ ಮುಖ ಮುಗುಳುನಗೆ, ಸ್ನೇಹದೃಷ್ಟಿ, ದೇಹಸ್ಪರ್ಶ ಯಾವುದೂ ನನಗೆ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಮಿತ್ರಪ್ರೇಮದಿಂದ ವ್ಯೋಮಬಿಟ್ಟು ಭೂಮಿಗೆ ಬಂದಂದರ ಉಪಯೋಗವೇನು ? " ಎಂದು ಸ್ನೇಹದ ಸಲುಗೆಯಿಂದ ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ದೇವವರೇಣ್ಯನಾದ ದಿವಾಕರನು ತನ್ನ ಕೊರಳೊಳಗಿನ ಒಂದು ರತ್ನವನ್ನು ತೆಗೆದು ದೂರವಿಟ್ಟು ಸತ್ರಾಜಿತನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದನು. ಆಗ ಸವಿತೃದೇವನ ಶಾಂತಕಾಂತವಾದ ಶರೀರದ ಸಿರಿ ಸೊಬಗುಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡು ಕೈಯಿಂದ ಮುಟ್ಟಿ ತಟ್ಟಿ ಆಲಿಂಗಿಸಿ ಸತ್ರಾಜಿತನು ಆನಂದ ಪರವಶನಾದನು. ಇಬ್ಬರೂ ಗೆಳೆಯಂದಿರೂ ಕೆಲ ನಿಮಿಷ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಶರಧಿ ತೀರದ ಶರ್ಕರಾಚೂರ್ಣದಂತೆ ಶುಭ್ರವಾದ ಪುಲಿನ ಪೀಠದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಲೋಕಾಭಿರಾಮವಾಗಿ ಮಾತು ಕತೆಯಾಡಿದ ಬಳಿಕ ರವಿಯು ಹೊರಟು ನಿಂತನು.

ಆಗ ಸತ್ರಾಜಿತನು ಸುಹೃದ್ವರನಾದ ದಿನಕರನಿಗೆ "ಮಿತ್ರ! ಈ ಜಗನ್ಮಂಡಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಪ್ರಕಾಶಪುಂಜದಿಂದ ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಲಿರುವ ನಿನ್ನ ಈ ಉಜ್ವಲ ರತ್ನವನ್ನು ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹದ ಸಂಕೇತವೆಂದು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಹೋಗು'' ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಉದಾರ ಹೃದಯನೂ ಸ್ನೇಹ ಪರತಂತ್ರನೂ ಆದ ಆ ದಿನಮಣಿಯು ಮಿತ್ರನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಆ ರತ್ನವನ್ನು ತೆಗೆದು ಸತ್ರಾಜಿತನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು ಹೊರಟು ಹೋದನು. ಅದೇ ಸ್ಯಮಂತಕ ರತ್ನ.

ಸತ್ರಾಜಿತನು ದಿವಾಕರದತ್ತವಾದ ಆ ಮಣಿಯನ್ನು ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನ ಸೂರ್ಯನು ನೆಲಕ್ಕಿಳಿದು ನಡೆಯುತ್ತ ಹೊರಟಿದ್ದಾನೆಂದು ಭ್ರಮಿಸಿ ದಾರಿ ಕೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಲು ನೆರೆದರು. ಅವನು ಮುಖ್ಯ ಬೀದಿ

ಬದಿಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಸಂಚರಿಸಿ ತಮ್ಮ ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ದ್ವಾರಕೆಯ ಜನರ ಆಶ್ಚರ್ಯಕ್ಕೆ ಅಂತ ಪಾರವಿಲ್ಲದಾಯಿತು.

ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಸತ್ರಾಜಿತನು ಆ ದಿವ್ಯಮಣಿಯನ್ನು ಹಿರಿಯಣ್ಣನಾದ ಪ್ರಸೇನನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದನು. ಅದು ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಬಂಗಾರವನ್ನು ಈಯುತ್ತಲಿತ್ತು. ಮತ್ತು ದಿನಮಣಿಯು ಆ ಮಣಿ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ರೋಗರುಜಿನಗಳಾಗಲಿ, ದುರ್ಭಿಕ್ಷ ದಾರಿದ್ರ್ಯಗಳಾಗಲಿ ಸಮೀಪಕ್ಕೂ ಸುಳಿಯುತ್ತಲಿರಲಿಲ್ಲ.

ಆ ರತ್ನದ ಇವೆಲ್ಲ ಗುಣಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಒಮ್ಮೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಅದು ಅವನಿಗೆ ದೊರಕಲಿಲ್ಲ. ಸರ್ವ ಸಮರ್ಥನಾದರೂ ಭಗವಂತನು ಅದನ್ನು ಅವನಿಂದ ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಯಂ ಶ್ರೀನಿಧಿಯಾದ ಅವನಿಗೆ ಅದರ ಆವಶ್ಯಕತೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. (ಆಪ್ತಕಾಮಸ್ಯ ಕಾ ಸ್ಪೃಹಾ)

ಮುಂದೆ ಒಂದು ದಿನ ಪ್ರಸೇನನು ಆ ರತ್ನವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಗಹನಾರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿಯ ಗೊಂಡಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಗುಡುಸಿಂಹವೊಂದು ಇವನ ಕೊರಳಲ್ಲಿಯ ಅದ್ಭುತವಾದ ಮಣಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಆ ಪ್ರಸೇನನನ್ನು ಕೊಂದು ಆ ರತ್ನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಯಿತು.

ಇಂಥ ಅನರ್ಘ್ಯವಾದ ಮಹಾಮಣಿಯನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಲಿರುವ ಆ ಸಿಂಹವನ್ನು ಕರಡಿಗಳ ರಾಜನಾದ ಜಾಂಬವಂತನು ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಕಂಡು ಅದನ್ನು ಕೊಂದು ಆ ರತ್ನವನ್ನು ತಾನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಗುಹೆಗೆ ಹೋದನು.

ಇತ್ತ ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿ ರತ್ನವನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡುಹೋದ ಪ್ರಸೇನನು ಮರಳಿ ಬಾರದಾದಾಗ ಜನರೆಲ್ಲ ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ಸಂಶಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಅದರ ಮೇಲೆ ಆಶೆಯಿದ್ದದ್ದೂ, ಅದನ್ನು ತನಗೆ ಕೊಡು ಎಂದು ಅವನು ಕೇಳಿದ್ದೂ, ಆ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರು ಕೊಡದೆ ಇದ್ದದ್ದೂ ಎಲ್ಲವೂ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಅದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಕೃಷ್ಣನೇ ಆ ರತ್ನದ ಆಶೆಗೆ ಪ್ರಸೇನನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸಿ ಅಪಹರಿಸಿದ್ದಾನೆಂದು ಆಡಿಕೊಳ್ಳಹತ್ತಿದರು.

ಆಗ ಈ ಮಿಥ್ಯಾಪವಾದವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನಿತ್ಯನಿರ್ದೋಷನಾದ ನಾರಾಯಣಾತ್ಮಕ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಆ ಸ್ಯಮಂತಕ ಮಣಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡೇ ಬರುವೆನೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗೈದು ಬಲರಾಮ ಹಾಗು ಕೆಲವು ಯಾದವರಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ದ್ವಾರಕೆಯಿಂದ ಹೊರಟನು.

ಪ್ರಸೇನನು ಬೇಟೆಗೆ ಹೋದ ನಿಬಿಡಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವನ ಕುದುರೆಯ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನೇ ಗುರುತಿಸುತ್ತ ಆ ದುರ್ಗಮವಾದ ಕಾಂತಾರಪಥದಲ್ಲಿ ಹುಡುಕುತ್ತ ಹೊರಟರು. ಆ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು ಋಕ್ಷವಂತ ಗಿರಿಯ ಗಹನಾಟವೀ ವೀಥಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಳಸಿಗೊಂಡು ವಿಂಧ್ಯಾಚಲದ ಕಾನನ ಪಂಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗಿದ್ದವು. ಆ ವಿಂಧ್ಯಶೈಲ ಶ್ರೇಣಿಗಳ ಒಂದು ನೀರಂಧ್ರ ನಿಬಿಡ ಕಂದರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸೇನನ ಕುದುರೆ ಸತ್ತು ಬಿದ್ದಿದ್ದು ಕಂಡಿತು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮುಂದೆ ತುಸು ದೂರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸೇನನು ಒಂದು ಸಿಂಹದಿಂದ ಹತಮೃತನಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದನು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ರಕ್ತರಂಜಿತವಾದ ಸಿಂಹದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಅರಸುತ್ತ ಹೋಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ಸಿಂಹವೂ ಸತ್ತುಬಿದ್ದದ್ದು ಕಂಡುಬಂದಿತು.

ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಒಂದು ಕರಡಿಯ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು ಮೂಡಿದ್ದವು. ಆ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನು ಹಿಡಿದು ಗುರುತಿಸುತ್ತ ಕೃಷ್ಣನೂ, ಅವನ ಪರಿವಾರದವರೂ ದುರ್ಗಾರಣ್ಯ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮುಂಬರಿದರು. ಆ ಕರಡಿಯ ರಕ್ತಸಿಂಚಿತವಾದ ಪದಚಿಹ್ನೆಗಳು ಗಿರಿಗರ್ಭದ ಗಹನತರವಾದ ದುರ್ಗಮಾರ್ಗಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಳಸಿಗೊಂಡು ಒಂದು ದರೀಮುಖವಲ್ಲಿರುವ ಗುಹಾದ್ವಾರವಲ್ಲಿ ಪ್ರವಿಷ್ಟವಾಗಿದ್ದವು.

ಕೃಷ್ಣ ಬಲರಾಮ ಉಳಿದ ಯಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಆ ಗುಹೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದು ನಿಂತರು. ಆಗ ಅವರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಓರ್ವ ತರುಣಿಯು ತನ್ನ ಕೋಮಲ ಕಂಠದಿಂದ ಕೂಸನ್ನು ಆಡಿಸುತ್ತ ಹಾಡುತ್ತಿರುವದು ಕೇಳಿಸಿತು. ಆ ಶಿಶು ಗೀತದ ಮಂಜುಳನಾದ ಗುಂಜಾರವವಂತೆ ಗುಹಾಂತರಾಳದಿಂದ ಸುಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತೆರೆತೆರೆಯಾಗಿ ತೇಲಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು.

"ಸಿಂಹಃ ಪ್ರಸೇನಮವಧೀತ್ ಸಿಂಹೋ ಜಾಂಬವತಾ ಹತಃ"
"ಸುಕುಮಾರಕ ಮಾ ರೋದೀಃ ತವ ಹ್ಯೇಷ ಸ್ಯಮಂತಕಃ''

"ಸುಕುಮಾರನೇ ಅಳಬೇಡ. ಸಿಂಹವು ಪ್ರಸೇನನನ್ನು ಕೊಂದಿತು. ಆ ಸಿಂಹವನ್ನು ಜಾಂಬವಂತನು ಕೊಂದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಸ್ಯಮಂತಕ ರತ್ನವು ಆ ಜಾಂಬವಂತನ ಮಗುವಾದ ನಿನ್ನದೇ.''

ಹೆಂಗೊರಳಿನ ನುಣ್ದನಿಯಲ್ಲಿ ತಾನವಿತಾನವರ್ತುಲಮಧ್ಯದಿಂದ ಎದ್ದು ಬರುತ್ತಲಿರುವ ಗೀತಗುಂಜಾರವದ ಈ ಮುಗ್ಧವಾದ ಪಾದಪಲ್ಲವಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಯಾದವರಿಗೂ ಮತ್ತು ಬಲರಾಮನಿಗೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಾಗಿಲದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಹೇಳಿ ತಾನು ಗುಹಾಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

ಆ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಜಾಂಬುವಂತನಿಗೂ ಕೃಷ್ಣನಿಗೂ ಘನಘೋರವಾದ ಯುದ್ಧ ವಾಯಿತು. ಗೋವಿಂದನಾದರೂ ಆ ಕರಡಿಗಳ ಕುಲಪಿತಾಮಹನಾದ ಜರಠ ಜಾಂಬುವಂತನ ಜೊತೆಗೆ ಬರಿಕೈಗಳಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದುದಿನ ಘೋರವಾಗಿ ಕಾದಿದನು. ಗುಹೆಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋದ ಕೃಷ್ಣನು ಮೂರುವಾರಗಳು ಕಳೆದರೂ ಮರಳಿ ಮೇಲೆ ಬಾರದ್ದರಿಂದ ನಿರಾಶರಾದ ಬಲರಾಮ ಮೊದಲಾದ ಪರಿವಾರದವರು ತಿರುಗಿ ದ್ವಾರ ಕೆಗೆ ಬಂದು ಕೃಷ್ಣನು ಕರಡಿಯಿಂದ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟನು ಎಂದು ಯಾದವರಿ ಗೆಲ್ಲ ತಿಳಿಸಿದರು.

ಇತ್ತ ಕೃಷ್ಣನು ವಿನೋದಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲ ದಿನ ಕಾದಾಡಿ ಜಾಂಬವಂತನನ್ನು ಗೆದ್ದು ಶ್ರೀರಾಮನ ಅಪರಾವತಾರಿಯಾದ ತನ್ನ ನಿಜ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಕೊಟ್ಟನು. ಅದನ್ನು ತಿಳಿದ ಜಾಂಬವಂತನು ಸಂತೋಷಭರಿತನಾಗಿ ಅವನ ಪಾದದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ತನ್ನ ಈ ಯುದ್ಧ ಜಾಡ್ಯವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಗೊಂಡನು. ಮತ್ತು ತನ್ನ ಮಗಳಾದ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆಂದೇ ಸಂಕಲ್ಪಮಾಡಿದ ಜಾಂಬವತಿಯನ್ನು ಆ ಜಗದೀಶ್ವರನಿಗೆ ಇತ್ತು ವರದಕ್ಷಿಣೆಯೆಂದು ಸ್ಯಮಂತಕ ಮಣಿಯನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿದನು.

ಆ ಮೇಲೆ ಕೃಷ್ಣನು ಜಾಂಬವಂತನನ್ನು ಸಂತೈಸಿ ಪರಮಾನುಗ್ರಹಗೈದು ಅವ ನಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದನು. ಮೃತ್ಯುಗುಹೆಯಂತಿರುವ ಆ ಋಕ್ಷಗುಹೆಯಿಂದ ಅಕ್ಷತನಾಗಿ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಹೊರಬಂದು ಸ್ಯಮಂತಕ ಮಣಿ ಯೊಂದಿಗೆ ಕನ್ಯಾಮಣಿಯನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಕಂಡು ದ್ವಾರ ಕೆಯ ಪೌರರಿಗೆಲ್ಲ ಪರಮಾನಂದವಾಯಿತು.

ಆ ಮೇಲೆ ದೋಷದೂರನಾದ ಆ ದಾಮೋದರನು ಯಾವತ್ತೂ ಯಾದವ ರನ್ನು ಕರೆದು ಸಭೆ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿ ಸತ್ರಾಜಿತನನ್ನೂ ಕರೆಯಿಸಿ ಎಲ್ಲರ ಸಮಕ್ಷ ಆ ಸ್ಯಮಂತಕವನ್ನು ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟನು. ಇದರಿಂದ ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲಿನ ಅಪ ವಾದಗಳೆಲ್ಲ ಕಳೆದು, ಅಪಕೀರ್ತಿ ತೊಳೆದು ಅವನೊಬ್ಬ ನಿಷ್ಕಲಂಕನಾದ ನರಸಿಂಹ ಎಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನಿಶ್ಚಿತವಾಯಿತು.

ಸತ್ರಾಜಿತನಂತೂ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಆ ಶುದ್ಧಾತ್ಮನ ಮೇಲೆ ಸಂಶಯ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಬಹಳೇ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಟ್ಟನು. ಮತ್ತು ಇದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಭಗ ವಂತನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಭಾವವು ಇಮ್ಮಡಿಸಿ ಮಹಿಳಾಕುಲಮಂಡನಮಣಿಯಂತಿದ್ದ ಸತ್ಯ ಭಾಮಾ ಎಂಬ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಧಾರೆಯೆರೆದು ಕೊಟ್ಟನು.

ಸತ್ರಾಜಿತನಿಗೆ ಹತ್ತು ಜನ ಹೆಂಡಂದಿರೂ ಅವರಿಂದ ನೂರು ಜನ ಮಕ್ಕಳೂ ಇದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಭಂಗಕಾರಿ, ವಾತಪತಿ, ಉಪಸ್ವಾವಾನ್ ಎಂಬ ಮೂವರು

ಮುಖ್ಯರಿದ್ದರು. ಇದರಂತೆ ಸತ್ಯಭಾಮಾ, ವ್ರತಿನೀ ಪ್ರಸ್ವಾಪಿನೀ ಎಂಬ ಮೂವರು ಕನ್ಯೆಯರೂ ಇದ್ದರು ಭಂಗಕಾರಿಗೆ ಸಮಾಕ್ಷ, ನಾರೇಯರೆಂಬ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು.

ಚೆಲ್ವಿಕೆಯ ಚಾರುಚೈತನ್ಯಮಯ ಪುತ್ಥಳಿಯಂತಿರುವ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯನ್ನು ತನಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಅಕ್ರೂರ ಶತಧನ್ವರು ಈ ಮೊದಲೇ ಕೇಳಿದ್ದರು. ಸತ್ಯಭಾಮೆಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದರೆ ಅವಳ ಜೊತೆಗೆ ಬಂಗಾರವನ್ನು ಈಯುವ ಆ ಸ್ಯಮಂತಕ ಮಣಿಯೂ ಬರುವದೆಂದು ಅವರ ಹೃದ್ಗತವಾದ ಆಶೆಯಾಗಿದ್ದಿತು ಆದರೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಸ್ವರೂಪಿಣಿಯಾದ ಅವಳನ್ನು ಸ್ವತಃ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಅಕ್ರೂರನು ಅವಳ ಆಶೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೂ ಸ್ಯಮಂತಕಮಣಿಯ ಮೇಲಿನ ಮೋಹವು ಮಾತ್ರ ಅವನಿಗೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಆ ಮಣಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಅವನು ಒಂದು ಕುತಂತ್ರವನ್ನು ಹೂಡಿದನು. ಶತಧನ್ವನನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸಿ ಹುರಿದುಂಬಿಸಿ ಅವನ ಮುಖಾಂತರ ಆ ಮಣಿರತ್ನವನ್ನು ತರಿಸಿ ತನ್ನ ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿದನು.

ಮಹಾಬಲಿಷ್ಠನಾದ ಶತಧನ್ವನು ಒಂದು ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಸತ್ರಾಜಿತನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನು ಮಲಗಿದಾಗ ಅವನನ್ನು ಕೊಂದು ಸ್ಯಮಂತಕವನ್ನು ಕದ್ದು ತಂದು ಆಗಲೇ ಅಕ್ರೂರನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟನು. ಅದನ್ನು ಅವನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ತನ್ನ ಹತ್ತಿರ ತೆಗೆದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು "ಈ ರತ್ನವು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಇದೆ ಎಂಬ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಯಾರಿಗೂ ಯಾವಕಾಲಕ್ಕೂ ನೀನು ತಿಳಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.'' ಎಂದು ಕರಾರುಮಾಡಿದನು. ಮತ್ತು "ಕೃಷ್ಣನು ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆಯ ಬಂದರೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನಿನ್ನ ಪಕ್ಷಗಟ್ಟಿ ನಿಲ್ಲುವೆವು. ಇಡೀ ದ್ವಾರಕಾಪಟ್ಟಣವೆಲ್ಲವೂ ಈಗ ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿದೆ. ನೀನೇನೂ ಗಾಬರಿಯಾಗುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸಮಾಧಾನಮಾಡಿ ಕಳಿಸಿದನು.

ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅರಗಿನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯ ಅನಾಹುತದಿಂದ ಪಂಚಪಾಂಡವರೆಲ್ಲರೂ ಕುಂತಿ ಸಹಿತವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕು ಸುಟ್ಟು ಸತ್ತು ಹೋದರೆಂಬ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಿ ಬರಬೇಕೆಂದು ಆ ಕಪಟ ನಾಟಕ ಸೂತ್ರಧಾರಿಯು ಸಾತ್ಯಕಿ ಸಹಿತನಾಗಿ ಹಸ್ತಿನಾವತಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದನು.

ಇತ್ತ ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಒಂದಿರುಳು ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಕಗ್ಗೊಲೆಯಾದುದನ್ನು ಕಂಡು ಸತ್ಯಭಾಮೆಯ ಕರುಳಿಗೆಲ್ಲ ಕಿಚ್ಚಿಟ್ಟಂತಾಗಿ ಅಚ್ಚರಿಯಿಂದ ಅವಳು

ಹುಚ್ಚಳಾದಳು. ಆದರೂ ಚತುರಮತಿಯಾದ ಅವಳು ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ರಥವನ್ನು ಹತ್ತಿ ಹಸ್ತಿನಾವತಿಗೆ ಧಾವಿಸಿದಳು. ಅಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಭೋಜಕುಲದ ಶತಧನ್ವನ ಕಪಟ ಕಾರಸ್ಥಾನದಿಂದ ತನ್ನ ತಂದೆ ತೀರಿಕೊಂಡ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ದುಃಖಾರ್ತಳಾಗಿ ಕಣ್ಣೀರಿನ ಕೋಡಿ ಹರಿಸಿ ವಿಲಪಿಸಿದಳು. ಪ್ರಾಣಪ್ರಿಯಳಾದ ತನ್ನ ಪ್ರೇಯಸಿಯ ಎದೆಯ ತಳಮಳ ಹಾಗು ಅಂತರಂಗದ ಶೋಕ ಸಂತಾಪಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಯಾದವೇಂದ್ರನಿಗೂ ದುಃಖವಾಗಿ ಸತ್ರಾಜಿತನ ಗೂಢ ಕೊಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಚ್ಚರಿಯಾಯಿತು. ಅವನು ಮೃದುನುಡಿಗಳಿಂದ ಶೋಕವಿಕಲಳಾದ ಭಾಮೆಯನ್ನು ಸಂತೈಸಿ ಕೂಡಲೇ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಹೊರಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ. ಲೀಲಾಮಾನುಷನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಂದ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರಿಗೆ ನೀರು ಬಿಟ್ಟು ತರ್ಪಣಕೊಟ್ಟು ಅವರವೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾದ ಅಸ್ಥಿಗಳನ್ನು ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ವಿಸರ್ಜಿಸಿ ಉಳಿದ ಉತ್ತರ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಸಾಂಗವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ವಾರಣಾವತದಲ್ಲಿಯೇ ಇರಿಸಿ ತಾನು ಭಾಮೆಯೊಂದಿಗೆ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದನು.

ತನ್ನ ಹಿರಿಯ ಅಣ್ಣನಾದ ಬಲರಾಮನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ "ಪ್ರಸೇನನನ್ನು ಸಿಂಹವು ಕೊಂದಿದೆ. ಸತ್ರಾಜಿತನನ್ನು ಶತಧನ್ವನು ಸಂಹರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈಗ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಸತ್ತ ಬಳಿಕ ಆ ಸ್ಯಮಂತಕ ರತ್ನಕ್ಕೆ ಇನ್ನು ನಾವೇ ಭಾಗೀದಾರರು. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಅದು ತಮ್ಮದೇ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪಾಪಕಾರಿಯಾದ ಆ ಶತಧನ್ವನನ್ನು ಕೊಂದು ನಮ್ಮ ರತ್ನವನ್ನು ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ ನಡೆ, ಬೇಗ ರಥವನ್ನು ಹತ್ತು" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಇಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ಶತಧನ್ವನ ಮೇಲೆ ಏರಿಹೋದರು.

ಮೊದಲೇ ತಾವು ಕರಾರು ಮಾಡಿಕೊಂಡಂತೆ ಅಕ್ರೂರ ಮೊದಲಾದ ಯಾದವರು ತನ್ನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬರಬಹುದೆಂದು ಎಣಿಸಿ ಶತಧನ್ವನು ರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಜೊತೆಗೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಂತನು. ಅವರಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧ ಸಂಭ್ರಮವನ್ನು ನೋಡಿ ಅಕ್ರೂರನು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನ ವಿರುದ್ಧ ಹೋಗಲು ಧೈರ್ಯವಾಗದೇ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದನು. ಆಗ ಶತಧನ್ವನು ಹೇಳಿದವರಾರೂ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬಾರದಿರಲು ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತನಾಗಿ ಓಡಿಹೋದನು. ಶತಧನ್ವನ ಹತ್ತಿರ ಹೃದಯಾ ಎಂಬ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಕುದುರೆಯೊಂದಿತ್ತು. ಅದು ಗಂಟೆಗೆ ನೂರು ಯೋಜನ ಓಡುತ್ತಲಿತ್ತು. ಶತಧನ್ವನು ಆ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಏರಿಯೇ ಕೃಷ್ಣನ ಜೊತೆಗೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಆದರೆ ರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಎದುರು ತನ್ನ ಕೈಸಾಗದೆ ಸಾಯುವ ಸಮಯ ಸಮೀಪಿಸಿದಂತೆನಿಸಿದಾಗ ಅವನು ರಣರಂಗದಿಂದ ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದ. ಗಂಟೆಗೆ ನೂರು ಯೋಜನ ಧಾವಿಸುವ ಆ ಹೃದಯೆಯನ್ನು ಏರಿ ಓಡತೊಡಗಿದ ಆದರೆ ಹಿಂದಿನಿಂದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಾದರೂ ಬೆಂಬಿಡದೆ ಗರುಡ ವೇಗದಿಂದ ರಥಾರೂಢರಾಗಿ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಬರಲು ಓಡಿಓಡಿ ಅವನ ಕುದುರೆಯು ದಾರಿಯ

ಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಾಣನೀಗಿ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟಿತು. ಆಗ ಶತಧನ್ವನು ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕಾಲಿ ನಿಂದಲೇ ಓಟ ಕಿತ್ತಿದ.

ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಕೃಷ್ಣನು ಬಲರಾಮನಿಗೆ "ಅಣ್ಣ ರಥವನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲಿಸು. ಶತಧನ್ವನ ಕುದುರೆ ಸತ್ತಿದ್ದು ಅವನು ಕಾಲ್ನಡಿಗೆಯಿಂದಲೇ ಓಡುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ. ನಾನೂ ಕೂಡ ಅವನ ಬೆನ್ನ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೇ ಓಡಿಹೋಗಿ ಅವನನ್ನು ಕೊಂದು ಆ ಸ್ಯಮಂತಕವನ್ನು ತರುವೆನು. ನೀನಿಲ್ಲಿಯೇ ರಥದಲ್ಲಿರು" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವನ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿದನು.

ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಶತಧನ್ವ, ಅವನ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಕೃಷ್ಣ. ಇಬ್ಬರೂ ಓಡೋಡುತ್ತ ಮಿಥಿಲಾಪಟ್ಟಣದ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಶತಧನ್ವ ಕೃಷ್ಣನ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕ. ಕೃಷ್ಣನು ಅವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಅವನ ಮೈಮೇಲೆ ಹಾಕಿರುವ ವಸ್ತ್ರೋಪವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಶೋಧಿಸಿ ನೋಡಿದನು. ಆದರೆ ಆದರೆ ಸ್ಯಮಂತಕ ಮಣಿಯು ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ.

ಅವನು ತಿರುಗಿ ಬಂದ ಕೂಡಲೇ ಬಲರಾಮನು "ಎಲ್ಲಿದೆ ಸ್ಯಮಂತಕ? ಆ ಮಣಿಯನ್ನು ನನಗೆ ಬೇಗ ಕೊಡು" ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು "ಶತಧನ್ವನ ಹತ್ತಿರ ಆ ರತ್ನವು ಇರಲೇ ಇಲ್ಲ" ಎಂದು ಹೇಳಲು "ಥೂ! ಕೃಷ್ಣ, ಧಿಕ್ಕಾರವಿರಲಿ ನಿನ್ನ ಆಶಾಲು ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ. ನಿನ್ನಂಥ ಸ್ವಾರ್ಥಾಂಧರಾದ ಕೃಪಣ ಹಾಗೂ ವಂಚಕ ಜನರ ಸಹವಾಸವೇ ನನಗೆ ಬೇಡ. ತಮ್ಮನೆಂದು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಇರಲಿ. ಆ ಸ್ಯಮಂತಕವನ್ನು ನೀನೇ ಹತ್ತಿರ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಶ್ರೀಮಂತನಾಗಿ ಸುಖಿಸು. ನನಗೆ ನೀನೂ ಬೇಡ, ನಿನ್ನ ದ್ವಾರಕೆಯೂ ಬೇಡ," ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಮಿಥಿಲಾ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಮಿಥಿಲಾಧಿಪತಿಯಾದ ವಿದೇಹ ರಾಜನು ಅಪರೂಪವಾಗಿ ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ತನ್ನ ನಗರಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದ ಆ ಕೃಷ್ಣಾಗ್ರಜನನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಗೌರವದಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಂಭ್ರಮಂದ ಸ್ವಾಗತವನ್ನಿತ್ತು ಅತ್ಯಾನಂದದಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದನು.

ಇತ್ತ ಧೂರ್ತನಾದ ಅಕ್ರೂರನು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಯಾರಿಗೂ ಸಂದೇಹ ಬರಬಾರದೆಂದು ನಾನಾ ತರಹದ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದನು. ಉತ್ತಮೋತ್ತಮವಾದ ರತ್ನ ಮುತ್ತು ಧನ ಕನಕಾದಿ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಪುಲವಾಗಿ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಾನಕೊಡುತ್ತ ಅಖಂಡ ಅರವತ್ತು ವರುಷಗಳ ವರೆಗೆ ಯಜ್ಞಸತ್ರವನ್ನು ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ನಡೆಯಿಸಿದನು. ಸ್ಯಮಂತಕ ಮಣಿಯು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ತನಗೆ ಕೊಡುವ ಸುವರ್ಣರಾಶಿಯ ಶೇಖರಣೆಯಿಂದ ಬೇರೆ ರಾಜರ ಕಾಕದೃಷ್ಟಿ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಬೀಳಬಾರದೆಂದು ಅವನು ಈ ಯಜ್ಞಯಾಗಗಳ ನೆವದಿಂದ ತನ್ನಲ್ಲಿದ್ದ ವಿಪು

ಲೈಶ್ವರ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಬಡಬಗ್ಗರಿಗೂ ಪಂಡಿತಪಾಮರರಿಗೂ ದಾನದಕ್ಷಿಣಾದಿ ರೂಪದಿಂದ ಹಂಚಿ ಪುಣ್ಯವನ್ನೂ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನೂ ಪಡೆದನು. ಅವನು ಶ್ರೌತವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಸಕಲ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನೂ ಸ್ಯಮಂತಕದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಅನೂಚಾನವಾಗಿ ಯಶಿಸ್ವೀ ರೀತಿ ಯಿಂದ ಆಚರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಅಕ್ರೂರಯಜ್ಞಗಳೆಂಬ ಹೊಸ ಹೆಸರೇ ಜದ್ದಿತು. ಯಜ್ಞ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಾಗಲಿ ಅನ್ಯ ರಾಜರಾಗಲಿ ಅವನನ್ನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಕರೆಯುವ ಭಯವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಚಾಣಾಕ್ಷನೂ ದೂರದರ್ಶಿಯೂ ಆದ ಅಕ್ರೂರನು ಸ್ಯಮಂತಕ ಮಣಿಯನ್ನು ಪರ ಭಾರೆ ಶತಧನ್ವನಿಂದ ಕೌಶಲದಿಂದ ದೊರಕಿಸಿಗೊಂಡು ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಕೆಡಿಸಿ ಗೊಳ್ಳದೇ ಅದರಿಂದ ಕೀರ್ತಿಶಾಲಿಯಾಗಿ ನಿರಂತರ ಅನ್ನಸಂತರ್ಪಣ ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣೆಗ ಳಿಂದ ಭೂತಲದ ಕಾಮಧೇನು ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವೆಂದು ಖ್ಯಾತಿಪಡೆದನು.

ಇತ್ತ ದುರ್ಯೋಧನನು ರಾಮಕೃಷ್ಣರಲ್ಲಿ ವೈಮನಸ್ಯ ಹುಟ್ಟಿ ಬಡಿದಾಡಿ ಬಲ ರಾಮನು ದ್ವಾರಕೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮಿಥಿಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿದು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟ. ಅವನ ಆಜನ್ಮ ವೈರಿಯಾದ ಭೀಮಸೇನನು ಗದಾವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅಪ್ರ ತಿಮ ವೀರನಿದ್ದುದರಿಂದ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಭೀಮನ ಭೀತಿಯು ಭೂತವೇ ಬಡಿದು ಕೊಂಡಂತಾಗಿತ್ತು. ಭೀಮನಂತೆಯೇ ಬಲರಾಮನಾದರೂ ಗದಾಚಾಲನ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೇ ಪರಿನಿಷ್ಠಿತನಿದ್ದುದರಿಂದ ಈ ಸಂಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಸುಯೋಧನನು ಅವ ನಿಂದ ಆ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪಡೆದು ಪಂಡಿತನಾಗಿ ಬಲಭೀಮನಿಗೆ ಪ್ರತಿಮಲ್ಲ ನಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡನು.

ಮುಂದೆ ಕೆಲದಿನಗಳು ಕಳೆದ ಬಳಿಕ ಅಣ್ಣನು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಮರಳದೇ ಇದ್ದು ದನ್ನು ನೋಡಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ಮನದಲ್ಲಿ ನೊಂದುಕೊಂಡ. ಸ್ವಯಂ ತಾನೇ ಅನೇಕ ವೃಷ್ಣಿ ಅಂಧಕ ಪ್ರಮುಖರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಮಿಥಿಲಾಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಹೇಳಿ ಸಂತೈಸಿ ಅವನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಊರಿಗೆ ಬಂದನು.

ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಬ್ಬರೂ ಮತ್ತೆ ಕೂಡಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಅಕ್ರೂರ ತನ್ನ ಗುಟ್ಟು ರಟ್ಟಾಗಿ ತನ್ನ ತಪ್ಪು ಹೊರಬಿದ್ದೀತೆಂಬ ಭಯದಿಂದ ಅಂಧಕರೊಂದಿಗೆ ಊರು ಬಿಟ್ಟನು. ಅಕ್ರೂರನು ಸತ್ರಾಜಿತ ಹಾಗೂ ಶತಧನ್ವ ಇಬ್ಬರ ಮರಣಕ್ಕೂ ಕಾರಣ ನಾಗಿ ಮಣಿಯನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸುವದು ನ್ಯಾಯ ಪ್ರಾಪ್ತವೆಂದು ಅನಿಸಿದರೂ ಕೃಷ್ಣನು ಯಾದವರಲ್ಲಿ ಅಂತಃಕಲಹ ಸುರುವಾಗಿ ಸ್ವಜನ ದ್ವೇಷವಾಗುವದೆಂದು ಅವನನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷೆಮಾಡಿ ಹೋಗಗೊಟ್ಟನು.

ಹೀಗೆ ಅಕ್ರೂರನು ದ್ವಾರಕೆಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಹೋದಕೂಡಲೇ ಆ ದೇಶದಲ್ಲೆಲ್ಲ

ಮಳೆಯಾಗದೆ ಬೆಳೆಬಾರದೆ ಭೀಕರವಾದ ಬರಗಾಲ ತಲೆದೋರಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಹಾಹಾಕಾ ರವೆದ್ದಿತು.

ಆಗ ಕುಕುರ ಅಂಧಕ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ಯಾದವರೂ ಕೂಡಿ ಹೋಗಿ ಬಗೆ ಬಗೆಯಿಂದ ಬಿನ್ನವಿಸಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಆ ಅಕ್ರೂರನನ್ನು ಮತ್ತೆ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಮರಳಿ ಬಂದು ಅಕ್ರೂರನು ದ್ವಾರಕಾವತಿಯ ದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿರಿಸುವದೊಂದೇ ತಡ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಮಳೆಗರೆಯಲು ಸುರುವಾಯಿತು. ಅಕ್ರೂ ರನ ಅದ್ಭುತವಾದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಜನರೆಲ್ಲ ಆನಂದಬಟ್ಟು ಅವನನ್ನು ಅತ್ಯಾದರದಿಂದ ಕಾಣಹತ್ತಿದರು.

ಚತುರಮತಿಯಾದ ಅವನು ಊರಿಗೆ ಬಂದ ಬಳಿಕ ಕೃಷ್ಣನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಒಲಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಗುಣಶೀಲ ಸೌಂದರ್ಯ ಸಂಪನ್ನಳಾದ ತನ್ನ ತಂಗಿಯನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನು. ಇದರಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿಯ ಮನಸ್ತಾಪಗಳೆಲ್ಲ ಅಳಿದು ಹೋಗಿ ಮತ್ತೆ ಮೊದಲಿನ ಸ್ನೇಹ ಕುದುರಲು ಅವಕಾಶವಾಯಿತು.

ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ 'ಅಕ್ರೂರ ಯಜ್ಞ'ಗಳಲ್ಲಿ ದಾನ ಧನ ರೂಪ ವಾಗಿ ಅಖಂಡ ಅರವತ್ತು ವರುಷಗಳ ಕಾಲ ಹಣದ ಹುಚ್ಚುಹೊಳೆ ಹರಿದದ್ದನ್ನು ಕಂಡುಸ್ಯ ಮಂತಕ ಮಣಿ ಅಕ್ರೂರನ ಹತ್ತಿರ ಇರಲೇಬೇಕೆಂದು ಖಾತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದಿತು.

ಆದುದರಿಂದ ಒಂದು ದಿನ ಯಾದವರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಾಗ ಕೃಷ್ಣನು ಅಕ್ರೂ ನನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಶಾಂತವಾದ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ– "ಅಕ್ರೂರ ! ಆ ಸ್ಯಮಂತಕವು ಖಂಡಿತ ವಾಗಿಯೂ ನಿನ್ನ ಹತ್ತಿರವೇ ಇದೆ. ಒಳ್ಳೆಯವನೆಂದು ಖ್ಯಾತನೂ ನನಗೆ ಆಪ್ತ ಸ್ನೇಹಿತನೂ ಆದ ನೀನು ಇನ್ನು ನನಗೆ ವಂಚನೆ ಮಾಡದೆ ಅದನ್ನು ಕೊಟ್ಟುಬಿಡು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಮೇಲಿನ ಕೋಪವು ಆ ಮಾತಿಗೆ ಇಂದು ಅರವತ್ತು ವರುಷಗಳು ಕಳೆದರೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಅದನ್ನು ತಂದು ಒಪ್ಪಿಸು" ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದನು.

ಕೃಷ್ಣನ ಈ ಮೃದು ಗಂಭೀರವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ ಅಕ್ರೂರನು ಎದುರು ಮಾತನಾಡದೆ ಆ ಸ್ಯಮಂತಕ ಮಣಿಯನ್ನು ತಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ನಿಗೆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಕೈಮುಗಿದು ತನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನು ಮನ್ನಿಸಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿ ಕೊಂಡನು.

ಆ ಭಕ್ತ ವತ್ಸಲನಾದ ಭಗವಂತನು ಅವನ ಆಗಿನ ಸರಳ ವೃತ್ತಿ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ನಮ್ರತೆ ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿಭಾವಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಸ್ವಾಧೀನವಾದ ಆ

ಸ್ಯಮಂತಕಮಣಿರತ್ನವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಅಕ್ರೂರನನ್ನೇ ಅಂತಃಕರಣದಿಂದ ಕರೆದು ಅವನ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಹಾಕಿ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ ಕಳಿಸಿದನು.

ಕೃಷ್ಣನ ಕೈಯಿಂದ ಕರುಣೆಯು ಪರಮ ಪ್ರಸಾದರೂಪವಾಗಿ ಬಂದ ಆ ಮಣಿ ರತ್ನದಿಂದ ಅಕ್ರೂರನು ಆಗ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಸವಿತೃದೇವನಂತೆ ಓಜೋ ಭರದಿಂದ ತೇಜೋಭಾಸುರನಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸಿದನು.

ಈ ಸ್ಯಮಂತಕ ಮಣಿಯ ಆಖ್ಯಾನವನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಅಕ್ರೂರನ ಅಪರಾಧ ಅಕ್ಷಮ್ಯವೆನಿಸುವದು. ಅವನನ್ನು ನಿಗ್ರಹಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿ ತನ್ನಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಮಾಡದೆ ಅವನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಮರಳಿ ಆ ಮಣಿಯನ್ನು ಮತ್ತೆ ಅವನಿಗೇ ಕೊಟ್ಟ ಭಕ್ತರ ಕೈವಾರಿಯಾದ ಆ ಭಗವಂತನ ಕರುಣೆ, ಭಕ್ತವಾತ್ಸಲ್ಯ, ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆ, ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಮುಗ್ಧನಾದ ಜನಮೇಜಯನು ಆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಉಳಿದ ಅವತಾರ ಲೀಲೆಗಳನ್ನೂ ಕೃಷ್ಣಾವತಾರದ ಕ್ರೀಡಾಕೌತುಕವನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೇಳಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆಯಿಂದ ಭಾರತಾಚಾರ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ವೈಶಂಪಾಯನರಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

卐卐卐卐

೨೪ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅವತಾರ ಲೀಲೆ

ಜನಮೇಜಯ—ಅಮಿತತೇಜಃಶಕ್ತಿಗಳುಳ್ಳ ಪರಬ್ರಹ್ಮನಾದ ಆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅನೇಕ ಅವತಾರಗಳಲ್ಲಿ ವರಾಹಾವತಾರವೂ ಒಂದು ಎಂದು ಪುರಾಣಿಕರಿಂದ ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಆ ವರಾಹಾವತಾರದ ಚರಿತ್ರೆ, ಉದ್ದೇಶ, ವಿಧಿವಿಸ್ತಾರಗಳೂ, ಪ್ರಭಾವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳೂ ನನಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಒಮ್ಮೆ ಮಹಾಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಲ್ಲ ಕೂಡಿದಾಗ ಭಗವಾನ್ ಬಾದರಾಯಣರು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀಮನ್ ಮೂಲ ನಾರಾಯಣನ ವಾರಾಹರೂಪದ ಸ್ವರೂಪ ಸಂಪ್ರದಾಯಾದಿ ಮಹಾಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಣೆಗೈದಿದ್ದರಂತೆ. ತಾವೀಗ ತನ್ನ ಕೋರೆದಾಡೆಗಳಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಮುದ್ರ ತಳದೊಳಗಿಂದ ಎತ್ತಿ ಲೀಲೆಯಿಂದ ಹೊತ್ತುತಂದ ಆ ವರಾಹ ವಿಭುವಿನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳಬೇಕು. ಮತ್ತು ಉಳಿದ ಅವತಾರ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನೂ ನಿರೂಪಿಸಬೇಕು.

ಮತ್ತು ವಿಶ್ವವಂದ್ಯ ವಿಭೂತಿಯಾದ ವಿಷ್ಣುವು ಮನುಷ್ಯಮಾತ್ರನಾಗಿ ವಸುದೇವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನಾಗಿ ಏಕೆ ಹುಟ್ಟಿದನು ? ಪ್ರಪಂಚಪಾಲನಾದ ಅವನು ಪಶುಪಾಲನಾದಿ, ಶ್ರೀಗರ್ಭನಾದ ಅವನು ಸ್ತ್ರೀಗರ್ಭವಾಸ ದುಃಖವನ್ನು ಹೇಗೆ ಅನುಭವಿಸಿದನು ?

ಮತ್ತು ಇದರಂತೆ ವರಾಹ ನರಸಿಂಹ ವಾಮನಾದಿರೂಪಗಳಿಂದ ಭಗವಂತನು ಏಕೆ ಪ್ರಾದುರ್ಭೂತನಾದನು? ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿರಿ.

ನಿಖಿಲ ಯಜ್ಞಮಯನೂ, ಯಜ್ಞಪತಿಯೂ, ದಕ್ಷಿಣಾ ಗಾರ್ಹಪತ್ಯ ಆಹವನೀಯಾದಿ ಅಗ್ನಿರೂಪನೂ, ವೇದೀ ಸ್ರುಕ್ ಮೊದಲಾದ ಯಜ್ಞಾಂಗನೂ, ಯಜ್ಞಫಲಪ್ರದನೂ, ಯಜ್ಞಮಂತ್ರ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯನೂ ಆಗಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಪಿತೃಗಳಿಗೂ ಹವ್ಯಕವ್ಯ ವಿಭಾಗವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ, ಯೂಪ ಸಮಿಂಧಾ ಸ್ರುಚ ಸೋಮಾದಿ ಯಾಜ್ಞಿಕ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಿರ್ಮಿಸಿ, ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತಗೊಳಿಸಿ, ಸದಸ್ಯ, ಯಜಮಾನ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಉತ್ತಮೋತ್ತಮವಾದ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದವ ಆ ಶ್ರೀಹರಿಯು. ಕಲಾ ಕಾಷ್ಠ–ಕ್ಷಣ–ಲವ–ಮುಹೂರ್ತ-ತಿಥಿ-ಪಕ್ಷ- ಮಾಸ ಋತು-ವತ್ಸರಾದಿ ಕಾಲನಿಯಾಮಕನೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ವೈಶ್ಯರೆಂಬ ಮೂರು ವರ್ಣಗಳನ್ನೂ, ಋಗ್ವೇದ ಯಜ

ವೇದ ಸಾಮವೇದವೆಂಬ ಮೂರು ವೇದಗಳನ್ನೂ, ದಕ್ಷಿಣಾ ಆಹವನೀಯ ಗಾರ್ಹ ಪತ್ಯವೆಂಬ ಮೂರು ಅಗ್ನಿಗಳನ್ನೂ, ಭೂತಭವಿಷ್ಯ ವರ್ತಮಾನಗಳೆಂಬ ಮೂರು ಕಾಲಗಳನ್ನೂ, ಸತ್ವ ರಜ ತಮ ಎಂಬ ಮೂರು ಗುಣಗಳನ್ನೂ, ಹೊನ್ನು ಹೆಣ್ಣು ಮಣ್ಣು ಎಂಬ ಮೂರು ಆಸೆಗಳನ್ನೂ, ಭೂಮಿ ಅಂತರಿಕ್ಷ ಸ್ವರ್ಗ ಮೂರು ಲೋಕ ಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಇದಲ್ಲದೇ ಅನಂತಾನಂತ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿದ ಇದೇ ಮಹಾವಿಷ್ಣು.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಗಳನ್ನೂ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾದಿ ನಾಲ್ಕು ಆಶ್ರಮ ಗಳನ್ನೂ ಹೋತಾ ಉದ್ಗಾತಾದಿ ನಾಲ್ಕು ತರಹದ ಋತ್ವಿಜರನ್ನೂ ಆನ್ವೀಕ್ಷಿಕೀ ತ್ರಯೀ ವಾರ್ತಾ ದಂಡನೀತಿ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನೂ ಇವನೇ ನಿರ್ಮಿಸಿದ.

ಪಂಚಮಹಾ ಭೂತಾತ್ಮಕನೂ ತನ್ನಿಯಾಮಕನೂ ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯ ಅಗ್ನಿ ಗ್ರಹ ನಕ್ಷತ್ರಾದಿ ಜ್ಯೋತಿರ್ಮೂರ್ತಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ದೀಪ್ತಿದಾನಮಾಡುವವನೂ ವೇದ ಪ್ರತಿ ಪಾದ್ಯನೂ ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿ ಕ್ರಿಯೆಗಳ ಪರಮ ಪ್ರಯೋಜನ ಭೂತನೂ, ಮೋಕ್ಷ ಪ್ರದನೂ ಅಂತಕಾಂತಕನೂ ಪ್ರಾಣಾಪಾನಾದಿ ವಾಯು ಪ್ರೇರಕನೂ ಸರ್ವದೇಹಾಂತ ರ್ಯಾಮಿಯೂ ಪಿಂಡಾಂಡ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಚರಾಚರ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನಿಚ್ಛೆಯಂತೆ ನಡೆಸುವವನೂ ಆದ ಆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುವು ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಅವತರಿಸಿದನು ? ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನನಗೆ ನಿರೂಪಿಸಬೇಕು."

ಜನಮೇಜಯನ ಈ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವನ ಭಗವದ್ಭಕ್ತಿ ಜಿಜ್ಞಾಸಾವೃತ್ತಿ ಹಾಗೂ ಸತ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ವೈಶಂಪಾಯನರು ಮೆಚ್ಚಿ ಅವನನ್ನು ಇಂಥ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅಭಿನಂದಿಸಿ "ಆ ಭಗವ ನ್ಮಹಾ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಸಾಕಲ್ಯೇನ ಬಣ್ಣಿಸುವದು ನನ್ನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅವತಾರ ವಿಶೇಷಗಳ ಪ್ರಯೋಜನ ಪ್ರಭಾವ ಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತೇನೆಂದು" ಹೇಳಲು ಸುರುಮಾಡಿದರು.

"ಯದಾ ಯದಾ ಹಿ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಗ್ಲಾನಿರ್ಭವತಿ ಭಾರತ
ಅಭ್ಯುತ್ಥಾನಮಧರ್ಮಸ್ಯ ತದಾತ್ಮಾನಂಸೃಜಾಮ್ಯಹಂ"

ಎಂದು ಸ್ವತಃ ಭಗವಂತನೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಧರ್ಮಗ್ಲಾನಿಯಾಗಿ ಅಧರ್ಮ ಪ್ರಸಾರವೂ ಆದಾಗಲೆಲ್ಲ ಪರಮಾತ್ಮನು ಅವತಾರ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಉದರದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪರಾತ್ಪರನಾದ ಪರಮಾತ್ಮ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನು ಪ್ರಳಯ ಜಲಧಿಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಭುಜಾಂತರಗತ

ನಾಭಿ ಸಹಸ್ರಯುಗಪರ್ಯಂತರದ ಯೋಗನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಎದ್ದ ಬಳಿಕ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿ ಮೊದಲ ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರನ್ನೂ ತದನಂತರ ಲೋಕಪಾಲ ಸಪ್ತರ್ಷಿದೇವಗಣ, ಮಹಾದೇವ, ಸಮುದ್ರ ಪರ್ವತ ವಾಯು ಸನತ್ ಕುಮಾರ ಮನ್ವಂತರಾಧಿಪತಿಗಳೇ ಮೊದಲಾದವರನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು.

ಮತ್ತು ಸಮುದ್ರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಯುದ್ಧದುರ್ಮದಾಂಧವಾದ ಮಧು ಮತ್ತು ಕೈಟಭ ಎಂಬ ದೀರ್ಘರ್ಷದಾನವರನ್ನು ಲೀಲಾ ಜಾಲವಾಗಿ ಸಂಹರಿಸಿ ಮರ ಏತ್ತು ಮಧೂಸೂದನ ಕೈಟಭಾರಿ ಎಂದು ಹೆಸರಾದನು.

ಪ್ರಳಯ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಶಯನ ಮಾಡಿದ ಆ ಪದ್ಮನಾಭನ ನಾಭೀ ಪುಷ್ಕರದಿಂದ ಋಷಿಗಣ ಸಹಿತ ಎಲ್ಲ ದೇವಾಧಿದೇವತೆಗಳೂ ಜನಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಪುಷ್ಕರಪ್ರಾದು ರ್ಭಾವವೆನ್ನುವರು.

ವೇದಾರ್ಥದ ಉಪಬೃಂಹಣವನ್ನು ಮಾಡುವ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ವರಾಹ ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವದ ಬಣ್ಣನೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಶ್ರುತಿಮುಖನಾದ ಈ ವರಾಹನಿಗೆ ಯಜ್ಞವರಾಹನೆಂದೂ ಕರೆಯುವರು. ಋಗ್ವೇದ ಯಜುರ್ವೇದ, ಸಾಮವೇದ ಅಥರ್ವವೇದ ಎಂಬ ನಾಕು ವೇದಗಳೇ ಈ ಯಜ್ಞವರಾಹನ ನಾಲ್ಕು ಕಾಲುಗಳಿದ್ದಂತೆ. ಯಜ್ಞಯೂಪವೇ (ಸ್ತಂಭ) ಅವನ ಕೋರೆದಾಡೆ. ಯಜ್ಞಾ ಗ್ನಿಯ ಜ್ವಾಲೆಗಳೇ ಅವನ ಜಿವ್ಹೆ. ದರ್ಭೆಗಳೇ ಕೂದಲುಗಳು. ಹಗಲಿರುಳುಗಳೇ ಕಣ್ಣುಗಳು. ಶಿಕ್ಷಾಕಲ್ಪಾದಿ ವೇದಾಂತಗಳೇ ಕಿವಿಯ ಆಭರಣಗಳು. ಆಜ್ಯವೇ ಮೂಗು. ಸಾಮಘೋಷವೇ ಅವನ ಸ್ವರ. ಯಜ್ಞವೇದಿಯೇ ಹೆಗಲು. ಹವಿಯೇ ಉಸಿರು. ಹವ್ಯಕವ್ಯಗಳೇ ಗತಾಗತಿಗಳು. ಉಪನಿಷತ್ತೆ ಆಸನ. ಛಾಯೆಯೇ ಪತ್ನಿ. ಇಂಥ ಯಜ್ಞರೂಪಿಯಾದ ವೇದಮಯನಾದ ಆದಿವರಾಹನು ಏಕಾರ್ಣವವಾದ ಅಗಾಧವಾದ ಸಮುದ್ರಜಲದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ ಸಶೈಲವನ ಕಾನನವಾದ ಈ ಸಮಸ್ತ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನೂ ತನ್ನ ದಂಷ್ಟ್ರಾದಂಡದಮೇಲೆ ಎತ್ತಿತಂದು ಉದ್ಧರಿಸಿದನು. ಭಗವಂತನ ಈ ವರಾಹ ರೂಪದ ವಿಶೇಷ ಮಹಿಮೆಯು "ಯಸ್ಯರೂಪಂಬಿಭ್ರದಿಮಾಮ ವಿಂದದ್ ಗುಹಾಂಪ್ರವಿಷ್ಟಾಃ ಶರೀರಸ್ಯ ಮಧ್ಯೆ" ಎಂಬ ವೇದಮಂತ್ರ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯವೂ ಆಗಿದೆ.

ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ ಕಶ್ಯಪರ ಹದಿಮೂರು ಜನ ಹೆಂಡಂದಿರಲ್ಲಿ ದಿತಿಯು ಒಳ್ಳೇ ರೂಪ ವತಿಯಾದ ಸುದತಿ. ಶೀಲ ಅವಳ ಸತೀತ್ವಕೆ ಕಳೆಕಟ್ಟಿದರೆ, ರೂಪ ಅವಳ ರಸಿಕತೆಗೆ ರಂಗಹೊಯ್ದಿತ್ತು.

ಒಂದು ದಿನ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದ ಸುಂದರ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಅವಳ ಪತಿ ಕಶ್ಯಪರು ಅಗ್ನ್ಯಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞಾಹುತಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತ ಕುಳಿತಾಗ ಅವರ ತೇಜಃಪುಂಜ ವಾದ ಮುಖಮಂಡಲ ಹಾಗೂ ಆಕರ್ಷಕವಾದ ಆಕಾರ ಮತ್ತು ದಿವ್ಯ ಕಾಂತಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು ದಿತಿಯ ತರುಣಹೃದಯ ಚಂಚಲವಾಯಿತು. ಮುಗ್ಧಮನೋಹರವಾದ ಅವರ ಮೊಗದ ಸೊಬಗನ್ನು ಬೊಗಸೆ ಗಣ್ಣಿನಿಂದ ಕಂಡಿಯುತ್ತ ಅವಳು ತನ್ನ ಬಯ ಕೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದಾಗ ಕಶ್ಯಪರಿಗೆ ಅಚ್ಚರಿಯಾಯಿತು.

'ದಿತಿ ! ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲವು ಪರಮಪವಿತ್ರವಾದ ಪುಣ್ಯಕಾಲ, ಪರಮೇಶ್ವರನು ಲೀಲಾತಾಂಡವಮಾಡುತ್ತ ಸಂಚರಿಸುವ ಇಂಥ ಮಂಗಲ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಕಾಮಾತುರ ರಾಗಿ ಪಾಪಾಚಾರಕ್ಕಿಳಿದರೆ ಕ್ಷೇಮವಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರೇಯಸಿ ! ಒಂದು ಮುಹೂರ್ತ ತಾಳು. ರಾತ್ರಿಯಾಗಲಿ, ಆಗ ಕಾಮಕೇಲಿಗಳಿಂದ ನಿನ್ನ ಮನೋರಥ ವನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುವೆನು' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಆದರೆ ಕಾಮನ ಕೈಗೊಂಬೆಯಂತಾದ ಅವಳ ಉತ್ತರಲವಾದ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಪತಿಯ ಮೃದುಮಧುರವಾದ ನಿಷೇಧಾಕ್ಷರಗಳಿಂದ ಏನೂ ಪರಿಣಾಮವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸ್ವಿಗಳಾದ ಕಶ್ಯಪರ ಸರ್ವಾಂಗ ಸುಂದರವಾದ ಕಾಯಕಾಂತಿ ಅವಳ ಹೃದ ಯದ ನಾಡಿನಾಡಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ಥಾನರಾಗದ ಉದ್ರೇಕವನ್ನು ತುಂಬಿ ತರಲವಿರಲವ ನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತ್ತು. ಪ್ರೇಮಪರವಶಳಾದ ಆ ಮುನಿಮಾನಿನಿಯು ಮದನಾವಿಷ್ಟಳಾಗಿ ಮಡಿಯಿಂದ ಕುಳಿತು ಸಾಯಂತನ ಔಪಾಸನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲಿರುವ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಧೋತರದ ಸೆರಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ತನ್ನ ಅಭಿಲಾಷೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕಾಮಾಂಧಳಾಗಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು.

ಅವಳ ಭೋಗಾಭಿಲಾಷೆಯ ಈ ರಾಗಾತುರತೆಯನ್ನು ಕಂಡು, ಹೆಣ್ಣು ಹೃದ ಯದ ಉನ್ಮನಾವಸ್ಥೆಯ ಅತೃಪ್ತಿಯ ಘೋರ ಪರಿಣತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದ ಕಶ್ಯಪರು 'ತಥಾಸ್ತು' ಎಂದು ಹೇಳಿ ದಿತಿದೇವಿಯ ಕಾಮನೆಯನ್ನು ಅಂದು ಆ ಸಂಧ್ಯಾಸಮ ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಪೂರ್ತಿಗೊಳಿಸಿದರು. ಅದರ ದುರಂತ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿ ಯಿಂದ ಕಂಡರಿಸಿ ಹೇಳಿದಾಗ ದಿತಿಗೆ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಬಹಳೇ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಾಯಿತು.

ಅವಳ ಈ ಪಾಪಾಚಾರದ ಫಲವಾಗಿಯೇ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ ಹಿರಣ್ಯ ಕಶ್ಯಪರು ಹುಟ್ಟಿದುದು. ಇವರು ವೈಕುಂಠಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುಪಾರ್ಷದರಾಗಿದ್ದು ಮುನಿ ಶಾಪ ದಿಂದ ಕ್ರೂರ ರಕ್ಕಸರಾಗಿ ದಿತಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಅವತರಿಸಿದರು.

ಅವರಲ್ಲಿ ಕಿರಿಯವನಾದ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನು ಮಹಾ ಬಲಿಷ್ಠನೂ, ದರ್ಪಿಷ್ಠನೂ ಇದ್ದುದರಿಂದ ತನ್ನ ತರುಣ ವಯದಲ್ಲಿ ಭೀಕರವಾದ ಗದೆಯನ್ನು ನೀಲೋದ್ಗಳುಗಳಲ್ಲಿ

ತೂಗುತ್ತ ಸಗ್ಗಕ್ಕೆ ಲಗ್ಗೆ ಇಟ್ಟನು. ಇವನ ಅತ್ಯುಗ್ರವಾದ ಆಕಾರ ಹಾಗೂ ಅವನು ಎತ್ತಿರುವ ಪ್ರಚಂಡ ಗದೆಯು ಪರಿಘ ಪರಿಣಾಮಂಗಳನ್ನು ಕಂಡೇ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲ ಹೆದರಿ ಮೇರುಮಂದರಗಳಲ್ಲಿ ತಲೆಮರೆಸಿಗೊಂಡರು. ಸ್ವರ್ಗಮಾರ್ಗಗಳೆಲ್ಲ ಶೂನ್ಯವಾದು ದನ್ನು ಕಂಡು ದರ್ಪೋದ್ಧತ ದುಷ್ಟ ದಾನವನು ಅಥಾಹಸಾಗರದ ಗರ್ಭಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಸಲಿಲ ಸಂಸಾರದ ಸಾರ್ವಭೌಮನಾದ ವರುಣನ ಮನೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಅವನನ್ನು ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದನು. ಆಗ ವರುಣದೇವನು ಬಲವೀರ್ಯವು ದೋತ್ಸಿಕ್ತನಾದ ಆ ದುರುಳ ದಾನವನನ್ನು ಕುರಿತು "ವೀರವರ ! ನಿನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲು ಉಪರತಿಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಉಪಾಸನಾಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡ ನಮ್ಮಂಥ ಸಾಮಾನ್ಯ ದೇವತೆಗಳು ಯೋಗ್ಯರಲ್ಲ. ಸರ್ವ ದೇವಾಧಿದೇವ ನಾದ ಆ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ನಿಮ್ಮಂಥ ದರ್ಪಾಂಧ ದಾನವರನ್ನು ದಮನ ಮಾಡಲು ಸಮರ್ಥನು. ನೀನು ಅವನೆಡೆಗೇ ಹೋಗು." ಎಂದು ಹೇಳಿಕಳುಹಿದನು.

ಆಗ ಅಲ್ಲಿಂದ ಮರಳಿದ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಾರದರಿಂದ ಆ ಶ್ರೀ ಹರಿಯು ರಸಾತಲಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ವನವರಾಹದ ವೇಷದಿಂದ ಭುವನೋದ್ಧರಣಮಾಡುತ್ತ ಲಿರುವನೆಂದು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಸಮುದ್ರ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ಪಾತಾಲಮೂಲ ವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

ಅಲ್ಲಿ ಏಕಾಕಾರವಾದ ಅಗಾಧ ಅಪರಂಪಾರವಾದ ಜಲರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಹೋದ ಅಖಂಡ ಪೃಥ್ವೀಮಂಡಲವನ್ನು ತನ್ನ ಪ್ರಚಂಡವಾದ ಕೋರೆದಾಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಕಾಡುಹಂದಿಯೊಂದು ಮೇಲಕ್ಕೇಳುತ್ತಲಿತ್ತು. ಅದರ ದಂಷ್ಟ್ರಾದಂಡದಿಂದ ಸುತ್ತಲೂ ಚೆಲ್ಲರಿದು ಚಿಮ್ಮುವ ಬೆಳಕಿನ ಸೆಳಕುಗಳನ್ನು ಕಂಡು ನಾರದರು ಹೇಳಿದ ಶ್ರೀ ಹರಿಯ ಸೂಕರರೂಪವು ಇದೇ ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ತನ್ನ ಗದೆಯನ್ನು ಬೀಸಿ ಗದರಿಸಿದನು.

"ಎಲೋ ಕಾಡಮೃಗವೇ ! ಆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಎಲ್ಲಿಗೆ ನಡೆ ದಿರುವೆ. ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ರಸಾತಲಮೂಲದಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟು ಬಿಡು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಜೀವದಾಶೆಯನ್ನಾದರೂ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು." ಎಂದು ತನ್ನ ಗದೆಯನ್ನು ಬೀಸಿದನು.

ಆಗ ಶ್ರೀ ಹರಿಯು ನಕ್ಕು "ಎಲೋ ದುರುಳ ದೈತ್ಯ ! ನಿನ್ನಂಥ ಗ್ರಾಮಸಿಂಹ (ನಾಯಿ)ಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಹೊಡೆಯುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾನೀಥ ವನವರಾಹ ವೇಷ ವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನ ದರ್ಪಧಾಷ್ಟ್ಯ೯ಗಳ ಸದ್ದನ್ನು ಅಡಗಿಸುತ್ತೇನೆ ನಿಲ್ಲು" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕೈಯಿಂದ ಕಿವಿಗಡ್ಡೆಯ ಮೇಲೆ ಬಲವಾಗಿ ಹೊಡೆದನು.

ಆಗ ಅವನು ಭಾರೋದಗ್ರವಾದ ತನ್ನ ಗದಾಗ್ರದಿಂದ ಹರಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯು ಬಂದಾಗ ಆ ಸ್ವೇಚ್ಛಾ ವರಾಹನು ತನ್ನ ಎಡಗಾಲಿನಿಂದ ಅವನ ಗದೆಯನ್ನು ಒದ್ದು ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರದಿಂದ ಲೀಲಾಜಾಲವಾಗಿ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು. ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವತೆಗಳೇ ವಂದಿ ಮಾಗಧರಾಗಿ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಲಿರುವಾಗ ನಾಕಲೋಕದ ನಾಗರಿಕರು ಹೂ ಮಳೆಯನ್ನು ಕರೆಯ ಹತ್ತಿದರು.

ಮಾತ್ಯಾಥವನಾದ ತನ್ನ ದೈತ್ಯಪುತ್ರನ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಹತ್ಯಾಕಾಂಡಗಳನ್ನು ಕಂಡು ದುಃಖಿತಳಾದ ದಿತಿದೇವಿಯು ಶ್ರೀ ಹರಿಯ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಅವನ ಮರಣ ವಾದದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ತುಸು ಸಮಾಧಾನ ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಪುತ್ರ ಶೋಕವು ಅವಳ ಕರು ಳನ್ನು ಹಿಂಡಿತ್ತು. ತನ್ನ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳೂ ಹೀಗೆ ದೇವ ದ್ರೋಹಿಗಳೂ ಧರ್ಮ ದ್ವೇಷಿಗಳೂ ಆಗಿ ಲೋಕ ಕಂಟಕರಾಗಿದ್ದನ್ನು ನೆನೆದು ಅವಳಿಗೆ ಬಹಳೇ ದುಃಖವಾ ಯಿತು. ಆಗ ಅವಳು ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಶರಣು ಬಂದು "ಮಕ್ಕಳಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮೊಮ್ಮ ಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದರೂ ಯೋಗ್ಯನಾಗಿ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರನಾಗಿ ವಂಶೋದ್ಧಾರ ವನ್ನು ಮಾಡಲಿ" ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡಳು. ಅದಕ್ಕೆ ಜಗದೀಶ್ವರನು 'ಅಸ್ತು' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಪರಮ ಭಗವದ್ಭಕ್ತನೂ, ವೈಷ್ಣವಾಗ್ರೇಸರನೂ, ಮಹಾತ್ಮನೂ ಆದ ಅವಳ ಮೊಮ್ಮಗನು ತ್ವರಿತದಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿ ಕುಲಕೋಟಿಯನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವನೆಂದು, ಹೇಳಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದನು.

ಇತ್ತ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವು ವಿಷ್ಣುವಿನಿಂದ ಆದ ತನ್ನ ತಮ್ಮನ ವಧದ ವಾರ್ತೆ ಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತಾಪದಿಂದ ಉರಿದು ಬಿದ್ದನು. ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಆ ಹರಿಯ ಹುಟ್ಟನ್ನೇ ಅಡಗಿಸಿಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಅವನು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದನು.

ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮೊದಲು ಲೋಕೋತ್ತರವಾದ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿ ಸಬೇಕೆಂದು ಬಗೆದು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೊರಟ. ಮಂದರ ದ್ರೋಣಿಯಲ್ಲಿ ಆ ದೈತ್ಯರ ಆದಿ ಪುರುಷ ಹತ್ತುಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ದೀರ್ಘಕಾಲ ನೀರಿನ ಆಹಾರ ಹಾಗೂ ಹಲವಾರು ದಿನ ನಿರಾಹಾರನಾಗಿಯೂ ಉಗ್ರತಪವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದ. ಅವನ ಉಗ್ರತಪ, ನಿಯಮ, ನಿಗ್ರಹ, ನಿಶ್ಚಲ ಧ್ಯಾನಗಳಿಂದ ಪರಿತುಷ್ಟನಾದ ಪರಮೇಷ್ಠಿ 'ಬಯಸಿದ ವರಬೇಡು' ಎಂದು ಪ್ರೀತಿ ದುಂಬಿ ನುಡಿದ.

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು—ನಾನು ಸಾಯಬಾರದು. ಯಾವದರಿಂದಲೂ ಯಾರಿಂದಲೂ ಸಾಯಬಾರದು. ದೇವ ಅಸುರ ಗಂಧರ್ವ ಯಕ್ಷ ರಾಕ್ಷಸರಲ್ಲಿ—ಯಾರೂ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಾರದು. ತಪಸ್ವಿ ಋಷಿಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಶಪಿಸಬಾರದು. ಯಾವದೇ ಅಸ್ತ್ರ ಶಸ್ತ್ರ ಗಿಡಗುಂಡು ಹಸಿ ಒಣ ಎಂಥದೇ ವಸ್ತುವಿನಿಂದ ನನಗೆ ಮರಣ ಬರಬಾರದು.

ಆದರೆ ಬರಿಗೈಯಿಂದಲೇ ನನ್ನನ್ನೂ ನನ್ನ ಸೇವಕ ಸೈನಿಕರನ್ನೂ ಹೊಡೆದು ಬಡಿದು ಕೊಲ್ಲಬಲ್ಲ ವೀರಪುರುಷನಿಂದ ಮಾತ್ರ ನನಗೆ ಮರಣ ಬರಬೇಕು. ಇಂದ್ರ, ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯ ಯಮ ಅಗ್ನಿ ವರುಣ ವಾಯು ಕುಬೇರ ಎಲ್ಲರ ಶಕ್ತಿಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟೈಸಿ ನಾನೇ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಪಾಲಕನಾಗಬೇಕು."

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನ ಈ ಹೆಬ್ಬಯಕೆ ಹಾರೈಕೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ 'ಹೂ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ವರವಿತ್ತು ಅಂತರ್ಧಾನಹೊಂದಿದ ಪ್ರಜಾಪತಿ.

ದುಷ್ಟದೈತ್ಯನಿಗೆ ಇಷ್ಟ ಬಂದುದನ್ನೆಲ್ಲ ಪರಮೇಷ್ಠಿಯು ನೀಡಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಭುಗಿಲು. ಮುನಿಪುಂಗವರಿಗೆ ದಿಗಿಲು. ಹೆದರಿ ಸತ್ಯಲೋಕಕ್ಕೆ ಸಾರಿದರು. ಇದೇನು ಮಾಡಿದೆ ? ಹೀಗೇಕೆ ಮನಬಂದಂತೆ ವರ ನೀಡಿದೆ ? ಎಂದು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದರು ಪಿತಾಮಹನನ್ನು. ಅವಕ್ಕೆ ಚತುರಾನನನ ಉತ್ತರ ಚುರುಕೂ ಆಗಿತ್ತು ಚತುರವೂ ಆಗಿತ್ತು.

ಚತುರ್ಮುಖ—ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಫಲದೊರೆಯಲೇ ಬೇಕಷ್ಟೇ ! ತಪಃ ಫಲವಾಗಿ ಆತ ವರಬೇಡಿದ. ನಾನು ನೀಡಿದೆ. ನಿಮಗೇಕೆ ಚಿಂತೆ ! ನಮ್ಮ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಾಯುವ ಹರಿಯೇ ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ.

ವರ ಪಡೆದ ಮರುದಿನವೇ ದೇವಲೋಕದ ಮೇಲೆ ದೈತ್ಯ ರಾಜನ ದಾಳಿ. ಇಂದ್ರಾದಿದೇವತೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಪರಾಜಯದ ಪಾಳಿ. ಸ್ವರ್ಗಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸೂರೆ. ದೇವತೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಯಜ್ಞ ಭಾಗದ ಆಹುತಿಯಲ್ಲಿ ಸೊನ್ನೆ. ಎಲ್ಲ ಹವಿಸ್ಸು ಯಜ್ಞಭಾಗ ದೈತ್ಯಾಧಮನಿಗೆ. ದೇವಗಣ ಮರುದ್ಗಣ ರುದ್ರಗಣ ಎಲ್ಲರ ಸಾಮೂಹಿಕ ಮೊರೆ ಶ್ರೀಹರಿಯಲ್ಲಿ. "ಹೆದರಬೇಡಿ ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಹರಿಸುವೆ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವನ್ನು" ಎಂದು ಹರಿಯಿಂದ ಸುರರಿಗೆಲ್ಲ ಆಶ್ವಾಸನೆ.

ಅವರಂತೆ ಅಸುರ ಸಾರ್ವಭೌಮನ ಸಭೆಗೆ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಆಗಮನ. ಅದೂ ವಿಚಿತ್ರ ವೇಷದಲ್ಲಿ. ಇತ್ತ ಮಾನವನಲ್ಲ ಅತ್ತ ಮೃಗವೂ ಅಲ್ಲ. ಅರ್ಧ ಮನುಷ್ಯ. ಅರ್ಧ ಸಿಂಹ. ವಿಚಿತ್ರವಾದ ನರಸಿಂಹ ರೂಪ. ಧಟ್ಟ ಮೋಡಪಡೆ ಒಟ್ಟೈಸಿದಂತೆ. ಕೋಟಿ ಮಿಂಚುಗಳು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಿಂಚಿದಂತೆ, ಗುಡುಗುವ ಮೋಡದಂತೆ ಸಿಂಹನಾದದ ಅಬ್ಬರ. ಸಿಂಹದ ಗಾಂಭೀರ್ಯ. ಹುಲಿಯ ಚಾತುರ್ಯ. ನೇರವಾಗಿ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ಇದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ನಡೆದು ಬಂದ. ಸಹಸ್ರ ಸಹಸ್ರ ದೈತ್ಯವೀರರು ಸುತ್ತಮುತ್ತ. ನಟ್ಟನಡುವೆ ರಕ್ಕಸರಾಜ. ಅರೆಚಣದಲ್ಲಿ ಸಾವಿರ ಸಾವಿರ ದೈತ್ಯ ಸೇನಾಪತಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಪುಡಿಪುಡಿ ನರಸಿಂಹನ ಒಂಟಿಕೈಪಟುಗಳಿಂದ. ಮರುಚಣದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಮುಷ್ಟಿ

ಪ್ರಹಾರದಿಂದ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ಹತ ಪತಿತ. ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತ ದೈತ್ಯಸೇನೆ ತಮ್ಮ ಸಮ್ರಾಟ ಸಹಿತ ವಿಧ್ವಸ್ತ.

ನೃಸಿಂಹಾವತಾರದ ಮುಂದಿನದೇ ವಾಮನಾವತಾರ. ಮಹಾಬಲಿಷ್ಠ ಬಲಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿ. ಅವನ ಮುಂದೆ ಅಲ್ಪಿಷ್ಠ ವಾಮನ ಕುಳ್ಳವಾಮನ ಭೂಮಿಯುಗಲ ಬಾನುದ್ದ ಬೆಳೆಯತೊಡಗಿದಾಗ ಹರಿಯ ಮೇಲೆ ಎರಗಿದ ದೈತ್ಯವೀರರು ಅಸಂಖ್ಯ. ವಿಪ್ರಚಿತ್ತಿ ಶಿಬಿ ಹಯಗ್ರೀವ ಪ್ರಲ್ಹಾದ ಅನುಲ್ಹಾದ ವೇಪನ ಮಹಾಜಿಹ್ವ ಪುಲೋಮ ನಮುಚಿ ಶಂಬರ ಕುಂಭ ಮೊದಲಾದ ದಾನವ ಕುಲದ ವೀರವರೇಣ್ಯರೆಲ್ಲ ಒಗ್ಗೂಡಿ ನುಗ್ಗಿದರು ಆ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮನ ಮೇಲೆ. ಗಿಡ್ಡ ವಾಮನ ಗಗನಮೆತ್ತರ ಬೆಳೆದು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಏರಿಬಂದ ದೈತ್ಯವೀರರನ್ನೆಲ್ಲ ಕೈಗಳಿಂದ ಗುದ್ದಿ ಕೆಡವಿದ. ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದ್ದು ವಧಿಸಿದ. ತಿರೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ತುಂಬಿ ಮುಗಿಲು ಮೀರಿ ಮೇಲೆ ಬೆಳೆದಳೆಯುತ್ತಲಿರುವ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮನ ವಿರಾಟ್ ದೇಹದ ತಲೆ ಎದೆ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿದ ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯರು ಅವನು ಬೆಳೆಬೆಳೆದಂತೆ ಹೊಟ್ಟೆಹೊಕ್ಕುಳಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ ಕೊನೆಗೆ ಮುಂಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಿಂಚ ತೊಡಗಿದರು. ಹೀಗೆ ಆ ವಾಮನನು ವಿರಾಡ್ರೂಪದಿಂದ ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಆಕ್ರಮಿಸಿ ದೈತ್ಯರಾಜನಿಂದ ಗೆದ್ದು ದೇವೇಂದ್ರನಿಗೆ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನೀಡಿದ.

ಅನಂತರ ವೇದಗಳು ಲುಪ್ತವಾಗಿ ಯಜ್ಞಯಾಗಗಳು ನಷ್ಟವಾಗಿ ಧರ್ಮಶೈಥಿಲ್ಯದಿಂದ ವರ್ಣಸಂಕರವಾದಾಗ ಶ್ರೀಹರಿಯು ದತ್ತಾತ್ರೇಯ ಎಂಬ ಕ್ಷಮಾಗುಣ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಒಂದು ಅವತಾರನ್ನು ಎತ್ತಿದನು.

ಮತ್ತೆ ಭೂತಲದಲ್ಲಿ ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ವೈದಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನೂ ಪುನರುಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸಿದ ಈ ದತ್ತನು ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನಿಗೆ ಸಾವಿರ ತೋಳುಗಳನ್ನು ಇತ್ತು ಸಮಗ್ರ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನು ಧರ್ಮದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸು ಎಂದು ವರ ನೀಡಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ.

ಮುಂದೆ ಪರಶುರಾಮನಾಗಿ ಅದೇ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಕಾರ್ತಿಕೇಯನಿಗೆ ತಾನು ನೀಡಿದ ಸಾವಿರ ತೋಳುಗಳನ್ನು ಸವರಿ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತವನನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಎಳೆದು ತನ್ನ ಕೊಡಲಿಯಿಂದ ಕಡಿದು ಹಾಕಿದ. ಭೂಮಿಗೆ ಭಾರರಾದ ದುಷ್ಟ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ರಾಜರನ್ನೆಲ್ಲ ಕಂಡಲ್ಲಿ ತುಂಡರಿಸಿದ. ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಬಾರಿ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನು ಸುತ್ತಾಡಿ ಒಬ್ಬ ದುಷ್ಟ ಕ್ಷತ್ರಿಯನೂ ಉಳಿದಿಲ್ಲ ಎಂದೆನಿಸಿದ. ಹೀಗೆ ನಿಃಕ್ಷತ್ರಿಯ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ತಾನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಐಶ್ವರ್ಯ ಹಾಗೂ ಭೂಲೋಕ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಮರೀಚಿ ಮಕ್ಕಳಾದ ಕಶ್ಯಪ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣಾ ರೂಪವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟ. ಬಂಗಾರ ಮುತ್ತು ರತ್ನ ನಗನಾಣ್ಯ ಆನೆ ಕುದುರೆ ಹಸು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬೇರೆ

ಬೇರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಾನ ನೀಡಿದ. ಇಂದಿಗೂ ಆ ಪರಶುರಾಮ ಚಿರಂಜೀವಿ ಪ್ರಭು ಆದುದರಿಂದ ಮಹೇಂದ್ರ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾನೆ.

ಇಪ್ಪತ್ತು ನಾಕನೇ ಯುಗದಲ್ಲಿ ದಶರಥರಾಜನ ಮಗನಾಗಿ ಶ್ರೀರಾಮ ಪ್ರಭು ಭರತ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಶತ್ರುಘ್ನರೆಂಬ ತನ್ನ ಸೋದರರೊಂದಿಗೆ ಅವತರಿಸಿದ. ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರ ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮಾರೀಚ ಸುಬಾಹುಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಮಾಡಿದ. ಜನಕರಾಜನ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಶಿವಧನುಸ್ಸನ್ನು ಮುರಿದ. ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಸ್ವರೂಪಳಾದ ಸೀತೆಯನ್ನು ವರಿಸಿದ ಅವಳೊಡನೆ ಹದಿನಾಕು ವರ್ಷ ವನವಾಸಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದ. ಜನಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ದೇವತಾ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದ. ನಂತರ ರಾವಣ ಅಪಹರಿಸಿದ ಸೀತೆಯನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನೊಡನೆ ಹುಡುಕುತ್ತ ವಿರಾಧ ಕಬಂಧರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ. ಸುಗ್ರೀವನ ಸಖ್ಯದಿಂದ ವಾಲಿಯನ್ನು ವಧಿಸಿದ. ಅನಂತರ ವರದಿಂದ ಯಾರಿಂದಲೂ ಅವಧ್ಯನಾದ ಗರ್ವಿಷ್ಟ ಬಲಿಷ್ಠ ದುಷ್ಟಭ್ರಷ್ಟ ರಾವಣನನ್ನು ಶೂರಸೇನಾಪತಿ ಮಂತ್ರಿ ಸಹೋದರ ಬಂಧು ಪರಿವಾರ ಸಹಿತವಾಗಿ ಕೊಂದು ಹಾಕಿದ. ಅನಂತರ ಮಧು ದೈತ್ಯನ ಮಗನಾದ ಲವಣಾಸುರನು ಶತ್ರುಘ್ನನ ಮುಖಾಂತರ ಸಂಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ.

ಹೀಗೆ ದುಷ್ಟಶಿಕ್ಷಣ ಶಿಷ್ಟರಕ್ಷಣೆಗೈದು ಶ್ರೀರಾಮ ಪ್ರಭು ಹತ್ತು ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದ. ರಾಮರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಳವು ಕೊಲೆ ಅನ್ಯಾಯ ಹೆದರಿಕೆ ಆಕ್ರಮಣ ಅಕಾಲಮರಣ ದುಃಖ ದುರವಸ್ಥೆ ಒಂದೂ ಇಲ್ಲ. ಎಂದೂ ಇಲ್ಲ.

ಇಡೀ ರಾಮರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವಿಧವೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ಪ್ರಜೆಯೂ ಕಣ್ಣಿಂದ ಒಂದು ಹನಿನೀರು ಹಾಕಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಪ್ರಾಣಿಯೂ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಹೆಣ್ಣೂ ಗಂಡನ ಮಾತಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ಗಂಡೂ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕಾಡಲಿಲ್ಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಕ್ಷತ್ರಿಯರು, ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು ವೈಶ್ಯರು, ವೈಶ್ಯರನ್ನು ಶೂದ್ರರು ಅನುವರ್ತಿಸಿ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಒಡಹುಟ್ಟಿದವರಂತೆ ಅನ್ಯೋನ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ರೋಗಗಳ ಹೆಸರೇ ಮರೆತು ಹೋಗಿತ್ತು ಆಗ ಜನರಿಗೆ. ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಆಗ ಸುರರೂ ನರರೂ ವಾನರರೂ ಋಷಿಗಳೂ ಸಹಜಬಾಳುವೆಯನ್ನು ಸ್ನೇಹ ಸಾಮರಸ್ಯದಿಂದ ನಡೆಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಹನ್ನೊಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನು ಅಯೋಧ್ಯಾಧಿಪತಿಯಾಗಿ ಈ ಧರಣೀ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳಿದ. ಆ ರಾಮರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಋಗ್, ಯಜು, ಸಾಮ ಎಂಬ ಮೂರು ವೇದ ಘೋಷ ಒಮ್ಮೆಯೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ರಾವಣ ಸಂಹಾರಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಕೋದಂಡದ ಜ್ಯಾಘೋಷ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ತಿನ್ನಿರಿ ಉಣಿರಿ ದಾನ ನೀಡಿರಿ ಎಂಬ ವಾಕ್ಯಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಎಂದಿಗೂ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಚ್ಯುತಿ ಬರಲಿಲ್ಲ. ರಾಮಕೀರ್ತಿಯೆಂಬ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಮೀರಿ

ಸಿದ. ತೇಜದಿಂದ ಸೂರ್ಯನಿಗೂ ಮಿಗಿಲಾದ. ಪ್ರಭೂತ ದಾನ ದಕ್ಷಿಣೆ ನೀಡಿ
ನೂರಾರು ಯಜ್ಞಯಾಗ ಮಾಡಿದ. ಹೀಗೆ ಆದರ್ಶ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳಿ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು
ಸಂತೃಪ್ತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ಶ್ರೀರಾಮ ಪ್ರಭು ತನ್ನ ಪರಂಧಾಮವನ್ನು ಐದಿದ

ವೈಶಂಪಾಯನ—ಮಾಥುರ ಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೇಶವನು ಮತ್ತೊಂದು ಅವ
ತಾರವನ್ನು ಎತ್ತಿದ. ಇದೇ ಕೃಷ್ಣಾವತಾರ. ಇದರಲ್ಲಿ ಶಾಲ್ವ ಮೈಂದ ದ್ವಿವಿದ ಕಂಸ
ಅರಿಷ್ಟ ಋಷಭ ಕೇಶಿ ಪೂತನಾ ಯುವನ ಕುವಲಯಾಪೀಡನಾಗ, ಚಾಣೂರ ಮುಷ್ಟಿಕ
ನರಕ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ದುಷ್ಟದೈತ್ಯರನ್ನು ಸಂಹಾರಮಾಡಿದ. ಮತ್ತು ಅನೇಕಾ
ನೇಕ ದುರಾಚಾರಿ ಧರ್ಮದ್ರೋಹಿ ರಾಜರನ್ನು ಸಮೂಲ ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡಿ
ಧರ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾಪನೆಗೈದ.

ಅನಂತರ ವೇದವ್ಯಾಸ ರೂಪದಿಂದ ವೇದವಿಭಾಗಗೈದು ಭರತ ವಂಶವನ್ನು
ಪಾಂಡು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರರ ಮುಖಾಂತರ ಮುಂದುವರಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ
ಶಂಭಲಗ್ರಾಮಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುಯಶಾ ಎಂಬ ದ್ವಿಜನಿಂದ ಕಲ್ಕಿ ಅವತಾರವನ್ನು
ಸರ್ವಲೋಕ ಕ್ಷೇಮಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಮಾಡಲಿರುವನು.

ಕಲಿಯುಗದ ಸಂಧಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ನಷ್ಟರಾಗಿ ಅರಾಜಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ
ಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲ ಪರಸ್ಪರ ಕಾದಾಡಿ ಕಚ್ಚಾಡಿ ದುಃಖ ಪಟ್ಟು ನಾಶಹೊಂದುವರು.
ಹೀಗೆ ಕಲಿಯುಗ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ಮತ್ತೆ ಕೃತಯುಗ. ಮತ್ತೆ ಸನಾತನ ಧರ್ಮದ
ಅಭ್ಯುದಯ ಹೊಸಸೃಷ್ಟಿ ಪ್ರಾರಂಭ. ಹೀಗೆ ಹರಿಯ ಅನಂತ ಅವತಾರ ಲೀಲೆಗಳನ್ನು
ತಿಳಿಯಲು ಯಾರು ಸಮರ್ಥರು ?

ಹಿಂದೆ ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ವೃತ್ರಾಸುರ ಸಂಹಾರವಾದ ಬಳಿಕ ದೇವದಾನವರಲ್ಲಿ
ತಾರಕಾಮಯ ಸಂಗ್ರಾಮ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಘೋರ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ
ಸುರಸಮೂಹದಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಸ್ವಯಂ ಸಂಗರರಂಗದಲ್ಲಿ
ಇಳಿದು ಕಾಲನೇಮಿ ತಾರಕಾಸುರ ಮಯಾಸುರ ಹಯಗ್ರೀವ ವರಾಹ ಖರ ಅರಿಷ್ಟ
ಲಂಬ ಹಂಸ ಮುಂತಾದ ದರ್ಪಿಷ್ಠರಾದ ದುರುಳ ದಾನವರನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಹರಿತವಾದ
ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರದಿಂದ ಕಡಿದೊಗೆದನು. ಉಳಿದ ದಾನವರನ್ನು ಗರುಡನು ತನ್ನ
ರೆಕ್ಕೆಯಿಂದ ಹೊಡೆದು ಕೊಕ್ಕಿಯಿಂದ ಕುಕ್ಕಿ ಕೊಂದುಹಾಕಿದ. ಸುದರ್ಶನವೂ ಎಲ್ಲ
ರನ್ನೂ ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಸುಟ್ಟು ಹಾಕಿತು. ಹೀಗೆ ಶ್ರೀಹರಿಯು ತಾರಕಾ
ಮಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಗೆಲವು ನಲಿವುಗಳನ್ನೂ ದೈತ್ಯರಿಗೆ ಅಳುಅಳಿವು
ಸಾವು ನೋವುಗಳನ್ನೂ ತಂದು ಕೊಟ್ಟು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಬಿನ್ನಹದ ಮೇರೆಗೆ ಸತ್ಯ

ಲೋಕಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದ. ಅಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಸ್ವಾಗತ ಸತ್ಕಾರ ಬಿನ್ನವತ್ತಳೆ ಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ತನ್ನ ನಾರಾಯಣಪುರಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದ.

ಅಲ್ಲಿ ಯೋಗ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲ ವಿಶ್ರಮಿಸಿದ. ಕೃತಯುಗ ಮುಗಿ ಯಿತು. ತ್ರೇತಾಯುಗ ಉರುಳಿತು. ದ್ವಾಪರ ಯುಗದ ಕೊನೆಯ ಭಾಗ. ಬ್ರಹ್ಮ ದೇವರು ಜನರು ದುಃಖದಲಿತರಾದದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಪರಮಾತ್ಮನ ಪ್ರಬೋಧೋತ್ಸವ ಮಾಡಿ ಎಬ್ಬಿಸಿದರು.

"ಉತ್ತಿಷ್ಠ ಶತಪತ್ರಾಕ್ಷ ಪದ್ಮನಾಭ ಮಹಾಮತೇ
ಕಾರಣಂ ಕಿಂಚಿದುತ್ಪನ್ನಂ ದೇವಾನಾಂ ಕಾರ್ಯಗೌರವಾತ್"

ತಾವರೆಗಣ್ಣಿನ ಪದ್ಮನಾಭ, ಏಳು. ದೇವತೆಗಳ ಕಾರ್ಯಗೌರವದಿಂದ ನೀನು ಈಗ ಎದ್ದು ಬರಲು ಕಾರಣ ಉಂಟಾಗಿದೆ'' ಎಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿದರು. ಆಗ ಭಗವಂತ ಎದ್ದು ಬಂದು "ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಈಗ ಏನು ಭಯ? " ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ಅದಕ್ಕೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವ.ು "ಭೂದೇವಿಯು ಅಸಂಖ್ಯರಾಜರ ಸೇನಾ ಭಾರದಿಂದ ಭಗ್ನಭಂಗ್ನ ಳಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳ ದುಃಖವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಮೇರು ಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳ ಸಭೆಯನ್ನು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನೀನೇ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಆಗಮಿಸ ಬೇಕು" ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡರು. ಗರುಡಾರೂಢನಾಗಿ ಸ್ವಾಮಿ ಶ್ರೀಹರಿ ಮೇರು ಗಿರಿಯ ಉತ್ತುಂಗ ಶೃಂಗದಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಸುರಸಮಾಜದ ವಿರಾಟ್ ಸಭೆಗೆ ದಯಮಾಡಿ ಸಿದ. ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಭೂಮಾತೆಯು ಎದ್ದು ನಿಂತು ಭಗವಂತನಿಗೆ ತಲೆಬಾಗಿಸಿ ಕೈಜೋಡಿಸಿ ಗದ್ಗದ ಕಂಠದಿಂದ ತನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ತೋಡಿಕೊಂಡು ಬಿನ್ನವಿಸಿದಳು.

ಭೂದೇವಿ—ಜಗನ್ನಿಯಾಮಕನಾದ ನಾರಾಯಣ, ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಅನಂತಾನಂತ ನಮಸ್ಕಾರ. ನಾನು ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಬೆಟ್ಟ ಬಯಲು ಮರಬಳ್ಳಿ ಪಶುಪಕ್ಷಿ ನರವಾನರ ಪುರಗ್ರಾಮ ನದೀ ಸಮುದ್ರ ಕಾಡುನಾಡುಗಳಿಂದ ಒಡಗೂಡಿದ ಈ ಚರಾಚರ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ಹೊತ್ತಿರುವೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಈ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಭಾರವನ್ನು ಹೊತ್ತವ ನೀನೇ. ನಿನ್ನ ದಯೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ನಾನು ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪಭಾರವನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಹೊತ್ತು ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ. ಮುಖ್ಯ ವಾಗಿ ಈ ಎಲ್ಲ ಜಗತ್ತಿನ ನಿಜವಾದ ಧಾರಕ ನೀನೇ. ಇಷ್ಟು ಭಾರವನ್ನೂ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ನನಗೆ ತಾಳಲಿಕ್ಕೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಆಗ ನಾನು ನಿನಗೇ ಶರಣು ಬರುವೆ. ನೀನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಕೃಪೆಮಾಡಿ ನನ್ನ ಹೊರೆಯನ್ನು ಇಳಿಸುವೆ. ಹಿಂದೆ ದೈತ್ಯ ದಾನವರಿಂದ ನನಗೆ ಹಿಂಸೆ ಆದಾಗ ನೂರಾರು ಬಾರಿ ನಾನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಮೊರೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಆಗೆಲ್ಲ ನೀನು ಅವತಾರಮಾಡಿ ಆ ದುಷ್ಟದೈತ್ಯರನ್ನು ವಧಿಸಿ ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದೆ. ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ

ನಿನ್ನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿಯ ಮಲದಿಂದ ರೂಪಗೊಂಡವು ಇಬ್ಬರು ರಾಕ್ಷಸರದೇಹಗಳು. ಅವುಗ
ಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮೃದು. ಅದಕ್ಕೆ ಮಧು ಎಂದು ಹೆಸರು. ಇನ್ನೊಂದು ಕಠಿಣ. ಕೈಟಭ
ಎಂದು ಅದಕ್ಕೆ ಹೆಸರು ಸಮುದ್ರದ ಪೆರ್ದೆರೆಗಳಲ್ಲಿ ತೇಲಾಡುವ ಆ ಎರಡು ಚಂಡ
ಪಿಂಡಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಣವಾಯು ಸ್ಪರ್ಶವಾಗಿ ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ಜೀವಕಳೆ ತುಂಬಿತು.
ದೈತ್ಯಾಕಾರವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ನಿನ್ನ ಚೊಚ್ಚಲು ಮಗನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನೇ ನುಂಗಲು
ಬಂದರು. ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ನಿನ್ನ ಹೊಕ್ಕಳ ಹೊಂದಾವರೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದ.
ಕಮಲನಾಲದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ತಟ್ಟಿ ಎಚ್ಚರಿಸಿದ. ಜಲಶಾಯಿಯಾದ ನೀನು ಎದ್ದು
ಅವರ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಕಾದಾಡಿ ಕೊಂದೆ ಆ ಇಬ್ಬರೂ ದಾನವರನ್ನು. ಅವರ ಎರಡೂ
ದೈತ್ಯಕಾಯಗಳ ಮೇದಸ್ಸು ಒಣಗಿ ಗಟ್ಟಿಗೊಂಡು ಈ ಮೇದಿನೀ ಆಯಿತು.
ಇದನ್ನು ಮುಂದೆ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ ಕದ್ದು ಸಾಗರ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ. ಆಗ ನೀನು
ಭೂಮಿಯನ್ನು ವರಾಹಾವತಾರ ಮಾಡಿ ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಮೇಲೆತ್ತಿ ನಿನ್ನ ಕೋರೆದಾಡೆ
ಯಿಂದ ಹೊತ್ತು ತಂದು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ. ಬಲಿರಾಜ ಆ ಬಳಿಕ ಇದನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದ.
ಆಗ ನೀನು ವಾಮನನಾಗಿ ಬಲಿಯ ಸೆರೆಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದೆ. ಮುಂದೆ ದುಷ್ಟ
ರಾಜರು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರಭುತ್ವ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಪ್ರಜಾಪೀಡಕರಾದಾಗ ನೀನು ಪರ
ಶುರಾಮ ರೂಪದಿಂದ ಆ ರಾಜರನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಂದು ನನ್ನ ಭಾರ ಇಳಿಸಿದೆ. ಇಪ್ಪ-
ತ್ತೊಂದು ಬಾರಿ ದಂಡಯಾತ್ರೆಗೈದು ನಿಃಕ್ಷತ್ರಿಯವಾದ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ತಂದೆಯ
ಶ್ರಾದ್ಧದ ದಿನ ಕಶ್ಯಪರಿಗೆ ದಾನ ಕೊಟ್ಟೆ. ಆಗ ನೀನು ಕೊಂದ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಧಮರ
ನೆತ್ತರ ಮೆತ್ತಿತ್ತು ನನ್ನ ಮೈತುಂಬ. ನೊಣ ಹತ್ತಿತ್ತು. ಕೀವು ಮಲ ಮಾಂಸ ಬಳಿದು
ಭೂಭಾಗವೆಲ್ಲ ಹೊಲಸೆದ್ದು ದುರ್ಗಂಧವಾಸನೆ ಇಡಗಿತ್ತು. ಮುಟ್ಟಾದವರಂತೆ
ಮಲಿನದಿಗ್ಧಾಂಗಿಯಾದ ನಾನು ದೀನ ಮುಖಿಯಾಗಿ ಕಶ್ಯಪರ ಬಳಿಗೆ ಹೋದಾಗ
ಅವರು ಕರುಣೆಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನು "ಇಷ್ಟೇಕೆ ಖಿನ್ನಳಾಗಿರುವಿ? " ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.
ಅವರಿಗೆ ನಾನು ನನ್ನ ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿ "ಸ್ವಾಮಿ, ಒಳ್ಳೆ ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಹತ
ರಾದುದರಿಂದ ನಾನೀಗ ವಿಧವೆ ನನ್ನ ಪುರಗ್ರಾಮಗಳೆಲ್ಲ ಹಾಳು. ದೇಶವೆಲ್ಲ ಬೋಳು.
ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನನಗೊಬ್ಬ ಒಳ್ಳೆ ರಾಜರೂಪಿ ಪತಿಯನ್ನು ಕರುಣಿಸಿರಿ" ಎಂದು ಕೇಳಿ
ಕೊಂಡೆ.

ಆಗ ಆ ಮಹನೀಯರು ನನ್ನನ್ನು ಮನು ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು.
ನಂತರ ಅವರ ಸಂತತಿಯ ಇಕ್ಷ್ವಾಕು ಕುಲದ ಮಹಾನುಭಾವರಾದ ಮಹಾರಾಜರು
ನನಗೆ ಪತಿಗಳಾಗಿ ಆಳಿದರು. ಅಂಥ ಸಹಸ್ರಾರು ಪುಣ್ಯ ಪುರುಷರ ಧರ್ಮ ಶಾಸನ
ದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಬಹುಕಾಲ ಮುತ್ತೈದೆತನದ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಸಂತೋಷ ಸುತೃಪ್ತಿ ಇದ್ದುವು.
ಆದರೆ ಸ್ವಾರ್ಥಾಂಧ ರಾಜಮಹಾರಾಜರು ಮುಂದೆ ತಮ್ಮ ಸುಖೋಪಭೋಗಕ್ಕಾಗಿ

ನನ್ನನ್ನು ಶೋಷಿಸತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಆ ದುಷ್ಟರಾಜರ ದುರಾಡಳಿತದ ವಿಚಿತ್ರ
ಹಿಂಸೆಯಿಂದ ನಾನು ದುರವಸ್ಥೆಗೀಡಾದಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಊರೂರಿಗೆ ರಾಜರು. ಹಳ್ಳಿ
ಗೊಬ್ಬ ರಾಜ. ನಗರಕ್ಕೊಬ್ಬ ಭೂಪ. ನಾಡಿಗೊಬ್ಬ ನರಪತಿ. ಕಾಡಿಗೊಬ್ಬ
ಭೂಪತಿ. ಈ ರಾಜ ಮಹಾರಾಜರ ಭಾರದಿಂದ ನಾನೀಗ ನಿಜವಾಗಿ ಕುಸಿಯುತ್ತಿ
ದ್ದೇನೆ. ನನ ಮೇಲೆ ಕರುಣೆಯಿದ್ದರೆ ಈ ರಾಜಕುಲ ಕ್ಷಯವಾಗುವಂತೆ ಒಂದು
ರಣರಂಗ ಏರ್ಪಡಿಸಿ. ಅಂಥ ಹೋರಾಟವಾದರೆ ನನ್ನ ಹೊರೆ ಹಗುರಾಗುವದು.
ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮುಂದಾಗಲಿ. ದಾರಿತೋರಲಿ. ದಯೆತೋರಲಿ."

ಆಗ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಭೂದೇವಿಯ ಕರುಣ ಕಥೆ ಹಾಗೂ ವಿಚಿತ್ರ ವ್ಯಥೆ
ಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಕರಗಿ ಹೋದರು. ಪಿತಾಮಹನಿಗೆ "ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಈ
ತಿರೆಯ ಹೊರೆಯನ್ನು ಹಗುರಗೊಳಿಸಿ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು
ಹೇಳಿ. ಇಂದ್ರ ಚಂದ್ರ ವಾಯು ಯಮ ಅಶ್ವಿನೀ ಕುಮಾರ ವಸು ರುದ್ರ ಗುರು
ಶುಕ್ರ ಸ್ಕಂದ ಶಂಕರ ಕುಬೇರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀಹರಿ ಎಲ್ಲರೂ ಈ ಭೂದೇವಿಗಾಗಿ
ಏನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೂ ಸಿದ್ಧರು. ಎಲ್ಲಿ ಇಳಿಯೋಣ ? ಏನು ಮಾಡೋಣ ? ಯಾವ
ರೂಪ ಹೊಂದೋಣ ! ಹೇಳಿರಿ.

ಬ್ರಹ್ಮದೇವ— ಸುರಸತ್ತಮರೇ ! ಬಹಳ ಸಂತೋಷ. ನೀವೆಲ್ಲರೂ ನಿಮಗೆ
ಸರಿಸಮವಾದ ಒಂದೊಂದು ಅಂಶದಿಂದ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅವತಾರಮಾಡಿರಿ. ಇದೆಲ್ಲ
ನನಗೆ ಮೊದಲೇಗೊತ್ತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾದುದ
ನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ.

ಹಿಂದೆ ನಾನು ಪಡುವಲ ಕಡಲಿನ ತಡಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮಗನಾದ ಕಶ್ಯಪನೊಡನೆ
ಲೋಕೋದ್ಧಾರ ವೇದೋದ್ಧಾರದ ಬಗೆಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದೆ. ಸಮುದ್ರ ಆಗ
ಗಂಗೆಯೊಡನೆ ಬಂದು ತನ್ನ ತರಲತರಂಗಗಳನ್ನು ತುಳುಕಿಸಿದ. ಆಗ ಹುಣ್ಣಿಮೆ. ತಿಂಗಳಿನ
ತುಗದಿರಗಳ ಆಕರ್ಷಣೆಯಿಂದ ಸಾಗರದ ನೀರಿನ ಆಗರವೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲೋಲ ಕಲ್ಲೋಲ,
ಆ ಉತ್ತಾಲ ವೀಚಿಮಾಲೆಗಳಿಂದ ನನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಆ ಸಮುದ್ರ ರಾಜ ತೋಯಿಸಿ
ದಾಗ ನಾನು ಅವನಿಗೆ 'ಶಾಂತೋऽಸಿ' 'ಶಾಂತನಿರಬೇಕು' ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ.
ಕೂಡಲೇ ಸಾಗರ ಶಾಂತನಾದ. ಆಗ ಮುತ್ತು ರತ್ನಾಭರಣಗಳ ರಾಜಶ್ರೀ ವೇಷ
ವೈಭವದಿಂದ ಬಂದು ನಮಿಸಿನಿಂದ ಆನದೀನಾಥನಿಗೆ "ನೀನು ಗಂಗೆಯೊಡನೆ
ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ರಾಜನಾಗಿ ಹುಟ್ಟು. ಈಗಾಗಲೇ ಅಷ್ಟವಸುಗಳು ನನ್ನ ಆಜ್ಞೆ
ಯಿಂದ ನೆಲಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಆಜ್ಞೆಗೈದ ಕೂಡಲೇ ನೀನು ಶಾಂತನು ಆದ
ದ್ದರಿಂದ ಶಂತನು ಎಂದು ಆ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಹೆಸರಾಗುವಿ. ಆಗ ಈ ಗಂಗೆ ನಿನ್ನ

ಮುಡದಿಯಾಗಿಬರುವಳು. ಅಷ್ಟವಸುಗಳು ನಿನ್ನಿಂದ ಅವಳ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬರುವರು. ಮುಂದೆ ದೇವತಾಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ನಿನಗೆ ಈಗ ನಾನು ಶಾಪವಿತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನೀನೀಗ ಸಾಮುದ್ರಿಕಸಲಿಲಮಯ ಶರೀರವನ್ನು ತೊರೆದು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಭರತವಂಶದ ರಾಜನಾಗಿ ಅವತರಿಸು. ಅಲ್ಲಿ ನೀನು ಅಖಂಡ ಭೂಮಂಡಲಕ್ಕೆಲ್ಲ ಏಕ ಮಾತ್ರಾಧೀಶ್ವರನಾಗಿ ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಸಾರ್ವಭೌಮನಾಗಿ ಮೆರೆಯುವಿ. ನಿನ್ನ ರಮಣೀಯ ರೂಪಸಿಯಾದ ರಸಿಕ ರಮಣಿ ಗಂಗೆಯಾದರೂ ಮಹಾರಾಣಿಯಾಗಿಬಂದು ನಿನಗೆ ಪರಮಾನಂದ ವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವಳು, ಅಂಥ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ, ಇಂಥ ಸುರಸುಂದರಿಯಾದ ಹೆಂಡತಿ, ಅವಳ ರಾಗ ಭೋಗಗಳ ರಸ ತರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ನೀನು ಸಂತಸದಿಂದ ನಲಿದು ನರ್ತಿಸುತ್ತಲಿರುವಾಗ ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಶಾಪವು ತಾಪದಾಯಕವೆನ್ನಿಸಲಾರದು. ಕಾರಣ ವಿಲಂಬಮಾಡದೇ ನನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸು.

ಸರಿನ್ನಾಥ ! ನಿನಗೆ ನಾನು ಶಾಪಕೊಡಲು ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಕಾರಣವುಂಟು. ಅಷ್ಟ ವಸುಗಳಲ್ಲಿ ದ್ಯು ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ವಸುವಿಗೆ ವರಾಂಗಿ ಎಂಬ ಹೆಂಡತಿ ಇದ್ದಳು. ಅವಳು ತನ್ನ ಗೆಳತಿಯ ಸಲುವಾಗಿ ವಸಿಷ್ಠರ ಆಕಳವಾದ ನಂದಿನಿಯನ್ನು ತುಡುಗು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಗಂಡನನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸಿದಳು. ಪತ್ನಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೊಂಡು ದ್ಯುನಾಮಕ ವಸುವು ತನ್ನ ಇತರ ಏಳು ಸೋದರರೊಂದಿಗೆ ನಂದಿನಿಯನ್ನು ತುಡುಗುಮಾಡಲುಜ್ಜುಗಿಸಿದನು. ಆಗ ವಸಿಷ್ಠರು ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಅವರಿಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಾನವರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿರೆಂದು ಶಾಪಕೊಟ್ಟರು. ಆ ಶಾಪದಿಂದ ಸಂತ್ರ ಸ್ತರಾದ ಅವರು "ಸ್ವಾಮಿ! ನಾವು ಸೋದರನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ತಪ್ಪುಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಸ್ವಯಂ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಅಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಸತ್ಯವಚನರಾದ ತಮ್ಮ ಶಾಪದಂತೆ ನಾವು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರೂ ಆ ಮಾನವ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲ ಬಾಳಲಾರೆವು. ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೇ ನಮಗೆ ಮರಣವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ನಿವೃತ್ತಿಯಾಗುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸ ಬೇಕೆಂದು" ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. "ಸಾಕ್ಷಾದಪರಾಧಿಯಾದ ದ್ಯುನಾಮಕ ವಸುವನ್ನು ಒಬ್ಬನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದವರೆಲ್ಲ ಉತ್ಪನ್ನವಿನಷ್ಟಘಟದಂತೆ ಜನಿಸಿದ ಉತ್ತರ ಕ್ಷಣದ ಲ್ಲಿಯೇ ಮರಣವನ್ನು ಹೊಂದಲಿ'' ಎಂದು ವಶಿಷ್ಠರಾದರೂ ಉಶ್ಶಾಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಈಗ ಗಂಗೆಯು ಮಾನುಷಿಯಾಗಿ ನಿನ್ನ ಮಹಿಷಿಯಾದಾಗ ನಿಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮದಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ಪಡೆಯಲಿರುವರು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ-ದೇವತಾಕಾರ್ಯವಿರುವದರಿಂದ ನಾನು ನಿನಗೆ ಶಾಪಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ನೀನು ಕೂಡಲೇ ಈ ಭಾಗೀರಥಿಯೊಂದಿಗೆ ಭೂತಲದ ಭಾರತ ಭೂಖಂಡಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕುರು ಕುಲದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದಬಳಿಕ ಆ ಮಾನವ ದೇಹ ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ ನಿಜರೂಪ ವನ್ನು ಪಡೆಯುವಿ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸಂತೈಸಿ ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟೆನು.

ನನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಆ ನದೀನಾಥನು ಈಗ ಮಧ್ಯಮಲೋಕದಲ್ಲಿ ಶಂತನು ರಾಜನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿ ಗಂಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯವಿಧಿಯಿಂದ ಮದುವೆಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ವಂಶಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಆ ಏಳು ಮಂದಿ ವಸುಗಳನ್ನೂ ಹುಟ್ಟಿದಕೂಡಲೇ ತಾಯಿಯಾದ ಗಂಗೆಯು ಮೊದಲಿನ ಸಂಕೇತದಂತೆ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿ ಕೊಂದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಈಗ ಮರಳಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಬಂದಿ ದ್ದಾರೆ. ಹೆಂಡತಿಯ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ಗೋಹರಣಮಾಡಿದ ತಪ್ಪಿಗಾಗಿ ದ್ಯುನಾಮಕ ವಸುವು ಮಾತ್ರ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬದುಕಿ ಉಳಿದು ಭೀಷ್ಮ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಖ್ಯಾ ತನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ಆ ಶಂತನು ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಗಂಗೆಯು ಮದುವೆಯಾಗುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ "ನಾನು ಏನೇ ಮಾಡಿದರೂ ನೀನು ನಿಷೇಧಿಸಬಾರದು. ನಾನು ಮಾಡಿದುದಕ್ಕೆ ನೀನು ಏಕೆ ? ಎಂದರೆ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿ ಬಿಡುವೆನು" ಎಂದು ಕರಾರು ಮಾಡಿದ್ದಳು. ಅದರಂತೆ ಅವಳು ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ನದೀ ನೀರಿ ನಲ್ಲಿ ಎಸೆದು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಸಂಕಟವಾದರೂ ಮಹಾರಾಜ ಅವಳ ಸಮಯ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ನೆನೆದು ಮಾತನಾಡಲಾರದೇ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಕೊನೆಯ ಕುಮಾರನಾದ ದೇವವ್ರತನು ಹುಟ್ಟಿದಕೂಡಲೇ ರಾಜನು ಅವಳನ್ನು ತಡೆದು "ಈ ಮಗುವನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಡ. ವಂಶಾಂಕುರದ ಅಭಿವರ್ಧನೆಗೆ ಒಂದಾದರೂ ಮಗು ಇರಲಿ. ಇದನ್ನೂ ನೀನು ನೀರುಪಾಲುಮಾಡಬೇಡ" ಎಂದು ನಿಷೇಧಿಸಿದನು ಆಗ ಅವಳು ತನ್ನ ನಿಯಮದಂತೆ ಆ ಮಗುವನ್ನು ಅವನಿಗೇ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಳು.

ಬಳಿಕ ಆ ಮಗು ದೊಡ್ಡದಾದ ಮೇಲೆ ಶಂತನುಮಹಾರಾಜನು ಒಂದು ದಿನ ಬೇಟೆಯಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಓರ್ವ ಅಂಬಿಗರ ಕಾಲೀ ಎಂಬ ಹುಡುಗಿಯ ಚೆಲುವಿಕೆ ಯನ್ನು ಕಂಡು ಅನುರಕ್ತನಾದನು. ಆದರೆ ಅವಳ ತಂದೆಯಾದ ದಾಶರಾಜನು "ನನ್ನ ಮಗಳ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಲಿರುವ ಮಗುವಿಗೇ ಮುಂದೆ ಭಾರತ ಸಾಮ್ರಾ ಜ್ಯದ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡುವದಾದರೆ ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ನಿನಗೆ ಕೊಡುವೆನೆಂದು" ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಗಾಂಗೇಯನಂಥ ಪ್ರಬಲ ಪರಾಕ್ರಮಿ ಯಾದ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಮಗನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಆ ಮತ್ಸ್ಯ ಕನ್ಯೆಯ ಮಗನಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವ ಯೋಚನೆಯೇ ಅಸಹ್ಯವೆನಿಸಿ ಮಹಾರಾಜನು ಹಾಗೆಯೇ ಮನೆಗೆ ಮರಳಿ ಬಂದನು.

ಆದರೆ ಪಿತೃ ಭಕ್ತನಾದ ದೇವವ್ರತನು ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಆ ದಾಶ ರಾಜನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ "ನಾನು ರಾಜ್ಯಾರೋಹಣ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಮಗ

ಳನ್ನು ನನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಕೊಡು" ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಅವನು ನೀನಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ನಾಳೆ ದೊಡ್ಡವರಾದ ಬಳಿಕ ನನ್ನ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳ ವಿರುದ್ಧ ನಿಂತು ಇವರನ್ನು ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಉರುಳಿಸಿದರೆ ಹೇಗೆ? " ಎಂದು ಸಂಶಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಗಾಂಗೇಯನು "ನಿನಗೆ ಹಾಗೆ ನನ್ನ ಸಂತತಿಯಿಂದ ಸಂದೇಹ ವಿದ್ದರೆ ನಾನು ಎಂದೆಂದೂ ಮದುವೆಯನ್ನೇ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ ಆ ಮತ್ಸ್ಯ ರಾಜಕುವರಿಯಾದ ಸತ್ಯವತಿಯನ್ನು ತಂದು ತಂದೆಗೆ ಲಗ್ನಮಾಡಿದನು. ಅಂದಿನಿಂದ ಅಂಥ ಭೀಷ್ಮ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿ ಅದರಂತೆ ನಡೆದ ಆ ಗಾಂಗೇಯನಿಗೆ ಭೀಷ್ಮ ಎಂದೇ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ.

ಶಂತನು ಮಹಾರಾಜನ ಎರಡನೆಯ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ಸತ್ಯವತಿಗೆ ಚಿತ್ರಾಂಗದ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯರೆಂಬ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಾಗಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಾಂಗದನು ಗಂಧರ್ವರ ಜೊತೆಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುವಾಗ ಮಡಿದನು. ಆಗ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನಿಗೇ ಪಟ್ಟಗಟ್ಟಿ ಭೀಷ್ಮನು ಕಾಶಿರಾಜನ ಕುಮಾರಿಯರಾದ ಅಂಬಾ ಅಂಬಾಲಿಕಾ ಎಂಬಿಬ್ಬರು ಕನ್ನೆಯರನ್ನು ಸ್ವಯಂವರದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದು ತಂದು ಮದುವೆಮಾಡಿದನು. ಮುಂದೆ ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅನವರತಕಾಮ ಕೇಲೀರತನಾದ ಆ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನೂ ರೋಗ ಗ್ರಸ್ತನಾಗಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು.

ಆಗ ಸತ್ಯವತಿಯು ತನ್ನ ಕನ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಪರಾಶರರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಜನಿಸಿದ ಜ್ಯೇಷ್ಠಪುತ್ರನಾದ ಬಾದರಾಯಣನನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು "ಕುರುಕುಲ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ನನ್ನ ಸೊಸೆಂದಿರಿಗೆ ಸಂತಾನಪ್ರದಾನವನ್ನು ಮಾಡು'' ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು.

ಅವನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಹಾಗೂ ಪಾಂಡು ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದರು.

ಪಾಂಡುರಾಜನಿಗೆ ಸುರಪುರ-ಪುರಂಧ್ರಿಯರಂತೆ ಕಮನೀಯವಾದ ಕಳೆಕಾಂತಿಗಳಿಂದೊಪ್ಪುವ ಕುಂತೀ ಮಾದ್ರಿ ಎಂಬಿಬ್ಬರು ಮಡದಿಯರು. ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಪರಮ ಪತಿವ್ರತೆಯಾದ ಗಾಂಧಾರಿ ಎಂಬ ಹೆಂಡತಿ ಇರುವಳು. ಈ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಹಾಗೂ ಪಾಂಡುರಾಜರ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಮಹಾಭಯಂಕರವಾದ ಯುದ್ಧವೊಂದು ನಡೆಯಲಿರುವದು. ಆಗ ಜಗತ್ತಿನ ರಾಜ ಮಹಾರಾಜರರೆಲ್ಲ ಒಂದೊಂದು ಪಕ್ಷ ಹಿಡಿದು ಪರಸ್ಪರ ಹೋರಾಡುವರು. ಆ ಭುವನ ಭೀಷಣವಾದ ಕುರುಕುಲದ ಕದನದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ-ಚೋಮವಾಗಿ ಆ ಕ್ರಾಂತಿ ಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ರಾಜರು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ಪುರುಷವರ್ಗವೇ ಆಹುತಿಯಾಗುವದೆಂದು ನನಗೆ ಈಗಲೇ ತಿಳಿದು ಹೋದಿದೆ.

ಆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಳಿದ ಇತರ ಜನರನ್ನು ಶಂಕರನ ಅಂಶನಾದ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನು ಅಗ್ನ್ಯಸ್ತ್ರದಿಂದ ಸುಟ್ಟು ಹಾಕುವನು. ಈ ಯುಗದ ಅಂತಿಮ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಳಯ-ವಿಪ್ಲವವಾದಬಳಿಕ ದ್ವಾಪರಯುಗ ಸಮಾಪ್ತವಾಗಿ ಭಗವಾನ್ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪರಂಧಾಮವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಕಲಿಯುಗವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವದು.

ಅದಕ್ಕೆ ಮಾಹೇಶ್ವರಯುಗವೆಂತಲೂ ಕರೆಯುವರು. ಮುಂದೆ ಆಗ ವಿಷ್ಣು ವೈಷ್ಣವರ ಪೂಜೋಪಾಸನೆಗಳೆಲ್ಲ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ, ಧರ್ಮ ಕರ್ಮಗಳೆಲ್ಲ ಲೋಪವಾಗಿ, ಸುಳ್ಳು ಕಪಟವಂಚನೆಗಳು ಬೆಳೆದು, ಜನರೆಲ್ಲ ಶ್ರದ್ಧಾ ಶೂನ್ಯರಾಗಿ, ಕೇವಲ ಶಿವ ಷಣ್ಮುಖರ ಪೂಜಾ ಪತ್ರಿಷ್ಠೆಗಳು ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಅಲ್ಪಾಯುಷಿಗಳಾಗುವರು.

ಇದು ಭಾರತದ ಭವಿಷ್ಯಚಿತ್ರ. ಆದುದರಿಂದ ನೀವೆಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೂ ಆ ಭೂಭಾರ ಕ್ಷಪಣದ ಭಗವತ್ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕರಾಗಿ ಶ್ರೇಯೋಭಾಗಿಗಳಾಗಲು ಈಗಲೇ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿರಿ.

ಧರ್ಮದ ಕೈವಾರಿಗಳಾದ ದೇವತಾ ಶ್ರೇಷ್ಠರು ಮೊದಲು ಕುಂತಿ ಹಾಗೂ ಮಾದ್ರಿಯರಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಲಿ. ಕಲಹ ಕಲಾಪಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಮೂಲಕಾರಣನಾದ ಕಲಿಯೂ ಅವನು ಪಕ್ಷ-ಕುಕ್ಷಿ-ಪ್ರವಿಷ್ಟರೂ ಗಾಂಧಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವಂತೆ ಮಾಡಿರಿ. ಅಂದರೆ ಮುಂದೆ ಪ್ರಪಂಚದ ರಾಜೋಪರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಈ ಎರಡರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಕ್ಷವನ್ನು ಕಾಲಚೋದಿತರಾಗಿ ತಾವಾಗಿ ಸೇರಿಕೊಂಡು ರಾಜ್ಯಲೋಭದಿಂದ ಹೆಣಗಾಡು ಕಟ್ಟಿ ಹೋರಾಟ ಹೂಡುವರು. ಸಾವಿನಜೊತೆಗೆ ಸರಸವಾಡುವರು. ಧರ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರವಾದ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದ ಪುಣ್ಯಭೂಮಿಯನ್ನು ಮಸಣಗಟ್ಟೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವರು. ಭೂಭಾರ ಹರಣವಾಗಿ ಅದರಿಂದ ಭೂದೇವಿಯ ದುಃಖ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವದು. ಇನ್ನು ಇವಳು ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ತೆರಳಲಿ. ಭಗವಂತನಾದ ಈ ಕಮಲಾಕಾಂತನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿದೇ ನಾನು ಈಗ ಅವನ ಆದೇಶದಂತೆ ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ." ಎಂದು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಸುದೀರ್ಘವಾದ ಭಾಷಣವನ್ನು ಶಾಂತ ರೀತಿಯಿಂದ ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿ ಮುಕುಂದನ ಪಾದಾರವಿಂದಗಳಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ವಂದಿಸಿ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ಆಮೇಲೆ ಭಗವಂತನು ತಾನೂ ಯದುವಂಶದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ ಕೃಷ್ಣರೂಪದಿಂದ ಭೂಭಾರ ಹರಣಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆಂದು ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಬಳಿಕ ಮೇರುಶಿಖರದ ದೇವಸಭೆ ಮುಕ್ತಾಯವಾಯಿತು.

ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಲೋಕಧಾರಕನಾದ ಶೇಷ, ಸನತ್‌ಕುಮಾರ, ಸಾಧ್ಯ ಅಗ್ನಿ, ವರುಣ, ಯಮ, ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ಗಂಧರ್ವ, ಅಪ್ಸರೆಯರು, ರುದ್ರ, ಆದಿತ್ಯ, ಅಶ್ವಿನೀಕುಮಾರರೇ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕರೆದು ಬೇಗ ಭೂಲೋಕ ದಲ್ಲಿ ಅವತಾರಮಾಡಿರೆಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಅವರ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ಅಸಂಖ್ಯ ದೈವೀಪುರುಷರು ಮಾನುಷಲೋಕದಲ್ಲಿಯೋನಿಜ ಮತ್ತು ಅಯೋನಿಜವಾದ ಅಂಶಾವತರಣವನ್ನು ಮಾಡಿದರು; ಅವರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಆನೆಗಳ ಸತ್ವಗಳಿಂದ ಒಡಗೂಡಿದ, ಅದ್ಭುತ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಸಹಿತರಾದ, ದಿವ್ಯಾ ಯುಧಧಾರಿಗಳಾದ ನೂರಾರು ಸಾವಿರಾರು ಲಕ್ಷಾವಧಿ ದೇವತೆಗಳು ವೃಷ್ಣಿವಂಶದ ಲ್ಲಿಯೂ ಕುರುಕುಲ ಪಾಂಚಾಲ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹುಟ್ಟಿದುದಲ್ಲದೆ ಎಷ್ಟೋ ದೇವತೆ ಗಳು ಬ್ರಹ್ಮ ವರ್ಚಸ್ವಿಗಳಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವಂಶದಲ್ಲಿಯೂ ಅವತರಿಸಿದರು. ಬ್ರಾಹ್ಮ ಣರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದರೂ ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿದ್ಯೆಯಂತೆ ಶಸ್ತ್ರವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪಾರಂಗತರಾಗಿ, ಬೇಕೆಂದರೆ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ನೆಗೆದು, ಸಾಗರವ ಜಿಗಿದು, ಗಿಡಗಳನ್ನು ತೂರಾಡಿ, ನೆಲವನ್ನು ನಡುಗಿಸಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದರು. ಇತ್ತ ವೇದ–ವೇದಾಂಗ–ಪಾರಂಗತರಾಗಿ ಯಾಗ ಯೋಗಗಳಿಂದ ಯಜ್ಞೇಶ್ವರನನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಮರ್ಥರೂ ಆಗಿದ್ದರು.

ಹೀಗೆ ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಅಪ್ಪಣೆಯಿತ್ತು ಕೊಟ್ಟುಕಳಿಸಿ ಮುಂದಿನ ಮಹಾಕಾರ್ಯ ಗೌರವದ ಭಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಭಗವಂತನಿಗೇ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಆ ಸರಸತಿಯ ಹೃದಯುದರಸನು ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಸತ್ಯಲೋಕಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು.

—○○—

೨೫ ಕುರುವಂಶದ ವಿಸ್ತಾರ

ಭಗವಂತನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಆದೇಶಗೈದಂತೆ ಇಂದ್ರ ವಾಯು ಸೂರ್ಯ ಯಮ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪದಿಂದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದರು.

ಕುಂತೀದೇವಿಯ ಪ್ರಾಣಪ್ರಿಯ ಪತಿಯಾದ ಪಾಂಡುರಾಜನು ಒಂದು ದಿನ ಬೇಟೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಜಿಗರೆಯ ರೂಪವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತಲಿರುವ ಮುನಿಪುಂಗವನಮೇಲೆ ಬಾಣ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಅದರಿಂದ ಮಾರಣಾನ್ಮುಖನಾದ ಆ ಋಷಿಯು "ನೀನಾದರೂ ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಡದಿಯೊಂದಿಗೆ ರತಿಲೀಲಾ ಲೋಲನಾದಾಗ ಮೃತಿಯನ್ನು ಹೊಂದು" ಎಂದು ಶಾಪವಿತ್ತನು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿರಕ್ತನಾದ ಪಾಂಡುವು ತನ್ನ ಮಾದ್ರಿ ಕುಂತಿ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರೂ ಹೆಂಡಂದಿರೊಡನೆ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ವ್ರತಸ್ಥನಾಗಿಯೇ ಇದ್ದನು.

ಒಂದು ದಿನ ಮಕ್ಕಳಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಕೊರಗುತ್ತಲಿರುವ ಆ ಮಹಾರಾಜನ ಹತ್ತಿರ ಕುಂತೀದೇವಿಯು ಬಂದು "ಪ್ರಾಣನಾಥ! ನಾನು ಚಿಕ್ಕವಳಿದ್ದಾಗ ನಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಲ ಮಹರ್ಷಿ ದೂರ್ವಾಸರು ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯ ಸಂಕಲ್ಪಕ್ಕೆ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ನಾನು ಆಗ ಅವರನ್ನು ಬಹಳ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸೇವಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನರಾದ ಅವರು ನನಗೆ ಕೆಲವು ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಈ ಮಂತ್ರಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ನೀನು ಬೇಕಾದ ದೇವತೆಯನ್ನು ಕರೆದು ಅವರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟರಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆಯಾದರೆ ನಾನು ನೀವು ಹೇಳಿದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತೇನೆಂದು" ಬಿನ್ನವಿಸಿಗೊಂಡಳು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಹಾರಾಜನು ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅನುಮತಿಯನ್ನೀಯಲು ಅವಳು ಮೊದಲು ಯಮಧರ್ಮನನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಧರ್ಮರಾಜನೆಂಬ ಸತ್ಯಸಂಧನೂ ಪರಮ ಧಾರ್ಮಿಕನೂ ಆದ ಮಗನನ್ನು ಪಡೆದಳು. ಆ ಬಳಿಕ ವಾಯುದೇವರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಅವರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಅಪ್ರತಿಮ ವೀರನೂ ಜ್ಞಾನಿಶ್ರೇಷ್ಠನೂ ಜೀವೋತ್ತಮನೂ ಆದ ಸರ್ವೋತ್ತಮ ಮಗನನ್ನು ಪಡೆದು ಅವನಿಗೆ

ಭೀಮಸೇನನೆಂಬ ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದಳು. ಅದರಂತೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಚೀಪತಿಯಾದ ದೇವೇಂದ್ರನನ್ನೇ ಮೂರನೆಯ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವನಿಂದ ಅರ್ಜುನನೆಂಬ ಲೋಕೈಕವೀರನಾದ ಮಗುವನ್ನು ಪಡೆದಳು.

ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಸವತಿಗೆ ಮೂರು ಜನ ಒಳ್ಳೇ ತೇಜಃಪುಂಜರಾದ ಪ್ರಭಾವಿ ಮಕ್ಕಳಾದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಮಾದ್ರಿಯು ಪತಿಯ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ಯಾಚಿಸಿ ಕುಂತಿಯಿಂದ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಜಾತ್ಯಾ ಬುದ್ಧಿವಂತಳಾದ ಅವಳು ಕುಂತಿ ಹೇಳಿದ ಆ ಒಂದೇ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಒಳ್ಳೇ ಕೌಶಲ್ಯದಿಂದ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಆ ಒಂದೇ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಅವಳಿ-ದೇವತೆಗಳಾದ ಅಶ್ವಿನೀ ಕುಮಾರರಿಬ್ಬರೂ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿದಳು. ಅವರ ಪ್ರೀತಿ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೆ ಸುಂದರರೂ ಸುಕುಮಾರರೂ ಆದ ನಕುಲ ಸಹದೇವ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ಜನಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಐದು ಜನ ಪಾಂಡು ಪುತ್ರರು ಲೋಕವಿಕ್ರಾಂತರಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಯಮ ವಾಯು ಇಂದ್ರ ಅಶ್ವಿನೀ ದೇವತೆಗಳೇ ಭಗವತ್ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಗೆ ಪಂಚಪಾಂಡವರಾಗಿ ಅವತರಿಸಿ ಬಂದರು.

ಇತ್ತ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಕುಂತಿಯು ಗಂಡು ಮಗು ಹೆತ್ತಳೆಂಬ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದ ಗಾಂಧಾರಿಯು ಈರ್ಷ್ಯಾ ಅಸೂಯಾ ರೋಷಗಳಿಂದ ಅಂಧಳಾಗಿ ತನ್ನ ಗರ್ಭವನ್ನು ಗುದ್ದಿಕೊಂಡಳು. ಅದರಿಂದ ಗರ್ಭಪಿಂಡವು ಸಿಡಿದು ಬಿದ್ದಿತು. ಆಗ ವೇದವ್ಯಾಸರು ಬಂದು ಜೇನುತುಪ್ಪದ ಕೊಡಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಎಲ್ಲ ಗರ್ಭದ ನೂರಾರು ತುಣುಕುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಸಿ ಇಟ್ಟರು. ಅವರಿಂದ ಕಲಿಯ ಅಂಶನಾದ ದುರ್ಯೋಧನನೇ ಮೊದಲಾದ ನೂರು ಜನ ಕೌರವರು ಜನಿಸಿದರು.

ಇದಕ್ಕೂ ಮೊದಲೇ ಯಮನು ವೇದವ್ಯಾಸರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಓರ್ವ ದಾಸಿಯಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿ ವಿದುರ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದನು.

ಇದರಂತೆ ಬೃಹಸ್ಪತ್ಯಾಚಾರ್ಯರು ದ್ರೋಣರಾಗಿಯೂ, ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರು ಭೂರಿಶ್ರವನಾಗಿಯೂ, ಚಂದ್ರನು ಅಭಿಮನ್ಯುವಾಗಿಯೂ, ವರುಣನು ಶ್ರುತಾಯುಧನಾಗಿಯೂ, ರುದ್ರದೇವರು ಅಶ್ವತ್ಥಾಮನಾಗಿಯೂ, ಕುಬೇರನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಾಗಿಯೂ, ಉಳಿದ ಗಂಧರ್ವರೆಲ್ಲ ದೇವಕ ಉಗ್ರಸೇನಾದಿ ರೂಪದಿಂದಲೂ ಅಂಶಾವತರಣ ಮಾಡಿದರು.

ಹೀಗೆಲ್ಲ ದೇವದಾನವರೂ ಅವತರಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಜಗದೀಶ್ವರನನ್ನು ದೇವಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಲು ಬಿನ್ನವಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೆಂದು ವೀಣಾವಿನೋದ ರಸಿಕ

ಮುನಿಗಳಾದ ಪೂಜ್ಯ ನಾರದರು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಒಂದು ಸುರಸಭೆಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಆಸೀನನಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನನ್ನು ಕಂಡು ದಂಡವತ್ ಪ್ರಣಾಮಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ಅಧಿಕ್ಷೇಪಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದರು. "ವೈಕುಂಠಪತೇ! ಭೂಪತಿಗಳ ಭಾರದಿಂದ ಭಗ್ನ ಭುಗ್ನಳಾದ ಭೂದೇವಿಯ ದುಃಖಭಾರವನ್ನು ಕಳೆಯಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಈಗ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಅಂಶಾವತಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದು ವಿಫಲವೇ ಸರಿ. ಮೇದಿನೀ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಮಹಾಪರಾಕ್ರಮ ಶಾಲಿಗಳಾಗಿ ಮೆಲೆತು ನಿಂತ ಈ ಮಹೀಪಾಲ ಕುಲವನ್ನು ದಂಡಿಸಲು ನೀನಿಲ್ಲದೇ ಇತರ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಧರಾದೇವಿಯ ದೈನ್ಯ ದುರವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೂ ದಯೆದುಂಬಿ ನಿನ್ನಾಜ್ಞೆಯಂತೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದರೂ ದಯಾಸಾಗರನೂ ಭೂಕಾಂತನೂ ಆದ ನೀನೇಕೆ ಇನ್ನೂ ಅವತಾರ ಮಾಡಲೊಲ್ಲೆ! ನಿನ್ನಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅವತಾರ ಮಾಡಿದ ದೇವತೆಗಳು ನಿನ್ನನ್ನೇ ನಿರಂತರ ಮನದಲ್ಲಿ ನೆನೆಯುತ್ತ ನಿನ್ನ ಅವತಾರದ ಪ್ರತೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿರುವರು.

ಅದರಂತೆ ತಾರಕಾಮಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಮಧುಸೂದನ! ನೀನು ಸಂಹರಿಸಿದ ದೈತ್ಯದಾನವರೆಲ್ಲರೂ ಆ ಹಿಂದಿನ ದ್ವೇಷವನ್ನು ಮನದಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತೀಕಾರಗೈಯ್ಯಬೇಕೆಂದು ಮರಳಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಯಮುನಾನದಿಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಚಂಡ ಜನಸ್ತೋಮದಿಂದ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಲಿರುವ ಮಥುರಾ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಮಧುವನ ಎಂಬ ಘೋರ ಅರಣ್ಯವಿದ್ದಿತು. ಬಗೆಬಗೆಯ ಹೆಮ್ಮರ ಕಾಡುಕಂಟಿಗಳಿಂದ ನಿಬಿಡವಾದ ಆ ದುರ್ಗಮ-ವಿಪಿನ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಲೋಕಕಂಟಕನಾದ ಮಧು ಎಂಬ ಬಲಾಢ್ಯನಾದ ದುಷ್ಟದಾನವನು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ವೀರ್ಯಮದಲೇಪದಿಂದ ಮತ್ತಚಿತ್ತನಾದ ಲವಣ ಎಂಬ ಮಗನಿದ್ದನು. ಆ ಲವಣಾಸುರನು ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಸ್ಥಾನವಾದ ಆ ಮಧುವನದಲ್ಲಿಯೇ ಇಷ್ಟೋ ವರುಷ ಕ್ರೀಡಾಲೋಲನಾಗಿದ್ದು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಪೀಡೆ ಕೊಡುತ್ತಲಿದ್ದನು.

ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಯೋಧ್ಯಾನಗರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತಃಸ್ಮರಣೀಯನಾದ ಮರ್ಯಾದಾಪುರುಷೋತ್ತಮನೆನಿಸಿದ ಪ್ರಭು ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನು ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಲವಣನು ರಾಮನ ಕಡೆಗೆ ತನ್ನ ದೂತನೊಬ್ಬನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ.

"ರಾಮ! ನಾನು ನಿನ್ನ ವೈರಿಯಿದ್ದು ನನ್ನ ಸ್ಥಾನವಾದರೂ ನಿನ್ನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸೀಮೆಗೆ ಹೊಂದಿಯೇ ಇದೆ. ನಿಜವಾದ ರಾಜರು ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಸೀಮೆಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ನನ್ನಂಥ ಪ್ರಚಂಡ ಶತ್ರುವನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿ ಚಣವೂ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ. ನೀನು

ಪ್ರಜಾಜನರಿಗೆಲ್ಲ ಆದರ್ಶರಾಜನಾಗಿ ಮೆರೆಯಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದರೆ ಮೊದಲು ಬಲದರ್ಪಿತರಾದ ರಿಪುರಾಜರನ್ನು ಉನ್ಮೂಲನ ಮಾಡಬೇಕು.

ದಾಶರಥೇ! ನೀನು ಹೆಂಡತಿಯ ಸಲುವಾಗಿ ಮೋಹದಿಂದ ಅಸಂಖ್ಯ ಸೇನಾ ಪರಿವಾರದಿಂದ ಒಡಗೂಡಿದ ರಾವಣನನ್ನು ಕೊಂದದ್ದು ಬಹಳೇ ನಿಂದ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯವೆಂದು ನನಗೆನಿಸುವದು. ನೀನು ವನವಾಸ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ ವ್ರತ್ಯಸ್ಥನಾಗಿದ್ದರೂ ಮಡದಿಯ ಮೇಲಿನ ಮೋಹದಿಂದ ಹಿಂಸಾಚಾರಕ್ಕಿಳಿದಿದ್ದು ಅಕ್ಷಮ್ಯವಾದ ಅಪರಾಧವಾಗಿದೆ. ನಿನ್ನ ಈ ಗರ್ಹ್ಯವಾದ ಜಘನ್ಯ ಕೃತ್ಯದಿಂದ ಪುಣ್ಯಾಶ್ರಮಗಳಲ್ಲಿರುವ ತಪಸ್ವಿಗಳೆಲ್ಲ ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ತಲೆತಗ್ಗಿಸುವಂತಾಗಿದೆ. ನಿಜವಾದ ತಾಪಸರು ಎಂದಿಗೂ ಸಿಟ್ಟಿಗೇಳುವದಿಲ್ಲ, ಶಸ್ತ್ರವನ್ನೂ ಎತ್ತುವದಿಲ್ಲ, ಹಿಂಸೆಯನ್ನೂ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಧರ್ಮ-ದ್ರೋಹಿಯಾದ ನೀನು ಮಾತ್ರ ಯಃಕಶ್ಚಿತ್ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಲುವಾಗಿ ಕೋಟ್ಯವಧಿ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಕೊಂದು, ರಕ್ತದ ಕಾಲುವೆಯನ್ನು ಹರಿಯಿಸಿ, ಹತ್ಯಾಕಾಂಡ ಹಿಂಸಾತಾಂಡವಗಳನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ವನವಾಸಿಗಳಾದ ತಾಪಸರ ಮೋರೆಗೆಲ್ಲ ಮಸಿಬಳಿದಂತಾಗಿದೆ. ರಾವಣನನ್ನು ಕೊಂದು ಬಂದೆನೆಂದು ನಿನಗೆ ಸೊಕ್ಕು ಬೇಡ. ಸ್ತ್ರೀಲಂಪಟನೂ ಅನಾಚಾರಿಯೂ ಆದ ರಾವಣನು ತನ್ನ ದುರ್ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ತಾನೇ ಸತ್ತುಹೋದಂತಾಗಿದ್ದನು. ಅಂಥ ಸ್ತ್ರೈಣ ದೈತ್ಯನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವದೇನು ಮಹಾ ! ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಾ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದನು.

ಆಗ ರಾಮನು ನಕ್ಕು "ಇಂಥ ಜಂಭ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಾತಿನ ಮಲ್ಲರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಿಕ್ಕೆ ನಾನೇ ಏಕೆ ಹೋಗಬೇಕು ! ನನ್ನ ಕೊನೆಯ ತಮ್ಮನಾದ ಶತ್ರುಘ್ನನೊಬ್ಬನೇ ಸಾಕು. ನೀನು ನಡೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ದೂತನನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸಿದನು.

ರಘುಪತಿಯ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ವೀರ ವಿಕ್ರಮನಾದ ಶತ್ರುಘ್ನನು ಮಧುವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಆ ದಾನವನ ದರ್ಪ ಧ್ವಂಸಮಾಡಿ ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ನಿಶಿತವಾದ ತಲವಾರದಿಂದ ಅವನ ತಲೆಯನ್ನು ಚುಚ್ಚಿ ಕೊಚ್ಚಿ ಒಗೆದನು. ಮತ್ತು ಆ ರಕ್ಕಸನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿಯದಾದ ಆ ಮಧುವನವಲ್ಲಿಯ ಗಿಡ ಗಂಪು ಲತಾ ವಿತಾನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತರಿದೊಗೆದು ಜನರಿಗೆಲ್ಲ ವಾಸಮಾಡಲು ಅನುಕೂಲವಾಗಲೆಂದು ಮಥುರಾ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದನು.

ಅಂದು ಆ ಸುಮಿತ್ರಾನಂದನನು ಕೂಡಿಸಿದ ಆ ಮಥುರಾಪುರಿಯು ಇಂದು ಮುಗಿಲು ಮೋರೆಗೆ ಮುಟ್ಟಿದ್ದ ಅನೇಕ ಗುಡಿಗೋಪುರಗಳಿಂದಲೂ, ಚಂದ್ರ ಚುಂಬಿತವಾದ ಉತ್ತುಂಗ ಪ್ರಾಸಾದ ಶೃಂಗಗಳಿಂದಲೂ, ಜನ ನಿಬಿಡವಾದ ವಿವಿಧ

ವಿಶಾಲ ವೀಥಿಗಳಿಂದಲೂ, ಅನೇಕ ಉದ್ಯಾನ ಉಪವನ ಕ್ಷೇತ್ರಾರಾಮಂಗಳಿಂದಲೂ ಒಡಗೂಡಿ, ಮಿಂಚಿನ ಮೂರುತಿಗಳಂತೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವ ನಾನಾದೇಶದ ನರನಾರಿಯರಿಂದ ನೆಲಕ್ಕಿಳಿದ ಅಮರಾವತಿಯಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಉಗ್ರಸೇನ ಎಂಬ ಭೋಜ-ವಂಶ-ಲಲಾಮನಾದ ಮಹಾರಾಜನು ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ಅತ್ಯಂತ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯಾದ್ದು ದೇವಸೇನಾನಿಯಾದ ಷಣ್ಮುಖನಂತೆ ಸೇನಾಸನ್ನಾಹದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೇ ಪರಿಣತನಿದ್ದನು.

ಭಗವನ್ ! ತಾರಕಾಮಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನೀನು ಕೊಂದ ಕಾಲನೇಮಿ ಎಂಬ ಘೋರಾಕಾರದ ವೀರಾಧಿವೀರನಾದ ಉಗ್ರದಾನವನು ಈಗ ಆ ಉಗ್ರಸೇನ ಮಹಾರಾಜನ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ಕಂಸ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಧರಿಸಿ ಅಖಂಡ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಪ್ರಚಂಡ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಪ್ರಖ್ಯಾತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಕಂಸನು ತನ್ನ ಸಿಂಹಸತ್ವ ಹಾಗೂ ದೋರ್ದಂಡದರ್ಪದಿಂದ ರಾಜಕುಲಕ್ಕೆಲ್ಲ ಧೂಮಕೇತುವಿನಂತಿದ್ದು ನೀತಿಮಾರ್ಗದಿಂದ ಎಂದೋ ಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನನ್ನು ಕಂಡರೇ ರಾಜರಿಗೆಲ್ಲ ಮೃತ್ಯುದರ್ಶನವಾದಂತಾಗುವದು. ಪ್ರಜೆಗಳಿಗಾದರೂ ಭಯಭ್ರಾಂತಿ ಬಂದು ಅವನ ಆ ದಾರುಣವೃತ್ತಿ ದುಷ್ಟ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಅನ್ಯಾಯಾಚರಣೆಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಅವನ ಹೆಸರು ಕೇಳಿದರೆ ನಡುಗುವಂತಾಗಿದೆ. ಅವನಿಂದ ಅವನ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಹಿತವಿಲ್ಲ, ಅವನ ಪ್ರಜರಿಗೆ ಸುಖವಿಲ್ಲ, ಆಪ್ತೇಷ್ಟರಿಗೂ ಅಭಯವಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಭಯಪ್ರದನಾಗಿ, ಯಾವಾಗಲೂ ಸಿಟ್ಟು ಸೊಕ್ಕುಗಳಿಂದ ಉರಿಯುತ್ತ, ನರಭಕ್ಷಕನೂ ಸಾಧು-ಶಿಕ್ಷಕನೂ ಆಗಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುತ್ತ, ದೇವಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಜರೆಯುತ್ತ ಭೂಭಾರನಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ ಅಂದು ನೀನು ಕೊಂದ ಆ ಕಾಲನೇಮಿ.

ಅದರಂತೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪ್ರಚಂಡವಾದ ಅಶ್ವಶಕ್ತಿಯಿಂದ ವಿಶ್ವವನ್ನೇ ನಡುಗಿಸಿದ ಹಯಗ್ರೀವನೆಂಬ ದೈತ್ಯನು ಈಗ ಕೇಶಿ ಎಂಬ ಕಂಸನ ಕಿರಿಯ ತಮ್ಮನಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ಯಾವಾಗಲೂ ವೃಂದಾವನದ ಪುಣ್ಯಭೂಮಿಯ ಸುತ್ತಲೂ ಹೇಕರಿಸುತ್ತ ಸಂಚರಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದವರನ್ನು ಕೊಂದು ನರಮಾಂಸವನ್ನು ತಿಂದು ಮಲೆತು ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ.

ಇದರಂತೆ ಬಲಿಯ ಮಗನಾದ ಅರಿಷ್ಟನು ಗೋ ಗಣಕ್ಕೆಲ್ಲ ಅನಿಷ್ಟಕಾರಕವಾದ ಉನ್ಮತ್ತಘೂಳಿಯಾದರೆ ರಿಷ್ಟನೆಂಬ ದಾನವಶ್ರೇಷ್ಠನು ಕಂಸನ ವಾಹನವಾದ ಆನೆಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಲಂಬಾಸುರನು ಪ್ರಲಂಬಾಸುರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಭಾಂಡೀರವಟವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅಂದಿನ ಖರ ರಾಕ್ಷಸನೇ ಇಂದು ಧೇನುಕಾಸುರನಾಗಿ ತಾಲವನದಲ್ಲಿದ್ದು ಜನರಿಗೆಲ್ಲ ತಾಪದಾಯಕನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಮತ್ತು ಅಂದು ವಾರಾಹ

ಮತ್ತು ಕಿಶೋರ ಎಂಬ ಬಲಿಷ್ಠರಾದ ದೈತ್ಯರು ಈಗ ಮಲ್ಲಯುದ್ಧ ವಿಶಾರದರಾದ ಚಾಣೂರ ಮತ್ತು ಮುಷ್ಟಿಕ ಎಂಬ ಜಗಜಟ್ಟಿಗಳಾಗಿ ಕಂಸನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿರುವರು. ಇದಲ್ಲದೆ ಮುರ ಮತ್ತು ತಾರ ಎಂಬ ದೃಪ್ತದಾನವೇಶ್ವರರಿಬ್ಬರೂ ಧರಣೀಪುತ್ರನಾದ ನರಕಾಸುರನ ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಯೋತಿಷ ಪುರದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆ ದೇವದೇವ! ಅಂದು ನೀನು ವಿನಾಶಗೈದ ರಕ್ಕಸರೆಲ್ಲರೂ ಇದು ಮತ್ತೆ ಮಾನವ ಜನ್ಮವನ್ನು ಪಡೆದು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಜನಪೀಡೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ಹರಿ ಹಾಗೂ ಹರಿಭಕ್ತರನ್ನು ದ್ವೇಷ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ಎಲ್ಲ ದುರುಳದಾನವರ ಸಂಹಾರವು ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅವರು ನಿನ್ನ ಹೊರತು ಬೇರಾರಿಗೂ ಹೆದರುವದಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಮಾತ್ರ ಜಲದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಬೆದರುವರು, ನೆಲದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಹೆದರುವರು. ಗಗನಕ್ಕೇರಿದರೂ ಅಂಜುವರು, ಪಾತಾಳಕ್ಕಿಳಿದರೂ ಅಳುಕುವರು. ಆದುದರಿಂದ ಜಗಜನ್ಮಾದಿಕಾರಣನಾದ ಜಾನ್ಹವೀಜನಕ! ಏಳು, ಕಂಸಾದಿ ಹಿಂಸ್ರ ನೃಶಂಸರಾಕ್ಷಸರ ಕುಲವನ್ನು ವಿಧ್ವಂಸಗೈಯಲು ನರಸಿಂಹ ! ನೀನೇ ನರರೂಪದಿಂದ ಅವತರಿಸು ಏಳು. ನಾನೂ ನಿನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಭೂಮಿಗೆ ಬರುವೆ. ಹರೇ! ಹೊರಡು" ಎಂದು ನಾರದರು ಭಗವಂತನನ್ನು ಭೂಮಿಗೆ ಬರಲು ತ್ವರೆ ಪಡಿಸಿದರು.

ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಭಗವಂತನ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನೂ ಅವನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ತಿಳಿದು ಆ ಸರ್ವಜ್ಞ ಮೂರ್ತಿಗೆ ಕೈಮುಗಿದು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿಗೊಂಡರು.

"ಮುಕುಂದ! ನೀನು ಈಗ ದ್ವಾಪರಾಂತಿಮ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನಾಗಿ ವಸುದೇವ ದೇವಕಿಯರ ಉದರದಿಂದ ತುರುಗಾಹಿಗಳ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ ಮೊದಲು ಗೋಪಾಲಕನಾಗಿ ಬಳಿಕ ಭೂಪಾಲಕರನ್ನೆಲ್ಲ ಆಳಿದು ಕೊನೆಗೆ ವಿಶ್ವಪಾಲಕನಾಗಬೇಕು.

ನಿನ್ನ ಈ ಗೋಪಾಲವಂಶಜನನಕ್ಕೆ ಕಾರಣೀಭೂತವಾದ ಒಂದು ಪೂರ್ವೇತಿಹಾಸವಿದೆ. ಅದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಆಲಿಸು.

ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಹರ್ಷಿಕಶ್ಯಪರು ಮಹಾತ್ಮನಾದ ವರುಣನ ಪಯಸ್ವಿನಿ ಆದ ಆಕಳುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಯಜ್ಞಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಯಾಗವು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ಅವರು ಆ ಆಕಳುಗಳನ್ನು ವರುಣನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದಾಗ ಅವರ ಹೆಂಡದಿರಾದ ಅದಿತಿ ಮತ್ತು ಸುರಭಿಯರು ತಡೆದು "ಅಮೃತದಂತೆ ರುಚಿರಸ್ಯವಾದ, ಕೊಡಕೊಡ ಹಾಲನ್ನು ಹಿಂಡುವ ಈ ಹಸುಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಇರಲಿ. ಇವುಗಳನ್ನು ತಿರುಗಿ ಕೊಡುವದೇ ಬೇಡ" ಎಂದು ನಿಷೇಧ ಮಾಡಿದರು. ತನ್ನ ಮಡದಿಯರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಕಶ್ಯಪರಾದರೂ ಮೋಹದಿಂದ ಕೊಡಗೆಚ್ಚಲಿನ ಆ ವರುಣ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಮರಳಿ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ.

ಆಗ ವರುಣನು ನನ್ನ (ಬ್ರಹ್ಮನ) ಕಡೆಗೆ ಬಂದು ವಂದಿಸಿ "ಗುರುಗಳಾದ ಕಶ್ಯಪರು ನಮ್ಮ ಧೇನುಗಳನ್ನು ವೈಯ್ದಿದ್ದು ತಮ್ಮ ಯಾಜ್ಞಿಕ ಕ್ರಿಯೆ ಮುಗಿದರೂ ತಿರುಗಿ ತಂದು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ದುಗ್ಧಲುಬ್ಧರಾದ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯರ ಮಾತಿಗೆ ಮುಗ್ಧರಾಗಿ ಅವರು ನ್ಯಾಯಮಾರ್ಗದಿಂದ ಚಲಿತರಾಗಿ ಚೌರ್ಯಚರ್ಯೆಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆ ನನ್ನ ಆಕಳುಗಳೆಂದರೆ ಬಯಸಿದಷ್ಟು ಹಾಲನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬೇಡಿದ ವರಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಕೊಡುವ ಕಾಮಧೇನುಗಳೇ. ಇಷ್ಟು ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಹಾಲು ಹೈನ ಅಮೃತಪಾನ ಮಾಡುತ್ತಲಿರುವ ಆ ಗೋವುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಭಾರವೂ ಕೂಡ ನನ್ನ ಮೇಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಅವುಗಳನ್ನು ಹಿಂಡಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟಕೂಡಲೇ ಅವು ಸಪ್ತ ಸಮುದ್ರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ತಿರುಗಾಡಿ ತಮ್ಮ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ತಮ್ಮ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ತಾವು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಸಾಯಂಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಪಾತ್ರೆಗಳು ಹಿಡಿಸಿದಷ್ಟು ಹಾಲನ್ನು ಕೊಡುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ಕ್ಷೀರವಾದರೂ ದೇವತೆಗಳು ಪಾನ ಮಾಡುವ ಅಮೃತದಕಿಂತಲೂ ರುಚಿಯಿದ್ದು ಶುಚಿಯಿದ್ದು ಎಂದಿಗೂ ಅವುಗಳ ಹೈನವು ಕುಂದುವದೂ ಇಲ್ಲ ಕಡಿಮೆಯೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ.

ಇಂಥ ದಿವ್ಯವಾದ ನನ್ನ ಆಕಳಗಳನ್ನು ತುಡುಗು ಮಾಡಿ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಧೈರ್ಯ ಶೌರ್ಯಗಳು ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳಾದ ಕಶ್ಯಪರ ಹೊರತು ಬೇರಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ಅವರು ಗುರುಗಳಾದರೇನಾಯಿತು ? ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿದರೆ ಶಾಸನವನ್ನು ಮಾಡಲೇಬೇಕು.

ರಾಜನಿರಲಿ ಗುರುವಿರಲಿ ಹಿರಿಯನಿರಲಿ ಯಾರೇ ಇದ್ದರೂ-ನಾವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರೇ! ನೀವಂತೂ-ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಶಿಕ್ಷಾ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಅಧಿಕಾರವುಳ್ಳವರು. ತಮ್ಮ ಮುಂಗೈ ಜೋರಿನ ಮೇಲೆ ಮನಬಂದಂತೆ ನಡೆಯುವ ಉತ್ಪಥಗಾಮಿಗಳಾದ ದೊಡ್ಡವರಿಗೆ ದಂಡದೋಷಗಳೊಂದೂ ಇಲ್ಲವೇದಾದರೆ ಧರ್ಮಕರ್ಮ ರೀತಿನೀತಿಗಳ ಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟಲೆಗಳೆಲ್ಲ ಸಡಿಲಾಗಿ ಅನವಸ್ಥೆಯಾದೀತು.

ಅದೇಸೇ ಇರಲಿ ಈಗ ಪ್ರಾಣ ಸರ್ವಸ್ವವಾದ ಆ ನನ್ನ ಆಕಳುಗಳನ್ನು ಬೇಗನೇ ನನಗೆ ಮರಳಿ ಕೊಡಿಸಿರಿ. ಅವೇ ನನಗೆ ದೇವತೆಗಳು. ದೇವೇಶ! ಗೋಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಕಾಯುವದು ತಮ್ಮ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಮೊದಲು ಈ ಆ ನನ್ನ ಗೋಗಳನ್ನು ಕಾಯ್ದರೆ ಅದರಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸಿದಂತಾಗುವದು. ಅದರಿಂದ ಜಗತ್ತನೇ ರಕ್ಷಿಸಿದಂತಾಗುವದು."

ವರುಣನ ಈ ಸಕರುಣ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾನು ಕಶ್ಯಪನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮನದಂದು ಅವನಿಗೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ "ಕಶ್ಯಪ! ನೀನು ಯಾವ ಅಂಶದಿಂದ ಗೋಗ

ಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿರುವಿಯೋ ಅದೇ ಅಂಶದಿಂದ ಅದೇ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಸುದೇವ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ತುರುಗಾಹಿಯಾಗಿ ಜನಿಸುವಿ. ಈ ನಿನ್ನ ಮಡದಿಯರಾದ ಅದಿತಿ ಸುರಭಿಯರಾದರೂ ದೇವಕೀ ರೋಹಿಣಿಯರೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಗೋಪಿಕಾ ಸ್ತ್ರೀಯರಾಗಿ ನಿನ್ನ ಜೊತೆಗೇ ಬರುವರು.'' ಎಂದು ಶಾಪಕೊಟ್ಟೆನು.

ಅದರಂತೆ ಅವನೀಗ ತನ್ನ ಇಬ್ಬರೂ ಪತ್ನಿಯರೊಂದಿಗೆ ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಗೋವರ್ಧನ ಪರ್ವತದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಸನಿಗೆ ಕರಕೊಡುವ ಗವಳಿಗನಾಗಿ ವಾಸಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.

ಜಗದೀಶ್ವರ ! ನೀನೀಗ ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಸುದೇವನಿಂದ ದೇವಕಿಯಲ್ಲಿ ಗೋಪಾಲ ಬಾಲಕನಾಗಿ ಶಿಶುರೂಪದಿಂದ ಅವತರಿಸು.

ಯೋಗ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಈ ನಿನ್ನ ಮೂಲರೂಪವನ್ನು ಆಚ್ಛಾದನ ಗೊಳಿಸಿ ನಿನಗಾಗಿ ಬಹುದಿನ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿದ ವಸುದೇವ ದೇವಕೀ ರೋಹಿಣಿಯರನ್ನೂ, ಅದೇ ಕಶ್ಯಪ ದಂಪತಿಗಳ ಇನ್ನೊಂದು ಅಂಶವಾದ ಯಶೋದಾನಂದ ಗೋಪರನ್ನೂ ನೀನು ನಂದಕಂದ ಮುಕುಂದ ಗೋವಿಂದ ರೂಪದಿಂದ ಆನಂದ ಪಡಿಸು. ನಿನ್ನ ಸಹವಾಸಲಾಭಕ್ಕಾಗಿ ಕಾದು ಕುಳಿತ ಸಾವಿರಾರು ಗೋಪ ಕನ್ನೆಯರೊಡನೆ ಶರಚ್ಚಂದ್ರ-ಚಂದ್ರಿಕಾವದಾತವಾದ ರಮಣೀಯ-ರಸರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ರಾಸ ಕ್ರೀಡೆಯನ್ನಾಡಿ, ಹಸಿರು ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡಿ, ಮಧುರ-ಮುರಲೀ-ನಿನಾದದಿಂದ ದಿವ್ಯ-ಸಂಗೀತವನ್ನು ಹಾಡಿ, ಯಮುನೆಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಆಡಿ, ತೀರದಲ್ಲಿ ಓಡಿ, ಹಾಲು ಕದ್ದು, ಬೆಣ್ಣೆ ಮೆದ್ದು, ಮುದ್ದುರಂಗನ ವೇಷದಿಂದ ಭೂಲೋಕದ ಭಕ್ತರನ್ನೆಲ್ಲ ಉದ್ಧಾರಮಾಡು. ನಿನ್ನ ನಿರಂತರ ಚರಣ ಸೇವಕರಾದ ಏಕಾಂತ ಭಕ್ತರೆಲ್ಲರೂ ಗೋಪಾಲ ಬಾಲಕರಾಗಿ ನಿನ್ನ ಗವಳಿಗ ಗೆಳೆಯರಾಗಿ ಬರಲಿರುವರು. ವಸುದೇವನ ಜೀವಿತವೇ ಧನ್ಯ ಮಾನ್ಯವಾಗಲಿರುವುದು. ಮುರವೈರಿಯೇ ! ಆ ಅದಿತಿ ಕಶ್ಯಪರ ಹೊರತು ನಿನ್ನನ್ನು ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಧರಿಸುವ ದಿವ್ಯ ತಪಸ್ಸು ಭವ್ಯಪುಣ್ಯ ಯಾರಿಗಿದೆ! ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಬೇಗನೇ ಅವರಲ್ಲಿ ಅವತಾರಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ತೆರಳು. ಈ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ನಿನಗೆ ಮಂಗಲಾಶಾಸನಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ವಿಜಯ ಗೀತಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ'' ಎಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿಗೊಂಡು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು ಆ ಹಂಸವಾಹನರು.

ಆಗ ಭಗವಂತನು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸಿ ಕ್ಷೀರ ಸಾಗರದ ಆ ತೀರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮೇರುಪರ್ವತದ ಎಂಬ ಪಾರ್ವತಿ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮೂಲರೂಪವನ್ನಿಟ್ಟು, ಭೂತಲಕ್ಕೆ ಬಂದು ವಸುದೇವನ ಮನೆಯನ್ನು ಭಾಗ್ಯದೇವತೆಯಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

ಭಗವಂತನು ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಇತರ ದೇವತೆ
ಒಂದೊಂದು ಅಂಶದಿಂದ ಅವತೀರ್ಣರಾದದ್ದನ್ನು ತಿಳಿದು ಕಂಸನಿಗೆ ಅವನ
ಣವು ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿಸಲು ನಾರದರು ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟ
ಹೊರಟರು.

ಮೊದಲು ಅಲ್ಲಿಯ ಊರಹೊರಗಿನ ಉಪವನದಲ್ಲಿ ಇಳಿದು ದೂ
ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ಕಂಸನಿಗೆ ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದರು. ನಾರದರ ಆಗಮನದ ಶುಭ ವಾ
ಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಕಂಸನು ಊರಹೊರಗಿನ ನಗರವನಕ್ಕೆ ಬಂದು, ತರುಣ ತರಣಿಯ
ತೇಜೋಭಾಸುರವಾದ ದಿವ್ಯ ದೇಹದಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಲಿರುವ ಮುನಿಯನ್ನು ಕಂ
ವಂದಿಸಿ, ಅರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ, ದಿವ್ಯಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿದನು.

ಆಗ ನಾರದರು ಅವನ ಸುಮಾಸತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿ "ಕಂಸ ! ನಾ
ನಿನಗೊಂದು ರಹಸ್ಯವಾದ ಸಮಾಚಾರನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ" ಎಂ
ಉಪಕ್ರಮಿಸಿ ಹೇಳಹತ್ತಿದರು.

''ಮಥುರಾನಾಥ! ತ್ರಿಲೋಕ ಸಂಚಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಸದಾ ತಿರುಗುತ್ತ
ಇರುವ ನಾನು ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ಸ್ವರ್ಗ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿರುವ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯ
ತಿರುಗಾಡಿ, ಇಂದ್ರನ ನಂದನವನದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆದು, ಕುಬೇರನ ಚೈತ್ರ
ವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು, ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಿಯ ಮಿತ್ರವಾದ ಮೇರು ಪರ್ವ
ಬಂದೆನು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಣಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳನ್ನೂ ಪರಿಹರಿಸ
ಆಕಾಶ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸ್ನಾನಮಾಡಿಕೊಂಡು ಉಳಿದ ತೀರ್ಥೋ
ದಕಗಳನ್ನೂ ಸ್ಪರ್ಶಮಾಡಿ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದೆನು. ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳ ವ
ಘೋಷ, ದೇವತೆಗಳ ಪ್ರಾರ್ಥನಾಮಂತ್ರ, ಗಂಧರ್ವರ ಗಾಯನ, ಅಪ್ಸರೆಯ
ನರ್ತನ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಆ ಸತ್ಯ ಲೋಕವು ದುಮುದುಮುಸಿ ಹೋಗಿತ
ಇಂಥ ದಿವ್ಯವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಸದನವನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿ ಧನ್ಯನಾದೆ.

ಆದರೆ ಕಂಸ ! ನಾನು ಮೇರುಪರ್ವತದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಒಂದು ಸಂ
ನಡೆಯಿತು.

ಒಂದು ದಿನ ನಾನು ನನ್ನ ಮಧುರಾಲಾಪಿನಿಯಾದ ವೀಣೆಯು ತರಳ ತಂತಿಗಳ
ವಿರಳ ಬೆರಳುಗಳಿಂದ ಮೆಲ್ಲನೆ ಮೀಟುತ್ತ ಮೇರುಶಿಖರಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಸ
ದೇವತೆಗಳೂ ನೆರೆದು ಒಂದು ಪ್ರಚಂಡ ಬ್ರಹ್ಮ ಸಭೆ ನಡೆದಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ
ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಭದ್ರಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆಯ

ುತ್ತಲಿರುವಾಗ ನಾನೂ ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತು ತುಸು ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಕೇಳಿದೆ.
ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಸೋದರ ಪರಿವಾರ ಸಹಿತವಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರ
ಿಸಿ ಮಾತಾಡುತ್ತಿರುವದು ನನಗೆ ಕೇಳಿಸಿತು.

ಆಗ ನನಗೆ ಕೇಳಿಸಿದ ಮಾತಿನ ತಾತ್ಪರ್ಯವಿಷ್ಟೇ- ಈ ಮಥುರಾಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ
ನಿನ್ನ ಕೊನೆಯ ತಂಗಿಯಾದ ದೇವಕಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಲಿರುವ
ನೆಯ ಗರ್ಭವೇ ನಿನಗೆ ಮೃತ್ಯುವಾಗುವದು. ಯಾಕಂದರೆ ಆ ಅಷ್ಟಮ
ವೇ ದೇವತೆಗಳ ಆಧಾರ. ಸ್ವರ್ಗದ ಸರ್ವಸ್ವ. ವೇದ ಗುಹ್ಯ. ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ
ಧೇನು.

ಅವನೇ ದೇವ-ದೇವೋತ್ತಮನಾದ ಪರಾತ್ಪರ ಪರಂಜ್ಯೋತಿಯಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮ.
ಕ್ಕೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದವನೂ ಅವನೇ. ಮುಂದೆ ಸಂಹರಿಸುವವನೂ ಅವನೇ.
ಆದರೆ ಕಂಸ ! ಇಂಥ ಪರಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಮರಣಬಂದರೆ ನಿಜವಾಗಿ ನಿನಗೆ
ಶ್ಲಾಘನೀಯವೇ. ಅದು ನಿಶ್ಚಿತವೇ ಆದರೂ ಶಕ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ಬದುಕುವ
ುತ್ನ ಮಾಡುವದು ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ.

ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ಪ್ರೇಮ ಪಕ್ಷಪಾತಗಳಿದ್ದುದರಿಂದ
ಯ ಭಾವನೆಯಿಂದ ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಈ ಸಮಾಚಾರನ್ನು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಸಲು ಬಂದಿ
ನೀನು ಆ ದೇವಕಿಯ ಗರ್ಭವನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸು. ನಿನಗೆ
ಣವಾಗಲಿ ನಾನು ಬರುವೆ "

ನಾರದರು ಹೋದ ಬಳಿಕ ಅವರ ಮಾತನ್ನೇ ಮೆಲುಕು ಹಾಕುತ್ತ ಕೆಲ ನಿಮಿಷ
ಚಿಸಿ ಬಳಿಕ ಕಂಸನು ಗಹಗಹಿಸಿ ನಗಹತ್ತಿದನು.

ತನ್ನೆದುರಿಗಿರುವ ಭೃತ್ಯಪರಿವಾರದವರನ್ನು ಕುರಿತು ಕಂಸನು " ಈ ನಕ
ನಾರದನು ಒಳ್ಳೆಯ ಹಾಸ್ಯಗಾರನಾದರೂ ಅಷ್ಟು ಬುದ್ಧಿವಂತನಲ್ಲ. ದೇವತೆ
ವಿನೋದಕ್ಕಾಗಿ ಏನಾದರೂ ಹೇಳಿದಕೂಡಲೇ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಅದನ್ನು ಸತ್ಯ
ಭ್ರಮಿಸಿ ತಾನೂ ಬೆದರಿ ಜನರಿಗೂ ಹೇಳಿ ಹೆದರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ನನ್ನನ್ನು
ಇಂದ್ರಾದಿ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೂ ಕೂಡಿ ಮಲಗಿದಾಗ ಮೈಮರೆತಾಗ ಕೂಡ
ಸುವದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಉದ್ದಂಡವಾದ ಭುಜದಂಡಗಳಿಂದ ಅಖಂಡ ಧರಾ
ತಲವನ್ನೇ ತೂರಿಹಿಡಿಯಬಲ್ಲ ಈ ಕಂಸನನ್ನು ಅದಾವನು ಅಂಜಿಸಬಲ್ಲನು !

ನಾನು ಇಂದಿನಿಂದ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳ ಹಾಗೂ ದೇವಾನುಚರರಾದ ಪಶುಪಕ್ಷಿ
ಮುಂಜರ ಸಂಹಾರ ಸತ್ರವನ್ನೇ ಆರಂಭಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಎಲೇ ! ಕೇಶಿ, ಪ್ರಲಂಬ, ಧೇನುಕ, ಅರಿಷ್ಟ, ಪೂತನಾ, ಕಾಲಿಯ ಮೊದಲಾ
ನನ್ನ ದೈತ್ಯಬಂಧುಗಳೇ ! ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಇಂದಿನಿಂದ ಮನಬಂದ ವೇಷ ಭೂಷಣ
ರೂಪಗಳಿಂದ ಇಡೀ ಪೃಥ್ವೀತಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಸುತ್ತಿರಿ. ನಮ್ಮ ಪಕ್ಷವನ್ನು ನಿಂದಿಸಿ
ನುಡಿಯುವವರನ್ನು ಕಂಡಲ್ಲಿ ತುಂಡರಿಸಿರಿ. ನಾರದನು ಎಂಟನೆಯ ಗರ್ಭದಿಂದ
ನಮಗೆ ಭಯವುಂಟೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾರು ಯಾರು ಗರ್ಭಿಣಿಯ
ರಿದ್ದಾರೆನ್ನುವದನ್ನೂ ನೀವು ಶೋಧಮಾಡಿ ಸಂಹರಿಸಿರಿ.

ಆದರೆ ನೀವಾರೂ ಕಲಹ–ಕೇಲೀ–ಪ್ರಿಯನಾದ ನಾರದನ ಪೊಳ್ಳುನುಡಿಗಳನ್ನ
ಕೇಳಿ ಹೆದರುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ನನ್ನಂಥ ಲೋಕೈಕ-ವಿಕ್ರಾಂತನಾದ ವೀರವರೇಣ್ಯನಾ
ನಾಯಕನನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ ನಿಮಗೆ ಯಾತರ ಭಯ !

ಚೇಷ್ಟೆಗಾರನಾದ ಆ ನಾರದನು ಸದಾ ಕಲಹಪ್ರಿಯ. ಎಂಥ ಸ್ನೇಹಿತರ
ಲ್ಲಿಯೂ ಅಂತಸ್ತಾಪದಿಂದ ಒಡಕು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಕಾದಾಟ ಹಚ್ಚಿ ಮೋಜು ನೋಡ
ವನು. ಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕತ್ತರಿಯ ಗೆರೆಯಿದ್ದ ಅವನು ಚಂಚಲ ಚರಣಗಳಿಂದ ಎ
ಕಡೆಗೂ ಸಂಚರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಿಕೊಡುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಯುಕ್ತಿಪ್ರಯುಕ್ತಿಗಳಿಂ
ರಾಜ ಮಹಾರಾಜರ ಅಂತಃಛಿದ್ರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿದು, ಪರಸ್ಪರ ಚಾಡಿ ಹೇಳಿ, ಕಿ
ಯೂದಿ, ಕಿಡಿ ಕಿಚ್ಚಾಗುವಂತೆ ಕಲಹಾಗ್ನಿಗೆ ಗಾಳಿಹಾಕುವದೇ ಅವನ ಸ್ವಭಾವವಾಗಿದೆ.
ಹಿಂದೆ ನಡೆದ ಎಷ್ಟೋ ಯುದ್ಧಗಳಿಗೆ ಅವನೇ ಕಾರಣನಾಗಿದ್ದ ಈಗಲಾದರೂ ಅ
ದೇವತೆಗಳ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ತೋಳ ತಿಟ್ಟೆಯನ್ನು ತೀರಿಸಲು ಆ ವಾಚಾಲ ವಿದೂ
ಷಕನು ಒಳ್ಳೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈ ನೆವದಿಂದ ದೈವತದಲದ ಬಲ
ವನ್ನೆಲ್ಲ ಒರಿಸಿಹಾಕುವೆನು" ಎಂದು ಏನೇನೋ ಬಡಬಡಿಸುತ್ತ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ
ಹೆದರಿದರೂ ಬಹಿರಂಗದಲ್ಲಿ ಬಢಾಯಿ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಉರಿಯುವ ಹೃದಯ
ದಿಂದಲೇ ಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

ಆ ಬಳಿಕ ಅವನು ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಆಪ್ತ ಸಚಿವರನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡ
ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ದೇವಕಿಯ ಗರ್ಭನಿರ್ಭೇದಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬದ್ಧಕಂಕಣರಾಗಿ ನಿಲ್ಲಲು ಹೇ
ದನು. 'ನಾರದನು ಎಂಟನೆಯ ಗರ್ಭದಿಂದ ಮರಣಯೋಗವುಂಟು'' ಎಂದು ಹೇ
ದರೂ ನಾವು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೇ ಅವಳ ಏಳೂ ಗರ್ಭಗಳನ್ನೂ ನಾಶಪಡಿಸಿ ಎಂಟ
ನೆಯದನ್ನೂ ವಿಧ್ವಂಸಗೊಳಿಸುವಾ. ಸಂಶಯವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅದರ ಮೂಲವನ್ನ
ನಿರ್ಮೂಲಮಾಡಿ ಭಯದ ಅಂಕುರವೇ ಹುಟ್ಟದಂತೆ ಮಾಡುವದು ಬುದ್ಧಿವಂತರ
ಲಕ್ಷಣ.

ನನ್ನ ತಂಗಿಯಾದ ದೇವಕಿಯು ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿ ತಿಂದುಂಡು ಾತಿಥ್ಯವನ್ನು ಭೋಗಿಸುತ್ತ ನಿಶ್ಚಿಂತಳಾಗಿರಲಿ. ಮನೆಯಲ್ಲಿಯ ಹಿರಿಯ ಹೆಣ್ಣು ಕ್ಕಳಿಗೆ ಅವಳು ಋತುಮತಿಯಾದ ದಿನವನ್ನು ಲೆಕ್ಕದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಗರ್ಭಧಾರಣೆಯ ಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಎಣಿಸಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಿರಿ. ಗರ್ಭಧಾರಣೆಯಾ ದ್ದು ನಿಶ್ಚಿತವೆಂದು ತಿಳಿದಕೂಡಲೇ ಅವಳಿಗೆ ಏನೂ ಸಂದೇಹಬಾರದಂತೆ ನನ್ನ ವು ಗುಪ್ತಚಾರರು ಅವಳನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಲಿರಲಿ ಹತ್ತು ತಿಂಗಳ ತುಂಬಿದ ಕ ಮುಂದಿನದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಹೆಂಗಳೆಯರಿರುವಲ್ಲಿ ುದೇವನು ಮಾತ್ರ ಮೇಲಿಂದಮೇಲೆ ಬಂದು ಹೋಗದಂತೆ ನಮ್ಮ ಅಂತಃಪುರದ ರಕ್ಷಕರಾದ ಮುದುಕಿಯರೂ ಷಂಢರೂ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕಾಯುತ್ತ ಲಿ. ಯಾಕಂದರೆ ಅವನು ಯಾವ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳನ್ನು ಒಡೆದುಕೊಂಡು ವಾಗ ಗರ್ಭವನ್ನು ವೈಯುಕ್ಯವನೋ ನಿಯಮವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಪ್ತಚಾರರಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವ ಕಲ್ಪನೆಯು ಕೂಡ ಅವನಿಗೆ ಬಂದಿರಬಾರದು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ನವೀ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದ ನಾನು ವಿಪರೀತವಾದ ದೈವವನ್ನೂ ಕೂಡ ಅನುಕೂಲ ಡಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲೆ. ನಮ್ಮಂಥವರು ಮಂತ್ರ ಔಷಧ ಮತ್ತು ಸರಿಯಾದ ಪ್ರಯತ್ನ ಂದ ಎಂಥ ವಿಮುಖವಾದ ದೈವವನ್ನಾದರೂ ತಿರುಗಿಸಿ ನಮ್ಮ ಪೌರುಷಾಧೀನ ನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲೆವು.''

ಹೀಗೆ ಕಂಸನು ನಾರದರಿಂದ ತನ್ನ ಸಾವಿನ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿದು ದೇವ ು ಗರ್ಭನಾಶಮಾಡಲು ಮಂತ್ರಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆ ನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲಿರುವಾಗ ಇತ್ತ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಕಂಸನು ಏಳು ಗರ್ಭಗಳನ್ನು ಂದ ಬಳಿಕ ತಾನು ಎಂಟನೆಯ ಗರ್ಭವಾಗಿ ದೇವಕಿಯ ಜಠರದಲ್ಲಿ ಅವತಾರ ಡಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿದನು. ಆಗ ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಪಾತಾಳ ಲೋಕದೆಡೆ ುದಿತು.

ಅಲ್ಲಿ ಹಂಸ, ಸುವಿಕ್ರಮ, ಕ್ರೋಧ, ದಮನ, ರಿಪುಮರ್ದನ, ಮತ್ತು ಕ್ರೋಧ ತಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾದ ಷಡ್ಗರ್ಭಸಂಜ್ಞಿತರಾದ ಆರು ಜನ ತ್ಯ ಬಂಧುಗಳು ಆ ಪಾತಾಲತಲದ ಜಲಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವಿತುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅಮೃತ ಪಾನಮಾಡಿದ ದೇವತೆಗಳಂತೆ ಬಹಳ ವರ್ಚಸ್ವಿಗಳೂ ಮತ್ತು ರಣವಿಕ್ರಾಂತರೂ ೆ ಅವರು ಆರೂ ಜನರೂ ಕಾಲನೇಮಿಯ ಮಕ್ಕಳಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ತ್ಯಜಾತಿಗುರುವಾದ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಂದೆಯತಂದೆಯೂ ಸರ್ವ ೋಕಪಿತಾಮಹರೂ ಆದ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರನ್ನೇ ಕುರಿತು ತೀವ್ರತರವಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಡಿದರು. ಮಹಾಮುನಿಗಳಂತೆ ಜಟಾಮಂಡಲ ಧಾರಣೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಉತ್ಕಟ

ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಘೋರತರವಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲಿರುವ ಅವರ ತಪಸ್ಸಿಗೆ
ಮೆಚ್ಚಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಪ್ರಸನ್ನರಾಗಿ "ಎಲೋ ದೈತ್ಯ ಬಾಲಕರೇ ! ನಿಮ್ಮ
ದಾರುಣವಾದ ತಪಶ್ಚರ್ಯೆಯಿಂದ ನಾನು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಿಮಗೆ ಬೇಕಾ
ವರವನ್ನು ಬೇಡಿರಿ" ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಆಗ ಸಮಾನವಾದ ಏಕ ಪ್ರಕಾರಕ ಅಶೋತ್ತರ ಹಿತಾಹಿತಗಳುಳ್ಳ ಆ ದಾ
ವೇಂದ್ರನಂದನರು ಆನಂದದಿಂದ "ಶಾರದಾಪತೇ ! ತಾವು ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಕರುಣಾ
ನ್ಮುಖರಾಗಿದ್ದರೆ ನಮಗೆ ದೇವದಾನವ ಸರ್ಪಾದಿಗಳಿಂದಲೂ ಹಾಗು ಮಹರ್ಷಿಗ
ಅಮೋಘ ಅಸ್ತ್ರವಾದ ಶಾಪಕೋಪಾಕ್ಷರಗಳ ಮೂಲಕವೂ ಮರಣವು ಬಾರದಂ
ವರ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು" ಬೇಡಿಕೊಂಡರು. ಅದಕ್ಕೆ ವಿಧಾತೃವು ಹಾಗೇ ಆಗ
ಎಂದು ವರ ಕೊಟ್ಟು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದರು.

ಇದನ್ನು ತಿಳಿದ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವು ಅವರ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟಾಗಿ "ಮೂರ್ಖ
ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲ ದೈತ್ಯರಿಗೂ ಅಧಿಪತಿಯಾದ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನೀವು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರನ್ನು ಆ
ಧಿಸಿದ್ದರಿಂದ ನೀವು ನನಗೆ ಇಂದಿನಿಂದ ವೈರಿಗಳೆಂದೇ ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಷಡ್ಗರ್ಭರ
ವಿಶಿಷ್ಟನಾಮದಿಂದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸಿದ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ಕಾಲನೇಮಿಯೇ ಕಂಸ ರೂ
ದಿಂದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೇ ಕೊಂದು ಬಿಡಲಿ" ಎಂದು ಶಾಪಕೊಟ್ಟನು.

ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿದು ಸರ್ವಜ್ಞ ಶಿಖಾಮಣಿಯೂ ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿಯೂ ಆ
ಹೃಷೀಕೇಶನು ಪಾತಾಳಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಕಾಲನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಕವಲಿತರಾ
ನೀರಿನಾಳದಲ್ಲಿ ಸುಪ್ತರಾದ ಆ ಷಡ್ಗರ್ಭದಾನವರ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಸ್ವಪ್ನರೂಪದಿ
ಶ್ರೀಹರಿಯು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅವರ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಸೆಳೆದು ತನ್ನ ಯೋಗ ಮಾಯೆಯ
ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು "ಭದ್ರೆ ! ಈ ಷಡ್ಗರ್ಭದೈತ್ಯರನ್ನು ನೀನು ಕೊಂಡೊಯ್ದು
ಒಂದಾದ ಬಳಿಕ ಒಂದರಂತೆ ದೇವಕೀ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸು. ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೆ
ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನಾಗಿ ಕಂಸನು ಕೊಂದು ಈ ಆರೂ ಜನರನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿದರೂ ಅವ
ನಿಜವಾದ ವೈರಿ ಸಾಯದ್ದರಿಂದ ಅವನ ಶ್ರಮವೆಲ್ಲ ವ್ಯರ್ಥವೇ ಆಗುವದು. ನೀನಿ
ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ನಾನು ಪರಮಾನುಗ್ರಹ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ
ಅದರಿಂದ ಮಹಾ ಮಾಯೆ ! ನೀನು ಈ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಜನರಿಂದಲ
"ದೇವಿ" ಎಂತೆಂದೇ ಉಪಾಸಿಸಲ್ಪಡುವಿ.

ದೇವಕಿಯು ಏಳನೆಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ನನ್ನದೇ ಅಂಶವಿದ್ದು ಅವನು ನನ್ನ ಅಣ
ನಾಗಲಿರುವನು. ಆ ಏಳನೆಯ ಗರ್ಭಕ್ಕೆ ಏಳು ತಿಂಗಳಾದ ಕೂಡಲೇ ದೇವಕಿಯ
ಗರ್ಭದಿಂದ ಅದನ್ನು ಸೆಳೆದೊಯ್ದು ವಸುದೇವನ ಹಿರಿಯ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ರೋಹಿ

ಉದರದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಗರ್ಭದಿಂದ ಗರ್ಭಕ್ಕೆ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡೊ
ದ್ದರಿಂದ ಚೆಲುವಿನ ಚಂದ್ರಾಮನಂತಿದ್ದ ಆ ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಸಂಕರ್ಷಣ ಎಂಬ
ು ಬರಲಿರುವದು. ಆಗ ಜನರೆಲ್ಲರೂ 'ಕಂಸನ ಅಂಜಿಕೆಯಿಂದ ದೇವಕಿಯು
ಯು ಗರ್ಭಪಾತವಾಗಿ ಹೊಟ್ಟೆ ಬಿದ್ದಿತೆಂದು' ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರು.

ಇದಾದ ಬಳಿಕ ದೇವಕೀ ದೇವಿಯು ಎಂಟನೆಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸ್ವತಃ ನಾನೇ
ತನಾಗಲಿರುವೆನು. ಇದೇ ಎಂಟನೆಯು ಗರ್ಭವಾದುದರಿಂದ ಇದರಿಂದಲೇ
ಮೃತ್ಯು ಎಂದು ತಿಳಿದ ಕಂಸನು ಅದನ್ನು ನಾಶಮಾಡಲು ವಿಶ್ವಪ್ರಯತ್ನ
ಲಿರುವನು

ವಸುದೇವನ ಆಪ್ತಮಿತ್ರನಾದ ನಂದಗೋಪನಿಗೆ ಗವಳಿಗರ ಕುಲಕ್ಕೆ ಭೂಷಣ
ುಳಾದ ಯಶೋದೆ ಎಂಬ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಪತ್ನಿಯಿರುವಳು. ಶ್ರಾವಣ ಕೃಷ್ಣ
ನವಮಿಯದಿನ ನೀನು ಆ ಯಶೋದೆಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಅಣ್ಣ
ಂದಿರಲ್ಲಿ ಒಂಬತ್ತನೆಯವಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಬಾ. ನಾನಾದರೂ ಅದೇ ಶ್ರಾವಣ ವದ್ಯ
ಯಂದಿನ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಭಿಜಿತ್ ಎಂಬ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ
ವಾಗಿ ದೇವಕಿಯ ಗರ್ಭದಿಂದ ಪ್ರಾದುರ್ಭೂತನಾಗುವೆನು.

ಹೀಗೆ ನಾನು ಮತ್ತು ನೀನು ಇಬ್ಬರೂ ಎಂಟನೆಯ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದೇ
ಂದೇ ರಾತ್ರಿ ಸುಮಾರು ಒಂದೇಕಾಲಕ್ಕೆ ಜನಿಸಿ ಕಂಸನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಉದ್ದೇಶ
ಗರ್ಭಗಳನ್ನು ಅದಲುಬದಲು ಮಾಡುವ ಅಂದರೆ ಹುಟ್ಟಿದಕೂಡಲೇ
ದೇವಕಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಯಶೋದೆಯ ಬಳಿಗೆ ಸಾರುವೆನು. ನೀನು ಅವಳನ್ನು
ದೇವಕಿಯ ಹತ್ತಿರಬಾ, ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಈ ಗರ್ಭವಿನಿಮಯದಿಂದ ಮೂಢನಾದ
ು ನಿನ್ನನ್ನೇ ತನಗೆ ಮೃತ್ಯುರೂಪವಾದ ದೇವಕಿಯ ಎಂಟನೆಯ ಗರ್ಭವೆಂದು
ಕಾಲುಹಿಡಿದೆತ್ತಿ ಕಲ್ಲುಬಂಡೆಯಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಅಪ್ಪಳಿಸಹೋಗುವನು.
ನೀನು ಅವನ ಕೈಯಿಂದ ಕೂಡಲೇ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಮುಗಿಲಿಗೆ ಜಿಗಿದು ಪಾರಾಗಿ
ಶಾಶ್ವತವಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುವಿ.

ಆಗ ಗಗನಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಕುಗೊಳಿಸುವ ನಿನಗೆ ನನ್ನ ದೇಹಕಾಂತಿಯಂತೆ ಕಪ್ಪಾ
ಒಪ್ಪುವ ಒಳ್ಳೆಯಬಣ್ಣವಿದ್ದು ನಿನ್ನ ಮುಖಚರ್ಯೆಯು ನನ್ನ ಅಣ್ಣನಾದ
ವನಂತಿರುವದು. ನನ್ನ ಉದ್ದಂಡ ತೋಳುಗಳಂತೆ ನಿನ್ನ ಬಾಹುಗಳಾದರೂ
ವಿದ್ದು ನೀನು ಮೂರುಧಾರೆಯ ತ್ರಿಶೂಲ, ಬಂಗಾರ ಹಿಡಿಕೆಯ ಖಡ್ಗ, ಮಧು
, ಮತ್ತು ಒಂದು ವಿಮಲ ಕಮಲವನೂ ಧರಿಸಿರುವಿ. ನೀಲವರ್ಣದ ರೇಷಿ
ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಉಟ್ಟು ಪೀತಾಂಬರದ ಮೇಲುದವನ್ನು ಹೊದ್ದುಕೊಂಡು,

ಶಶಿ ಪ್ರಭೆಯಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ ಹಾರವನ್ನು ವಕ್ಷಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಧರಿಸುವೆ. ದೇವಿ ! ನಿನ್ನ ಮುಖವು ದಿವ್ಯವಾದ ಕರ್ಣ ಕುಂಡಲಗಳಿಂದ ಚಂದ್ರಮಂಡಲದಂತೆ ವಿರಾಜಿಸುವದು. ಅದರ ಮೇಲೆ ಮನೋಹರವಾದ ಕೇಶ ಕಲಾಪಗಳಮೇಲೆ ಇರಿಸಿದ ಆ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಮುಕುಟವು ನಿನ್ನ ಕಟ್ಟಿದ ಕುರುಳುಗಳಿಗೆ ಕಳೆಯು ಕಳಸವಿಟ್ಟಂತೆ ಒಳ್ಳೆ ಒಪ್ಪುವದು. ಭುಜಗಭೀಷಣವಾದ ಬಾಹುಗಳಿಂದ ದಶದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬೆಳಗುವ ನಿನ್ನ ತೋಳ ಬಂದಿಗಳಲ್ಲಿ ನವಿಲು ಗರಿಗಳು ವಿಶೋಭಿಸುತ್ತಲಿದ್ದು ಆ ಮಯೂರ ಪಿಚ್ಛದಿಂದ ಅಚ್ಛಾಚ್ಛವಾಗಿ ಒಪ್ಪುವ ನಿನ್ನ ಧ್ವಜಕೇತನವು ಉನ್ನತೋನ್ನತವಾಗಿ ಹಾರಾಡುವದು. ಘೋರಾಕಾರದ ಭೂತಗಣಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ನೀನು ನನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಕೌಮಾರವ್ರತವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವಿ.

ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗಾಧಿಪತಿಯಾದ ದೇವೇಂದ್ರನು ಆನಂದದಿಂದ ನೂರು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಅರಳಿಸಿ ನಿನಗೆ ಸ್ವಾಗತ ನೀಡಿ ನಾನು ಹೇಳಿದ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳಿಂದಲೂ ಒಡಗೂಡಿಕೊಂಡು ದೇವೀಪಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಅಭಿಷೇಕ ಗೈಯ್ಯುವನು. ಮತ್ತು ಅಂದಿನಿಂದ ಶಚೀಪತಿಯು ನಿನ್ನನ್ನು ತನ್ನ ಒಡಹುಟ್ಟಿದ ತಂಗಿಯೆಂದೇ ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳುವನು.

ಕುಶಿಕಗೋತ್ರದಿಂದ ಕೌಶಿಕೀ ಎಂದು ಹೆಸರಾದ ನಿನಗೆ ಗಿರಿಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ವಿಂಧ್ಯಾಚಲದಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸುವನು. ಆ ಬಳಿಕ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಸಾವಿರಾರು ನಿನ್ನ ಪ್ರತಿಮೆಗಳ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆಯಾಗಿ ಅದರಿಂದ ಭೂಮಂಡಲವೆಲ್ಲವೂ ಮಂಡಿತವಾಗುವದು.

ನಿನಗೆ ಮನಬಂದ ರೂಪವೇಷಗಳನ್ನು ಧರಿಸಬಲ್ಲ ನೀನು ಬೇಡಿದ ವರಗಳನ್ನೀಯುತ್ತ ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಚರಿಸಿ ಪಾವನಗೈಯ್ಯುವಿ.

ಭಕ್ತರು ಯಾವ ಫಲಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿ ಅರ್ಚಿಸುವರೋ ಅವರ ಆ ಎಲ್ಲ ಯಾಚನೆಗಳನ್ನು ನೀನು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಪೂರೈಸುವದರಿಂದ ವರದ ಮಹಾದೇವಿಯೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಉಪಾಸಿಸುವರು.

ಆ ವಿಂಧ್ಯಾಚಲದಲ್ಲಿರುವ ಶುಂಭ ನಿಶುಂಭ ಎಂಬ ರಕ್ಕಸರನ್ನು ನನ್ನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ನೀನು ಸಂಹರಿಸಿ ಬಿಡುವಿ.

ಶ್ರಾವಣ ವದ್ಯ ನವಮಿಯ ದಿನ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಜಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಉತ್ಸವ ಮಾಡಿ ಮದ್ಯ ಮಾಂಸಾದಿಗಳ ನೈವೇದ್ಯವಿಟ್ಟು ಪಶುಬಲಿ ಕೊಟ್ಟು ನಿನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವರು,

ಈ ನನ್ನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಯಾವ ಮನುಜರು ನಿನ್ನನ್ನು ಭಕ್ತಿ
ಂದ ವಂದಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿ ಆರಾಧಿಸುವರೋ ಅವರಿಗೆ ಎಂದಿಗೂ ಸಂತಾನ ಸಂಪತ್ತು
ಕೊರತೆಯು ಆಗುವದಿಲ್ಲ.

ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಗೋಳಿಗೀಡಾದವರಿಗೂ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುವವರಿಗೂ
ಕಾಕರಿಂದ ಉಪದ್ರುತರಾದವರಿಗೂ ದೇವಿ ! ನೀನೇ ಗತಿಯಾಗುವಿ. (ಅವರನ್ನು
ಸಂಕಟದಿಂದ ಪಾರು ಮಾಡಿ ಸುಖ ಸುಖದಾತೆಯಾದ ಮಹಾಮಾತೆಯಾಗುವಿ)

ಈ ಆರ್ಯಾಸ್ತವವನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪಠಿಸಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಯಾರು ಭಜಿಸುವರೋ
ರನ್ನು ನಾನು ಎಂದಿಗೂ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ. ಅವರೂ ನನ್ನನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಬಿಟ್ಟಿರು
ಲ್ಲ.

ಆರ್ಯಾಸ್ತವಃ

ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ—

ರ್ಯಾಸ್ತವಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಯಥೋಕ್ತಮೃಷಿಭಿಃ ಪುರಾ ।
ರಾಯಣೀಂ ನಮಸ್ಯಾಮಿ ದೇವೀಂ ತ್ರಿಭುವನೇಶ್ವರೀಮ್ ॥೧॥

(ಭಾರತಾಚಾರ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ವೈಶಂಪಾಯನರು ಆರ್ಯಾಸ್ತವವನ್ನು ಜನ
ೕಜಯ ರಾಜನಿಗೆ ಹೇಳುವಾಗ ಮೊದಲು ಭುವನತ್ರಯಕ್ಕೂ ಅಧೀಶ್ವರಿಯಾದ
ನಾರಾಯಣೀ ದೇವಿಯನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ವಂದಿಸಿ ಪೂರ್ವಕಾಲದ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿ
ಾದ ಮಹಾ ಮುನಿಗಳು ನಿರೂಪಿಸಿದಂತೆ ಆರ್ಯಾಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಲು ಉಪ
ಮಿಸಿದರು.)

ಹಿ ಸಿದ್ಧಿರ್ಧೃತಿಃ ಕೀರ್ತಿಃ ಶ್ರೀರ್ವಿದ್ಯಾ ಸನ್ನತಿರ್ಮತಿಃ ।
ಧ್ಯಾ ರಾತ್ರಿಃ ಪ್ರಭಾ ನಿದ್ರಾ ಕಾಲರಾತ್ರಿಸ್ತಥೈವ ಚ ॥೨॥

ರ್ಯಾ ಕಾತ್ಯಾಯನೀ ದೇವೀ ಕೌಶಿಕೀ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣೀ ।
ನೀ ಸಿದ್ಧಸೇನಸ್ಯ ಉಗ್ರಚಾರೀ ಮಹಾಬಲಾ ॥೩॥

ಜಯಶಾ ಚ ವಿಜಯಾ ಚೈವ ಪುಷ್ಟಿಸ್ತುಷ್ಟಿಃ ಕ್ಷಮಾ ದಯಾ ।
ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ ಯಮಸ್ಯ ಭಗಿನೀ ನೀಲಕೌಶೇಯವಾಸಿನೀ

ಬಹುರೂಪಾ ವಿರೂಪಾ ಚ ಅನೇಕವಿಧಿಚಾರಿಣೀ ।
ವಿರೂಪಾಕ್ಷೀ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷೀ ಭಕ್ತಾನಾಂ ಪರಿರಕ್ಷಿಣೀ

ದೇವಿ ! ನಮ್ಮ ಸಿದ್ಧಿ, ಜೀವನ, ಕೀರ್ತಿ, ಸಂಪತ್ತು ವಿದ್ಯೆ, ಸೌಜನ್ಯ [illegible] ಎಲ್ಲವೂ ನೀನೇ ಇದ್ದು ಬೈಗು, ಬೆಳಗು, ನಿದ್ರೆ, ಕಾಲರಾತ್ರಿಕೂಡ [illegible] ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕಾಗುವವು. ಆರ್ಯೆ, ಕಾತ್ಯಾಯನಿ, ಕೌಶಿಕಿ ಎಂದು ನಿನಗೆ ಹೆಸ[illegible] ರುಗಳಿದ್ದು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ವ್ರತದ ಪಾಲನ ಕರ್ತ್ರಿಯಾದ ನೀನೇ ಕಾರ್ತಿಕ ಸ[illegible] ಬಲಿಷ್ಠಳಾದ ತಾಯಿಯಿರುವಿ. ಜಯಾ ವಿಜಯಾ ಪುಷ್ಟಿ ತುಷ್ಟಿ ಕ್ಷಮಾ ದಯ[illegible] ನೀನೇ ಇದ್ದು ಕರಿಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಉಟ್ಟ ನೀನೇ ಯಮಧರ್ಮನ ಹಿರಿಯ ಅಕ್ಕ[illegible] ಬಹೂರೂಪಾ ವಿರೂಪಾ ವಿರೂಪಾಕ್ಷೀ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷೀ ಎಂದು ಬಗೆಬಗೆಯ ವೇಷಗಳನ್ನಾಂತು ನೀನು ಭಕ್ತರನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವಿ.

ಪರ್ವತಾಗ್ರೇಷು ಘೋರೇಷು ನದೀಷು ಚ ಗುಹಾಸು ಚ ।
ವಾಸಸ್ತೇ ಚ ಮಹಾದೇವಿ ವನೇಷೂಪವನೇಷು ಚ

ಶಬರೈರ್ಬರ್ಬರೈಶ್ಚೈವ ಪುಲಿಂದೈಶ್ಚ ಸುಪೂಜಿತಾ ।
ಮಯೂರಪಿಚ್ಛಧ್ವಜಿನೀ ಲೋಕಾನ್ ಕ್ರಮಸಿ ಸರ್ವಶಃ

ಗಿರಿ-ಶಿಖರ-ವನೋಪವನ-ನದನದಿ-ಗಹ್ವರಗಳಲ್ಲಿ ನೀನು ವಾಸವಾಗಿ[illegible] ಬರ್ಬರ, ಪುಲಿಂದ ಮೊದಲಾದ ಕಾಡು ಬೇಡರಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವಿ. ನವಿಲ[illegible] ಗರಿಯ ಬಾವುಟವುಳ್ಳ ವಾಹನವನ್ನೇರಿಕೊಂಡು ಸರ್ವ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಪರಿ[illegible] ನಾಡುವಿ.

ಕುಕ್ಕುಟೈಶ್ಛಾಗಲೈರ್ಮೇಷೈಃ ಸಿಂಹೈರ್ವ್ಯಾಘ್ರೈಃ ಸಮಾಕುಲಾ ।
ಘಂಟಾನಿನಾದಬಹುಲಾ ವಿಂಧ್ಯವಾಸಿನ್ಯಭಿಶ್ರುತಾ

ತ್ರಿಶೂಲ ಪಟ್ಟಿಶಧರಾ ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರಪತಾಕಿನೀ ।
ನವಮೀ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷಸ್ಯ ಶುಕ್ಲಸ್ಯೈಕಾದಶೀ ತಥಾ

ಭಗಿನೀ ಬಲದೇವಸ್ಯ ರಜನೀ ಕಲಹಪ್ರಿಯಾ ।
ಆವಾಸಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ನಿಷ್ಠಾ ಚ ಪರಮಾಗತಿಃ

ವಿಂಧ್ಯಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ನಿನ್ನ ಸುತ್ತಲೂ ಕುರಿಕೋಳಿ ಹುಲಿಸಿಂಹಗಳು
ರಿದ್ದು ಘಂಟಾವಾದ್ಯದ ಗಂಭೀರ ಘೋಷವು ನೀನಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಕೇಳಬರು
ನೀನು ವಿಂಧ್ಯ ವಾಸಿನಿ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಳಾಗಿರುವಿ. ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತ್ರಿಶೂಲ
ವೊದಲಾದ ಆಯುಧಗಳಿದ್ದು ನಿನ್ನಧ್ವಜವು ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರಾಂಕಿತ
ವೆ. ಕೃಷಪಕ್ಷದ ನವಮಿ ಶುಕ್ಲ ಏಕಾದಶಿಗಳು ನಿನ್ನತಿಥಿಗಳಿದ್ದು ನೀನು ಬಲ
ಮನ ತಂಗಿಯೂ ಯಿಷ್ಟ ಪ್ರಿಯಳೂ ಆಗಿದ್ದರೂ ಜನರಂಜನ ಕಾರಿಣಿಯಾಗಿ
ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಆವಾಸಭೂತಳಾದ ನೀನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸದ್ಗತಿಪ್ರದಳಾ
ವಿ.

ಗೋಪಸುತಾ ಚೈವ ದೇವಾನಾಂ ವಿಜಯಾವಹಾ ।
ವಾಸಾಸ್ಸುವಾಸಾಶ್ಚ ರೌದ್ರೀ ಸಂಧ್ಯಾಚರೀ ನಿಶಾ ॥೧೧॥

ನೀನು ನಂದಗೋಪನ ಮಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರೂ ವೃಂದಾರಕರಿಗೆ ವಿಜಯವನ್ನು
ಕೊಡುವೆ. ನಿನ್ನ ಮೈಮೇಲಿನ ನಾರುಬಟ್ಟೆ ಪೀತಾಂಬರಕ್ಕಿಂತ ಅಂದಚಂದ
ಒಪ್ಪುತ್ತವೆ. ನೀನು ರೌದ್ರರೂಪದಿಂದ ಭಯಂಕರಳಾಗಿನಿಂತಿದ್ದರೂ ನೀನು
ರಾಗ ರಂಜಿತವಾದ ರಜನೀರಮಣಿಯಂತೆ ತೋರುವಿ.

ರ್ಣಶೀ ಶ್ರೀ ಮ್ಯತ್ಯುಶ್ಚ ಸುರಾಮಾಂಸಬಲಿಪ್ರಿಯಾ ।
ಲಕ್ಷ್ಮೀರೂಪೇಣ ದಾನವಾನಾಂ ವಧಾಯ ಚ ॥೧೨॥

ರೂಪದಿಂದ ನೀನು ಸಾಕ್ಷಾಲ್ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೇ ಎನ್ನುವಂತಿದ್ದರೂ ದೈತ್ಯರ ಸಂಹಾರ
ಗಿ ಮಾಡಿಕೆವರಿ ಮದ್ಯಮಾಂಸ ಪ್ರಿಯಳಾದ ಮಾರಿಯಂತೆ ಘೋರರೂಪವನ್ನು
ಸ್ಸುವಿ.

ತ್ರೀ ಚಾಪಿ ದೇವಾನಾಂ ಮಾತಾ ಮಂತ್ರಗಣಸ್ಯ ಚ ।
ಸಾಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂತ್ವಂ ಸೌಭಾಗ್ಯಂ ಪ್ರಮದಾಸು ಚ ॥೧೩॥

ರವೇದೀ ಚ ಯಜ್ಞಾನಾಮೃತ್ವಿಜಾಂ ಚೈವ ದಕ್ಷಿಣಾ ।
ಕರ್ಷಕಾಣಾಂ ಚ ಸೀತೇತಿ ಭೂತಾನಾಂ ಧರಿಣೀತಿ ಚ ॥೧೪॥

ನೀನು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಗಾಯತ್ರಿಯಿದ್ದಂತೆ, ಮಂತ್ರಗಣಕ್ಕೆಲ್ಲ ಮೂಲ ಮಾತೆ
ನಂತೆ ಇದ್ದು ಕನ್ನಿಯರಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದ ಪುಣ್ಯವನ್ನೂ, ಸುವಾಸಿನಿಯರಿಗೆ
ಸೌಭಾಗ್ಯ ಫಲವನ್ನೂ ನೀನೇ ಪ್ರದಾನಮಾಡುವಿ. ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿಯ ವೇದಿಕೆ, ಋತ್ವಿ
ದಕ್ಷಿಣೆ, ರೈತರ ನೇಗಿಲದಗೆರೆ ಕೂಡ ನೀನೇ ಇದ್ದು ನಿಸರ್ಗೇ ಭೂಧಾರಿಣೀ
ಯರು.

ಸಿದ್ಧಿಃ ಸಾಯಂತ್ರಿಕಾಣಾಂ ತು ವೇಲಾ ತ್ವಂ ಸಾಗರಸ್ಯ ಚ ।
ಯಕ್ಷಾಣಾಂ ಪ್ರಥಮಾ ಯಕ್ಷೀ ನಾಗಾನಾಂ ಸುರಸೇತಿ ಚ

ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನ್ಯಥೋ ದೀಕ್ಷಾ ಶೋಭಾ ಚ ಪರಮಾ ತಥಾ ।
ಜ್ಯೋತಿಷಾಂ ತ್ವಂ ಪ್ರಭಾ ದೇವಿ ನಕ್ಷತ್ರಾಣಾಂ ಚ ರೋಹಿಣೀ

ಸಾಗರದ ಪಯಣಿಗರನ್ನು ಪರ್ವತಪ್ರಾಯವಾಗಿ ಬರುವ ತೆ
ವಂಧ್ಯದಿಂದ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಪಾರುಮಾಡಿ ತೀರಕ್ಕೆತಂದು ಹಚ್ಚುವವಳು
ಸಮುದ್ರರಾಜನು ತನ್ನ ಕ್ಲಪ್ತವಾದ ಶರಧಿ ಪರಿಧಿಯ ಸೀಮೆಗಲ್ಲನ್ನು ದಾಟ
ವೀಚಿ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಚಾಚಿ ನೆಲವನ್ನು ನುಂಗದಂತೆ ಅದನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ
ನೀನೇ. ಯಕ್ಷರಲ್ಲಿ ನೀನು ಕುಬೇರನತಾಯಿಯಾದರೆ ಸರ್ಪಗಳಿಗೆಲ್ಲ ತಾಯಿ
ಸಿಯಿದ್ದಂತೆ. ನೀನೇ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಿಯು, ನೀನೇ ಯಜ್ಞದೀಕ್ಷೆ, ನೀನೇ ಶೋ
ಶೋಭೆ. ಜ್ಯೋತಿಗಳ ಪ್ರಭೆ, ನೀನೇ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ರೋಹಿಣಿ.

ರಾಜದ್ವಾರೇಷು ತೀರ್ಥೇಷು ನದೀನಾಂ ಸಂಗಮೇಷು ಚ ।
ಪೂರ್ಣಾ ಚ ಪೂರ್ಣಿಮಾ ಚಂದ್ರೇ ಕೃತ್ತಿವಾಸಾ ಇತಿ ಸ್ಮೃತಾ ॥೧

ನಿನ್ನಿಂದ ಅರಮನೆಗೊಂದು ಶೋಭೆ, ಅಗಸಿಗೊಂದು ಕಾಂತಿ, ತೀರ್ಥ
ಗೊಂದು ಬೆಳಕು, ನದಿಗಳಿಗೊಂದು ಕಳೆ, ಸಂಗಮ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೊಂದು ಸೊ
ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದು.

ಗಜಚರ್ಮ ಧಾರಿಣಿಯಾದ ನೀನೇ ಹುಣ್ಣಿವೆ ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಬಣ್ಣಬಳಿದು
ರಾತ್ರಿಗಳನ್ನು ರಾಕಾ ರಜನಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವಿ.

ಸರಸ್ವತೀ ಚ ವಾಲ್ಮೀಕೇ ಸ್ಮೃತಿರ್ದ್ವೈಪಾಯನೇ ತಥಾ ।
ಸುರಾದೇವೀ ತು ಭೂತೇಷು ಸ್ತೂಯಸೇ ತ್ವಂ ಸ್ವಕರ್ಮಭಿಃ ॥೧೦

ಆದಿಕವಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ಕಾವ್ಯವಾಣಿ ನೀನೇ ಇದ್ದು ಭಗವಾನ್ ಬಾದರಾಯಣ
ನಿರಂತರ ಸ್ಮರಣೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಮಹಾಮಹರ್ಷಿಗಳ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿ ಪ್ರಚೋ
ಕಳು ನೀನೇ ಆಗಿರುವಿ ದೈವೀಪುರುಷರ ಮಾನಸ ರಾಜಹಂಸಿಯೂ ನೀನೇ ಸು

ತ್ರಿಲೋಕೋಪಕಾರಕವಾದ ನಿತ್ಯಮಾರ್ಗಸ್ವಾತ್ಮ್ಯದಿಂದ ನೀನು ದೇವತೆ
ದೇವತೆ ಅರ್ಥಾತ್ ದೇವ-ದೇವಿ ಸುರದೇವಿ ಎಂದು ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡುವೆ.

ಸ್ಯ ಚಾರುದೃಷ್ಟಿಸ್ತ್ವಂ ಸಹಸ್ರನಯನೇತಿ ಚ
ಣಾನಾಂ ಚ ದೇವಿ ತ್ವಮರಣೀ ಚಾಗ್ನಿಹೋತ್ರಿಣಾಂ ॥೧೯॥

ಚ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ತೃಪ್ತಿಸ್ತ್ವಂ ದೈವತೇಷು ಚ ।
ಹಾ ತೃಪ್ತಿರ್ಧೃತಿರ್ಮೇಧಾ ವಸೂನಾಂ ತ್ವಂ ವಸೂಮಂತಿ ॥೨೦॥

ತ್ವಂ ಮಾನುಷಾಣಾಂ ಚ ಪುಷ್ಟಿಶ್ಚ ಕೃತಕರ್ಮಣಾಂ ।
ಶ್ಚ ವಿದಿಶಶ್ಚೈವ ತಥಾ ಹ್ಯಗ್ನಿಶಿಖಾ ಪ್ರಭಾ ॥೨೧॥

ಕುನೀ ಪೂತನಾ ತ್ವಂ ಚ ರೇವತೀ ಚ ಸುದಾರುಣಾ ।
ಪಿ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಮೋಹಿನೀ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾ ॥೨೨॥

ಸಾವಿರಗಣ್ಣಿನ ತಾವರೆಮೊಗದ ನೀನು ಇಂದ್ರನ ಕಣ್ಣು, ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಿಗಳ ಣೆ, ತಪಸ್ವಿಗಳ ಧ್ಯೇಯ, ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಹಸಿವು, ಸುರರ ತೃಪ್ತಿ, ಸಾಧುಗಳ ಧೃತಿ, ಡಿತರ ಮೇಧಾ, ವಸುಗಳ ವಸುಮತಿ, ಮಾನವರ ಆಶೆ, ಕರ್ಮಯೋಗಿಗಳ ಷ್ಟಿ, ದಶದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಅಗ್ನಿಶಿಖೆಯಂಥ ದಿವ್ಯಕಾಂತಿಯಿಂದ ಉದ್ದೀಪಿಸುವ ದಿವ್ ಭೆಯಿದ್ದು ದುಷ್ಟಜನರಿಗೆಲ್ಲ ನೀನು ಅಮಂಗಳಕರವಾದ ಪೂತನೆಯಂತೆ ರೇವತಿ ಂತೆ ಭಯಂಕರಳಾಗುವಿ.

ನಾಂ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾ ತ್ವಮೋಂಕಾರೋಽಥ ವಷಟ್ ತಥಾ ।
ರೀಣಾಂ ಪಾರ್ವತೀಂ ಚ ತ್ವಾಂ ಪೌರಾಣೀಮೃಷಯೋ ವಿದುಃ ॥೨೩॥

ರುಂಧತೀ ಚ ಸಾಧ್ವೀನಾಂ ಪ್ರಜಾಪತಿವಚೊ ಯಥಾ ।
ಥಾರ್ಥನಾಮಭಿರ್ದಿವ್ಯೈರಿಂದ್ರಾಣೀ ಚೇತಿ ವಿಶ್ರುತಾ ॥೨೪॥

ಸರ್ವ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನೂ ಸಮ್ಮೋಹಿಸುವ ನಿದ್ರೆ ನೀನೇ ಇದ್ದರೂ ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀನು ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯಂತೆ ಇರುವಿ. ಅಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ ಓಂಕಾರದಂತೆ, ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿಯಂತೆ, ಪತಿವ್ರತೆಯರಲ್ಲಿ ಅರುಂಧತಿಯಂತೆ, ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಾಣಿ ಯಂತೆ ನೀನೇ ಪರಮ ಶ್ರೇಷ್ಠಳೂ ಪರಮಪೂಜ್ಯಳೂ ಇರುತ್ತೀಎಂದು ಬ್ರಹ್ಮದೇ ವರು ಹೇಳಿದ್ದು ಸಂಪೂರ್ಣ ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಯಾ ವ್ಯಾಪ್ತಮಿದಂ ಸರ್ವಂ ಜಗತ್ ಸ್ಥಾವರಜಂಗಮಂ
ಗ್ರಾಮೇಷು ಚ ಸರ್ವೇಷು ಅಗ್ನಿಪ್ರಜ್ವಲಿತೇಷು ಚ ।
ಷು ಘೋರೇಷು ಕಾಂತಾರೇಷು ಭಯೇಷು ಚ ॥೨೫॥

ಪ್ರವಾಸೇ ರಾಜಬಂಧೇ ಚ ಶತ್ರೂಣಾಂ ಚ ಪ್ರಮರ್ದನೇ ।
ಪ್ರಾಣಾತ್ಯಯೇಷು ಸರ್ವೇಷು ತ್ವಂ ಹಿ ರಕ್ಷಾ ನ ಸಂಶಯಃ ॥೨೬॥

ಈ ಸ್ಥಾವರ ಜಂಗಮಾತ್ಮಕವಾದ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೆಲ್ಲ ನೀನು ವ್ಯಾಪಿಸಿದ್ದು ಘನ ಘೋರ ಸಂಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ, ಅಗ್ನಿ ಪ್ರಳಯಗಳಲ್ಲಿ ನದೀಪ್ರವಾಹಗಳಲ್ಲಿ, ಕಳ್ಳರ ಭಯದಲ್ಲಿ, ದುರ್ಗಮ ವನಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರಯಾಣದಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯಕ್ರಾಂತಿಯ ಅನಾಹುತಗಳಲ್ಲಿ, ವೈರಿವಿಜಯದ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಮತ್ತಿತರ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಣಾಪಾಯ,ಸಾವು, ಸಂಕಟಗಳಲ್ಲಿ ನೀನೇ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ರಕ್ಷಕಳು.

ತ್ವಯಿ ಮೇ ಹೃದಯಂ ದೇವಿ ತ್ವಯಿ ಚಿತ್ತಂ ಮನಸ್ತ್ವಯಿ ।
ರಕ್ಷ ಮಾಂ ಸರ್ವಪಾಪೇಭ್ಯಃ ಪ್ರಸಾದಂ ಕರ್ತುಮರ್ಹಸಿ ॥೨೭॥

ಆದುದರಿಂದಲೇ ದೇವಿ ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟು ಪ್ರೇಮ. ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಇಂಥ ವಿಶ್ವಾಸಗಳು ಇವೆ. ಆದುದರಿಂದ ದೇವಿ ನೀನು ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸು. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡು.

ಇಮಂ ಯಸ್ತು ಸ್ತವಂ ದಿವ್ಯಮಿತಿ ವ್ಯಾಸಪ್ರಕಲ್ಪಿತಂ ।
ಯಃ ಪಠೇತ್ಪ್ರಾತರುತ್ಥಾಯ ಶುಚಿಃ ಪ್ರಯತಮಾನಸಃ ॥೨೮॥

ತ್ರಿಭಿರ್ಮಾಸೈಃ ಕಾಂಕ್ಷಿತಂ ಚ ಫಲಂ ವೈ ಸಂಪ್ರಯಚ್ಛಸಿ ।
ಷಡ್ಭಿರ್ಮಾಸೈರ್ವರಿಷ್ಠಂ ತು ವರಮೇಕಂ ಪ್ರಯಚ್ಛಸಿ ॥೨೯॥

ವೇದವ್ಯಾಸರು ರಚಿಸಿದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸ್ವಯಂ ಹೇಳಿದ ನಿನ್ನ ಈ ದಿವ್ಯ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಶುಚಿರ್ಭೂತರಾಗಿ ಯಾರು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪಠಿಸುವರೋ ಅವರಿಗೆ ಮೂರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಮನೋರಥವನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡಿ ಮತ್ತು ಆರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಮಹತ್ತರ ವರವೊಂದನ್ನು ಅವರಿಗೆ ನೀನು ಕರುಣಿಸುವಿ.

ಅರ್ಚಿತಾ ತು ತ್ರಿಭಿರ್ಮಾಸೈರ್ದಿವ್ಯಂ ಚಕ್ಷುಃ ಪ್ರಯಚ್ಛಸಿ ।
ಸಂವತ್ಸರೇಣ ಸಿದ್ಧಿಂ ತು ಯಥಾಕಾಮಂ ಪ್ರಯಚ್ಛಸಿ ॥೩೦॥

ಮೂರು ತಿಂಗಳು ನಿನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದವರಿಗೆ ದಿವ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕರುಣಿಸುವೆ. ಒಂದು ವರ್ಷ ನಿನ್ನ ಪೂಜೆಯಿಂದ ಸರ್ವಕಾಮನಾ ಸಿದ್ಧಿ ನಿಶ್ಚಿತ.

ಸತ್ಯಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಚ ದಿವ್ಯಂ ಚ ದ್ವೈಪಾಯನವಚೋ ಯಥಾ ।
ನೃಣಾಂ ಬಂಧಂ ವಧಂ ಘೋರಂ ಪುತ್ರನಾಶಂ ಧನಕ್ಷಯಂ ॥೩೧॥

ನಿನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದವರಿಗೆ ಪುತ್ರನಾಶವೇದಿಗೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಧನಕ್ಷಯವಿಲ್ಲ, ಬಂಧನವಿಲ್ಲ. ಮರಣವಿಲ್ಲ ಬೇನೆಯಿಲ್ಲ. ಅವರ ಸರ್ವತಾಪ ಪಾಪಗಳನ್ನೂ ಕಾಮ ರೂಪಿಣಿಯೂ ಕಾಮಿತವರದೆಯೂ ಆದ ನೀನು ಪರಿಹರಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಸುಖಶಾಂತಿಗಳ ನ್ನೀಯುವಿ, ಎನ್ನುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪಿಗಳಾದ ದ್ವೈಪಾಯನರೇ (ವೇದ ವ್ಯಾಸರು) ಸಾಕ್ಷಿ. ತ್ರಿಕಾಲ ಸತ್ಯವಾದ ಅವರ ವಚನಗಳೇ ಪ್ರಮಾಣ.

ವ್ಯಾಧಿಮೃತ್ಯುಭಯಂ ಚೈವ ಪೂಜಿತಾ ಶಮಯಿಷ್ಯಸಿ ।
ಭವಿಷ್ಯಸಿ ಮಹಾಭಾಗೇ ವರದಾ ಕಾಮರೂಪಿಣೀ ।
ಮೋಹಯಿತ್ವಾ ಚ ತಂ ಕಂಸಮೇಕಾ ತ್ವಂ ಮೋಕ್ಷ್ಯಸೆ ಜಗತ್ ॥೩೨॥

ನಿನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದವರ ರೋಗ ಮೃತ್ಯುಭಯಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವಿ ಕಾಮ ರೂಪಿಣಿಯಾದ ನೀನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವರಗಳನ್ನು ಕರುಣಿಸುವಿ.

ನಿನ್ನನ್ನು ಘಾತಮಾಡಲೆಳಿಸಿದ ಕಂಸನನ್ನು ಮೋಹಗೊಳಿಸಿ ಪಾರಾದ ನೀನು ಅವನು ಬೇಗ ಸತ್ತರೂ ನೀನು ಮಾತ್ರ ಚಿರಕಾಲ ಪರ್ಯಂತ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವಿ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಭವ ಬಂಧನದಿಂದ ಪಾರು ಮಾಡುವೆ.

ಅಹಮಪ್ಯಾತ್ಮನೋ ವೃತ್ತಿಂ ವಿಧಾಸ್ಯೆ ಗೋಷು ಗೋಪವತ್ ।
ಸ್ವವೃತ್ತ್ಯರ್ಥಂ ವಧಂ ಚೈವ ಕರಿಷ್ಯೇ ಕಂಸಗೋಪಿತಾಂ ॥೩೩॥

ನಾನಾದರೂ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಕಂಸನ ವಶವರ್ತಿಯಾದ ಗೋಪಕುಲದಲ್ಲಿಯೇ ಜನಿಸಿ ದನಕಾಯುವ ವೃತ್ತಿಯನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸುವೆನು ಎಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಯೋಗ ಮಾಯೆಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿದನು.

ಏವಂ ತಾಂ ಸ ಸಮಾದಿಶ್ಯ ಗತೋಽನ್ತರ್ಧಾನಮೀಶ್ವರಃ ।
ಸಾ ಚಾಪಿ ತಂ ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ತಥಾಸ್ತ್ವಿತಿ ಚ ನಿಶ್ಚಿತಾ ॥೩೪॥

ಆಗ ಆವಳಾದರೂ "ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆಯೇ ಆಗಲಿ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಭಗ ವಂತನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ ಅವನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಶಿರಸಾ ಧಾರಣಮಾಡಿದಳು.

ಆಗಲೇ ಅಕ್ಷಿಯೇ ಆ ಜಗದೀಶ್ವರನು ಅಂತರ್ಧಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು.

ಯಃ ಸ್ತ್ರೀ ತತ್ಪರತೇ ಸ್ತೋತ್ರಂ ಶ್ರೃಣುಯಾದ್ವಾಪ್ಯಭೀಕ್ಷ್ಣಶಃ ।
ಸರ್ವಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಂ ಲಭತೆ ನರೋ ನಾಸ್ತ್ಯತ್ರ ಸಂಶಯಃ ॥೩೫॥

ಈ ಪುಣ್ಯಕರವಾದ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡುವವರೂ ವೆ
ಮೇಲೆ ಇದನ್ನು ಹೇಳುವವರೂ ಆದರದಿಂದ ಕೇಳುವವರೂ ಸರ್ವಾರ್ಥ ಸಿದ್ಧಿ
ಹೊಂದಿ ಆ ದೇವಿಯ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗುವರು. ಈ
ದಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇ ಇಲ್ಲ.

ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ವಿಷ್ಣು ಹಾಗೂ ಅವನ ಆಜ್ಞಾನುವರ್ತಿನಿಯಾದ
ಮಾಯೆ ಇಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ದೇವಕೀ ದೇವಿಯಿಂದ ಜನಿಸಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಗ
ಮೃತಿ ಗತಿ ಸ್ಥಿತಿಗಳ ಬಗೆಗೆ ಮಾತನಾಡಿ ಕರ್ತವ್ಯಾಂಶವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿಗೊಂ
ದೇವಾಂಗನೆಯಂತಿದ್ದ ಆ ದೇವಕಿಯು ಕ್ರಮಪ್ರಕಾರ ಏಳು ಗರ್ಭಗಳನ್ನು
ದಳು. ಮೊದಲಿನ ಆರು ಕೂಸುಗಳನ್ನಂತೂ ಕಂಸನು ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೆ
ಕೊಂಡು ಕಲ್ಲು ಬಂಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಿ ಕೊಂದನು.

ಅವಳ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಏಳನೆಯ ಗರ್ಭವನ್ನು ಏಳನೆಯ
ದೇವಕಿಯ ಗರ್ಭದಿಂದ ಯೋಗಮಾಯೆಯು ಸಂಕರ್ಷಣಮಾಡಿ ಅಂದರೆ
ರೋಹಿಣಿಯ ಗರ್ಭಾಗಾರಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಿದಳು.

ಇತ್ತ ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ರೋಹಿಣಿಯು ಒಮ್ಮೆಲೆ ರಜಸ್ವಲೆಯಾಗಿ ಗ
ವಾದುದರಿಂದ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರದಪ್ಪಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದಳ
ಳಿಗೆ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಗರ್ಭ ಬಿದ್ದು ಅದರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಗರ್ಭ
ಉದರದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದಂತಾಗಿತ್ತು. ಅವಳು ಎಚ್ಚೆತ್ತು ಕಣ್ಣು ತೆರೆದು ನೋ
ರಲ್ಲಿ ಪಾತವಾದ ಗರ್ಭವೂ ಅಲ್ಲಿ ಕಾಣನಂತಾಗಿತ್ತು. ಆದರಿಂದ ಮತ್ತಿಷ್ಟು
ಳಾದ ಅವಳನ್ನು ಕುರಿತು ಆ ಕಾಳರಾತ್ರಿಯ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಯೋಗಮಾ
"ರೋಹಿಣಿ! ನೀನು ಗಾಬರಿಯಾಗಬೇಡ. ನಿನ್ನ ಮೊದಲಿನ ಗರ್ಭವು ಪತಿತವಾ
ಅವರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಕರ್ಷಣಮಾಡಿ ತಂದಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಕಲ್ಯಾ
ದಿಂದ ನಿನಗೆ ಸಂಕರ್ಷಣನೆಂಬ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸುಕುಮಾರನು ಸಂಭವಿಸಲಿರುವನು"
ಹೇಳಿ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನಿತ್ತಳು. ಸತ್ಸಂತಾನವು ತನಗೆ ದೇವತಾನುಗ್ರಹದಿಂ
ರುವದೆಂಬ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಮಾಧಾನ ಹೊಂದಿ ರೋಹಿಣಿ
ಉಲ್ಲಸಿತ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳಾಂತು ರೋಹಿಣಿಯು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟಳು.

ಇತ್ತ ಕಂಸನ ಭೂತಗಣದಂತಿರುವ ದೂತರು ದೇವಕಿಯ "ಗ
ಬಿದ್ದಿತು? ಬಿದ್ದ ಗರ್ಭವಾದರೂ ಏನಾಯಿತು? ಎಂದು ಹುಡುಕು
ಲ್ಲಿಯೇ ದೇವಕಿಯು ಎಂಟನೆಯ ಗರ್ಭವನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡಿದಳು.
ಗರ್ಭವನ್ನು ವಿನಾಶಗೈಯುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕಂಸನು ಹಿಂದಿನ ಏಳ ಗ

ಗ ಕೊಂದಿದ್ದನೋ ಅವನಿಗೆ ವ್ಯತ್ಯಯರೂಪವಾದ ಆ ಎಂಟನೆಯ ಗರ್ಭ
ವನ ಮಂತ್ರಿ ಪರಿಚಾರಕ ಪರಿವಾರದವರು ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು
ಜಾಗರೂಕರಾಗಿ ಒಳ್ಳೇ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಕಾಯುತೊಡಗಿದರು. ಭಗವಾನ್
ಗುಣನಾದರೂ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ದೇವಕಿಯ ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿರಾತಂಕ
ಯಿಂದ ಮಾಡಿ ತೊಳಗುತ್ತಲಿದ್ದನು.

ಇತ್ತ ನಂದಗೋಪಸುಂದರಿಯಾದ ಯಶೋದಾದೇವಿಯಾದರೂ ಅಂದೇ-
ರುಣ ಗರ್ಭಧಾರಣೆಮಾಡಿದ ದಿನವೇ-ತಾನೂ ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿ ಹರಿಯ ಆಜ್ಞಾ
ನಾದ ಯೋಗಮಾಯೆಯನ್ನು ಉದರದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದಳು.

卐卐卐卐

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಜನನ ಮತ್ತು ಲೀಲಾವಿಸ್ತಾರ

ಜಯಂತೀ ಎಂಬ ರಾತ್ರಿಯ ಅಭಿಜಿತ್ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಾಮಕ ಮು ರ್ತದಲ್ಲಿ ಅನಂತಕೋಟಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ನಾಯಕನೂ ಚರಾಚರ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆಲ್ಲ ಸ್ಥಿತಿ ಸಂಹಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವನೂ ಆದ ಜಗದೀಶ್ವರನು ದೇವಕಿಯ ಗರ್ಭ ಯಿಂದ ಆವಿರ್ಭೂತನಾದನು. ಆಗ ಸಮುದ್ರಗಳು ಆನಂದದಿಂದ ಉಕ್ಕೇರಿದ್ದ ಕುಲಗಿರಿಗಳು ಆಂದೋಲಿತವಾದವು. ಮಂದ ಗಾಳಿಯು ಸುಗಂಧವನ್ನು ಹರಡಿ ಅಗ್ನಿಗಳು ತಾವಾಗಿ ಹೊತ್ತಿಕೊಂಡು ನಂದಾದೀಪವನ್ನು ಬೆಳಗಿದವು. ಆಕಾ ಲ್ಲಿಯ ಅಸಂಖ್ಯ ಜ್ಯೋತಿಃಪುಂಜಗಳು ಉಜ್ಜಿಟ್ಟಂತೆ ಥಳಥಳಿಸಿದವು. ಹುಂಡಿಕಿ ಳೆಲ್ಲವೂ ಆರಿ ದಿಗಂತರಾಲವೆಲ್ಲವೂ ಪ್ರಶಾಂತವಾಯಿತು. ದಶದಿಕ್ಕುಗಳೆಲ್ಲ ಪ್ರಸನ್ನವಾದವು..

ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ದೇವದುಂದುಭಿಗಳು ಮೊಳಗಿದವು. ಆನಂದ ತುಂದಿಲ ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ಹರ್ಷಾತಿರೇಕದಿಂದ ಹೂಮಳೆಗಳನ್ನು ಕರೆದರು. ದೇವಾ ಯರು ಸುಸ್ವರ ಸಂಗಿತಭಂಗೀಯಿಂದ ಮಂಗಳಗೀತಗಳನ್ನು ಹಾಡಿ ಆ ರಂಗನಾಥನ ಶುಭವನ್ನು ಕೋರಿದರು. ಗಂಧರ್ವರು ಗೀತಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರು, ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಿದರು. ಅಪ್ಸರೆಯರು ಹಾಡಿ ಪಾಡಿ ಕುಣಿದರು ಒಟ್ಟಾ ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಜಗದಂಡ ಮಂಡಲವೆಲ್ಲವೂ ಆನಂದ ನಿರ್ಭರವಾಗಿ ಕೃಷ್ಣಾವತಾರದ ಮಹೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆತಿದ್ದಿತು.

ಇತ್ತ ಗರ್ಭಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವತ್ಸ ಮೊದಲಾದ ದಿವ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಒಡಗೂ ಡಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದ ಅಧೋಕ್ಷಜನನ್ನು ಕಂಡು ಪ್ರೀತನಾದರೂ ಭೀತನೂ ಆದ ವಸುದೇವನು ಮಾತನಾಡಿದನು–

"ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷ ! ನಿನ್ನ ಈ ದಿವ್ಯರೂಪವನ್ನು ಕಂಡು ನಾನು ಧನ್ಯನಾದೆ. ರ್ವಕರ್ತನಾದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಜಗದೀಶ್ವರನು ನೀನೇ ಇದ್ದು ಸಜ್ಜನರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವದ ಕ್ಕಾಗಿ ಭೂಭಾರಹರಣೋದ್ದೇಶದಿಂದ ನೀನು ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿರುವಿ. ನ್ನಂಥ ಪುರುಷೋತ್ತಮನು ನನ್ನ ಮಗನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ರವಾನಂದವಾಗಿದ್ದರೂ ದೇವ ! ಭಯಂಕರವಾದ ಭೀತಿಯೂ ಬಂದಿದೆ.

ಪ್ರಭೋ! ದುಷ್ಟನಾದ ಕಂಸನು ನೀನು ನಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲಿರುವಿ ಎಂದು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ಅಣ್ಣಂದಿರನ್ನ ಏಳು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೊಂದು ಒಗೆದಿದ್ದಾನೆ. ನೀನು ಜನಿಸಿದ ಸಮಾಚಾರನ್ನು ಕೇಳಿ ಈಗಲೇ ಘೋರಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಾಶಪಡಿಸಲು ಧಾವಿಸುವನು. ಅದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಈ ದಿವ್ಯ ರೂಪವನ್ನು ಉಪಸಂಹಾರ ಮಾಡಿ ಶಿಶುವೇಷದಿಂದ ಮಗುವಾಗಿ ಮಲಗು. ನೃಶಂಸನಾದ ಆ ಖಲಕಂಸನು ಬಂದು ನಿನ್ನನ್ನೂ ಎಲ್ಲಿ ಜೀವ ಬಿಡುವನೋ ಎಂದು ನನಗೆ ಬಹಳ ಭಯವಾಗಿದೆ" ಎಂದು ವಸುದೇವನು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು.

ವಸುದೇವನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಆ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವು ತನ್ನ ಚತುರ್ಭುತ್ವಕವಾದ ರೂಪವನ್ನು ಸಂಕುಚಿಸಿ ಮುಗ್ಧ ಮನೋಹರವಾದ ಮುದ್ದು ಮಗುವಿನ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿ ವಸುದೇವನನ್ನು ತನ್ನ ತಂದೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿ "ತಾತ! ನನ್ನನ್ನು ಈಗಲೇ ನಂದಗೋಪನ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು" ಎಂದು ತೊದಲು ನುಡಿಯಿಂದ ಹೇಳಿದನು.

ಕೂಡಲೇ ವಸುದೇವನಿಗೆ ಆ ಮಗನ ಮೇಲೆ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ವಾತ್ಸಲ್ಯ ಮೋಹ ಮಮತೆಗಳು ಉಕ್ಕಿ ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಇಂಥ ಅಪರೂಪವಾದ ಕೂಸನ್ನು ಕಂಸನ ಕೈಗೆ ಸಿಗದಂತೆ ರಕ್ಷಿಸಿ ಬದುಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಬಗೆದು ಆ ಬಾಲ ಮುಕುಂದನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಅವನನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟನು ಮತ್ತು ಒಳ್ಳೇ ದ್ರುತಗತಿಯಿಂದ ನಡೆದು ಬೇಗನೆ ಯಶೋದೆಯ ಗರ್ಭಾಗಾರಕ್ಕೆ ಗೌಪ್ಯವಾಗಿ ಬಂದನು.

ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಆ ಗರ್ಭಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ತಾನು ತಂದ ಮುದ್ದು ಮಗುವನ್ನು ಮಲಗಿದ ಯಶೋದೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಿ ಅವಳ ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವನ್ನು ಮೆಲ್ಲನೆ ತಾನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟನು. ಬಂದ ದಾರಿಯಿಂದಲೇ ವೇಗವಾಗಿ ನಡೆದುಬಂದು ತಮ್ಮನ್ನಿಟ್ಟ ಬಂದಿಮನೆಯನ್ನು ತಲುಪಿ ತಾನು ತಂದ ಆ ಹೆಣ್ಣುಕೂಸನ್ನು ದೇವಕಿಯ ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಿ ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗಿ ಆ ಸೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು.

ಮತ್ತು ಉಗ್ರಸೇನನ ಆತ್ಯುಗ್ರ ಕುಮಾರನಾದ ಕಂಸನಿಗೆ ತನಗೋರ್ವ ಸಲಕ್ಷಣವಾದ ಬಂಗಾರಬಣ್ಣದ ಹೆಣ್ಣುಮಗು ಹುಟ್ಟಿದೆ ಎಂದು ಕನ್ಯಾಜನನದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಕಾವಲುಗರಿಂದ ತಿಳಿಸಿದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ ತಕ್ಷಣವೇ ಆ ವ್ರಾತ್ಯ ದೈತ್ಯನು ತನ್ನ ಅಂಗರಕ್ಷಕರೊಂದಿಗೆ ಧಾವಿಸಿ ವಸುದೇವನಿದ್ದ ಸೆರೆಮನೆಗೆ ಓಡಿಬಂದು ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ

ಇರುವಾಗಲೇ ಆತುರತೆಯಿಂದ "ಏನಾಯಿತು" ಎಂದು ಕೇಳಿ "ಅದೇನೆ ಆಗಲಿ" ಮೊದಲು ಆ ಕೂಸನ್ನು ಇತ್ತ ತನ್ನಿರಿ. ಏನುಮಾಡುತ್ತಲಿರುವಿರಿ. ಎತ್ತ ನೋಡುತ್ತಲಿರುವಿರಿ, ಕೂಡಲೇ ಆ ಕೂಸನ್ನು ಇತ್ತಕೊಡಿರಿ" ಎಂದು ಗರ್ಜಿಸಹತ್ತಿದನು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ದೇವಕಿಯು ಪ್ರಸೂತಿ ಗೃಹವಲ್ಲಿದ್ದ ಹೆಂಗಳೆಯರೆಲ್ಲರೂ ಹಾಹಾಕಾರವನ್ನು ಮಾಡತೊಡಗಿದರು.

ಬಾಷ್ಪಗದ್ಗದವಾದ ಕಂಠದಿಂದ ದೇವಕಿಯು ಕರಳು ಕರಗುವಂತೆ ಅಂಗಲಾಚಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು "ಅಣ್ಣ ! ಇದು ಈಸಲ ಹೆಣ್ಣುಕೂಸು ಹುಟ್ಟಿದೆ. ಹೆಣ್ಣುಕೂಸಿನಿಂದ ನಿನಗೆ ಮರಣ ಬಾರದು. ಮೇಲಾಗಿ ಇದು ಮೃತಕಲ್ಪವಾದ ಪ್ರೇತಪ್ರಾಯವಾದ ಕನ್ನೆ. ಇದರಿಂದ ನಿನಗೇನು ಭಯ ! ಅಣ್ಣ, ಒಬ್ಬರಲ್ಲದಂತೆ ಏಳುಜನ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನೀನು ಕೊಂದಬಳಿಕ ಈ ಒಂದು ಮಗುವನ್ನಾದರೂ ಹೆಣ್ಣೆಂದು ತಂಗಿಗೆ ಕರುಣಿಸು. ಇದಾದರೂ ಹೇಗೆ ಸತ್ತಂತಿದೆ ನೋಡು'' ಎಂದು ಗರ್ಭಕೋಶದ ರಸಗಳಿ ಇನ್ನೂ ಹಸಿ ಬಸಿಯುತ್ತಲಿರುವ ಆ ಕೂಸನ್ನು ಅವನ ಮುಂದೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಮಲ ಸಿದಳು. ಆ ಹುಡುಗೆಯು ಸತ್ತಂತೆಯೇ ನಿತ್ಪ್ರಾಣ ಇದೆ ಎನ್ನುವ ದೇವಕಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಕಂಸನಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಸಮಾಧಾನವೆನಿಸಿ ಮೃತ್ಯುವಿನ ಅಂಜಿಕೆ ಕಡಿ ಯಾದಂತೆ ತೋರಿತು. ಆದರೂ ಅವನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಆ ಕೂಸನ್ನು ಸೆಳೆದುಕೊಂ ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಗರ ಗರ ತಿರುಗಿಸಿ ದೊಡ್ಡದಾದ ಒಂದು ಕಲ್ಲು ಬಂಡೆ ಮೇಲೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಿದನು.

ದೊಡ್ಡದಾದ ಕಲ್ಲುಬಂಡೆಗೆ ರಾಕ್ಷಸನಂಥ ಕಂಸನು ತನ್ನ ಇದ್ದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಆ ಕೂಸನ್ನು ಅಪ್ಪಳಿಸಿದರೂ ಆ ಕೂಸಿಗೆ ಏನೂ ಆಗದೇ ಅದು ಗಕ್ಕ ಗಗನಕ್ಕೆ ಹಾರಿ ಹೋಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಆ ಕೂಸು ತನ್ನ ಗರ್ಭಸಂಭವವಾದ ಸುಕುಮಾ ಶಿಶುರೂಪವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮುಡಿಕೆದರಿದ ಮಹಾಕಾಳಿಯಾಗಿ ಮುಂಡಮಾಲೆಯ ಧರಿಸಿ ದಿವ್ಯ ಚಂದನವನ್ನು ಲೇಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹಾರ ಭೂಷಿತಳಾಗಿ ಮುಕುಟ ಕುಂ ಳಾದಿ ಕಂಸನನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ನಡೆದಳು.

ಚಂದ್ರಮುಖಿಯೂ ಚತುರ್ಭುಜಳೂ ಆದ ಅವಳು ಕಪ್ಪು ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹಳದಿ ಮೇಲುಂದತೊಟ್ಟು, ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಥಳಥಳಿಸುವ ಮೈಬಣ್ಣದಿಂದಲೂ ಉರು ಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಕೆಂಗಣ್ಣುಗಳಿಂದಲೂ ಗಾಢಾಂಧಕಾರದ ಆ ಕಾಳ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಬ ರಳಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಸುತ್ತಲೂ ಭೂತ ಪ್ರೇತಗಳು ಕುಣಿಯುತ್ತಲಿ ಆ ಪಿಶಾಚ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ಅವಳೂ ಅಟ್ಟಹಾಸ ಮಾಡುತ್ತ ಮಧುಪಾನಮ ವಿಕಟ ತಾಂಡವನಾಡುತ್ತಲಿದ್ದಳು. ಇಂಥ ರುದ್ರಭೀಷಣವಾದ ಉಗ್ರರೂಪವ

ಆವಳು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ನಕ್ಕು 'ಕಂಸ! ನೀನು ನನ್ನ ನಾಶಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನನ್ನನ್ನು ಎತ್ತಿ ಕಲ್ಲಿನಮೇಲೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಿದಿ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ನಿನ್ನ ವೈರಿಯಿಂದ ಸೆಳೆದು ಸೀಳಲ್ಪಡುತ್ತಲಿರುವಾಗ ನಾನು ಬಂದು ನನ್ನ ಕೈಯುಗುರುಗಳಿಂದ ನಿನ್ನ ಶರೀರವನ್ನು ಎಳೆದು ಸೀಳಿ ಬಿಸಿ ಬಿಸಿ ರಕ್ತವನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ತನ್ನ ಪರಿವಾರ ದೊಂದಿಗೆ ಮುಂಗಿಲು ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋದಳು.

ಯಾದವ ವಂಶೀಯರಿಂದ ಪರಿಪೂಜಿತಳಾದ ಆ ಕನ್ನೆಯು ದೇವಪೂಜ್ಯಳಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಬೆಳೆಯುತೊಡಗಿದಳು. ವಾಸುದೇವನ ಆದೇಶದಂತೆ ದೇವ ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ದೇವತೆಗಳು ತಮ್ಮ ಮಗಳಂತೆ ಅವಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದರು. ಅವಳು ಪ್ರಜಾಪತಿಯ ಅಂಶದಿಂದ ಬಹು ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ದೇವನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆವ್ಯಕ್ತೀಗ ಅವತಾರವಮಾಡಿದ್ದಳು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಯಾದವರ ರೂಪದಿಂದ ಅವತಾರವಮಾಡಿ ಇಳಿದುಬಂದ ದೇವಾಧಿ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಅವಳನ್ನು ಸದಾ ಆರಾದಿಸಿ ಪೂಜಿಸುತ್ತಲಿರುವರು. ನುಡಿದ

ಅವಳು ಗಗನ ಗಾಮಿನಿಯಾಗಿ ತೆರಳಿದಬಳಿಕ ಕಂಸನು ಇವಳೇ ನನಗೆ ಮಾರಿ ಬಂದವಳೆಂದು ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿ ಖಿನ್ನನಾಗಿ ದೇವಕಿಗೆ

"ಸೋದರಿ! ನನಗೆ ಬರಲಿರುವ ಸಾವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ನಾನು ನಿನ್ನ ಹಸುಗೂಸುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಟುಕನಂತೆ ಕೊಂದುಹಾಕಿದೆ. ಆದರೆ ಅದೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಯತ್ನವು ವಿಫಲವಾಗಿ ಬೇರೆಕಡೆಯಿಂದಲೇ ಮೃತ್ಯು ತಾನು ಬರುವಂತೆ ಬಂದೇಬಿಟ್ಟಿತು. ಈಗ ಜನಿಸಿದ ಶೋಕೋದ್ರೇಕಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ನನ್ನ ಅತ್ಯಂತ ಆಪ್ತ ಬಂಧುಗಳಮೇಲೆಯೇ ಪ್ರಹಾರ ಗೈಯುವ ಪ್ರಸಂಗಬಂದಿತು. ನನ್ನ ಶೌರ್ಯಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳ ಬಲದಿಂದ ಮತ್ತು ಪೌರುಷದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ದೈವವನ್ನಾದರೂ ಮೆಟ್ಟಿಮೀರಿ ನಾನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿಮುನ್ನಡೆಯಬಲ್ಲೆ ಎಂಬ ನನ್ನ ಅಹಂಕಾರ ಇಂದು ಮಾಯವಾಯಿತು. ಯತ್ನದಿಂದ ದೈವವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವದಾರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ನನಗೆ ಈಗ ಅನಿಸುತ್ತದೆ.

ಅದಿರಲಿ, ದೇವಕಿ ! ನೀನೀಗ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ದುಃಖವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು. ಆ ನಿನ್ನ ಗರ್ಭಗಳ ವಿನಾಶಕ್ಕೆ ನಾನು ನೆಪಮಾತ್ರ. ಕಾಲವೇ ಮುಖ್ಯಕಾರಣ. ಪ್ರಾಣಿಮಾತ್ರರಿಗೆಲ್ಲ ಪ್ರೇರಕನಾದ ಕಾಲವೇ ಇದ್ದು ನನ್ನಂಥವರು ನಿಮಿತ್ತಮಾತ್ರರಾಗುವರು.

ಆದುದರಿಂದ ಅಕ್ಕ! ನಿನ್ನ ಪಾದಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ನಾನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಮಗನಂತೆ ನನ್ನ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು, ದಯಮಾಡಿ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟಾಗ ಬೇಡ" ಎಂದು ಅಂಗಲಾಚಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಂಸನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ದೇವಕಿಯ ಕೋಮಲ ಹೃದಯವು ಕರಗಿ ಹೋಯಿತು.

ಅವಳು ಕರುಣಾರ್ದ್ರವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದೊಮ್ಮೆ ವಿಷಣ್ಣವದನನಾದ ವಸುದೇವನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ ತನ್ನ ಪಾದಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ಯಾಚಿಸತಕ್ಕ ಕಂಸನಿಗೆ ಎದೆ ತುಂಬಿ “ಮಗ ! ಏಳಪ್ಪಾ ಏಳು'' ಎಂದು ತಾಯ್ಗರುಳಿನ ಕರುಣಾಲಾಪದಲ್ಲಿ ನುಡಿದೆಬ್ಬಿಸಿದಳು.

“ಕಂಸ ! '' ಅವಳ ಕಂಠಶ್ರುತಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕಂಪಿಸುತ್ತಲಿದ್ದವು. “ನನ್ನ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೇ ನನ್ನ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಕಲ್ಲಿಗಪ್ಪಳಿಸಿ ಕೊಂದವನು ನೀನೇ ಆದರೂ ಮೃತ್ಯುವೂ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ನೀನು ಮಾಡಿದ ಘೋರ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಇಂದು ಕ್ಷಮೆಬೇಡಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದರಿಂದ ನನ್ನ ದುಃಖವು ಸಹ್ಯವಾಗಿ ಅದರ ತೀವ್ರತೆಯ ಉರಿ ಈಗ ಎಷ್ಟೋ ಶಾಂತವಾದಂತಾಗಿದೆ ಇದೆಲ್ಲದಕ್ಕೂ ನನ್ನ ಪ್ರಾರಬ್ಧವೇ ಕಾರಣ, ಪಾಪ! ನೀನೇನು ಮಾಡುವಿ. ಈ ಮಕ್ಕಳ ಮರಣ ದುಃಖವನ್ನು ಈ ಜನ್ಮವಿರುವವರೆಗೆ ನನಗಂತೂ ಬಿಡುವದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆ ದುಃಖ ಸುಮ್ಮನೇ ನಿನಗೇಕೆ. ನೀನು ಸುಖವಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಹೋಗು" ಎಂದು ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿ ಕಳಿಸಿದಳು.

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕಂಸನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ತೆರಳಿದರೂ ಅವನ ಕಾರ್ಯವು ವಿಫಲವಾದುದರಿಂದ ಸಂತಾಪದಿಂದ ಎದೆ ಉರಿಯುತ್ತಲಿದ್ದಿತು. ತನಗೆ ಮೃತ್ಯುವು ಅಪರಿಹಾರ್ಯ ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ದುರ್ಗಾದೇವಿಯ ಮಾತಿನಿಂದ ತಿಳಿದುಬಂದುದರಿಂದ ಚಿಂತಾಗ್ನಿಯು ಚಿತಾಗ್ನಿಯಂತೆ ಅವನ ಹೃದಯವನ್ನು ಸುಡಹತ್ತಿತು.

ನಂದನ ಮಥುರಾ ಪ್ರಯಾಣ, ವಸುದೇವನ ಚಿಂತೆ

ಆಗ ಒಂದುದಿನ ನಂದಗೋಪನು ಯಶೋದೆಯೊಂದಿಗೆ ಕಂಸಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಕರ ಕೊಡಲೆಂದು ಮಥುರಾಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ತಾನು ಬರುವವರೆಗೆ ಹಸುಗಳ ಹಿಂಡನ್ನು ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲು ಉಳಿದ ಗೋಪಾಲಕರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಬಂದಿದ್ದನು. ನಂದಗೋಪಾಲನು ಮಥುರೆಗೆ ಬಂದ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಕೇಳಿ ವಸುದೇವನು ಅವನಿಗೆ ಭೇಟಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಮಗನಾದ ರೌಹಿಣೇಯನ-ಬಲರಾಮನ-ಮತ್ತು ನಂದನ ಮಗನಾದ ಕೃಷ್ಣನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದನು, ಮತ್ತು ದೇವರದಯೆಯಿಂದ ವಯಸ್ಸಾದ ಬಳಿಕಾದರೂ ಅತ್ಯುತ್ತಮನಾದ ಮುತ್ತಿನಂಥ ಮಗ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ನಂದನನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಿದನು.

ನಂದಗೋಪನಾದರೂ ವಸುದೇವನ ಮುಂದು ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲರೂ ಹತರಾದದಕ್ಕಾಗಿ ಅನುತಾಪವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿ "ಕೊನೆಯಂದಾದ ಹೆಣ್ಣು ಕೂಸನ್ನಾದರೂ ಉಳಿಸಿದ್ದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುತ್ತಿತ್ತು" ಎಂದೆಂದು "ಸರ್ವವೂ ಅದೃಷ್ಟ ನಿಯಾಮಕನಾದ ಭಗವಂತನ ಅಧೀನವಾದುದರಿಂದ ನೀನು ದುಃಖಪಡಬೇಡ" ಎಂದು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿದನು.

ಆಗ ಸ್ನೇಹ ಸಂಭ್ರಮಗಳಿಂದ ಕಾತರನಾದ ವಸುದೇವನು ತನ್ನ ಎಲ್ಲ ಹಿಂದಿನ ದುಃಖಗಳನ್ನು ನುಂಗಿಕೊಂಡು "ನಂದಗೋಪ, ನೀನೀಗಲೇ ಈ ಯಶೋದೆಯೊಂದಿಗೆ ಬೇಗನೆ ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಹೋಗು, ನನ್ನ ಹಾಗೂ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳಾದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಗೆ ಕುಲೋಚಿತವಾದ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಸಾವಧಾನವಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸು.

ಇಷ್ಟು ಜನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದರೂ ಒಬ್ಬ ಮಗನದಾದರೂ ಮುಗ್ಧ ಮನೋಹರವಾದ ಶೈಶವಸುಂದರ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುವ ಭಾಗ್ಯವಾಗಲಿ ಹಡೆದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಲಾಲನೆಪಾಲನೆ ಮಾಡುವ ಪುಣ್ಯವಾಗಲಿ ಇಲ್ಲದ ನನ್ನ ದಾರುಣವಾದ ದುರದೃಷ್ಟವನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ನಾಚಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ತಾಪವಾಗಿದೆ. ಕೋಪ ಉಕ್ಕುತ್ತದೆ. ಆದರೊಟ್ಟಿಗೆ ಶಿಶುಸಂಹಾರ ದೀಕ್ಷಿತನಾದ ಕಂಸನ ದೆಸೆಯಿಂದಾಗಿ ಭಯವೂ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ದುಷ್ಟನ ಕೈಯಿಂದ ಆ ನಮ್ಮ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಹೇಗೆ ಪಾರಾದಾರು ಎಂಬ ಚಿಂತೆ ಹಗಲಿರುಳೂ ನನ್ನ ಕರುಳುಗಳನ್ನು ಕೊರೆಯುತ್ತಲಿದೆ.

ನಂದಗೋಪ! ನೀನು ನಿನ್ನ ಮಗನಾದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದಂತೆಯೇ ನನ್ನ ಮಗನಾದ ಬಲರಾಮನನ್ನಾದರೂ ಕೂಡ ಅದೇ ಪುತ್ರವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಸಲಹುತ್ತಲಿ

ದ್ದರೂ ದೇಶವಲ್ಲಿ ಶಿಶುಪೀಡೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನೋಡಿದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಬಾಲೋಪದ್ರವವು ಬೆಳೆದು ಮಕ್ಕಳು ಬದುಕುವದೇ ಕಠಿಣವಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾನು ಊರಿಗೆ ಹೋಗಲು ನಿನಗೆ ಅವಸರಪಡಿಸುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆ. ಸಮಾನ ನಾಮರೂಸಮಾನರೂಪರೂ ಸಮಾನ ವಯಸ್ಕರೂ ಆದ ನಿನ್ನ ಮಗನಾದ ಕೃಷ್ಣನಂತೆಯೇ ನನ್ನ ಮಗನಾದ ಸಂಕರ್ಷಣನಾದರೂ ನಿನಗೆ ಅತಿತರಾಮ್ ಆನಂದವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇ ಇಲ್ಲ ಆದರೆ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳೂ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಿಡಿಗೇಡಿಗಳಿರುವದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದುದರಿಂದ ಚಪಲಚರಣರಾದ ನಮ್ಮ ಈ ಚಂಡ ಕುಮಾರರ ಬಗೆಗಾದರೂ ನೀನು ಜಾಗರೂಕನಾಗಿರು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸಮೀಪದ ವೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಎಂದಿಗೂ ದನಗಳ ಹಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಡ. ಯಾಕಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ದುಷ್ಟ ದೃಷ್ಟಿಯು ದೈತ್ಯನಾದ ಕೇಶಿಯು ಸರ್ವನಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಕಾದುಕುಳಿತಿರುವನು. ಅದರಂತೆ ಹಾವು, ಚೇಳು, ಪಶು, ಪಕ್ಷಿ, ಕ್ರಿಮಿ, ಕೀಟಗಳಿಂದಲೂ ಹಾಗೂ ಗೋಷ್ಠದಲ್ಲಿಯ ಮಂತ್ರ ಮಣಕ ಮತ್ತು, ಗರ್ವಿಷ್ಠ ಘೂಳಿಗಳಿಂದಲೂ ತುಂಬ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಅವರನ್ನು ಜೋಪಾನಮಾಡು. ರಾತ್ರಿ ಕಳೆದು ಬೆಳಗಾಗುವ ಹೊತ್ತಾಯಿತು. ಶೀಘ್ರ ಗಾಮಿಯಾದ ವಾಹನವೊಂದನ್ನೇರಿ ಅವಸರದಿಂದ ನೀನು ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳಿಸು. ಇಕ್ಕೆಲದಲ್ಲಿಯ ಹಕ್ಕಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮಧುರಾಲಾಪದಿಂದ ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವನ್ನು ಕೋರುತ್ತಲಿವೆ" ಎಂದು ವಸುದೇವನು ವಾತ್ಸಲ್ಯದುಂಬಿದವನಾಗಿ ನುಡಿದು ಸ್ನೇಹ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಂದಗೋಪನನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡನು,

ನಂದನಾದರೂ ಅವನ ಆದೇಶದಂತೆ ವೇಗದಿಂದ ನಡೆದು ಯಮುನೆಯ ದಂಡೆಗೆ ಬಂದು ಯಶೋದೆಯೊಂದಿಗೆ ತಾನು ವಾಹನವನ್ನೇರಿದನು. ಮತ್ತು ಭೋಯಿಗಳು ಪೈಯ್ಯಾವ ಚಿಕ್ಕ ಮೇಣೆಯಲ್ಲಿ ಮೆತ್ತಗಿನ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕೃಷ್ಣಕುಮಾರನನ್ನು ಹಗುರಾಗಿ ಮಲಗಿಸಿ ತಂಗಾಳಿ ನೀಡುವ ಆ ತೀರಮಾರ್ಗದಿಂದ ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಹೊರಟನು.

ಯಮುನಾ ತೀರದ ಕುಂಜ ನಿಕುಂಜಗಳ ಒಳಸುದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಜುಳುಜುಳು ಹರಿಯುವ ಪ್ರವಾಹದ ಕಲ ಕಲ ಮಂಜುಳನಾದವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತ ನಡೆದ ಅವರು ಗೋವರ್ಧನ ಗಿರಿಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ನದಿಯ ನೀರಿನಿಂದ ತೂರಿ ಬರುವ ತರಲ ತೆರೆ ತುಂತುರುಗಳಿಂದ ಸ್ನಾತಶೀತವಾದ ವ್ರಜಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಂಡರು. ಹಕ್ಕಿಗಳ ಕಿಲಿಕಿಲಾಟ, ಕರುಗಳ ಹಂಬಾರವ, ತರುಗಾಹಿ ಬಾಲಕರ ಕೊಳಲದನಿ, ಎತ್ತುಗಳ ಕೊರಳ ಕಿಂಕಿಣಿ, ನೀರಿಗ್ಹೊರಟ ನೀರೆಯರ ಪೈಜಣಗಳ ಝಣತ್ಕಾರ, ಸರಭಸದಿಂದ ಮೊಸರು ಕಡೆಯುವ ಗೋಪಿಕೆಯರ ಕಂಕಣ ಝೇಕಾರ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ನಾದ ಬ್ರಹ್ಮಮಯವಾದಂತೆ ತೋರುವ ಆ ಹಚ್ಚಹಸುರಿನ ಪಚ್ಚೆಪಯಿರಿನ ನಾಡಾದ

ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ನಂದ ಗೋಪನು ಬಂದಾಗ ಅಲ್ಲಿಯ ಗೋಪಾಲಕುಲದ ಹಿರಿಯರೆಲ್ಲರೂ ಹಸುಶಿಶು ಯುವಕ ಯುವತಿಯರೊಂದಿಗೆ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಆದರದಿಂದ ಎದುರುಗೊಂಡು ಸ್ವಾಗತ ನೀಡಿದರು.

ಆಗ ನಂದನು ಮನೆಗೆ ಬಂದು ವಸುದೇವನ ಪ್ರೀತ್ಯಾಸ್ಪದ ಪತ್ನಿಯಾದ ರೋಹಿಣಿಯ ಹತ್ತಿರ ಸಂಕರ್ಷಣನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಕೃಷ್ಣಾವಧೂತನನ್ನು ಮೆಲ್ಲನೆ ಮಲಗಿಸಿದನು.

ನಿಸರ್ಗ ಸೌಂದರ್ಯದ ನೆಲೆವೀಡಾದ ಆ ಗೋಕುಲದ ಸಸ್ಯ ಶ್ಯಾಮಲ ಹಾಗೂ ಕುಸುಮ ಕೋಮಲವಾದ ರಮ್ಯಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನಂದಗೋಪನು ಆ ಸುಕುಮಾರರಾದ ನಂದನರೊಂದಿಗೆ ಕೆಲದಿನ ಆನಂದದಿಂದ ವಾಸವಾಗಿದ್ದನು. ನೀರು ತುಂಬಿದ ನೀಲ ಮೇಘದಂತೆ ಕಪ್ಪುಬಣ್ಣವಿದ್ದರೂ ಕಳೆಕಾಂತಿಗಳಿಂದ ಒಪ್ಪುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಮಾನುಷ ರೂಪಿಯಾದ ಆ ಮುಕುಂದನನ್ನು ಗೋವಳರೆಲ್ಲೂ ಕೃಷ್ಣನೆಂದೇ ಕರೆಯುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಹಿರಿಯನಾದರೂ ತನ್ನ ಶರೀರದ ಸಿರಿ ಸೊಬಗುಗಳಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಆಕರ್ಷಕನಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಸಂಕರ್ಷಣ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಲಿದ್ದರು.

ಶಕಟಾಸುರ ಸಂಹಾರ

ಒಂದು ದಿನ ಪುತ್ರವತ್ಸಲೆಯಾದ ಯಶೋದೆಯು ಮನೆಗೆಲಸಗಳು ಬಹಳವಿದ್ದುದರಿಂದ ಬಾಲಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಒಂದು ಚಕ್ಕಡಿಯ ಕೆಳಗೆ ಮಲಗಿಸಿದ್ದಳು. ಅವನು ಏಳುವದರೊಳಗಾಗಿ ತಾನು ತನ್ನ ನದಿಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕೆಂದು ಸನಿಹದಲ್ಲಿರುವ ಯಮುನೆಗೆ ಹೋದಳು.

ಇತ್ತ ಆ ಕುಮಾರನು ಎದ್ದು ತನ್ನ ಪುಟ್ಟ ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು ಆಚೀಚೆ ಬಾಲಲೀಲೆಯಿಂದ ಬೀಸಾಡುತ್ತ ಮಧುರ ಕಂಠದಿಂದ ಅಳಹತ್ತಿದನು.

ಆ ಅಳುವ ಗಡಿಬಿಡಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದ ಅವನ ಮಾಟ ಕಾಲು ಮೇಲಿನ ಚಕ್ಕಡಿಗೆ ತಾಗಿ ಅದರಿಂದ ಆ ಬಂಡಿಯು ಬುಡ ಮೇಲಾಗಿ ಹೊರಳಿಬಿದ್ದಿತು. ಆಗ ಶಿಶುವಾದರೂ ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಕಸಿವಿಸಿಬಡುವವನಂತೆ ಹಾಲಿಗಾಗಿ ಅಳಹತ್ತಿದನು.

ಆಗ ನದಿಯಿಂದ ಓಡಿಬಂದ ಯಶೋದೆಯು ಪುತ್ರವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಹೃದಯ ತೊರೆದು 'ಅಯ್ಯೋ ನನ್ನಮಗು' ಎಂದು ಹೌಹಾರಿ ಬಂದು ಎತ್ತಿಕೊಂಡಳು. ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಮುತ್ತುಕೊಟ್ಟು ಎದೆಗೊತ್ತಿಕೊಂಡು ಮೈಮೇಲೆಲ್ಲ ಕೈಯಾಡಿಸಿ ಎಂಥ ಕಂತ್ರಿ ನಿಂದ ಬದುಕಿದೆಯೋ ಕಂದ ಎಂದೆಂದು ಭಯಭ್ರಾಂತಿ ಸ್ನೇಹ ಕಾತರ ವಾತ್ಸಲ್ಯ ಕರು ಣೆಗಳಿಂದ ಕಲ್ಲೋಲಿತಳಾಗಿ ಮೊಲೆಯೂಡಿಸಿದಳು.

"ಗಾಳಿಇಲ್ಲದೆ ಗೂಳಿಯಿಲ್ಲದೆ ಇಂಥ ದೆವ್ವಿನಂಥ ಗಾಡಿಯು ಅದು ಹೇಗೆ ಹೀಗೆ ಹೊಡುಮರಳಿ ಉರುಳಿ ಬಿದ್ದಿರಬಹುದು ? ಅವಾದರೂ ಮೇಲೆಬೀಳದೇ ಈ ಮಗು ಈ ಶಕಟ ಸಂಕಟದಿಂದ ಅಯ್ಯೋ ಹೇಗೆ ಪಾರಾಗಿರಬಹುದು? ಎಲ್ಲವೂ ದೈವ ಲೀಲೆ, ನನ್ನ ಮನೆಗೆಲಸ ಹಾಳಾಗಲಿ. ಯಾರಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಈಗ ಸ್ನಾನ, ! ನಾನೇಕೆ ಈ ಮುದ್ದುಮಗನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನದಿಗೆ ಹೋದ! ಈಗ ಈ ಕೃಷ್ಣನ ತಂದೆ ಬಂದು ಕೂಸ ನ್ನೊಂದನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ನದಿಗೇಕೆ ಹೋದೆಯೆಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಮುಂಗೋಪಿಯಾದ ಅವ ನಿಗೆ ನಾನೇನು ಉತ್ತರಹೇಳಲಿ ? ಅದೇನೆ ಇರಲಿ, ಇಂಥ ಅನಾಹುತ ನಡೆದರೂ ನನ್ನ ಚಿನ್ನ ಕೃಷ್ಣಯ್ಯ ! ನೀನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿರುವಿಯಲ್ಲ ! "ಎಂದೆನ್ನುತ್ತ ತನ್ನ ಕುಲ ದೇವರನ್ನು ನೆನೆಯು ಹತ್ತಿದಳು."

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮುನಿವೇಷದಲ್ಲಿರುವ ತಪಸ್ವಿಯಾದ ನಂದಗೋಪನು ಅರಣ್ಯದಿಂದ ಆಕಳುಗಳ ಹಿಂಡಿನೊಂದಿಗೆ ಬಂದು ನೋಡಿದನು ಅಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ದೊಡ್ಡ ಗಾಡಿಯ ನೊಗವು ಮುರಿದು, ಹಲ್ಲುಸಿಡಿದು, ಗಾಲಿ ಮೇಲೆಯಾಗಿ, ಒಳಗಿದ್ದ ಪಾತ್ರಪರಡಿಗಳೆಲ್ಲ ಒಡೆದು ಪುಡಿಪುಡಿಯಾಗಿ ಒಟ್ಟು ಚಕ್ಕಡಿಯೇ ಚಕ್ಕಾ ಚೂರಾಗಿ ಬಿದ್ದುದ್ದು ಕಂಡಿತು. ಅದನ್ನು ದೂರಿಂದ ಕಂಡಕೂಡಲೇ ಮೊದಲು ಅದರ ಕೆಳಗೆ ಮಲಗಿಸಿದ ಕೃಷ್ಣನ ನೆನ ಪಾಗಿ ''ದೇವಾ ! ನನ್ನ ಕೂಸು ಸುರಕ್ಷಿತ ವಿರಲಿ'' ಎಂದು ಮನಸಾ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಕಣ್ಣೀರು ತುಂಬಿ ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಓಡಿಬಂದು ಏದುತ್ತ ''ಮಗು ಸುಖವಾಗಿದೆಯೇ'' ಎಂದು ಗದ್ಗದಿಸಿದನು.

ಮಗು ತಾಯಿಯ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿ ಹಾಯಾಗಿ ಮೊಲೆಚೀಪುತ್ತ ಲಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಮನದ ದುಗುಡ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ''ಧೂಳಿಗಳು ಕಾದಾಡದೇ ಬಿರುಗಾಳಿ ಬೀಸದೇ ಚಕ್ಕಡಿ ಹೊರಳಿ ಹೊಡ ಮರಳಿ ಉರುಳಿಬಿದ್ದ ಕಾರಣವೇನು ?'' ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಆಗ ದಾಬರಿಯಿಂದ ಕಂಗೆಟ್ಟ ಯಶೋದೆಯು ಅಂಜುತ್ತಅಂಜುತ್ತ ನಡುಗಿ ಕಾತ ರಳಾಗಿ "ಗಾಡಿ ಹೇಗೆ ಹೊರಳಿತೋ ನನಗೇನು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಶಾಂತಮೂರ್ತಿಯೇ ! ನಿಜವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಆಗ ನಾನು ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಒಗೆದುಕೊಂಡು ಬರ ಬೇಕೆಂದು ನದಿಗೆ ಹೋದಿದ್ದೆ. ಬರುವದರೊಳಗಾಗಿ ಗಾಡಿ ಬುಡಮೇಲಾಗಿ ಬಿದ್ದಿತ್ತು.

ಹೀಗೆ ಅವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಲಿರುವಾಗಲೇ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಆಟವಾಡು ತ್ತಲಿರುವ ಹುಡುಗರು ಬಂದು "ನಾವಿಲ್ಲಿ ಆಟವಾಡುತ್ತಲಿರುವಾಗ ಈ ನಿಮ್ಮ ಕೂಸೇ ಕಾಲಿಂದ ಒದ್ದು ಈ ಗಾಡಿಯನ್ನು ಕೆಡವಿತು. ಇದನ್ನು ನಾವು ಒಬ್ಬರಲ್ಲ-ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿಯೇ ನಿಂತು ನೋಡಿದ್ದೇವೆ" ಎಂದು ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಗೋಪಾಲಕರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ದರ್ಶಿಗಳಾದ ಆ ಬಾಲಕರು ಹೇಳಿದರೂ ಅದು ಪ್ರಮಾಣವೆನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕ ಬಾಲಕನು ಚೋಟುದ್ದಪಾದ ಚಾಚಿದರೆ ದೊಡ್ಡ ಚಕ್ಕಡಿ ಯೊಂದು ಬೊಕ್ಕ ಬೋರಲಾಗಿ ಬಿದ್ದಿತೆನ್ನುವಮಾತು ಅವರಿಗೆ ಬರಿ ಅಚ್ಚರಿಯೆನಿಸಲಿಲ್ಲ ಅಸತ್ಯವೇ ಎನ್ನಿಸಿತು. ಅದು ಬಿದ್ದುದಕ್ಕೆ ಸಮಂಜಸವಾದ ಕಾರಣ ತಿಳಿಯದೇ ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡುದನ್ನು ಹೇಳಿದವರ ಮಾತನ್ನೂ ಅಶಕ್ಯವೆಂದು ನಂಬದೇ ಆಶ್ಚರ್ಯ ವಿಭ್ರಾಂತರಾಗಿ ಕುಳಿತರು. ಆ ಬಳಿಕ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಆ ಬಂಡಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಅದರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಗಾಲಿಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಡಿಸಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು.

ಪೂತನಾವಧೆ

ಮುಂದೆ ಕೆಲ ಕಾಲ ಕಳೆದ ಬಳಿಕ ಭೋಜರಾಜನಾದ ಕಂಸನ ಪೂತನಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಓರ್ವ ದುಷ್ಟದಾಯಿಯಾದ ಪ್ರಾಣಾಂತಿಕ ಪಕ್ಷಿಣಿಯು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕೊಲ್ಲ ಲಿಕ್ಕೆಂದು ವ್ರಜಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ಬಕ ಸೋದರಿಯಾದ ಅವಳು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ತನ್ನ ಎರಡೂ ಪಕ್ಕಗಳನ್ನು ಪಟ ಪಟ ಬಡೆಯುತ್ತ ಬಂದು ಘೋರಸ್ವರದಿಂದ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತ ಅಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಚಕ್ಕಡಿಯ ಗಾಲಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡಿಕೊಂಡಳು. ಆ ಬಳಿಕ ಅವಳು ತನ್ನ ನಿಜರೂಪವನ್ನು ಮರೆಮಾಚಿ ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರವಾದ ಓರ್ವ ಸ್ತ್ರೀರೂಪವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಂದಗೋಕುಲವನ್ನು ಪ್ರವೇ ಶಿಸಿದಳು. ಎಲ್ಲರೂ ಮಲಗಿದ ಬಳಿಕ ಮೆಲ್ಲನೆ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಮಲಗಿಸಿದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಆ ಮಗುವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಕಾಲಕೂಟ ವಿಷದಕಿಂತಲೂ ಉಲ್ಬಣ ನಂಜನ್ನು ಲೇಪಿ ಸಿದ ತನ್ನ ಮೊಲೆಯನ್ನು ಅವನ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿರಿಸಿದಳು.

ಆಗ ದುಷ್ಟದಮನದತ್ತ ದೀಕ್ಷನು ಆದ ಆ ಶೈಶವ ವೇಷದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಅವಳ ಸ್ತನವನ್ನು ಎರಡೂ ತನ್ನ ಪುಟ್ಟ ಕೈಗಳಿಂದ ಬಲವಾಗಿ ಅದುಮಿ ಅವಳ ಸ್ತನಕ್ಕೆ ಹಲ್ಲು ಹಚ್ಚಿ ಹರಣ ಕರಣ ಎರಡನ್ನೂ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಸೆಳೆಯಹತ್ತಿದ. ಆಗ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ವೇದನೆಯಿಂದ ಕರಳು ಕಿತ್ತಿದಂತಾಗಿ ಅವಳು ಕೆಟ್ಟದನಿಯಿಂದ ಚೀರಿ ಕೈಕಾಲು ಚೆಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣು ಬೆಳ್ಳಗೆಮಾಡಿ ಒದರಿ ಕೂಗಿ ಅಳಹತ್ತಿದಳು. ಅವಳ ಆ ಘೋರವಾದ ರೋದನ ಧ್ವನಿಗೆ ನೆಲನಡುಗಿ ಮುಗಿಲು ಬಿರಿದು ಗುಡ್ಡ ಗವ್ವರಗಳೂ ಕೂಡ ಗದಗದಿಸಿ ಹೋದವು. ಆದರೂ ಬಾಲಕೃಷ್ಣನು ಅವಳನ್ನು ಬಿಡದೇ ಮೊಲೆಯನ್ನೇ ಕತ್ತರಿಸಿ ಪಂಚ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನೇ ಹೀರಿದಾಗ ಅವಳ ನಿಜರೂಪ ಬಯಲಾಗಿ ಆ ವಿದ್ರೂಪ ರಕ್ಕಸಿಯು

ಏಕರಾಳ ವೇಷದಿಂದ ಹತಳಾಗಿ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದಳು.

ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಗೋಪಾಲಕರೂ ವಜ್ರಾಯುಧದಿಂದ ಹೊಡೆದು ಕೆಡವಿದಂತೆ ವ್ರಜಾಂಗಣದ ತುಂಬ ಆ ಉದ್ದ ಈ ಉದ್ದ ಬಿದ್ದ ಆ ದುರ್ದಾನವಿಯ ದೀರ್ಘೋತ್ತುಂಗ ದೇಹವನ್ನು ಕಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತರಾಗಿ ಇದೇನು ಇದೇನು ಎನ್ನುತ್ತ ನಿಂತು ನೋಡಿ ನಂತರ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಹೋದರು.

ಆಗ ನಂದಗೋಪನು ಯಶೋದೆಗೆ "ಇವಳಾರು? ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹೇಗೆ ಬಂದಿದ್ದಳು" ಎಂದು ಕೇಳಲು "ತನಗಾವುದೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಗದ್ದಲಕ್ಕೆ ನಾನೀ ಎಚ್ಚತ್ತೆ ಎಂದಳು. ಇದೆಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಕಂಸನ ಕಪಟಕಾರಸ್ಥಾನವೇ ಕಾರಣ ಎಂದು ನಂದಗೋಪನು ಭಾವಿಸಿದ.

ಮುಂದೆ ಕೆಲದಿನ ಕಳೆದ ಬಳಿಕ ಚಿಕ್ಕ ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯರಂತೆ ಎಸೆಯುವ ಆ ಬಲರಾಮ-ಕೃಷ್ಣರು ಅಂಬೆಗಾಲಿಕ್ಕುತ್ತ ವ್ರಜಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಹತ್ತಿದರು. ಸಮಾನವಾದ ವೇಷ, ವಯಸ್ಸು ವಪುಸ್ಸು ವರ್ಚಸ್ಸು, ಗಳಿಂದ ಒಂದೆ ಜೀವ ಎರಡು ಮೈಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವಂತಿದ್ದ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರು ಹಾವಿನಂತೆ ಗೋಕುಲತುಂಬ ಹರಿದಾಡಿ ಹುಡಿಯಾಡಿದ ಆನೆಯ ಮರಿಯಂತೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಮೈತುಂಬ ಬೂದಿ ಬಳಿದುಕೊಂಡು ಕುಳ್ಳುಮಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಉರುಳಾಡಿದರೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಧೂಳಿ ಕೆಸರುಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರಳಾಡಿಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಗದೊಮ್ಮೆ ದನಗಳ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಈಸಾಡಿ ಮೈಗೆಲ್ಲ ಗೋಮಯ ಗೋಮೂತ್ರಗಳ ಹತ್ತಿ ಮೆತ್ತಿ ಹೊಲಸಾದರೂ ಅವರು ಬಹಳೇ ಸುಂದರರೂ ಮೋಹಕರೂ ಆಗಿ ತೋರುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸಿಕ್ಕಕಡೆಗೆಲ್ಲ ಹರಿದುಹೋಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ತಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ನಂದಾದಿಗೋಪಾಲರು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟರೂ ಅವರು ಯಾವಾಗಲೋ ಎಲ್ಲರ ಕಣ್ಣು ತಪ್ಪಿಸಿ ನುಣುಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕೆಟ್ಟಕೆಲಸ ಮಾಡಿಬರುತಿದ್ದರು.

ಒರಳು ಎಳೆದು ಮರ ಉರುಳಿಸಿದ

ಒಂದುದಿನ ಕೃಷ್ಣನ ಈ ಕಿಡಿಗೇಡಿತನಕ್ಕೆ ಬೇಸತ್ತು ಯಶೋದೆಯು ಕೋಪದಿಂದ ಅವನನ್ನು ರಟ್ಟೆ ಹಿಡಿದು ಎಳೆದು ತಂದು ಚಕ್ಕಡಿಯ ಹತ್ತಿರ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಮನದಣಿ ಬೈದಳು. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಹಗ್ಗವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದರ ಒಂದು ತುದಿಯನ್ನು ಅವನ ಕೋಮಲವಾದ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಬಿಗಿದು ಇನ್ನೊಂದು ತುದಿಯನ್ನು ಒರಳಿಗೆ ಸುತ್ತಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಿ "ಇನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿ ? ಹೋಗು. ನಿನ್ನ ಶಕ್ತಿ ಎಷ್ಟಿದೆ ನೋಡಿ ಬಿಡುವೆ,, ಎಂದು ನುಡಿದು ಒಳಗೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋದಳು.

ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಚಿಕ್ಕ ಬಾಲಕರಂತೆ ಚಾರುಚರಣಗಳಿಂದ ಚಂಕ್ರಮಣ ಮಾಡುತ್ತ ಒರಳನ್ನು ಜಗ್ಗಿಕೊಂಡೇ ಮುಂದೆ ನಡೆದನು. ಜನರೆಲ್ಲ ನಿಬ್ಬೆರಗಾಗಿ ನಿಟ್ಟಿಸುತ್ತ ನಿಂತು

ಕೊಂಡಾಗಲೇ ಮನೆಯ ಅಂಗಳವನ್ನು ದಾಟಿ ಬೀದಿಗಿಳಿದನು. ಹಾಗೆಯೇ ಆ ಕಲ್ಲಿನ ಒರಳನ್ನು ಎಳೆಯುತ್ತ ಮುಂಬರಿದು ಬೀದಿಯ ಬದಿಯ ವನಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಅವಳಿ ಅರ್ಜುನ ವೃಕ್ಷಗಳ ನಡುವೆ ಹಾಯ್ದು ತಾನು ಪಾರಾಗಿ ಆಚೆಗೆ ನಿಂತು ಒರಳನ್ನೂ ಜಗ್ಗಹತ್ತಿದನು. ದೊಡ್ಡದಾದ ಆ ಒರಳು ಆ ಅವಳಿಗಿಡಗಳ ನಡುಸಂದಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಸದೇ ಆ ಗಿಡಗಳ ಬಡ್ಡಿಗೆ ಅಡ್ಡಸಿಕ್ಕು ತಟ್ಟಿಸಿ ನಿಂತಾಗ ಆಚೆಗಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣನು ಕಸುವಿನಿಂದ ಜಗ್ಗಿದನು. ಆಗ ಆ ಎರಡೂ ಗಿಡಗಳೂ ಬೊಡ್ಡಿಸಹಿತವಾಗಿ ಬುಡ ಮೇಲಾಗಿ ಉರುಳಿ ಕೃಷ್ಣನ ಎಡಕೊಂದು ಬಲಕೊಂದು ಬಿದ್ದವು. ಅವೆರಡರ ನಡುವೆ ಬಾಲಕೃಷ್ಣನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕು ನಗುತ್ತ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಜಗ್ಗಾಟದಲ್ಲಿ ಅವನ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಹಗ್ಗವು ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಪಟ್ಟಿಯಾದಿ ಹುರಿಗೊಂಡಿತ್ತು.

ನದಿಗೆ ಹೋಗಿಬರುವ ಗೋಪಿಯರು ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಚೀರುತ್ತ ಹಾರುತ್ತ ಹೋಗಿ ನದಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಯಶೋದೆಗೆ "ಬೇಗ ಬಾ ಯಶೋದೆ! ಎಷ್ಟು ತಡಮಾಡುವಿ! ನಮ್ಮ ಊರಹೊರಗೆ ಬೇಡಿದವರ ಜಯಂಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪೂರ್ಣ ಮಾಡುವ, ಆದುದರಿಂದಲೇ ಊರ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಸೇವಾ ಸೂತ್ರಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸುವ ಪವಿತ್ರವಾದ ಆ ಎರಡೂ ಅರ್ಜುನ ವೃಕ್ಷಗಳು ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ನಿನ್ನ ಮಗನಾದ ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ಉರುಳಿ ಬಿದ್ದಿರುತ್ತವೆ.

ಕರುವಿನ ಕೊರಳಿಗೆ ಕಣ್ಣಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದಂತೆ ಕೃಷ್ಣನ ಹೊಟ್ಟೆಗೂ ಬಿಗಿಯಾದ ಒಂದು ಹುರಿಕಟ್ಟಿದ ಹಗ್ಗವನ್ನು ನೀನು ಬಿಗಿದದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆಬಾರದೆ ಅವನು ಅವೆರಡೂ ಗಿಡಗಳ ನಡುವೆಯೇ ನಗುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾನೆ.

ಎಲೆ ಮೂರ್ಖಳೆ! ಬಹಳ ಬುದ್ಧಿವಂತಳಿರುವಿ. ಯಾರಾದರೂ ಇಂಥ ಬಿಗಿಯಾದ ಹಗ್ಗದಿಂದ ಒರಳಿಗೆ ಕೂಸನ್ನು ಕಟ್ಟುವರೇ! ಬೇಗ ಓಡು ಮೂಢ ಮಹಿಳೆಯೇ! ಸಾವಿನ ಬಾಯಿಂದ ಪಾರಾದ ಮಗನನ್ನು ಮೊದಲು ಹಗ್ಗಬಿಚ್ಚಿ ಎತ್ತಿಕೊ ಹೋಗು" ಎಂದು ನೀರಿಗೆ ಬಂದ ನಾರಿಯರೆಲ್ಲರೂ ಬೈಯ್ಯ ಹತ್ತಿದರು.

ಆಗ ಅಂಜಿ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ "ಅಯ್ಯೋ ಕೃಷ್ಣಯ್ಯ ಎಲ್ಲಿರುವಿ!" ಎಂದು ಒದರುತ್ತ ಓಡುತ್ತ ಯಶೋದೆಯು ಆ ಗಿಡಗಳಿದ್ದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ಅಲ್ಲಿ ಹೊರಳಿ ಬಿದ್ದ ಆ ಎರಡೂ ಹೆಮ್ಮರಗಳ ನಡುವೆ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಹುರಿಗೊಂಡ ಹಗ್ಗದಿಂದ ಆ ಒರಳನ್ನು ಕೃಷ್ಣನು ಇನ್ನೂ ಜಗ್ಗುತ್ತಲೇ ಇದ್ದನು.

ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಅನೇಕ ಗೋಪಾಲಕುಲದ ತರುಣ ವೃದ್ಧರೆಲ್ಲರೂ ಅದನ್ನು ಚಕ್ಕಿತರಾಗಿ "ದೆವ್ವಗಾಳಿಯಿಲ್ಲ, ಜಡಿಮಳೆಯಿಲ್ಲ, ಮದ್ದಾನೆ ಬಂದು ತಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಅಂದಬಳಿಕ ಇಂಥ ಗಗನಚುಂಬಿತವಾದ ಗಿಡಗಳು ಹೇಗೆ ಬಿದ್ದವು? ಮತ್ತು ಈ ಗಿಡಗಳು ನಮ್ಮ

ವ್ರಜವಾಸಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದಂತೆ ಕಾಮಿತಾರ್ಥ ಪ್ರದಗಳಾಗಿದ್ದವು, ಇವುಗಳ ಸೇವೆಯಿಂದ ಜನರು ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಫಲಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಗ್ರಾಮದೇವತೆಯಂತಿರುವ ಈ ಅವಳಿ ವೃಕ್ಷಗಳು ಬಿದ್ದದ್ದು ಊರಿಗೇ ಅವಲಕ್ಷಣ ಎಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಘೋರ ಪೂತನಾ ಶಕಟಭಂಗವಾದ ಬಳಿಕ ಇದು ಮೂರನೆಯ ಉತ್ಪಾತವಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾವಿನ್ನು ಇಲ್ಲಿರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುವದು. ನಂದಗೋಪ ! ಇಷ್ಟಾದರೂ ಈ ಗಿಡಗಳು ನಿನ್ನ ಮಗನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸನ್ನವಾಗಿಯೇ ಇವೆಯೆಂದು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಯಾಕಂದರೆ ಈ ಗಿಡಗಳು ಬೀಳುವಾಗ ನಿನ್ನ ಮಗನು ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಇವುಗಳ ಕೆಳಗೇ ಇದ್ದರೂ ಅವು ಅವನ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ವಿಶಾಲವಾದ ವೃಕ್ಷಶರೀರದ ಒಂದು ಟಿಸಿಲು ಟೊಂಗೆಯೂ ಬೀಳದಂತೆ ಹೋಳಾಗಿ ಮಗ್ಗಲ ಬಿದ್ದು ನಿನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಬದುಕಿಸಿವೆ. ಇದು ನಿನ್ನ ಮಗನ ಮೇಲೆ ಆ ವೃಕ್ಷದೇವತೆಯ ಪರಮ ಪ್ರಸಾದವೇ ಸರಿ" ಎಂದು ಮಾತನಾಡುತ್ತಲಿದ್ದರು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ನಂದಗೋಪನಾದರೂ ದುಃಖಾಶ್ರು ಹರ್ಷಾಶ್ರುಗಳಿಂದ ಕಣ್ಣು ಒತ್ತರಿಸಿ ಬಂದು ಧಾವಿಸಿ ಹೋಗಿ ಆ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಒರಳಿನ ಬಂಧನದಿಂದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಗೊಂಡು ತಂದು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಗೊಂಡು ಮೈದಡವಿ ಮುದ್ದಾಡಿ ಮುಂಗುರುಳು ಮೂಸಿ ಮೃತ್ಯುಮುಖದಿಂದಲೇ ಮಗ ಪಾರಾಗಿ ಬಂದಂತಾಯಿತೆಂದು ಮೈಮೇಲೆಲ್ಲ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಕೈಯಾಡಿಸಿದನು. ಮತ್ತೆ ಇಂಥ ಮುದ್ದುಮಗನ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನೂ ಹಳಿದು ಅವನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಹೋದನು.

ಮುಂದೆ ಆ ಕೃಷ್ಣನು ಆ ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ದಾಮೋದರ-ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹಗ್ಗ ಕಟ್ಟಿದ ಹುಡುಗನೆಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ್ದರಿಂದ ಗೋವಿಂದ-ದಾಮೋದರ ಎಂದು ಗೋಪಿಕೆಯರು ಅವನ ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹೊಸೆದು ಹೌಸಿನಿಂದ ಹಾಡಿ ಪಾಡುತ್ತಲಿದ್ದರು.

ಗೋಕುಲ ತೊರೆದು ವೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ

ಹೀಗೆ ರಾಮ-ಕೃಷ್ಣರಿಬ್ಬರೂ ಆ ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿಯೇ ತಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದು ಏಳುವರ್ಷದವರಾಗಿ ಬೆಳೆದರು. ಆಗ ದಾಮೋದರನು ಹಳದಿಬಣ್ಣದ (ಪೀತಾಂಬರ) ಬಟ್ಟೆಯನ್ನೂ ಸಂಕರ್ಷಣನು ಕರಿವಸ್ತ್ರವನ್ನೂ (ನೀಲಾಂಬರ) ಉಟ್ಟು ಇಬ್ಬರೂ ಜುಲುಪಿ ಇಟ್ಟು ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಕೊಳಲ ಪಿಡಿದು ಮಧುರ ಮಧುರವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಬಾರಿಸುತ್ತ ಆಕಳು ಕರುಗಳನ್ನು ಕಾಯುತೊಡಗಿದರು. ದನಕಾಯಲಿಕ್ಕೆಂದು ಅವರು ಅಡವಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಕಿವಿಯ ಸಂದಿಯಲ್ಲಿ ನವಿಲುಗರಿಯನ್ನು ಸಿಕ್ಕಿಸಿ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಚಿಗುರೆಲೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ವನಮಾಲೆಯನ್ನು ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಎಳೆಗಿಡದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕಮಲಕುಸುಮಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಹಗ್ಗಗಳನ್ನೇ ಜನಿವಾರದಂತೆ ಹೆಗಲಿಗೆ ಹಾಕಿ ಕೊಳಲು ಊದಿ, ಆಟವಾಡಿ, ನಕ್ಕು ನಗಿಸಿ, ತಳಿರುತಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಒರಗಿ, ಎಲ್ಲೆಡೆಗೂ ಓಡಾಡಿ, ಸಿಂಹದ ಮರಿಗಳಂತೆ ಜಿಗಿದಾಡಿ, ಇಡೀ ವನವೆಲ್ಲ ಚಾರುಚೈತನ್ಯಯುಕ್ತವಾಗಿ ಕಾಂತಿಮಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ಅವರು ಅವುಗಳನ್ನು ಕಾಯುವ ನೆವದಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಾಗಿನಿಂದ ಆ ವನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಳೆ ಬಂದು ಅದು ಜೀವತುಂಬಿದಂತಾಯಿತು.

ಒಂದು ದಿನ ದಾಮೋದರನು ಸಂಕರ್ಷಣನಿಗೆ "ಅಣ್ಣ, ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನಾವಿಲ್ಲಿ ಇದೇ ವನದಲ್ಲಿ ಗೋ ಗೋಪಾಲಕರ ಜೊತೆಗೆ ವಿಹರಿಸುವದು ಶಕ್ಯವೆನಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಮೊದಲು ಗುತ್ತಾಗಿಬೆಳೆದ ಗಿಡಗುಪ್ಪೆಗಳಿಂದ ನಿಬಿಡವಾದ ಈ ವನವನ್ನು ಈಗ ಗೋಪಾಲಕರು ಕಟ್ಟಿಗೆಗಾಗಿ ಕಡಿದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಅದೆಲ್ಲವೂ ವನ ಹೋಗಿ ಬಯಲಾಗಿದೆ. ಉರುವಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಗೆ ತರಲು ನಾವು ದೂರ ದೂರ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಚ್ಚ ಹಸಿರು ಮುಗಿಯುವ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳೆಲ್ಲ ದನಮೇದು [illegible]ರು ತುಳಿದು ಗಟ್ಟಣೆ ಮಾಡಿದಂತೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಬಿರುಸು ಬಂಜರಭೂಮಿಯಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹುಲ್ಲು ಬೆಳೆಯುವಲ್ಲಿಯೂ ದಿನಾಲು ದನಕರುಗಳ ತುಳಿದಾಟ ಮಲಮೂತ್ರಗಳ ಕಾಟದಿಂದ ಹುಲ್ಲು ಉಪ್ಪೊಡೆದು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ತಿನ್ನಲು ಬಾರದಂತಾಗಿದೆ. ಈ ವನದಲ್ಲಿ ನೀರೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ದನಕರುಗಳಿಗೆ ಬಹಳೇ ತೊಂದರೆಯಾಗುವದು. ಇಲ್ಲಿ ದವಸಧಾನ್ಯ ಕಾಯಿಪಲ್ಲೆ ಸೌದೆ ಹೈನ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಸಂಗವು ಗೋಪಾಲಕರಿಗೆ ಬರಹತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಹಳ್ಳಿಯೂ ಬರಬರುತ್ತ ಪಟ್ಟಣವಾಗತೊಡಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾವು ನಮ್ಮ ವಾಸ್ತವ್ಯ

ಧನವಾದ ದನಗಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ತಿನ್ನಲು ಹುಲ್ಲು, ಕುಡಿಯಲು ನೀರು ದೊರಕುವಂಥ ಬೇರೆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಶೋಧಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವದು ಒಳಿತು. ಇಲ್ಲಿಯಂತೂ ಹುಲ್ಲು ಇಲ್ಲ. ಗಿಡಗಳಿಲ್ಲ, ನೀರಿಲ್ಲ. ಅಡವಿಯಿಲ್ಲ, ಆದುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಅನ್ನವೂ ಇಲ್ಲ, ಸವಿ ಇಲ್ಲ, ಶೋಭೆಇಲ್ಲ, ಆನಂದವಿಲ್ಲ, ಉತ್ಸಾಹವೂ ಇಲ್ಲ.

ಇಲ್ಲಿಯೇ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ವೃಂದಾವನವೆಂಬ ಒಂದು ಸುಂದರವನವಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛ ನೀರು, ಹಚ್ಚ ಹಸಿರು, ಹೆಚ್ಚು ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳಿವೆಯೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸೊಳ್ಳೆಗಳ ಕಾಟ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದು ಮುಳ್ಳುಕಂಟಿಗಳೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿಲ್ಲವಂತೆ. ಅಲ್ಲಿ ಯಮುನಾತೀರದ ಕುಂಜನಿಕುಂಜಗಳೂ, ಕದಂಬ ವನಗಳೂ ಒಳ್ಳೇ ಮನೋಹರವಾಗಿರುವವು, ಅಲ್ಲಿ ತೀಡುವ ತಂಗಾಳಿಯು ತನ್ನ ಮಂದಸ್ಪಂದ ಹಾಗೂ ಸದಾ ಸೌಗಂಧದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಋತುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆನಂದದಾಯಕವಾಗಿರುವದು. ಚೆಲುವಿನ ನೆಲೆವೀಡಾದ ಅಲ್ಲಿಯ ನಿಸರ್ಗರಮ್ಯ ಶಾಂತ ಕಾಂತಾರಗಳಲ್ಲಿ ಗೋಪಕಾಂತೆಯರು ಸುಖವಾಗಿ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಸಂಚರಿಸಬಹುದು.

ಮತ್ತು ಆ ವೃಂದಾವನದ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಮಂದರಗಿರಿಯಂತೆ ಉಚ್ಚ ಶಿಖರವುಳ್ಳ ಹಾಗೂ ನಂದನವನದಂತೆ ಸುಮಸುಂದರವಾದ ಗೋವರ್ಧನ ಎಂಬ ಒಂದು ಗಿರಿಯುಂಟು. ಅದರ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅನೇಕಶಾಖೋಪಶಾಖೆಗಳಿಂದ ಹೆಮ್ಮರವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಒಂದು ಯೋಜನದಷ್ಟು ಎತ್ತರವಾಗಿ ಮುಗಿಲೊಳಗೆ ನಿರಂತರ ನಿಂತುಕೊಂಡ ನೀಲ ನೀರ ಮೇಘದಂತೆ ಮೆರೆಯುವ ಭಾಂಡೀರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಒಂದು ಆಲದಮರವುಂಟು.

ಮತ್ತು ನಂದನವನದ ನಡುವೆ ಮಂದಾಕಿನಿ ನದಿ ಹರಿದಂತೆ ಆ ವೃಂದಾವನ ಭೂಮಿಯ ಬೈತಲ ತೆಗೆದಂತೆ ನಟ್ಟನಡುವೆ ಕಾಲಿಂದೀ ನದಿ ಹರಿದಿರುವದು. ನಾವು ಅಲ್ಲಿದ್ದು ಗೋವರ್ಧನ, ಭಾಂಡೀರವನ ಹಾಗೂ ಯಮುನೆ ಈ ಮೂರರ ಉಪಯೋಗವನ್ನೂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವೀಗ ನಿಃಸ್ಸತ್ವವಾದ ಈ ಗೋಕುಲದ ರುಕ್ಷಾರಣ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ವೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ಹೊರಡೋಣ. ಆದರೆ ಗೋಪಾಲಕರು ಏನೂ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೇ ಈ ವ್ರಜಸ್ಥಳಿಯನ್ನು ಬಿಡಲು ಒಪ್ಪುವದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಉಪದ್ರವವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಿದರೆ ತಾವಾಗಿ ಈ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೊರಡುವರು.

ಭಗವಂತನು ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಅಣ್ಣ ಬಲರಾಮನ ಮುಂದೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಅವನ ಶರೀರದಿಂದ ಸಾವಿರಾರು ರಕ್ತಪಿಪಾಸುಗಳಾದ ಮಾಂಸಾ

ಶನಿ ತೋಳಗಳು ಹೊರಬಿದ್ದವು. ಐದೈದು ಹತ್ತತ್ತು ಇಪ್ಪತ್ತು ಮೂವತ್ತರಂತೆ ಗುಂಪುಗಟ್ಟಿ ಹೊರ ಹೊರಟ ಅವು ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ಗೋಪ ಗೋಪಿಯರ ಮೈ ಮೇಲೆ ಏರಿ ಹೋಗಿ ಹಿಂಸೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದವು. ಅವು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ದನದ ದಡ್ಡಿಗೆ ಹಾರಿ ಮಣಕಗಳನ್ನು ಕೊಂದವು. ಕರುಗಳನ್ನು ತಿಂದವು. ಆಕಳುಗಳನ್ನು ಹೆದರಿಸಿದವು. ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಓಡಿಸಿದವು. ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೂಡ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಕಚ್ಚಿಕೊಂಡೊಯ್ದವು. ಇದರಿಂದ ಯಾರೂ ಅಡವಿಗೆ ಹೋಗದಂತಾಯಿತು. ಆಕಳಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆ ಬಿಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಹೊರದಿನಿಂದ ತರುವಂತಿಲ್ಲ. ನದಿಗೆ ಹೋಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಯಾರೂ ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೊರ ಬೀಳದಂತೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ನಿರುದ್ಯೋಗ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯರಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟರಂತೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಸಂಗವು ಬಂದಿತು. ಮನೆ ಮನೆಗೂ "ಅಯ್ಯೋ! ನನ್ನ ಕರು ಹೋಯಿತು. ಅಕಟ! ನನ್ನ ಆಕಳು ಸತ್ತಿತು. ಅಕಟಕಟ! ನನ್ನ ಕೂಸನ್ನೆ ಕಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋಯಿತು. ನನ್ನ ಅಣ್ಣನನ್ನು ತೋಳ ಹಿಡಿಯಿತು. ನನ್ನ ಮಗನು ವೃಕವೃಂದದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ಸತ್ತು ಹೋದ" ಎಂಬ ಗೋಳಾಟ ನರಳಾಟಗಳ ಕರುಳು ಕೊರೆಯುವ ಕರುಣ ಸ್ವರವು ಕರ್ಣಕಠೋರವಾಗಿ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತಲಿತ್ತು. ಮೂಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳಾದ ದನಕರಗಳ ಹಂಬಾರವವಂತೂ ಎಲ್ಲರ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದಂತಾಗಿತ್ತು.

ಆಗ ಘೋಷದಲ್ಲಿರುವ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳೂ ಗಂಡಸರೂ ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿ ಇನ್ನು "ನಾವು ಇಲ್ಲಿದ್ದು ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲ. ಈ ತೋಳುಗಳ ಬಾಯಿಗೆ ನಾವೆಲ್ಲಬಿದ್ದು ಸಾಯುವದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮತ್ತೆ ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗೋಣ. ನಾವೂ ನಮ್ಮ ಜೀವಾಧಾರವಾದ ಈ ಹಸು ಶಿಶುಗಳೂ ಎಲ್ಲಿ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಇದ್ದು ಸುಖದಿಂದ ಬದುಕಬಲ್ಲೆವೂ ಅಂಥ ವೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರೂ ಹೊರಟುಬಿಡೋಣ" ಎಂದು ವಿಚಾರಮಾಡಿದರು.

ಅವರ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಕೇಳಿ ನಂದಗೋಪನು "ಹೊರಡುವದೇ ಆದರೆ "ಶುಭಸ್ಯ ಶೀಘ್ರಮ್" ಎಂದು ಹೇಳಿದಂತೆ ಇಂದೇ ಹೊರಟುಬಿಡೋಣ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಘೋಷದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಸಾವಧಾನ ಕಟ್ಟಿ ಎಲ್ಲರೂ ಹೊರಡಬೇಕೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿದನು.

ಅದರಂತೆ ಎಲ್ಲ ಗೋಪಗೋಪಿಯರೂ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಭಾಂಡಿ ಸಾಮಾನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಎತ್ತಿನ ಬಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಅವರ ಹಿಂದೆ ಕರುಗಳಹಿಂಡನ್ನೂ ಅದರ ಹಿಂದೆ ದನಗಳ ದಂಡನ್ನೂ ದೊರಡಿಸಿ ತಾವೂ ಹೊರಟರು. ಹಾಲು ಮೊಸರು ತುಂಬಿದ ಕೊಡಗಳನ್ನು ತಲೆಯಮೇಲಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಅವ್ಯಾಜ ಮನೋಹರಿ

ಯರಾದ ಆ ಬಲ್ಲವ ನಾರಿಯರು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದಾಗ ಮುಗಿಲಿನಿಂದ ಇಳಿದು ತಾರೆ
ಯರ ತಂಡವೇ ಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡಂತೆ ತೋರುತ್ತಲಿತ್ತು. ಹಸಿರು, ಹಳದಿ,
ಕಪ್ಪು, ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ಬಗೆಬಗೆಯ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನುಟ್ಟು ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಿಮೈಯನು
ಬಳುಕಿಸುತ್ತ ನಡೆದ ಆ ನಾರಿಯರು ದಾರಿಗುಂಟ ಕಾಮನಬಿಲ್ಲಿನ ಕಾಂತಿಯ ಕಮಾನು
ಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಲೇ ನಡೆದಿದ್ದರು. ನಡುವೆ ನಡೆದ ಬಂಡಿಗಳ ಗುಂಪಿನ ಸುತ್ತಲೂ
ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಸಾಗಿದ ಗೋಪಾಲಕರ ಗುಂಪು ಗಾಳಿಗೆ ಹೊಯ್ದಾಡುವ ಹಡಗು
ಗಳುಳ್ಳ ಕಡಲಿನಂತೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಇವರು ಬಿಟ್ಟುಕೂಡಲೇ ಆ ವ್ರಜಸ್ಥಾನವು
ಶೂನ್ಯವಾಗಿ ಕಾಗೆಗಳಿಂದ ಆಕೀರ್ಣವಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಅಲ್ಪಾವಕಾಶದಲ್ಲಿಯೇ ಅವರೆ
ಲ್ಲರೂ ವೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮುಟ್ಟಿದರು.

ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಮನುಷ್ಯರಿಗೂ ಹಾಗೂ ದನಗಳಿಗೂ ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿರಲು ಅನುಕೂಲ
ವಾಗುವಂತೆ ವಿಶಾಲ ಸ್ಥಲವೊಂದನ್ನು ಆರಿಸಿ ಅದರ ಸುತ್ತಲೂ ಅರ್ಧ ಚಂದ್ರಾಕಾರವಾಗಿ
ತಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಚಕ್ಕಡಿಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಅದರ ಪರಿಘವು ಎರಡು ಯೋಜನವಿದ್ದು
ವ್ಯಾಸವು ಒಂದು ಯೋಜನದಷ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಿದ್ದಿತು. ಅದರ ಸುತ್ತುಮುತ್ತು
ಮುಳ್ಳುಬಳ್ಳಿ, ಕೆಟ್ಟಜಾಲಿ ಮೊದಲಾದ ಕಂಟಕಿ ವೃಕ್ಷಗಳು ಎತ್ತಲೂ ಎತ್ತರವಾಗಿ
ಬೆಳೆದಿದ್ದರಿಂದ ಆ ಗೋಪಘೋಷಕ್ಕೆ ನೈಸರ್ಗಿಕ ರಕ್ಷಣೆ ಒದಗಿದಂತಾಗಿತ್ತು. ಅದರ
ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಗೋಪಾಲಕರೆಲ್ಲ ಗಿಡವ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಬಂಬು ಬಿದಿರು ಗರಿಕೆಗಳಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ
ಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಮಾರು, ಕಟ್ಟೆ, ಕೊಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದರು.
ಮನೆ ಕಟ್ಟಿ, ಮೇಲೆ ಎಲೆತೊಪ್ಪಲಗಳನ್ನು ಹೊದಿಸಿ, ಒಳಗೆ ಮೊಸರು ಕಡೆಯುವ
ಕಂಬಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟು, ಹೈನ ಇಡುವ ನೆಲವುಗಳನ್ನೂ ಅವನ್ನು ಜೋತುಬಿಡಲು
ಗೂಟ, ನಾಗೊಂದಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು, ಒರಳುಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದರು. ಪಕ್ಷಿಪಾರಾವತ
ಗಳಿಗೆ ಕೂಡಲು ಜಾಳಿಗೆ ಮಾಳಿಗೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದರು, ಗೋದಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಸು
ಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಗಟ್ಟಿಗೂಟಗಳನ್ನು ನೆಡಿಸಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಕಣ್ಣಿಗೆಗಳನ್ನು ಬಿಗಿದು, ಮತ್ತು
ಕಡ ಗೋಲು ಕಂಬಗಳಿಗೆ ಹಗ್ಗಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು. ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಹೊಸಮನೆ ಸಿದ್ಧತೆ
ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಗೋಪನಾರಿಯರು ಮನೆ, ಅಂಗಳ, ಗೋದಲೆ,
ವೃಂದಾವನಗಳನ್ನು ಸಾರಿಸಿ, ರಂಗವಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ದೀಪಹಚ್ಚಿ
ಇಟ್ಟರು. ನದಿಯ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂಟಪಾಕಾರವಾಗಿ ಮುಂದೆ ಹಾಯ್ದು ಗಿಡದ ಶಾಖೆ
ಗಳನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ಓರೆಮಾಡಿ ನೀರು ತರತಕ್ಕ ಗೊಲ್ಲತಿಯರು ಮಿಂಚಿನಮಿಹಿಳೆ
ಯರಂತೆ ಅತ್ತಿತ್ತ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಲಿದ್ದರು.

ಅಲ್ಲಿಯ ನೀರು ಶುಚಿ. ಅನ್ನ ರುಚಿ. ಧಾನ್ಯ ಸಮೃದ್ಧ ಹುಲ್ಲು ಹಸಿರಾಗಿ ಸ್ವಾದಿಷ್ಟ
ವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಆಕಳುಗಳು ಯಥೇಷ್ಟ ಹಿಂಡಹತ್ತಿದವು. ದಿವ್ಯವಾದ ಗವರಸಾಯ

ನದಿಂದ ಹೃಷರಾದ ಗೋಪ್ಪಗೋಪಿಯರು ಪರಿಪುಷ್ಟರಾಗಿ ಸುಖದಿಂದ ಇದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ಬೇಸಿಗೆ ಇದ್ದರೂ ವಸಂತ ಋತುವಿನ ಗಿಡಗುಂಪುಗಳ ತಂಪಿನಿಂದ ಬಿಸಿಲಿನ ಬೇಗೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿಯಂತೂ ಅಮೃತವೃಷ್ಟಿಯೇ ಆಗಿ ಹಚ್ಚಹಸಿರು ಪಚ್ಚೆ ಪಯರಿನಂತೆ ಹಂಚ್ಚಿದ್ದು ಬೆಳೆದು ಹೈನ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮನೆಮನೆಗೂ ನಿತ್ಯ ಗೋಪಾಲ ಕವಲಿಯಾಗುತ್ತಲಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಕರುಗಳಿಗೆ ಸಾವಿಲ್ಲ. ಉಣ್ಣಲಿಕ್ಕೆ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ. ಆಟ ಪಾಟಗಳಿಗೆ ಆತಂಕವಿಲ್ಲ. ಒಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ನಂದ ನಂದನನಾದ ಗೋವಿಂದನ ಸಂಕಲ್ಪದ ಮೇರೆಗೆ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಅಲ್ಲಿ ನಂದನವನದಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಅತ್ಯಂತ ಆನಂದದಿಂದ ನಿಶ್ಚಿಂತರಾಗಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದರು.

ಗವಳಿಗ ಕುಟುಂಬಗಳೆಲ್ಲ ಸುಖವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಇರಹತ್ತಿದಬಳಿಕ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ತಮ್ಮ ಗೆಳೆಯರಾದ ಗೋಪಾಲ ಬಾಲಕರಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ದಿನಾಲು ದನಕಾಯು ಲಿಕ್ಕೆಂದು ಅಡವಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಆಟವಾಡಿ, ಯಮುನೆಯಲ್ಲಿ ಜಲಕೇಳಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ವನವನ ತಿರುಗಾಡಿ, ಹಸು ಶಿಶುಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸಿಗೊಂಡು ಬರುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ತುರುಂಗಾಹಿಗಳಾಗಿ ಇದ್ದಾಗ ಬೇಸಿಗೆ ಕಳೆದು ಮಳೆಗಾಲ ಪ್ರಾರಂಭ ವಾಯಿತು.

ಮೋಡಗಳ ಮಡಲಿನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಇಂದ್ರಚಾಪಗಳಿಂದ ಕಾಮೋದ್ದಿಪನವಾಗಿ ನವಿಲು ಗಳು ಗರಿಗೆದರಿ ಕುಣಿಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಮದನಮದಮುದಿತವಾದ ಮಯೂರಗಳ ಕೇಕಾರವ, ಮತ್ತು ಕದಂಬ ಕಾನನದ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಹೀರಿದ ಮತ್ತ ಭೃಂಗಗಳ ಸಂಗೀತ, ತುಂಬಿ ಹರಿಯುವ ತೊರೆತೆರೆಗಳ ಮಂಜುಳನಾದ, ದರೀಮುಖಗಳಲ್ಲಿ ಧೀಂಕಿಡುವ ಝರೀಪ್ರವಾಹಗಳ ಪ್ರಪಾತ ಘೋಷ ಮತ್ತು ಮೇಘ ಕದಂಬದ ವಜ್ರ ಘೋಷಗಳಿಂದ ಭೂವ್ಯೋಕಾಶಗಳೆಲ್ಲ ದುಮ್ಮುದುಮಿಸಿ ಹೋದವು. ಸೊಂಡೆಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ಕೆಕ್ಕೆತ್ತಿ ಮೇಘಗರ್ಜನೆಯನ್ನು ಅನುಕರಿಸುವ ಆನೆಗಳ ಹಿಂಡುಗಳನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಮೇಘಗಳೇ ನೆಲಕ್ಕಿಳಿದು ಓಡುತ್ತರುಲಿವಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಲಿತ್ತು. ಎತ್ತಲೂ ಕುಸುರೊಡೆಮುದ್ವಲನಿಂತ ಸಸ್ಯಶಾದಲ್ವಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಭೂದೇವಿಯು ಹಸಿರು ಬಣ್ಣದವಸನವನ್ನುಟ್ಟ ಹರೆಯದ ಬಸುರಿ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಲಿದ್ದಳು.

ಕಾಲಿಯಮರ್ದನ

ಬಲರಾಮನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಒಂದು ಸಲ ಆ ಮುರಲೀಧರನು ಗೋಗಣವನ್ನು ಕಾಯುತ್ತ ತಿರುಗಾಡುತ್ತ ಶುಚಿರುಚಿಯಾದ ಸಲಿಲ ಪ್ರವಾಹವುಳ್ಳ ಯಮುನಾನದಿಗೆ ಬಂದನು. ಹಂಸಕಾರಂಡವಾದಿ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಮಧುರಾಲಾಪದಿಂದ ಸುಸ್ವಾಗತವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಲಿರುವ ಆ ಜಲಧಿ ಮಹಿಷಿಯ ತೀರಗುಂಟ ಅವನು ಸಂಚರಿಸುತ್ತರುವಾಗ

ಒಂದು ಅಗಾಧವಾದ ಮಡುವು ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಅದು ಒಂದು ಯೋಜನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಾಗಿ ಆಪಾತಾಲ ಗಂಭೀರವಾಗಿ, ಸಾಗರದಂತೆ ಅಪಾರ ನೀರಿನಾಗರವಾಗಿ ಕಂಡರೂ ಕೃಷ್ಣನು ಹಣಿಕಿಹಾಕಿ ನೋಡಿದಾಗ ಅದರ ತೀರದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ, ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಯಾಗಲಿ ಒಾದೂ ಮೀನವಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೊಸಳೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಏಡಿಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಮೆಯಿರ ಲಿಲ್ಲ. ಉಳಿದ ಜಲಚರಪ್ರಾಣಿಯೂ ಅದರ ನೀರಸೀಮೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ ತೀರ ಭೂಮಿ ಲ್ಲಾಗಲಿ, ಹರಿಯುತ್ತಲೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸರಿಯುತ್ತಲೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಸಂಚರಿಸಲೂ ಇಲ್ಲ. ಜಲಚರಪ್ರಾಣಿ, ಸ್ಥಲಚರ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆರಡಕ್ಕೂ ಖುಷ್ಯಮೂಕದಂತೆ, ಅಗಮ್ಯ ವಾದ ಶೂನ್ಯಸಂಚಾರದ ಆ ಚಕ್ರತೀರ್ಥವನ್ನು ಕಂಡು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಅಚ್ಚರಿಯಾಯಿತು.

ಆಗ ಸರ್ವಜ್ಞ ಚೂಡಾಮಣಿಯಾದ ಆ ನಂದಕುಮಾರನು "ಅಮೃತವಾಹಿನಿ ಯಾದ ಕಾಲಿಂದಿಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಹಾಲಾಹಲ ಕೋಲಾಹಲವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ವಿಷಾವರ್ತವು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಲು ಕಾರಣವೇನು ? ಎಂದು ಕಿಂಚಿತ್ ಚಿಂತಿಸಲಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯುವೂ ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬಂದಿತು.

ಗರುಡನ ಭಯದಿಂದ ಕಾಲಿಯ ಎಂಬ ಸರ್ಪವು ಸಮುದ್ರ ತಲವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಈ ಯಮುನೆಯ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿತ್ತು. ಅತ್ಯಂತ ವಿಷಾರಿಯಾದ ಆ ನಾಗೇಶನು ಸಕುಟುಂಬ ಸಪರಿವಾರವಾಗಿ ಬಂದು ಈ ಆಳವಾದ ಜಲಾಶಯದ ತಳ ಪಾತಳಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಅವನ ಸಚಿವ ಸೇನಾಪತಿಗಳು ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಫೂತ್ಕಾರದಿಂದ ವಿಷಗಾಳಿಯನ್ನು ಹಬ್ಬಿಸಿ ವಾತಾವರಣವನ್ನೆಲ್ಲ ಕಲುಷೀಕರಿಸಿಬಿಟ್ಟಿ ದ್ದರು. ಅಮೃತ ಸುಧಾಸ್ಯಂದಿನಿಯಾದ ಕಾಲಿಂದಿಯು ವಿಷವಾಹಿನಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ದೇವರ್ಷಿಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ಪುಣ್ಯೋದಕವೆಂದು ಉಪೇಯಳಾದ ಅವಳೀಗ ಪಶುಪಕ್ಷಿಗ ಳಿಗೂ ಕೂಡ. ಅಪ್ರಿಯಳಾಗಿ ಅಪಾಯಳೂ ಆಗಿ, ಅನುಪಾದೇಯಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನೀಗ ಈ ಕಾಲಿಯ ನಾಗನನ್ನು ಮರ್ದನಮಾಡಿ ಈ ವಿಷಚಕ್ರದಿಂದ ಕಾಲಿಂದಿಯನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿ. ಜನ ಹಾಗೂ ದನಗಳು ಇದರ ಜಲಪಾನದಿಂದ ಸಾಯ ದಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ನಾನು ಈ ವ್ರಜ ಭೂಮಿಗೆ ಬಂದದ್ದಾಗಲಿ ಗೋಪ ಜನ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಾಗಲಿ ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅಲ್ಲವೇ ?" ಎಂದು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮನದಲ್ಲಿ ಅವನು ನಿರ್ಧರಿಸಿದನು.

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ

ಅದರಂತೆ ಅವನು ಟೊಂಕಕಟ್ಟಿ ಅದೇ ನದೀತಟಾಕದಲ್ಲಿರುವ ಉನ್ನತವಾದ ಒಂದು ಕದಂಬ ಗಿಡವನ್ನು ಸರಸರ ಏರಿದನು. ಕದಂಬ ಗಿಡದ ತುದಿಗೆ ಬಂದು ಕುಳಿತ ಕಪ್ಪು ಮೋಡದಂತೆ ಒಪ್ಪುವ ಚಪಲ ಚರಣನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಎತ್ತರವಾದ ತರು ಶಿಖರಾಗ್ರದಿಂದ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಧೀಂಕಿಟ್ಟು ಮಡುವಿನ ಮಡಲಲ್ಲಿ ಜಿಗಿದನು.

ಆದರಿಂದ ಆ ಗಭೀರ ಜಲಾಶಯದ ನೀರೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲವಾಗಿ ಉದ್ವೇಲ ಊರ್ಮಿಗಳಿಂದ ಉಕ್ಕಿಏಕ್ಕಿ ಮೊರೆಯಿತು. ಹಾರಿದ ಸಪ್ಪಳಕ್ಕೆ ಸರ್ಪಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಡಿದೆಬ್ಬಿಸಿದಂತಾಗಿ ಕಣ್ಣುಂಬ ರಕ್ತದೋಕಳಿಯಾಡಿದಂತಾದ ಕಾಲೀಯನು ಬುಸು ಗುಟ್ಟುತ್ತ ಮೇಲೆ ಬಂದನು. ವೈರಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯಲೆಂದು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದ ಐದು ಹೆಡೆಗಳಿಂದಲೂ ಉರಿನಾಲಿಗೆಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹಾಕುತ್ತ ಅವನು ಫೂತ್ಕರಿಸಿ ಬಂದು ನಿಂತಾಗ ಯಮುನೆಯ ಪ್ರವಾಹವೇ ಅಂಜಿ ತಿರುಗಿ ಹರಿಯುಹತ್ತಿತು. ಅವನ ಮಕ್ಕಳು ಹಾಗೂ ಆಪ್ತೇಷ್ಟ ಸೇನಾನಾಯಕರೂ ಎಲ್ಲರೂ ಸಾವಿನ ಬಾಯಂತಿದ್ದ ಆ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಧುಮುಕಿದ ಕುಮಾರ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕೆಕ್ಕರಿಸಿ ನೋಡಿ ಅವ ನನ್ನು ನೆಕ್ಕಿ ಕೊಲ್ಲಲು ತಿಕ್ಕಿಮುಕ್ಕಲು ಉತ್ಸುಕರಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡರು.

ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಹೊಗೆಯನ್ನು ಕಾರುತ್ತ ಬಾಯಿಂದ ಕಿಡಿಗಳನ್ನು ಕಕ್ಕುತ್ತ ಉಸು ರಿನಿಂದ ಹಾಲಾಹಲದ ಜ್ವಾಲೆಗಳನ್ನೆ ಎಸೆಯುತ್ತ ಬಂದ ಆ ವಿಷಾರಿ ಸರ್ಪಗಳು ವೇಗದಿಂದ ಬಂದು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಮುತ್ತಿ ಮೈಯೆಲ್ಲ ಬಿಗಿದು ನಂಜಿನ ಸೂಜಿಯಂತಿದ್ದ ಹಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಬಲವಾಗಿ ಕಚ್ಚಿದವು. ಜೋರಿನಿಂದ ಚುಚ್ಚಿದವು. ತಮ್ಮ ದಂತ ನಳಿಕೆ ಳಿಂದ ಕಾಲಕೂಟದ ಕಾರಂಜಿಗಳನ್ನೇ ಪುಟಿಸಿ ಕೃಷ್ಣನ ರಕ್ತವಾಹಿನಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಲಾಹ ಲವನ್ನು ತುಂಬಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದವು. ಹೀಗೆ ಅವನ ರೋಮರೋಮಕ್ಕೊಂದು ಹೆಬ್ಬಾವು ಹತ್ತಿ ಮುತ್ತಿ ಬಾಲಸುತ್ತಿ ಮೈಗೆ ಮುತ್ತಿ ಹಲ್ಲು ಒತ್ತಿ ಕಚ್ಚಿ ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಜಗಿದಾಡಿದರೂ ಕೃಷ್ಣನು ನಿರ್ವಿಕಾರವಾಗಿಯೇ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದನು.

ಆಗ ಮೇಲೆ ನಿಂತ ಗೋಪಾಲಬಾಲಕರೆಲ್ಲ ದೂರ ನಿಂತೇ ಈ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಊರಿಗೆ ಓಡಿ ನಂದನಿಗೆ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ನಿವೇದಿಸಿದರು.

"ಕೃಷ್ಣನು ಕಾಲಿಯ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದು ಘೋರ ಸರ್ಪಗಳೆಲ್ಲ ಬಂದು ಅವನನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಬಿಗಿದು ಕಚ್ಚತೊಡಗಿವೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂಭ್ರಾಂತರಾದ ನಂದಗೋಪ ಯಶೋದೆಯರು ಬಲರಾಮ ಹಾಗೂ ಉಳಿದ ಗೋಪಗೋಪಿಯರಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಹಾಹಾಕಾರವಮಾಡುತ್ತ ಅಳುತ್ತ ಯಮುನೆಯ ದಂಡೆಗೆ ಬಂದರು.

ಆಗ ಹಾವುಗಳ ಹಿಂಡಿಗೆ ಹಿಂಡೇ ಬಂದು ಕೃಷ್ಣನ ಕಲೇವರವನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಬಂಧಿಸಿ ಅವನ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಹಲ್ಲೂರಿ ಬಾಲ ಎತ್ತಿ ಶೀರ್ಷಾಸನವಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಕಚ್ಚ ಹತ್ತಿದ್ದವು. ಫೂತ್ಕಾರ ಜ್ವಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿಹಾಕಿದ್ದವು.

ಅದನ್ನು ಕಂಡು ನಂದಾದಿಗೋಪಾಲರಿಗೆ ನಿರಾಶೆಯೇ ಆಗಿ ಅಳಹತ್ತಿದರು. ಯಶೋದೆಯಂತೂ ತನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿದ ಜನರಿಂದ ಕೈ ಕೊಸರಿಕೊಂಡು ಆ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಲು ಹವಣಿಸಹತ್ತಿದಳು. ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಗೋಪಿಕೆಯರೂ ಎದೆ ಎದೆ ಬಡಿದು ಕೊಂಡು ಅಳುತ್ತ "ಅಯ್ಯೊ ಕೃಷ್ಣ! ಹಾವು ಕಚ್ಚಿ ಸಾಯುವ ಪ್ರಸಂಗವು ನಿನಗೆ ಹೇಗೆ ಬಂದಿತು. ದುರ್ದೈವಿಯಾದ ಯಶೋದೆಯೇ! ಇಂಥ ಮುದ್ದು ಮಗು ಹಾವಿನ ಬಾಯಿಗೆ ಬಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿದರೂ ಇನ್ನೂ ಬದುಕಿರುವಿಯಲ್ಲ. ಎಂಥ ಕಠಿಣಹೆಣ್ಣೇ ನೀನು! ಇನ್ನು ಈ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಹಾರಿಕೊಂಡು ನೀನು ಪ್ರಾಣ ನೀಗುವದಾದರೆ ನಾವೂ ಧುಮುಕಿ ಬಿಡುವೆವು. ಚಂದ್ರನಿಲ್ಲದ ರಾತ್ರಿಯಂತೆ ಕೃಷ್ಣನಿಲ್ಲದೆ ಗಾಢಾಂಧ ಕಾರಮಯವಾದ ಆ ವ್ರಜಸ್ಥಳಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲಾರೆವು" ಎಂದು ವಿಲಪಿಸಹತ್ತಿ ದರು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೃಷ್ಣನ ಅಂಶಾವಿಷ್ಟನಾದ ಬಲರಾಮನು ಆ ಭಗವಂತನ ಅಚಿಂ ತ್ಯಾದ್ಭುತ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಲ್ಲವನಾದುದರಿಂದ ಲೇಶತೋಪಿ ಖಿನ್ನ ವಿಷಣ್ಣನಾಗದೇ ಅವರಿಗೆಲ್ಲ "ನೀವೇನೂ ಗಾಬರಿಯಾಗಬೇಡಿರಿ. ಈ ಕಾಲಿಯನಾಗನನ್ನು ದಮನ ಮಾಡಿ ಕೃಷ್ಣನು ವಿಜಯಶಾಲಿಯಾಗಿ ಬರುವನು, ಅಪ್ರಾಕೃತಶರೀರಿಯಾದ ಅವ ನಿಗೇನೂ ಆಗುವದಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು ತುಸು ಸಿಟ್ಟಿ ನಿಂದಲೇ "ಮಧುಸೂದನ! ಬೇಗ ಏಳು ಆ ಹಾವಿನ ಜೊತೆಗೆ ಎಷ್ಟು ಹುಡುಗಾಟ! ಸಾವಿನಜೊತೆಗೆ ಎಷ್ಟು ಸರಸಾಟ! ಸಾಕೇಳು, ಬೇಗನೇ ಆ ಕಾಳಸರ್ಪವನ್ನು ಮರ್ದಿಸಿ ಮೇಲೆ ಬಾ. ಇವರೆಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಬಾಂಧವರು ನಿನ್ನನ್ನೂ ಓರ್ವ ಮಾನವನೆಂದು ಬಗೆದು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಅಳುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಬೇಗ ಎದ್ದು ಬಾ" ಎಂದು ಒದರಿದನು.

ಆಗ ಕೃಷ್ಣನಾದರೂ ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ವಿಷಜ್ವಾಲೆಗಳಿಂದ ಫೂತ್ಕರಿಸುವ ಸೆಟೆದುನಿಂತ ಹಾವಿನ ಹೆಡೆಗಳಮೇಲೆ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿಟ್ಟು ತುಳಿದು ಥಕಥೈ ಥೈ ಎಂದು ಕುಣಿದಾಡುತ್ತಲಿ ದ್ದನು. ಮತ್ತು ತನ್ನ ನೃತ್ಯದಿಂದ ಅವನ ಹೆಡೆ ನಿತ್ರಾಣವಾಗಿ ಹೊಡಮರಳಿ ಪುನಃ ತಲೆ ಎತ್ತದಂತೆ ಒತ್ತಿಬಿಡುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಹೀಗೆ ಅತ್ಯುಲ್ಬಣ ವಿಷೋದಗ್ರನಾದ ಆ ದೈತ್ಯ ಸರ್ಪದ ಐದೂ ಹೆಡೆಗಳ ಮೇಲಿನ ರತ್ನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪುಡಿಮಾಡುತ್ತ ಕೃಷ್ಣನು ಸರ್ಪನೃತ್ಯವನ್ನು ನಡೆಯಿಸಲಾಗಿ ಕಾಲಿಯು ನವವಿಷವುಗುಳುವ ಪಂಚಮುಖಗಳಿಂ ದ ಊ ರಕ್ತವಾಂತಿಯಾಗಿ ವಜ್ರಪಾತದಂತಿರುವ ಆ ಪುಟ್ಟ ಪಾದಗಳ ನೃತ್ಯಾಘಾತವನ್ನು ಸಹಿ ಸದೇಶ ರಣಬಂದನು.

"ದೇವ ದೇವ ಕೃಷ್ಣ! ನಿನ್ನನ್ನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಕಚ್ಚಬಂದದ್ದು ತಪ್ಪಾಯಿತು. ಅಜ್ಞಾನಿ ಯಾದ ನನ್ನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು. ನಾನೂ ನನ್ನ ಪರಿವಾರದವರೂ ಇಂದಿನಿಂದ ನಿನ್ನ ದಾಸಾನುದಾಸರು. ನನ್ನ ವಿಷದ ಮದವೆಲ್ಲ ಇಳಿದಿದೆ. ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆ

ಕೇಳುವೆ. ಜೀವದಾನ ಮಾಡು ನನ್ನ ಹೆಡೆಯ ಮೇಲೆ ಥಕ ಥಕ ಕುಣಿದ ನಿನ್ನ ಚರಣ ಚಿನ್ಹ ಅಚ್ಚೊತ್ತುವಂತೆ ಮಾಡು'' ಎಂದು ಅಂಗಲಾಚಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡನು.

ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಅವನಿಗೆ "ನೀನಿನ್ನು ಈ ಯಮುನೆಯ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಿನ್ನ ಮೊದಲಿನ ಸ್ಥಾನವಾದ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗು. ನೀನಾಗಲಿ ನಿನ್ನ ಪರಿವಾರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತಾರೇ ಆಗಲಿ ಈ ಕಾಲಿಂದೀಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದರೆ ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸಂಹರಿಸಿ ಬಿಡುವೆ. ಈ ನೀರು ತಿಳಿಯಾಗಲಿ. ಮೊದಲಿನಂತೆ ವಿಷ ಕಲುಷದ ದೋಷವಿಲ್ಲದೆ ಶುಚಿರುಚಿಯಾಗಲಿ. ನೀನು ಈಗ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ನಿನ್ನ ಫಣಾ ಮಂಡಲದ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಪಾದಚಿನ್ಹಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಗರಡನು ಏನೂ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿರ್ಭಯನಾಗಿ ಸಾಗರವನ್ನು ಸೇರು, ಎಂದು ಆದೇಶವಿತ್ತನು. ಆಗ ಕಾಲಿಯ ನಾಗನು ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕೃಷ್ಣನ ಚರಣಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಫಣಾಮಣಿ ಮರೀಚಿಗಳಿಂದ ಬೆಳಗಿ ಅಪ್ಪಣೆಪಡೆದು ತನ್ನ ನಾಗ ಪತ್ನಿ ಪುತ್ರ ಮಿತ್ರ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ಜಾತಿಯ ಜನರ ಚಿರಂತನ ಆಗರವಾದ ಸಾಗರದ ಆಳವನ್ನು ಸಾರಿದನು.

ಕಾಲಿಯನು ಕಾಲಿಂದಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟ ಬಳಿಕ ಆ ನದಿಯ ನೀರು ಮೊದಲಿನಂತೆ ಸವಿ ಶುಚಿಯಾದ ರುಚಿರುಚಿರವಾದ ರಸ ಪ್ರಚುರವಾಗಿ ಪಿಯೂಷಧಾರೆಯಂತೆ ಹರಿಯುಹತ್ತಿತು. ಆದರ ನೀರು ಕುಡಿದು ತೀರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ತೃಣಾಂಕುರವನ್ನು ಜಗಿದು ಗೋವತ್ಸಗಳು ಪರಿಪುಷ್ಟವಾದವು.

ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಕಾರಣನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಲೋಕೋತ್ತರವಾದ ಶಕ್ತಿ ಮಹಿಮೆ ಪ್ರಭಾವ ಪ್ರತಿಭೆಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಗೋಪಾಲಕರಿಗೆ ಇವನು ನಮ್ಮಂತೆ ಸಾಮಾನ್ಯನಾದ ಮಾನವನಲ್ಲ ಎಂದು ನಿಶ್ಚಿತವಾಯಿತು. ಯಾವದೋ ಒಂದು ದೈವೀಶಕ್ತಿ ಅಥವಾ ವಿಭೂತಿರೂಪವು ಅರಣಿಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯಂತೆಮ್ಮ ನಮ್ಮ ನಡುವೆ ಪ್ರಚ್ಛನ್ನವಾಗಿ ಇದ್ದು ನಮ್ಮ ಉದ್ಧಾರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡಿದೆ. "ನಂದ! ಪವಾಡ ಪುರುಷನನ್ನು ಮಗನನ್ನಾಗಿ ಪಡೆದ ನೀನೇ ಧನ್ಯ, ಯಶೋದೆಯೂ ಮಾನ್ಯಳು. ಇಂದಿನಿಂದ ನಮ್ಮ ಈ ಎಲ್ಲ ಗೋಗಳಿಗೂ ಗೋಪಾಲಕರಿಗೂ, ಈ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಚಂದ್ರನೇ ಶರಣು, ಸಂರಕ್ಷಕ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ ನಾಯಕ, ರಾಜ " ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅದೇ ಮಡುವಿನಿಂದ ಎದ್ದು ಬಂದ ಆ ಮುದ್ದು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಗದ್ದುಗೆಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿ ಎಲ್ಲ ಗವಳಿಗ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣು ಹುಡುಗರೂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಹಾಕಿ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ ಪೂಜೆಗೈದು ಪುರಸ್ಕರಿಸಿದರು.

ಧೇನುಕಾಸುರ ಸಂಹಾರ

ಹೀಗೆ ಯಮುನೆಯ ಜಲೇಶಯಿಯಾದ ದುಷ್ಟ ಬಿಲೇಶಯನನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿದ ಬಳಿಕ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಬ್ಬರೂ ಯಮುನೆಯ ದಂಡೆಗುಂಟ ಇರುವ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಗೂ ಗೋವರ್ಧನಗಿರಿಯ ಹಸಿರು ಪಸರಿನಿಂತ ಶಾದ್ವಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಗೋವತ್ಸಗಣಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸುತ್ತ ಗೆಳೆಯರೊಂದಿಗೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಮುಂದೆ ಒಂದುದಿನ ಗೋವರ್ಧನ ಪರ್ವತದ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಕರಿಬಣ್ಣದ ಎರೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು-ಮುಳ್ಳುಗಳಿಲ್ಲದ ಸಮತಾಳನೆಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ತಾಲವನವಿದ್ದುದು ಅವರಿಗೆ ಕಂಡು ಬಂದಿತ್ತು. ಯಮುನೆಯ ದಂಡೆಗುಂಟ ಹಬ್ಬಿ ಬೆಳೆದ ಆ ರಮಣೀಯವಾದ ತಾಲತರುಗಳ ತೋಪಿನಲ್ಲಿಯ ಗಿಡಗಳೆಲ್ಲ ರಸದುಂಬಿದ ತಾಲ ಫಲಗಳನ್ನು ಎತ್ತರವಾದ ಟೊಂಗೆದೋಳುಗಳಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿಹಿಡಿದು ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದವು.

ಆ ತಾಲಬನದಲ್ಲಿ ಮಿತ್ರಮಂಡಳಿಯಿಂದ ಒಡಗೂಡಿಕೊಂಡು ಸಂಕರ್ಷಣ ವಾಸುದೇವರಿಬ್ಬರೂ ಹರೆಯದ ಹೋರಿಗಳಂತೆ ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ಆಟವಾಡಿದರು. ಅನಂತರ ದುರ್ದಾನವ ಮರ್ದನಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ದತ್ತದೀಕ್ಷನಾದ ದಾಮೋದರನು ಬಲರಾಮನನ್ನು ಕುರಿತು “ಅಣ್ಣ, ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಾಲಿರಿಸಿದಾಗಿನಿಂದ ಪರಿಪಕ್ವವಾದ ತಾಲೀ ಫಲಗಳ ಮರವಾಸನೆಯು ಮೂಗಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದಂತಾಗಿದೆ. ನೋಡಲಿಕ್ಕಂತೂ ಹಣ್ಣುಗಳು ಒಳ್ಳೇ ಸವಿ, ಸುಗಂಧ, ಸುಂದರ, ಸ್ವಾದಿಷ್ಠವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳ ವಾಸನೆಯೇ ಇಷ್ಟು ಮಧುರವಿದ್ದ ಬಳಿಕ ಆ ಹಣ್ಣುಗಳ ರಸ ಎಷ್ಟು ರುಚಿ ಇರಬೇಡ ! ನನಗಂತೂ ಇವುಗಳ ರಾಗ ರಂಗುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಇದರ ರಸರುಚಿಗಳಾದರೂ ಅಮೃತೋಪಮವೇ ಇರಬಹುದೆನ್ನಿಸುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ಈ ತಾಲಬನದ ಪಾಡಗಾಯಿ, ಹಣ್ಣುಗಾಯಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಉದುರಿಸು ಬಿಡುವ. ಗೆಳೆಯರೆಲ್ಲರೂ ಯಥೇಚ್ಛವಾದಿ ತಿನ್ನಲಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಕೃಷ್ಣನು ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಲಿರುವಂತೆಯೇ ಬಲರಾಮನು ನಗುತ್ತ ಎದ್ದು ಆ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಅಲುಗಾಡಿಸಿ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಬಳಬಳ ಉದುರಿಸಹತ್ತಿದನು. ರಸಭಾರದಿಂದ ಬಾಗಿನಿಂತ ಕಾಂಡಕೋಟಿ ದೇಟುಗಳಿಂದ ಅಸಂಖ್ಯ ಹಣ್ಣುಗಳ ಮಳೆಗರೆದಂತಾಗತೊಡಗಿತು.

ಮಾನವರಾದರೂ ಎಂದಿಗೂ ಪ್ರವೇಸತಲಸಕ್ಯವಾದ ಆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ತಾಲಬನ ವನ್ನು ಕತ್ತೆಯ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಧೇನುಕ ಎಂಬ ದೈತ್ಯನು ತನ್ನ ಅನುಚರರಾದ ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಕತ್ತೆಗಳ ಹಿಂಡಿನಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಅವನು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಫಲಪಾತದ ದನಿಯಾದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ವಜ್ರಪಾತವಾದವನಂತೆ ಬೆಚ್ಚಿಬಿದ್ದು ಕೋಪದ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಹುಚ್ಚನಂತಾಗಿ ಓಡಿ ಬಂದನು. ಕೋಪೋದ್ರೇಕಗಳಿಂದ ಕೂದಲು ಸೆಟೆದು, ಕಿವಿ ನಿಮಿರಿ, ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪಡಿರಿ, ಬಾಲ ನೆಗಹಿ, ಖುರಪುಟದಿಂದ ಅಡಿಯಿಟ್ಟ ನೆಲವನ್ನು ಪುಡಿಗಟ್ಟುತ್ತ, ಹೂಂಕರಿಸುತ್ತ, ಹೇಕರಿಸುತ್ತ ಬಂದ ಆ ಮತ್ತ ದೃಪ್ತ ದೈತ್ಯ ಕತ್ತೆಯು ಮೊದಲು ಬಂದವನೇ ಆ ಗಿಡಗುಂಪನ್ನು ಅಲಗಾಡಿಸುತ್ತಲಿರುವ ಬಲರಾಮುನನ್ನು ರೌಸುರೊಚ್ಚಿನಿಂದ ಕಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟನು. ಮುಂದೆ ಮರುಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅವನೆ ದುರೇ ತಿರುಗಿನಿಂತು ತನ್ನ ಎರಡೂ ಹಿಂಗಾಲುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಾರಿಸಿ ಬಲರಾಮುನ ಎದೆಗೆ ಬಲವಾಗಿ ಲತ್ತೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದನು.

ಸಮುಯಜ್ಞನಾದ ಸಂಕರ್ಷಣನು ಆಗಲೇ ಅಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಎದೆಗೆ ಹೊಡೆಯುಲೆ ತ್ತಿದ ಕತ್ತೆಯ ಆ ಎರಡೂ ಹಿಂಗಾಲುಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದು ಎತ್ತಿ ಕೆಳಗೆ ಮುಖಮಾಡಿ ತೂಗಿ ತೂರಿ ಹಾರಿಸಿ ಆ ಗಿಡದ ಝಾಡಿನ ಮೇಲೆ ಒಗೆದುಬಿಟ್ಟನು. ಅದರಿಂದ ಕಲ್ಲೊಗೆದು ಕೆಡವಿದಂತೆ ಎಲ್ಲ ಹಣ್ಣುಗಳೂ ತಾವಾಗಿ ಪಳ ಪಳ ನೆಲಕ್ಕೆ ಉದುರಿದವು. ಅವುಗಳಜೊತೆಗೇ ನಡುಮುರಿದ ತೊಡೆಒಡೆದ ತೆಲೆಸಿಡಿದ ಕಿತ್ತಿದ ಬೆನ್ನುಬಿಚ್ಚಿದ ಕಣ್ಣು ಕಿತಿದ್ದನಾಲಿಗೆ ಕಚ್ಚಿದ ಧೇನುಕಾಸುರನೂ ಸತ್ತು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದನು.

ಆಗ ಅವನ ಅನುಚರರು ಏಕೃತ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಕರ್ಣ ಕಠೋರವಾಗಿ ಹೇಕರಿ ಸುತ್ತ ಹೊಡೆಯುಬರಲು ರಾಮನು ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಇದೇರೀತಿಯಾಗಿ ಕಾಲುಹಿಡಿದು ಗಿಡಕ್ಕೆ ಬಡಿದು ತಲೆಬುರುಡೆ ಒಡೆದು ಹುಲ್ಲುಗಾವಲದಲ್ಲಿ ಬಿಸಾಕಿಬಿಟ್ಟನು. ಅದರಿಂದ ಆ ತಾಲವನದ ತುಂಬ ನೋಡಿದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಉದುರಿ ಬಿದ್ದ ಹಣ್ಣುಗಳೂ ಮುಂದುರಿ ಮುಂದ್ಧಿಯಾದ ದೈತ್ಯ ದೇಹಗಳೂ ಆಗಿ ತುಂಡು ಮೋಡದ ತಂಡಿದಿಂದ ತುಂಬಿದ ಆತಾಲ ಬನವು ಮಾಗಿಯು ಮುಗಿಲಿನಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು.

ಮದೋನ್ಮತ್ತರಾದ ಕತ್ತೆಗಳ ಮಿತ್ರಬಾಂಧವರೊಂದಿಗೆ ದೃಪ್ತದಾನವನಾದ ಧೇನುಕ ದೈತ್ಯನು ಸತ್ತು ಹೋದುದರಿಂದ ಪಕ್ವ ಫಲಭರಿತವಾದ ಆ ತಾಲವನದ ರಸಾಲ ಫಲಗಳ ಸವಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಉಣ್ಣುವಂತಾಯಿತು. ಗೋಪಾಲಕರೂ ಗೋಗಳೂ ನಿರಾಂತಕವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡಿ ತನಿವಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಿಂದು ತೃಣಘಾಸ ಗಳನ್ನು ಮೇದು ಯಮುನೆಯ ತಣ್ಣೀರು ಕುಡಿದು ಆ ತಾಲಬನದ ತಣ್ಣೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಹಾಯಾಗಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿ ದಣಿವು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತಾಯಿತು.

ತಾಲವನವನ್ನು ಎಲ್ಲಿಗೂ ಮಂಕ್ಕದ್ವಾರ ಮಾಡಿ ಬಳಿಕ ದಾಮೋದರ ಸಂಕರ್ಷಣರು ಗೋವರ್ಧನ ಗಿರಿಯ ನಡುನೆತ್ತಿಯಮೇಲೆ ಕತ್ತೆತ್ತಿನಿಂತ ಭಾಂಡೀರವೆಂಬ ಆಲದ ಗಿಡವಡಿಗೆ ಬಂದರು. ಅವರ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತಲಿನ ದಿನ್ನೆದಿಬ್ಬಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಬ್ಬಿ ಹಬ್ಬಿದ ಹಸರು ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳನ್ನು ದನಗಳಿಗೆ ಮೇಯಿಸುತ್ತ ಅವರು ಗೆಳೆಯರೊಂದಿಗೆ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಆಟ ಪಾಟಗಳನ್ನಾಡಿದರು.

ಪ್ರಲಂಬಾಸುರ ವಧೆ

ಹೀಗೆ ಆಟದ ಭರದಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆತ ಆ ಬಾಲಕರ ಗುಂಪನ್ನು ನೋಡಿ, ರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು ಮೋಸಮಾಡಿ ಹಿಂಸಿಸಲು ಇದೇ ಸರಿಯಾದ ವೇಳೆಯೆಂದು ವಿಚಾರಿಸಿ ಪ್ರಲಂಬನೆಂಬ ಪ್ರಬಲ ದೈತ್ಯನು ಆಗ ತರುಗಾಹಿ ತರುಣ ಮಿತ್ರನ ವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿ ತಾನೂ ಅವರೊಳಗೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಆಡಹತ್ತಿದನು. ಉಳಿದ ಗೋಪಕುಮಾರರಂತೆಯೇ ಕಾಡುಹೂ ಚಿಗುರು ಹಾರ ಭಾರಗಳಿಂದ ತಾನೂ ಅಲಂಕಾರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನು ಅನೇಕ ನಗೆ ಮಾತುಗಳಿಂದ ನಗಿಸಿ ಸವಿಮಾತಿನಿಂದ ತಣಿಸಿ ಆಟಗಳಿಂದ ಆಡಿಸಿ ಮಾಟಗಳಿಂದ ಮರುಳುಮಾಡಿದನು.

ಗವಳಿಗರ ವೇಷವನ್ನುಧರಿಸಿದ ಇವನಾದರೂ ತಮ್ಮ ಗೆಳೆಯರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿಯೇ ಒಬ್ಬ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಎಲ್ಲ ಗೊಲ್ಲರೂ ನಿಶ್ಶಂಕವಾಗಿ ಆಡುತ್ತಲಿರುವಾಗ ಆ ದುಷ್ಟನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಮೇಲೆಯೇ ಕಣ್ಣಿತ್ತು.

ಹಿಂದೆ ನಡೆದ ಕೃಷ್ಣನ ಕತೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಬಲ್ಲ ಅವನು ಈ ಕೇಶವನು ತನ್ನ ತುತ್ತಲ್ಲ ಎಂದು ಅವನ ಉಸಾಬರಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಲರಾಮನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹಿಂಸಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೊಂಚುಹಾಕಿದನು.

ಆ ಗೋಪಾಲ ಬಾಲಕರೆಲ್ಲರೂ ಹರಿಣಾಕ್ರೀಡನ ಎಂಬ ಚಿಗರೆಯ ಆಟವನ್ನು ಆಡಲು ಸೇರುಮಾಡಿದರು. (ಅದರಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬಿಬ್ಬರು ಕೂಡಿ ಚಿಗರೆಯಂತೆ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಿಂದ ಜಿಮ್ದು ಹಾಕಿ ಜಿಗಿಯಬೇಕು. ಆ ಮೇಲೆ ಆ ಚಿಗರೆ ಜಿಗಿತದಲ್ಲಿ ಸೋತವರು ಗೆದ್ದವರನ್ನು ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸ್ಥಳದವರೆಗೆ ಓಡುತ್ತಹೋಗಿ ಕ್ಲೃಪ್ತಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೊರಟು ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ಓಡುತ್ತ ಬಂದು ಮುಟ್ಟಬೇಕು.) ಆಗ ಕೃಷ್ಣಸುದಾಮಬಲರಾಮ, ಪ್ರಲಂಬ ವೃಷಭ, ಭದ್ರಸೇನ, ಹೀಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜೋಡಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರು ಮೇಲಾಟದಿಂದ ಚಿಗರೆಯ ಜಿಗಿತಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಮಾಡಿದರು.

ಚಪಲ ಚರಣನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಆ ಹರಿಣಪ್ಲುತಿಯಲ್ಲಿ ಚತುರತೆಯಿಂದ ಜಿಗಿದು ಶ್ರೀದಾಮನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು. ಅದರಂತೆ ಬಲರಾಮನಾದರೂ ತನ್ನ ಚರಣಲಾಘ

ವದಿಂದ ಪ್ರಲಂಬನನ್ನು ಸಹಜವಾಗಿ ಗೆದ್ದನು. ಆಗ ಆಟದ ರೀತಿಯಂತೆ ಶ್ರೀದಾಮನು ಕೃಷ್ಣದನ್ನು ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತನು ಬಲರಾಮನು ಪ್ರಲಂಬನನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿ ಹತ್ತಿದನು. ಅದರಂತೆ ಗೆದ್ದ ಉಳಿದವರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಎದುರು ಹುಡುಗರಿಗಳನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿ ಏರಿ ಕುಳಿತರು. ಕೂಡಲೇ ಸೋತಪಕ್ಷದವರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಓಡುತ್ತೋಡುತ್ತ ಭಾಂಡೀರ ಗಿಡದ ವರೆಗೆ ಬೇಗ ಬೇಗನೆ ಹೋಗಿ ಅವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಮತ್ತೆ ಬೇಗನೆ ಘಾಜೆಗಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದು ಮುಟ್ಟಿನಿಂತರು.

ಆದರೆ ಸಂಕರ್ಷಣನನ್ನು ಹೊತ್ತು ಓಡುತ್ತಲಿರುವ ಪ್ರಲಂಬನು ಉಳಿದವರಂತೆ ಭಾಂಡೀರಗಿಡದ ಕಡೆಗೆ ಓಡದೆ ವಿರುದ್ಧದಿಕ್ಕನ್ನು ಹಿಡಿದೇ ಓಡಹತ್ತಿದನು. ಬಲಶಾಲಿಯಾದ ಬಲರಾಮನ ದೇಹಭಾರವನ್ನು ತಾಳದಂತಾಗಿ ಆ ದೈತ್ಯನು ತಾಸು ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ದೈತ್ಯ ದೇಹವನ್ನು ಉಬ್ಬಿಸಿದನು. ಆಗ ಅವನ ದಿವ್ವಿನಂತೆ ದೊಡ್ಡದಾದ ಆ ದೀರ್ಘಾಕಾಯವಾದ ದೇಹವು ಭಾಂಡೀರದಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಸುಟ್ಟು ಕರಕಾದ ಗುಡ್ಡದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಚಕ್ಕಡಿಗಾಲಿಯಂಥ ಕಣ್ಣು, ಭಯಂಕರವಾದ ಮೂಗು, ಕರಾಳವಾದ ಕೋರೆಳು, ಉರಿಯುವ ಮೋರೆ ಜೋತಾಡುವ ಉದ್ದ ಅರಿವೆ, ನೇತಾಡುವ ಹಾರಾಭರಣಗಳಿಂದ ಯಮನಂತೆ ಕಾಣುವ ಆ ದುಷ್ಟ ದೈತ್ಯನು ಆ ಬಲರಾಮನನ್ನು ಹೊತ್ತೊಯ್ಯುವಾಗ ಕಪ್ಪು ಮೋಡ ಬಂದು ಚಂದ್ರನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡೊಯ್ಯುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು.

ಅವನ ಧಾವನರಭಸಕ್ಕೆ ಆಗ ಸಾವುಬದುಕುಗಳ ತೂಗುಯ್ಯಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಜೀಕಿದಂತೆ ಜೀವ ಕೆಳಗೆಮೇಲಾದ ಬಲರಾಮನು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ "ಕೃಷ್ಣ! ಗಿರಿಕಾಯನಾದ ಈ ದುಷ್ಟನು ಮೋಸ ಮಾಡಿ ನನ್ನನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ, ಇವನನ್ನು ಹೇಗೆ ಮರ್ದನಮಾಡುವದು ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಆಗ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಗೋಪಾಲಕರೂ ತಮ್ಮ ಆಟ ಸಂಕರ್ಷಣನಿಗೆ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟವಾದುದನ್ನು ಕಂಡು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಬೆದರುಗಂಗಳಿಂದ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತರು. ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅದರಿಂದ ಅಚ್ಚರಿಯೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ ಅಂಜಿಕೆಯೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಆನಂದವಾಗಿ "ಅಣ್ಣ! ಇಷ್ಟೇಕೆ ಗಾಬರಿಯಾಗುವಿ? ಅಥವಾ ನೀನಾವರೂ ಈಗ ಹೆದರಲ್ಲವೆನ್ನುವದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತು. ಆದರೆ ಮಾನವ ದೇಹವನ್ನು ಧರಿಸಿದುದರಿಂದ ಇವನನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆಂದು ಕೇಳುತ್ತಲಿರುವಿ.

ಅಣ್ಣ! ಜಗದಂಡ ಮಂಡಲಕ್ಕೆಲ್ಲ ಛತ್ರದಂಡದಂತೆಯೂ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಭವನಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯಾಧಾರ ಭೂತವಾದ ಸ್ತಂಭದಂತೆಯೂ ಇರುವ ಸಾವಿರ ಹೆಡೆ ಸಾವಿರಕಣ್ಣು ಸಾವಿರ ಚರಣಗಳುಳ್ಳ ವಿಶ್ವಾಧಾರವಾದ ನಂತ ನಾಮಾಂಕದ ನಿನ್ನ ಆದಿಶೇಷ ರೂಪ

ವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸು. ಈ ಮೂಢ ದೈತ್ಯನನ್ನು ಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮರ್ದನಮಾಡಿ ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ವಿಜಯಿಯಾಗಿ ಬಾ" ಎಂದು ಹುರಿದುಂಬಿಸಿದನು.

ಕೃಷ್ಣನ ಈ ಮಾತಿನಿಂದಲೇ ಮೈತುಂಬ ಬಲಬಂದಂತಾದ ಬಲರಾಮನು ತನ್ನ ನಿಜರೂಪದ ಸ್ಮರಣದಿಂದ ವೀರ್ಯವತ್ತರನಾಗಿ ಮುಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬಿಗಿದು ಆ ನೀಚನ ನಡುನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಏಟವನ್ನು ಹಾಕಿದನು ಅದರಿಂದ ಅವನ ಶಿರಃಪಿಂಡ ಕೆಳದೇಹದಲ್ಲಿಯೇ ಹುಗಿದುಹೋಗಿ ಅನಾರುಂಡವಾಯಿತು. ಬಳಿಕ ಆ ಸಂಕರ್ಷಣನು ಅವನ ಆ ನಿಷ್ಕಪಾಲಕಂಧರವಾದ ಕಬಂಧ ಶರೀರವನ್ನು ಮೊಣಕಾಲಿನಿಂದ ಒಮ್ಮೆ ಒದೆಯಲು ತತ್ ಕ್ಷಣ ಆ ದೈತ್ಯನು ಪ್ರಾಣ ಬಿಟ್ಟು ಕೆಳಗುರುಳಿದನು. ಗಿರಿಶಿಖರದಿಂದ ಧಾತು ರಸಗಳಿಳಿದಂತೆ ಅವನ ಶರೀರದಿಂದ ರಕ್ತಝುರಿಗಳೇ ಹರಿದು ಸುರಿದವು.

ಹೀಗೆ ಅವನನ್ನು ಕೊಂದು ಆ ಹಲಧರನು ಬಂದು ಸಮಯೋಚಿತ ಸೂಚನೆಗೈದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಆನಂದದಿಂದ ಆಲಿಂಗಿಸಿದನು. ಅವನು ಈ ಅಸಮಸಾಹಸ ಹಾಗೂ ವೀರ ವಿಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಸಂತಸಗೊಂಡ ದೇವತೆಗಳು ಹೂಮಳೆಗರೆದು ದೇವದುಂಬಿಗಳನ್ನು ಬಾಜಿಸಿ ಹೊಗಳಿ ಹಾಡಿ ಪಾಡಿದರು. ಅವನ ಅದ್ಭುತವಾದ ಬಲವನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿ ಅವನಿಗೆ ಬಲದೇವ ಬಲರಾಮ ಎಂದು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಖ್ಯಾತನಾದನು.

ಗೋವರ್ಧನ ಉದ್ಧಾರ

ಹೀಗೆ ರಾಮ-ಕೃಷ್ಣರು ವನಚಾರಿಗಳಾಗಿ ವತ್ಸಪಾಲನ ವಿವಿಧ ಖೇಲನ-ದೈತ್ಯಭೇದನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ, ವೃಂದಾವನದ ಪ್ರಾಂತಪರಿಸರದ ಪಾವನಕುಂಜನಿಕುಂಜಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಜುವೇಣು ಗಾನಗೈಯುತ್ತ ಗೋವರ್ಧನ ಗಿರಿಯ ಹಸಿರು ಮೈದಾನಗಳ ಹೊಸ ಹುಲ್ಲಿನ ರಸಗವಲಗಳ ಮೀಸಲು ಮುರಿದು ದನಕರುಗಳಿಗೆ ಎಡೆ ನೀಡುತ್ತ, ಹಾಡುತ್ತ ಆಡುತ್ತಲಿರುವಾಗ ಮಳೆಗಾಲ ಕಳೆದು ಶರದೃತುವು ವನಸ್ಥಲಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಿರಿಸಿತು.

ಆಗ ಒಂದುದಿನ ಅವರು ದನಗಳ ಹಿಂಡನ್ನು ಮೇಯಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಡವಿಯಿಂದ ಮರಳಿ ವೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಇಂದ್ರೋತ್ಸವದ ಸಿದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದರು. ಆಗ ಕೌಮಾರಸಹಜವಾದ ಕುತೂಹಲ

ದಿಂದ ಕೃಷ್ಣನು "ನೀವೆಲ್ಲ ಇಷ್ಟು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಆಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಇಂದ್ರೋ
ತ್ಸವವೆಂದರೆ ಏನು ? ಅದನ್ನು ಏಕೆ ಆಚರಿಸಬೇಕು ?'' ಎಂದು ಹಿರಿಯರನ್ನು ಕೇಳಿ
ದನು.

ಆಗ ಓರ್ವ ಗೋಪ ವೃದ್ಧನು ಆದರದಿಂದ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಆ ಶಕ್ರೋತ್ಸವದ
ಉದ್ದೇಶ ಫಲ ಪ್ರಯೋಜನ ಪ್ರಕಾರ ಪರಿಣಾಮಂಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ವಿವರಿಸುತ್ತ

"ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸಂಹಾರಮಾಡಲು ಸಮರ್ಥನಾದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ! ನಾವು ಬಹು
ಕಾಲದಿಂದ ಈ ಇಂದ್ರೋತ್ಸವವನ್ನು ಆಚರಿಸುವ ಉದ್ದೇಶವೆಂದರೆ ಇಂದ್ರನು ದೇವತೆ
ಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಅಧಿನಾಯಕನು. ಮೋಡಗಳಿಗೆಲ್ಲ ನೀರನ್ನು ಪೂರೈಯಿಸುವವನು ಅವನೇ
ಆದುದರಿಂದ ಅವನು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದರೆ ಮೇಘ ಪಟಲಗಳು ನೀರು ತುಂಬಿಕೊಂಡು
ಒಡೆಯನ ಬಾಣವಾದ ಇಂದ್ರಚಾಪ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ರಂಗುರಂಗಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸಿ ಬೆಟ್ಟ
ಬಯಲುಗಳಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಮಳೆಗರೆಯುತ್ತವೆ. ಅದರಿಂದ ತೆಗ್ಗು ತೆವರು ದಿಬ್ಬ
ದಿನ್ನೆ ಬೆಟ್ಟಬಯಲುಗಳಲ್ಲಿ ಹಚ್ಚ ಹಸಿರು ಕುಸುರೊಡೆದು ಎಲ್ಲೆಡೆಗೂ ಹುಲ್ಲು ಕಳಕಳಿಸಿ
ನಿಲ್ಲುವದು ಸಿಹಿಯಾದ ನೀರು ತುಂಬಿದ ಜಲಾಶಯಗಳಿಂದ ಜಗತ್ತೇ ಅಮೃತಮ
ಯವಾದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ ಆ ಎಳೆ ಹುಲ್ಲು ತಿಂದು ಈ ತಿಳಿ ನೀರು ಕುಡಿದ ನಮ್ಮ
ಆವುಗೋವುಗಳು ಯಥೇಷ್ಟವಾಗಿ ಹಾಲು ಕರೆಯುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ
ಕಾಳುಕಡಿಗಳೂ ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಯಥೇಷ್ಟ ಧಾನ್ಯ ಯಥೇಚ್ಛ
ಹೈನ ಎರಡರಿಂದ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯ ಜನರೆಲ್ಲ ಹೃಷ್ಟರಾಗಿ ಪುಷ್ಟರಾಗಿ ನಿಶ್ಚಿಂತರಾಗಿ
ಇರುವರು. ಮೋಡ ಮಳೆಗರೆವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬರದ ಭೀತಿಯಿಲ್ಲ, ಹಸಿವೆಯ ಅಂಜಿ
ಕೆಯಿಲ್ಲ. ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅನ್ನವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅನೀತಿಯಿಲ್ಲ. ಅತ್ಯಾಚಾರವಿಲ್ಲ. ಆದ
ರಿಂದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿ ಜನರೆಲ್ಲ ಸುಖದಿಂದಿರುವರು.

ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಮೂಲ ಮಳೆ. ಆ ಮಳೆ ಮಾಡುವವು ಮೋಡಗಳು. ಆ ಮೋಡ
ಗಳಿಗೆ ಪ್ರೇರಕನು ದೇವೇಂದ್ರ. ಆದುದರಿಂದ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಇಂದ್ರ
ನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಬಂದಿದೆ ಅದರಂತೆ ನಾವಾದರೂ ಸೂರ್ಯಕಿರಣ
ರೂಪವಾದ ಆಕಳುಗಳನ್ನು ಹಿಂಡಿ ಅವುಗಳ ಮೋಡಗೆಚ್ಚಲದಿಂದ ಜಗದುದ್ದ ಹಾಲು
ಸುರಿದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅಮೃತ ಪ್ರಾಶನ ಮಾಡಿಸುವ ಆ ಶಚೀಪತಿಯ ಮಹೋಪಕಾರ
ವನ್ನು ನೆನೆದು ಈ ಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಲಿದ್ದೇವೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ತುರುಗಾಹಿ ಕುಲಕ್ಕೆ ಹಿರಿಯನಾದ ಆ ಗೋಪ ವೃದ್ಧನ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಇಂದ್ರನ
ಶಕ್ತಿಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದರೂ ನಿರ್ಭಯನಾದ ಆ ಕೃಷ್ಣನು ನಕ್ಕು ನುಡಿದನು.

"ತಾತ ! ನಾವು ವನಚಾರಿಗಳಾದ ಗೋಪಾಲಕರು ನಮ್ಮ ದೇವತೆ ಗೋಮಾತೆ.
ಆಕಳು ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು ಮತ್ತು ಪರ್ವತ ಈ ಮೂರೂ ನಮ್ಮ ಅರ್ಚನೀಯವಾದ

ತ್ರಿವರ್ಣೀಗಳು. ಒಕ್ಕಲಿಗರಿಗೆ ಒಕ್ಕಲುತನವು ವೃತ್ತಿ. ವೈಶ್ಯರಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರವೇ ಉಪಜೀವನ ಸಾಧನವಾದ ವೃತ್ತಿ. ನಮ್ಮಂಥವರಿಗೆ ಗೋಧನವೇ ಮುಖ್ಯವೃತ್ತಿ. ಯಾರಿಗೆ ಯಾವ ವೃತ್ತಿಯು ವಿಹಿತವಾಗಿದೆಯೋ ಅದೇ ಅವರಿಗೆ ದೈವ. ಪಶ್ವಾ ಜೀವಿಗಳಾದ ನಮಗೆ ಪಶುಪಾಲಯೇ ಧರ್ಮ. ಅದೇ ಸ್ವಕರ್ಮ. ಸ್ವಜಾತಿಗುಚಿತವಾದ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನದಿಂದಲೇ ದೇವರು ಪ್ರೀತನಾಗುವನು. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೊಂದು ಜಾತಿಯವರಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರೆ ಅವನಿಗೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಸುಖವಿಲ್ಲ. ಪರವಲ್ಲಿಯೂ ಸದ್ಗತಿಯಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಗೋಗಳನ್ನೂ ಆ ಗೋಗಣಗಳಿಗೆ ಉಪಜೀವನ ಸಾಧನವಾದ ಗೋವರ್ಧನ ಗಿರಿಯನ್ನೂ ಪೂಜಿಸೋಣ.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಮಂತ್ರಯಜ್ಞ. ಒಕ್ಕಲಿಗರಿಗೆ ಕೃಷಿಯಜ್ಞ ಗೋಪಾಲಕರಿಗೆ ಗಿರಿ ಯಜ್ಞವು ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು—

"ಮಂತ್ರಯಜ್ಞಪರಾ ವಿಪ್ರಾಃ
ಸೀತಾಯಜ್ಞಾಶ್ಚ ಕರ್ಷಕಾಃ
ಗಿರಿಯಜ್ಞಾಸ್ತಥಾ ಗೋಪಾಃ
ಇಜ್ಯೋಽಸ್ಮಾಭಿರ್ಗಿರಿರ್ವನೇ"

ಸಂಪ್ರದಾಯಾಭಿಜ್ಞರು ಹೇಳುವರು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಗಿರಿಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡುವದೇ ನನಗೆ ಸಮಂಜಸವೆಂದು ತೋರುವದು. ಆ ಗುಡ್ಡದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಗಿಡದ ಕೆಳಗಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಬೇರೊಂದು ವಿಶಾಲವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲಾಗಲಿ ಸ್ವಸ್ತಿವಾಚನಾದಿ ಶುಭಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಗೋವರ್ಧನೋತ್ಸವವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿರಿ. ಅಲ್ಲಿ ಪಶುಬಲಿಯುತ್ತ, ಕುಂಡ ಮಂಡಪಾದಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪನಮಾಡಿ, ಗೋಪಾಲಕುಲದ ನರನಾರಿಯರೆಲ್ಲ ಕೂಡಿ, ದೊಡ್ಡ ಜಾತ್ರೆಯನ್ನು ಸುರುಮಾಡಿರಿ. ನಮ್ಮ ಕರು ಆಕಳು ಎತ್ತು ಹೋರಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಇದೀಗ ಶರತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅರಳಿದ ಹೊಸ ಹೂಗಳ ಹಾರ ತುರಾಯಿಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಆ ಗೋವರ್ಧನಗಿರಿಯ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಹಾಕಿಸಿ ಸಡಗರದಿಂದ ಮೆರವಣಿಗೆ ಮಾಡಿಸಿ ಕರೆತನ್ನಿರಿ. ದನಕರುಗಳಿಗೆ ರುಚಿಯಾದ ಹುಲ್ಲು ಶುಚಿಯಾದ ನೀರುಗಳನ್ನೀಯುವ ಸುಂದರವಾದ ಶರತ್ಕಾಲವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದಾಗ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿರಿ. ಅದರಂತೆ ಗಿರಿಪೂಜೆಯ ಮಾಡಿರಿ. ಇಂದ್ರನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಬೇಕಾದರೆ ಅವನ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಾಕದಲ್ಲಿ ಇರುವ ದೇವತೆಗಳು ಯಥೇಷ್ಟವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿ. ನಮಗೆ ಗಿರಿಪೂಜೆಯೇ ಹರಿಪೂಜೆ. ಈ ಗೋಯಜ್ಞವನ್ನು ನೀವು ನನ್ನ ಸೌಮ್ಯ ಸೂಚನೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ನಾನೇ ಬಲವಂತದಿಂದಾದರೂ ಮಾಡಿಸಲೇ ಬೇಕಾಗುವದು. ನಿಮಗೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ನಿಜವಾದ ಪ್ರೇಮ ಭಕ್ತಿ ಶ್ರದ್ಧೆಗಳಿದ್ದರೆ

ಕೂಡಲೇ ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಗೋಪೂಜೆ ಗಿರಿಪೂಜೆಗಳಿಗೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿರಿ" ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಆ ಸ್ಪಷ್ಟ ಭಾಷಣವನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತುಷ್ಟರಾದ ಗೋಪಾಲಕರು ನಿಶ್ಶಂಕೆಯಿಂದ ನುಡಿದರು. "ಕೃಷ್ಣ, ಗ್ರಹಗಣಕ್ಕೆ ಸೂರ್ಯನಿದ್ದಂತೆ ನೀನೇ ನಮಗೆ ಪ್ರಮಾಣ. ಆ ಇಂದ್ರೋತ್ಸವವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ನಿಲ್ಲಲಿ. ಇಂದಿನಿಂದ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಪ್ರಣೀತ ಗೋಯಜ್ಞ ಹಾಗು ಗಿರಿ ಉತ್ಸವಗಳೇ ನಮಗೆ ಹಬ್ಬಗಳಾಗಿ ಮುಖ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯಗಳಾಗುವವು.

ಹೀಗೆ ಆದರ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ನುಡಿದು ಎಲ್ಲ ಗೋಪರೂ ಉತ್ಸವದ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿದರು. ಸ್ನಾನಪಾನಾದಿಗಳಿಗಾಗಿ ಕೊಡ ಹಂಡೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿಟ್ಟರು. ಹಾಗೂ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಹೌದುಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಲು ತುಂಬಿ ಡೋಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೊಸರು ಹಾಕಿ ಹರಿವೆಗಳಲ್ಲಿ ತುಪ್ಪವನ್ನು ತಂದಿಟ್ಟು ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಣ್ಣೆಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಟ್ಟರು. ಇದಲ್ಲವೇ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ತರಹದ ಪಕ್ವಾನ್ನ, ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ, ಭಕ್ಷ್ಯ, ಭೋಜ್ಯ, ಲೇಹ್ಯ, ಪೇಯ, ಚೋಷ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ವಿಧವಾದ ಆಹಾರವನ್ನೂ ಹಲಕೆಲವರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಆಮಿಷಾಹಾರವನ್ನೂ ಕೂಡ ಮೂರು ದಿನಗಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಕಾಗಿಮಿಕ್ಕುವಷ್ಟು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿ ಇಟ್ಟರು.

ತೂರ್ಯಪ್ರಣಾದ ಮೊದಲಾದ ಮಂಗಲವಾದ್ಯಗಳು ಭೋರ್ಗರೆಯ ತೊಡಗಿದವು. ಆ ಉತ್ಸವದ ಭೇರಿಯ ನಾದವನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಹೋರಿಗಳು ಹೂಂಕರಿಸಿದವು. ಆಕಳುಗಳು ಹುಂಬಾರವಗೈದವು. ಘೂಳಿಗಳು ಡುರಕಿಹಾಕಿದವು. ಕರುಗಳು ಕುಣಿದಾಡಿದವು. ಇಡೀ ವೃಂದಾವನದ ತುಂಬ ಉತ್ಸವದ ಉತ್ಸಾಹ ತುಂಬಿ ತುಳುಕಹತ್ತಿತು. ಗೋಪಗೋಪಿಯರು ಆನುದೋದ್ರೇಕದಿಂದ ಪ್ರಮತ್ತರಾಗಿ ಉತ್ಸವದ ಕ್ರೀಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆತರು.

ಅಲ್ಲಿ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಹಾಲಿನ ಕಾವಲಿಯೇ ಹರಿಯಿತು. ಮೊಸರಿನ ಮಡುಗಳು ಡವುಡವಮಾಯಿಸಿದವು. ತುಪ್ಪದ ಪ್ರವಾಹವೇ ಹರಿಯಿತು. ಅನ್ನದ ಪರ್ವತವನ್ನೇ ಒಟ್ಟಿದರು. ಮಾಂಸದ ರಾಶಿಯನ್ನೇ ಹಾಕಿದರು.

ಬೇಕಾದವರು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ತಿಂದು ತೇಗಿದರು. ಉಂಡು ಉರುಳಾಡಿದರು. ಕುಡಿದು ಕುಣಿದಾಡಿದರು.

ಒಳ್ಳೇ ಸುಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಗಂಧಮಾಲ್ಯ ದೀಪ ಧೂಪ ನೈವೇದ್ಯ ಮಂತ್ರಾದಿಪ್ಪಗಳಿಂದ ಗಿರಿಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು.

ಆ ಗಿರಿಗಾಗಿ ಇತ್ತ ಉತ್ತಮೋತ್ತಮವಾದ ಹಾಲು ಮೊಸರು ಪಕ್ವಾನ್ನಗಳ ಸಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಗೋವರ್ಧನರೂಪಧಾರಿಯಾಗಿ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು. ಯಥೇಚ್ಛಭೋಜನ ಆಕಂಠಪಾನ ಪರ್ಯಾಪ್ತದಕ್ಷಿಣೆಗಳಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಕೂಡ ಪರಿತೃಪ್ತರಾಗಿ ಆನಂದದಿಂದ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿ ಹೋದರು.

ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಗಿರಿಯಜ್ಞವು ಯಥಾಸಾಂಗವಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಮೂರು ದಿನ ನಡೆದ ಬಳಿಕ ಕೊನೆಯ ದಿನ ಅವಭೃತಸ್ನಾನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ "ಯಥೇಷ್ಟ ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ ತಿಂದು ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ಗೋರಸವನ್ನು ಕುಡಿದು ನಾನು ಅತ್ಯಂತ ತೃಪ್ತನಾಗಿದ್ದೇನೆ" ಎಂದು ಕೃಷ್ಣನು ದಿವ್ಯರೂಪದಿಂದ ನುಡಿದು ಮಧುರ ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿದನು.

ಆಗ ಗೋವರ್ಧನಗಿರಿಯ ಶಿಖರದ ತುಟ್ಟತುದಿಯ ಮೇಲೆ ಗಿರಿಯ ಆಕಾರದಿಂದಲೇ ನಿಂತುಕೊಂಡ ದೇವಲೋಕದ ಮಂದಾರ ಕುಸುಮದ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಂಡು ಎಲ್ಲ ಗೋಪಾಲಕರೂ ಧಾವಿಸಿಹೋದರು. ಕೃಷ್ಣನಾದರೂ ತನ್ನ ಆ ರೂಪವನ್ನು ಗೋಪಕಲೇವರದಲ್ಲಿಯೇ ಮರೆಮಾಚಿ ಅವರೆಲ್ಲರ ಕೂಡ ತಾನೂ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ರೂಪಕ್ಕೆ ತಾನೇ ವಂದಿಸಿದನು.

ಎಲ್ಲ ಗೋಪಾಲಕರೂ ಆ ಮೂರ್ತಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಬಾಗಿ "ಭಗವನ್ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನಿನ್ನ ದಾಸಾನುದಾಸರಿದ್ದು ನಿನ್ನ ಕೈಂಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ನಮಗೇನು ಅಪ್ಪಣೆ ? ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

ಆಗ ಭಗವಂತನು ಪರ್ವತದಿಂದಲೇ ಶಬ್ದವನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟನು. "ಇಂದಿನಿಂದ ನಿಮಗೆಲ್ಲ ಗೋಗಳಲ್ಲಿ ದಯೆಯಿದ್ದದ್ದೇ ನಿಜವಾದರೆ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ನನ್ನನ್ನೇ ಪೂಜಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ನಿಮಗೆಲ್ಲ ನಾನೇ ಮುಖ್ಯ ದೇವತೆ ಇದ್ದು ನಿಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಮನೋಭೀಷ್ಟಗಳನ್ನು ನಾನು ಪೂರ್ಣಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ನಂದಗೋಪಾದಿ ಸಕಲ ಗೋಪಾಲಕರಿಗೂ ಪ್ರೀತಿಸಾದನನು ಸಹಸ್ರಾಧಿಕ ಹಸುಗಳ ಹೈನವನ್ನು ಭೋಗಮಾಡಲು ಬರುವಂತೆ ವಿಪುಲವಾದ ಗೋಧನವನ್ನು ಇತ್ತು ಸರ್ವರಿಗೂ ಕ್ಷೇಮಾರಾಮಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವೆನು.

ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಈಗಲೇ ಕರುಸಹಿತವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಆಕಳುಗಳಿಂದ ನನಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಸಿರಿ. ಈ ಧೇನುನೀರಾಜನದಿಂದ ನನಗೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಬಹಳೇ ಸಂತೋಷವಾಗುವದು."

ಗಿರಿರೂಪಿಯಾದ ಹರಿಯ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಆಕಳು ಎತ್ತು ಹೋರಿಕರು ಮಾಣಿಕ ಧೂಳಿ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ಗೋಗಣಗಳು ಗುಂಪು ಗುಂಪಾಗಿ ಜೋರಿನಿಂದ

ಗೋವರ್ಧನ ಗಿರಿಯ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಹಾಕಲು ಮೊದಲು ಮಾಡಿದರು. ಹಾರ ತುರಾಯಿಗಳಿಂದ ಶೃಂಗಾರಿತವಾದ, ಕೊಂಡು ಗಿಲಗಿಲಿಸುವ ಕಂಠಗಂಟೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ ಕೊಡಗೆಚ್ಚಲಿನ ಗೋಮಾತೆಯರ ಹಿಂದಿನಿಂದ ವಿಧವಿಧವಾದ ಬಣ್ಣದ ನವಿಲಗಣ್ಣು ಬಟ್ಟೆ ಹೂ ಮಾಲೆ ಚಿಗುರು ಚಂದನಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಗೋಪಾಲಕರು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಡಿಗೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹಾಡುತ್ತ ಬಾರಿಸುತ್ತ ಕುಣಿಯುತ್ತ ಹೊರಟಿದ್ದರು.

ಹೀಗೆ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಗಿರಿಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯು ಮುಗಿದಬಳಿಕ ಪರ್ವತದ ಕೃಷ್ಣ ರೂಪವು ಅಂತರ್ಧಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿತು. ಆಗ ಗೋಪ ಕೃಷ್ಣನಾದರೂ ಗೋಪಾಲಕ ಗೆಳೆಯರೊಂದಿಗೆ ಪುರಕ್ಕೆ ಮರಳಿದನು. ಗಿರಿಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಈ ದೈವೀಘಟನೆಯ ಅದ್ಭುತವನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದರು.

ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಉತ್ಸವವು ಪ್ರತಿಬದ್ಧವಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಬಹಳ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದಿತು. ಅವನು ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಸಂವರ್ತಕ ಎಂಬ ಮೇಘ ಗಣವನ್ನು ಕರೆದು—

"ಬಲಿಷ್ಠರಾದ ಮೇಘ ಮಾತಂಗಗಳೇ! ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಈಗಲೇ ದಾಮೋದರನ ಮಾತು ಕೇಳಿ ನನ್ನ ಉತ್ಸವ ಮಾಡುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುವ ನಂದಗೋಪಾದಿಗಳಿರುವ ವೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರಿ. ಅಲ್ಲಿ ಏಳು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಅಖಂಡವಾಗಿ ಮುಸಲಧಾರವಾಗಿ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿ ಗೋಗಳು ಹಾಗೂ ಗೋಪಾಲಕರೆಲ್ಲ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಜೊತೆಗೆ ನಾನೂ ಕೂಡ ಐರಾವತವನ್ನು ಏರಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಬಿರುಗಾಳಿ ಗುಡುಗು ಮಿಂಚು ಸಿಡಿಲು ಆಣೆಕಲ್ಲು ಮರ ಮಳೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅವರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸುವೆನು.

ನನ್ನ ಚಂಡಮಾರುತ ನಿಮ್ಮ ಅಖಂಡ ವೃಷ್ಟಿ ಇವುಗಳಿಂದ ಉಸಿರು ಗಟ್ಟಿದಂತಾಗಿ ದನಕರು ಸಹಿತವಾಗಿ ಗೋಪಾಲಕರೆಲ್ಲರೂ ಸತ್ತುಹೋಗಲಿ" ಎಂದು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ ಕಳಿಸಿದನು.

ಅವನ ಆದೇಶದಂತೆ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ ಹೆಮ್ಮೋಡಗಳ ದೊಡ್ಡ ಪಡೆಯೊಂದು ಆಕಾಶವನ್ನೆಲ್ಲ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ದಶದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅಂಧಕಾರಮಯವಾಗಿಸಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಹೆಬ್ಬುಲಿಯಂತಿದ್ದರೆ ಕೆಲವು ಮದ್ದಾನೆಯಂತೆ ಕೆಲವು ಕರಿ ಮೊಸಳೆಗಳಂತೆ ಇದ್ದು ಘೋರಗರ್ಜನೆ ಮಾಡಿ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ದಿಕ್ಕೆಡಿಸುವಂತೆ ಮಿಂಚು ಚಮಕಿಸಿ ಒನಕೆ

ಯಂಥ ಹನಿಗಳನ್ನುದುರಿಸಿ ಭಯಂಕರವಾದ ಮಳೆ ಗರೆಯುಹತ್ತಿದವು. ಆನೆಯು ಸೊಂಡೆಗಡುಂತರವಾಗಿ ಮಳೆ ಒಂದೇಸಮನೆ ಸದ್ದಿಲ್ಲದೇ ಸುರಿಯುತೊಡಗಿದಾಗ ಸಮುದ್ರವೇ ಮುಗಿಲಿಗೇರಿ ಡಬ್ಬಾಗಿದೆ ಎಂದು ಜನರಿಗೆ ತೋರಿತು. ಚಂದ್ರನಿಲ್ಲ. ಸೂರ್ಯನಿಲ್ಲ, ಚಿಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲ, ಬಿಸಿಲಿಲ್ಲ, ಬೆಳಕಿಲ್ಲ. ಬರಿ ಗುಡ್ಡದಂಥ ಮೇಘಗಳು ಗುಡುಗು ಸಿಡಿಲುಗಳಿಂದ ಅಬ್ಬರಿಸಿ ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ನೀರು ಸುರಿಸಹತ್ತಿದವು.

ನೆಲವೆಲ್ಲ ಜಲಮಯವಾಗಿ, ದಿನವೆಲ್ಲ ಕತ್ತಲೆಯಿಂದ ರಾತ್ರಿಯಂತಾಗಿ, ನದಿಗಳೆಲ್ಲ ತುಂಬಿ ಸಮುದ್ರದಂತಾಗಿ "ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆಲ್ಲ ಪ್ರಳಯಕಾಲವೇ ಸನ್ನಿಹಿತವಾಯಿತು." ಎಂದು ಗೋಪಾಲಕರು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಮಾತಾಡಹತ್ತಿದರು.

ಈ ಭಯಂಕರವಾದ ಪ್ರಳಯ ವೃಷ್ಟಿಗೆ ಹಕ್ಕಿಗಳು ಹೆದರಿ ಪಶುಗಳು ಬೆದರಿ, ಮೃಗಗಳು ಚೆದರಿ, ನವಿಲುಗಳು ಕೆಟ್ಟದನಿಯಿಂದ ಒದರಿ, ದನಕರುಗಳು ಹಂಬಾರವದಿಂದ ಚೀರಹತ್ತಿದವು.

ಗೋಪಗೋಪಿಯರು ನೀರಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನಡುಗುತ್ತ ಜಲಪ್ರಳಯವೇ ಬಂದಿತೆಂದು ಅಳಲಿಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಂತೆ ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತರಾಗಿ ಮುಗಿಲು ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತುಕೊಂಡರು.

ಹಸು ಶಿಶು ಗೋ ಗೋಪ ಗೋಪಿಯರ ಕಷ್ಟ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳನ್ನು ಕಂಡ ದಾಮೋದರನ ಮನಸ್ಸು ಕರಗಿತು. ಅಂತಃಕರಣ ಮರುಗಿತು.

ಅವನು ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಗೋವರ್ಧನಗಿರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಎರಡೂ ತೋಳುಗಳಿಂದ ಎತ್ತಿ ಶಿಖರವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಆ ಗುಡ್ಡವನ್ನು ಕಿತ್ತಿದನು. ಮತ್ತು ತನ್ನ ಎಡಗೈಯಿಂದ ಮಹತ್ತಾದ ಛತ್ರರಿಗೆಯಂತೆ ಅದನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿದನು.

ಎಲ್ಲ ಗೋಪಗೋಪಿಯರೂ ಓಡಿಹೋಗಿ ಅದರ ಕೆಳಗೆ ನಿಂತರು. ಆ ಹಿರಿಗಿರಿಯ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಬೆಚ್ಚಗೆ ನಿಂತುಕೊಂಡ ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ಹನಿಯೂ ಕೂಡ ನೀರು ಬಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ಕೃಷ್ಣನು ಅವರಿಗೆಲ್ಲ "ನಾನು ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಅಶಕ್ಯವಾದ ಇಂಥ ಉತ್ತಮ ಗಿರಿಗೃಹವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮಳೆಗಾಳಿಗಳ ದಾಳಿಯ ಅಂಜಿಕೆಯಿಲ್ಲ. ಇದು ಐದು ಹರದಾರಿ ಉದ್ದವಿದ್ದು ಒಂದು ಹರದಾರಿ ಅಗಲವಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ದನಕರುಗಳಿಗೂ ಬೇರೆ ನಿಲ್ಲುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡಿ ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಸ್ನಾನ, ಪಾನ, ಶಯನ, ಭೋಜನಾದಿಗಳಿಗೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಿರಿ.

ಬೇಕೆಂದರೆ ಇದರಿಂದ ನಾನು ತ್ರಿಲೋಕವನ್ನೇ ರಕ್ಷಿಸಬಲ್ಲೆ. ಅತ್ಯಂತ ಚಿಕ್ಕದಾದ ನಮ್ಮ ವ್ರಜರಕ್ಷಣೆ ಏನು ಮಹಾ" ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಅದರಂತೆ ಗೋಪಾಲಕರು ತಮ್ಮ ದನಕರು ಭಾಂಡಿ ಭಂಡಿ ಇತರ ಎಲ್ಲ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಕೂಡ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಮನೆಮಾಡಿ ಸುಖವಾಗಿ ಬೆಚ್ಚಗಾಗಿ ಏಳು ದಿನ ವಾಸಮಾಡಿದರು.

ಅವರಿಗೆ ಹೊರಗೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಮಳೆ, ಗುಡುಗುತ್ತಿರುವ ಮೋಡ, ನಡುಗುತ್ತಿರುವ ಜಗತ್ತು, ಹೊಳೆಯುವ ಮಿಂಚು, ಬೀಸುವ ಗಾಳಿಗಳ ಕಲ್ಪನೆಯೂ ಕೂಡ ಬರುತ್ತಲಿರಲಿಲ್ಲ.

ಎತ್ತಿಹಿಡಿದ ಗೋವರ್ಧನ ಗಿರಿಯಮೇಲೆ ಒಂದೇಸಮನೆ ಮಳೆ ಸುರಿಯುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು.

ತನ್ನ ಗವ್ವರಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿ ಕೃಷ್ಣನ ತೋಳ ತಲೆದಿಬಿಗೆ ತಲೆ ಇಟ್ಟು ಆ ಗೋವರ್ಧನ ಗಿರಿಯು ಮಲಗಿದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಮಲಗಿದ ಅದಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದ ಸ್ವಪ್ನಗಳಂತೆ ಮೋಡಗಳು ಮೇಲೆ ತೇಲುತ್ತಿದ್ದವು. ವರ್ಷಾವಾತಾಘಾತಕ್ಕೆ ಆ ಗಿರಿಯ ಶಿಖರ ಗಿಡಗಂಟಿಗಳೆಲ್ಲ ನಡುಗಿದಾಗ ಆ ಗುಡ್ಡಕ್ಕೆ ಶೀತವಾಗಿ ಛಳಿಜ್ವರ ಬಂದತೆ ತೋರುತ್ತಿತು.

ಹೀಗೆ ಏಳುದಿನಗಳ ವರೆಗೆ ಏಕಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಮಳೆ ಸುರಿದರೂ ಗಾಳಿ ಬೀಸಿದರೂ ಕೃಷ್ಣರಕ್ಷಿತರಾದ ಗೋಗಳಿಗಾಗಲಿ ಗೋಪಾಲಕರಿಗಾಗಲಿ ಏನೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಇಂದ್ರನು ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ದುರವಗಮ್ಯವಾದ ದಾಮೋದರನ ಮಹಾ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕಂಡು, ತನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಸುಳ್ಳಾದುದನ್ನೂ, ತನ್ನ ಅಲ್ಪತೆಯನ್ನೂ ಮನಗಂಡು ಮೇಘಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಮಳೆಗರೆಯುವುದನ್ನು ಬಂದು ಮಾಡಲು ಆಜ್ಞೆಮಾಡಿದನು.

ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮಳೆನಿಂತಿತು, ಮೋಡಗಳಡಗಿದವು, ಸೂರ್ಯ ಬೆಳಗಿದನು. ಬೆಳಕು ಬಂದಿತು. ಬಿಸಿಲು ಬಿದ್ದಿತು. ಮುಗಿಲು ಬೆಳ್ಳಗಾಯಿತು. ನೆಲವು ಒಣಗಿತು. ಆಮೇಲೆ ಗೋಪಾಲಕರೆಲ್ಲ ಆ ಗಿರಿಗೃಹದಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದರು.

ಆಗ ಭಗವಂತನ ಗಿರಿಧಾರಣ ಗೋಕುಲ ರಕ್ಷಣಾದಿರೂಪ ಅಲೋಕ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಭಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟಿ ಆ ದಾಮೋದರನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ಹೋಗಿ ಕಂಡು ಬರಬೇಕೆಂದು ಬುದ್ಧಿ ಹುಟ್ಟಿತು. ಕುತೂಹಲ ಕೆರಳಿತು. ಆಗಲೇ ಅವನು ನೀರಿಲ್ಲದ ಶರದ ಸಮಯದ ನೀರದದಂತೆ ಅಚ್ಚಬಿಳಿ ಬಣ್ಣದ,

ಮದೋದಕದಿಂದ ಮುಖ ತೊಳೆದ ಮತ್ತ ವಾರಣವಾದ ಐರಾವತವನ್ನು ಏರಿ ಕೊಂಡು ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

ಗೋವರ್ಧನಗಿರಿಶೃಂಗದ ಹರವಾದ ಹಾಸುಗಲ್ಲೊಂದರ ಮೇಲೆ ನೀಲಕಮಲ ದಂತೆ ಕಪ್ಪುಬಣ್ಣದ ಕಾಂತಿಯಿಂದೊಪ್ಪುವ ಶ್ರೀವತ್ಸಲಾಂಛಿತನಾದ ಮಹಾ ವಿಷ್ಣುವು ದನಗಾಹಿ ಹುಡುಗನ ವೇಷದಿಂದ ಕುಳಿತುಕೊಂಡದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಇಂದ್ರ ನಿಗೆ ಅವನ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಲು ನಾಚಿಕೆಯಾಯಿತು.

ಶಿಲಾಫಲಕದ ಮೇಲೆ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಬಿಸಿಲು ಬಡೆಯಬಾರದೆಂದು ಅವನ ಹಿಂದೆ ಅದೃಶ್ಯ ರೂಪದಿಂದ ನಿಂತು ಗರುಡನು ತನ್ನ ರೆಕ್ಕೆಯನ್ನು ಮೇಲೆ ಹಿಡಿದು ನೆರಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿರುವ ಆ ಶ್ರೀಕಾಂತನ ಹತ್ತಿರ ದೂರದಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಐರಾವತ ವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಂದು ಇಂದ್ರನು ವಿನಯದಿಂದ ನುಡಿದನು. "ಕೃಷ್ಣ! ಆಕಳುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ನೀನು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸವು ಅತಿ ದಿವ್ಯವಿದ್ದು ಲೋಕೋತ್ತರ ವಾಗಿದೆ. ನಾನು ಮೇಘಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಗೋಹತ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಹೊರಟಾಗ ಈ ಗಿರಿಯನ್ನೇ ಎತ್ತಿಹಿಡಿದು ಆ ಆಕಳುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಾಯ್ದು ನನಗೆ ಬರುವ ಪಾತಕ ವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿದ್ದರಿಂದ ನನಗೂ ಬಹಳೇ ಸಂತೋಷವೇ ಆಗಿದೆ. ಗಂಡ್ಡವನ್ನು ಕಿತ್ತಿ ಕಡ್ಡಿಯಂತೆ ಎತ್ತಿ ಏಳುದಿನಗಳವರೆಗೆ ನೆಗಹಿ ಹಿಡಿದ ನಿನ್ನ ಅದ್ಭುತ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಕಂಡರೆ ಯಾರಿಗೆ ಆಚ್ಚರಿಯಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ !

ದಿವ್ಯವಾದ ಗೋಲೋಕದ ಹಸುಗಳೆಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಸೇವೆಗೆಂದು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಗೋಪಾಲಕರ ಮನೆಯ ಆಕಳುಗಳಾಗಿ ಅವತಾರಮಾಡಿದ್ದು ಅವುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಮಹಾವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪ್ರಾಣಸಂಕಟವೇ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿತ್ತು. ಆ ಮೃತ್ಯುಭಯದಿಂದ ಆ ಧೇನು ವೃಂದವನ್ನೆಲ್ಲ ನೀನು ಸಂರಕ್ಷಣೆಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಸಂತುಷ್ಟವಾದ ಅವುಗಳು ನನ್ನನ್ನು ನಿನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ಶ್ರದ್ಧಾಪೂರ್ವ ಕವಾದ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಆಲಿಸು. "ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ! ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಈ ಜಲಗಂಡಾಂತರದಿಂದ ನೀನು ಪಾರುಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಎತ್ತು, ಕರುಗಳ ಬಳಗದೊಂದಿಗೆ ನಾವು ಸುಖದಿಂದ ಮನಬಂದಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರಮಾಡುವಂತಾಯಿತು. ಎತ್ತುಗಳನ್ನಿತ್ತು ರೈತರನ್ನೂ, ಹವಿ ಸ್ಸುಗಳಿಂದ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ, ಗೋಮಯದಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯನ್ನೂ ಆನಂದಪಡಿ ಸುವ ನಮಗೆ ಇಂದಿನಿಂದ ನೀವೇ ಇಂದ್ರ ದಾನವರೆಲ್ಲರ ಪ್ರಾಣರಕ್ಷಣೆಮಾಡಿದ ನಿನ್ನನ್ನು ಗೋಗಣದ ಇಂದ್ರಾಧಿಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಭಿಷೇಕ ಗೈಯ್ಯಲೆಂದು ದೇವೇಂದ್ರನ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಹಾಲಿನ ಕೊಡಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಅದರಿಂದ ಅಭಿಷಿಕ್ತನಾಗಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸು" ಎಂದು ಗೋಲೋಕದ ಹಸುಗಳು ಸಂದೇಶಿಸಿವೆ.

ಇದರಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರಾದರೂ ಅತ್ಯಂತ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಿನಗೆ ಈ ಧೇನು ವೃಂದಪುರಂದರನಾಗಬೇಕೆಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಆದಂದರಿಂದ ಕೃಷ್ಣ ! ಇಂದಿನಿಂದ ನಾನು ದೇವತೆಗೆಗೆ ಇಂದ್ರ. ನಾನು ಬರಿ ಇಂದ್ರನಾದರೆ ಗೋಗಳು ನಿನಗೆ ನನಗಿಂತಲೂ ಉನ್ನತವಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಉಪೇಂದ್ರ ಎಂದು ಕರೆದಿವೆ. (ಇಂದ್ರಸ್ಯ ಉಪರಿ ಇಂದ್ರನ ಮೇಲೆ ಇರುವವನು ಉಪೇಂದ್ರ) ಮತ್ತು ಗೋಗಳನ್ನು ಮಹಾಸಂಕಟದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಜನರು ನಿನ್ನನ್ನು ಗೋವಿಂದ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು.

ಮಳೆಗಾಲದ ನನ್ನ ನಾಕು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯ ಎರಡು ತಿಂಗಳದ ಶರತ್ಕಾಲದ ಮಂಗಲ ಪ್ರಸಂಗವೆಲ್ಲ ಇಂದಿನಿಂದ ನಿನ್ನ ಪೂಜೆಗಾಗಿಯೇ ಮೀಸಲಾಗಿರಲಿ. ಈ ಇಂದ್ರೋಪೇಂದ್ರರನ್ನು ಧ್ವಜಾಕಾರದ ಯಷ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸುವವರು ಸಕಲ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವರು" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಇಂದನು ತಾನು ಮಾಡಿದ ಅತಿವೃಷ್ಟಿರೂಪವಾದ ತಪ್ಪನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು "ದೇವರೂಪೇಣ ಕೃತ್ಸ್ನಂ ಕ್ಷಂತುಮರ್ಹಸಿ ನೋ ಪ್ರಭೋ" ಎಂದಂದು ನನ್ನ ಸರ್ವಾಪರಾಧಗಳನ್ನು ಕೃಷ್ಣದೇವ ! ದಯಮಾಡಿ ಕ್ಷಮಿಸು. ವಾಮನಾವತಾರಕಾಲದಲ್ಲಿ (ಗುಣದಿಂದ ನಾನು ಕಿರಿಯನಾದರೂ) ಅದಿತಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟುವ ಗರ್ಭಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಹಿರಿಯನಾಗಿದ್ದೆ. ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದ ಸೋದರ ಎಂಬ ಭಾವದಿಂದಾಗಲಿ ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರಾದ ದೇವಗಣದ ನಾಯಕ ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಾಗಲಿ ನನ್ನ ಅಪರಾಧವನ್ನೆಲ್ಲ ನೀನು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು" ಎಂದು ದೇವೇಂದ್ರನು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು.

ಅವನ ಪ್ರೇಮಪೂರ್ವಕವಾದ ಕಳಕಳಿಯ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಕ್ಷಮಾಮೂರ್ತಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅವನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿದನು. ಬಳಿಕ ಆ ಸ್ವರ್ಗಾಧಿಪತಿಯು ಗೋಲೋಕದ ದಿವ್ಯವಾದ ಗವ್ಯರಸದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮಂಗಲಕಲಶಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಮಂತ್ರದರ್ಶಿಗಳಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಮುನೀಶ್ವರರೂ, ವೇದಸೂಕ್ತಗಳನ್ನು ಪಠಿಸುತ್ತಲಿರುವಾಗ ಕ್ಷೀರಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು.

ಗೋವರ್ಧನಗಿರಿಶಿಖರದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನು ಗೋವಿಂದನಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕ ಗೈಯಲು ಉಪಕ್ರಮಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿಯ ಆಕಳುಗಳೆಲ್ಲವೂ ತಮ್ಮ ತುಂಬುಗೆಚ್ಚಲಗಳನ್ನು ತೊರೆಬಿಡಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ಹಾಲನ್ನು ಕರೆದವು.

ಮೇಘಗಳಾದರೂ ತಾವು ಅಮೃತರಸದಿಂದ ಮಳೆಗರೆದು ಹಿಂದೆ ಇಂದ್ರನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಅತಿವೃಷ್ಟಿಯ ಅನಾಹುತವೆಸಗಿದ್ದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಮಾಡಿಕೊಂಡವು. ವನಸ್ಪತಿಗಳು ಮಕರಂದವನ್ನು ಸುರಿಸಿ ಹೂಹಾರಿಸಿದವು. ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯ ನಕ್ಷತ್ರ

ರಾಶಿಗಳು ಥಳಥಳ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಹೊಳೆದು ಆ ಗೋವಿಂದನಿಗೆ ದೀಪಾರಾಧನೆ ಗೈದವು.

ಹೀಗೆ ದಿವ್ಯವಾದ ಗೋಕ್ಷೀರದಿಂದ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಅಮೃತಾಭಿಷೇಕಗೈದು ಮಂದಾರಾದಿ ಸುಗಂಧಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಚಂದನಹಚ್ಚಿ ವಂದನೆಮಾಡಿ ದೇವೇಂದ್ರನು ಆ ಮುಕುಂದನನ್ನು ಕುರಿತು—

"ಗೋವಿಂದ ! ನಾನು ಹಾಗೂ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಗೋಲೋಕದ ಧೇನು ವೃಂದದ ಸಂದೇಶದಂತೆ ನಿನಗೆ ಕ್ಷೀರಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾಯಿತು. ಈಗ ನನ್ನ ಸ್ವಂತ ಕೆಲಸವೂ ನಿನ್ನಿಂದಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕಂಸ, ಕೇಶಿ, ಅರಿಷ್ಟ ಈ ತ್ರಿದೋಷವನ್ನು ಮೊದಲು ನೀನು ಸಂಹಾರಮಾಡು ಆ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಸೋದರತ್ತೆಯಾದ ಕುಂತೀ ದೇವಿಯು ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಅಂಶಭೂತನಾದ ಅರ್ಜುನನು ಜನಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅವನನ್ನು ನೀನು ನಿನ್ನ ಗೆಳೆಯನೆಂದು ಮನ್ನಿಸಿ ಶಿಷ್ಯನೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಿ, ಭೃತ್ಯನೆಂದು ಪ್ರೀತಿಸಿ, ಇಷ್ಟನೆಂದು ಕರುಣಿಸಿ, ಭಕ್ತನೆಂದು ಆದರಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ಸಂಭವಿಸಲಿರುವ ಭೀಕರವಾದ ರಾಜನ್ಯರ ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಅವನ ಕಡೆಯಿಂದಲೇ ಪ್ರಬಲ ರಾಜರನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಹರಿಸಿ ಧನುರ್ಧಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಧನಂಜಯನೇ ಅಪ್ರತಿಮ ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ಖ್ಯಾತಿ ಕೀರ್ತಿಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಡಬೇಕು.

ಕೃಷ್ಣ! ನರನಾರಾಯಣ ರೂಪದಿಂದ ಹಿಂದೆ ನೀವು ಬದರಿಕಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ತಪವಗೈಯುತ್ತಲಿರುವಾಗ ನರರೂಪದಿಂದ ಆಪ್ತಮಿತ್ರನಾಗಿದ್ದು ಈಗ ನನ್ನ ಅವತಾರಭೂತನಾದ ಆ ಅರ್ಜುನನು ಭೂಭಾರಹರಣಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ಮಾಡಿಸಲಿರುವ ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಸಹಾಯಕ ಬಂಧುವಾಗಿ ಶರಣು ಬಂದ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವನು ಆಗ ಅವನಿಗೆ ನೀನು ವೇದವೇದಾಂತಗಳ ರಹಸ್ಯ ಭೂತವಾದ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿ ಜ್ಞಾನಯೋಗ ಕರ್ಮಯೋಗ ಭಕ್ತಿಯೋಗಗಳ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡು. ಯುದ್ಧ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ವನದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ಊರಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಭಾರ ನಿನ್ನದು ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಅವನು ರಥಿಕನಾಗಿ ಜೈತ್ರಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೊರಟರೆ ನೀನು ಸಾರಥಿಯಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಬೆನ್ನಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ರಕ್ಷಿಸು.

ಆ ಮಹಾಯುದ್ಧವು ನೀನು ಕಂಸನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಕೆಲ ಸಮಯದ ನಂತರ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವದು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ರಾಜ ಸಮೂಹವನ್ನು ನಿನ್ನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಪರಾಜಯಗೊಳಿಸಿ ವಿಜಯವನ್ನು ಪಾತ್ರ ನನ್ನ ಮಗನಾದ ಅರ್ಜುನ

ನಿಗೆ ತಂದುಕೊಡು. ಅವರ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ನಿನಗೆ ಬರಲಿ" ಎಂದು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಬೇಡಿಕೊಂಡನು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು "ಇಂದ್ರ! ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಭಾರತೀಯ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಭಾರವು ನನ್ನದು. ನೀನೇನೂ ಚಿಂತೆ ಮಾಡುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಪಾಂಡವ ಕೌರವರ ಉತ್ಪತ್ತಿ, ಸ್ಥಿತಿ, ದ್ವೇಷ, ಸಂಘರ್ಷಗಳೆಲ್ಲವೂ ನನಗೆ ತಿಳಿದಿವೆ.

ಆ ಅರ್ಜುನನ ಸಲುವಾಗಿ ಅವನ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರಾದ ಪಂಚಪಾಂಡವರನ್ನ ನನ್ನ ಪಂಚಪ್ರಾಣದಂತೆ ಅಕ್ಷತವಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸಿ ಭಾರತೀಯ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವಿಜಯಶಾಲಿಗಳಾಗಿ ಮೆರೆಯುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವೆ. ನಿನ್ನ ಮಗನಾದ ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸಂಬಳ ಕೊಟ್ಟ ಸೂತನಂತೆ ದಕ್ಷನಾದ ದೂತನಂತೆ ತಪ್ಪದೇ ಮಾಡುವೆ. ನಿನಗೆ ಅವನ ಚಿಂತೆಯೇ ಬೇಡ" ಎಂದು ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಿದನು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ನಿಶ್ಚಿಂತನಾದ ದೇವೇಂದ್ರನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದನು.

ಕೃಷ್ಣ! ನೀನು ಯಾರು?

ಭಗವಂತನ ಇಂತೆಲ್ಲ ಆಲೌಕಿಕ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಭಕ್ತಿಶ್ರದ್ಧೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ತುಳುಕಿದ ಗೋಪಾಲಕುಲದ ಹಿರಿಯರೆಲ್ಲರೂ ಕಿರಿಯ ಗವಳಿರೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಕೃಷ್ಣನಹತ್ತಿರ ಬಂದು ವಂದಿಸಿ ನುಡಿದರು. "ದಾಮೋದರ! ನಿನ್ನ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿ ದುಸ್ತರವಾದ ಕುತ್ತು ವಿಪತ್ತುಗಳಿಂದ ಪಾರಾದ ನಾವು ಧನ್ಯರೇ ಸರಿ. ನಿನ್ನ ಕರುಣೆ ಹಾಗೂ ಯುಕ್ತಿ ಶಕ್ತಿಗಳಿಂದ ದನಕರುಗಳು ಮಹತ್ತರವಾದ ಆಪತ್ತಿನಿಂದ ಬದುಕಿ ಉಳಿದವು. ನಾವಂತೂ ಸಕಲ ವಿಧವಾದ ಭಯದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಿದ್ದೇವೆ.

ಕೃಷ್ಣ! ಮನುಷ್ಯಮಾತ್ರರಿಗೆ ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡಲಶಕ್ಯವಾದ ನಿನ್ನ ಅನೇಕ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೇ ಬಟ್ಟಿನಮೇಲೆ ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡ ಬಳಿಕಂತೂ ನೀನೊಬ್ಬ ದೈವೀಪುರುಷನೆಂದು ನಮಗೆ ಖಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿದಿದೆ. ಆದರೆ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ನೀನು ಇಂಥ ದೇವತೆಯೆಂದು ಮಾತ್ರ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಆದರಿಂದ ನೀನು ಯಾರು? ನೀನೇನು ರುದ್ರಗಣದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೋ? ಅಥವಾ ಮರುದ್ಗಣದಲ್ಲಿಯ ಓರ್ವ ಮರುತ್ತನೇ ಅಥವಾ ಅಷ್ಟ ವಸುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವನಾದರೂ ಇರುವಿಯೋ? ನಿನ್ನಂಥ ಅಪ್ರಾಕೃತ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ನಮ್ಮಂತೆ ತುರುಗಾಹಿಯಾದ ವಸುದೇವನು

ತಂದೆ ಹೇಗೆ ? ನೀನಾದರೂ ಈ ಗೋಪಾಲಕ ವೇಷದಿಂದ ನಮ್ಮಂಥ ಕಾಡು ಜನರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾಗಿ ಇರುವ ರಹಸ್ಯವೇನು ? ಆಡುವ ಉದ್ದೇಶವೇನು ? ಲೋಕಪಾಲನಾಗುವ ನೀನು ಪಶುಪಾಲನಾಗಿ ಬಂದುದೇಕೆ ?

ಅಥವಾ ನೀನು ದೇವನೋ ಗಂಧರ್ವನೋ ಯಕ್ಷನೋ? ಯಾರೇ ಇರಲಿ, ಈಗಂತೂ ನಮಗೆ ಆಪ್ತನಾಗಿ ಬಂಧುವಾಗಿ ಸಂಕಟ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಂರಕ್ಷಕನಾಗಿ ಬಂದಿರುವಿಯಷ್ಟೇ ! ಅಷ್ಟೇ ಸಾಕು. ನೀನು ಯಾರೇ ಇದ್ದರೂ ಏನೇ ಆದರೂ ನಿನಗೆ ನಮ್ಮ ಅನಂತ ವಂದನೆಗಳು. ನಾವೆಲ್ಲ ನಿನ್ನನ್ನೇ ನಂಬಿ ನಿಂತಿದ್ದೇವೆ. ನಾವೆಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞಾಪಾಲಕರು" ಎಂದು ಹಾರ್ದವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಪುಂಡರೀಕದ ಪಕಳೆಗಳಂತೆ ಅರಳಿದ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳ ಆ ಕೃಷ್ಣನು ತುಟಿಯ ತುದಿಗೆ ಮಂದಹಾಸದ ನಗೆಯನ್ನು ಅರಳಿಸಿ "ಗೋಪಾಲರೇ ! ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾದ ಚಂಡವಿಕ್ರಮನಾದ ಮಹಾವ್ಯಕ್ತಿಯೆಂದು ಬಗೆ ದಿರುವಿರಿ ಆದರೆ ನೀವು ಹಾಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಡಿರಿ. ನಾನು ಅಂಥ ದೊಡ್ಡ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಅಲ್ಲ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಲೋಕೋತ್ತರ ಶಕ್ತಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ನಾನೂ ನಿಮ್ಮಂತೆ ಓರ್ವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗೋಪಾಲನೆಂದೇ ನೀವೀಗ ತಿಳಿಯಿರಿ. ನಾನೊಬ್ಬ ನಿಮ್ಮ ಜಾತಿಯವನಾದ ಆಪ್ತ ಬಾಂಧವನೆಂದಿಷ್ಟು ತಿಳಿದರೆ ಸಾಕು. ಇನ್ನೂ ನಿಮಗೆ ನನ್ನ ನಿಜವಾದ ಸ್ವರೂಪ ಯೋಗ್ಯತೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದಿದ್ದರೆ ಕೆಲವು ಕಾಲ ಇನ್ನೂ ಪ್ರತೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿರಿ. ನಿಮಗೆಲ್ಲ ನನ್ನ ನಿಜಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತೋರಿಸುವೆನು, ಈಗ ನನ್ನನ್ನು ನಿಮ್ಮ ನಿಜ ಬಂಧು ಎಂದಿಷ್ಟು ನೀವು ಭಾವಿಸಿದರೆ ಅದೇ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ನೀವು ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿ ದಂತೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಷಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಈಗ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಿಮಗೆ ಏನಾಗಬೇಕಾ ಗಿದೆ ?" ಎಂದು ಆಕ್ಷೇಪ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ನುಡಿದನು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಬಂದ ಗೋಪವೃದ್ಧರು ಮೂಕರಾಗಿ ಮೌನದಿಂದ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೊರಟುಹೋದರು.

ಮುಂದೆ ಆ ದಾಮೋದರನು ಶರತ್ಕಾಲದ ಚಂದ್ರಾವದಾತ ರಾತ್ರಿ ಸಮಯದ ರಮ್ಯತೆಯನ್ನೂ ಬೆಳದಿಂಗಳಿನ ಉನ್ಮಾದಕ ಕಾಂತಿಯನ್ನೂ ಕಂಡು ವಿನೋದ ವಿಲಾಸ ಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಉತ್ಸಾಹಿತನಾದನು.

ಗೋಮಯ ಕೆಮ್ಮಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಸಿ ಮೆತ್ತಗೆ ಮಾಡಿದ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಬಲಿ ಷ್ಠರಾದ ತರುಣ ಗೋಪಕುಮಾರರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಕುಸ್ತಿ ದ್ವಂದ್ವ ಯುದ್ಧ ಅನೇಕ ಆಟಗಳನ್ನು ಆಡಿಸಿದನು ಅದರಂತೆ ಮದೋನ್ಮತ್ತವಾದ ಘೋರಾಕಾರದ ಗರ್ವಿಷ್ಠ

ಘೂಳಿಯಂ ಜೋಡಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಪರಸ್ಪರ ಕಾದಾಡಿಸಿ ಎಲ್ಲ ಗೋಪಗೋಪಿಯರೊಂದಿಗೆ ನೋಡಿ ನಕ್ಕುನಲಿದನು.

ತನಗೆ ಇನ್ನೂ ಕಿಶೋರಾವಸ್ಥೆ ಮೀರಿಲ್ಲ. ಈಗ ಮಾಡಿದ ವಿಹಾರ ವಿನೋದಗಳು ದೋಷಾವಹವಲ್ಲ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಕೃಷ್ಣನು ರಮಣೀಯವಾದ ಆ ಶಾರದಯಾಮಿನಿಯ ಮಧುರ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಗೋಪಾಂಗನೆಯರಿಂದ ಕೂಡಿ ಲೀಲಾ ವಿಲಾಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

ತಿಳಿ ಮುಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ತೊಳಗುವ ಚಂದಿರನಂತೆ ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರವಾದ ಆ ನಂದಕಂದನ ಮುಖವನ್ನು ಬೊಗಸೆಗಂಗಳಿಂದ ಕುಡಿಯುತ್ತಲಿದ್ದ ಬಲ್ಲವ ನಲ್ಲೆಯರ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಶೃಂಗಾರ ರಸವು ಉತ್ತರಂಗಿತವಾಗಿತು. ಅವರ ಆಪ್ತೇಷ್ಟರು ಬೇಡವೆಂದು ನಿಷೇಧಿಸಿದರೂ ಅವರು ಕೇಳದೆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದು ರಾಗ ರಸೋದ್ರಿಕ್ತರಾಗಿ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಅವನೊಡನೆ ರಾಸಕ್ರೀಡೆಯಾಡಿದರು.

ಅರಿಷ್ಟ ನಿವಾರಣೆ

ಒಂದು ದಿನ ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನು ಲೀಲಾವಿನೋದದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆ ಅರಿಷ್ಟನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ದುಷ್ಟ ಹಾಗು ಬಲಿಷ್ಠನಾದ ಓರ್ವ ಅರಿಷ್ಟ ದೈತ್ಯನು ಎತ್ತಿನ ರೂಪದಿಂದ ವ್ರಜದಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕನು. ಇದ್ದಲಿಯ ಬಣ್ಣ, ಕಾಲಮೇಘದಂತೆ ಕಪ್ಪ ದಪ್ಪಗಾದ ಮೈ, ಚೂಪಾದ ಕೋಡು, ಕಿಡಿಯಿಡಿದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಭೀಕರವಾದ ಆ ದೈತ್ಯಎತ್ತು ತನ್ನ ಖರ ಖುರ ಪುಟದಿಂದ ನೆಲದೆದೆಯನ್ನು ಕೆದರುತ್ತ, ಜೋಲ್ನಾಲಿಗೆಯಿಂದ ತುಟಿಗಳನ್ನು ಸವರುತ್ತ, ನೆಗಹಿಡಿದ ಬಾಲವನ್ನು ಕೊಬ್ಬಿನಿಂದ ನೆಲಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಳಿಸುತ್ತ, ಅಬ್ಬರದಿಂದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಮೃತ್ಯುವಿನಂತೆ ಗೋಷ್ಠದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿತು. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿರುವ ತನ್ನ ಆರ್ಭಟಯನ್ನು ಕೇಳಿಯೇ ಬೆಚ್ಚಿ ಬೆದರಿ ಸಿಂತಿರುವ

ಸೋಽಪಿ ಕೈಶೋರಕವಯಾಃ ಮಾನಯನ್ ಮಧುಸೂದನಃ
ರೇಮೆ ತಾಭಿರಮೇಯಾತ್ಮಾ ಕ್ಷಪಾಸು ಕ್ಷಪಿತಾಹಿತಃ ॥ ಎಂಬ ಬ್ರಹ್ಮಪುರಾಣದ ವಚನದ ಭಾವವೇ "ಕೈಶೋರಕಂ ಮಾನಯನ್ ವೈ ಸಹ ತಾಭಿರ್ಮುಮೋದ ಹ" ಎಂಬ ಇಲ್ಲಿಯ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿತವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೈಶೋರಕಂ ಎನ್ನುವದಕ್ಕೆ ನೀಲಕಂಠ ದೀಕ್ಷಿತರು ಕೈಶೋರವಯಸ್ಸು ಎಂದರೆ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ 'ಕ' ಅಂದರೆ ಅದರ ಮೇಲೆ ತುಸು ವಯಸ್ಸು ಅರ್ಥಾತ್ ಹನ್ನೊಂದು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನವನಾದಾಗ ಕೃಷ್ಣನು ರಾಸಕ್ರೀಡೆಯಾಡಿದನು. ಉಪನಯನವಾಗುವದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ಗೋಪಿಯರ ಜೊತೆಗೆ ವಿಹರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಪರಾಂಗನಾಗಮನ ನಿಮಿತ್ತವಾದ ದೋಷವಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಬೆದೆಬಾರದ ಹಸುಗಳನ್ನೂ ಅದೇ ಈದ ತಾಯ್ಗೋಗಳನ್ನೂ ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ಭೋಗಿಸಿತು. ಅದರಿಂದ ಎಷ್ಟೋ ಆಕಳುಗಳಿಗೆ ಗರ್ಭಪಾತವಾಗಿ ಅವು ಆರ್ತವಾಗಿ ಹುಂಬಾರವವನ್ನು ಮಾಡಹತ್ತಿದವು. ಇರಕು ಕೋಡುಗಳಿಂದ ಅನೇಕ ದನಕರುಗಳನ್ನು ಇರಿದು ಹೊಟ್ಟೆಹರಿದು ಗೋಣುಮುರಿದು ಅನಾಹುತವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದನು.

ಗೋಗಣದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಅನರ್ಥ ಕೋಲಾಹಲ ಮಾಡಿದರೂ ಆ ಮದೋನ್ಮತ್ತನಾದ ಎತ್ತಿನಾಕಾರದ ದೈತ್ಯನಿಗೆ ಅತ್ಯಾಚಾರದ ತೃಪ್ತಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಂಡವರನ್ನು ಹರಿತವಾದ ತನ್ನ ಕೋಡುಗತ್ತಿಯಿಂದ ತಿವಿದು ತುಳಿಯುತ್ತ ಅವನು ಕೃಷ್ಣನ ಸನಿಹದಲ್ಲಿರುವ ಗೋವೃಂದವನ್ನು ಕೊಂದೊಗೆಯಬೇಕೆಂದು ಧಾವಿಸಿ ಬಂದನು. ಗುಡುಗು ಮಿಂಚು ಸಿಡಿಲುಗಳಿಂದ ಅಬ್ಬರಿಸಿ ಬರುವ ಮುಂಗಾರು ಮೋಡದಂತೆ ಗರ್ಜನೆಗೈಯುತ್ತಲಿರುವ ಅವನನ್ನು ಕಂಡು ಕೃಷ್ಣನಾದರೂ ಪ್ರತಿಸಿಂಹನಾದ ಮಾಡಿ ಕೈತಟ್ಟಿ ಅವನೆಡೆಗೆ ಹೊರಳಿದನು.

ಮುರಾರಿಯು ಕೈಚಪ್ಪಾಳೆ ಹಾಗೂ ಸಿಂಹನಾದಗಳನ್ನು ಯುದ್ಧದ ಕರೆಯೆಂದು ತಿಳಿದು ಆ ದೈತ್ಯ ಋಷಭನು ಸಂಗ್ರಾಮ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಕಣ್ಣು ಕಿಸಿದು ಬಾಲ ಸೆಟೆಸಿ ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ಎರಗುವ ಹುಮ್ಮಸದಿಂದ ಹುಂಬಾರವಗೈದನು. ಆ ದುರ್ಮದದಾನವನು ತನ್ನ ಮೈ ಮೇಲೆ ಬರುವನೆಂದು ತಿಳಿದರೂ ಕೃಷ್ಣನು ಮಾತ್ರ ತಾನು ನಿಂತ ಸ್ಥಳ ಬಿಟ್ಟು ಕದಲಲಿಲ್ಲ. ಅಚಲದಂತೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ ಆ ದುಷ್ಟ ವೃಷಭನ ಘಟಾಟೋಪವನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸುತ್ತ ನಿಂತುಕೊಂಡನು.

ತನ್ನ ಚೂಪಾದ ಕೋಡುಗಳನ್ನು ಚುಚ್ಚಿ ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಕೃಷ್ಣನ ಹೊಟ್ಟೆಯೆಡೆಗೆ ಗುರಿ ಇಟ್ಟು ಆ ದರ್ಪೋದ್ಧತನಾದ ದೈತ್ಯನು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಅವನ ಮೇಲೆ ಏರಿಹೋದನು. ಆಗ ಪ್ರತಿ ಘೂಳಿಯಂತೆ ಅಧಿಕಬಲವುಳ್ಳ ಗೋವಿಂದನಾದರೂ ಆ ದೈತ್ಯನ ಮುಖವನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಿರುವಿದನು. ಆ ಅದರಿಂದ ಎತ್ತಿನ ಬಾಯಿಂದ ಬುರುಗು ಬಂದು ಅದು ಮೂಗಿನ ಹೊರಳೆಗಳಿಂದಲೇ ಘುರಘುರಾಡಿಸುತ್ತ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಹೊಡೆಯ ಬಂದಿತು. ಬಲವೇಗಗಳಿಂದ ಒಬ್ಬರ ಮೇಲೊಬ್ಬರು ಬಿದ್ದು ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಕಾದಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಹೆಮ್ಮೋಡಗಳು ವಾಯುಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಡಿಕ್ಕಿಹೊಡೆದು ಸಂಘರ್ಷಿಸುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಲಿತ್ತು.

ಹೀಗೆ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಗೋವಿಂದನು ಆ ವೃಷಭಾಸುರನ ಎರಡೂ ಇರಿವಗೋಡುಗಳ ನಟ್ಟನಡುವೆ ತನ್ನ ಪುಟ್ಟ ಪಾದವನ್ನಿಟ್ಟು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಒತ್ತಿ ತುಳಿದು ಅವನ ಸೊಕ್ಕು ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳ ಮುಕ್ಕಿ ಇಳಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು. ಮತ್ತು ಒದ್ದೆಯ ಅರಿವೆಯನ್ನು ಹಿಂಡಿದಂತೆ ಹಿಂಡಿ ಬಿಟ್ಟನು. ಹಾಗೂ ಅವನ

ಒಂದು ಕೋಡನ್ನು ಕಿತ್ತಿ ಅವರಿಂದಲೇ ಮೊಸಡಿಗೆ ಒಂದು ಬಲವಾದ ಪಟವನ್ನು ಹಾಕಿದನು.

ಕೋಡು ಕಿತ್ತಿ ಮೋರೆ ಒಡೆದು ಟೊಂಕ ಮುರಿದು ಕ್ಷತವಿಕ್ಷತನಾದ ಆ ದೈತ್ಯನ ದೇಹದಿಂದ ಮೋಡದಿಂದ ನೀರು ಸುರಿದಂತೆ ಧಾರಾಕಾರವಾಗಿ ರಕ್ತ ಒಸಿದು ಕಾಲು ಕುಸಿದು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ಅವನು ಪ್ರಾಣ ಬಿಟ್ಟನು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿದ್ದವರೆಲ್ಲ ಭಲೆ ಭಾಪು ಎಂದು ಪ್ರಶಂಸೋದ್ಗಾರಗಳಿಂದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಹೊಗಳಿದರು.

ಆಗ ಚಂದ್ರಜ್ಯೋತ್ಸ್ನೆಯಿಂದ ರಮಣೀಯವಾದ ಆ ರಾತ್ರಿಯ ಪ್ರಾರಂಭ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊಂದಾವರೆಯಂತೆ ಸುಂದರ ಲೋಚನಗಳುಳ್ಳ ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ಕೇಲೀವಿಲಾಸಗಳನ್ನು ಸುರು ಮಾಡಿದನು. ಎಲ್ಲ ಗೋಪಾಲಕರೂ ಆನಂದಿತ ರಾಗಿ ದೇವತೆಗಳು ಇಂದ್ರನನ್ನು ಅರ್ಚಿಸುವಂತೆ ಆ ದಾಮೋದರನನ್ನೇ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಉಪಾಸಿಸಹತ್ತಿದರು.

ಕಂಸಕಂಡ ಅಪಾಯ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕಪಟ ಉಪಾಯ

ಹೀಗೆ ವ್ರಜವಾಸಿಯಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಪೂತನೆಯನ್ನು ಕೊಂದು, ಕಾಲಿಯನನ್ನು ಮರ್ದಿಸಿ, ಧೇನುಕಾಸುರನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ, ಪ್ರಲಂಬನನ್ನು ಘಾತಿಸಿ, ಗೋವರ್ಧನಗಿರಿ ಯನ್ನು ಎತ್ತಿ, ಇಂದ್ರ ದರ್ಪವನ್ನೂ ಕೂಡ ಅಳಿದು, ಗೋಗಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ, ವೃಷ ಭಾಸುರನನ್ನು ವಿಧ್ವಂಸ ಗೈದು, ಕೂಸಿದ್ದಾಗಲೇ ಚಕ್ಕಡಿಯನ್ನು ಹೊರಳಿಸಿ, ಹೆಮ್ಮರ ಗಳನ್ನು ಉರುಳಿಸಿ ಗೋಪ ಗೋಪಿಯರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ, ದಾನವರನ್ನೆಲ್ಲ ಶಿಕ್ಷಿಸಿದ ಸಮಾ ಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದ ಕಂಸನಿಗೆ ತನ್ನ ಮೃತ್ಯುವೇ ಒದಗಿಬಂದಿತೆಂದು ಅನಿಸಿತು. ತನ್ನ ಮರಣ ಕಾರಣನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ವ್ರಜ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರು ವವನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನ ಕೈಕಾಲುಗಳ ತ್ರಾಣವೇ ಹೋಗಿ ಪ್ರಾಣ ಕಂಠಕ್ಕೆ ಬಂದಂತಾಯಿತು

ಅವನು ಒಂದು ದಿನ ರಾತ್ರಿಯ ಭೀಕರ ಮೌನ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿರುವ ತನ್ನ ಆಪ್ತೇಷ್ಟರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ವಸುದೇವ, ಸತ್ಯಕ, ಧೀರಕ, ವಿಪ್ರಥು, ಕೃತವರ್ಮ, ಭೂರಿಶ್ರವ, ಅಕ್ರೂರ, ಏಕದ್ರು ಮೊದ ಲಾದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಯಾದವ ವೀರರನ್ನು ವಿಶೇಷ ಆಮಂತ್ರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಕರಿಸಿ ಕೊಂಡನು.

ಎಲ್ಲ ಮುಖ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಯಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಬಂದ ಬಳಿಕ ಮಥುರಾ ನಾಯಕ ನಾದ ಉಗ್ರಸೇನಸುತ ಕಂಸನು ಅವರನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಮಾತ ನಾಡಿದನು.

"ವ್ರಜದಲ್ಲಿ ನಂದಗೋಪನ ಮಗನಾದ ಕೃಷ್ಣನೆಂಬುವನು ಈಗ ದಿನೇ ದಿನೇ ಸಾಗರದಂತೆ ವರ್ಧಿಸುತ್ತಲಿದ್ದು ಅವನು ನನ್ನನ್ನೇ ಸಮೂಲ ನಾಶಮಾಡಲು ಹೊರ ಟಂತಿದೆ. ನನಗೆ ಹಿತಕಾರಕರಾದ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಲ್ಲ. ದಕ್ಷರಾದ ಗುಪ್ತಚಾರರಿಲ್ಲ. ಇದ ರಿಂದ ನಾನು ಕಣ್ಣಿದ್ದು ಕುರುಡನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಉದಾಸೀನ ಮಾಡಿದ ಬೇನೆಯಂತೆ ನನ್ನ ವೈರಿಯು ನನ್ನ ಹಾಗೂ ನಮ್ಮ ಆಪ್ತ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಉಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದಲೇ ಇಂದಿನ ವರೆಗೆ ನಂದಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ನಿರಾತಂಕನಾಗಿ ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಬೆಳೆಯುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ. ಭರ ತಿಯುಳ್ಳಿದ್ದ ಸಾಗರದಂತೆ ಮಳೆಗಾಲದ ಮೋಡದಂತೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಲೇ ನಡೆದ ಆ ನಂದ ಕುಮಾರನ ಗತಿ ಶಕ್ತಿ ಪರಾಕ್ರಮ ಪ್ರಭಾವ ಮಹಿಮೆ ಯಾವದೂ ನನಗೆ ತಿಳಿಯು ದಂತಾಗಿದೆ. ಅದೇನು ಭೂತವೋ ಅಥವಾ ಪಂಚಮಹಾಭೂತಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ಯತಮವೋ ಅಥವಾ ದೇವಸಂತಾನವೋ ! ಇನ್ನೂವರೆಗೆ ನನಗೆ ಅದರ ಅಂತವೇ ಹತ್ತದಂತಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅವನ ಅತಿಮಾನುಷ ವ್ಯಾಪಾರ ಅತಿದೈವಿಕ ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅವನು ಸಾಮಾನ್ಯನಾದ ಗವಳಿಗರ ಮಗ ಅಲ್ಲ ಎನ್ನುವದು ಮಾತ್ರ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ.

ಅವನು ಎಳೆಕಂದಮ್ಮನಿರುವಾಗಲೇ ಪೂತನೆಯನ್ನು ಕೊಂದನು. ಚಿಕ್ಕವನಿರು ವಾಗಲೇ ರಕ್ಕಸನಾಗನಾಹ ಕಾಲಿಯನನ್ನು ಮರ್ದಿಸಿ ರಕ್ತವನ್ನು ಕಕ್ಕಿಸಿಬಿಟ್ಟನು. ಕಿರಿ ಬಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಹಿರಿಬೆಟ್ಟವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಇಂದ್ರನಿಗೂ ಬುದ್ಧಿಕಲಿಸಿದನು. ಮಹಾಬಲಿ ಷ್ಠನಾದ ಅರಿಷ್ಟಾಸುರನನ್ನಂತೂ ನೋಡ ನೋಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಕೋಡು ಮುರಿದು ಗೋಣು ತಿರುವಿ ಪ್ರಾಣತೆಗೆದನು.

ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿದರೆ ಕೇಶಿಗೂ ನನಗೂ ಇನ್ನು ಮರಣ ದೂರಿಲ್ಲವೆನ್ನಿ ಸುವದು.

ನಾರದರೂ ಎರಡನೆಯ ಸಲ ಬಂದಾಗ ಖಟ್ವಾಂಗವನದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಭೆಟ್ಟಿ ಯಾದಾಗ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನನ್ನನ್ನು ಕುರಿತು "ಕಂಸ ! ನೀನು ನಿನಗೆ ಮೃತ್ಯುವಾಗ ಬಹುದಾದ ದೇವಕಿಯ ಗರ್ಭವನ್ನು ವಿನಾಶಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಯತ್ನವನ್ನೆಲ್ಲ ಒಂದು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಈ ವಸುದೇವನು ವ್ಯರ್ಥ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಅಂದು ನೀನು ದೇವಕಿಯ ಮಗಳೆಂದು ತಿಳಿದು ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಿದ ಆ ಹೆಣ್ಣು ಕೂಸು ದೇವಕಿಯುದಲ್ಲ. ಅದು ಯಶೋದೆಯ ಮಗಳಿದ್ದು ಕೃಷ್ಣನೇ ದೇವಕಿಯ ಮಗನು. ನಿನ್ನ ಹಿತಶತ್ರುವಾಗಿ ಮಿತ್ರರೂಪದಿಂದಿರುವ ಈ ವಸು ದೇವನು ನಿನ್ನನ್ನು ವಧಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ದೇವಕಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಎಂಟನೆಯ ಗರ್ಭವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಬಂದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಅಂದೇ ಆ ಗಾಢಾಂಧಕಾರದ ಆ ಕಾಳ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾವಲುಗಾರರ ಕಣ್ಣಿಗೆಲ್ಲ ಇಂಗು ಹಚ್ಚಿ

ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಅದೇ ಹಡೆದು ಮಲಗಿದ ಯಶೋದೆಯು ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಗಂಡು ಮಗುವನ್ನು ಮಲಗಿಸಿ ಅವಳ ಹೆಣ್ಣು ಕೂಸನ್ನು ತಂದು ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟನು. ಅದನ್ನು ನೀನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಅದೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಮಹಾ ದುರ್ಗಾರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಈಗ ವಿಂಧ್ಯ ವಾಸಿನಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಅಲ್ಲಿ ಶುಂಭ ನಿಶುಂಭರೆಂಬ ಮಹಾಬಲಿಷ್ಠರಾದ ದೈತ್ಯರಿಬ್ಬರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಸುರಾಸುರ ಮುನಿ ಮನುಜ ವಂದ್ಯಳಾಗಿ ಸರ್ವರಿಗೂ ಅಭಯಪ್ರದಳಾಗಿ ವರದ ಮಹಾದೇವಿಯೆಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ.

ಈಗಿರುವ ನಂದಗೋಪನ ಮಗನೇ ನಿನ್ನ ಆಪ್ತಬಂಧುವಾದ ವಸುದೇವನ ಮಗ ವಾಸುದೇವ. ಪೂತನಾವಧಾದಿಘೋರ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡಿದವನು ಅವನೇ ಇದ್ದು ಅದೇ ವಾಸುದೇವರೂಪಿಯಾದ ನಿನ್ನ ಬಾಂಧವನಿಂದ ನಿನಗೆ ಮರಣ ಸಂಭವಿಸಲಿದೆ" ಎಂದು ಆ ದೇವಮುನಿಗಳು ಎರಡು ಸಾರಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ." ಎಂದು ನುಡಿದು ಅಕ್ರೂರನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ ಕಂಸನು ಹೇಳಿದನು.

"ಅಕ್ರೂರ! ನೀನೀಗಲೇ ವೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಆ ರಾಮ-ಕೃಷ್ಣರನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರಕೊಂಡು ಬಾ. ನಂದಗೋಪಾದಿ ಎಲ್ಲ ಗವಳಿಗರಿಗೂ ನಮಗೆ ಕೊಡತಕ್ಕ ವಾರ್ಷಿಕ ಕರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬೇಗನೇ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸು. ಮತ್ತು ಆ ನಂದಗೋಪನಿಗೆ ಕಂಸಮಹಾರಾಜರು ಮತ್ತು ಅವರ ಪರಿವಾರದವರೂ ಯುದ್ಧ ಹಾಗು ಮಲ್ಲ ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಳಗಿದ ರಾಮ-ಕೃಷ್ಣರ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವರನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷೆ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ರಾಜಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೂ ಚಾಣೂರ ಮತ್ತು ಮುಷ್ಟಿಕ ಎಂಬಿಬ್ಬರು ಮಲ್ಲರಿದ್ದು ಅವರಿಗೂ ರಾಮ-ಕೃಷ್ಣರಿಗೂ ಇಲ್ಲಿ ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧ ವಾಗಲಿ. ದೇವತಾಸದೃಶರಾದ ನನ್ನ ಸೋದರತ್ತೆಯ ಮಕ್ಕಳು ಇಷ್ಟು ಪ್ರಬುದ್ಧರಾಗಿ ಯುದ್ಧ ವಿಶಾರದರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಅವರನ್ನು ಮೊದಲು ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬೇಗನೇ ನಿನ್ನ ಆ ಇಬ್ಬರೂ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಕರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಥುರೆಗೆ ಬಾ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ರಾಮ-ಕೃಷ್ಣ ಸಹಿತನಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿರುವ ಉಳಿದ ಗೋಪಾಲಕರಿಗಾದರೂ "ನಮ್ಮ ಮಹಾರಾಜ ಕಂಸನು ಧನುರ್ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅನೇಕ ರಾಜ-ಮಹಾರಾಜರು ದೇಶ-ವಿದೇಶಗಳಿಂದ ಬರಲಿರುವರು. ಅವರಿಗಾಗಿ ಬೇಕಾಗುವ ದಿವ್ಯವಾದ ಗವ್ಯಾದಿ ಹಾಲು, ಮೊಸರು, ಬೆಣ್ಣೆ, ತುಪ್ಪ, ಕೆನೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಬೇಡಿದಷ್ಟು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಮಥುರಾಪಟ್ಟಣದ ಸಮೀಪದ ವನದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಇದ್ದು ನೀವು ಒದಗಿಸತಕ್ಕದ್ದು" ಎಂದು ಹೇಳು. ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿಯೂ ರಾಮ-ಕೃಷ್ಣರು ಬರದಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಶಾಸನವನ್ನು

ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬರುವದು. ಆದರೆ ಹುಡುಗರನ್ನು ಮೊದಲು ಸಾಮೋಪಾಯ ಗಳಿಂದಲೇ ಸಂತೃಪ್ತಿಸಬೇಕಾದುದು ಹಿರಿಯರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಕ್ರೂರ! ಆ ಇಬ್ಬರೂ ಮಂದಮತಿಗಳನ್ನು ಸವಿಮಾತಿನಿಂದಲೇ ಮರುಳು ಮಾಡಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ. ನೀನು ಅವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡುಬಂದರೆ ನನಗೆ ನೀನು ಹಿತ ಬಗೆದಂತೆ. ವಸುದೇವನು ನಿನ್ನನ್ನು ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಆಗಲೇ ಒಡಕೊಂಡಿರದಿದ್ದರೆ ಈ ಕೆಲಸವು ನಿನ್ನಿಂದ ಆಗುವದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಆ ಬಲರಾಮ-ದಾಮೋದರರನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಮಾಡುವ ಹೊರೆ ನಿನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆಯೆ ಇದೆ." ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮುಂದಾಗಬಹುದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿ ತಿಳಿದು ಕೊಂಡ ಅಕ್ರೂರನಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕರೆತರಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಪ್ರಸಂಗವು ಬಂದದ್ದರಿಂದ ಪರಮಾನಂದವಾಯಿತು. ಬಾಯಾರಿಕೆಯಿಂದ ಬಳಲಿ ಬೆಂಡಾದವನಿಗೆ ಬಾಂದೊರೆ ಯಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಾಣಬೇಕೆಂದು ಹಂಬಲಿಸುವ ಅವ ನಿಗೆ ಸುವರ್ಣಸಂಧಿಯೇ ದೊರೆತಂತಾಯಿತು. ಅವನು ಆಗಿಂದಾಗಲೇ ಮನೆಗೆ ಕೂಡ ಹೋಗದೇ ಪರಭಾರೆಯಾಗಿ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷನನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ತವಕದಿಂದ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ವೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು.

ಕೇಶಿ ನಾಶ

ಇದಕ್ಕೂ ಮೊದಲೇ ದುಷ್ಟ ದಾನವನಾದ ಕೇಶಿಯು ಕಂಸನ ಆಜ್ಞೆಯ ಮೇರೆಗೆ ವೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರಿಗೆ ಉಪದ್ರವವನ್ನು ಕೊಡಲು ಸುರುಮಾಡಿ ದ್ದನು. ಘೋರವಾದ ಕುದುರೆಯ ರೂಪದಿಂದಿರುವ ಆ ದುಷ್ಟ ದಾನವನು ನರ ಮಾಂಸ ಲೋಲುಪನಾಗಿ ಗೋಪಾಲಕರನ್ನು ಹಿಂಸಿಸುತ್ತಿದ್ದನು ಗೋಮಾಂಸದ ರುಚಿ ಹತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಆಕಳು ಕರುಗಳನ್ನೂ ಕೊಂದು ತಿಂದು ಹೋಗುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಹೀಗಾಗಿ ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ದುರ್ಮದಾಂಧನಾದ ಆ ಕೇಶಿಯು ಹತ್ಯಾಕಾಂಡ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಗಳಿಂದ ವೃಂದಾವನದ ಪುಣ್ಯಭೂಮಿಯೆಲ್ಲ ಸ್ಮಶಾನದಂತೆ ಎಲಬು ಮಾಂಸಗಳ ರಾಶಿ ಯಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಯಿತು.

ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಕೂಡಲೇ ಆ ಕೇಶಿಯೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಬೇಕೆಂದೆನಿಸಿತು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ತುರಂಗದಾನವನು ಎಡದಿಂದ ಬಲಕ್ಕೂ ಬಲದಿಂದ ಎಡಕ್ಕೂ ಮಂಡಲಾಕಾರವಾಗಿ ತಿರುಗುತ್ತ ಎರಡೂ ಕಾಲುಗಳಿಂದ ಒದೆದು ಗಿಡಗಳನ್ನು ಬೀಳಿಸಿ ದನು. ಮತ್ತು ಮೈಯಿಂದ ಬೆವರು ಬಾಯಿಂದ ಬುರುಗು ಸುರಿಸುತ್ತ, ಖುರಪುಟ ದಿಂದ ಹುಡಿಯೆಬ್ಬಿಸುತ್ತ, ಹಲ್ಲು ಕಡಿಯುತ್ತ ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ಏರಿ ಹೋದನು.

ತನ್ನ ಎರಡೂ ಮುಂಗಾಲುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಕೃಷ್ಣನ ಎದೆಗೆ ಹೊಡೆದು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಹಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಅವನ ಹೆಗಲನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಕಚ್ಚಿದನು. ಮತ್ತು ಸಂತಾಪದಿಂದ ದ್ವಿಗುಣಿತವಾದ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕೃಷ್ಣನ ವಕ್ಷಸ್ಥಳದ ಮೇಲೆ ಹೊಡೆಯಲು ಏರಿ ಬರಬೇಕೆಂದು ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿದನು.

ಆಗ ಆ ಮಧುಸೂದನನು ತನ್ನ ನೀಳವಾದ ತೋಳನ್ನು ಉಬ್ಬಿಸಿ ಅವನ ಮುಖದಲ್ಲಿಟ್ಟನು. ಬಾಯಿಂತುಂಬ ಬಿದಿಯಾದ ಬೆಣೆಯಿಟ್ಟಂತಾದ ಕೇಶಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನ ಆ ಉದ್ದಂಡ ಭುಜದಂಡವನ್ನು ಕಚ್ಚಲಿಕ್ಕೂ ಕಡಿಯಲಿಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶವೇ ಆಗದೇ ಉಸಿರು ಗಟ್ಟಿದಂತಾಗಿ ನಿಂತು ಕೊಂಡನು.

ಅವನ ಹಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಜೊಲ್ಲು ಬುರುಗಿನ ಜೊತೆಗೆ ರಕ್ತವೂ ಸೋರಹತ್ತಿತು. ಅದರಿಂದ ಅವನ ಕಟಬಾಯಿ ಹರಿದು ಹೋಗಿ ಅದರಿಂದ ರಕ್ತವಾಂತಿಯಾಯಿತು. ಕಣ್ಣುಗಳು ನಿರಿಗೆಗಟ್ಟಿ ಬೆಳ್ಳಗಾದವು. ಶರೀರದ ಸಂಧಿ ಬಂಧಗಳೆಲ್ಲ ಲಟಲಟ ಮುರಿದು ಅವನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಕುಕ್ಕರಿಬಿದ್ದನು. ಕಿವಿಗಳು ನಿಮಿರಿ ನಿಂತವು. ಏಳಬೇಕೆಂದು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಆಗದೇ ಇದ್ದಲ್ಲಿಯೇ ಒದ್ದಾಡಿದನು. ಬಿದ್ದಲ್ಲಿಯೇ ಮಲಮೂತ್ರ ಮಾಡಿದನು.

ಕೊನೆಗೆ ಕೃಷ್ಣನು ತನ ಕೈಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಉಬ್ಬಿಸಿ ಅವನ ಮುಖವನ್ನು ಸೀಳಿದನು. ಆಗ ಆದ ವಿಚಿತ್ರವೇದನೆಯಿಂದ ಆ ದೈತ್ಯನು ಘೋರಾಕಾರವಾಗಿ ಕೂಗಿ ರಕ್ತ ಸುರಿಸಿ ಒಡೆದ ಗುಡ್ಡದಂತೆ ನಿಷ್ಪ್ರಾಣನಾಗಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದನು.

ಕೃಷ್ಣನ ಕೈಯಿಂದ ಅವನ ಮುಖವು ಇಬ್ಭಾಗವಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಎರಡು ಹೋಳಾಗಿ ಸೀಳಿ ಒಗೆದ ಹೆಬ್ಬಾವಿನಂತೆ ಮದ್ದಾನೆಯಂತೆ ಅವನ ಶರೀರವು ಒದ್ದಾಡುತ್ತ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿತ್ತು. ಮಹಾದೇವರು ವಧಿಸಿದ ಮಹಿಷಾಸುರನಂತೆ ಆ ಘೋರ ತುರಗ ದೈತ್ಯನ ದೇಹವಾದರೂ ಭಯಂಕರವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಲಿತ್ತು. ಎರಡು ಹೋಳಾದ ಅವನ ಶರೀರದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಕಣ್ಣು ಒಂದು ಕಿವಿ ಒಪ್ಪರೆ ಮೂಗು ಎರಡು ಕಾಲು ಅರ್ಧಬೆನ್ನು ಅರ್ಧಬಾಲಗಳಿದ್ದುದರಿಂದ ಧರೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಆ ಎರಡೂ ದೈತ್ಯದೇಹದ ಅರ್ಧಾಕಾರಗಳು ಚಮತ್ಕಾರವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಲಿದ್ದವು.

ಕೇಶಿ ಕಚ್ಚಿದ ಕೃಷ್ಣನ ತೋಳಿನಮೇಲಿನ ಕಲೆಗಳು ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಸಾಲ ವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ ಕಾಡಾನೆಯು ಕೋರೆದಾಡೆಯಿಂದ ತಿಕ್ಕಿದಾಗ ಬಿದ್ದ ಗೆರೆಗಳಂತೆ ಗಾಯವಿಲ್ಲದೇ ಶೋಭಿಸುತ್ತಲಿದ್ದವು.

ಹೀಗೆ ಆ ದೈತ್ಯನನ್ನು ಕೊಂದು ಅವನ ದೇಹವನ್ನು ತುಂಡುತುಂಡಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಇಂದೀವರದಂತೆ ಸುಂದರ ನೇತ್ರವುಳ್ಳ ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಮಂದಹಾಸಮಾಡುತ್ತ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತುಕೊಂಡನು.

ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಗೋಪಗೋಪಿಕೆಯರೆಲ್ಲರೂ ಆನಂದಪರವಶರಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಹಾಡಿ ಹೊಗಳಿ ಪುನಃ ಪೂಜಿಸಿದರು.

ಆಗ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಅದೃಶ್ಯರೂಪದಿಂದಲೇ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಭಗವಾನ್ ನಾರದರು ಆನಂದದಿಂದ "ಕೃಷ್ಣ ಕೃಷ್ಣ ಮಹಾಪ್ರಭೋ! ನಿನ್ನ ಈ ಕೇಶಿ ನಿಗ್ರಹರೂಪವಾದ ದುಷ್ಕರವಾದ ಕಾರ್ಯದಿಂದ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನನಗೆ ಪರಮಾನಂದವಾಯಿತು. ಸರ್ವದಾ ಕಲಹಪ್ರಿಯನಾದ ನಾನು ಈ ನರತುರಗಗಳ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೆ. ನಿನ್ನ ಪೂತನಾಘಾತನಾದಿ ಅನೇಕ ಲೀಲೆಗಳನ್ನು ಕಂಡ ನನಗೆ ಈ ಕೇಶಿ ವಿನಾಶವಾಗುವದನ್ನು ನೋಡುವ ಬಯಕೆಯಿದ್ದಿತು. ಯಾಕಂದರೆ ಮಹಾ ಬಲಿಷ್ಠನಾದ ಈ ರಕ್ಕಸನಿಗೆ ದೇವೇಂದ್ರನೂ ಕೂಡ ಹೆದರುತ್ತಿದ್ದನು. ಇಂಥ ದುರ್ದಮ ದುಷ್ಟ ದೈತ್ಯನಾದ ಕೇಶಿಯನ್ನು ಶಾಸನಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಈದಿನ ಕೇಶವ ಎಂದು ಹೆಸರು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿ ಭಕ್ತರು ನಿನ್ನನ್ನು ಆ ನಾಮದಿಂದ ಉಪಾಸಿಸಿ ಉದ್ಧೃತರಾಗಲಿ.

ಅಕ್ರೂರನ ಆಗಮನ

ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಾಣಬೇಕೆಂಬ ಲವಲವಿಕೆಯಿಂದ ಅಕ್ರೂರನು ಮಥುರೆಯಿಂದ ಹೊರಟು ವೃಂದಾವನಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಸಾಯಂಕಾಲವಾಗಿತ್ತು. ಸಂಜೆಗೆಂಪಿನ ಮಾಂಜಿಷ್ಠರಾಗರಂಜಿತವಾದ ಮುಗಿಲಂಚಿನಲ್ಲಿ ಬಾಲಚಂದ್ರನು ತೊಳಗುತ್ತಲಿದ್ದನು. ವನವಾಸಿಗಳಾದ ವೈಖಾನಸರು ಸಾಯಂತನ ಔಪಾಸನ ನಿರತರಾಗಿ ಮಂತ್ರಘೋಷದಿಂದ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಆಹುತಿಯನ್ನೀಯುತ್ತಲಿದ್ದರು. ವ್ರಜದಲ್ಲಿ ವನದಿಂದ ತಿರುಗಿಬಂದ ಆಕಳುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಉರಿಹಚ್ಚಿ ಬೆಳಕುಮಾಡಿದ್ದರು. ಮುಗಿಲಮೇಲೆ ಸೋಮನು ನೆಲದಲ್ಲಿ ದೀಪದ ಅಗ್ನಿಗಳಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯವೂ ನಿರ್ವಾಹ ವಾಗುತ್ತಿರುವದರಿಂದ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲ ಅಗ್ನೀಷ್ಟೋಮಾತ್ಮಕವಾದ ಸಂಧಿಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದಿತು.

ಇಂಥ ಸಂಧ್ಯಾಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಾಂಧವರ ಸಮಾಗಮಸುಖದ ಶಂಸನವನ್ನು ನುಡಿಯುವ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಕಲಕಲಾಟದಲ್ಲಿ ರಥಾರೂಢನಾದ ಅಕ್ರೂರನು ವೃಂದಾವನದ ವ್ರಜಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ವೃಂದಾವನದೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ ಮೊದಲು ಅವನು ರಥದಿಂದ ಇಳಿದು ಅಲ್ಲಿದ್ದವರನ್ನು ಕರೆದು "ಕೃಷ್ಣನು ಊರಲ್ಲಿರುವನೋ

ಇಲ್ಲವೊ ? ಬಲರಾಮನು ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವನೋ ಇಲ್ಲವೋ ? ನಂದಗೋಪನ ಮನೆ ಯಾವದು ? ಮುಂತಾಗಿ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ನಂದನ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಹಸುಗಳನ್ನು ಹಿಂಡುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿದ್ದು ಕರುಗಳ ನಡುವೆ ನಿಂತು ಕೊಂಡಿದ್ದನು. ದೂರದಿಂದ ಮನುಷ್ಯ ರೂಪಿಯಾದ ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ನನ್ನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೇ ಅಕ್ರೂರನಿಗೆ ಹರ್ಷವಾಯುವಾದಂತಾಗಿ ಮೈ ಪುಳಕಿ, ಕಣ್ಣು ತುಳುಕಿ, ಕಂಠ ಗದ್ಗದವಾಗಿ, ಭಕ್ತಿ ಭರದಿಂದ ತುಂಬಿ 'ಕೃಷ್ಣ' ಎಂದು, ವಂದಿಸಿ ತಾನು ಬಂದ ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಕಂಸನ ದುರುದ್ದೇಶವನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿದನು. ಅವನು ಬಂದ ಉದ್ದೇಶ ತಿಳಿದು ನಂದಗೋಪನು ಗೋಪಾಲಕರ ಸಭೆಯನ್ನು ಕರೆದನು

"ಇಂದು ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ಈ ಜಗದೀಶ್ವರನ ಜೊತೆಗೆ ನಾನು ಮಾತನಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅವನು ನನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಬರಲು ಒಪ್ಪಿದರೆ ಅವನೊಟ್ಟಿಗೆ ಮಥುರೆಗೆ ನಾಳೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವೆ" ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿ ಆ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ಅಕ್ರೂರನು ಗೋಪಾಲಕರ ಸಭೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

ಅಲ್ಲಿ ಅಕ್ರೂರನು ಗೋಪವೃದ್ಧರನ್ನೆಲ್ಲ ಕರೆತಂದು ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಕಂಸನ ಸಂದೇಶ ವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಗೆ "ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಕೂಡ ನಾಳೆ ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟ ಣಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಬಿಡಿರಿ. ಹೇಗೂ ಈ ಗೋಪಾಲಕರೆಲ್ಲರೂ ಕಂಸನಿಗೆ ಕರಕೊಡಲಿರುವರು.

ಅಲ್ಲಿ ಈಗ ಕಂಸನು ಒಂದು ದೊಡ್ಡದಾದ ಧನುರ್ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಲಿದ್ದು ನೀವೂ ಬಂದು ಆ ಉತ್ಸವವನ್ನು ನೋಡಬಹುದು."

ಅಕ್ರೂರನ ಯುಕ್ತಿಯುಕ್ತವಾದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಕೋಪಬಾರದೇ ಸಂತೋಷವೇ ಆಗಿ ಅವನನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಿ ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ" ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ದನಗಾಹಿಗಳ ಮಥುರಾಯಾತ್ರೆ

ಆಗ ನಂದಾದಿ ಗೋಪಾಲಕರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡಿ ಪಿಟಾ ಮಾಡಿರ ಹೊರಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಎಲ್ಲ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಕಂಸನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಕರ, ಬಿಲ್ಲಿನ ಉತ್ಸವಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಹಾಲು ಮೊಸರು ಮೊದ

ಲಾದ ಹೈನವ ಪದಾರ್ಥಗಳು, ಅವನಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕಾದ ಆಕಳ ಮತ್ತು ಎಮ್ಮೆಗಳ ಬೆಣ್ಣೆ ತುಪ್ಪ ಮೊದಲಾದುದನ್ನೆಲ್ಲ ತಯಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಹೊರಡಲು ಸನ್ನದ್ಧರಾದರು.

ಇತ್ತ ಬಲರಾಮ ಕೃಷ್ಣರು ಅಕ್ರೂರನೊಡನೆ ಇಡೀ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಹಚ್ಚದೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಲೇ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಬೆಳಗಾಗುತ್ತ ಬರಲು ಕತ್ತಲೆಯೆಲ್ಲ ಕಳೆದು ರವಿ ಕಿರಣದ ಬತ್ತಿಗಳೆಲ್ಲ ಹೊತ್ತಿಕೊಂಡು ಜಗತ್ತನ್ನೆಲ್ಲ ಬೆಳಗಹತ್ತಲು ರಾಮ ಕೃಷ್ಣರು ಎದ್ದು ಅಕ್ರೂರನ ಜೊತೆಗೆ ರಥವನ್ನು ಏರಿದರು.

ಗೋಪಿಕೆಯರು ಮೊಸರು ಕಡೆಯುವ ಸರಭರ ಶಬ್ದ ಕೇಳಿಬರುವ ಆ ಮುಂಗಳ ಪ್ರಭಾತದಲ್ಲಿ ಹಾದಿ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿನಿಂದ ಗೋಪಾಲಕರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಚಕ್ಕಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ತಾವು ರಥಗಳನ್ನು ಏರಿದರು. ರಾಮ ಕೃಷ್ಣ ಅಕ್ರೂರ ಮೂವರೂ ಬೇರೆ ರಥದಲ್ಲಿ ಹೊರಟರು.

ರಥವು ಯಮುನೆಯ ದಂಡೆಗೆ ಬಂದ ಕೂಡಲೇ ಅಕ್ರೂರನು ಇಳಿದು "ಕೃಷ್ಣ! ರಥವನ್ನು ತುಸು ಇಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸು. ನಾನೀಗ ಈ ಯಮುನೆಯ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಬರುವೆನು. ಅಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಇಲ್ಲಿಯೇ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರಿ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಟನು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು "ನಾವು ವಸುದೇವನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗದೆ ಮೊದಲು ಊರು ನೋಡಲಿಕ್ಕೆಂದು ಹೊರ ಹೊರಟು ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಕಂಸನ ಮನೆಗೇ ಹೋಗುತ್ತೇವೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗದೇ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ನಿಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿರಿ'' ಎಂದು ನುಡಿದನು.

ಆಗ ಅಕ್ರೂರನಾದರೂ ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ವಂದಿಸಿ ತಾನೂ ಕಂಸನಿಗೆ ರಾಮಕೃಷ್ಣಾದಿಗಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜಭವನಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

ರಾಜಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು

ಸಂಕರ್ಷಣ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣರು ಸರಪಳಿಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟ ಚಿಟ್ಟಾನೆಗಳಂತೆ ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ರಾಜಬೀದಿಗೆ ಬಂದರು.

ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅರಮನೆಯ ಅಗಸನು ರಾಜರ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ರೇಷಿಮೆ ಪಟ್ಟೆ ಪೀತಾಂಬರಾದಿ ಉತ್ತಮ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಮೊಟ್ಟೆಗಟ್ಟಿ ರಾಜಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುತ್ತಲಿ

ದ್ದನು. ಅವನ್ನು ಕಂಡು ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಅವನಿಗೆ ತಮ್ಮ ದೇಹಕ್ಕೆ ಒಗ್ಗಬಹುದಾದ ಒಳ್ಳೆಯ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು ಕೇಳಿದರು.

ಆಗ ಆ ಅರಸರ ಅಗಸನು ಉಪಹಾಸಗರ್ಭಿತಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ "ಎಲೋ, ನೀವೆಲ್ಲಿಯ ಕಾಡು ಜನರು ಮಾಥುರೆಗೆ ಬಂದಿರಿ ! ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಿಂದ ಕಂಸ ಮಹಾರಾಜರು ತಮಗಾಗಿ ತರಿಸಿದ ಬಗೆಬಗೆಯ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಬೇಡುವ ನೀವು ಅರಣ್ಯಮೂರ್ಖರಂತೆ ತೋರುವಿರಿ. ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಡುಮೃಗಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಪಶುವಿನಂತೆ ಬೆಳೆದ ನಿಮಗೆ ಜೀವ ಸಾಕಾಗಿ ಸಾಯಲಿಕ್ಕೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಕಾಣುವದು. ನಾನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಕಂಸ ಭೂಪನ ಬಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಬಯಸಿದ ಬಣ್ಣಹಾಕಿ ಬೇಕಾದ ರಂಗರೂಪಗಳನ್ನು ತಂದು ಕೊಡಬಲ್ಲ ರಾಜರಜಕನಿರುವೆನು. ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ನೀವು ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಬೇಡಿದರೆ ಜೀವವನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬೇಕಾಗುವದು. ಎಚ್ಚರ" ಎಂದು ಬೆದರಿಸಿದನು

ವಿಷವಿಷಮವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವ ಆ ರಜಕನನ್ನು ಕಂಡು ಗೋವಿಂದನಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದು ಅವನು ಅವನನ್ನು ಎಳೆದು ತಂದು ಬಗ್ಗಿಸಿ ವಜ್ರಕಲ್ಪವಾದ ತನ್ನ ಅಂಗೈಯಿಂದ ನಡುನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಒಂದೇಟವನ್ನು ಬಿಗಿದನು. ಅದರಿಂದ ಆ ಅರಮನೆಯ ಅಗಸನು ಅಚೇತನವಾಗಿ ಬಿದ್ದನು. ಎರಡು ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಒದ್ದಾಡಿ ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟನು. ಆಗ ಅವನ ಹೆಂಡಂದಿರು ಹೆದರಿ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಕಿಟ್ಟದನಿಯಿಂದ ಚೀರಿ ಅಳುತ್ತ ಕರೆಯುತ್ತ ಕೂದಲುಗಳನ್ನು ಕೆದರಿಕೊಂಡು ಕಂಸನ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಓಡಿದರು.

ಇತ್ತ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಆ ಬಟ್ಟೆಯ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಬೇಕಾದುದನ್ನು ಆರಿಸಿಗೊಂಡು ತಮ್ಮ ದೇಹಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪುವಂತೆ ಧರಿಸಿ ಮುಂದೆ ನಡೆದರು. ಅವರು ಮಧುರಾ ಪಟ್ಟಣದ ಪೇಟೆಯೊಳಗೆ ಹೋಗಿ ಹೂವಿನಂಗಡಿಗಳ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪಹಾರಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನೋಡಹತ್ತಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ತರತರದ ಸುಗಂಧಿ ಹೂಗಳ ಸೌರಭ ಸಾರವನ್ನು ಮೂಸಿಸುತ್ತ ಗಂಧಗಜಗಳಂತೆ ಅವರು ಮುನ್ನಡೆದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಹೂವಿನಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರೆಹೊರೆಯಾಗಿ ಹೂ ಹಾರಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಗುಣಕನೆಂಬ ಹೂ ಮಾರುವವನು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಅವನ ಮುಖದ ಮೇಲಿನ ಸೌಮ್ಯ ಕಳೆ ಸವಿಮಾತು ಹಾಗೂ ಶಾಂತ ಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಕೃಷ್ಣನು ಅವನಿಗೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಕೊಡು ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಆಗ ಹರ್ಷಪುಲಕಿತನಾದ ಆ ಮಾಲಾಕಾರನು ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ, ಅವರ ಆ ಅಪಾರ್ಥಿವವಾದ ದೈವಿಕ ವರ್ಚಸ್ಸನ್ನು ಕಂಡು ಭಕ್ತಿ ಭರದಿಂದ ಬಾಗಿ ಸಂತಸದಿಂದ ಹಿಗ್ಗಿ ಅತ್ಯಾದರದಿಂದ ಅವರ ಮುಂದೆ ರಾಶಿ ರಾಶಿಯಾಗಿ ಹಾರತುರಾಯಿಗಳನ್ನು

ತಂದಿರಿಸಿ "ಸ್ವಾಮಿ ಇವೆಲ್ಲವೂ, ತಮ್ಮದೇ. ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಅಡಿದಾವರೆಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿತ. ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದು'' ಬೇಡಿಕೊಂಡನು.

ಅವನ ನಯವಿನಯಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಸುಪ್ರಸನ್ನನಾದ ಗೋವಿಂದನು ಅವನಿಗೆ "ನನ್ನನ್ನು ಹೂಹಾರಗಳಿಂದ ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಸಿರಿ ಸಂಪದಗಳಿಂದ ನಿನ್ನ ಮನೆ ತುಂಬಿಹೋಗುವದು" ಎಂದು ವರವನ್ನಿತ್ತು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದನು.

ಆಕಸ್ಮಿಕವಾದ ಆ ವರಲಾಭದಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ಆ ಮಾಲಾಕಾರನು ಕೂಡಲೇ ಅವರ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಆನಂದದಿಂದ ವಂದಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ಇವರಾರೊ ಯಕ್ಷದೇವತೆಗಳಿರಬಹುದೆಂದು ತಿಳಿದು ಉತ್ತರಹೇಳಲೂ ಕೂಡ ಬಾಯಿ ಬಾರದೇ ವಿಸ್ಮಯಮೂಢನಾಗಿ ಕೈಮುಗಿದು ನಿಂತುಕೊಂಡನು.

ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಬ್ಬರೂ ಆ ರಾಜಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ನಡೆಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಗಂಧದ ಕರಡಿಗೆಯನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೊರಟಿರುವ ಓರ್ವ ಕುಬ್ಜೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣನು ಅವಳನ್ನು ಕರೆದು "ಕಮಲ ಲೋಚನೆಯಾದ ಕುಬ್ಜೆ ! ನೀನು ಈ ಅನುಲೇಪನದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟಿರುವಿ'' ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಮೂರಾರುಕಡೆ ಮೈಯೆಲ್ಲ ಮಣಿದು ಬಾಗಿ, ನಡುಗುವ ಗೂನುಬೆನ್ನಿನ ಕುಳ್ಳದೇಹದ, ಸೊಟ್ಟಗಾಲಿನ, ಆ ಕುಬ್ಜೆಯು ಕಮಲದಳಾಯತಾಕ್ಷನಾದ ಆ ಮೇಘಶ್ಯಾಮನನ್ನು ಕುರಿತು "ಅರವಿಂದಾಕ್ಷ ! ನಾನು ಕಂಸ ಮಹಾರಾಜನ ಮನೆಗೆ ಈ ಗಂಧಾನುಲೇಪನವನ್ನು ಕೊಡಲು ಹೊರಟಿದ್ದೇನೆ. ನಿನಗೆ ಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಈ ಶ್ರೀಗಂಧದ ಅನುಲೇಪನವನ್ನು ನೀನೇ ಸ್ವೀಕರಿಸು. ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿಯೇ ನನಗೆ ಅಚ್ಚರಿಯಾಗಿ ಈ ಗಂಧಾನುಲೇಪನವನ್ನು ನಿನಗೇ ಕೊಡಬೇಕೆಂದೇ ನಾನು ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನ ಸಿರಿಮೊಗದ ಸೊಬಗನ್ನು ಕಂಡೇ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ನಿನಗೆ ಮಾರುಹೋಗಿದೆ. ನೀವೆಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿರಿ? ರಾಜವಾಸಿಯಾದ ನನ್ನನ್ನು ಅರಿಯದ ನೀವು ಇಲ್ಲಿಯವರಂತೂ ಅಲ್ಲವೆಂದಂತಾಯಿತು" ಎಂದು ನುಡಿದು ನಗುತ್ತ ನಿಂತುಕೊಂಡ ಆ ಕುಬ್ಜೆಗೆ ಕೃಷ್ಣನು "ನಾವು ಇಲ್ಲಿಯ ಬಿಲ್ಲಿನ ಉತ್ಸವವನ್ನು ನೋಡಲು ದೇಶಾಂತರದಿಂದ ಬಂದ ಮಲ್ಲರು. ನಮ್ಮ ದೇಹಕ್ಕೆ ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ಚಂದನ ಶ್ರೀಗಂಧ ಲೇಪನವನ್ನು ನಮಗೆ ಕೊಡು" ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಆಗ ಅವಳು ಅತ್ಯಂತ ಆನಂದದಿಂದ ಕೊಟ್ಟು ರಾಜ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಸುಗಂಧಿ ಲೇಪನವನ್ನು ಮೈಗೆಲ್ಲ ಸವರಿಕೊಂಡು ಮೊದಲೇ ಚಾರುಗಾತ್ರರಾದ ಅವರು

ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಚೆಲುವರಾಗಿ ತೋರಹತ್ತಿದರು.

ಆಗ ಲೀಲಾ ವಿನೋದ ರಸಿಕನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಆ ಕುಬ್ಜೆಯು ಬೆನ್ನ ಮೇಲಿನ ಗೂನನ್ನು ತನ್ನ ಮುಂಗೈಯ ಎರಡು ಬೆರಳುಗಳಿಂದ ಮೆಲ್ಲನೆ ಒತ್ತಿ ಮೆತ್ತಗೆ ಹೊಡೆದನು. ಆದರಿಂದ ಅವಳ ಆ ಗೂನು ಮಾಯವಾಗಿ ಶರೀರವು ಬಾಳೆಬಾಳೆಯಂತೆ ಸುಳಿವಾಗಿ ಸುಂದರವಾಗಿ ಶೋಭಿಸಹತ್ತಿತು. ವನಲತೆಯಂತೆ ಉದ್ದವಾಗಿ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲಲಿಕ್ಕೂ ಸರಳವಾಗಿ ಸೆಟೆದು ನಡೆಯಲಿಕ್ಕೂ ತನಗೆ ಈಗ ಬರಹತ್ತಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಆನಂದ ತುಂದಿಲಳಾದ ಅವಳು ಕೃಷ್ಣಕೃತವಾದ ಈ ಚಮತ್ಕಾರವನ್ನು ನೋಡಿ ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ನಗತೊಡಗಿದಳು.

ಮತ್ತು ವಿದ್ರೂಪವಾದ ತನ್ನ ವಕ್ರ ದೇಹವನ್ನು ಬೆರಳು ಸೋಕಿಸಿ ಚೆಲುವು ನಲಿವುಗಳನ್ನು ಅರಳಿಸಿಟ್ಟ ಕೃಷ್ಣನ ಶಾರೀರಿಕ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಅವಳ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಕಾಮ ಕೆರಳಿತು. ಪ್ರೇಮವರಳಿತು. ಆಗ ಅವಳು ಒಲವಿನ ಬಳ್ಳಿಯಂತೆ ಅನುರಾಗ ಭಾರದಿಂದ ಬಳುಕುತ್ತ ಮುಗುಳು ನಗೆ ನಗುತ್ತ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಟಾಕ್ಷಿಸಿ "ಪ್ರಿಯಕರ! ಪ್ರಣಯಪಾಶದಿಂದ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಿದ್ದೇನೆ. ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗುವೆ ನಿಲ್ಲು. ನನ್ನನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸು'' ಎಂದು ವೈಯ್ಯಾರದಿಂದ ನುಡಿದಳು.

ಅವಳ ಭಾಷಣವನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಬ್ಬರೂ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಕೈ ಬಡಿದು ನಕ್ಕರು. ಅವಳ ಸದ್ಗುಣ ಭಕ್ತಿಭಾವಗಳನ್ನು ತಿಳಿದ ಕೃಷ್ಣನು ಮಂದ ಹಾಸದಿಂದ ಸಂಕೇತಗೈದು ಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸಿದನು.

ಬಳಿಕ ಗೋಪ ವೇಷಭೂಷಿತರಾದ ಅವರು ರಾಜಭವನದೆಡೆಗೆ ಹೊರಳಿದರು. ಹಿಮಗಿರಿಯ ಗುಹಾದರಿಯಿಂದ ಎದ್ದು ಬಂದ ಸಿಂಹದ ಮರಿಗಳಂತಿದ್ದ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ತಾವು ಬಂದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸದೇ ಗೂಢ ರೂಪದಿಂದಲೇ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿಯ ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗದಂತೆ ಅವರು ಆಯುಧಾಗಾರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ಶಸ್ತ್ರಾಗಾರ ರಕ್ಷಕನನ್ನು ಕುರಿತು "ಅಯ್ಯ! ಈ ಆಯುಧಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬಿಲ್ಲಿನ ಸಲುವಾಗಿ ಈ ಧನುರುತ್ಸವವನ್ನು ಹೂಡಿರುವನೋ ಆ ಧನುಸ್ಸು ಎಲ್ಲಿದೆ! ಯಾವುದದು! ನಿನ್ನದೇನು ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಿನಗೆ

ಇಷ್ಟವಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ನಮಗೆ ತೋರಿಸು" ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

ಆಗ ಆ ಶಸ್ತ್ರಾಗಾರಿಕನು ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಅದರ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ದು ಅದ್ಭುತವಾದ ಬೃಹತ್‌ಸ್ತಂಭದಂತಿದ್ದ ಆ ಮಹದ್ಧನುವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತೋರಿಸಿದನು.

ಇಂದ್ರ, ಚಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ಹೆದೆಯೇರಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಲಿ ಬಾಣ ಹೂಡಲಿಕ್ಕಾಗಲಿ ಅಶಕ್ಯವಾದ ದೀರ್ಘದಂಡದಂತಿರುವ ಆ ದೊಡ್ಡ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಹುಮ್ಮಸದಿಂದ ಜಗ್ಗಿ ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಎರಡೂ ತೋಳುಗಳಿಂದ ಎತ್ತಿ ತೂಗಿದನು; ದೈತ್ಯಕುಲಪೂಜಿತವಾದ ಆ ದಾರುಣ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಲೀಲೆಯಿಂದ ಎತ್ತಿ ಬೇಕಾದತ್ತ ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ತಿರುವ್ಯಾಡಿದ ಮೇಲೆ ನೆಲದ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಅವನ್ನು ಪುನಃಪುನಃ ಬಗ್ಗಿಸಿದನು. ಗೋವಿಂದನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅವನ್ನು ಬಾಗಿಸಿ ಜಗ್ಗಿ ಜೋರಿನಿಂದ ಮಣಿಸ ಹತ್ತಲು ಹೆಬ್ಬಾವಿನಂಥ ಆ ಧನುಸ್ಸು ನಡುವೆ ಮುರಿದು ಎರಡು ತುಂಡಾಗಿ ಬಿದ್ದಿತು.

ಇಂಥ ಘೋರಾಕಾರದ ಆ ದೈತ್ಯಧನುಸ್ಸನ್ನು ದಂಟಿನ ಬೆಂಡಿನ ಬಿಲ್ಲಿನಂತೆ ಲೀಲೆಯಿಂದ ನಿಮಿಷಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಮುರಿದು ಮುಟಿಗೆ ಮಾಡಿ ಒಗೆದು ಚಪಲನಾದ ಆ ಕೃಷ್ಣನು ಬಲರಾಮನೊಂದಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಬೇಗ ಹೊರಬಿದ್ದು ಪಾರಾಗಿ ತಮ್ಮ ದನಗಾಹಿಗಳ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸೇರಿಕೊಂಡನು.

ಆ ಬಿಲ್ಲು ಮುರಿದು ಬೀಳುವಾಗ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೇ ಬಿರಿದಂತೆ ಭಯಂಕರವಾದ ಚಟ ಚಟ ಶಬ್ದವಾಗಿ ಅದರಿಂದ ಕಂಸನ ಅರಮನೆ ಅಂತಃಪುರಗಳೆಲ್ಲ ನಡುಗಿ ಹೋದವು. ಚತುರ್ದಿಕ್ಕಟ ಬಿತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆ ಶಬ್ದವು ಪ್ರತಿಧ್ವನಿತವಾಯಿತು. ಅದರಿಂದ ಕಂಸನ ಧೈರ್ಯೋತ್ಸಾಹಗಳೆಲ್ಲ ಉಡುಗಿ ಹೋದವು.

ಆಗ ಆ ಆಯುಧಪಾಲನು ಓಡುತ್ತ ಕಂಸನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಕಾಂತೆಯುಗೆ ಕಣ್ಣು ಮಿಟಕಿಸುತ್ತ ಗದ್ಗದ ಕಂಠದಿಂದ ಹೇಳಿದನು.

"ಮಹಾರಾಜ ! ಆಯುಧಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಇದೀಗ ಜರುಗಿದ ಆಶ್ಚರ್ಯವೊಂದನ್ನು ಆಲಿಸು. ಕೆಲನಿಮಿಷಗಳ ಮುಂಚೆ ಕರಿಬಟ್ಟೆಯನ್ನುಟ್ಟ ಓರ್ವ ಬಿಳಿಮನುಷ್ಯ, ಹಳದಿ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನುಟ್ಟ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಕಪ್ಪು ಮನುಷ್ಯ ಇಬ್ಬರು ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗದಂತೆ

ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಾಮರೂಪರಾದ ಅವರು ಆಕಾಶದಿಂದ ಇಳಿದುಬಂದವರಂತೆ ಒಮ್ಮೆಲೆ ನಮ್ಮ ಆಯುಧಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತರು,

ಅವರಲ್ಲಿ ಹಳದಿಬಣ್ಣದ ಬಟ್ಟೆಯುಟ್ಟ ತಾವರೆಗಣ್ಣಿನ ತರುಣನು ದೇವದೈತ್ಯರಿಗೂ ಎತ್ತಲಸಾಧ್ಯವಾದ ಆ ದಿವ್ಯ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಆಡಾಡುತ್ತಲೇ ಎತ್ತಿ ಹೆದೆಯೇರಿಸಿ ಲೀಲೆಯಿಂದ ಜಗ್ಗಿ ಬಗ್ಗಿಸಿದನು. ಉಕ್ಕಿನ ಯಂತ್ರದಂತಿದ್ದ ಆ ದ್ರಾಘಿಷ್ಠ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಬಾಣಹೂಡದೆ ಸುಮ್ಮನೇ ಅವನು ಬಗ್ಗಿಸಿ ಮಣಿಸುತ್ತಲಿರುವಾಗಲೇ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಅದು ಮುರಿದು ಎರಡು ತುಣುಕಾಗಿ ಬಿದ್ದಿತು. ಅದರ ಭಂಗಪ್ರಸಂಗದ ಘೋರನಾದ

ಅವರು ಮನೆಗೆ ಹೋದರು. ದಿಂದ ನೆಲ ನಡುಗಿ ಮಿಂಗಿಲೆ ತಿರುಗಿದಂತಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಅಚ್ಚರಿಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚುಸಂತಾದ ನಾನು ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಸಮಾಚಾರ ವನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಓಡಿಬಂದೆನು. ಅವರಾರು ಎನ್ನುವದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಬೆಳ್ಳಿಯ ಬೆಟ್ಟದಂತೆ ಬೆಳ್ಳಗಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಕಾಡಿಗೆಯಂತೆ ಕಪ್ಪಗಿದ್ದನು. ಆ ಅಂಜನಾಚಲದಂತಿದ್ದ ಮನುಷ್ಯನೇ ಮದ್ದಾನೆಯು ಬಾಳೆಕಂಬವನ್ನು ಮುರಿಯು ವಂತೆ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ನಮ್ಮ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಧನುಸ್ಸನು ಮುರಿದು ಆ ಸೋದರನೊಂದಿಗೆ ವಾಯು ವೇಗದಿಂದ ಆಯುಧಾಗಾರದಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋದರು.

ಚಾಪಭಂಗದ ಅಪಮಾನಕಾರಕವಾದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಕೇಳಿ ಕಂಸನಿಗೆ ಕೋಪ ದಕಿಂತ ತಾಪ ಚಿಂತ್ರೆತಗಳೇ ಹೆಚ್ಚಾದವು ಚಿಕ್ಕಬಾಲಕನು ಪ್ರಬಲವಾದ ನನ್ನ ಬಲ ದಲಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕಡೆಗಣಿಸಿ, ಅಂತಃಪುರ—ಅಸ್ತ್ರಾಗಾರಗಳಲ್ಲಿ ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ನಮ್ಮ ಜನರು ನೋಡ ನೋಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಹೇಗೆ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಮುರಿದೊಗೆದು ಹೋದನು,? ಎಂದು ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾದನು.

ಮನೆಗೆ ಬಂದು ತನ್ನ ಆಸ್ಥಾನ ಮಲ್ಲರಾದ ಚಾಣೂರ ಮುಷ್ಟಿಕರೆಂಬ ಜಗಜಟ್ಟಿ ಗಳಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಕರೆಯಿಸಿ" ಮಲ್ಲಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಪ್ರತಿಮರಾದ ಜಟ್ಟಿಗಳೇ ! ಇಷ್ಟುದಿನ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರ ಸಹಾಯಗಳನ್ನು ನೆನೆದು ನೀವೀಗ ಒಂದು ಕೆಲಸ ವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ನಾಳಿನ ಮಲ್ಲಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನನ್ನ ವೈರಿಗಳಾದ ರಾಮ-ಕೃಷ್ಣರು ಬರುವರು. ಅಡ ವಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಅವರಿಗೆ ರಂಗಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಯುದ್ಧವನ್ನಾಡಿ ಅಭ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ನಿಮ್ಮಂಥ ಜಗಜಟ್ಟಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಕಾದಾಡುವಾಗ ಅವರು ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುವದು ಖಂಡಿತ. ಅವರು ಬಿದ್ದಕೂಡಲೇ ನೀವು ಅಲ್ಲಿಂದಲ್ಲಿಯೇಅವರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಬಿಡಬೇಕು. ಬಾಲಕರು ಎಂದಾಗಲಿ ಚಪಲರೆಂದಾಗಲಿ ಅವರ ಮೇಲೆ ದಯಾದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ ತೋರಿಸಿ ಸರ್ವಥಾ ಉಪೇಕ್ಷೆಮಾಡಬೇಡಿರಿ. ಅವರನ್ನು ಕೊಂದರೆ ನನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷ ವಾಗುವದು" ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಇಬ್ಬರೂ ಮಲ್ಲರೂ' ಮಹಾರಾಜ. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಈಗ ಸತ್ತುಶವ ವಾಗಿದ್ದಾರೆಂದೇ ತಿಳಿಯಿರಿ, ನಾಡಿಗೆ ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾದ ನಮ್ಮೆದುರು ಆ ಕಾಡುಹುಡುಗರು ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲವು!' ಎಂದು ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ನುಡಿದು ಕಂಸನನ್ನು ಸಂತೈಸಿ

ಅವರು ಹೋದಬಳಿಕ ಕಂಸನು ಮಹಾಮಾತ್ರನೆಂಬ ತನ್ನ ಮಾವುತನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದನು. ಅವನು ಬಂದಕೂಡಲೇ "ಮಾವುತ! ನಮ್ಮ ಮದೋನ್ಮತ್ತವಾದ ಕುವಲಯಾಪೀಡವೆಂಬ ಪ್ರಚಂಡಬಲದ ಆನೆಯನ್ನು ರಂಗಭೂಮಿಯ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸು. ಮೊದಲೇ ಮದೋನ್ಮತ್ತ ಚಿತ್ತದಿಂದ ಸರ್ವದಾ ದೃಪ್ತವಾಗಿಯೇ ಇರುವ ಚಂಡವಿಕ್ರಮದ ಆ ಗಂಡಾನೆಯನ್ನು ನಾಳೆ ಸಿಟ್ಟಿಗೆ ಬರಿಸಿ, ಮತ್ತಿಗೆ ತರಿಸಿ ರಂಗಮಂದಿರಕ್ಕೆ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಬರುವಾಗ ಅವರ ಮೇಲೆ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡು. ಮದೋದೀರ್ಣವಾದ ಆ ಮದ್ದಾನೆಯು ವನಚಾರಿಗಳಾದ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಸೊಂಡೆಯಿಂದ ಸೀಳಿ ಒಗೆದು ಕೊಂದಬಳಿಕ ಅವರ ಶವಗಳನ್ನೂ ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ತಂದು ಒಗೆಯಲಿ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ವಸುದೇವನು ತಾನಾಗಿ ಸಕುಟುಂಬವಾಗಿ ಸತ್ತು ಹೋಗುವನು. ಆಮೇಲೆ ಕೃಷ್ಣನನ್ನೇ ನಂಬಿ ನೆಚ್ಚಿದ ಯಾದವರೆಲ್ಲರೂ ತಾವಾಗಿ ನಾಶ ಹೊಂದುವರು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ_ಈ ಆನೆ ಮಲ್ಲರಿಂದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವದಾಗದಿದ್ದರೆ– ನಾನೇ ಸ್ವಯಂ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಕೊಂದು ಈ ಮಥುರೆಯಲ್ಲಿ ಯಾದವರ ಒಂದು ಪಿಳ್ಳೆ ಕೂಡ ಉಳಿಯದಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಕೂಡ ಯಾದವ ಕುಲದ ಕೈವಾರಿಯೆಂದು ತಿಳಿದು ನಾನು ಅವನನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ.

ಕಂಸನ ಜನ್ಮರಹಸ್ಯದ ಗೌಪ್ಯಸ್ಫೋಟ

ಮಾವುತ ! ನಿಜ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಇಂಥ ಅಲ್ಪ ವೀರ್ಯದ ಮಾನುಷನಾದ ಉಗ್ರಸೇನನಿಂದ ನನ್ನಂಥ ಮಹಾ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯಾದ ಮಗನು ಹುಟ್ಟುವದೇ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಾರದರು ಹೇಳಿದಂತೆ ನಾನು ಉಗ್ರಸೇನನ ಮಗನೇ ಅಲ್ಲ."

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಬೆಚ್ಚಿಬಿದ್ದ ಮಹಾಮಾತ್ರನು ಉದ್ಭ್ರಾಂತನಾಗಿ "ಮಹಾರಾಜ ! ಇದೇನು ವಿಚಿತ್ರವಾದ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಲಿರುವಿ ! ನೀನು ನಿನ್ನ ತಂದೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲವೇ ! ಕಂಸ ಎಂಥ ಮಾತನಾಡುವಿಯಲ್ಲ! ನಿನ್ನ ತಾಯಿಯು ಮಹಾಪತಿವ್ರತೆ. ಎಂಥ ದುಷ್ಟಭ್ರಷ್ಟರಾದ ಕುಲಟೆಯರೂ ಮಾಡದ ವ್ಯಭಿಚಾರವನ್ನು ನಿನ್ನ ತಾಯಿ ಹೇಗೆ ಮಾಡುವದು ಶಕ್ಯ ! ನನಗಂತೂ ಅತ್ಯಂತ ಕುತೂಹಲವಾಗಿದೆ. ನಾರದರು ಏನು ಹೇಳಿದರು ? ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನನಗೆ ತಿಳಿಸು" ಎಂದು ಲವಲವಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದನು.

ಆಗ ಕಂಸನು ನಾರದರು ಹಿಂದೆ ತನ್ನ ಮುಂದೆ ಹೇಳಿದ ತನ್ನ ಜನ್ಮ ಕಥೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿದನು.

ಉಗ್ರಸೇನ ಮಹಾರಾಜನ ಪಟ್ಟದರಸಿಯು ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ರಜಸ್ವಲೆಯಾದಾಗ ಸುಯಾಮುನ ಎಂಬ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಪ್ರಕೃತಿ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ನಲಿಯ ಬೇಕೆಂದು ಬಂದಿದ್ದಳು. ಅಲ್ಲಿಯ ಗಿಡಬಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ರಮಣೀಯವಾದ ಸರಸ್ತೀರದ ಕುಂಜನಿಕುಜಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಗೆಳತಿಯರಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ತಿರುಗಾಡಿ ಸೃಷ್ಟಿ ಸೌಂದ ರ್ಯದ ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಕಣ್ತುಂಬ ನೋಡಿ ತಣಿದಳು.

ಆಗ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ದರಿಕಂದರಗಳಿಂದ ಕಿನ್ನರ ದಂಪತಿಗಳ ಶೃಂಗಾರಗೀತದ ಗಾನದಲೆಗಳು ತಂಗಾಳಿಯ ಲಹರಿಗುಂಟ ಅಲೆಅಲೆಯಾಗಿ ತೇಲಿ ಬರುತ್ತಲಿದ್ದವು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ತರುಣವಯದ ಆ ರಾಜ ಮಹಿಷಿಯ ಚಿತ್ತವು ಕಂಚಿದುತ್ತರಲವಾಯಿತು.

ಆಗ ಅವಳ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗಿರುವ ಹಸಿರು ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಗರಿಗೆದರಿದ ಸೌಂದರ್ಯ ಮಯೂರಗಳು ಚೆಲುವಿನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಅರಳಿಸಿಕುಣಿಯುತ್ತಲಿ ದ್ದವು. ಕೋಕಿಲೆಯ ಪಂಚಮರಾಗವನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ವನಭೂಮಿಯೆಲ್ಲ ರೋಮಾಂಚಿತವಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿತ್ತು. ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಧಮಕರಂಧಗಳ ಭಾರದಿಂದ ಮಂದಮಂದ ವಾಗಿ ಸಂಚರಿಸುವ ಶೀತಲ ಸಮೀರಣನು ವನಕುಸುಮಂಗಳ ಶ್ರೀಗಂಧದ ಸಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ತಂದು ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಅನಂದವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದನು.

ಇದೆಲ್ಲದರಿಂದ ಋತುಮತಿಯಾದ ಅವಳಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀಸಹಜವಾದ ಕಾಮರಾಗವು ಅಂಕುರಿತವಾಯಿತು.

ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಸೌಭನಗರದ ಅಧಿಪತಿಯಾದ ದ್ರುಮಿಲನೆಂಬ ದಾನವ ರಾಜನು ಕಾಮಗಾಮಿಯಾದ ತನ್ನ ರಥವನ್ನು ಏರಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಗೆ ದೈವಯೋಗ ದಿಂದ ಬಂದನು. ಅವನು ರಥದಿಂದ ಇಳಿದು ತನ್ನ ಸಾರಥಿಯೊಂದಿಗೆ ತುಪಿಂಪುಗಳ ತವರುಮನೆಯುಂತಿರುವ ಆ ಕಾನನದ ಕಂಪಿನ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ವನಶ್ರೀ ಸೌಂದರ್ಯ ವನ್ನು ನಿರುಕಿಸುತ್ತ ಬರುವಾಗ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಗೆಳತಿಯರೊಂದಿಗೆ ಬಳ್ಳಿಮಾಡಗಳಲ್ಲಿ ಹೂ ಕೊಯ್ಯುತ್ತಲಿರುವ ತಾರುಣ್ಯವತಿಯಾದ ಆ ಲಾವಣ್ಯವತಿಯು ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಳು.

ಒಂದು ಮುಹೂರ್ತ ಪ್ರಣಿಧಾನದಿಂದ ಧ್ಯಾನಮಾಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಇವಳು

ಉಗ್ರಸೇನ ಮಹಾರಾಜನ ಹೆಂಡತಿ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬಂದಿತು.

ಆಗ ಅವನು ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಉಗ್ರಸೇನನ ರೂಪವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಅವಳ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ನಸುನಗುತ್ತ ಬಂದನು.

ಸತೀಶಿರೋಮಣಿಯೂ ಪತಿಪ್ರಾಣಳೂ ಆದ ಅವಳು ವನಸ್ಥಲಿಯ ಉನ್ಮಾದಕ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಚಂಚಲಳಾಗಿ ತನ್ನ ಚಿತ್ತವು ಭೋಗ ವಿಲಾಸಗಳಿಗಿದ್ದಳು ತುಡಿಯುತ್ತಲಿರುವಾಗ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದಂತೆ ತನ್ನ ಪತಿಯೇ ಬಂದುದನ್ನು ಕಂಡು ಅವಳಿಗೆ ಪರಮಾನಂದವಾಯಿತು

ಅವನು ತನ್ನ ಪತಿಯೆಂದೇ ತಿಳಿದು ರಾಗೋದ್ರಿಕ್ತವಾದ ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಭೋಗೋತ್ಸವಕ್ಕಾಗಿ ಆ ದೈತ್ಯಪತಿಗೆ ನೀಡಿದಳು. ಆದರೆ ಅಂದಿನ ವಿಲಾಸ ಕೇಲಿಯಲ್ಲಿ ಆ ದಾನವೇಂದ್ರನ ರತಿರಭಸ ದೇಹ ಗೌರವಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಅವಳಿಗೆ ಇವನು ನನ್ನ ಪತಿ ಅಲ್ಲವೆಂನು ಸಂಶಯ ಬಂದು ತಕ್ಷಣವಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಸಿಡಿದು ನಿಂತು ''ನೀಚ ನೀನಾರು! ಪ್ರತಿವ್ರತೆಯಾದ ನನ್ನನ್ನು ಪತಿಯ ವೇಷದಿಂದ ಕೆಡಿಸಿ ನನ್ನ ಸತೀತ್ವವನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಿವೆ ಕುಲಕಲಂಕಿನಿಯಾದ ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡು ಬಾಂಧವರು ಏನೆನ್ನುವರು, ಅಯ್ಯೋ! ? ದುಷ್ಟ! ನನ್ನ ಬಾಳನ್ನೆಲ್ಲ ಗೋಳಿಗೀಡುಮಾಡಿ ಹಾಳು ಮಾಡಿ, ನಾನು ಕುಲಟೆಯರಿಗಿಂತ ಕೀಳಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ.

ಪರಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಬಲಾತ್ಕರಿಸುವ ನಿನಗೆ ಧಿಕ್ಕಾರವಿರಲಿ! ಅಕಟಕಟ ನನ್ನ ಪತಿ ಹಾಗೂ ಅವನ ಪಕ್ಷದವರೆಲ್ಲ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟರೆ ಎಲ್ಲರಿಂದ ತಿರಸ್ಕೃತಳಾಗಿ ಎಲ್ಲಿರಲಿ ಹೇಗೆ ಇರಲಿ ಏಕೆ ಇರಲಿ ! ?

ಎಂದು ತನ್ನ ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ಮಾತನಾಡುವ ಅವಳ ಆಕ್ರೋಶನದ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಆ ದೈತ್ಯನು "ಮೂಢಮಹಿಳೆಯೇ! ನೀನೊಬ್ಬ ಪಂಡಿತಳೆಂದು ತಿಳಿದು ಕೊಂಡು ನನ್ನನ್ನೇಕೆ ನಿಂದಿಸುವಿ ! ನಾನು ದ್ರುಮಿಲ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ದೈತ್ಯರಾಜನು. ನೀನು ವ್ಯತ್ಯಾಸಶನಾಗುವ ಮಾನವನನ್ನು ಪತಿಯೆಂದು ನಂಬಿ ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಬೈಯುತ್ತಲಿರುವಿ. ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಅರದಲ್ಲಿ ಮಾನವಸ್ತ್ರೀಯರಿಗಂತೂ ವ್ಯಭಿಚಾರವು ಅಂಥ ದೋಷವಲ್ಲ. ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿಯ ಕುಂತಿ ಮಂದಯಂತಿ ಮೊದಲಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ದೇವತಾ ಪುರುಷರೊಡನೆ ಸ್ವೈರ ಸಂಭೋಗ ಸ್ವಚ್ಛಂದ ವ್ಯಭಿಚಾರಗಳನ್ನು ನಿಶ್ಶಂಕವಾಗಿ ಮಾಡಿ ದೇವಸಮಾನರಾದ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಡೆದಿದ್ದು ನೀನು ಅವರ ಕಥೆ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಲ್ಲವೇ ? ನನ್ನಂಥ ಮಹಾ ಪ್ರೇಮ

ಪರ ಜೊತೆಗೆ ನಿನ್ನಂಥ ಮನುಷ್ಯ ಮಹಿಳೆಯು ಮಾಡಿದ ವ್ಯಭಿಚಾರ ದೋಷವಲ್ಲ. ಹಾಗೂ ನಿನಗೆನನ್ನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಕಂಸ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ವೈರಿಗಳನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡುವ ಪ್ರಚಂಡನಾದ ಮಗನು ಹುಟ್ಟುವನು'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಿಟ್ಟಿನ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಸಿಡಿಮದ್ದನ್ನು ಇಟ್ಟಂತೆ ಕಿಡಿಕಿಡಿಯಾದ ಆ ರಾಜಾಂಗನೆಯು ಆ ದೈತ್ಯಾಧಮನಿಗೆ ನುಡಿದಳು "ಥೂ, ಪಾಪಾತ್ಮ! ದೂರಸರಿ. ಧಿಕ್ಕಾರವಿರಲಿ ನಿನ್ನ ದುರ್ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ. ಬೆಂಕಿಯಿಡಲಿ ನಿನ್ನ ದುಶ್ಶೀಲ ದೌರ್ಜನ್ಯತೆಗಳಿಗೆ. ನೀಚ! ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ದುಷ್ಟರಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಅರುಂಧತಿ ಮೊದಲಾದ ಪತಿವ್ರತಾ ಶಿರೋಮಣಿಗಳಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟುಜನರಿಲ್ಲ! ಅಂಥ ಸತೀಕುಲಮಂಡನ ಮಣಿಯರಾದ ರಮಣಿಯರಿಂದಲೇ ನೆಲ ನಿಂತಿದೆ ಬೈಗು ಬೆಳಗುಗಳಾಗುತ್ತಲಿವೆ. ಕುಂತಿ ದಮಯಂತಿಯರಾದರೂ ಅಪದ್ಧರ್ಮವೆಂದು ದೇವತಾಸ್ಪರ್ಶಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಮವಾಸನೆಯಿಂದಲ್ಲ. ನೀನು ನನಗೆ ಮಹಾಬಲಿಷ್ಠನಾದ ಮಗನನ್ನು ಕೊಡುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿ ಕೊಡಲಿರುವ ಕೆಟ್ಟ ದುಷ್ಟನಾದ ಆ ನಿನ್ನ ದುಸ್ಸಂತಾನವನ್ನು ಕೂಡ ನನ್ನ ಪತಿಯ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಲಿರುವ ಭಗವಂತನು ಬಂದು ಸಂಹರಿಸಲಿ" ರೋಷಾವೇಶದಿಂದ ಶಪಿಸುತ್ತಲಿರುವ ಅವಳ ಕಿವಿಯಂತಿರುವ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಖಿನ್ನನಾದ ಸೌಭನು ಸಣ್ಣಮೋರೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಊರಿಗೆ ಹೋದನು.

ಆ ರಾಜಮಹಿಷಿಯಾದರೂ ದೀನಮುಖಿಯಾಗಿ ಪತಿಯ ಗೃಹಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದಳು. ಮಾವುತ! ನನ್ನ ಅಮಾನುಷವಾದ ದೈತ್ಯಶಕ್ತಿ, ದಾರುಣ ವೀರ್ಯ, ದುಃಸ್ಸಹವಾದ ತೇಜಸ್ಸುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನಾರದರು ಹೇಳಿದ್ದು ನಿಜವೇ ಎಂದು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಅನಿಸಬಹುದು.

ಅದುದರಿಂದಲೇ ನನ್ನ ತಂದೆತಾಯಿಂದಿರು ಚಿಕ್ಕವನಿದ್ದಾಗಲೇ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಆದರೂ ನಾನು ನನ್ನ ಸ್ವಯಂಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಈಗ ಮುಂದೆ ಬಂದು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ತಾಯ್ತಂದೆಗಳೂ ಬಂಧುಗಳೂ ಅಪ್ಪೇಪ್ಪರೆಲ್ಲರೂ ನಾನು ದೈತ್ಯಜಾತನೆಂದು ನನ್ನನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸ ವರು. ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣನ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವರು ಮೊದಲು ಈ ರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು ಬಳಿಕ ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಯೋಜಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ನಾಳೆ ಕುವಲಯಾಪೀಡವನ್ನು ಎಸಿ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧನಾಗಿ ನಿಲ್ಲು'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಂಸನು ಮಾವುತನನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸಿದನು.

ಮರುದಿನ ಬೆಳಗಾಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡಾರಂಗವೆಲ್ಲವೂ ದ್ವಂದ್ವ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಂದ ಕಿಕ್ಕಿರಿದು ತುಂಬಿಹೋಯಿತು. ಕುಳಿತು ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಎರಡಂತಸ್ತಿನ ಕೆಲವು ಪ್ರೇಕ್ಷಾಗಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವುಗಳ ಮುಂದೆ ಜಾಳಿಗೆಯುಳ್ಳ ತೆಳ್ಳಗಿನ ಪರದೆಗಳನ್ನು ತೇಲಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. (ಇದರಿಂದ ಪುರುಷರಿಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಕಾಣದೆ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಕುಸ್ತಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವೆಲ್ಲ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಲಿತ್ತು.) ಹೀಗೆ ನಾನಾದೇಶಗಳಿಂದ ಭಿನ್ನಭಿನ್ನ ಜಾತಿ ಜನಾಂಗಗಳ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವೇಷ ಭೂಷಣಗಳುಳ್ಳ ಅನೇಕ ತರಹದ ಜನರಿಂದ ತುಂಬಿ ತುಳುಕಾಡುತ್ತಲಿರುವ ಆ ಪ್ರೇಕ್ಷಾಗೃಹವು ಕೂಡಿದ ಜನರ ಮಾತಿನ ಕಲಕಲಾಟದಿಂದ ಪೆರ್ದೆರೆಗಳ ಗರ್ಜನೆಯಿಂದ ಮೊರೆಯುವ ಸಾಗರದಂತೆ ತೋರುತ್ತಲಿತ್ತು. ಆ ಸಭಾಗೃಹದ ಅಗ್ರ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರದ ಮಂಚವನ್ನು ಹಾಕಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಕಂಸ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಕೂಡಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರೇಕ್ಷಾಗಾರವನ್ನೇ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದರು. ಸಕಲ ಸೌಂದರ್ಯಗಳಿಂದ ಒಡಗೂಡಿದ ಅದು ಒಂದು ತಾತ್ಪೂರ್ತಿಕ ರಾಜಗೃಹದಂತೆಯೇ ಇದ್ದು ಮೇರುಶೃಂಗದಂತೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಲಿತ್ತು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕಂಸನು "ಕುವಲಯಾಪೀಡಗಜವು ಪ್ರೇಕ್ಷಾಗಾರದ ಬಾಗಿಲದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲಿ" ಎಂದು ಆಜ್ಞೆಯನ್ನಿತ್ತು ಪ್ರೇಕ್ಷಾಗಾರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಬೆಳ್ಳಗಿನ ಬಟ್ಟೆಯುಟ್ಟು ಶ್ವೇತಛತ್ರ, ಬೆಳ್ಳಿಯ ಚಾಮರ, ಬಿಳಿಯ ಬೀಸಣಿಕೆ, ಬಂಗಾರದ ಮುಕುಟಗಳಿಂದ ಅವನು ಬಿಳಿ ಮೋಡಗಳ ನಡುವೆ ನಿಂತ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಅವನು ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಕುಳಿತ ಕೂಡಲೇ ನಾಗರಿಕರೂ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರೂ ಎಲ್ಲರೂ ಎದ್ದು ಜಯ ಶಬ್ದವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು.

ಆ ಬಳಿಕ ರಂಗದ ಮೂರು ಭಾಗಗಳಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಬಲಿಷ್ಠರಾದ ಮೂವರು ಮಲ್ಲರು ಪ್ರೇಕ್ಷಾಗಾರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.

ಅನಂತರ ಮಂಗಳ ವಾದ್ಯಗಳ ಮಂಜುಘೋಷದೊಡನೆ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಗೋಪಾಲವೇಷದಿಂದ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ತೋಳುಗಳನ್ನು ತಟ್ಟುತ್ತ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತ ಸಿಂಹನಾದ ಮಾಡುತ್ತ ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದ ರಂಗದ್ವಾರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಚಂಡಿಕೆಯನ್ನು ಮೇಲೆ ಪಿಂಡಿಕೆಯಾಕಾರವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿ ಅದರ ಸುತ್ತಲೂ ಪುಷ್ಪಮಾಲೆಯನ್ನು ಸುತ್ತಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಎರಡು ನೀಳ್ತೋಳುಗಳ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಆಯುಧವನ್ನೇ ಹಿಡಿಯದ ಅವರು ಉತ್ಸಾಹೋದ್ರೇಕದಿಂದ ಅಗಳಿಯಂತಿರುವ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರ ಬಾಹುಗಳನ್ನು ಥಪ್ಪಡಿಸುತ್ತ ರಂಗದೊಳಗೆ ಬರಬೇಕೆನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬಾಗಿಲದಲ್ಲಿ ನಿಂತ ಮದ್ದಾನೆಯನ್ನು ತಿವಿದು ಅವರ ಮೇಲೆ ನೂಕಲಾಯಿತು.

ಆ ಮದ್ದಾನೆಗೆ ಕೃಷ್ಣನೇ ಮದ್ದು

ಮದ ತುಂಬಿ ತೂಗಾಡುತ್ತಲಿರುವ ಆನೆಯಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ಮಾವುತನು ಅಂಕುಶದಿಂದ ತಿವಿಯಲು ಸಂಕೇತವನ್ನು ತಿಳಿದು ಗಜವು ತನ್ನ ಸೊಂಡೆಯನ್ನು ಸುತ್ತಿ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಕಬಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಅವರ ಮೇಲೆ ಏರಿಹೋಯಿತು.

ಮದವೇರಿದ ಆನೆ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಬರುತ್ತಲಿದ್ದರೂ ಕೃಷ್ಣನು ನಗುತ್ತಲೇ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಕಂಸನ ಕಪಟ ಕಾರಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹಳಿದು "ಈ ದುರಾತ್ಮನು ಬಹುಬೇಗ ಯಮದೇವರ ಭೇಟೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಗಡಿಬಿಡಿಸುತ್ತಾನೆ" ಎಂದು ನುಡಿದನು. ಆನೆಯು ತೀರ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದಬಳಿಕ ಜಿಗಿದುನಿಂತು ಅದರ ಮುಂದೆ ಚಪ್ಪಾಳೆಯಿಕ್ಕಿ ಗರ್ಜಿಸಿ ತೋಳುತಟ್ಟಿ ಅದರ ಸೊಂಡೆಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದನು. ಅದು ವೇಗದಿಂದ ಹಾಯಬಂದಾಗ ಅದರ ಗಂಡಸ್ಥಳದ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ತನ್ನ ವಕ್ಷಸ್ಥಳವನ್ನು ನೀಡಿ ನಿಂತನು. ಅದು ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಹಾಕಿ ಒತ್ತಿದರೂ ಹಿಂದೆ ಸರಿಯದೇ ಅದನ್ನೆ ತನ್ನ ಎದೆಯಿಂದ ಒತ್ತಿ ಸೊಂಡೆಯನ್ನು ಒಳಸರಿಸಿ ಅದರ ಕೋರೆದಾಡೆಗಳ ನಡುವೆ ಹೋಗಿ ನಿಂತನು. ಮರುಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅದರ ಕಾಲಿನ ಕೆಳಗೆ ನುಸುಳಿದನು. ಆ ಮದಕರಿಯು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಸೊಂಡೆಯಿಂದ ಹಿಡಿಯಬೇಕು ಕೋರೆಯಿಂದ ಹೊಡೆಯಬೇಕು ಕಾಲಿನಿಂದ ತುಳಿಯಬೇಕು ಎಂದು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಬರೀ ಆಯಾಸ ಮಾತ್ರವಾಗಿ ಅದು ನಿತ್ರಾಣವಾಗಿ ನಿಂತಿತು. ಪ್ರಚಂಡಶರೀರದ ಆ ಪುನ್ನಾಗವು ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವದು ತಿಳಿಯದೇ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಹಿಡಿಯಹೋಗಿ ಅವನು ಸಿಗದೇ ತಾನೇ ನಿಃಸತ್ತ್ವವಾಗಿ ಮಳೆಗಾಲದ ಹೆಮ್ಮೋಡದಂತೆ ಮದವನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಇನ್ನು ಆಟಸಾಕು. ಎಂದೆಂದು ಅದರ ಮೋರೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಪಾದವನ್ನಿಟ್ಟು (ಜೂಟಗಾಲಕೊಟ್ಟು) ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ಅದರ ಕೋರೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತಿದನು. ಮತ್ತು ವಜ್ರದಂತೆ ಬಿರುಸಾದ ಅದೇ ಕೋರೆಯಿಂದ ಆ ಆನೆಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದನು. ಅದರಿಂದ ಜರ್ಜರಿತವಾದ ಆ ಮದ್ದಾನೆ ಕಟ್ಟದನಿಯಿಂದ ಒದರಿ ಮಲಮೂತ್ರ ವಿಸರ್ಜನ ಮಾಡಿ ಕಟಬಾಯಿಂದ ರಕ್ತವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿತು. ಆಗ ಬಲರಾಮನು ಜೋರಿಸಿದ ಅದರ ಬಾಲವನ್ನು ಗರುಡನು ಕಲ್ಲುಸಂದಿಯೊಳಗಿಂದ ಹಾವನ್ನು ಜಗ್ಗುವಂತೆ ಹಿಡಿದು ಜಗ್ಗಿದನು. ಮತ್ತೆ ಮೇಲೆ

ಕೃಷ್ಣನು ಕೋರೆಯಿಂದ ಹೊಡೆಯಲು ಆ ಆನೆಯು ಸತ್ತಿತು. ಆಮೇಲೆ ಅದೇ ಕೋರೆಯಿಂದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ಮಾವುತನಿಗೆ ಒಂದೇ ಏಟವನ್ನು ಹಾಕಲು ಅವನೂ ಸತ್ತನು. ವಜ್ರಾಯುಧದಿಂದ ಗಿರಿಶಿಖರವುರುಳಿದಂತೆ ದಂತಹೀನವಾದ ಆನೆ ಮತ್ತು ಮಾವುತ ಇಬ್ಬರೂ ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿ ಬಿದ್ದರು. ಆಬಳಿಕ ಸಭಾರಂಗದ ಬಾಗಿಲದಲ್ಲಿ ತೋರಣ ಕಟ್ಟಲಿಕ್ಕಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ಕಂಬವನ್ನು ಕಿತ್ತಿ ಆನೆಯ ರಕ್ಷಕರಾದ ಕಂಸನ ಸೈನಕರನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊಡೆದು ಕೊಂದನು.

ಆ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣರಿಬ್ಬರೂ ಸ್ವರ್ಗದಿಂದಿಳಿದು ಬಂದ ಅಶ್ವಿನೀ ಕುಮಾರರಂತೆ ಸಭಾರಂಗವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಟ್ಟಕೊಡಲೇ ಸಿಂಹದ ಮರಿಗಳಂತೆ ಗುಡುಗುಹಾಕಿ, ಕೈತಟ್ಟಿ, ಬಾಹು ಚಪ್ಪರಿಸಿ ಉಲ್ಲಸಿತವಾದ ಗೆಲುವಿನ ಮುಖದಿಂದ ನೆರೆದ ಪ್ರಚಂಡ ಜನಸ್ತೋಮದೆಡೆಗೆ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ನೋಡಿದರು. ಆಗ ಜನರಾದರೂ ಪ್ರತಿ ಹರ್ಷೋದ್ಗಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಚಪ್ಪಾಳೆಯ ಕಡ ಕಡಾಟಗಳಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಾಗತನೀಡಿದರು. ಅವನ್ನು ನೋಡಿ—ಅವರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಲು ಜನರ ಉತ್ಸಾಹ ನೋಡಿ ಕಂಸನಿಗೆ ಕಸಿವಿಸಿಯಾಯಿತು.

ಮಲ್ಲಮರ್ದನ

ಆನೆಯ ಮರ್ದನ ಮೈಗೆಲ್ಲ ಚಂದನ ಲೇಪಿಸಿದಂತಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಬಲರಾಮನನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ವೀರಾವೇಶದಿಂದ ಸಿಂಹದಂತೆ ಗುಡುಗುತ್ತ, ಮೇಘದಂತೆ ಗರ ಗರ ತಿರುಗುತ್ತ, ಬಾಹುಗಳಿಂದ ಷಡ್ಡು ಹೊಡೆದು ಭೂಮಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ನಡುಗಿಸುತ್ತ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಅದೇ ಕಿತ್ತಿದ ಆ ಕುವಲಯಾಪೀಡದ ಕೋರೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು ರಂಗಭೂಮಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ ಕಂಸನು ಚಾಣೂರನಿಗೆ ಅವನೊಡನೆ ದ್ವಂದ್ವ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ಅದರಂತೆ ಮುಷ್ಟಿಕನಿಗೆ ಬಲರಾಮನ ಜೊತೆಗೆ ಕುಸ್ತಿಯಾಡಲು ಹೇಳಿದನು. ಅದರಂತೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಮಲ್ಲರು ಕೋಪದಿಂದ ಕಣ್ಣು ಕಷಾಯಿತವಾಗಿ ನೀರು ತುಂಬಿದ ಮೋಡದಂತೆ ದ್ವಂದ್ವಕ್ಕೆ ಸನ್ನದ್ಧರಾಗಿ ನಿಂತಕೊಂಡರು. ಆಗ ಕಂಸನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ "ಶಾಂತರಾಗಿರಿ" ಎಂದು ಗದರಿಸಿ ಹೇಳಿದನು. ತಕ್ಷಣವಲ್ಲಿ ಸಭೆಯೆಲ್ಲ ನಿಸ್ತಬ್ಧ ಮೂಕವಾಗಿ ಎಲ್ಲೆಡೆಗೆ ಶಾಂತಿನೆಲಿಸಿತು. ಆಗ ಯಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ನುಡಿದರು "ಈ ಮಲ್ಲಯುದ್ಧವು ವಿಷಮಯುದ್ಧವೆನಿಸುವದು. ಯಾಕಂದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಚಾಣೂರನು ಪ್ರಬಲನೂ ಭೀಮಕಾಯನೂ ಇದ್ದು ಕೃಷ್ಣನು ಇನ್ನೂ ಬಹಳ ಚಿಕ್ಕವನಿರುವನು. ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಸ್ಥರಿಲ್ಲ. ಈ ಕುಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಬಿದ್ದ ಬಳಿಕ ಅವರಿಗೆ ಗೆದ್ದವರು ಮುಂದೆ ಏನೂ ಅಪಾಯ ಮಾಡಬಾರದು. ಇವೆಲ್ಲ ಮಲ್ಲಯುದ್ಧದ ನಿಯಮಗಳುಂಟು. ಮತ್ತು ಈ ದ್ವಂದ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಕ್ಷಿಗಳಿಬ್ಬರೂ ಸಮಾನ ವಯಸ್ಕರಿರಬೇಕಾದುದವಶ್ಯ" ಎಂದು ಮಾತಾಗಿ

ಮಾತನಾಡಹತ್ತಲು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಗೊಂದಲವೆದ್ದಿತು.

ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ತಾನೇ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಂತೈಸಲೆಂದು ಮಾತನಾಡಿದನು

" ನಾನು ಚಿಕ್ಕವನಿದ್ದರೂ ಈ ಚಾಣೂರನು ಪರ್ವತಾಕಾರನಾಗಿದ್ದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಇಂಥ ಭೀಮಕಾಯರ ಜೊತೆಗೇ ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧವು ಬಹಳ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಎಂದು ನುಡಿದು ಕುಸ್ತಿಯು ಕಣಕ್ಕಿಳಿದನು.

ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಮತ್ತವಾರಣಗಳಂತೆ ಭಯಂಕರವಾದ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದರು. ಒಬ್ಬನು ಒಂದು ಪೇಚು ಹಾಕಿದರೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಅದನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಒಗೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಮೈಗೆ ಮಣ್ಣು ಹತ್ತದಂತೆ ಜಿಗಿದು ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಲವಾಗಿ ಹೊಡೆದು ಹಣ್ಣು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಅವರಿಬ್ಬರು ಎರಡು ಶೈಲಗಳಂತೆ ಘೋರವಾಗಿ ಕಾದುತ್ತಿರಲಾಗಿ ರಂಗದ ಸುತ್ತಲೂ ಕುಳಿತ ಜನರು ಆನಂದೋದ್ರೇಕದಿಂದ ಉತ್ಸಾಹ ಭರದಲ್ಲಿ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುತಿದ್ದರು. ಹರ್ಷೋದ್ಗಾರಗಳಿಂದ ಭಲೆ ಭಾಪು ಎಂದೆನ್ನುತ್ತ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಕಂಸನಿಗೆ ಸಂತಾಪವಾಗಿ ಮೈಯೆಲ್ಲ ಬೆವತು ಎಡಗೈಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಓಲಗದವರಿಗೆ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಬಾರಿಸಬೇಡಿರೆಂದು ಸನ್ನೆಮಾಡಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು.

ಆಗ ತಕ್ಷಣವೇ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ದೇವವಾದ್ಯಗಳು ಮಂದ್ರನಾದದೊಡಿಗೆ ಮೊಳಗತೊಡಗಿದವು. ಆಕಾಶಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ವಿಮಾನಾರೂಢರಾದ ದೇವಗಂಧರ್ವರೂ ಮುಗಿಲುಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸ ಮಾಡಿರುವ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳೂ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ ಎಂದು ಆಶಂಸನೆ ಮಾಡಿದರು.

ಹೀಗೆ ಚಾಣೂರನೊಂದಿಗೆ ಚಿರಕಾಲ ಪರ್ಯಂತ ವಿನೋದ ಮಾಡಿ ಇನ್ನು ಅವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಎದ್ದನು. ಕೃಷ್ಣನ ಪಾದನ್ಯಾಸದ ವೇಗಕ್ಕೆ ಭೂಮಿ ಚಲಿಸಿ, ಸಭಾರಂಗ ಕಂಪಿಸಿ, ಕಂಸ ಕುಳಿತ ಮಂಚ ನಡುಗಿ, ಅವನ ತಲೆಯ ಮೇಲಿನ ಕಿರೀಟ ಅಲುಗಾಡಿ, ಅದರೊಳಗಿನ ಒಂದು ಉತ್ತಮವಾದ ರತ್ನವು ಕಳಚಿ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದಿತು.

ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಎರಡೂ ತೋಳುಗಳಿಂದ ದೈತ್ಯಕಾಯನಾದ ಆ ಚಾಣೂರನನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿ ನಡುನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೊಡೆದು ಎದೆಗೊಂದು ಏಟವನ್ನು ಹಾಕಿದನು. ಅದರಿಂದ ಅವನ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಕಣ್ಣೀರು ರಕ್ತ ಎರಡೂ ಹರಿದು,

ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡೆ ಹೊರಬಿದ್ದು, ಗೋಣು ಮುರಿದು, ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಜೋತಾಡಹತ್ತಿತು. ಅವನ ಅಕರಾಳವಾದ ದೇಹವು ರಂಗದ ತುಂಬ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿತು

ಬಲವರ್ಧಿತನಾದ ಚಾಣೂರನು ಸತ್ತ ಬಳಿಕ ಬಲರಾಮನು ಮುಷ್ಟಿಕನನ್ನೂ ಕೃಷ್ಣನು ತೋಶಲ ಎಂಬ ದೈತ್ಯನನ್ನೂ ಕುಸ್ತಿಗೆ ಎಳೆದರು. ಅಪರಾಧರೂ ದರ್ಪಾಧ್ಮಾತರಾಗಿ ಸಿಂಹನಾದ ಮಾಡುತ್ತ ರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು ಎದುರಿಸಿದರು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಗುಡ್ಡದ ಶಿಖರವನ್ನು ಎತ್ತುವಂತೆ ತೋಶಲನನ್ನು ಮೇಲೆ ಎತ್ತಿ ಮೂರು ಸಲ ಗಿರಿಗಿರಿ ತಿರುಗಿಸಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಿದನು. ಅದರಿಂದ ರಕ್ತವಮನವಾಗಿ ಆ ರಕ್ಕಸನು ಹತನಾದನು.

ಬಲರಾಮನಾದರೂ ಮುಷ್ಟಿಕನ ಜೊತೆಗೆ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ವಜ್ರಕಲ್ಪವಾದ ಮುಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವನ ತಲೆಗೆ ಹೊಡೆದನು. ಆದರಿಂದ ಅವನ ತಲೆಬುರುಡೆ ಒಡೆದು ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡೆಗಳು ಸಿಡಿದು ಸತ್ತುಬಿದ್ದನು.

ಚಾಣೂರ ಮುಷ್ಟಿಕ ತೋಶಲಕ ಮೊದಲಾದ ಜಗಜಟ್ಟಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಲೀಲೆಯಿಂದ ಸಂಹರಿಸಿ ಆ ಕೃಷ್ಣ ಸಂಕರ್ಷಣರು ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪಗೆಮಾಡಿ ರಂಗ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಿಂಹಶಾರ್ದೂಲಗಳಂತೆ ಗರ್ಜಿಸಿದರು. ನಂದಗೋಪ ಮೊದಲಾದ ಯಾದವರೂ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರೂ ಕೃಷ್ಣನ ಆ ರುದ್ರರೂಪ ಮತ್ತು ಭೈರವನಾದಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಭಯಭ್ರಾಂತರಾಗಿ ನಡುಗುತ್ತ ಕುಳಿತಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತರು.

ದೇವಕಿಯು ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಆನಂದಬಾಷ್ಪಗಳು ಅವಿರತವಾಗಿ ಹರಿಯತೊಡಗಿದವು. ಅವಳ ಅಂತಃಕರಣ ಉಕ್ಕೇರಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯರಸವು ಎದೆ ತೋರೆದುನಿಂತಿತು. ಎವೆಗೆ ಎವೆ ಬಡಿಯುದೇ ತೆರೆದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದಲೇ ಅವಳು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತಳು. ವಸುದೇವನಿಗಂತೂ ಕಳೆದು ಹೋದ ಹರೆ ಮರಳಿಬಂದಂತಾಯಿತು. ಇತರ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಆ ಮುದ್ದು ಕೃಷ್ಣನ ಮುಗ್ಧ ಮುಖಕಮಲವನ್ನು ಹಸಿವ ಕಂಗಳಿಂದ ಅನಿಮಿಷರಾಗಿ ನೋಡಹತ್ತಿದರು.

ಕೃಷ್ಣರಾಮರ ಈ ಉದ್ದಾಮ ಕೇಲಿಯನ್ನು ಕಂಡ ಕಂಸನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮೈತುಂಬ ಬೆವರು, ಮುಖದಲ್ಲಿ ವಿಕಾರ, ಹುಬ್ಬುಗಳಲ್ಲಿ ಉರಿ, ತುಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಟು, ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಕಿಡಿಗಳು, ಉಸುರಿನಲ್ಲಿ ಬೇಗೆ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬುಬಿ, ದೇಹದಲ್ಲಿ ಕಂಪ, ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ನಿರಿಗೆಗಳೇ ಮೂಡಿದವು. ಅವನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತ ತನ್ನ ಸೈನಿಕರಿಗೆ "ಈಗಿಂದೀಗಲೇ ದನ ಕಾಯುವ ಹುಡುಗರನ್ನು ಸಭಾರಂಗದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿರಿ

ಈ ಕಾಡು ಮನುಜರನ್ನು ನೋಡಲಿಕ್ಕೂ ನನಗೆ ಅಸಹ್ಯವೆನಿಸುವುದು. ನಂದಗೋಪನ ಕೈ ಕಾಲುಗಳಿಗೆ ಕಬ್ಬಿಣ ಬೇಡಿಗಳನ್ನು ಜಡಿಯಿರಿ. ನನ್ನ ಜನ್ಮ ದ್ವೇಷಿಯಾದ ವಸುದೇವನನ್ನೂ ಈಗಾಗಲೇ ಹಿಡಿದುಹಾಕಿರಿ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣನ ಅನುಚರರಾದ ಉಳಿದ ಗೋಪಾಲಕರ ಧನ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅಪಹರಿಸಿರಿ, ಎಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು.

ತನ್ನ ತಂದೆಯಂತಿದ್ದ ನಂದಗೋಪನನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ನಂದಕಂದ ಗೋವಿಂದನಿಗೆ ಅನಿವಾರಸಿಟ್ಟು ಬಂತು. ಅವನು ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸಿಂಹದಂತೆ ರಂಗಮಧ್ಯದಿಂದ ಹಾರಿ ಕಂಸನ ಮಂಚದ ಹತ್ತಿರ ಜಿಗಿದು ಬಂದನು. ಜನರಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಮುಂಚ್ಚಿ ಕಣ್ಣು ತೆರೆಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ರಂಗದಲ್ಲಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣನು ಕಂಸನ ಬಳಿಗೆ ನಿಂತಿದ್ದೇ ಕಾಡಿತು. ಅವನ್ನು ನೋಡಿ ಕಂಸನಿಗೆ ಈ ಗೋವಿಂದನು ಮುಗಿಲಿನಿಂದಲೇ ಇಳಿದು ಬಂದನೆನಿಸಿತು.

ಕಂಸ ವಿಧ್ವಂಸ

ರಂಗದಿಂದ ಹಾರಿಬಂದದ್ದೇ ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಸಿಡಿದೋಳಿನ ಹಿಡಿಚಾಚಿ ಕಂಸನ ಉದ್ದವಾದ ಕೂದಲುಗಳನ್ನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಎಳೆದನು. ಅದರಿಂದ ಅವನ ತಲೆಯ ಮೇಲಿನ ರತ್ನ ಖಚಿತವಾದ ಸುವರ್ಣಮುಕುಟ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಉರುಳಿ ಬಿದ್ದಿತು.

ಕೇಶಪಾಶದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಕಂಸನ ಸರ್ವ ವ್ಯಾಪಾರಗಳು ನಿಂತುಹೋದವು ಅವನಿಗೆ ಅತ್ತಿತ್ತ ಸರಿದಾಡಲೂ ಕೂಡ ಬಾರದಂತಾಯಿತು. ಶ್ವಾಸಕೂಡ ತಡೆದಂತಾಗಿ ತೇಕುತ್ತಲಿದ್ದ ಅವನಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನೆಡೆಗೆ ನೋಡಲಿಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಎದೆಯ ಮೇಲಿನ ಹಾರವು ಹರಿದು ಬಿದ್ದಿತು, ತೋಳುಗಳೆರಡೂ ನಿತ್ರಾಣವಾಗಿ ಜೋತಾಡ ಹತ್ತಿದವು. ಕೃಷ್ಣನ ತೇಜಃ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಧರ್ಷಿತನಾದ ಅವನು ಮೈ ಮೇಲಿನ ಅರಿವೆಯ ಪರಿವೆಯಿಲ್ಲದೆ ಗೋಣುಚೆಲ್ಲಿ ಮಂಚದಲ್ಲಿ ಹೊರಳಾಡಹತ್ತಿದನು.

ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಅವನ ಕೂದಲ ಹಿಡಿದು ಆ ಪ್ರೇಕ್ಷಾಗಾರದ ಮಂಚದಿಂದ ಎಳೆದು ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಜಗ್ಗಿಕೊಂಡು ಬಂದನು. ಆ ದೈತ್ಯದೇಹವನ್ನು ದಾಮೋದರನು ದರದರ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವಾಗ ಆ ರಂಗಭೂಮಿಯು ಸುತ್ತಲೂ ಗೆರೆ ಕೊರೆದು ಮಂಡಲವನ್ನು ಹಾಕಿದಂತಾಗಿತ್ತು. ಅವನನ್ನು ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಎಳೆತಂದು ಅವನೊಡನೆ ತಾಸು ಯುದ್ಧಕ್ರೀಡೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ಅವನು ನಿತ್ರಾಣಕ್ಷೀಣ

ನಾಗಿ ನಿಷ್ಪ್ರಾಣನಾದ ಬಳಿಕ ಅವನ ಕೈಬಿಟ್ಟ. ಬಾಣದಿಂದಲ್ಲ, ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಕೈಯಿಂದ ಕೂದಲವನ್ನು ಹಿಡಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಕಂಸನು ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು. ಅದುದರಿಂದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಹತರಾದವರಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ವೀರ ಸ್ವರ್ಗವೂ ಕೂಡ ಅವನಲ್ಲಿಯ ಪಾಪಿಜೀವಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕದಂತಾಯಿತು.

ಕಂಸನನ್ನು ಕೊಂದಬಳಿಕ ಆ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷನು ಆನಂದದಿಂದ ವಸುದೇವನ ಪಾದಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ವಂದಿಸಿದನು. ಹಾಗೂ ತಾಯಿಯಾದ ದೇವಕೀ ದೇವಿಯ ಚರಣಗಳನ್ನಾದರೂ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದು ಹಣೆ ಹಚ್ಚಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಹರ್ಷಾಶ್ರುಗದ್ಗದಳಾದ ಆ ಮಹಾತಾಯಿಯ ಹೃದಯರಸವೇ ಹರಿದು ಕೃಷ್ಣನ ಶಿರಸ್ಸನ್ನು ತೋಯಿಸಿತ್ತು. ನೂರು ಜನ್ಮಗಳ ಆನಂದ ಅಂದು ಆ ತಾಯ್ತಂದೆಗಳಿನಲ್ಲಿ ಮಡುಗಟ್ಟಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿತ್ತು.

ಆ ಬಳಿಕ ಕೃಷ್ಣನು ಉಳಿದ ಗೋಪಾಲಕರನ್ನೆಲ್ಲ ಯಥಾಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಅಭಿವಾದಿಸಿ ಕುಶಲ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಮಾತನಾಡಿಸಿದನು. ಇತ್ತ ಬಲರಾಮನು ಕಂಸನ ತಮ್ಮನಾದ ಸುನಾಮ ಎನ್ನುವನನ್ನು ನಿಮಿಷಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಯಮಸದನಕ್ಕೆ ಅಟ್ಟಿದನು.

ಕೊನೆಗೆ ಎಲ್ಲ ವೈರಿಗಳನ್ನು ಕೊಂದು ಕಂಸನನ್ನು ನಿಃಪಾತ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಅವರ ಕೋಪವು ಶಾಂತವಾಯಿತು. ಹುಟ್ಟಿದ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಂದಿನ ವರೆಗೆ ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಗೋಪಾಲಕ ಗೆಳೆಯರೊಡನೆ ತಾವು ಗವಳಿಗರೇ ಆಗಿ ಗೋಪವೇಷದಿಂದಲೇ ಬೆಳೆದ ಆ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಅಂದು ಅತ್ಯಂತ ಆನಂದದಿಂದ ತಮ್ಮ ನಿಜವಾದ ತಂದೆಯ ಮನೆಗೆ ಮೊದಲು ಬಾರಿ ಹೋದರು.

ಕಂಸನು ಸತ್ತುದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಕಡುದುಃಖಿತರಾದ ಅವನ ಪತ್ನಿಯರು ದೀನರಾಗಿ ದೂನರಾಗಿ ದುಃಖಿತರಾಗಿ ವಿಲಪಿಸಿದರು.

ಪುತ್ರಶೋಕಸಂತಪ್ತನಾದ ಉಗ್ರಸೇನನು ವಿಷಪ್ರಾಶನ ಕುಡಿದವರಂತೆ ಬಿಸಿಯುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತ ದುಃಖದಿಂದ ಕೃಷ್ಣನಹತ್ತಿರ ಬಂದನು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಎಲ್ಲ ಯಾದವರೊಂದಿಗೆ ತಾನು ಕಂಸನನ್ನು ಕೊಂದ ಬಗ್ಗೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುತ್ತ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಕಂಸನ ಹೆಂಡಂದಿರ ದೀನ ವಿಲಾಪ ಕರುಣಾಕ್ರಂದನವನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವನ ಎದೆ ಕರಗಿತ್ತು.

ಆ ಯಾದವರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಷ್ಪಗದ್ಗದವಾದ ರುದ್ಧಕಂಠದಿಂದ ದೀನನಾದ ಉಗ್ರಸೇನನು ಆ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷನನ್ನು ಕುರಿತು "ಕೃಷ್ಣ ! ನೀನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ನನ್ನ

ಮಗನನ್ನು ಯಮಪುರಕ್ಕೆ ಅಟ್ಟಿ ಕೀರ್ತಿವಂತನಾಗಿರುವಿ. ಯದುವಂಶವು ಮರಳಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಯಿತು. ಸ್ವಧರ್ಮ ರಕ್ಷಿತವಾಯಿತು. ರಾಜ ಮಹಾರಾಜ ರೆಲ್ಲರಿಗೂ ನಿನ್ನ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು ಎಷ್ಟಿವೆಯೆನ್ನುವದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದಂತಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ನಿನ್ನ ವೈರಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಮರಣಶಂಕೆ ಬಂದರೆ ನಿನ್ನ ಗೆಳೆಯರೂ ಬಾಂಧವರೂ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ತಿರುಗಾಡುವಂತಾಯಿತು.

ಆನೆ ಕುದುರೆ ಕಾಲಾಳು ರಥ ಮೊದಲಾದ ಚತುರಂಗ ಸೇನಾ ಸಹಿತವಾದ ಕಂಸನ ಧನ ಧಾನ್ಯ ಮುತ್ತು ರತ್ನ ಹಣ್ಣು ಹೊನ್ನು ಇದಲ್ಲದೆ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಮಗನ ಸಿರಿಸೊತ್ತುಗಳೆಲ್ಲ ಇಂದಿನಿಂದ ನಿನ್ನ ಅಧೀನ. ನೀನೇ ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ನಿನಗೆ ತೋಚಿದಂತೆ ಅದರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡು. ಇಂದಿನಿಂದ ಯಾದವರಿಗೆಲ್ಲ ಕೃಷ್ಣ! ನೀನೇ ಗತಿ.

ಆದರೆ ಕೇಶವ! ದೀನರಾದ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವದೆಂದರೆ ನಿನ್ನ ಕೋಪದ ಕಿಡಿಯಿಂದ ದಗ್ಧನಾದ ಆ ಕಂಸನಿಗೆ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಔರ್ಧ್ವದೇಹಿಕ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ನಮಗೆ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಕೊಡು. ಅದು ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ನಾನು ಹೆಂಡತಿ ಸೊಸೆಯರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಅಡವಿಯನ್ನು ಸೇರಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಸತ್ತವರಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾದ ರೀತಿಯಿಂದ ಪ್ರೇತ ಸಂಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ನೀರು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬಾಧುಗಳ ಋಣ ಮುಟ್ಟಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕೃಷ್ಣ! ನನ್ನ ಮೇಲೆ ನಿನಗೆ ಸ್ನೇಹವಿದ್ದುದು ನಿಜವಾದರೆ ಪಾಪ ಪುರುಷನಾದ ನನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಸದ್ಗತಿಯಾಗುವಂತೆ ಪರತ್ರ ಶುಭಲೋಕಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವಂತೆ ಕರುಣಿಸು" ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು

ಆ ಉಗ್ರಸೇನನ ಸೌಮ್ಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ದಾಮೋದರನಿಗೆ ಅಚ್ಚರಿ ಯಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಸಂತೈಸುತ್ತ "ತಾತ! ನೀನು ಇದೀಗ ಆಡಿದ ಮಾತುಗಳು ಕಾಲೋ ಚಿತವಿದ್ದು ನಿನ್ನ ಕುಲಶೀಲಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿವೆ. ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕಂಸನಿಗೆ ರಾಜೋಚಿತವಾದ ಪ್ರೇತಸಂಸ್ಕಾರಗಳು ನಿರಾಂತಕವಾಗಿ ನಡೆಯಲಿ.

ಕೃಷ್ಣನ ನಿಸ್ಪೃಹತೆ

ನಾನು ರಾಜ್ಯ ಭೋಗ ಅಧಿಕಾರಗಳ ಆಶೆಯಿಂದ ಕಂಸನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಧರ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾಪನಾ ರೂಪವಾದ ಕೀರ್ತಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಈ ಕುಲಕಲಂಕನಾದ ಕಂಸನನ್ನು ಸೋದರ ಸಹಿತವಾಗಿ ಸಂಹರಿ

ಸಬೇಕಾಯಿತು. ಆದುದರಿಂದ ನನಗೇನು ಈ ರಾಜ್ಯವೂ ಬೇಡ. ಐಶ್ವರ್ಯವೂ ಬೇಡ. ನಾನು ಎಂದಿನಂತೆ ಗೋಪಾಲಕರ ಜೊತೆಗೆ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಆಕಳುಗಳನ್ನು ಕಾಯುತ್ತ ಸ್ವಚ್ಛಂದಚಾರಿಯಾದ ಚಿಟ್ಟಾನೆಯಂತೆ ಸುಖವಾಗಿ ಇರುವೆನು.

ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ನೂರು ಬಾರಿ ಆಣೆಮಾಡಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ "ನನಗೆ ರಾಜ್ಯ ಬೇಡ" ಎಂದು.

ಆದ್ದರಿಂದ ಹಿರಿಯರಾದ ತಾವು ನನ್ನದೊಂದು ವಿಜ್ಞಾಪನೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿ ಕೊಡಬೇಕು.

ಯದುಕುಲ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ತಾವೇ ನಾಳೆ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿಸಿಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಕುಲವೃದ್ಧರಾದ ತಾವು ನಮ್ಮ ಸ್ವರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅಧಿಪತಿಗಳಾಗಿ ಯದುಸಾರ್ವಭೌಮರಾಗಿ ಇರುವುದು ನಮಗೆ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸರ್ವಸಮ್ಮತವಾಗಿದೆ.

ಆದದರಿಂದ ನಾನು ಕಂಸನನ್ನು ಕೊಂದ ಸಿಟ್ಟನ್ನು ನೀವು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯದೆ ಇದ್ದರೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ನಿಮಗೆ ಪ್ರೀತಿ ಇದ್ದರೆ ನಾನಾಗಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕೈಯೆತ್ತಿ ಕೊಟ್ಟ ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿ ಮಾತನಾಡದೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಿರಿ"

ಕೃಷ್ಣನ ಈ ಕಳಕಳಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಉಗ್ರಸೇನನಿಗೆ ಕಂಠ ತುಂಬಿ ಮಾತೇ ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ. ಕೃತಜ್ಞತೆಯಿಂದ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿ ನಿಂತುಕೊಂಡ. ಆಗ ಉಗ್ರಸೇನನನ್ನು ಗೋವಿಂದನು ಆತ್ಮಾದರದಿಂದ ಕರತಂದು ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿ ಎಲ್ಲ ಯಾದವರ ಸಮಕ್ಷಮಾಗಿ ಅವನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಮಣಿ ಮುಕುಟವನ್ನಿಟ್ಟು ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ಜರುಗಿಸಿದನು.

ಆ ಮೇಲೆ ಉಗ್ರಸೇನ ಮಹಾರಾಜನು ಕೃಷ್ಣನ ಜೊತೆಗೆ ಕೂಡಿಯೇ ಕಂಸನ ಅಂತ್ಯಸಂಸ್ಕಾರ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಯಥಾಸಾಂಗವಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸಿದನು. ಕೃಷ್ಣನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಎಲ್ಲ ಯಾದವರೂ ಕೂಡಿ ಕಂಸನ ದೇಹವನ್ನು ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಯಮುನೆಯ ದಂಡೆಗೆ ತಂದು ಅವನ ತಮ್ಮನೊಟ್ಟಿಗೆ ಅಗ್ನಿ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸಿದರು. ವೃಷ್ಣಿ ಅಂಧಕಾದಿ ಎಲ್ಲ ಯಾದವರೂ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ನೀರು ಬಿಟ್ಟರು. ಹತ್ತು ಕೋಟಿ ಸುವರ್ಣ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನೂ ಆಕಳು ರತ್ನ ವಸ್ತ್ರ ಗ್ರಾಮ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನೂ ಉಗ್ರಸೇನನಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನು ದಾನ ಕೊಡಿಸಿದನು. ಕಂಸನ ಔರ್ಧ್ವದೇಹಿಕ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಗಿಸಿಗೊಂಡು ಯಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಉಗ್ರಸೇನನನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.

ಬಲಶಾಲಿಯಾದ ಆ ದಾಮೋದರನು ಸಂಕರ್ಷಣನೊಡನೆ ಯಾದವರಿಂದ ತುಂಬಿದ ಆ ಮಥುರಾ ಪುರಿಯಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದನು. ನವಯೌವ್ವನ ದಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡ ಅವನ ಅಂಗಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜತೇಜ ಮಿಂಚಾಡತೊಡಗಿತ್ತು. ಅವ ನಿಂದ ಆ ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣವೂ 'ರತ್ನಾಕರವಾಗಿ' ಶೋಭಿಸಿತ್ತು. ಮುಂದೆ ಒಂದುದಿನ ಪ್ರಾಕೃತರಂತೆ ಅವಬ್ಬರಿರೂ ಧನುರ್ವೇದದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆಂದು ಕಾಶೀ ದೇಶದವರಾ ದರೂ ಅವಂತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸಾಂದೀಪನಿ ಎಂಬ ಗುರುಗಳ ಬಳಿಗೆ ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಗೋತ್ರವನ್ನು ಅಂದಿನವರೆಗೆ ತಾವು ಕಲಿತ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನೂ ಹೇಳಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿದ್ಯೆ ಯನ್ನು ಕಲಿಯಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಅವರ ಶಿಷ್ಯತ್ವವನ್ನು ವಹಿಸಿದರು. ಮಥುರೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ ಮಾನ್ಯರಾಗಿ ರಾಜೈಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಭೋಗಿಸಿದ್ದರೂ ಇಲ್ಲಿಮಾತ್ರ ಗುರುಗಳ ಮನೆ ಯಲ್ಲಿ ತೀರಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಂತೆ ಇದ್ದು ಮಾನಾಭಿಮಾನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಗುರುಗಳ ಸೇವೆ ಶುಶ್ರೂಷೆಗಳನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಅದರಿಂದ ಸುಪ್ರೀತರಾದ ಆ ಕಾಶೀಪಂಡಿತರು ನಿರಹಂಕಾರಿಗಳಾದ ಆ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಗೆ ವಿಶ್ವಾಸ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವಿದ್ಯೆ ಯನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟರು. ಒಳ್ಳೇ ಬುದ್ಧಿವಂತರಾದ ಅವರು ಏಕ ಪಾಠಿಗಳಾದುದರಿಂದ ಒಂದೇ ಸಲ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಗ್ರಹಣಮಾಡಿ ಬಿಡುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಅರವತ್ತುನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹಗಲುರಾತ್ರಿ ಹೇಳಿಸಿಗೊಂಡು ಸಾಂಗೋಪಾಂಗವಾದ ವೇದವನ್ನೆಲ್ಲ ಅಧ್ಯಯನಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟರು.

ಆಗಲೆ ದೀಕ್ಷಾ, ಸಂಗ್ರಹ, ಸಿದ್ಧಿ, ಪ್ರಯೋಗ ಎಂದು ನಾಕುಬಗೆಯಾದ ಧನು ರ್ವೇದವನ್ನೂ ಸರಹಸ್ಯವಾದ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನೂ ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿತು ಬಿಟ್ಟರು.

ಅವರ ಈ ಅತಿಮಾನುಷವಾದ ಮತಿ ವೈಭವವನ್ನು ನೋಡಿ ಗುರುಗಳಾದ ಸಾಂದೀಪನಿಗಳಿಗೆ ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯರೇ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನಿಸಿತು. ಆದರೆ ಕೂಡಲೇ ಅವರ ಭ್ರಮು ನಿರಸನವಾಯಿತು.

ಮುಂದೆ ಒಂದುದಿನ ಮಹಾ ಪರ್ವಕಾಲ ಬಂದಿತು. ಅಂದು ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯ ರಿಬ್ಬರೂ ಬಂದು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯನಾದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ''ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಮಹಾವಿಷ್ಣೋ ಮಹಾ ದೇವ" ಎಂದು ನಾಮೋಚ್ಚಾರಣ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಬಳಿಕ ಗುರುಸಾಂದೀಪನಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನದ ನೆವದಿಂದ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿ ಬಂದ ಕೃಷ್ಣನು ಯಾರೆಂಬುವದು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿದುಬಂದಿತು.

ಅಧ್ಯಯನವೆಲ್ಲ ಮುಗಿದಬಳಿಕ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ತಮ್ಮ ಊರಿಗೆ ಹೊರಟು ನಿಂತರು. ಆಗ ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಗುರುಗಳಿಗೆ ''ಸ್ವಾಮಿ ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಏನು ಕೊಡಬೇಕು" ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಅಂದು ಆ ಪರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರಭಾವ; ಮಹಾ ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಂಡುಕೊಂಡ ಸಾಂದೀಪನಿಗಳು ಆನಂದದಿಂದ ಹೇಳಿದರು.

"ಕೃಷ್ಣ, ಹಿಂದಕೊಮ್ಮೆ ನಾನು ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗೆಂದು ಪ್ರಭಾಸ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳು ಸಹಿತವಾಗಿ ಸಮುದ್ರಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೆವು. ಆಗ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ನನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಒಂದು ಮೊಸಳೆ ಬಂದು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟಿತು. ಕೃಷ್ಣ ! ನನಗೆ ಇರುವವನೊಬ್ಬನೇ ಮಗ. ಅವನೂ ಕೂಡ ಮೃತನಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ನೀನು ಅವನನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟರೆ ಅದು ನನಗೆ ನಿಜವಾದ ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿ ಪರಮಾನಂದವಾಗುವದು." ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು.

ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಬಲರಾಮನಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದನು. ಅವನಾದರೂ ಆಗಬಹುದೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನಿತ್ತ ಕೂಡಲೇ ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಆ ವಾಸುದೇವನು ಸಮುದ್ರದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸಮಾಡಿದನು. ಆಗ ಸಾಗರರಾಜನು ಕೃಷ್ಣ ಬಂದದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಬಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ವಿನಯದಿಂದ ಎದುರಿಗೆ ಬಂದು ನಿಂತುಕೊಂಡನು.

"ಸಾಂದೀಪನಿ ಮುನಿಗಳ ಮಗು ಎಲ್ಲಿ ? " ಎಂದು ಕೃಷ್ಣನು ಸಮುದ್ರನಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದನು.

ಆಗ ನದೀನಾಥನು "ಆ ಸಾಂದೀಪನಿ ಪುತ್ರನನ್ನು ಪಂಚಜನನೆಂಬ ದೈತ್ಯನು ಮೊಸಳೆಯ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಬಂದು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಎಳೆದು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಆಗ ಆ ಪುರುಷೋತ್ತಮನು ಆ ಪಂಚಜನ ದೈತ್ಯನನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಎರಗಿ ಹೊಡೆದು ಹಾಕಿದನು. ಅದರಿಂದ ಗುರುಪುತ್ರನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ದೊರಕಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಒಂದು ಉತ್ತಮವಾದ ಶಂಖವು ಮಾತ್ರ ದೊರಕಿತು. ಅದು ಪಂಚಜನನ ಹತ್ತಿರ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಪಾಂಚಜನ್ಯ ಎಂದು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೆಸರಾಯಿತು.

ಅಲ್ಲಿ ಗುರುಪುತ್ರನು ಸಿಕ್ಕದಂತಾದ ಬಳಿಕ ಆ ಪುರುಷೋತ್ತಮನು ಯಮನ ಊರಾದ ಸಂಯಮನೀಪುರಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಯಮಧರ್ಮ ರಾಜನು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಬಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ವಂದಿಸಿದನು.

ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಅವನಿಗೆ "ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳಾದ ಸಾಂದೀಪನಿಗಳ ಮಗನನ್ನು ಕೊಡು" ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಸತ್ತವರನ್ನು ತಿರುಗಿಕೊಡುವುದು ಯಮಲೋಕದ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧ
ವಾದುದೆಂದು ತಿಳಿದು ಯಮನು ಕೊಡಲು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಕೃಷ್ಣನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಇಬ್ಬ
ರಲ್ಲಿಯೂ ಘನಘೋರವಾದ ಯುದ್ಧವಾದ ಬಳಿಕ ಯಮರಾಜನು ಸೋತನು.
ಸೋತಬಳಿಕ ಅವನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಬಂದು ಕೃಷ್ಣನ ಕ್ಷಮೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಆ ಗುರುಪುತ್ರ
ನನ್ನು ಅವನಿಗೆ ತಂದು ಒಪ್ಪಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಅನರ್ಘ್ಯವಾದ
ಅನೇಕ ಮುತ್ತು ರತ್ನಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ತಂದು
ಇತ್ತನು. ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ನಿಮ್ಮ ದೂತರ ಕಡೆಯಿಂದಲೇ ಹೊರಿಸಿ ಕಳುಹಿಸೆಂದು ಹೇಳಿ
ದನು. ಅದರಂತೆ ಯಮದೂತರು ಅವುಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ಸಾಂದೀಪನಿಯ ಮುನಿ
ಗಿತ್ತರು. ಯಮಧರ್ಮನನ್ನುಗೆದ್ದು ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಗುರುಪುತ್ರನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು
ಬಂದು ಗುರುಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದನು. ಅವರ ಮೇಲೆ ದಕ್ಷಿಣೆಯೆಂದು ಯಮನು ಕೊಟ್ಟ
ಅಮೂಲ್ಯ ರತ್ನದ ರಾಶಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಗುರುಗಳ ಮುಂದೆ ಸುರುವಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿದನು.
ಸತ್ತು ಎಷ್ಟೋ ದಿನಗಳಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದರೂ ಸಾಂದೀಪನಿ ಮುನಿಗಳ ಮಗನು
ಅಚಿಂತ್ಯಾದ್ಭುತ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಅಘಟಿತ ಘಟನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ
ದಿವ್ಯ ಶರೀರವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಬಂದು ತನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿಂದಿರಿಗೆ ವಂದಿಸಿದನು.

ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಸಾಂದೀಪನಿ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಪರಮಾನಂದವಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನು
ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಗಿ ಅವನಲ್ಲಿ ನಿರತಿಶಯವಾದ ಭಕ್ತಿ ಹುಟ್ಟಿತು.

ಸಕಲ ವಿದ್ಯಾ ಪರಿಣಿತರಾದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಗುರುಗಳನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿ
ಅವರ ಅನುಜ್ಞೆಯಿಂದ ಮಥುರಾಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು.

ಆಗ ಉಗ್ರಸೇನ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ಮಾಥುರೇಯರಾದ ನಾಗರಿಕರೂ ಮಂತ್ರಿ
ಸೇನಾಪತಿ ಪುರೋಹಿತ ಪ್ರಜಾಪರಿಷದವ ಆಬಾಲ ವೃದ್ಧರೆಲ್ಲರೂ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ
ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ವಂದಿಸಿದರು.

ಹಾದಿ ಬೀದಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಳಿರು ತೋರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿದ್ದರು. ಮನೆ
ಮನೆಗೆ ಸುವಾಸಿನಿಯರು ಅವರಿಗೆ ಅರಳು ತೂರಿ ಆರತಿಯನ್ನು ಬೆಳಗಿ ಅವರ
ಗುಣಗಾನ ಮಾಡಿದರು. ಮತ್ತು ರಾಜಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮುದಿತರಾದ ಅನೇಕ ಗಾಯ
ಕರು ಕೃಷ್ಣ ಕಥೆಯನ್ನು ಸಂಗೀತ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತ ಹಾಡುತ್ತ ಹೊರಟಿದ್ದರು.
ಆಗ ಅವರು ಹಾಡಿದ ಗೀತ ಕಾವ್ಯದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪಾದಪಲ್ಲವಿಯು—

ಗೋವಿಂದ ರಾಮೌ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೌ ಭ್ರಾತರೌ ಲೋಕವಿಶ್ರುತೌ ।
ಸ್ವೇ ಪುರೇ ನಿರ್ಭಯಾಃ ಸರ್ವೇ ಕ್ರೀಡಧ್ವಂ ಸಹಬಾಂಧವೈಃ ॥
ಎಂಬುದಾಗಿತ್ತು

(ಲೋಕ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಬಲರಾಮ ಕೃಷ್ಣರು ಈ ಊರು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದವರು ಮತ್ತೆ ಇಲ್ಲಿಗೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ನಿಮಗೆ ಯಾವದೇ ತರಹದ ಅಂಜಿಕೆ ಇಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಬಂಧು ಬಾಂಧವರ ಜೊತೆಗೆ ನಿಮ್ಮ ಊರಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛಂದದಿಂದ ಇರಿ. ಆನಂದದಿಂದ ವಾಸಿಸಿರಿ.)

ಅಂದು ಆ ಮಧುರೆಯಲ್ಲಿ ದೀನನಾಗಲಿ ದರಿದ್ರನಾಗಲಿ ದುಃಖಿತನಾಗಲಿ ಒಬ್ಬನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹಕ್ಕಿಪಕ್ಕಿಗಳೂ ಕೂಡ ಆನಂದದಿಂದ ಉಲಿಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಹಸು ಶಿಶುಗಳು ಹೃಷ್ಟಪುಷ್ಟವಾಗಿ ನಲಿಯುತ್ತಿದ್ದವು. ನರನಾರಿಯರೆಲ್ಲರೂ ಉಲ್ಲಸಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಗಾಳಿಯು ಹಿತವಾಗಿ ಬೀಸುತ್ತಿತ್ತು. ದಿಕ್ಕುಗಳು ಪ್ರಸನ್ನವಾಗಿದ್ದವು. ಒಟ್ಟಾರೆ ಕೃತಯುಗದ ಲಕ್ಷಣಗಳೆಲ್ಲ ಕೃಷ್ಣನ ಆಗಮನದಿಂದ ಅಂದು ಮಧುರೆಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಇದ್ದವು. ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರಂತೆ ವರ್ಚಸ್ವಿಗಳಾದ ಆ ಯದುನಂದನರಿಬ್ಬರೂ ಆನಂದದಿಂದ ವಸುದೇವನ ಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ತಮ್ಮ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ತೆಗೆದಿಟ್ಟು ರೈವತಶೈಲದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಗಿರಿ-ಝರಿ, ತೊರೆ-ಕೆರೆ, ವನೋಪವನ, ಸುಂದರ ಕಂದರ, ಹಸಿರು-ಕುಸುರು, ಕುಂಜ-ನಿಕುಂಜ, ಕಾನನ-ಕಾವಣಗಳಲ್ಲಿ ಅಲೆದಾಲಿದು ನಲಿದರು.

ಜರಾಸಂಧನ ಯುದ್ಧದ ಅಬ್ಬರ

ಮಗಧ ರಾಜನಾದ ಜರಾಸಂಧನಿಗೆ ಅಸ್ತಿ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು ಅವರನ್ನು ಅವನು ಕಂಸನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆಮಾಡಿದ್ದನು. ಮದುವೆಯಾದ ಬಳಿಕ ಮಾವನಾದ ಮಗಧರಾಜನ ಬಲದಿಂದ ಕಂಸನು ತನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ಉಗ್ರಸೇನ ಮಹಾರಾಜನನ್ನು ಸಿಂಹಾಸನದಿಂದ ತಳ್ಳಿ ಕಾರಾಗ್ರುಹದಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತಾನೇ ಆಳಹತ್ತಿದನು. ಜ್ಞಾತಿವತ್ಸಲನಾದ ವಸುದೇವನು ಯಾವಾಗಲೂ ಉಗ್ರಸೇನನ ಪಕ್ಷಪಾತಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಅದು ಕಂಸನಿಗೆ ಸಹನವಾಗದೇ ಅವನ ಮೇಲೆಯೂ ವಕ್ರಕಟಾಕ್ಷವಿಟ್ಟಿದ್ದನು.

ಮುಂದೆ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಬಂದು ಕಂಸನನ್ನು ಕೊಂದ ಬಳಿಕ ಮತ್ತೆ ಉಗ್ರಸೇನನು ತನ್ನ ಭೋಜಕರು ವೃಷ್ಣಿಗಳೂ ಅಂಧಕರೂ ಮೊದಲಾದವರೊಂದಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

ಆಗ ಕಂಸನ ಹೆಂಡಂದಿರಾದ ಅಸ್ತಿ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಇಬ್ಬರೂ ತಂದೆಯಾದ ಜರಾಸಂಧನ ಹತ್ತಿರಬಂದು ತಮ್ಮ ಗೋಳುಗಳನ್ನು ತೋಡಿಕೊಂಡು ರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು ಗೆದ್ದು

ಯಾದವರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಮಥುರಾಪಟ್ಟಣವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯ ಪಡಿಸಿದರು.

ತನ್ನ ಕನ್ನೆಯರ ಈ ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಕನಲಿ ಕೆರಳಿ ಕೆಂಡವಾದ ಜರಾಸಂಧನು ಯುದ್ಧದ ತಯಾರಿಯನ್ನು ನಡೆಸಿದನು.

ಅವನು ತನ್ನ ಮಾಂಡಲಿಕರಿಗೂ ಮಿತ್ರರಿಗೂ ಆಪ್ತೇಷ್ಟರಿಗೂ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದನು ಮಹಾ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಗಳಾದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಅವನ ಕರೆಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸೇನಾ ಸನ್ನಾಹದೊಂದಿಗೆ ಬಂದರು.

ಅವರಲ್ಲಿ ಕರೂಷ ದೇಶಾಧಿಪತಿಯಾದ ದಂತವಕ್ರ ಚೇದಿರಾಜನಾದ ಶಿಶುಪಾಲ, ಕಲಿಂಗದರಸನಾದ ಪೌಂಡ್ರಕ, ಕಾಶೀ ರಾಜನಾದ ಸಾಂಕೃತಿ ಭೀಷ್ಮಕಸುತನಾದ ರುಕ್ಮಿ, ಮೊದಲಾದವರು ಮುಖ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ಇದಲ್ಲದೆ ಬಲಿಷ್ಠರಾದ ವೇಣುದಾರಿ, ಶುತವರ್ಮ, ಕ್ರಥ, ಅಂಶುಮಾನ್,ಅಂಗರಾಜ, ವಂಗರಾಜ, ಕಾಶಿರಾಜ,ಶಾರ್ಣಾಧಿಪತಿ ವಿದೇಹಾಧಿಪತಿ, ಮುದ್ರರಾಜ. ತ್ರಿಗರ್ತೇಶ್ವರ. ಶಾಲಪತಿದರದ, ಭಗದತ್ತ, ಶೈಬ್ಯ, ಪಾಂಡ್ಯನಗ್ನಜಿತ್, ಕಾಶೀನರೇಶ್ವರ, ಗೋನರ್ಧ, ಮತ್ತು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಪುತ್ರನಾದ ದುರ್ಯೋಧನಾದಿಗಳೂ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ರಾಜರೂ ಕೃಷ್ಣನ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಜರಾಸಂಧನಿಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಂದರು.

ಈ ಪ್ರಚಂಡವಾದ ಸೇನಾ ಸಾಗರದೊಂದಿಗೆ ಬಲಿಷ್ಠನಾದ ಜರಾಸಂಧನು ಶೂರ ರಾಜ್ಯದ ಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ಮಥುರಾಪುರಿಗೆ ಬಲವಾದ ಮುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದ.

ಜರಾಸಂಧನು ಸಮಯ ಸಾಧಿಸಿ ತನ್ನ ಸೇನಾಪತಿಗಳಿಗೆ ಆಜ್ಞೆಮಾಡಿದ.

"ರಾಜರಾಜೇಶ್ವರರೇ ! ನೀವಿನ್ನು ವಿಲಂಬಮಾಡದೇ ಮಥರಾಪುರಿಯ ಮೇಲೆ ಏರಿ ಹೋಗಿರಿ. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು ಒಗೆಯುವ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಇರಿಸಿರಿ. ಗುದ್ದಲಿ ಸಲಕಿಗಳಿಂದ ಆ ಪಟ್ಟಣವನ್ನೆಲ್ಲ ನೆಲಸಮಮಾಡಿರಿ. ಇಂದಿನಿಂದಲೇ ಮಥುರೆಗೆ ಲಗ್ಗೆ ಇಡಿರಿ. ನಾನು ಆ ರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು ಹದನವಾದ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಕೊಂದು ಬರುವವರೆಗೆ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ನಾನು ಹೇಳಿದ ಸ್ಥಳವಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರ್ರಿ.

ಮದ್ರರಾಜ, ಕಲಿಂಗಾಧಿಪತಿ. ಚೇಕಿತಾನ, ಬಾಹ್ಲೀಕ ಕಾಶ್ಮೀರ ರಾಜನಾದ ಗೋನರ್ದ ಮೊದಲಾದ ರಾಜರು ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಮಥುರೆಯ ಮೇಲೆ ಏರಿ ಹೋಗಲಿ.

ಪುರದ ಕಾಲದ ವೇಣುದಾರಿ ವಿದರ್ಭಾಧಿಪತಿಯಾದ ಸೇವಕ, ಭೋಜೇಶ್ವರನಾದ ರುಕ್ಮಿ, ದಂತವಕ್ತ್ರ, ವಿಂದ, ಅನುವಿಂದ, ಭೂರಿಶ್ರವ, ವಿರಾಟ, ತ್ರಿಗರ್ತ ಬಾಣ ಮೊದಲಾದ ದುರ್ಗ ಯುದ್ಧಕುಶಲರಾದ ರಾಜರು ಮಥುರೆಯ ಉತ್ತರ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ದಾಳಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಿ.

ಉಲೂಕ, ಕೇತವ, ಏಕಲವ್ಯ, ಬೃಹಕ್ಷತ್ರ, ಜಯದ್ರಥ, ಶಲ್ಯ ಕೌರವ, ಸಾಂಕೃತಿ ಮೊದಲಾದವರು ಪೂರ್ವದ ನಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಸೇನಾ ವ್ಯೂಹವನ್ನು ರಚಿಸಿ ವೈರಿಪುರಿಗೆ ಲಗ್ಗೆ ಇಡಲಿ.

ರಾಜಾ ದರದ ಚೇದಿರಾಜ ಮತ್ತು ನಾನು ಮೂವರೂ ಕೂಡಿ ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇನ್ನು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರವೂ ವಿಳಂಬಮಾಡದೇ ನಾಕೂನಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಮಂತ್ರಿ ವಜ್ರಪಾತವಾದಂತೆ ವೈರಿಗಳಿಗೆ ಭೀತಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತ ಹೋರಾಡಿರಿ. ಗದೆಯುಳ್ಳವರು ಗದೆಗಳಿಂದಲೂ ಪರಿಘಗಳಿಂದಲೂ ಉಳಿದ ಆಯುಧವುಳ್ಳವರೂ ತಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿಯ ಅಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಇಂದೇ ಸಂಜೆಯುಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಈ ನಗರಿಯನ್ನು ನೆಲಸಮಮಾಡಿ ಬಿಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿ ತನ್ನ ಚತುರಂಗ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕ್ರುದ್ಧರಾದ ರಾಜ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ಮಾಗಧೇಶ್ವರನು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು.

ಆಗ ಯಾದವರಾದರೂ ಯುದ್ಧ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಏರಿಬರುತ್ತಲಿರುವ ರಾಜ ಸಂಘದವರ ಸೇನಾಸಾಗರವನ್ನು ಸಮರ್ಥ ರೀತಿಯಿಂದ ಎದುರಿಸಿದರು. ಯಾದವ ಮಾಗಧರಲ್ಲಿ ಘನ ಘೋರವಾದ ಕದನವು ಭೀಕರವಾಗಿ ನಡೆಯಿತು.

ಆಗ ಊರು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಬಂದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಅಸಂಖ್ಯರಾದ ವೈರಿ ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ಅಲ್ಪ ಸಂಖ್ಯರಾದ ಸೈನಿಕರು ಕಲಿತನದಿಂದ ಕಾದುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಕುಪಿತರಾಗಿ ರೊಚ್ಚಿಗೆದ್ದ ಮೊಸಳೆಯಂತೆ ವೈರಿಸೇನಾ ವ್ಯೂಹದಲ್ಲಿ ಸಾಗರ ಬಿದ್ದರು. ರಿಪುರಾಜರ ರುಂಡ ಮುಂಡಗಳಿಂದ ಚೆಂಡಾಡುತ್ತಲಿದ್ದ ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮೂಲರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಆಯುಧಗಳ ನೆನಪಾಯಿತು.

ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಆಕಾಶದಿಂದ ಒಂದು ಭಯಂಕರವಾದ ನೇಗಿಲ ಮತ್ತು ಒನಿಕೆಗಳು (ಹಲಮುಸಲ) ಇಳಿದು ಬಂದು ಬಲರಾಮನ ಕೈಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದವು. ಮತ್ತು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಶಾರ್ಙ್ಗಧನುಸ್ಸು ಮತ್ತು ಕೌಮೋದಕಿ ಎಂಬ ಗದೆ ಎರಡೂ ಬಂದು ಕೃಷ್ಣನ ಕರತಲವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದವು.

ಆಗ ಬಲರಾಮಕೃಷ್ಣ ಇಬ್ಬರೂ ವೈರಿಭಯಂಕರವಾದ ತಮ್ಮ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ವೈರಿ ಸಮೂಹವನ್ನು ಕಡಿದು ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂದು ಒಗೆಯ ಹತ್ತಿದರು.

ಬಲರಾಮನು ತನ್ನ ನೇಗಿಲದ ಆಯುಧದಿಂದ ಗುಂಪು ಗುಂಪಾಗಿ ರಥಗಳನ್ನೂ ಹಿಂಡು ಹಿಂಡಾಗಿ ಆನೆಗಳನ್ನೂ ತಂಡ ತಂಡವಾಗಿ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಕವರಿ ಎಳೆದು ಕೊಂಡು ಮೇಲೆ ಒನಕೆಯ ಆಯುಧದಿಂದ ಥಳಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆದರಿಂದ ರಥಗಳೆಲ್ಲ ಪುಡಿ ಪುಡಿಯಾಗಿ ರಥಿಕರು ರಾಜರೂ ನುಚ್ಚುನೂರಾಗಿ ಹೋಗಹತ್ತಿದರು. ಒಂದು ಹೊಡತಕ್ಕೆ ಹಿಂಡುಗಟ್ಟಲೆ ಆನೆ ಕುದುರೆಗಳು ಸಾಯ ಹತ್ತಿದವು.

ಬಲರಾಮನ ಯುದ್ಧಮಾಡುವ ಈ ಹೊಸ ಗತ್ತನ್ನು ಕಂಡು ರಾಜರೆಲ್ಲ ತಲ್ಲಣಿಸಿ ತತ್ತರಿಸಿ ರಣರಂಗದಿಂದ ಓಡಹತ್ತಿದರು.

ಆಗ ಜರಾಸಂಧನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಅವರಿಗೆ "ಎಲ, ಕ್ಷತ್ರಜಾತಿಯವರೇ ! ಧಿಕ್ಕಾರವಿರಲಿ ನಿಮ್ಮ ಈ ಕಾತರ ವೃತ್ತಿಗೆ. ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಸೋತು ಓಡಿ ಹೋದವರಿಗೆ ಭ್ರೂಣಹತ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಪಾಪಬರುವದೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ. ಥೂ ನ್ಯಕ್ಕಾರವಿರಲಿ ನಿಮ್ಮ ಕ್ಷಾತ್ರ ತೇಜಸ್ಸಿಗೆ. ನಿಮಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುವ ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಯುದ್ಧಮಾಡುವದನ್ನು ನೋಡಿಯಾದರೂ ನೋಡಿರಿ. ಈಗಲೇ ಈ ಇಬ್ಬರೂ ದನಕಾಯುವವರನ್ನು ಯಮನ ಮನೆಗೆ ಸಾಗಿಸುವೆನು," ಎಂದು ಆಯುಧಪಾಣಿಯಾಗಿ ಮುಂದೆ ಹೊರಟನು.

ಆಗ ಅವನ ತರ್ಜನೆ ಗರ್ಜನೆಗಳಿಂದ ನಾಚಿ ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಮತ್ತೆ ಮರಳಿ ಯಾದವರ ಮೇಲೆ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಮುಗಿಬಿದ್ದರು. ಹೊಸಹುರುಪಿನಿಂದ ಬಾಣಖಡ್ಗ ಪರಶುಗೆಗಳನ್ನು ಬೀಸುತ್ತ ಭಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಎಸೆಯುತ್ತ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಿದರು.

ಇತ್ತ ಯಾದವರಾದರೂ ಗರುಡಕೇತನವಾದ ರಥವನ್ನು ಆರೋಹಣಮಾಡಿದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ವಿಜಯದ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಉತ್ಸಾಹಿತರಾಗಿ ಕಲಿತನದಿಂದ ಹೋರಾಡುತ್ತ ಮಹಾಯುದ್ಧವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಅವರಲ್ಲಿ ಶಿನಿ, ಅನಾಧೃಷ್ಟಿ, ಬಭ್ರು, ವಿಪೃಥು, ಮತ್ತು ಆಹುಕ ಮೊದಲಾದ ಯಾದವ ವೀರರು ಬಲರಾಮನನ್ನು ಮುಂದೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸ್ವಯಂ ಜರಾಸಂಧನೇ ಚೇದಿರಾಜ ಶಲ್ಯ ಸಾಲ್ವರಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ದಾಳಿಮಾಡುತ್ತಲಿರುವ ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕಿಗೆ ಸಾಗಿ ಪ್ರತಿದಾಳಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಅವರನ್ನು ಕಂಡು ಶತದ್ಯುಮ್ನ ವಿದೂರಥ ಮೊದಲಾದ ವೀರ ಸೇನಾಪತಿಗಳು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ರುಕ್ಮಿ ಭೀಷ್ಮಕ ಮದ್ರೇಶ್ವರ ಆಹುಕ ಮೊದಲಾದ ವೈರಿ ವೀರರಿಂದ ಮುನ್ನಡೆಯಿಸಲ್ಪಡುವ ಪೂರ್ವ ಹಾಗು ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕಿನ ದಾಳಿಗಾರರ ಮೇಲೆ ಏರಿಹೋದರು.

ಸಾತ್ಯಕಿ. ಯುಯುಧಾನ, ಅಕ್ರೂರ, ಸತ್ರಾಜಿತ ಪ್ರಸೇನ, ಮೊದಲಾದವರು ವೇಣುದಾರಿಪ್ರಭೃತಿ ಜರಾಸಂಧನ ಸೇನಾಪತಿಗಳ ದಂಡಿನ ಮೇಲೆ ವೇಗದಿಂದಬಿದ್ದು ರಿಪುಕುಲವನ್ನು ತುಂಡರಿಸಹತ್ತಿದರು.

ಎರಡೂ ಪಕ್ಷದ ವೀರರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅಮೋಘವಾದ ಭೀಕರ ಶಕ್ತಿ ಪ್ರಾಸ ಯಷ್ಟಿ ಬಾಣ ಭಲ್ಲೆ ಖಡ್ಗ ಮುಂತಾದ ವಜ್ರಸಮಾನವಾದ ಅಸಂಖ್ಯ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಬೀಸಿ ಬಿಟ್ಟು ಎಸೆದು ಹೊಸೆದು ಹೋರಾಡಿದರು.

ರಾಜ ರಾಜರಿಗೂ ಮಂತ್ರಿ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೂ ಮಾವುತ ಮಾವುತರಿಗೂ ಸಾದಿ ಸಾದಿಗಳಿಗೂ ಕಾಲಾಳು ಕಾಲಾಳುಗಳಿಗೂ ತುಮುಲ ಸಂಗರವು ನಡೆಯಿತು.

ಅವರಲ್ಲಿ ರುಕ್ಮಿಗೂ ವಾಸುದೇವನಿಗೂ, ಭೀಷ್ಮಕನಿಗೂ ಆಹುಕನಿಗೂ, ಕ್ರಥನಿಗೂ ವಸುದೇವನಿಗೂ, ಕೈಶಿಕನಿಗೂ ಬಭ್ರುವಿಗೂ, ಗದನಿಗೂ ಚೇದಿ ರಾಜನಿಗೂ ದಂತವಕ್ತ್ರನಿಗೂ ಶಂಕುವಿಗೂ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ನಿಕರದ ಹೋರಾಟಹತ್ತಿ ಯುದ್ಧ ಇನ್ನಷ್ಟು ಭೀಕರವಾಯಿತು.

ಹೀಗೆಯೇ ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು ದಿನ ಈ ಮಹಾಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು. ಎರಡೂ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ರಕ್ತದ ಪ್ರವಾಹ ಹರಿದು ಸೈನಿಕರೆಲ್ಲ ರಕ್ತದ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದಿತು. ಅನೇಕರುಂಡ ದೇಹಗಳು ಸುತ್ತೆಲ್ಲ ರಾಶಿರಾಶಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ದವು. ಕತ್ತರಿಸಿ ಒಗೆದ ರುಂಡಗಳು ಚೆಂಡಿನಂತೆ ಕಾಲಲ್ಲಿ ಹೊರಳಾಡುತ್ತಲಿದ್ದವು.

ರುಕ್ಮಿಯು ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ಕೃಷ್ಣಸರ್ಪದಂತೆ ಕುಟಿಲವಾದ ಬೆಂಕಿಯ ಸಳಾಕೆ ಯಂತಿರುವ ಘೋರವಾದ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು. ಆದರೆ ಕೃಷ್ಣನು ಅವನು ರುಕ್ಮಿಣಿಯ ಸೋದರನೆಂದು ತಿಳಿದು ತನ್ನ ಕೌಶಲ್ಯದಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಪ್ಪಿಸಿಗೊಂಡನು. ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರೂ ಅವನನ್ನು ಕರುಣೆಯಿಂದ ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟನು.

ಅದರಂತೆ ಜರಾಸಂಧನಿಗೂ ಬಲರಾಮನಿಗೂ ಘನಘೋರವಾದ ಸಂಗ್ರಾಮ ವೆಸಗಿತು. ಇಬ್ಬರೂ ಎಲ್ಲ ವಿಧವಾದ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಪರಸ್ಪರ ಕೊಲ್ಲಲು ಹವಣಿಸಿದರು. ಅದರಿಂದ ಇಬ್ಬರ ಹತ್ತಿರವೂ ಇರುವ ಆಯುಧಗಳೆಲ್ಲ

ತೀರಿಹೋದವು. ಈಗ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ವೀರರು ಗದೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಗಿರಿ ಶಿಖರಗಳಂತೆ ಗದಾಯುದ್ಧಕ್ಕಿಳಿದರು.

ಬಲರಾಮ ಜರಾಸಂಧ ಇಬ್ಬರೂ ಗದಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಪ್ರತಿಮ ವೀರರು. ಗದಾವಿದ್ಯೆಯ ಪರಮಾಚಾರ್ಯರು ಎಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾಗಿದ್ದರು. ಉನ್ಮತ್ತ ದಿಗ್ಗಜಗಳಂತೆ ಕಾದುವ ಅವರ ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯವಾದ ಆ ಗದಾಯುದ್ಧವನ್ನು ಕಾಣಬೇಕೆಂದು ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಗಗನಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಗಂಧರ್ವರು ದೇವಮುನಿಗಳು ನೆರೆದರು.

ಮದ ಕೆರಳಿದ ವನಕರಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕೋರೆಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದಾಡುವಂತೆ ಗದೆಯಿಂದ ಹಣಾಹಣಿ ಹೋರಾಡುವ ಅವರ ಗದೆಗಳು ಒಂದನ್ನೊಂದು ತಾಕಿ ಸಂಘಟ್ಟಿಸಿದಾಗ ವಜ್ರ ಸಂಘರ್ಷವಾದಂತೆ ಮಿಂಚಿನ ಗೊಂಚಲಗಳೇ ಚಿಮ್ಮು ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಬಲರಾಮನು ತನ್ನ ಭೀಮಗದೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಜರಾಸಂಧನ ಕಾಲಿಗೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಿದಾಗ ವಜ್ರದಿಂದ ಗಿರಿ ಬಿರಿಯುವಂತೆ ಸಪ್ಪಳವಾಯಿತು. ಅದರಂತೆ ಜರಾಸಂಧನು ಗದೆಯಿಂದ ರಾಮನನ್ನು ಹೊಡೆದಾಗ ವಿಂಧ್ಯಾಚಲದಂತೆ ಅವನಾದರೂ ಅಚಲನಾಗಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದನು. ಹೀಗೆ ಮಂಡಲಾಕಾರವಾಗಿ ಎಡದಿಂದ ಬಲಕ್ಕೂ ಬಲದಿಂದ ಎಡಕ್ಕೂ ತಿರುಗುತ್ತ ಅವರು ತಿರು ತಿರುಗಿ ಕಾದಾಡಿದರು. ಬಹಳ ಆಯಾಸವಾದಾಗ ತುಸು ವಿಶ್ರಮಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಸಮಾನವೀರ್ಯ ವಿಕ್ರಮ ಚಾತುರ್ಯವುಳ್ಳ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಸೋಲದೇ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಹಳಹೊತ್ತು ಹೋರಾಡಿದರು. ಕೊನೆಗೆ ಜರಾಸಂಧನಿಗೆ ಗದಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಪ್ರತಿಮ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ವಿಶೇಷ ಶಕ್ತಿಉಂಟೆಂದು ತಿಳಿದು ಬಲರಾಮನು ಗದೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಅಮೋಘ ಆಯುಧವಾದ ಮುಸಲಾಯುಧವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು.

ಕೋಪಾಟೋಪದಿಂದ ಪರಿಸ್ಫುರಿಸುವ ರಾಮನು ಕಾಲಾಂತಕನಂತೆ ಕೈಯಲ್ಲಿ ನೇಗಿಲವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ನಿಂತದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅಶರೀರ ವಾಣಿಯಾಯಿತು.

“ಬಲರಾಮ! ನೀನು ಇವನನ್ನು ವಧಿಸತಕ್ಕವನಲ್ಲ. ಇವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲತಕ್ಕವನು ಬೇರೆಯಿರುವನು. ಅವನಾರೆನ್ನುವದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಈಗ ವಿರಮಿಸು. ಜರಾಸಂಧನು ಬೇಗನೆ ಮರಣವನ್ನು ಹೊಂದಲಿರುವನು.”

ಆಕಾಶವಾಣಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಜರಾಸಂಧನು ಖಿನ್ನನಾಗಿ ವಿಷಣ್ಣನಾಗಿ ಸಣ್ಣ ಮೋರೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಿಂತನು. ಅವನ ದೈನ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಬಲರಾಮನಾದರೂ ಮುಂದೆ ಅವನ ಮೇಲೆ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಎತ್ತಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಹಾರವನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಯುದ್ಧದಿಂದ ಉಪರತರಾಗಿ ರಣರಂಗದಿಂದ ಹಿಂದೆ ಸರಿದರು.

ಹೀಗೆ ಬಹುದಿನಗಳಿಂದ ನಡೆದ ಯುದ್ಧವು ಜರಾಸಂಧನು ಖಿನ್ನನಾಗಿ ಸೋತು ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಬಳಿಕ ನಿಂತಂತಾಯಿತು. ಆಗ ಸೂರ್ಯನು ಅಸ್ತಹೊಂದಲು ಇತರ ರಾಜರಾದರೂ ಯುದ್ಧೋದ್ಯಮದಿಂದ ಉಪರತರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸೈನಿಕರನ್ನೆಲ್ಲ ರಣಾಂಗಣದಿಂದ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕರೆಯಿಸಿಗೊಂಡರು. ಜರಾಸಂಧನು ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಖಿನ್ನಮುಖಮುದ್ರೆಯಿಂದ ಮರಳಿದನು. ಉಳಿದ ರಾಜರು ತಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದರು. ಕೇಶವನಿಂದ ರಕ್ಷಿತರಾದ ಯಾದವರು ವಿಜಯೋತ್ಸಾಹದಿಂದ ಜಯಘೋಷ ಮಾಡುತ್ತ ಉಬ್ಬಿನಿಂದ ಮಥುರಾಪುರಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು.

ಆದರೂ ಯಾದವ ವೀರರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಗಧರಾಜನು ಮಹಾಬಲಿಷ್ಠನಿದ್ದುದರಿಂದ ಒಮ್ಮೆ ಪರಾಜಯ ಹೊಂದಿ ನಂತರ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲಾರನೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಅನಿಸಿತ್ತು.

ಎಣಿಕೆ ಸುಳ್ಳಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮುಂದೆ ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಆ ಮಗಧ ರಾಜನು ಇಪ್ಪತ್ತು ಅಕ್ಷೌಹಿಣೀ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಯಾದವರ ಮೇಲೆ ಏರಿ ಬಂದನು.

ಕೃಷ್ಣನ ಸಮರ್ಥವಾದ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಅಕುತೋಭಯರಾದ ಯಾದವರು ಇಮ್ಮಡಿಸಿದ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಅವನ ಪ್ರಬಲವಾದ ಪ್ರಚಂಡದಾಳಿಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದರು. ಎರಡೂ ಸೈನಿಕರ ನಡುವೆ ಘನ ಘೋರವಾದ ಕದನ ನಡೆಯಿತು. ಹೆಣಗಳ ಬಣವೆ ಒಟ್ಟಿದರು. ರಕ್ತದ ಕಾಲುವೆ ಹರಿಸಿದರು. ರುಂಡಗಳ ಒಂಡು ಕಟ್ಟಿದರು. ಸಾವಿನೊಡನೆ ಸೆಣೆಸ್ಯಾಡಿದರು. ಕೊನೆಗೆ ಕೇಶವನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಅಸಹ್ಯವೀರ್ಯರಾದ ಯದುಪುಂಗವರು ವೀರಾವೇಶದಿಂದ ಮೃತ್ಯುದೂತರಂತಿದ್ದ ಮಗಧೇಶ್ವರನ ಸೈನಿಕರ ಮೇಲೆ ಮುಗಿಬಿದ್ದು ಹೋರಾಡಿ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಿದರು.

ಹೀಗೆ ಛಲವಂಕನಾದ ಜರಾಸಂಧನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕೂಡಿಸಿಗೊಂಡು ಕೃಷ್ಣಗುಪ್ತರಾದ ಯಾದವರ ಮೇಲೆ ಏರಿ ಬಂದನು. ಅಷ್ಟು ಸಲವೂ ವೀರವರೇಣ್ಯರಾದ ಯಾದವರು ತಮ್ಮ ಸಿಂಹಸತ್ವ ಪ್ರಚುರ ಶಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಓಡಿಸಿದರು.

ಹೀಗೆ ಹದಿನೇಳು ಸಲ ಮಾಗಧನು ಯದುವೀರರೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡಿದನು. ಆದರೆ ಒಮ್ಮೆಯೂ ಅವನಿಗೆ ಯಾದವರನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವುದಾಗಲಿಲ್ಲ. ಯಾದವರಿಗಾದರೂ ಹದಿನೆಂಟು ಸಲ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿದರೂ ಜರಾಸಂಧನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಂತೂ ಅವರು ಸೋಲಲಿಲ್ಲ ಇವನು ಸಾಯಲಿಲ್ಲ. ಬಿಡುವಿಲ್ಲದೆ ಇಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಅವಿಶ್ರಾಂತ ಹೋರಾಟಗಳು ನಡೆದೇ ಇದ್ದವು.

ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ಹದಿನೆಂಟನೆಯ ಸಲವಂತೂ ಅವನು ಹೊಸರಕ್ತದ ರಥಿಕರಿಂದಲೂ, ಬಿಸಿರಕ್ತದ ಪದಾತಿಗಳಿಂದಲೂ, ತರುಣರಾದ ಸಾದಿಗಳಿಂದಲೂ, ಮದ್ದಾನೆಗಳ ದಂಡಿನಿಂದಲೂ ಒಡಗೂಡಿಕೊಂಡು ಜಿದ್ದಿಗೆ ಬಿದ್ದವರಂತೆ ಹೊಸ ಹುರುಪಿನಿಂದ ಯದುವೃಂದದ ಮೇಲೆ ಜೋರಿನಿಂದ ಏರಿ ಬಂದನು.

ಯಾದವರು ಎಷ್ಟೇ ವೀರ ಶೂರರಾದರೂ ಸಿಂಹಸತ್ವರಾದರೂ ತೆರವಿಲ್ಲದೆ ನಡೆದ ನಿರಂತರ ಹೋರಾಟಗಳಿಂದ ಹಣ್ಣಾಗಿದ್ದರು. ಸತ್ವ ಸುಣ್ಣಾಗಿದ್ದರು. ಸವೆದು ಸಣ್ಣಾಗಿದ್ದರು. ಹಿಂದಿನ ಹೋರಾಟದಿಂದ ಹೈರಾಣಾದ ಅವರು ತುಸು ಉಸಿರಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಜರಾಸಂಧನು ಮತ್ತೆ ಅಪರಂಪಾರವಾದ ಸೈನಿಕರ ತಂಡ ದಂಡುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಥುರೆಯ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದು ಸಂಗ್ರಾಮ ಕಾಳಿಯನ್ನು ಊದಿದನು. ಅವನ ಸಮರ ಭೇರಿಯನ್ನು ಕೇಳಿಯೇ ಯಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಭಯಭ್ರಾಂತರಾದರು. ಮುಂದೇನು ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವದು ತಿಳಿಯದೇ ಗುಪ್ತ ಸಭೆ ಕರೆದು ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆಯನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿದರು.

ಆಗ ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಯ ನೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತನೆಂದು ಖ್ಯಾತಿಪಡೆದ ವಿಕದ್ರು ಎಂಬ ಯಾದವನು ಮಾತನಾಡಿದನು.

“ಕೃಷ್ಣ ! ನಾನು ತಿಳಿದ ಕೆಲವು ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಡುವೆನು. ನಿಮಗೆ ಸರಿಕಂಡರೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಈ ನಿಮ್ಮ ಕುಲವು ಹೇಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತೆನ್ನುವದನ್ನು ಈಗ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕ ಸಂದರ್ಭವು ಬಂದಿದ್ದರಿಂದ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳಿರಿ.

‘ ಯದುವಂಶದ ಮತ್ತೊಂದು ಮೂಲ ’

ಹಿಂದೆ ಮನು ಮಹರ್ಷಿಯ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಇಕ್ಷ್ವಾಕುಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಇಂದ್ರನಂತೆ ವರ್ಚಸ್ವಿಯಾದ ಹರ್ಯಶ್ವನೆಂಬ ಓರ್ವ ಮಗನಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಇಂದ್ರಾಣಿಯಂತೆ ಸುಂದರಿಯಾದ ಮಧುಮತಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಒಬ್ಬ ಹೆಂಡತಿಯಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಮಧು ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ದಾನವರಾಜನ ಮಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಅವಳ ರೂಪವು ಅಪರೂಪ ಗುಣ ಅವಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿದ್ದಿತು. ಅವಳು ಗಂಧರ್ವಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ದುರ್ಲಭವಾದ ತನ್ನ ಅನಿಂದ್ಯಸೌಂದರ್ಯ, ನವತಾರುಣ್ಯ, ಲಲಿತ

ಲಾವಣ್ಯ ಮಾತ್ರ ಸೌಗುಣ್ಯ, ಸೌಜನ್ಯ, ಸೌಶೀಲ್ಯಗಳಿಂದ ದೈತ್ಯ ಪುತ್ರಿಯಾದರೂ ಇಕ್ಷ್ವಾಕುಕುವರನಾದ ಹರ್ಯಶ್ವನ ಮನವನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದು ಅವನನ್ನೇ ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದಳು. ಮುಗಿಲು ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಮಿನುಗುವ ರೋಹಿಣೀನಕ್ಷತ್ರದಂತೆ ಕಾಂತಿಕಮನೀಯಳೂ ಶೀಲಸ್ಪೃಹಣೀಯಳೂ ಆದ ಆ ಮಧುಮತಿಯೊಂದಿಗೆ ರಸಿಕ ತರುಣನಾದ ಹರ್ಯಶ್ವನು ತನ್ನ ಹರೆಯದ ಹೊಂಗನಸುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ರಾಜ್ಯಸಿರಿಯ ರಾಗಾನುರಾಗ ರಸಾನುಭೋಗಗಳಿಂದ ರಂಗು ತುಂಬುತ್ತಲಿದ್ದನು.

ಹೀಗೆ ಆ ನವದಂಪತಿಗಳು ಸಂಸಾರಸಾಗರದ ಸುಖದ್ವೀಪಗಳಗುಂಟ ತಮ್ಮ ಸ್ವಪ್ನನೌಕೆಯನ್ನು ತೇಲಿಸಿಬಿಟ್ಟು ನಕ್ಷತ್ರಗಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ನಡೆದಿರುವಾಗ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಅವರ ಜೀವನ ಹೋಡಿಯು ಗಂಡಾಂತರದ ಬಂಡೆಗೆ ಬಡಿಯಿತು. ಅವರ ಕನಸಿನ ಕನ್ನಡಿ ಒಡೆಯಿತು. ಹರ್ಯಶ್ವನ ಹಿರಿಯಣ್ಣನು ದಾಯಾದದ್ವೇಷದಿಂದ ಸುಸ್ವಭಾವಿ ಮಹಾಪ್ರಭಾವಿಯಾದ ಆ ಹರ್ಯಶ್ವನನ್ನು ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆಹಾಕಿ ರಾಜ್ಯದಿಂದಲೂ ಹೊರಗಟ್ಟಿದನು. ಆಗ ಹರ್ಯಶ್ವನು ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಹೆಂಡತಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರಿಯವಾದ ಪರಿಮಿತ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ದೇಶಕೋಶ ಮನೆಮಾರು ರಾಜ್ಯ ಐಸಿರಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಸುಂದರವಾದ ಹಾಗೂ ಸುರಕ್ಷಿತವಾದ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮನೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇರಹತ್ತಿದನು. ದೈವವಿಟ್ಟಂತೆ ತೃಪ್ತರಾಗಿ ಇರುವದು ಮಾನವರ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದ ಅವನು ಆ ವನಾಂತಕಾಂತಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಶಾಂತ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ತನ್ನ ಪತಿವ್ರತೆಯೂ ಪತಿಪ್ರಾಣಳೂ ಆದ ಕಾಂತೆ ಮಧುಮತಿಯೊಂದಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಆನಂದದಿಂದ ಇದ್ದನು.

ಆದರೆ ರಾಜಕುಮಾರನಾಗಿ, ಅರಮನೆಯ ಅರಸನ ಅಂಗೈ ಅರಗಿಣಿಯಾಗಿ, ಪ್ರಜೆಗಳ ಹೃದಯದ ಸಿರಿಮಣಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದ ತನ್ನ ಪತಿಯು ಕಾಡುಬೇಡರಂತೆ ಅಡವಿಪಾಲಾಗಿ ವನವಾಸ ಅನುಭವಿಸುವದನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನ ಗುಣವತಿ ಭಾರ್ಯೆಯಾದ ಮಧುಮತಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಬಹಳ ದುಃಖವಾಯಿತು.

ಆಗ ಅವಳು ಒಂದು ದಿನ ತನ್ನ ಪತಿಗೆ ವಿನಯದಿಂದ "ನಾಥ ! ರಾಜಕುಮಾರರಾದ ತಾವು ವನೇಚರರಂತೆ ಹೀಗೆ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿರುವದನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಕೆಡುಕೆನಿಸಿದೆ. ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳಾದ ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣಂದಿರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿದರೆ ಹಾಕಲಿ. ಆದರೆ ತಾವು ನಮ್ಮ ತವರು ಮನೆಯಾದ ಮಧು ರಾಜನ ಮನೆಗೆ ಬಂದರೆ ಅವರು ಆನಂದದಿಂದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಸತ್ಕಾರ ಮಾಡುವರು. ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯ ರಾಜ್ಯದ ಆಸೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಿ. ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗೋಣ.

ಬನ್ನಿರಿ. ನಮ್ಮ ತಂದೆಗೆ ನೀವು ಬಹಳೇ ಬೇಕಾದವರಿದ್ದು ನಮ್ಮ ತಾಯಿಗಂತೂ ನೀವೆಂದರೆ ಬಹಿಶ್ಚರ ಪ್ರಾಣ. ನನ್ನ ಸೋದರನಾದ ಲವಣಾಸುರನು ನನಗಾಗಿ ಜೀವಕೊಡಲಿಕ್ಕೂ ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡಲಾರ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಂಡರಂತೂ ಅವನಿಗೆ ಇನ್ನಿಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲದ ಹಿಗ್ಗು. ಇಂಥ ಸ್ನೇಹಶೀಲರಾದ ಬಂಧು ಮಿತ್ರರಿರುವಲ್ಲಿ ನಾವು ಹೋಗುವ.

ಅಲ್ಲಿ ದೇವೇಂದ್ರನ ನಂದನವನದಂತೆ ನಾನಾ ವೃಕ್ಷ ವೃಂದದಿಂದ ಸುಂದರವಾದ ಕುಸುಮ ಗಂಧದಿಂದ ಬಂಧುರವಾದ, ಮಧುವನ ಎಂಬ ರಮಣೀಯವಾದ ಉಪವನವುಂಟು. ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನಂದನದಲ್ಲಿ ದೇವದಂಪತಿಗಳು ವಿಹರಿಸುವಂತೆ ಯಾವದೇ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲದೆ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಆನಂದದಿಂದ ವಿಹಾರಮಾಡುವ. ಸ್ವಚ್ಛಂದದಿಂದ ವಿನೋದಗೈಯುವ. ಚಕ್ಕಂದದಿಂದ ಜೀವನ ನಡೆಸುವ. ಮದೋನ್ಮತ್ತರಾದ ಮತ್ತು ನಮ್ಮನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುವ ಆ ನಿಮ್ಮ ದುರಭಿಮಾನಿಯಾದ ಅಣ್ಣನನ್ನೂ ಆ ಹಂಗಿನ ಅರಮನೆ, ದೊರಕದ ಸಿರಿಮನೆಗಳನ್ನೂ ಮರೆತುಬಿಡಿರಿ. ಸಾಕಿನ್ನು ಸೂತ ದೂತರಂತೆ ಪರಾಧೀನವಾದ ಈ ಬಾಳು, ಭಯಭ್ರಾಂತಿಗೀಡಾದ ಈ ಬದುಕಿನ ಗೋಳು. ಇಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ನಮ್ಮ ತವರಿಗೆ ಹೋಗೋಣ ಬನ್ನಿರಿ" ಎಂದು ವಿಜ್ಞಾಪನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು.

ಸೋದರ ಪ್ರೇಮಿಯಾದ ಹರ್ಯಶ್ವನಿಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಶಕ್ತಿಯಿದ್ದರೂ ಅಣ್ಣನ ಮೇಲೆ ಏರಿಹೋಗಿ ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಇಚ್ಛೆ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ವನದಲ್ಲಿ ಕಾಡು ಕಿರಾತರಂತೆ ಕೀಳ ಬಾಳನ್ನು ನಡೆಯಿಸುವ ಮನಸ್ಸೂ ಇದ್ದಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಇವೆರಡರಿಂದ ಪಾರಾಗಬಹುದಾದ ಮಧ್ಯಮ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅದೂ ಸುಖದ ಹಾಗೂ ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸಿದ ಮಧುಮತಿಯ ಮಾತುಗಳು ಅವನಿಗೆ ತಕ್ಷಣ ಹಿಡಿಸಿದವು. ಇದರಿಂದ ಕಾಮುಕ ಸ್ವಭಾವದವನಾದ ಅವನಿಗೆ ಅಣ್ಣನಿದಿರ ವಿರೋಧ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳದೇ ಮಧುಮತಿಯೊಡನೆ ಮಧುಚಂದ್ರ ವಿಹಾರವನ್ನು ನಿರಂತರವೂ ಕೈಕೊಂಡು ಅವಳ ಪ್ರಣಯಾಮೃತದ ಸವಿಯನ್ನುಣ್ಣಲು ಉತ್ತಮ ಅವಕಾಶ ದೊರೆತಂತಾಗಿತ್ತು.

ಅವನು ಅವರಂತೆ ತನ್ನ ರತಿಯಾದ ಮಧುಮತಿಯೊಡನೆ ಮಾವನಾದ ಮಧುದಾನವನ ಮನೆಗೆ ಬಂದನು. ಅಳಿಯನನ್ನು ಕಂಡ ಆ ದಾನವೇಂದ್ರನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಹರ್ಷವಾಗಿ ಆದರದಿಂದ ಸ್ವಾಗತವಿತ್ತು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡನು. "ತನಗೂ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೂ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಹಾಕಿ ಸುಖವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಸಾಕು" ಎಂದು ಕೊಂಡು ಹೋದ ಹರ್ಯಶ್ವನಿಗೆ ಆ ಮಾವನಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯ ಕಾದಿತ್ತು.

ಪುತ್ರೀಪಕ್ಷಪಾತಿಯಾದ ಆ ದಾನವೇಶ್ವರನು ತನ್ನ ಅಳಿಯನು ರಾಜ್ಯ ಭ್ರಷ್ಟನಾದುದನ್ನು ಕಂಡು ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯವನ್ನೇ ಒಪ್ಪಿಸಿಬಿಟ್ಟನು.

"ವತ್ಸ ಹರ್ಯಶ್ವ! ನಿನ್ನನ್ನು ಕಂಡು ನನಗೆ ಬಹಳೇ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಈ ಮಧುವನ ಒಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನನ್ನ ಸಮಗ್ರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನೇ ನಿನಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನೀನೇ ರಾಜನಾಗು. ಸಮಗ್ರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನೇ ನಿನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ನೀನೇ ಮಹಾರಾಜನಾಗಿ ಸಮುದ್ರ ಸೀಮೆಯುಳ್ಳ ಸಮೃದ್ಧಗೋಧನವುಳ್ಳ ಈ ವಿಶಾಲ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಆಳು. ನನ್ನ ಮಗನಾದ ಲವಣನು ನಿನಗೆ ಸಹಾಯಕನಾಗಿರುವನು. ಯುದ್ಧ ವೈರಿನಿಗ್ರಹಾದಿ ಕಾರ್ಯಗಳ ಭಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಅವನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿಬಿಡು. ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಆಳುವದರಲ್ಲಿ ಕುಶಲನಾದ ಇಕ್ಷ್ವಾಕುವಿನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ನೀನು ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳಹತ್ತಿದೆಯೆಂದರೆ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಕೆಟ್ಟ ಕಾಡಾದ ಈ ದುರ್ಗಮ ಅರಣ್ಯಗಳೆಲ್ಲ ಉತ್ತಮ ನಾಡಾಗಿ ಪುರಗ್ರಾಮಗಳು ಬೆಳೆದು ಆನರ್ತ ಎಂಬ ಹೊಸರಾಷ್ಟ್ರವೇ ತಲೆಯೆತ್ತಬಹುದು. ಸಮುದ್ರ ಪರ್ಯಂತದ ಈ ವಿಶಾಲ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಭೂಮಿಯಾದರೂ ಒಳ್ಳೇ ಸುಪೀಕವಾಗಿ ಉತ್ತಮ ಹವೆಯಿಂದ ಇದು ಮುಂದೆ ರಾಜಮಹಾರಾಜರ ವಾಸಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೇ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಸ್ಥಳವೆನಿಸುವದು.

ನಿನ್ನ ವಂಶವು ಮುಂದೆ ಯಯಾತಿವಂಶದಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗಲಿದ್ದು ಆಗ ಸೂರ್ಯವಂಶವು ಚಂದ್ರವಂಶದ ಒಂದು ಶಾಖೆಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವದು.

ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ನನ್ನ ಎಲ್ಲ ಐಶ್ವರ್ಯ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ನಿನಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಲವಣಸಾಗರಕ್ಕೆ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೊರಡುವೆನು. ನನ್ನ ಮಗ ಲವಣನೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ನೀನು ನಿನ್ನ ವಂಶಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಈ ದೇಶವನ್ನು ಸುಖದಿಂದ ಆಳು" ಎಂದು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಹೇಳಿ ಅಳಿಯನಿಗೆ ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿ ಆದೈತ್ಯ ರಾಜನು ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಹೋದನು.

ಅವನು ಹೋದ ಬಳಿಕ ಹರ್ಯಶ್ವನು ಉತ್ತುಂಗವಾದ ಒಂದು ಪರ್ವತದ ಶೃಂಗಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯವಾದ ನಗರವೊಂದನ್ನು ತನಗೆ ಇರಲು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಆನರ್ತ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪಟ್ಟಣಗಳು ತಲೆಯೆತ್ತಿ ವ್ಯಾಪಾರೋದ್ಯೋಗಗಳು ಬೆಳೆದವು. ಅದು ಸಮುದ್ರ ದಂಡೆಗಿರುವದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ನೀರಿನ ಸೌಕರ್ಯವಿತ್ತು. ಭೂಮಿಯೂ ಫಲವತ್ತುದೇಶವಾದುದರಿಂದ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಧಾನ್ಯಗಳು ಬೆಳೆದು ಅದು ಒಳ್ಳೇ ಸಂಪನ್ನರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ತನ್ನ ಕುಲಪರಂಪರಾ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಎಲ್ಲ ಸ್ಥಾನ ಮಾನ ಸಿರಿ ಸಂಪದಗಳನ್ನುಹೊಂದಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಆಚಾರವಿಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಯಥಾಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ನಡೆಯಿಸುತ್ತ ಹರ್ಯಶ್ವ

ಮಹಾರಾಜನು ತನ್ನ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಆಳಿದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳಾದರೂ ಒಳ್ಳೇ ನೀತಿಸಂಪನ್ನರೂ ಧರ್ಮ ಕರ್ಮಧೌರೇಯರೂ ಆಗಿ ಶಾಂತಿ ಸುಖ ಸಮಾಧಾನಗಳಿಂದ ನಲಿದು ನಿಶ್ಚಿಂತರಾಗಿ ವಾಸಮಾಡಿದ್ದರು.

ಮಹಾರಾಣಿಯಾದ ಮಧುಮತಿಯಲ್ಲಿ ಹರ್ಯಶ್ವ ಮಹೀಪತಿಗೆ ಯದು ಎಂಬ ಗಂಡಸು ಮಗನು ಜನಿಸಿದನು. ಅವರ ಪೂರ್ವ ಪುರುಷನಾದ ಪೂರುಮಹಾರಾಜ ನಂತೆ ಯದುರಾಜನಾದರೂ ಎಲ್ಲ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತನಾಗಿ ವೈರಿ ಭಯಂಕರನಾಗಿ ಬೆಳೆದನು. ಯದುವು ಹರ್ಯಶ್ವನಿಗೆ ಒಬ್ಬನೇ ಮಗನಾದರೂ ಒಳ್ಳೆ ಸಚ್ಛೀಲನಾಗಿ ಎಲ್ಲ ರಾಜಲಕ್ಷಣ ಸಂಪನ್ನನಾಗಿದ್ದನು. ಹರ್ಯಶ್ವನು ಹತ್ತು ಸಾವಿರವರುಷ ಧರ್ಮದಿಂದ ರಾಜ್ಯವಾಳಿ ಧರ್ಮವೀರ ಧರಣೀಪತಿ ಎಂದು ಕೀರ್ತಿ ವಂತನಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗವಾಸಿಯಾದನು.

ತಂದೆಯ ಅನಂತರ ಯದುರಾಜನು ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿ ಅಭಿಷೇಕಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು ಸೂರ್ಯನಂತೆ ವರ್ಚಸ್ವಿಯೂ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಶಾಂತ ಸುಂದರನೂ ಆದ ಆ ಯದುರಾಜನು ಬಹಳ ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಿಂದ ರಾಜ್ಯವಾಳಿ ಪ್ರಜೆಗಳ ಮೆಚ್ಚಿಕೆ, ಪರಿವಾರದವರ ನೆಚ್ಚಿಕೆಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿದನು.

ಒಂದು ದಿನ ಅವನು ಗುಣವತಿಯರೂ ಶೀಲವತಿಯರೂ ಆದ ತನ್ನ ಸತಿಯ ರೊಂದಿಗೆ ಒಡಗೂಡಿ ಜಲ ವಿಹಾರಕ್ಕೆಂದು ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದನು. ಅಲ್ಲಿಯ ಸಮುದ್ರ ತರಂಗ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಿಗಳೊಡನೆ ಚಂದ್ರನು ಆಗಸದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುವಂತೆ ಪ್ರೇಯಸಿಯರ ಜೊತೆಗೆ ವಾರಿವಿಹಾರ ಗೈದನು.

ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆ ಜಲಧಿಜಲದಲ್ಲಿ ಈಸು ಈಸಬೇಕೆಂದು ನೀರಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಮಹಾರಾಜನನ್ನು ಧೂಮ್ರವರ್ಣದ ಒಂದು ಸರ್ಪವು ಬಂದು ಹಿಡಿದು ಜಲಗರ್ಭದ ದಲ್ಲಿರುವ ನಾಗಪುರಕ್ಕೆ ಎಳೆದೊಯ್ದಿತು.

ಆ ಸರ್ಪಪುರಿಯಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲ ಮನೆಗಳ ಬಾಗಿಲು ಕಂಬಗಳೆಲ್ಲ ರತ್ನದವಿದ್ದು ಮುತ್ತಿನ ಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಅವುಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಶೋಭೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ರಾಶಿರಾಶಿ ಯಾಗಿ ಬಿದ್ದ ಬೆಳ್ಳಗಿನ ಶಂಖ ರತ್ನ ಮುತ್ತು ಹವಳಗಳಿಂದಲೂ, ಫಲ ಪುಷ್ಪಪಲ್ಲವ ಳಿಂದ ಮನೋಹರವಾದ ಗಿಡಗಳಿಂದಲೂ, ಸಮುದ್ರವಾಸಿಗಳಾದ ಅನೇಕ ಹಾವಿನ ಕುಲದ ಹಿರಿಯರಿಂದಲೂ, ಅದು ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿತ್ತು. ಚಂದ್ರನಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ ಬಂಗಾರ ಬಣ್ಣದ ಸ್ವಸ್ತಿಕದಿಂದ ಆ ನಾಗನಗರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಶೋಭೆ ಬಂದಿತ್ತು.

ಅದು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಮೋಡದ ಮನೆಯಂತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಅಸಂಖ್ಯರಾದ ನಾಗ

ಕನ್ನಿಕೆಯರು ಮಿಂಚುಗಳಂತೆ ಅತ್ತಿತ್ತ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿಯೇ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಒಂದು ಉತ್ತಮವಾದ ರತ್ನ ಪೀಠವನ್ನು ಯದು ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಕೊಟ್ಟರು. ಆ ಆಸನದ ಮೇಲೆ ಕಮಲದ ಪಕಳೆಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಅರಳಿಸಿ ಹಾಸಿದ್ದರು.

ಯದುರಾಜನು ಆ ಆಸನದಮೇಲೆ ಕುಳಿತ ಬಳಿಕ ಅಲ್ಲಿಯ ನಾಗೇಶ್ವರನು ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು ನುಡಿದನು. "ರಾಜನ್! ನಿನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ಹರ್ಯಶ್ವ ಮಹಾ ರಾಜನು ನಿನ್ನಂಥ ತೇಜಃಪುಂಜನಾದ ಮಗನನ್ನು ಹಡೆದು ವಂಶವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಸ್ವರ್ಗವಾಸಿಯಾದನು. ಈ ವಂಶ ಮುಂದೆ ನಿನ್ನ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗು ವದು. ಈ ಯದುವಂಶವೆಂದರೆ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ರಾಜ ರತ್ನಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ದೊಡ್ಡದಾದ ಒಂದು ಗಣಿಯೇ ಇದ್ದಂತೆ. ಮುಂದೆ ಈ ಮಹಾವಂಶದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ದೇವತೆಗಳೂ ಋಷಿಗಳೂ ಉರಗಗಳೂ ಮನುಷ್ಯರಾಗಿ ಜನಿಸಲಿರುವರು.

ಆ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಮಹಾರಾಜ! ಯೌವನಾಶ್ವನ ತಂಗಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿನ ಸ್ಸುರದ್ರೂಪಿಣಿಯರಾದ ಪಂಚಕನ್ನೆಯರನ್ನು ನಿನಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಗುಣಶೀಲ ಸೌಂದರ್ಯಗಳಿಂದ ಒಡಗೂಡಿದ ಈ ನಾಗಕನ್ನಿಕೆಯ ರನ್ನು ನೀನು ವೈವಾಹಿಕ ವಿಧಿಯಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸು. ಮುಂದೆ ನಿನ್ನ ವಂಶವು ಭೌಮ ಕುಕುರ ಭೋಜ ಅಂಧಕ, ಯಾದವ ದಾಶಾರ್ಹ ಮತ್ತು ವೃಷ್ಣಿ ಎಂದು ಏಳು ಶಾಖೆ ಗಳಿಂದ ಹಬ್ಬಿಸಲ್ಲುವದು" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಧೂಮ್ರವರ್ಣದ ನಾಗರಾಜನು ತನ್ನ ಐದು ಕನ್ನೆಯರನ್ನು ಸಂಕಲ್ಪ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾದ ರೀತಿಯಿಂದ ಇಂದ್ರ ಸಮಾನನಾದ ಆ ಯದುರಾಜನಿಗೆ ಧಾರೆಯೆರೆದುಕೊಟ್ಟನು. ಮತ್ತು ತನ್ನ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೇಳುವಂತೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ "ರಾಜ! ನನ್ನ ಈ ಐದು ಕನ್ನಿಕೆಯರಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ತಂದೆಯ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನೂ ತಾಯಿಯ ಸದ್ಗುಣವನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಐವರು ಸತ್ಪುತ್ರರು ಜನಿಸಲಿರುವರು. ಮುಂದೆ ನಿನ್ನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರೆಲ್ಲರೂ ಕಾಮ ರೂಪ-ಮನ ಬಂದ ರೂಪವನ್ನು ಧಾರಣಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿವುಳ್ಳವರಾಗುವರು. ಮತ್ತು ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಜಲಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಸಂಚಾರಮಾಡಲು ಸಾಮರ್ಥ್ಯಬರು ವದು" ಎಂದು ಹೇಳಿ ವರಪ್ರದಾನ ಮಾಡಿದನು.

ಹೀಗೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ ಯದುರಾಜನು ಮೇಲೆ ಏಳುವಾಗ ಐದು ಜನ ಹೆಂಡಂದಿರನ್ನೂ ವರವನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಂಡೇ ಎದ್ದುಬಂದನು. ಪಂಚ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ನಡುವೆ ನಿಂತ ನಿಶಾನಾಥನಂತೆ ಐದು ನಾಗಕನ್ನೆಯರಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಬಂದ,ಲಗ್ನದ ಗಂಧಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ತಮ್ಮ ಪತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಅವನ ಪೂರ್ವ ಪತ್ನಿಯರು ತಾವೂ ನಾಗಿಣಿಯರಂತೆ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಕಿಡಿಕಾರಿ ಫೂತ್ಕರಿಸಹತ್ತಿದರು. ಆಗ ಮಹಾ

ರಾಜನು ಶಾಂತಸ್ವರದಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಹೇಳಿ ಸಂತೈಸಿ ಎಲ್ಲರೊಡನೆಯೂ ಸಮಾನಾಗಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇದ್ದನು.

ಮುಂದೆ ಕಾಲಕ್ರಮದಿಂದ ಆ ಯದುಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಆ ಐದು ಹಾವಿನ ಜಾತಿಯ ಹೆಂಡಂದಿರಿಂದ ಮುಚುಕುಂದ, ಪದ್ಮವರ್ಣ, ಮಾಧವ, ಸಾರಸ ಮತ್ತು ಹರಿತ ಎಂದು ಐವರು ಮಕ್ಕಳಾದರು. ತಮ್ಮ ತಂದೆಯಾದ ಆ ಯಾದವೇಂದ್ರನಿಂದ ಆದಿಷ್ಟರಾದ ಲೋಕಪಾಲರಂತಿರುವ ಆ ಪಂಚ ಕುಮಾರರು ರಮ್ಯ ಸ್ಥಲಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಹುಡುಕಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ರಾಜಧಾನಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡರು.

ರಾಜರ್ಷಿಯಾದ ಮುಚುಕುಂದನು ವಿಂಧ್ಯಾದ್ರಿಯ ಮಧ್ಯಭಾಗದ ದೊಡ್ಡ ಶಿಲಾಖಂಡದಿಂದ ಆವೃತವಾದ ನರ್ಮದಾ ತೀರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ದೇವಾಲಯ ರಾಜಮಾರ್ಗ ಉಪವನ ಪೇಟೆ ಮನೆ ಮಠಗಳಿಂದ ಶೋಭಿತವಾದ ಅಮರಾವತಿ ಯಂಥ ಒಂದು ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಕೂಡಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಮಾಹಿಷ್ಮತಿ ಎಂದು ಹೆಸರಿ ಟ್ಟನು. ಮತ್ತು ವಿಂಧ್ಯಾದ್ರಿ ಋಕ್ಷವಂತ ಈ ಎರಡೂ ಶೈಲಗಳ ಪಾದ ಪ್ರತ್ಯಂತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಉದ್ಯಾನಗಳುಳ್ಳ, ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಅಂಗಡಿಮಾರ್ಗ ಮಾರು ಕಟ್ಟೆಗಳುಳ್ಳ ದಿವ್ಯವಾದ ಪುರಿಕಾ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ದೇವ ಭೋಗ್ಯ ವಾದ ಭೋಗ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಂದ ಒಡಗೂಡಿದ ಆ ಎರಡೂ ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ಧರ್ಮ ನಿಷ್ಠನಾದ ಆ ಮಹಾರಾಜನು ನೀತಿಯಿಂದ ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು.

ಪದ್ಮವರ್ಣನು ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಪರ್ವತದ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗಿಡಬಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ನಿಬಿಡ ವಾದ ವನಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವೇಣಾನದಿಯ ದಂಡೆಗೆ ಕರವೀರ ಎಂಬ ನಗರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ದನು. ಅಲ್ಲಿ ಗಿಡಗುಂಪು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಸ್ಥಳವು ಸಂಕುಚಿತವಿದ್ದರೂ ಹತ್ತಿರ ಹತ್ತಿರ ಊರುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ವಿಶಿಷ್ಟೈಕದುರ್ಗಪ್ರಾಕಾರವುಳ್ಳ ಚಿಕ್ಕದಾದೊಂದು ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನೆ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಅಷ್ಟು ಸಂಕುಚಿತವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನಂತೆ ಬಹು ಕುಶಲತೆಯಿಂದ ಪದ್ಮಾವತ ಎಂಬ ಜನಪದವನ್ನು ರೂಪ ಗೊಳಿಸಿದನು.

ಸುರಸ ನಾಗ ಚಂಪಕಾಶೋಕಗಿಡಗಳಿಂದ ಸಂದಣಿತವಾದ ಕೆಮ್ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಪೊಳೆವ ಬನವಾಸಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಜನಸಂದಣಿಯಿಂದ ಕಿಕ್ಕಿರಿದು ತುಂಬಿದ ಮಹಾ ಪಟ್ಟಣನ್ನು ರಚಿಸಿದನು.

ಆದರಂತೆ ಹರಿತನು ಅನರ್ಘ್ಯ ರತ್ನರಾಶಿಗಳಿಂದಲೂ ಅನೇಕ ಕನ್ಯಾ ರತ್ನಗ ಳಿಂದಲೂ ಮನೋಹರವಾದ ಸಮುದ್ರದ ನಡುವಿರುವ ನಡುಗಡ್ಡೆಗಳನ್ನು ಆಳುತ್ತಿ

ದ್ದನು. ಅವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ಗರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಮೀನಗಾರರ ಒಂದು ದಂಡೇ ಇದ್ದು ಅವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಸಾಗರದ ಸಲಿಲ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ವೈರವಾಗಿ ಸಂಚರಿಸಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಮುತ್ತು ರತ್ನ ಹವಳಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿತಂದು ಕೊಡುವರು. ಅದರಂತೆ ಅವನ ಅಧೀನದಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವು ಅಂಬಿಗರು ನೌಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕುಶಲತೆಯಿಂದ ರತ್ನಾಕರದ ರತ್ನಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿತಂದು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವರು. ಮತ್ಸ್ಯಾಹಾರಿಗಳಾದ ಅವರು ತಮ್ಮ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಹಡಗಗಳಲ್ಲಿ ಆ ರತ್ನಗಳನ್ನು ದೇಶ ವಿದೇಶಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ವ್ಯಾಪಾರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಪರಿಮಿತ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಕುಬೇರನಂತಿರುವ ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಹರಿತನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸುವರು.

ಹೀಗೆ ಇಕ್ಷ್ವಾಕುವಂಶದಿಂದ ಯದುವಂಶವು ಹೊರಟು ಮುಂದೆ ಯದು ಪುತ್ರರಿಂದ ನಾಲ್ಕುಕಡೆ ಕವಲೊಡೆಯಿತು.

ಆ ಯದುರಾಜನು ಮಾಧವನಿಗೆ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿ ಸ್ವರ್ಗವಾಸಿಯಾದನು. ಆ ಮಾಧವನಿಗೆ ಸತ್ವಸಂಪನ್ನನೂ ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷಣ ಲಕ್ಷಿತನೂ ಆದ ಸತ್ವತ ಎಂಬ ಮಗನಿದ್ದನು. ಆ ಸತ್ವತನಿಗೆ ಭೀಮ ಎಂಬ ಮಗನಾದನು. ಆ ಭೀಮನಿಂದ ಮುಂದಿನವರೆಲ್ಲ ಭೈಮರೆಂದೂ, ಸತ್ವತನಿಂದ ಪ್ರವೃತ್ತರಾದುದರಿಂದ ಸಾತ್ವತರೆಂದೂ ಆ ವಂಶದವರು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದರು.

ಆ ಭೀಮನು ಆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳುತ್ತಲಿರುವಾಗಲೇ ಅತ್ತ ಅಯೋಧ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಭು ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನು ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಘ್ನನು ಬಂದು ಲವಣಾಸುರನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಆ ಮಧುವನವನ್ನೆಲ್ಲ ಕಡಿದೊಗೆದು. ಅಲ್ಲಿ ಈ ಮಥುರಾ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದನು.

ಮುಂದೆ ರಾಮಲಕ್ಷ್ಮಣ ಭರತ ಶತ್ರುಘ್ನರು ಪರಂಧಾಮಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಲವಣನು ನಿಪುತ್ರಿಕನಾಗಿಯೇ ತೀರಿಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ಮಧು ದೈತ್ಯನ ದೌಹಿತ್ರ ಸಂಬಂಧಿಕರೆಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಭೀಮರಾಜನು ಆ ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ತನ್ನ ಸ್ವಾಧೀನ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಮಾಡಿದನು.

ಮುಂದೆ ರಾಮನ ಮಗನಾದ ಕುಶನು ಮಹಾರಾಜನಾಗಿ ಲವನು ಯುವರಾಜನಾಗಿ ರಾಜ್ಯವಾಳುವಾಗ ಈ ಮಥುರಾಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಭೀಮ ಭೂಪನ ಮಗನಾದ ಅಂಧಕ ಎಂಬ ಪುತ್ರನು ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಆ ಅಂಧಕನ ಅನಂತರ ರೈವತನೆಂಬ ಅವನ ಮಗನು ರಾಜ್ಯಭೋಗಮಾಡಿದನು. ಆ ರೈವತನಿಂದ ಋಕ್ಷನಾಮಕವಾದ ಪುತ್ರನು ಜನಿಸಿದನು. ರೈವತ ರಾಜನಿಗೆ ಗುಡ್ಡದಲ್ಲಿಯೇ ಮಗನು ಉತ್ಪನ್ನನಾದುದರಿಂದ ಆ ಗಿರಿಗೆ ರೈವತಕ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿತು.

ರೈವತನಿಗೆ ವಿಶ್ವಗರ್ಭನೆಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಆ ವಿಶ್ವಗರ್ಭನಿಗೆ ತನ್ನ ಮೂರುಮಂದಿ ಹೆಂಡಂದಿರಲ್ಲಿ ವಸು, ಬಭ್ರು, ಸುಕ್ಷೇಣ, ಸಭಾಕ್ಷ ಎಂಬ ಅತ್ಯಂತ ಬಲಿಷ್ಠರಾದ ನಾಕು ಜನ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳಾದರು. ಅವರಿಂದ ಈ ಯಾದವ ವಂಶದ ಬಳ್ಳಿಯು ಚಿಲ್ಪರಿದು ಬೆಳೆದು ಹಬ್ಬಿ ನಿಂತಿದೆ.

ಶೂರ ಎಂಬ ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಸರುಳ್ಳ ಈ ವಸುವಿಗೆ ವಸುದೇವನೆಂಬ ಗಂಡು ಮಗನೂ ಕುಂತಿ ಸುಪ್ರಭಾ ಎಂಬಿಬ್ಬರು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳೂ ಹುಟ್ಟಿದರು. ಕುಂತಿ ಯನ್ನು ಪಾಂಡುರಾಜನಿಗೂ ಸುಪ್ರಭೆಯನ್ನು ಚೇದಿರಾಜನಿಗೂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ನಿನಗೆ ವಿದಿತವೇ ಇದೆ.

ಕೃಷ್ಣ! ನಾನು ಭಗವಾನ್ ಬಾದರಾಯಣರಿಂದ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ನಿಮ್ಮ ವಂಶಾನುಕ್ರಮದ ಪೂರ್ವೇತಿಹಾಸವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದೆ. ಪ್ರಣಾಶೋನ್ಮುಖವಾದ ಈ ವಂಶವನ್ನು ಪುನರುದ್ಧಾರ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಸ್ವಯಂಭುವನೇ ನಿನ್ನ ರೂಪ ದಿಂದ ಬಂದಂತಾಗಿದೆ. ಯದುಕುಲದ ಕಲ್ಯಾಣ ವಿಜಯಂಗಳಿಗಾಗಿಯೇ ಅವತಾರ ಮಾಡಿದ ನಿನ್ನನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ನಾಗರಿಕನೆಂದು ಮುಚ್ಚಿಡುವದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ದೇವ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದ ನೀನು ಜರಾಸಂಧನನ್ನೂ ಗೆಲ್ಲಬಲ್ಲೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನಿನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಯುದ್ಧದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ನಿಂತಿದ್ದೇವೆ.

ಕೃಷ್ಣ, ಈಗಿನ ನಮ್ಮ ನಗರದ ನಿಜಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಇದು ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಜರಾಸಂಧನ ಒಂದುದಿನದ ದಾಳಿಯನ್ನೂ ಕೂಡ ತಾಳಲಾರದು. ಜರಾ ಸಂಧನೆಂದರೆ ಸಾಧಾರಣ ರಾಜನಲ್ಲ. ರಾಜ ಚಕ್ರವರ್ತಿ.

ನಮ್ಮ ನಗರದ ಅನ್ನ ಸೌದೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹವು ಕರಗಿಹೋಗಿದೆ. ಅನೇಕ ಯುದ್ಧ ಗಳಲ್ಲಿ ಕೋಟೆ ಕೊತ್ತಲೆಗಳು ಬಿದ್ದು ದುರ್ಗದಂತಿದ್ದ ಪಟ್ಟಣವು ಈಗ ಎಲ್ಲ ವೈರಿ ಗಳಿಗೂ ಒಳ್ಳೇ ಸುಗಮವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಅಗಸಿಯ ಬಾಗಿಲುಗಳಲ್ಲಿ ಇರಿಸಲು ದ್ವಾರ ಯಂತ್ರಗಳಿಲ್ಲ. ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮೊಂಡವಾಗಿವೆ. ಕಂಸ ಸತ್ತ ಕೂಡಲೇ ಈ ಪಟ್ಟ ಣದಲ್ಲಿ ವಿಪರೀತ ಜನ ಬಂದು ಸೇರಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಆ ಜನಸಂದಣಿಯಿಂದ ಊರು ತುಂಬಿತುಳಕಿಬಿರಿಯುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದೆ. ಈಗ ವೈರಿಗಳ ಒಂದೇ ಹೊಡೆತ ಸಾಕು. ಇಡೀ ಪಟ್ಟಣವೆಲ್ಲ ಒಂದೇ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ವಿಧ್ವಂಸ್ತವಾಗಬಹುದು. ನಗರರಕ್ಷಣೆಗೆಂದು ಕಟ್ಟಿದ ಕೋಟೆಗಳು ಬಿದ್ದುಹೋಗಿವೆ. ಕಂದಕಗಳೆಲ್ಲ ಹುಗಿದುಹೋಗಿ ಜಲಶೂನ್ಯ ವಾಗಿವೆ. ಆಯುಧಾಗಾರಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಸುಧಾರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ

ಕಂಸನಿರುವವರೆಗೆ ಅವನ ಬಲ ದರ್ಪಗಳಿಂದ ಅಂಜಿ ಯಾರೂ ಈ ಪಟ್ಟಣದ

ಮೇಲೆ ದಾಳಿಯನ್ನೇ ಮಾಡ ಬರುತ್ತಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಅವನಿದ್ದಾಗ ಈ ದುರ್ಗದ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವ ಕಾರಣವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ನಾವು ಹೊಸ ದಾಗಿಯೇ ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಭದ್ರವಾದ ತಳಹದಿ ಇಲ್ಲದ ಈ ನಮ್ಮ ನವೋದಿತ ರಾಜ್ಯವು ಜರಾಸಂಧನ ನಿತ್ಯ ದಾಳಿಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ! ನಾವು ಇದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ನಮ್ಮ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಯಾರು ಯಾರನ್ನು ಗೆದ್ದಿರುವೆವೊ! ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಈಗ ನಾವು ಸೋಲುವದನ್ನೇ ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಮಗೆ ಅಧೀನರಾಗಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರೂ ಅವರು ನಮಗೆ ಘಾತಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಅಂತಃಶತ್ರುಗಳೂ ಬಹಿಃಶತ್ರುಗಳೂ ಕೂಡಿಯೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಭೇದಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೊಂಚುಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತು ಜರಾಸಂಧನ ನಿರಂತರ ದಾಳಿಗಳಿಂದ ಜರ್ಜರಿತರಾದ ಪ್ರಜೆಗಳೂ ಕೂಡ ಯಾದವರ ಕಲಹ ಕುತೂಹಲವನ್ನು ಆಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ. ಕಾರಣ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವದನ್ನು ನೀನೇ ವಿಚಾರಿಸು. ನನಗೆ ಕಾಣಿಸಿದ್ದನ್ನು ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ನಿನ್ನ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಯುಕ್ತಾಯುಕ್ತ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡುವದು ನಿನಗೇ ಸೇರಿದ್ದು. ನಾನು ಮಾಡಿದ್ದು ವಿಜ್ಞಾಪನೆಯೇ ಹೊರತು ನಿನಗೆ ಪ್ರಬೋಧನೆಯಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಸೂಕ್ತವೆನಿಸಿದಂತೆ ಮಾಡಿ ಯಾದವ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಕರುಣಿಸು, ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ನೀನೇ ನಾಯಕನಿದ್ದು ನಿನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ನಡೆಯಲು ಸಿದ್ಧರಿದ್ದೇವೆ. ನಿನ್ನಿಂದ ಬಂದ ಈ ವೈರಿ ಸಂಕಟದಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ನೀನೇ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು." ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು.

ವಿಕದ್ರುವಿನ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ವಸುದೇವನು ಆಗ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು "ಕೃಷ್ಣಾ! ಸಂಧಿ, ವಿಗ್ರಹ, ಯಾನ, ಆಸನ, ದ್ವೈಧೀಭಾವ, ಆಶ್ರಯ ಎಂದು ಆರು ವಿಧವಾದ ರಾಜ ನೀತಿಯ ಗೂಢ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತು ರಾಜ್ಯದ ಕ್ಷೇಮಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಲೋಚಿತವಾಗಿ ಸರಿಯಾದ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ರಾಜ ಕಾರಣಿ ಮನುಷ್ಯನೂ ಕೂಡ ಪ್ರತಿ ರಾಜನೇ ಇದ್ದಂತೆ ತಾದೃಶ ಗುಣಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತ ನಾದ ಬುದ್ಧಿವಂತ ವಿಕದ್ರುವು ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನ ವರೆಗೆ ರಾಜಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣ ವಾದ ಯಥಾರ್ಥ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಸರ್ವರಿಗೂ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಾಗುವಂತೆಮಾಡು" ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಆಗ ವಿಕದ್ರುವಿನ ಆ ತಥ್ಯವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನೂ ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಪಥ್ಯವಾದ ನುಡಿಗಳನ್ನೂ ಆಲಿಸಿ ಆ ಸತ್ಯ ಸಂಕಲ್ಪನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಮಾತನಾಡಿದನು.

"ನೀವು ಇಷ್ಟುಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ಈ ಜರಾಸಂಧನ ಜೊತೆಗೆ ಯಾದವರಿಗೆ ವೈರ ದ್ವೇಷಗಳು ಬಂದದ್ದು ನನ್ನ ಮೂಲಕ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನೀಗ ಯುದ್ಧಮಾಡುವು ದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹಿಂದೆಸರಿಯಬೇಕು" ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಧ್ವನಿತವಾಗುವಂತೆ ಆಡಿದ

ಗೂಢಾಶಯದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆ. ಅತ್ಯಂತ ಬಲಿಷ್ಠರಾದ ವೈರಿ ರಾಜರು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಏರಿಬಂದಾಗ ಆಗಲೇ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅವರನ್ನು ಎದುರಿಸದೇ ತುಸು ಸರಿದಂತೆಮಾಡಿ ಬಲಸಂಗ್ರಹಮಾಡಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಪೂರ್ಣ ತಯಾರಿಯಾದ ಬಳಿಕ ಸಮಯನೋಡಿ ಶತ್ರುವಿನಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಸೋಲಿಸಬೇಕಾದಂದು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ರಾಜ ನೀತಿ ಎಂಬ ನಿಮ್ಮ ತತ್ವವು ನನಗೂ ಮಾನ್ಯವಿದೆ.

ನಿಮ್ಮ ಸಲಹೆಯಂತೆ ನಾನೀಗ ಬಲರಾಮನೊಂದಿಗೆ ಈ ಜರಾಸಂಧನಿಗೆ ಅಂಜಿ ದಂತೆ ನಟಿಸಿ ದಕ್ಷಿಣಾ ಪಥದಕಡೆಗೆ ಓಡಿಹೋಗಿ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಸೇರಿ ಕೊಲ್ಹಾ ಪುರ ಕ್ರೌಂಚಪುರಗಳ ಹಾದಿಹಿಡಿದು ನಡೆದುಬಿಡುವೆವು.

ನಾವು ಓಡಿಹೋದದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಜರಾಸಂಧಾದಿರಾಜರೂ ನಮ್ಮನ್ನು ಹಿಡಿಯು ಬೇಕೆಂದು ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿ ಬರುವರು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಂದಾಗ ಆ ದಂಡಕಾರಣ್ಯದ ಭೂಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಾನು ಆ ಮಗಧರಾಜನ ಹಾಗೂ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾದ ಅವನ ರಾಜ ಪರಿವಾರದವರ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವೆನು.

ಇದರಿಂದ ರಣಕ್ಷೇತ್ರ ಬದಲಾಗಿ ನಮ್ಮ ಊರು ಸಂರಕ್ಷಿತ ಉಳಿಯುವದು. ಯುದ್ಧದಿಂದ ಬೇಸತ್ತ ಮಾಥುರೇಯರಾದ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೂ ನಮ್ಮ ಅನುಚರರಾದ ಉಳಿದ ಸಾಮಂತ ರಾಜರಿಗೂ ನಮ್ಮ ಪರಿವಾರದವರಿಗೂ ಯುದ್ಧದ ಭಯವೇ ತಪ್ಪಿಹೋಗುವದರಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ನಿಶ್ಚಿಂತರಾಗಿ ಇರಬಹುದು. ದಕ್ಷಿಣಾಪಥದ ಪುಣ್ಯಾರಣ್ಯಗಳನ್ನೂ ಪಾವನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನೂ ಪವಿತ್ರ ತೀರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಪುರ ಗ್ರಾಮಾ ರಾಮಗಳನ್ನೂ ನೋಡಬೇಕೆಂದು ನಮಗೂ ಇಚ್ಛೆಯುಂಟು. ಆದುದರಿಂದ ಸುಖವಾಗಿ ದೇಶಸಂಚಾರ ಮಾಡುತ್ತ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರು ಹೊರಡುವೆವು. ನೀವೆ ಲ್ಲರೂ ಇಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿ ಇರಿ. ಇದರಿಂದ ನಿಮಗೂ ನಾಡಿನ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೂ ಕಲ್ಯಾಣ ವಾಗುವದು" ಎಂದು.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಮಥುರಾಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು ನಿರ್ಭಯು ವಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಕಾಮರೂಪರಾದ ಅವರು ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ಸಂಚರಿ ಸುತ್ತ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ದೇಶಗಳನ್ನೂ ನಗರಗಳನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತ ನಿಸರ್ಗ ರಮಣೀಯವಾದಠಾವುಗಳಲ್ಲಿ ತಂಗಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿಪಡೆದು ದಟ್ಟಕಾಡು ಬಟ್ಟಬಯಲು ಹೊಳೆಹಳ್ಳ ದರಿ ಕೊಳ್ಳಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ದಾಟಿ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಘಟ್ಟಗಳನ್ನು ಏರಿಳಿಯುತ್ತ ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಹಾಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದರು.

ಅದರ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರವಹಿಸುತ್ತಲಿರುವ ವೇಣಾನದಿಯ ದಂಡೆಯು

ಮೇಲೆ ಶಾಖೋಪಶಾಖೆಗಳಿಂದ ಮುಂಗಿಲಿನಗಲವನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ನಿಂತ ಒಂದು ಪುರಾತನವಾದ ಆಲದ ಗಿಡದಡಿಗೆ ಬಂದರು.

ಆ ಮಹಾ ವಟವೃಕ್ಷದ ಕೆಳಗೆ ಅತ್ಯಂತ ತೇಜಸ್ವಿಯಾದ ಓರ್ವ ಮಹರ್ಷಿಯನ್ನು ಕಂಡರು. ಜಟಾಮಂಡಲಧಾರಿಯಾದ ಆ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಯು ನಾರು ಬಟ್ಟೆಯನ್ನುಟ್ಟಿದ್ದು ಅಗ್ನಿಜ್ವಾಲೆಗಳಂತೆ ಅವನ ಶರೀರವು ಮಿಂಚುತ್ತಲಿತ್ತು. ಬಿಸಿಲಿನ ಬೇಗೆಗೆ ಬೇಸತ್ತ ಸೂರ್ಯನೇ ನೆರಳು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಆ ಹೆಮ್ಮರದ ತಂಪಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ತಂಗಿವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಗಂಭೀರ ಸಾಗರವೇ ಶರೀರಧಾರಣೆ ಮಾಡಿ ಬಂದು ಕುಳಿತಂತಿರುವ ಆ ಮಹಾಮುನಿಯು ಹೆಗಲಮೇಲೆ ಮಿಂಚಿನಲ್ಲಿ ಮಸೆದು ತೆಗೆದಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ ಕಠೋರವಾದ ಕೊಡಲಿಯೊಂದು ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಕಾಡಕೂಡಲೇ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಗೆ ಇವನು ಕ್ಷತ್ರಾಂತಕನಾದ ಪರಶುರಾಮನು ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು.

ಆ ಕೊಡಲಿಯ ರಾಮನು ತನ್ನ ಹೋಮಹವನ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗಾಗಿ ಹಾಲ ನೀಯುವ ಕರುಸಹಿತವಾದ ಕಾಮಧೇನುವನ್ನು ತಾನು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುವ ತಾಣವಾದ ಮಹೇಂದ್ರಗಿರಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟ್ಟಿದ್ದನು.

ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಆ ವಟವೃಕ್ಷದಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಂದರಾದ್ರಿಯ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿದ ಸವಿತೃದೇವನಂತೆ ಸುಖಾಸೀನನಾದ ಸಾಕ್ಷಾದ್ಭಗವತ್ಸ್ವರೂಪಿಯಾದ ಆ ಜಾಮದಗ್ನ್ಯನ ದರ್ಶನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಪರಶುರಾಮನ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಮೂವರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ವೇಣಾನದಿಯನ್ನು ದಾಟಿ ಯಜ್ಞಗಿರಿ, ಕ್ರಾಂಚಪುರಿ, ಖಟ್ವಾಂಗನದಿಯ ಜಲಪಾತ್ರಗಳ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಗೋಮಂತ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ನಡೆದರು.

ಬಲರಾಮನು ಗೋಮಂತ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತಾಗ ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಲೆ ಆಕಾಶದಿಂದ ಒಂದು ದಿವ್ಯವಾದ ರತ್ನ ಕಿರೀಟವು ಬಂದು ಕೃಷ್ಣನ ತಲೆಯ ಮೇಲ ಬಿದ್ದಿತು. ಮತ್ತು ಅದು ಕೇಶವನ ತಲೆಗೆಂದೇ ಅಳತೆ ಕೊಟ್ಟು ಹೇಳಿ ಮಾಡಿಸಿದಂತೆ ಒಳ್ಳೇ ಸರಿಯಾಗಿ ಹೊಂದಿ ಕುಳಿತು ಮಸ್ತಕ ಮೌಲಿಯಾಗಿ ಶೋಭಿಸಹತ್ತಿತು.

ಆಗ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಚಕಿತನಾದ ಬಲರಾಮನಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನು "ಅಣ್ಣ ! ವಿಷ್ಣುವು ತನ್ನ ಮೂಲರೂಪವಾದ ನಾರಾಯಣ ದೇಹದಿಂದ ಕ್ಷೀರಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಪವಡಿಸಿದ್ದನು. ಆದಿಶೇಷನು ಮಣಿಪ್ರಭೆಯಿಂದ ಉಜ್ವಲವಾದ ಸಾವಿರ ಹೆಡೆಗಳನ್ನು ಛತ್ರಾಕಾರವಾಗಿ ಅರಳಿಸಿ ಅವನ ಮೇಲೆ ಹಿಡಿದಿದ್ದನು. ಆಗ ಪಾತಾಲ ಲೋಕದಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಸೇವೆ

ಗೆಂದು ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಒಂದು ಕೈಮುಗಿದುಕೊಂಡು ಬಳಿಗೆ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ನಾರಾಯಣನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ರತ್ನಖಚಿತವಾದ ಮಣಿಮುಕುಟವು ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಅದರ ದಿವ್ಯ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಆ ಶೇಷಪರ್ಯಂಕವೆಲ್ಲ ಪ್ರಭಾಪುಂಜಪಿಂಜರಿತವಾಗಿತ್ತು.

ಆ ರತ್ನ ಕಿರೀಟದ ಕಣ್ಣು ಕುಕ್ಕಿಸುವ ರೋಚಿವೀಚಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಬಾಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಬಿಟ್ಟಿತು. ಅವನು ಸಮಯವನ್ನೇ ಕಾಯುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದು ಯೋಗ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣನು ತುಸು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದ ಕೂಡಲೇ ಆ ದೈತ್ಯ ರಾಜನು ಮೆಲ್ಲನೇ ಆ ಕಿರೀಟವನ್ನು ವಿಷ್ಣುವಿನ ತಲೆಯಿಂದ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಮೊಸಳೆಯ ರೂಪದಿಂದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಈಸುತ್ತ ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ಓಡಿದನು.

ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಗರುಡನು ಧಾವಿಸಿ ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಭಗವಂತನ ಮಣಿಮುಕುಟವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅವನು ಕೊಡದಂತಾಗಲು ಅಲ್ಲಿಯ ದೈತ್ಯರ ಜೊತೆಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಗೆದ್ದು ಆ ಹರಿ ಮುಕುಟವನ್ನು ಮರಳಿ ಕ್ಷೀರ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟಿದ್ದನು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಗೋಮಂತ ಶಿಖರದ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ (ನಾನು) ಕೃಷ್ಣನು ಕಿರೀಟವಿಲ್ಲದೇ ಬಕ್ಕ ನೆತ್ತಿಯಿಂದ ಕುಳಿತಿದ್ದು ಕಂಡಿತು. ಆ ವಿಷ್ಣುವೇ ಈ ಕೃಷ್ಣ ಎಂದು ತಿಳಿದ ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ ಆ ಗರುಡನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಿಂತಲ್ಲಿಂದ ಆ ಕಿರೀಟವನ್ನು ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಮೇಲಿನಿಂದ ಕೈಬಿಟ್ಟನು. ಅದು ನನ್ನ ತಲೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ 'ಠಕ್' ಆಗಿ ಬಂದು ಕುಳಿತಿತು"
ಎಂದು ತನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಬಂದು ಕುಳಿತು ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಒಪ್ಪುವ ಮಸ್ತಕದ ಮಾಣಿಕ್ಯ ಕಿರೀಟದ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದನು.

ಆಗ ಬಲರಾಮನು ಮೇಲೆ ನೋಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದೈತ್ಯಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶಸ್ತ್ರಾಘಾತದ ಕಚ್ಚುಗಳು ಇನ್ನೂ ಮೈಮೇಲೆಲ್ಲ ತೋರುವ ಗರುಡನು ತಾನು ಬಿಟ್ಟ ಕಿರೀಟವು ಕೃಷ್ಣನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಕಾಣುವದೆಂದು ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತು ಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಕೃಷ್ಣನೂ ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನೋಡಲಾಗಿ ಅವನಿಂದ ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ಭಗವಂತನಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ಗರುಡ ಮುಂದೆ ನಡೆದನು. ಈ ಅದ್ಭುತವಾದ ಕೃಷ್ಣನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಬಲದೇವನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು.

ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಕೂಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಚತುರಂಗ ಬಲದ ಸೇನಾ ಸನ್ನಾಹದೊಂದಿಗೆ ಜರಾಸಂಧನು ಆ ಗೋಮಂತಗಿರಿಯ ಪಾದ ಮೂಲಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

ಜರಾಸಂಧನೇ ಮೊದಲಾದ ದುಷ್ಟರಾಜರು ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಏರಿ ಕುಳಿತ

ಗೋಮಂತ ಪರ್ವತಕ್ಕೇ ಬೆಂಕಿಹಚ್ಚುವ ಯೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಈ ವಿಚಾರ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಪ್ಪಿಸಿಯಾಯಿತು.

ತಕ್ಷಣ ಆ ರಾಜ ಸೈನಿಕರು ಅಡವಿ ಅಡವಿ ತಿರುಗಾಡಿ ಹುಲ್ಲು ಕಟ್ಟಿಗೆ ಬಿದಿರು ಪೊದೆ ಗಿಡ ಟೊಂಗೆ ಮೊದಲಾದ ಒಣ ಉರುವಲನ್ನು ರಾಶಿ ರಾಶಿಯಾಗಿ ತಂದು ಆ ಪರ್ವತದ ಸುತ್ತಲೂ ಒಟ್ಟಿ ಕೊಳ್ಳಿಕೊಟ್ಟರು.

ಬೆಟ್ಟದ ಗಾಳಿಗೆ ಉರಿ ಹಬ್ಬಿ ಬೇಗೆ ಬೇಗಬೇಗ ಎಲ್ಲೆಡೆಗೆ ವ್ಯಾಪಿಸ ಹತ್ತಿತ್ತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಬೆಂಕಿಯ ಜ್ವಾಲೆಗಳು ತಮ್ಮ ಕೆನ್ನಾಲಿಗೆಗಳನ್ನು ಚಾಚಿ ಹೊಗೆಗಾಳಿ ಮುಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿ ಲಕ್ಷಾವಧಿ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು ಕಬಳಿಸಹತ್ತಿದವು. ಪರ್ವತದ ಲ್ಲಿಯ ಹೆಬ್ಬಂಡೆಗಳು ಕಾದು ವಿವಿಧ ಧಾತುಗಳು ಕರಗಿ ಬಿಸಿರಸವು ಲಾವಾರಸದಂತೆ ಸೋರಿ ಸುರಿಯುಹತ್ತಿತು. ವನದಲ್ಲಿಯ ಮೃಗ ಪಕ್ಷಿ ಕ್ರೂರ ಶ್ವಾಪದಗಳು ಕೆಟ್ಟ ದನಿಯಿಂದ ಚೀರಿ ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚಿಗೆ ಆಹುತಿಯಾಗಹತ್ತಿದವು. ಬಂಡೆಗಲ್ಲುಗಳು ಕಾದು ಸಿಡಿಯುಹತ್ತಿದವು ಹಾವುಗಳು ಮೈಸುಟ್ಟು ಕರಗಿ ಹೋದವು ಹುಲಿ ಸಿಂಹ ಚಿರತೆ ಗಳು ಎತ್ತ ಹೋದರೂ ಉರಿ ಹತ್ತಿ ಚೀರಿ ಮೇಲೆ ಮುಗಿಲಿಗೆ ಜಿಗಿದು ಕೊನೆಗೆ ಕಿಚ್ಚಿ ನಲ್ಲಿಯೇ ಬಿದ್ದವು. ಹಕ್ಕಿಪಕ್ಕಿಗಳು ಹಾರಿ ಗಗನಕ್ಕೆ ಏರಿಹೋಗಿದ್ದರೂ ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚಿನ ಜ್ವಾಲೆಗಳ ಝಳ ತಾಕಿ ಪಕ್ಕ ಸುಟ್ಟು ಒಳ್ಳುರಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಬೂದಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಆ ಉರಿಯ ತೆರೆಯಮೇಲೆ ಬೀಸಿ ಬರುವ ಗಾಳಿಯು ಸುತ್ತುಮುತ್ತಲೂ ಕಿಡಿ ಹುಡಿ ಗಳನ್ನು ತೂರಿ ಕೆಂಡದ ಮಳೆಯನ್ನೇ ಕರೆಯುತ್ತಲಿತ್ತು. ಮುಗಿಲು ತುಂಬ ಹೊಗೆ ತುಂಬಿ ಕರಿಮೋಡ ಪಡೆಯುಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

ಉರಿಹಚ್ಚಿದ ಸೈನಿಕರೆಲ್ಲರೂ ಅದರ ಝಳದ ಬೇಗೆಯನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ಆರು ಮೈಲು ದೂರ ಸರಿದು ನಿಂತರು. ಆಗ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಬ್ಬರೂ ಕೆಳಗೆ ಹಾರಿ ಆ ರಾಜ ರನ್ನು ದಂಡಿಸಬೇಕು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು.

ಅದರಂತೆ ರಾಮನು ಆ ಪರ್ವತದ ಅತ್ಯಂತ ಎತ್ತರವಾದ ಶಿಖರವೊಂದನ್ನು ಏರಿ ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಕೆಳಗೆ ನಿಂತ ರಾಜರ ನಟ್ಟ ನಡುವೆ ಹಾರಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟನು. ಕಾದಂಬರೀ ಪಾನದಿಂದ ಮಧು ಮತ್ತನಾದ ಆ ಬಲರಾಮನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಜಿಗಿದಾಗ ಮೇರು ಶೃಂಗದಿಂದ ಚಂದ್ರನು ಹಾರಿಕೊಂಡಂತೆ ಕಾಣಿಸಿತು.

ಅಣ್ಣನು ಗೋಮಂತದಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಜಿಗಿದದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಕೃಷ್ಣನು ತಾನಾದರೂ ಆ ಗೋಮಂತಪರ್ವತದ ಉತ್ತುಂಗವಾದ ಶಿಖರವೊಂದನ್ನು ಹತ್ತಿಹಾರಬೇಕೆಂದು ಉಟಾಣಿಕಿಯನ್ನಿಂಬುವಾಗ ಕಾಲಿನಿಂದ ಗಿರಿಯನ್ನು ಒತ್ತಿದನು. ಅದರಿಂದ ಆ

ಪರ್ವತವು ಭೂಗರ್ಭದಲ್ಲಿಯು ನೀರಿನಲ್ಲಿಳಿದು ಅಲ್ಲಿಂದ ನೀರು ಚಿಮ್ಮಿ ಉರಿಯುವ ಹೆಬ್ಬಂಡೆ ಕಲ್ಲುಗಳೆಲ್ಲ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತವು. ಅವರಿಂದ ಒಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಳಯ ಮೇಘಗಳಿಂದ ನೀರು ಸುರಿಸಿದಂತೆ ಉರಿಯೆಲ್ಲ ಆರಿ ಶಾಂತವಾಗಿ ಹೋಯಿತು.

ಆಗ ಶ್ರೀ ವತ್ಸದಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ, ಪೀತಾಂಬರ ಧಾರಿಯಾದ ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹಾರಿಕೊಂಡು ರಾಜರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಿಗಿದನು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಪಾದದಿಂದ ಗಿರಿಯನ್ನು ಒತ್ತಿ ಜಿಗಿದದ್ದರಿಂದ ಆ ಪರ್ವತದಿಂದ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಸಾವಿರಾರು ನೀರಿನ ಕಾರಂಜಿಗಳು ಪುಟಿಯಹತ್ತಿದವು. ಆ ನೀರಿನ ಊತೆಗಳನ್ನು ಕಂಡು ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಗಾಬರಿಗಾಗಿ ನಿಂತರು.

ಹೀಗೆ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಬ್ಬರೂ ಮೇಲಿನಿಂದ ಜಿಗಿದು ತಮ್ಮ ನಡುವೆ ಬಂದು ನಿಂತದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಆ ರಾಜರೂ ರಾಜಸೈನಿಕರೂ ಅತ್ಯಂತ ಕ್ಷುಬ್ಧಕ್ರುದ್ಧರಾಗಿ ಅವರ ಮೇಲೆ ಏರಿ ಹೋದರು. ಆಗ ಆ ಕೇಶವ ಸಂಕರ್ಷಣರಾದರೂ ಸಾಗರದ ನೀರ ವಿಸ್ತಾರದಲ್ಲಿ ಮೊಸಳೆಗಳು ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಹೋಗುವಂತೆ ಆ ರಾಜ ಸೇನಾ ಸಾಗರವನ್ನು ಹೊಕ್ಕರು. ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವೀರ ವಿಕ್ರಮದಿಂದ ವೈರಿ ಸೇನಾವ್ಯೂಹವನ್ನೇ ತರಿದೊಗೆಯಹತ್ತಿದರು.

ಆಗ ನಿರಾಯುಧರಾದ ಆ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಆಯುಧಗಳು ಬೇಕೆನ್ನಿಸಿ ನೆನಸಿದರು. ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸಾಂವರ್ತಕ ಎಂಬ ಹಲ (ನೇಗಿಲು) ಮತ್ತು ಸೌನಂದ ಎಂಬ ಮುಸಲ (ಒನಕೆ) ವೂ ಮತ್ತು ಸುದರ್ಶನ ಎಂಬ ಚಕ್ರ ಹಾಗೂ ಕೌಮೋದಕಿ ಎಂಬ ಗದೆ ಹೀಗೆ ನಾಲ್ಕು ಆಯುಧಗಳು ಅಂತರಿಕ್ಷದಿಂದ ಇಳಿದು ಬಂದವು.

ಮೊದಲು ಬಲರಾಮನು ಆ ಶತ್ರು ಭಯಂಕರವಾದ ತನ್ನ ಹಲ ಮುಸಲಗಳನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಆಮೇಲೆ ಶ್ರೀಹರಿಯು ತನ್ನ ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರ ಮತ್ತು ಕೌಮೋದಕಿ ಗದೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ವೈರಿ ಭಯಂಕರನಾಗಿ ನಿಂತನು.

ಹಿಂದೆ ಮಥುರಾಪಟ್ಟಣದ ಮೇಲೆ ಈ ರಾಜಕುಲವೆಲ್ಲ ಏರಿಬಂದಾಗ ಕಾದಿದಂತೆ ಇಬ್ಬರೂ ಘೋರವಾಗಿ ಕಾದಿ ರಿಪುಗಣದಲ್ಲಿ ಕೋಲಾಹಲವನ್ನೆಬ್ಬಿಸಿದರು.

ಅಂದಿನಂತೆ ಈಗಲಾದರೂ ಬಲರಾಮನು ತನ್ನ ನೇಗಿಲಂತಿರುವ ಹಲಾಯುಧವನ್ನು ಚಾಚಿ ಶತ್ರು ರಾಜರ ರಥ ಕುದುರೆ ಆನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸರ್ರನೆ ಎಳೆದು ಒಂದು ಕಡೆ ರಾಶಿಯಾಗಿ ಒಟ್ಟಿ ಮೇಲೆ ಒನಕೆಯಿಂದ ಥಳಿಸಹತ್ತಿದನು. ಇದರಿಂದ ರಾಜ ವರ್ಗದ ನೂರಾರು ರಥಗಳು ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಲೆ ಪುಡಿ ಪುಡಿಯಾಗಿ ಬೀಳ

ಹತ್ತಿದವು ಆನೆಗಳ ಹಿಂಡಿಗೆ ಹಿಂಡೇ ಬಲರಾಮನ ಒನಕೆಯ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿ ಒದರಹತ್ತಿದವು. ಸಾಲು ಸಾಲಾಗಿ ಕುದುರೆಗಳು ಕೈಕಾಲು ಮುರಿದು ಛಿನ್ನ ವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾದವು. ಒಂದು ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಸಾವಿರಾರು ಸೈನಿಕರು ಬಿದ್ದು ಜಜ್ಜಿಹೋಗುತ್ತಲಿದ್ದರು.

ಅದರಿಂದ ಬದುಕಿ ಉಳಿದವರನ್ನು ಸಿಡಿಯುವ ಜ್ವಾಲೆಯ ಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಬೆಂಕಿಯ ಮಾಕಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತ ಬರುವ ಸುದರ್ಶನವು ಕತ್ತರಿಸಿ ಕೊಂದು ಒಗೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಕೌಮೋದಕಿಗದೆಯಂತೂ ಯಮದಂಡದಂತೆ ಸನಿಹದಲ್ಲಿ ಬಂದವರನ್ನು ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕೊಂದುಬಿಡುತ್ತಲಿತ್ತು.

ಹೀಗೆ ಗದಾ ಲಾಂಗಲ ಚಕ್ರ ಮುಸಲಗಳಿಂದ ತಿರು ತಿರುವಿ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ರಾಜಸೇನೆಯು ಬಿರುಗಾಳಿಗೊಡ್ಡಿದ ಮೇಘ ಪಟಲದಂತೆ ಒಡೆದು ಸಿಡಿದು ಹೋಯಿತು. ಈ ಚಕ್ರ ಲಾಂಗಲಗಳು ನಡೆಯಿಸಿದ ಮೃತ್ಯು ಕೋಲಾಹಲದಲ್ಲಿ ಕೈಕಾಲು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ವಿಕಲರಾದವರಿಗೆ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲ. ಸತ್ತವರನೆಣಿಸಲು ಸಂಖ್ಯೆಯಿಲ್ಲ. ಕೆಟ್ಟದನಿಯಿಂದ ಆತುರಾಗಿ ಕೂಗುವವರಿಗೆ ಮಿತಿಯಿಲ್ಲ. ರಕ್ತರಂಜಿತವಾದ ಭೂಮಿಯು ನೆತ್ತರ ಮೆತ್ತಿದ ಮಾರಿಯಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ನರಿಗಳು ಅಮಂಗಳವಾಗಿ ಒದರುತ್ತಿದ್ದವು. ತಲೆಬುರುಡೆ ಎಲವು ಮಾಂಸ ಮಜ್ಜೆ ಹಣಗಳ ರಾಶಿಗಳು ಭೂಮಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ತುಂಬಿಬಿಟ್ಟವು. ಯುದ್ಧ ಭೂಮಿಯು ಇಂಥ ರುದ್ರಭಿಷಣ ವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಕಾಲಭೈರವನಂತೆ ರಕ್ಕಸರನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತ ಕೌಮೋದಕಿಯನ್ನು ಬೀಸುತ್ತ ಸುದರ್ಶನವನ್ನು ತಿರುವುತ್ತ ಕೃಷ್ಣನು ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಅದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ರಾಜ ಮಹಾರಾಜರಾದರೂ ಹುಲಿ ಮೂಸಿದ ಚಿಗರೆಯಂತೆ ಹೆದರಿ ಓಡಿಹೋದರು.

ಬಳಿಕ ಅವರು ನಡೆದು ಕರವೀರಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮುಟ್ಟಿದರು.

ಆ ಕರವೀರಪುರ ರಾಜನಾದ ಶೃಗಾಲನು ತನ್ನ ಊರಿಗೆ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಬಂದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವರು ತನ್ನ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಬೇಕೆಂದೇ ಬಂದಿರುವರು ಎಂದು ತಿಳಿದು ಯುದ್ಧಮದಾಂಧನಾದ ಅವನು ಅವರ ಮೇಲೆ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಏರಿ ಬಂದನು.

ಚಪಲನಾದ ಶೃಗಾಲ ವಾಸುದೇವನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಸಿಡಿಲಿನಂತೆ ಸಿಡಿಯುತ್ತ ಭೀಕರವಾದ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಸುರಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ಅದಲ್ಲದೆ ಮುಸಲ ಮೊದಲಾದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಬೀಸಿ ಒಗೆದನು. ಶೃಗಾಲನು ಬಿಟ್ಟ ಘೋರ ಶಸ್ತ್ರಾ

ಸ್ತ್ರಗಳ ರಾಶಿ ರಾಶಿ ಬಂದು ಬಡಿದರೂ ನಿರ್ವಿಕಾರವಾದ ಬೆಟ್ಟದಂತೆ ಕೃಷ್ಣನು ಗಟ್ಟಿ ಯಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದನು.

ಕೊನೆಗೆ ಅವನ ಅತಿ ಪ್ರಹಾರದಿಂದ ಕಿಂಚಿದ್ ಕುಪಿತನಾದಂತಾಗಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ತನ್ನ ಚಕ್ರವನ್ನು ಎತ್ತಿ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಶೃಗಾಲನ ಮೇಲೆ ಬಿಟ್ಟನು. ಅದು ವೇಗದಿಂದ ಬಂದು ರಥಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಲ್ಲಿಯೇ ಶೃಗಾಲನ ಕುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಎದೆ ಸೀಳಿ ಕೊಂದೊಗೆದು ಬಂದು ಕೃಷ್ಣನ ಕೈಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿತು.

ತಮ್ಮ ರಾಜನು ಬಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೇ ಅವನ ಸೈನಿಕರೆಲ್ಲ ಕಾಲಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿದರು. ಕೆಲವರು ಊರಲ್ಲಿ ಓಡಿ ಹೋಗಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡರು. ಹಲವರು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಳುತ್ತ ಸತ್ತರಾಜನ ಹತ್ತಿರವೇ ಅವನ ಗುಣಗಳನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತ ಕಣ್ಣೀರು ಉದುರಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತರು.

ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಚಕ್ರಾಂಕಿತವಾದ ಕರವನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ ಜನರಿಗೆಲ್ಲ ಅಭಯವನ್ನೀಯುತ್ತ "ಅಂಜಬೇಡಿರಿ,ಹೆದರಬೇಡಿರಿ, ನಾನು ಯಾರನ್ನೂ ಹೊಡೆಯುವದಿಲ್ಲ. ಶೃಗಾಲನತಪ್ಪಿಗಾಗಿ ಅವನ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ನಾನು ಶಾಸನ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ನೀವು ನಿಶ್ಚಿಂತರಾಗಿ ಇರ್ರಿ" ಎಂದು ಆಶ್ವಾಸನೆ ಕೊಟ್ಟನು

ಆಗ ಆ ಶೃಗಾಲನ ಅಂತಃಪುರದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ತಮ್ಮ ಪತಿಯ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾದ ನಿಧನದಿಂದ ಸಿಡಿಲು ಬಡಿದಂತಾಗಿ ಆರ್ತ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಅವನ ಶವದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಹೊರಳಾಡಿ ಅಳಹತ್ತಿದರು. ಪೌರ ನರನಾರಿಯರೂ ಅವರೊಟ್ಟಿಗೆ ದೀನರಾಗಿ ತಮ್ಮ ರಾಜನ ಅಕಾಲಿಕ ಮರಣದಿಂದ ದುಃಖ ಸಂತಪ್ತರಾಗಿ ಶೋಕಿಸಿದರು.

ರಾಜನ ಪಟ್ಟಮಹಿಷಿಯಾದ ಪದ್ಮಾವತಿ ಮಹಾರಾಣಿಯು ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಶಕ್ರದೇವ ಎಂಬ ಹುಡುಗನನ್ನು ತಂದು ಕೃಷ್ಣನ ಪಾದದ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿ "ಸ್ವಾಮಿನ್! ಸಂಕಟ ಗ್ರಸ್ತನಾದ ಈ ನಿನ್ನ ಬಂಧುಪುತ್ರನನ್ನು ನಿನ್ನ ಪಾದದ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿದ್ದೇನೆ. ಇಂದಿನಿಂದ ನೀನೇ ಅವನಿಗೆ ತಂದೆ. ಅವನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು" ಎಂದು ಅಳುತ್ತ ಕೇಳಿ ಕೊಂಡಳು.

ಆಗ ಕರುಣಾಶಾಲಿಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು "ರಾಜಪತ್ನಿ! ಶೃಗಾಲನ ಮೇಲಿನ ನನ್ನ ರೋಷವು ಅವನ ಜೊತೆಗೇ ಹೋಯಿತು. ನಿನ್ನ ಕರುಣಾಜನಕವಾದ ಮಾತು ಗಳಿಂದ ನನ್ನ ರೋಷ ದ್ವೇಷಗಳೆಲ್ಲ ತೊಳೆದು ಹೋಗಿವೆ. ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಈ ಶಕ್ರದೇವನು ನನ್ನ ಮಗನು. ನೀನು ಏನೂ ಚಿಂತಿಸುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಇವನಿಗೆ ಅಭಯ

ವಿಶನ್ಗೆ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿ ತಂದೆಯ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಇವನನ್ನು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಯೇ ನಾನು ಹೋಗುವೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮಂತ್ರಿ ಪುರೋಹಿತರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದನು.

ಆಗ ಮಂತ್ರಿ ಸೇನಾಪತಿ ಪ್ರಜಾಪರಿವಾರದವರೆಲ್ಲರೂ ಸಂತೋಷ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಬಂದು ಕೃಷ್ಣನ ಆಣತಿಯಂತೆ ಆ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅಣಿಗೊಳಿಸಿದರು. ಕೃಷ್ಣನು ಅವರೆಲ್ಲರಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಶೃಗಾಲ ಕುಮಾರನಾದ ಶಕ್ರದೇವನನ್ನು ಕರವೀರಪುರದ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿದನು. ಅದರಿಂದ ರಾಣಿ ಹಾಗೂ ಪೌರ ಪ್ರಜಾ ಪ್ರಕೃತಿ ಪುರೋಹಿತ ಪ್ರಭೃತಿ ಸರ್ವಜನರಿಗೂ ಪರಮಾನಂದವಾಯಿತು.

ಆ ಬಳಿಕ ಕೃಷ್ಣನು ಅಂದೇ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟನು. ಅತ್ತ ಶಕ್ರದೇವನು ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತನಾಗಿ ತನ್ನ ತಾಯಿ ಮೊದಲಾದ ಪರಿವಾರ ವರ್ಗದಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ಶೃಗಾಲನಿಗೆ ಔರ್ಧ್ವದೇಹಿಕ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡಿ ನೀರು ಕೊಟ್ಟು ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಮರಳಿದರು.

ಇತ್ತ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಐದು ಹಗಲು ಐದು ರಾತ್ರಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿ ಮಥುರಾಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮುಟ್ಟಿದರು. ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಊರಿಗೆ ಸುಖರೂಪವಾಗಿ ಬಂದದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಇಡೀ ಮಥುರಾಪಟ್ಟಣವೇ ಆನಂದದಿಂದ ಕುಣಿಯಿತು. ತಳಿರು ತೋರಣಗಳಿಂದ ಹಾದಿ ಬೀದಿ ಮನೆ ಮಾರುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅಲಂಕರಿಸಿ ಊದುತ್ತ ಬಾರಿಸುತ್ತ ಮೆರವಣಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಅವರನ್ನು ನಗರದಲ್ಲಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಜನರೆಲ್ಲ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹಾಡಿ ಪಾಡಿ ಕುಣಿದು ನಲಿದು ನರ್ತಿಸಿದರು. ಬಳಿಕ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ವಸುದೇವ ದೇವಕಿಯರ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಎರಗಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ವಂದಿಸಿದರು. ಉಗ್ರಸೇನ ಮೊದಲಾದ ಹಿರಿಯರನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೌರವಿಸಿ ಸುಖದಿಂದ ಇರಹತ್ತಿದರು.

ಹೀಗೆ ರಾಮಕೃಷ್ಣನು ಮಥುರೆಯಲ್ಲಿ ಸುಖದಿಂದ ಇರುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಒಂದು ದಿನ ದೇಶ ವಿದೇಶಗಳ ಸುದ್ದಿ ಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದ ವಾರ್ತಾವಾಹಕರು—"ಜನಾರ್ದನ! ಭೀಷ್ಮಕರಾಜನಿಗೆ ರುಕ್ಮಿಣಿ ಎಂಬ ತ್ರಿಭುವನ ಸುಂದರಿಯಾದ ಓರ್ವ ಮಗಳಿದ್ದು ಇಂದಿಗೆ ಮೂರನೆಯದಿನ ಅವಳ ಸ್ವಯಂವರವಾಗಲಿರುವದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿಯ ರಾಜ ಮಹಾರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸೇನಾಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ಭೋಜಕುಮಾರನ ಆಮಂತ್ರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಕುಂಡಿನಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ." ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಗರುಡಾರೂಢನಾಗಿ ಗೋವಿಂದನು ವಿದರ್ಭನಗರಿಗೆ ಬಂದು ಕೈಶಿಕನ ಆತಿಥ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡನು. ಆಗ ಜರಾಸಂಧಾದಿಗಳು ಅವನು ಈ ಸ್ವಯಂವರದಿಂದ ತಾನಾಗಿ ತಿರುಗಿ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಒಂದು ಯುಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು.

ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕಾಗಿ ಕೂಡಿದ ರಾಜರ ಸಭೆಗೆ ಕೃಷ್ಣನು ಬಂದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಆ ಸ್ವಯಂವರ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ರಾಜರಿಗಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಸಿಂಹಾಸನಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಸಬೇಕು. ಕೃಷ್ಣನಂತೂ ರಾಜನಲ್ಲ ಅವನಿಗೆ ಎಂದೂ ಯಾವರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸಿಂಹಾಸನದ ಅಭಿಷೇಕವಾಗಿಲ್ಲ. ರಾಜಾಸನದಲ್ಲಿ ಕೂಡಲು ಅವನಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವೇ ಇಲ್ಲ. (ಮಥುರೆಗೆ ಉಗ್ರಸೇನನೇ ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತ ರಾಜ) ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಸಿಂಹಾಸನದಮೇಲೆ ರಾಜಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಲು ಅರ್ಹನಲ್ಲವೆಂದು ಸಾರಿ ರಾಜರಾದವರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸಿಂಹಾಸನಗಳ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಬಿಡಲಿ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಮಹಾ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿಯಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಆ ಸಭೆಗೆ ಕನ್ಯಾರ್ಥವಾಗಿ ಬರುವದೇ ಇಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ರಾಜರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸಿಂಹಾಸನಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಬಳಿಕ ತೀರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಂತೆ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ತೇಜಸ್ವೀ ಪುರುಷನಾದ ಅವನು ಎಂದಿಗೂ ಕೂಡಲಾರ. ಇಂಥ ಅವಮಾನವಾಗತಕ್ಕ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಾರದೇ ಅವನು ತಾನಾಗಿಯೇ ಮರಳಿ ಮಥುರೆಗೆ ತೆರಳುವನು." ಎಂದು.

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದ ಭೀಷ್ಮಕ ರಾಜನ ತಂದೆಯಾದ ಕೈಶಿಕ ಹಾಗೂ ಅವನ ಸೋದರ ಕ್ರಥ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಬಹಳ ಮನೋವ್ಯಥೆಯಾಯಿತು.

ಅದರಿಂದ ನೊಂದುಕೊಂಡು ಆ ಇಬ್ಬರು ರಾಜರೂ ಕೂಡಿ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಅತಿಥಿಯಾಗಿ ಬಂದ ದೇವದೇವೋತ್ತಮನಾದ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಅವಮಾನವಾಗಗೊಡಬಾರದೆಂದು ಅವರು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದರು.

ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರೂ ಒಂದು ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. "ಇನ್ನು ನಮ್ಮ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನಂಥ ಸತ್ಪಾತ್ರವು ನಮಗೆ ಎಂದಿಗೂ ಸಿಗಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಆ ಭಗವಂತನಿಗೆ ನಾವು ಏನು ಕೊಟ್ಟರೂ ಕಡಿಮೆಯೇ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಪಾಲಿನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಇಂದೇ ಅವನನ್ನು ನಮ್ಮ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿ ಬಿಡುವ. ಅದರಿಂದ ಕೃಷ್ಣನು

ರಾಜನಾಗಿ ಸ್ವಯಂವರ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ರಾಜರ ಸಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಒಯ್ದು ಕೂಡಿಸಲು ಯಾವ ಅಭ್ಯಂತರವೂ ಬರಲಾರದು" ಎಂದು.

ಹೀಗೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಗೋವಿಂದನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅವನ ಚರಣಾರವಿಂದಗಳಿಗೆ ವಂದಿಸಿ "ಭಗವನ್ ! ಇಂದು ನಮ್ಮ ಜನ್ಮ ಸಫಲ. ಬದುಕು ಸಾರ್ಥ. ಪಿತೃಗಳು ಇಂದು ತೃಪ್ತರಾದರು. ನೀವು ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದುದು ನಮ್ಮ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿಯೇ.

ಉಪೇಂದ್ರ! ದೇವೇಂದ್ರನು ನಿನಗೆ ಅಭಿಷೇಕಮಾಡಿ ಪುನೀತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಇಂದು ನಾವು ನಮ್ಮ ಶ್ವೇತಛತ್ರ, ಸುವರ್ಣಚಾಮರ, ರತ್ನಸಿಂಹಾಸನ, ಸಮಗ್ರ ರಾಜ್ಯ, ಸಕಲ ಸೈನ್ಯ, ಮತ್ತು ಈ ನಮ್ಮ ಪಟ್ಟಣ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿನ್ನ ಅಡಿದಾವರೆಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸಿ ನಮ್ಮ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಗೈಯಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ಮಾಡಿದ ಯೋಜನೆಗೆ ಜರಾಸಂಧಾದಿ ಯಾವ ರಾಜರಿಗೂ ವಿರೋಧ ಮಾಡುವದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನೀನು ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಕೊಡುವ ಈ ವಿಶಾಲವಾದ ಕ್ರಥಕೈಶಿಕರ ಸಮಗ್ರವಾದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ನಾವು ಮಾಡುವ ನಿನ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿಯನ್ನುಕೊಡು. ಅಂದರೆ ನಾಳಿನ ಸ್ವಯಂವರದ ರಾಜಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಜ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ರಾಜೇಂದ್ರನಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ನಿನಗೆ ಅವಕಾಶವಾಗುವದು" ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡರು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸ್ವಗದಿಂದ ಓರ್ವ ದೇವದೂತನು ಅದೃಶ್ಯರೂಪದಿಂದ ದಿವ್ಯವಾದ ನವರತ್ನಖಚಿತವಾದ ಸಿಂಹಲಕ್ಷಣದಿಂದ ಕೂಡಿದ ವಿಶ್ವಕರ್ಮ ನಿರ್ಮಿತವಾದ, ಒಂದು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸುವರ್ಣಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ತಂದನು. ಅದನ್ನಿಳಿಸಿ ಆ ದೇವದೂತನು ಕ್ರಥಕೈಶಿಕರನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ "ನೀವು ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ದೇವದೇವನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕೂಡುವದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ದೇವೇಂದ್ರನು ಈ ದಿವ್ಯವಾದ ವಿಮಾನವನ್ನು ನನ್ನ ಕೂಡ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಸ್ವರ್ಣಮಯ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಚರಾಚರ ಪ್ರಪಂಚ ವಂದ್ಯನೂ ದೇವ ದೇವೋತ್ತಮನೂ ಆದ ಈ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ನೀವೆಲ್ಲ ರಾಜರೂ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿರಿ. ಈ ಕೃಷ್ಣನ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಕ್ಕೆ ಯಾವರಾಜರು ಬರುವದಿಲ್ಲವೋ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಸತ್ತು ಹೋಗುವರೆಂದು ಇಂದ್ರನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಎಲ್ಲ ರಾಜರಿಗೂ ಈ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಲೇಖ ಮುಖಾಂತರ ತಿಳಿಸಿರಿ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕುಬೇರನು ಕೃಷ್ಣಾಭಿಷೇಕಕ್ಕಾಗಿ ಕಳಿಸಿದ ಎಂಟು ರತ್ನ ಕಲಶಗಳನ್ನೂ ಆ ಇಂದ್ರನ ಲೇಖಾಂಶದ ಸಂದೇಶವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು ಆ ದೇವದೂತನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

ಆ ಬಳಿಕ ಕ್ರಥಕೈಶಿಕರು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಆ ದೇವ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿ ಇಂದ್ರನ ಸಂದೇಶವನ್ನೂ ಬರೆದ ಆ ಪತ್ರವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ರಾಜಸಭೆಗೆ ಬಂದು ಅವನೇ ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಓದಿಹೇಳಿ "ರಾಜೋತ್ತಮರೇ! ಈ ಇಂದ್ರನ ಸಂದೇಶವು ದುರ್ಲಂಘ್ಯವಿದೆ. ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ಎಲ್ಲಿಯೂ ನೋಡ ಲಿಕ್ಕೆ ಸಿಗದ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ನೀವೀಗ ಕಾಣುವಿರಿ. ಅಂತರಿಕ್ಷದಿಂದ ಸ್ವಯಂ ಇಂದ್ರನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಲಶವಿಡಿದು ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ಅಭಿಷೇಕ ಗೈಯ್ಯುವ ದೃಶ್ಯವು ನಿಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುವದು.

ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಕ್ಕೆ ಬೇಗನೇ ದಯಮಾಡಿಸಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಸಲುವಾಗಿ ನಾವು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ವರಿಗೆ ಶರಣಾಳುವಾದ ಜನರು ಅಭಯ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡುವನು. ಮತ್ತು ಅದ ರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲ ಪರಿಹಾರವಾಗುವವು. ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ನಿನ್ನೆ ರಾತ್ರಿಯು ನಮ್ಮ ಗುಪ್ತ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಯಾವರಾಜರಿಗೂ ಕೃಷ್ಣನಮೇಲೆ ಅಂಥ ವೈರ ವಿರೋಧಗಳಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಮಾತಾಡಿ ಎಲ್ಲ ರಾಜರನ್ನೂ ಕೃಷ್ಣಾಭಿಷೇಕಕ್ಕಾಗಿ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದರು.

ಆಗ ಇಂದ್ರನ ಶಾಪ ಭಯದಿಂದ ಗಾಬರಿಯಾದ ರಾಜರೆಲ್ಲ ಏನುಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಲಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಆಕಾಶವಾಣಿಯಾಗಿ "ಕೃಷ್ಣನು ಸರ್ವದೇವೋತ್ತಮನಿದ್ದು ಅವನ ಅಭಿಷೇಕಕ್ಕಾಗಿ ನೀವೆಲ್ಲ ರಾಜರೂ ಹೋಗಿ ಅವ ನಿಗೆ ಗೌರವಸಲ್ಲಿಸಿ ಅವನ ಅನುಗ್ರಹ ಪಡೆದು ಬನ್ನಿರಿ. ಇಲ್ಲಿಯ ಸ್ವಯಂವರ ಮಂಟ ಪವನ್ನು ಕಾಯಲು ಜರಾಸಂಧ ಸುನೀಥ, ರುಕ್ಮಿ, ಶಾಲ್ವ, ಈ ನಾಲ್ಕು ರಾಜರು ಇಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲಲಿ ಉಳಿದವರೆಲ್ಲರೂ ಹೊರಡಿರಿ" ಎಂದು ತಿರುಗಿ ಇಂದ್ರನ ಸಂದೇಶ ವನ್ನು ತಿಳಿಸಿತು.

ಆಗ ಜರಾಸಂಧನ ಅಪ್ಪಣೆಪಡೆದು ಎಲ್ಲ ರಾಜಮಹಾರಾಜರೂ ಭೀಷ್ಮಕನನ್ನು ಮುಂದೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೈಶಿಕನ ನಿವಾಸಕ್ಕೆ ಹೋದರು.

ಅಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯವಾದ ಮಣಿ ಮಾಣಿಕ್ಯ ಮುತ್ತುಗಳಿಂದ ದೇವಸಭೆಯು ಆ ರತ್ನ ಸಿಂಹಾಸನವು ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರ ಮೇಲೆ ನಂದನವನದ ಮಂದಾರ ಕುಸುಮ ಗಳ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ, ಮೇಲೆ ದಿವ್ಯ ಧ್ವಜವನ್ನು ಚುಚ್ಚಿ, ದಿವ್ಯ ಪತಾಕೆಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ದಿವ್ಯವಾದ ಆಭರಣಗಳ ಗೊಂಚಲುಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಲೂ ತೂಗುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಮಂದಾರ ಪುಷ್ಪಗಳ ದಿವ್ಯಗಂಧದಿಂದಲೇ ಆ ಸುಂದರವಾದ ಸಿಂಹಾಸನವು ಸುರ ಲೋಕದ್ದೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಲಿತ್ತು.

ಮೇಲೆ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಗಂಧರ್ವ ಅಪ್ಸರೆಯರು ನಿಂತು ಗೋವಿಂದನ ಗುಣಗಳನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿ ಹಾಡುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಮುನಿಗಳು ಮಂತ್ರವರ್ಣಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ದೇವದುಂದುಭಿಗಳು ಮೊಳಗಹತ್ತಿದವು. ಸ್ವರ್ಗದಿಂದಲೇ ಗಂಧ ಚಂದನ ಕಸ್ತೂರಿ ಮೊದಲಾದ ಪರಿಮಳ ಚೂರ್ಣಗಳನ್ನೂ, ಮಂದಾರ ಪಾರಿಜಾತ ಸಂತಾನ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ ಮತ್ತು ಹರಿಚಂದನ ಎಂಬ ಐದು ದೇವವೃಕ್ಷಗಳ ಸುವಾಸಿತ ಪುಷ್ಪ ಪರಾಗವನ್ನೂ ಸ್ವಯಂ ದೇವತೆಗಳೇ ಆಕಾಶದಿಂದ ನೆಲದ ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲ ರಾಜರ ಮೇಲೆಯೂ ದಶದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಚಿಮುಕಿಸ ಹತ್ತಿದರು. ಸ್ವಯಂ ದೇವೇಂದ್ರನು ಶಚೀರಾಣಿಯೊಂದಿಗೆ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡನು ಅಷ್ಟ ದಿಕ್ಪಾಲಕರು ಹಾಡಿ ಪಾಡಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತ ನಿಂತರು.

ಆ ಮಂಗಲೋತ್ಸವದ ಸಂಭ್ರಮವನ್ನು ಕಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಅರಳಿಸಿ ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಸಭಾಭವನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಕೈಶಿಕ ಮಹಾರಾಜನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಯೋಗ್ಯ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿದನು.

“ಎಲ್ಲ ರಾಜರೂ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅಭಿಷೇಕಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸಬೇಕು” ಎಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಎದ್ದು ಅಭಿಷೇಕ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕುಳಿತನು.

ಆಗ ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮುಗಿಲುಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ನಿಂತ ದೇವತಾಪುರುಷರು ಮಂತ್ರ ರತ್ನ ದಿವ್ಯಪುಷ್ಪ ಗಂಧ ಚೂರ್ಣಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಸುವರ್ಣ ಕಲಶಗಳಿಂದ ಮೊದಲು ಅಭಿಷೇಕ ಗೈದರು. ಮುಂದೆ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜೇಂದ್ರಪದದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾಭಿಷೇಕವು ಯಥಾ ಸಾಂಗವಾಗಿ ನೆರವೇರಿತು. ಬಳಿಕ ಕೂಡಿದ ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಆ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಉತ್ತಮೋತ್ತಮ ವಸ್ತ್ರ ಆಭೂಷಣಾದಿಗಳನ್ನೂ ಗಂಧ ಹಾರತುರಾಯಿಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು ಗೌರವಿಸಿದರು. ಆಮೇಲೆ ಕೃಷ್ಣನಾದರೂ ಬಂದ ರಾಜರಿಗೆಲ್ಲ ಗಂಧ ಮಾಲ್ಯಾದಿಗಳನ್ನಿತ್ತು ಸತ್ಕರಿಸಿದನು.

ಅಭಿಷೇಕದ ವಿಧಿಯೆಲ್ಲ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ಗೋವಿಂದನು ತನಗಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಿಂದ ಬಂದ ಆ ದಿವ್ಯ ಸ್ವರ್ಣ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನೇರಿದನು. ಗರುಡನು ದಿವ್ಯ ಮಾನುಷ ದೇಹವನ್ನು ಧಾರಣಮಾಡಿಕೊಂಡು ಭಗವಂತನ ಬಲಭಾಗದ ಆಸನದ ಮೇಲೆ ಆಸೀನನಾದನು. ಕ್ರಥ ಕೈಶಿಕರು ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆಸನಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತರು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಎಡಕ್ಕೆ ಸಾತ್ಯಕಿ ಮೊದಲಾದ ಯಾದವ ಪ್ರಮುಖರು ಉಪವಿಷ್ಟರಾದರು.

ಹೀಗೆ ಶಚೀಪತಿಯಂತೆ ಸ್ವರ್ಗೀಯ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಆ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಸುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ ಬಳಿಕ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಎದ್ದು ಆ ನರನಾಥನಿಗೆ ಎಲ್ಲ ರಾಜರ ಹೆಸರು

ಹೇಳಿ ಪರಿಚಯಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಪಾಳಿಯಂತೆ ಬಂದು ತಮ್ಮ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಕಪ್ಪ ಕಾಣಿಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಆಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರು.

ಎಲ್ಲ ರಾಜರೂ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿಯಾದ ಬಳಿಕ ಕೈಶಿಕನು ಕೃಷ್ಣನ ಪೂಜೆಮಾಡಿ "ಭಗವನ್! ನೀನೂ ನಮ್ಮಂತೆ ಒಬ್ಬ ಮಾನವ ಎಂದು ತಿಳಿದು ನಾವು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು" ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು—

"ನೀನು ನಿಜವಾದ ಅಂತಃಕರಣದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿದ್ದೇನೆ ನನ್ನ ತಂದೆಯ ವಯಸ್ಸಿನವನಾದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನನಗ ಗೌರವಬುದ್ಧಿಯಿದೆ. ಈ ಕ್ರಥಕೈಶಿಕರು ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೇ ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಅತಿಥಿ ಸತ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಇವರ ಹಿಂದಿನ ಹತ್ತು ತಲೆ ಮುಂದಿನ ಹತ್ತು ತಲೆಮಾರಿನ ಸಂಬಂಧಿಕರು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತು ಇವರಾದರೂ ಬಹುಕಾಲ ಸುಖದಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತ ಇದ್ದು ಬಯಸಿದಾಗ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಲ್ಲರು. ನನ್ನನ್ನು ಈ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದ ರಾಜರಾದರೂ ದಿವ್ಯಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವರು. ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗಲಿ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ರಾಜರಿಗೆಲ್ಲ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ಸಭೆಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದನು.

ಭಗವಂತನು ಹೊರಟಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಭೀಷ್ಮಕನೂ ಉಳಿದ ಯೋಗ್ಯ ರಾಜರೂ ವಿಷಣ್ಣರಾದರು. ಮತ್ತು ಭೀಷ್ಮಕನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಭಗವಂತನನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗು ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲ ರಾಜರೆದುರೇ ಅವನಿಗೆ ಸುವರ್ಣ ರಾಶಿಯನ್ನಿತ್ತು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು.

ಅದರಂತೆ ಗರುಡನಿಗಾದರೂ ಅನೇಕ ಆಭರಣಗಳನ್ನಿತ್ತು ಸತ್ಕರಿಸಿ "ನಮಸ್ತಸ್ಮೈಖಗೇಂದ್ರಾಯ ನಮೋ ಮಾರುತರಂಹಸೇ॥ ಕಾಮರೂಪಾಯ ದಿವ್ಯಾಯ ಕಾಶ್ಯಪಾಯ ನಮೋನಮಃ" ಎಂದೆಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಎಲ್ಲರಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಳ್ಳಪಟ್ಟು ಗರುಡನ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿ ಭಗವಂತನು ಮಥುರೆಗೆ ಹೊರಡಲು ರಾಜಮಹಾರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ರಥ ಆನೆ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಏರಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿದರು. ಭೇರೀ ಪಟಹ ಶಂಖದುಂಧುಭಿಗಳನ್ನು ಬಾರಿಸುತ್ತ ಕೃಷ್ಣನ ಸುತ್ತಲೂ ಚತುರಂಗ ಸೇನೆಯಿಂದ ಸಹಿತರಾಗಿ ರಾಜಮಂಡಲದವರು ಮೂರು ಮೈಲುಗಳ ವರೆಗೆ ಮೆರವಣಿಗೆಯಿಂದ ಕಳಿಸಿ ತಿರುಗಿ ಸ್ವಯಂವರ ಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಮರಳಿದರು.

ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಸ್ವರ್ಗದ ಸುವರ್ಣ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸುರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋದರು.

ಕೃಷ್ಣನು ಮಥುರೆಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಸ್ವಯಂವರ ಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಆಗ ಭೀಷ್ಮಕನು ಅವರನ್ನು ಸಂತೈಸುತ್ತ "ದಂತವಕ್ತ್ರಾದಿ ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಸೂಚಿಸಿದಂತೆ ನಾನು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಪೂಜಿಸದೇ ಸ್ವಯಂವರವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಮಗಳು ಕೃಷ್ಣನನ್ನೇ ವರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ನನ್ನ ಮಗನಾದ ರುಕ್ಮಿಯು ಸಹಿಸದೆ ಯುದ್ಧ ಹೂಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅದರಿಂದ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಟಪ ಕದನರಂಗವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದು ನಾನು ಸ್ವಯಂವರವನ್ನೇ ರಹಿತಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ರಾಜರನ್ನೆಲ್ಲ ಅವರವರ ಊರಿಗೆ ಕಳಿಸಿ ಕೊಟ್ಟನು.

ಜರಾಸಂಧ ಮೊದಲಾದ ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಭೀಷ್ಮಕ ರಾಜನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಊರುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದರು.

ಇತ್ತ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ಕೃಷ್ಣನು ಬಂದುದರಿಂದ ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಹೆದರಿ ಸ್ವಯಂವರವನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಹಳ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟಳು ಮತ್ತು ಸಖಿಯರೆದುರಿಗೆ ನಾಚುತ್ತ "ಕಮಲಾಕ್ಷನಾದ ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಹೊರತು ನಾನು ಯಾವ ರಾಜೇಂದ್ರನನ್ನೂ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಒರಿಸಲಾರೆ" ಎಂದು ತನ್ನ ಅಚಲ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಸಾರಿ "ಈ ನನ್ನ ಮಾತು ಎಂದಿಗೂ ಸುಳ್ಳಾಗುವದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಪತ್ನಿ ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ಕೃಷ್ಣನನ್ನೇ ಮದುವೆಯಾಗುವೆ" ಎಂದು ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ನುಡಿದಳು.

ಒಂದು ದಿನ ಜರಾಸಂಧ ಶಿಶುಪಾಲ ಮುಂತಾದ ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಶಾಲ್ವ ರಾಜನನ್ನು ಕಾಲಯವನನ ಕಡೆಗೆ ಒಂದು ಸಂದೇಶವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಸಲು ಕಳಿಸಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಅವನು ಅವರ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಲಯವನನಿಗೆ ರಾಜರ ಸಂದೇಶವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು. "ಯವನ ರಾಜ! ಪರಮ ದುರ್ಜಯನಾದ ಈ ಕೃಷ್ಣನೀಗ ಜಗತ್ತಿಗೇ ಬಾಧಕನಾಗಿ ಕೂತಿದ್ದಾನೆ. ಇವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಪ್ರಚಂಡ ರಾಜಸೇನೆಯನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಅವನ ಮೇಲೆ ಏರಿ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಅವನು ಓಡಿ ಗೋಮಂತ ಪರ್ವತಕ್ಕೆಹೋದನು. ನಾವೂ ಅಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಹೋಗಿ ದಂತವಕ್ರನ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಆ ಗಿರಿಗೆ ಉರಿಹಚ್ಚಿ ಅವನನ್ನು ಸುಡಲು ಯತ್ನಿಸಿದೆವು. ಆದರೆ ಆ ರಾಮ ಕೃಷ್ಣರಿಬ್ಬರೂ ಆ ಗಿರಿಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಹಾರಿ ಇಬ್ಬರೇ ಇದ್ದರೂ ಚಕ್ರ

ಕೌವೋದಕಿ ಹಲ ಮುಸಲಗಳೆಂಬ ಆಯುಧಗಳಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಸೋಲಿಸಿ ಓಡಿಸಿದರು.

ಆದ್ದರಿಂದ ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಮೀರಿ ನಿಂತ, ಮನುಷ್ಯ ಮಾತ್ರರರಿಗೆ ಅಜೇಯರಾದ ಈ ರಾಮಕೃಷ್ಣರನ್ನು ರುದ್ರ ದೇವರ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ನೀನೇ ವಧಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥನು. ಈ ಮಹಾಧುರೇಯರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಮಗನುಬೇಕೆಂದೇ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯು ಹನ್ನೆರಡು ವರುಷ ಉಕ್ಕಿನ ಉಸುಕು ತಿಂದು ತಪಸ್ಸುಮಾಡಿ ಮಹಾದೇವರಿಂದ ವರ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ನಿನ್ನನ್ನು ಹಡೆದಿದ್ದಾನೆ. ಆದರಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೇ ಮರೀಚಿನಾಲಿಯನ್ನು ಕಂಡ ಮಂಜಿನ ಗಡ್ಡೆಯಂತೆ ಕೃಷ್ಣನು ಕರಗಿ ಹೋಗುವನು. ಕೃಷ್ಣನು ಮಹಾಧುರೇಯನೇ ಆದುದರಿಂದ ಅವನನ್ನೂ ಬಲದೇವ ವಸುದೇವ ಮೊದಲಾದ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಯಾದವರನ್ನೂ ನೀನು ಸ್ವಯಂ ಮಥುರಾ ಪುರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಗೆಲ್ಲು ಇಲ್ಲವೇ ಕೊಲ್ಲು. ಈ ಕೃಷ್ಣಹತ್ಯೆಯಿಂದಲೂ ಯಾದವ ವಿಜಯದಿಂದಲೂ ನಿನ್ನ ಕೀರ್ತಿಯು ದಿಗಂತರಾಲದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಪಸರಿಸುವದು."

ಆಗ ಕಾಲಯವನನು ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಉಬ್ಬಿ "ನಾನಿಂದು ಧನ್ಯನಾದೆ. ಅನುಗ್ರಹೀತನಾದೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಪ್ರಬಲ ರಾಜರು ಕೂಡಿ ಜರಾಸಂಧನಂಥ ರಾಜರಾಜೇಶ್ವರನು ಕೂತು ನನಗೆ "ಕೃಷ್ಣನ ನಿಗ್ರಹ ಮಾಡು" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಇಂದು ನಾನು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತು. ಆ ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ನನಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ ಎಂದು ಆಶಂಸನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡು ಬರಲು ನಿಯಮಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಅವರ ವಾಕ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ನಾನು ವಿಜಯಿಯಾಗಿಯೇ ಬರುವೆ. ಇಷ್ಟು ರಾಜರ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡ ಹೊರಟ ನನಗೆ ಕದಾಚಿತ್ ಅಪಜಯವಾದರೂ ಅದು ಜಯವೆಂದೇ ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ. ಇಂದಿನ ದಿನವೇ ಶುಭದಿನ. ಇಂದಿನ ನಕ್ಷತ್ರವೇ ಶುಭ ನಕ್ಷತ್ರ. ಇಂದಿನ ಮುಹೂರ್ತವೇ ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ದಾಳಿಮಾಡಲು ಒಳ್ಳೆಯ ಮುಹೂರ್ತ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗಲೇ ಹೊರಟು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಮಥುರೆಗೆ ಹೋಗುವೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಹಾಗೂ ಶಾಲ್ವ ರಾಜನನ್ನು ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಮಣಿ ಮುತ್ತು ರತ್ನಾಭರಣಗಳಿಂದ ಯಥಾಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಗೌರವಿಸಿ ಕಳಿಸಿದನು. ಕೈತುಂಬ ದಕ್ಷಿಣೆಕೊಟ್ಟು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಕಡೆಯಿಂದ ಜಯಾಶೀರ್ವಾದ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಯಾದವರನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಹೊರಟನು.

ಕೃಷ್ಣನು ವಿದರ್ಭ ನಗರದಿಂದ ಹೊರಟು ಮಥುರೆಗೆ ಬರುವವಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಗರುಡನು ಕೃಷ್ಣನ ನಿವಾಸಕ್ಕಾಗಿ ರೈವತಕ ಪರ್ವತದ ಬಳಿಯಿರುವ ಕುಶಸ್ಥಲಿಯನ್ನೂ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬರುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿ ಹೋಗಿ ನೋಡಿ ಬಂದು ದಾರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ವರದಿ ಒಪ್ಪಿಸಿದನು.

ಇತ್ತ ಕೃಷ್ಣನು ಯುವಕ ಯಾದವರೊಂದಿಗೆ ಮಥುರಾಪುರಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

ಅವನು ಊರಿಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಅವನ ಸಮಾಚಾರವೆಲ್ಲ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಬಂದಿತ್ತು. ದೇವೇಂದ್ರನು ಚಿತ್ರಾಂಗವನೆಂಬ ದೂತನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಸ್ವರ್ಗಸಿಂಹಾಸನವನ್ನೂ ಕಳಿಸಿ ಅವನ ಮುಖಾಂತರ ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಕೃಷ್ಣನ ಅಭಿಷೇಕಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಕೈಶಿಕರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಜೇಂದ್ರನೆಂದು ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿಸಿದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಯಾದವರ ಮಹಾರಾಜನಾದ ಉಗ್ರಸೇನನಿಗೆ ಪರಮಾನಂದವಾಗಿತ್ತು. ಮತ್ತು ಆ ಮಂಗಲಾಭಿಷೇಕದ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ಶಂಖನೆಂಬ ನಿಧಿಪತಿಯು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾಂಡಲಿಕ ರಾಜರಿಗೆ ಒಂದು ಲಕ್ಷ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆಲ್ಲ ಹತ್ತುಸಾವಿರ, ರಾಜೇಂದ್ರರಿಗೆ ಕೋಟಿ, ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ ಹತ್ತುಕೋಟಿ ಹೀಗೆ ಸುವರ್ಣನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟನೆಂಬ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿಯಂತೂ ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿತ್ತು.

ಉಗ್ರಸೇನನು ಅಂದು ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಮಹಾ ಪೂಜೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಊರನ್ನೆಲ್ಲ ಸಿಂಗರಿಸಿ ವಸುದೇವನ ಮನೆಗೆ ತಳಿರು ತೋರಣ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಸಾರಣೆ ಕಾರಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಊರಲ್ಲೆಲ್ಲ ವಾದ್ಯ ವೈಭವ ನೃತ್ಯ ಗೀತಾದಿಗಳಿಂದ ಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದ್ದನು.

ಇಂದು ಆ ಕೃಷ್ಣನು ರಾಜೇಂದ್ರನಾಗಿ ಬಂದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಉಗ್ರಸೇನ ಮಹಾರಾಜನು ಎಲ್ಲ ಯಾದವರೊಡಗೆ ಬಲರಾಮ ವಸುದೇವರನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಅವನ ಸ್ವಾಗತಕ್ಕಾಗಿ ರಥವನ್ನೇರಿ ಹೊರಟನು.

ದಿವ್ಯವಾದ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಅನರ್ಘ್ಯವಾದ ರತ್ನಾಭರಣಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ವನಮಾಲೆಯಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಕೃಷ್ಣನು ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತ ಛತ್ರಚಾಮರ ಗರುಡ ಧ್ವಜ ಮೊದಲಾದ, ರಾಜಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ, ಕೂಡಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು.

ದೂರದಿಂದ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಉಗ್ರಸೇನನು ರಥದಿಂದ ಇಳಿದು "ಬಲರಾಮ ! ನೀನು ರಥದಲ್ಲಿಯೇ ಕೂಡು. ಕೃಷ್ಣನು ರಾಜಾಧಿರಾಜನಾಗಿ ಬರುವಾಗ ನಾವು ರಥಾರೂಢರಾಗಿ ಎದುರಿಗೆ ಹೋಗುವದು ಸರಿಯಲ್ಲ, ಕೆಳಗಿಳಿದು ಅವನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತ ಹೋಗುವೆನು'' ಎಂದು ಪಾದಚಾರಿಯಾಗಿ ನಡೆದನು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಬಲರಾಮನು "ಮಹಾರಾಜ! ಕೃಷ್ಣನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಸರ್ವದಾ ಪ್ರೀತಿ ಪ್ರಸನ್ನನೇ ಇರುವನು. ನೀನು ಅವನನ್ನು ಹೊಗಳುವ ಕಾರಣವೇ ಇಲ್ಲ.'' ಎಂದು ಅವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನ ರಥವು ಬಂದಿತು.

ಆಗ ಉಗ್ರಸೇನ ಮಹಾರಾಜನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಘ್ಯ ಪಾದ್ಯಾದಿಪೂಜಾ ದ್ರವ್ಯ ಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಗಡಿಬಿಡಿಯಿಂದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಂದನು.

ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಅವನನ್ನು ತಡೆದು "ಮಥುರಾನಾಥ! ನೀನೇ ಮಥುರೆಗೆ ಒಡೆ ಯನಾಗು'' ಎಂದು ಹೇಳಿ "ನಾನು ಮಾಡಿದ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ವ್ಯರ್ಥಗೊಳಿಸ ಬೇಡ. ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ನೀನೇ ಅಧಿರಾಜ. ನನಗಾಗಿ ತಂದ ಈ ಅರ್ಘ್ಯ ಪಾದ್ಯಾ ದಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಾನು ತಿರುಗಿ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತೇನೆ.

ಇದಲ್ಲದೇ ವಿದರ್ಭ ನಗರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ರಾಜೇಂದ್ರ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ರಾಜರಿಗೂ ದಾನ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವಾಗ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಮೊದಲು ನಿನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ ಎಂದು ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಸುವರ್ಣ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನೂ ಅದಲ್ಲದೆ ಅನೇಕ ವಸ್ತ್ರಾ ಭರಣಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆಯಿಸಿ ಇಡಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅದರಂತೆ ಮಥುರೆಯಲ್ಲಿರುವ ನಾಗರಿಕರಿ ಗೆಲ್ಲ ತಲೆಗೆಹತ್ತುಸಾವಿರದಂತೆ, ಸೂತಮಾಗಧ ಬಂದಿಗಳಿಗೆ ಇದಲ್ಲದೇ ಮೇಲೆ ಸಾವಿರ ನಾಣ್ಯಗಳು, ಮುದುಕರು ಸ್ತ್ರೀಯರು ವೇಶ್ಯೆಯರು ಮೊದಲಾದವರಿಗೆಲ್ಲ ಇವುಗಳ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ನೂರು ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ದಿವ್ಯವಾದ ವಸ್ತ್ರ ವಡವೆಗಳನ್ನೂ ಮಥುರಾಪುರ ನಿವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆಂದು ದೇವೇಂದ್ರನು ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅವರವರಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸಬೇಕು'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಸೇನಾಸಮೂಹದ ಎದುರಿಗೇ ದಿವ್ಯಾಭರಣ ಗಂಧಮಾಲ್ಯಗಳಿಂದ ಉಗ್ರಸೇನನನ್ನು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದನು.

ಆ ಬಳಿಕ ಮಾಥುರೇಯರಾದ ನರನಾರಿಯರೆಲ್ಲರೂ ಬಂದು ಭಗವಂತನಿಗೆ ವಂದಿಸಿದರು. ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ವಿಪುಲವಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನು ದಾನ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಿದನು.

ಅವನ ಅದ್ಭುತವಾದ ಔದಾರ್ಯ ವೀರ್ಯ ಶೌರ್ಯ ಚಾತುರ್ಯಧೈರ್ಯ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪತ್ವ ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಪೌರ ಜನರೆಲ್ಲ ಹೊಗಳುತ್ತಲಿ ದ್ದರು. ಅವರ ಆ ಬಣ್ಣನೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತ ಮೆರವಣಿಗೆಯಿಂದ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಆ ಪಟ್ಟಣದಕ್ಕೆ ಬಂದು ಎಲ್ಲರೊಡನೆ ಸುಖದಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿದರು.

ಒಂದು ದಿನ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಯಾದವರ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಭೆಯನ್ನು ಕರೆದು ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತ "ಯದುಪುಂಗವರೇ! ನಾವು ನೀವು ಎಲ್ಲರೂ ಈ ಮಥುರೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿ ದೊಡ್ಡವರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಈಗ ಎಲ್ಲ ರಾಜರ ಹಾಗೂ ಪ್ರಬಲನಾದ ಜರಾಸಂಧನ ಜೊತೆಗೆ ನಮಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿದ್ದು ಕೊಂಡು ನಾವು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಈ ಅನರ್ಘ್ಯವಾದ ಮುತ್ತು ರತ್ನ ಹಾಗೂ ಅಪಾರ

ವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ದುಸ್ತರವಾಗಿದೆ. ಹಾಗೂ ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರ ಪರಿವಾರ ಬಾಂಧವರು, ಸೇನಾ ಸನ್ನಾಹ, ಕೋಟ್ಯಾವಧಿ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳು ಇವರಿಂದ ಈ ಪಟ್ಟಣವು ಈಗಲೇ ಕಿಕ್ಕಿರಿದು ತುಂಬಿದ್ದು ಜನರಿಗೆ ಸಾಲದಂತಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೂ ದಿನೇ ದಿನೇ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಈ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಸ್ಥಳವೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ. ಜನರು ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಸಭೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಂತೆ ಸರ್ವದಾ ಗದ್ದಲದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವಂತಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಂದ ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಒಂದು ಉತ್ತಮವಾದ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ವಿಚಾರವಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಆಗ ಎಲ್ಲ ಯಾದವರೂ ಅತ್ಯಂತ ಸಂತೋಷದಿಂದ "ಜನರ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಕೃಷ್ಣ! ನೀನೇನು ಮಾಡಿದರೂ ನಮಗದು ಸಮ್ಮತ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕಾಲಯವನನು ಮಥುರೆಯ ಮೇಲೆ ದಾಳಿಮಾಡಲು ಹೊರಟಿದ್ದಾನೆಂದು ಸಮಾಚಾರ ಬಂದಿತು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಯಾದವರಿಗೆ "ಇಂದೇ ಮುಹೂರ್ತ ಒಳ್ಳೆಯದಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ದಿವಸವೇ ಹೊರಟು ಬಿಡುವ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಕೃಷ್ಣನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಯಾದವರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬೇಗ ಬೇಗ ಸಾಮಾನು ಕಟ್ಟಿ ಹೆಂಡಿರು ಮಕ್ಕಳು ಪರಿವಾರವೊಂದಿಗೆ ಹೊರಟುಬಿಟ್ಟರು. ವಸುದೇವ ಮೊದಲಾದ ಯಾದವರೆಲ್ಲ ಆನೆ ಕುದುರೆ ರಥಗಳನ್ನು ಏರಿಕೊಂಡು ಪ್ರಯಾಣಮಂದಭಗಳನ್ನು ಮೊಳಗಿಸುತ್ತ ಪಶ್ಚಿಮಾಭಿಮುಖರಾಗಿ ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಮಥುರಾಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಡೆದರು. ಕೆಲಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಸಮುದ್ರದ ಜಲಪ್ರಾಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತೆಂಗು ಬಾಳೆ ತಾಳೆ ಬಕುಲ ದ್ರಾಕ್ಷೆಯ ತೋಟಗಳಿಂದಲೂ, ಕೇದಗೆಯ ವನಗಳಿಂದಲೂ, ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಹೂ ಬಳ್ಳಿಗಳಿಂದಲೂ, ತುಂಪು ಕಂಪುಗಳ ಸೊಂಪಿನಿಂದ ನಳನಳಿಸುವ ರಮ್ಯಸ್ಥಳವಾದ ಕುಶಸ್ಥಲಿಗೆ ಬಂದರು. ಅದನ್ನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೇ ಯಾದವರಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಕಂಡಂತೆ ಪರಮಾನಂದವಾಯಿತು.

ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಎಲ್ಲಿ ಊರನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರೆ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಜನರಿಗೆ ಸೌಕರ್ಯವಾಗಬಹುದೆಂದು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಬಂದನು.

ಆಗ ವಾಹನಗಳಿಗೆ ಹಿತಕರವಾದ, ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಉಸುಕು ಕೆಂಪು ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಸಾಗರವೇಷ್ಟಿತವಾದ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಳವು ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು.

ಅದರ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ರೈವತ ಪರ್ವತವಿದ್ದು ಸರ್ವರತ್ನಗಳಿಂದಲೂ ಅದು ತುಂಬಿದ್ದಿತು. ಅದು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ನಿವಾಸಸ್ಥಾನದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ರೈವತಕ ಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಏಕಲವ್ಯ ದ್ರೋಣ ಎಂಬಿಬ್ಬರು ಬಹುಕಾಲ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೊಂದು ತೀರ್ಥದ ಶೋಭೆ ಬಂದಂತಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಾದ ದ್ವಾರಾವತಿಯೆಂಬ ವಿಹಾರ ಭೂಮಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅದೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನು ಹೊಸ ಪಟ್ಟಣವೊಂದನ್ನು ಕೂಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದನು. ಅದು ಯಾದವರಿಗೂ ಸಮ್ಮತವಾಗಿ ಶಿಬಿರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. ಯಾದವೇಂದ್ರನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ದ್ವಾರಕಾ ಎಂಬ ನವೀನ ನಗರವೊಂದನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯಭವ್ಯವಾದ ಅನೇಕ ಭವನಗಳನ್ನಾದರೂ ತನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪಮಾತ್ರದಿಂದ ರಚಿಸಿ ಯಾದವರೊಂದಿಗೆ ಸುಖವಾಗಿ ವಾಸಮಾಡಿದನು.

ಜರಾಸಂಧನಿಂದ ಆಜ್ಞಪ್ತನಾದ ಕಾಲಯವನನು ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣದ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಬಲರಾಮ ಸಹಿತವಾಗಿ ಸಂಹರಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೊರಟಿದ್ದನು.

ಈ ಕಾಲಯವನನ ಚರಿತ್ರೆ ಅತ್ಯಂತ ವಿಚಿತ್ರವಿದ್ದು ಜಾತಿಸಾಂಕರ್ಯದ ಒಂದು ಸಂಕೇತದಂತಿದೆ.

ವೃಷ್ಣಿ ಅಂಧಕರಿಗೆಲ್ಲ ಗುರುವಾದ ಮಹಾಮತಿ ಗಾರ್ಗ್ಯನು ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಂಡ ಬಳಿಕಾದರೂ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟದೇ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿಯೇ ಇದ್ದನು. ವಿವಾಹವಾದ ಬಳಿಕವೂ ಊರ್ಧ್ವರೇತಸ್ಕನಾಗಿಯೇ ಇದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಶಾಲ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಯಾದವನು "ಗಾರ್ಗ್ಯನು ಷಂಢನಿರುವನೆಂದು ಜನರಲ್ಲೆಲ್ಲ" ಅಪಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದನು.

ಆದರಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಆ ಗಾರ್ಗ್ಯ ಮುನಿಯು ಅಜಿತಂಜಯ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಹನ್ನೆರಡು ವರುಷ ಲೋಹಪಿಷ್ಟವನ್ನು ತಿಂದಿದ್ದು ಮಹಾದೇವರನ್ನು ಕುರಿತು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿದನು. ಆದರಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನನಾದ ಪರಶಿವನು ಏನು ವರಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ವೃಷ್ಣಿ ಅಂಧಕರನ್ನು ಸಂಹಾರ ಮಾಡಲು ಸಮರ್ಥನಾದ ಓರ್ವ ತೇಜಸ್ವೀ ಪುತ್ರನನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡು ಎಂದು ವರ ಕೇಳಿದನು. ಅದರಂತೆ ರುದ್ರದೇವರು ಅವನಿಗೆ ವರ ಕೊಟ್ಟರು.

ನಿಪುತ್ರಿಕನಾದ ಯವನರಾಜನಿಗೆ ಈ ಸಮಾಚಾರ ತಿಳಿದು ಬರಲು ಅವನು ಆ ಗಾರ್ಗ್ಯಮುನಿಯನ್ನು ಸವಿಮಾತು ಹಾಗೂ ಆದರ ಸತ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಮನ ಒಲಿಸಿ ತನ್ನ ಹತ್ತಿರ ತಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡನು.

ಅವನ ಊರಲ್ಲಿಯು ಗವಳಿಗರ ವಸತಿಯಲ್ಲಿ ಗೋಪಾಲೀ ಎಂಬ ಅಪ್ಸರೆಯು ಗೋಪಿಕಾ ಸ್ತ್ರೀಯರ ವೇಷದಿಂದಲೇ ವಾಸಮಾಡಿದ್ದಳು.

ಒಂದು ದಿನ ಮುನಿಯು ಮನುಷ್ಯಲೋಕದುರ್ಲಭವಾದ ಆ ಗವಳಿಗ ಲಲನೆಯ ಲಲಿತ ಲಾವಣ್ಯ ತರಲತಾರುಣ್ಯಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಮುಗ್ಧನಾಗಿ ಅವಳೊಡನೆ ರಮಿಸಿದನು.

ಹೀಗೆ ರುದ್ರದೇವರ ವರದಿಂದ ದುಸ್ಸಹವಾದ ಆ ಗಾರ್ಗ್ಯನ ಗರ್ಭವು ತುರುಗಾಹಿಗಳ ತಂಡದಲ್ಲಿರುವ ಗೋಪಾಲೀ ಅಪ್ಸರೆಯಿಂದ ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅದರಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವನೇ ಕಾಲಯವನ.

ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿದ ಯವನರಾಜನು ಆ ಗೋಪಾಲಿಯ ಮಗನಾದ ಈ ಕಾಲಯವನನು ರುದ್ರದೇವರ ವರದಿಂದ ಮಹಾ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯಾಗುವನೆಂದು ತಿಳಿದು ತನ್ನ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿಯೇ ಅವನನ್ನು ತಂದಿಟ್ಟು ಬೆಳೆಸಿ ದೊಡ್ಡವನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು.

ಆದರಿಂದ ಆ ಯವನ ರಾಜನು ಸತ್ತ ಬಳಿಕ ಅವನಿಗೆ ಸ್ವಂತ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಸಾಕು ಮಗನಾದ ಈ ಕಾಲಯವನನೇ ಪಟ್ಟವನ್ನೇರಿದನು.

ಹೀಗೆ ಕಾಲಯವನನು ಓರ್ವ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಯ ಮಗನಾದರೂ ಗೊಲ್ಲತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಯವನನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಯವನ ರಾಜನಾದನು.

ಅವನು ಪ್ರಬುದ್ಧನಾದ ಬಳಿಕ ನಾರದರಿಂದ ತನ್ನ ಜನ್ಮ ವೈರಿಗಳಾದ ಅಂಧಕ ವೃಷ್ಣಿ ಮೊದಲಾದ ಯಾದವರ ಹಾಗೂ ಕೃಷ್ಣನ ಬಗೆಗೆ ಎಲ್ಲ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಯುದ್ಧಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದನು. ಅವನು ದಿನೇ ದಿನೇ ಪ್ರಬಲನಾಗುತ್ತ ನಡೆವುದನ್ನು ಕಂಡು ಶಕ ತುಷಾರ ಪಾರದ ಪಲ್ಹವ ಖಸ ಶೃಂಗಲ ಮೊದಲಾದ ಮ್ಲೇಂಛ ರಾಜರೆಲ್ಲರ ಸಾವಿರಾರು ಗುಂಪುಗಳು ಬಂದು ಅವನನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡವು.

ಆಗ ಆ ಕಾಲಯವನನು ಇಂಥ ಅಸಂಖ್ಯ ಮ್ಲೇಂಛ ರಾಜರಿಂದಲೂ ತುಡುಗರ ತಂಡಗಳಿಂದಲೂ ದರೋಡೆಖೋರರ ದಂಡುಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಮಥುರೆಯ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಬಂದನು. ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದ ಆನೆ ಕುದುರೆ ಕತ್ತೆ ಒಂಟೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅವನ ಅಪರಂಪಾರ ಸೈನಾಸಾಗರದ ತುಳಿತ್ತುಳಿದಾಟಕ್ಕೆ ಭೂಮಿ ತತ್ತರಿಸಿ ಹೋಯಿತು. ಅವನ ಸೈನ್ಯದ ಕಾಲ್ತುಳಿದಾಟದಿಂದ ಎದ್ದ ಕೆಂಧೂಳಿಯು ಸೂರ್ಯಮಂಡಲವನ್ನೇ ಮುಚ್ಚಿಹಾಕಿತು. ಅವನ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿಯ ಕುದುರೆ ಕತ್ತೆ ಒಂಟೆ ಆನೆಗಳ ಮಲಮೂತ್ರಗಳಿಂದ ಒಂದು ನದಿಯೇ ಹರಿಯಿತು. ಅವಕ್ಕೆ ಇಂದಿಗೂ ಅಶ್ವಶಕೃತ್ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು.

ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಕೃಷ್ಣನು "ಇವನಿಗೂ ಮರಣಕಾಲ ಒದಗಿಬಂದಿದೆ" ಎಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಿ ದ್ವಾರಕಾ ಎಂಬ ನವ್ಯ ನಗರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಯಾದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಒಯ್ದಿಟ್ಟು ಬರಿಗಾಲಿನಿಂದ ಯಾವ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರವನ್ನೂ ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿಯದೇ ಮತ್ತೆ ತಾನೊಬ್ಬನೇ ಮಥುರೆಗೆ ಬಂದನು.

ಮಥುರೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ ಇರುವದನ್ನು ಕಂಡು ಕಾಲಯವನನು ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂದು ಮಥುರೆಗೆ ಧಾವಿಸಿದನು. ಅವನಿಗೆ ಅಂಜಿದಂತೆ ಮಾಡಿ ಕೃಷ್ಣನು ಆ ಮಥುರಾ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಓಡಹತ್ತಿದನು. ಆ ಯವನರಾಜನಾದರೂ ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹೊಡೆದು ಇಂದು ಕೊಂದೇಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಓಡತೊಡಗಿದನು. ಕೇಶವನು ಹಿಂದೆನೋಡುವುದು ಮುಂದೆ ಓಡುವದು ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತ ಆ ಕಾಲಯವನನನ್ನು ಬಹು ದೂರ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಎಷ್ಟು ಓಡಿದರೂ ಆ ಯವನೇಶ್ವರನಿಗೆ ಆ ಯೋಗೇಶ್ವರನು ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಅಪೌರುಷೇಯವಾದ ನುಡಿಗಳಿಗೂ ನಿಲುಕದ ಆ ಮನೋವಾಚಾಮ್ ಅಗೋಚರ ವಸ್ತುವನ್ನು ಹಿಡಿಯುವ ಹವ್ಯಾಸದಿಂದ ಯವನ ನರಪತಿಯು ಏದುತ್ತ ಉಬ್ಬಸ ಪಡುತ್ತ ಓಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದನು.

ಹಿಂದೆ ಒಮ್ಮೆ ನಡೆದ ದೇವಾಸುರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಾಂಧಾತ ಮಹಾರಾಜನ ಮಗನಾದ ಮುಚುಕುಂದನು ದೈತ್ಯರೊಡನೆ ಕಲಿತನದಿಂದ ಕಾದಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ವಿಜಯವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟನು. ಆಗ ಸಂತುಷ್ಟರಾದ ದೇವತೆಗಳು ಅವನಿಗೆ "ಬೇಕಾದ ವರವನ್ನು ಬೇಡಿಕೋ ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಹೋರಾಟದ ಹಗರಣದಿಂದ ಬಸವಳಿದು ನಿತ್ರಾಣನಾದ ಅವನು ಗಾಢ ನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು. ಮತ್ತು "ನಾನು ನಿದ್ರೆಹತ್ತಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡಾಗ ಯಾರಾದರೂ ಎಬ್ಬಿಸಿದರೆ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿನ ಕಿಡಿಯಿಂದ ಅವರು ಕೂಡಲೇ ಸತ್ತು ಬಿದ್ದು ಬೂದಿಯಾಗಿ ಹೋಗಬೇಕು" ಎಂದು ಪುನಃ ಕೇಳಿಕೊಂಡನು.

"ತಥಾಸ್ತು" ಎಂದು ದೇವತೆಗಳು ಅವನಿಗೆ ಬಯಸಿದ ವರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮಲಗಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿಹೊಂದಲಿಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿಯನ್ನಿತ್ತರು.

ಆಗ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ದಣಿದು ಶರೀರವೆಲ್ಲ ಆಯಾಸದಿಂದ ಸೋತುಹೋದಂತಾದ ಆ ಮಹಾರಾಜನು ಬಂದು ಗಿರಿಗರ್ಭದಲ್ಲಿರುವ ಗಹನ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಪ್ರಯಾಸಪರಿಹಾರಕ್ಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಮಲಗಿದನು.

ಅಂದು ತ್ರೇತಾಯುಗದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಗುಹಾಂಪ್ರವಿಷ್ಟನಾದ ಆ ಮಹಾರಾಜನು ತ್ರೇತಾಯುಗ ಮುಗಿದು ದ್ವಾಪರವೂ ಮುಗಿದು ಕಲಿಯುಗ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಹೊತ್ತು ಬಂದರೂ ಇನ್ನೂ ಎದ್ದಿರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಎಚ್ಚರಿಕೆಯು ಕಾಟವಿಲ್ಲದೇ ಶಾಂತರೀತಿಯಿಂದ ಸುಖನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದನು.

ಕಾಲಯಾನನ ಭಯದಿಂದಲೆ ನಾಗಾಲೋಟ್ಟ ಬಿಟ್ಟ ಕೃಷ್ಣನು ಓಡಿಓಡಿ ಮುಚು ಕುಂದ ರಾಜನು ಮಲಗಿದ ಸ್ಥಲವನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತ, ಗೊಂಡಾರಣ್ಯದ ಆ ಗುಹಾಗ ರ್ಭವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

ಕೃಷ್ಣನ ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆಯೇ ಕಾಲಯಾವನನಾದರೂ ಆ ಗಹನಗವ್ಹರದೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಅಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದಂತೆ ಕಂಡಿತು.

ಕೃಷ್ಣನೇ ಕಪಟವೇಷದಿಂದ ನಿದ್ರೆಯ ಸೋಗು ಹಾಕಿ ಮಲಗಿದ್ದಾನೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಆಯುಷ್ಯತುಂಬಿ ಬಂದ ಆ ಮೂರ್ಖನು ಶಲಭವು ದೀಪದ ಕುಡಿಯನ್ನು ಒದ್ದಂತೆ ಕಾಲಿನಿಂದ ಮಲಗಿದ ಮುಚುಕುಂದನನ್ನು ಕೃಷ್ಣನೆಂದು ಬಗೆದು ಒದ್ದನು.

ಆದರಿಂದ ಎಚ್ಚರಾದ ಆ ರಾಜರ್ಷಿಯು ಎದ್ದು ತನ್ನ ಗಾಢನಿದ್ರಾಭಂಗದಿಂದ ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಕಾಲಿನಿಂದ ಹೊಡೆದದ್ದಕ್ಕೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಕಿಡಿಕಿಡಿಯಾಗಿ ಇಂದ್ರನ ವರವನ್ನು ನೆನೆದು ತನ್ನನ್ನು ಒದ್ದ ದೈತ್ಯನನ್ನು ಕೆಕ್ಕರಿಸಿ ನೋಡಿದನು.

ಅದರಿಂದ ಸಿಡಿಲು ಬಡೆದ ಮೋಟಮರದಂತೆ ಕಾಲಯವನನ ಮೈಗೆಲ್ಲ ಭಯಂ ಕರವಾದ ಉರಿಹತ್ತಿ ಒಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅವನು ಸತ್ತು ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯಾಗಿ ಹೋದನು.

ತನ್ನನ್ನು ಕಾಲಿನಿಂದ ಕೆಣಕಿದ ಮೂರ್ಖನು ತನ್ನ ಕಣ್ಣೆದುರಿನಿಂದ ಕರಗಿ ಹೋದುದನ್ನು ಕಂಡು ಶಾಂತನಾದ ಮುಚುಕುಂದನು ಶಾಂತಕಾಂತವಾದ ದಿವ್ಯದೀಥಿ ಯಿಂದ ಒಪ್ಪುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಶಾಮಸುಂದರ ವಿಗ್ರಹವು ತನ್ನ ತಲೆದಿಂಬಿನ ಹತ್ತಿರವೇ ನಿಂತಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದನು.

ಆಗ ಮುಚುಕುಂದ ಮಹಾರಾಜನು ಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರಮಾಣ ಎತ್ತರ ನಿಲುವುಗಳೆಲ್ಲ ತಾನಿದ್ದ ತ್ರೇತಾಯುಗದ ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಮಾಣದಕಿಂತ ತೀರ ಚಿಕ್ಕದಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡ. ಅವನಿಗೆ ಯುಗ ಬದಲಾಗಿದೆ ಎಂದನ್ನಿಸಿತು. ಮತ್ತು ಅವನು ಗೋವಿಂದನಿಗೆ "ನೀನು ಯಾರು ಇಲ್ಲಿಗೇಕೆ ಬಂದೆ ? ನಾನು ಮಲಗಿ ಎಷ್ಟು ದಿನವಾಯಿತು ? ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಿ ದ್ದರೆ ಹೇಳು" ಎಂದು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡನು.

ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ವಂಶದ ಮೂಲನಾಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ತಿಳಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತ "ಚಂದ್ರವಂಶದ ನಹುಷರಾಜನಿಗೆ ಯಯಾತಿಯೆಂಬ ಮಗನಿದ್ದನು. ಆ ಯಯಾತಿ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಯದು ಮೊದಲಾದ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. ಆ

ಯದುವಿನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ವಸುದೇವನ ಮಗನಾದ ನನಗೆ ವಾಸುದೇವ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು. ನೀನು ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಮೇಗಿದ್ದಿ ಎಂದು ನನಗೆ ನಾರದರು ತಿಳಿಸಿದ್ದರು. ಈಗ ಕಲಿಯುಗವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತಲಿದ್ದು ಈ ನನ್ನ ವೈರಿಯಾದ ಕಾಲಯವನನು ರುದ್ರದೇವರಿಂದ ಅವಧ್ಯತ್ವವರವನ್ನು ಪಡೆದದ್ದರಿಂದ ನೂರು ವರುಷ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರೂ ಯಾದವರಿಗೆ ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವದಾಗುತ್ತಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಂಥ ದುಷ್ಟನನ್ನು ನೀನು ಇಂದು ಭಸ್ಮಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ನೀನೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಯವಮಾಡಿದಂತಾಯಿತು" ಎಂದು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅವನಿಗೆ ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಿದನು. ಆದನ್ನು ಕೇಳಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ತಾನು ಜಪತಪ ಸಮಾಧಿಗಳಿಂದ ಕಾಣಬಯಸಿದ ಪರಮ ಪುರುಷ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಧನ್ಯತೆಯ ಭಾವಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅವನ ಅಡಿದಾವರೆಗೆ ನಮಿಸಿದ ಆ ಮುಚಕುಂದನು ಮದಿಸಿ ಗೋವಿಂದನಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ವಂದಿಸಿ ತಪವನಾಚರಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಹೈಮಾಚಲದ ಸಾನು ಶ್ರೇಣಿಗಳ ಸೋಪಾನಗಳನೇರಿದನು.

ಅಲ್ಲಿ ಹಿಮಗಿರಿಯ ಉತ್ತುಂಗ ಶೃಂಗದ ಮುಂಗಲಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಘೋರ ತಪವನಾಚರಿಸಿ ಪಾಂಚಭೌತಿಕವಾದ ನಶ್ವರ ನರ ದೇಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಶುಭ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು.

ಕೃಷ್ಣನಾದರೂ ಹೀಗೆ ಉಪಾಯದಿಂದ ತನ್ನ ವೈರಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸಿ ಗುಹೆಯ ಹೊರಗೆ ನಿಂತ ಅವನ ಅಪರಂಪಾರವಾದ ಪ್ರಚಂಡ ಸೇನೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು. ದಿಕ್ಕುಗಾಣದ ಆ ಸೇನೆ ಕೃಷ್ಣನ ವೇಗವನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ಓಡಿಹೋಯಿತು.

ಅವರು ಬಿಟ್ಟುಹೋದ ಧನ ಕನಕಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕೃಷ್ಣನು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದು ಅದರಿಂದ ತನ್ನ ಹೊಸ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದನು.

ಇಂದ್ರ ಪುರಿಯಂತೆ ಸುಂದರವಾದ ಆ ದ್ವಾರಕಾ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಭಗವಂತನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅವನ ಅನುಮತಿಪಡೆದು ವಿಶ್ವಕರ್ಮನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

ಆ ಬಳಿಕ ಕೇಶವನು ಧನನಿಧಿಗೆಲ್ಲ ಅಧಿಪತಿಯಾದ ಶಂಖನನ್ನು ಕರೆದು ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿಯ ನಿರ್ಧನರ ಮನೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಧನದಿಂದ ತುಂಬಲಿಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಣೆಗೈದನು. ತತ್ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅವನು ಆ ದ್ವಾರಾವತಿಯ ಮನೆ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕನಕ ವೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಹಣದ ಹೊಳೆಯನ್ನೇ ಹರಿಸಿಬಿಟ್ಟನು.

ಅಂದಿನಿಂದ ಆ ಕೃಷ್ಣಪುರಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೂ ದರಿದ್ರನಾಗಲಿ ದುಃಖಿತನಾಗಲಿ ದೀನನಾಗಲಿ ಕೃಶನಾಗಲಿ ಕೃಪಣನಾಗಲಿ ರೋಗಿಷ್ಠನಾಗಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ಅನಂತರ ಜಗದೀಶನು ವಾಯುವನ್ನು ಕರೆದು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಿಂದ ದಿವ್ಯವಾದ ಸುಧರ್ಮ ಸಭೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಬರುವಂತೆ ಆಜ್ಞೆಗೈದನು. ಅದರಂತೆ ಆ ವಾತದೂತನು ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ದೇವತೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಕೃಷ್ಣನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಅದನ್ನು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದನು.

ಅದನ್ನು ಕೃಷ್ಣನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ದ್ವಾರಕೆಯ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ತಂದಿರಿಸಿದನು. ಕಾಮಗಾಮಿ ಹಾಗೂ ಕಾಮರೂಪಿಯೂ ಆದ ಆ ದೇವಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅಸಂಖ್ಯರಾದ ಯಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಸಭೆ ಸಂಗೀತ ಮಂತ್ರಾಲೋಚನ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ನಡೆಯಿಸುತ್ತಲಿದ್ದರು.

ಹೀಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅನೇಕ ದಿವ್ಯವಾದ ಭೋಗಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಂದಲೂ, ಧನ ಧಾನ್ಯ ಕನಕ ರತ್ನ ಮುತ್ತುಗಳಿಂದಲೂ ಫಲಪುಷ್ಪಪಲ್ಲವ ರಾಶಿಗಳಿಂದಲೂ ಆ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ತನ್ನ ಕೈ ಹಿಡಿದ ಕಾಂತೆಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸುವಂತೆ ಶೃಂಗಾರ ಮಾಡಿದನು.

ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಸಚಿವ ಸೇನಾಧ್ಯಕ್ಷ ಶಿಲ್ಪಿ ಸೂತ ಮೊದಲಾದವರನ್ನೂ ನಿಯಮಿಸಿದನು.

ಉಗ್ರಸೇನನನ್ನು ಮಹಾರಾಜನೆಂದು ನಿಯಮಿಸಿ ತನ್ನ ಗುರುಗಳಾದ ಸಾಂದೀಪನಿ ಮುನಿಗಳನ್ನು ಪುರೋಹಿತರೆಂದು ಯೋಜಿಸಿದನು. ಅನಾಧೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಸೇನಾಪತಿಯೆಂದೂ ವಿಕದ್ರುವನ್ನು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯೆಂದೂ ನಿಯಮಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ಯಾದವ ಕುಲದಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಬುದ್ಧಿವಂತರಾದ ಹತ್ತು ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧರನ್ನು ಆರಿಸಿ ಸರ್ವಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ನಿರ್ವಾಹಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆಂದು ಒಂದು ಮಂತ್ರಿಮಂಡಳಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದನು. ರಥ ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ ದಾರುಕನನ್ನು ಮುಖ್ಯನನ್ನಾಗಿಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ತನ್ನ ಸಾರಥಿಯನ್ನಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ಸಮರಭಟರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಯೋಧಮುಖ್ಯನೆಂದು ನಿಯೋಜಿಸಿದನು. ಹೀಗೆಲ್ಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನುಮಾಡಿ ವಿಶ್ವಸೃಷ್ಟಾರನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಯಾದವರೊಂದಿಗೆ ಸುಖದಿಂದ ಇದ್ದನು.

ರುಕ್ಮಿಣೀ ಸ್ವಯಂವರ

ಆ ಬಳಿಕ ಕೃಷ್ಣನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ಬಲರಾಮನು ರೇವತ ರಾಜನ ಮಗಳಾದ ರೇವತಿಯನ್ನು ವಿವಾಹ ವಿಧಿಯಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು.

ರಾಜರ್ಷಿ ಯಾದವನ ಮಗನಾದ ವಿದರ್ಭರಾಜನು ವಿಂಧ್ಯಾದ್ರಿಯ ದಕ್ಷಿಣಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಿದರ್ಭ ಎಂಬ ನಗರವನ್ನು ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದನು. ಅವನ ಮಕ್ಕಳಾದ ಕ್ರಥಕೈಶಿಕರಿಂದ ಮುಂದೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರಾಜವಂಶಗಳು ಪ್ರವೃತ್ತವಾದವು. ಭೀಮನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ವೃಷ್ಣಿರಾಜನು ಜನಿಸಿದರೆ ಕ್ರಥನಿಂದ ಅಂಶುಮಂತನೂ ಕೈಶಿಕನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮಕ ಮಹಾರಾಜನೂ ಹುಟ್ಟಿದರು

ಅಗಸ್ತ್ಯ ಋಷಿಯಿಂದ ರಕ್ಷಿತವಾದ ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಕುಂಡಿನ ಪುರದಲ್ಲಿದ್ದು ಭೀಷ್ಮಕನು ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ರುಕ್ಮಿ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ಗಂಡುಮಗನೂ ರುಕ್ಮಿಣಿ ಎಂಬ ಓರ್ವ ಕನ್ನೆಯೂ ಇದ್ದರು

ಮಹಾಬಲಿಷ್ಠನಾದ ರುಕ್ಮಿಯು ದ್ರುಮ ಎಂಬ ಋಷಿಯಿಂದ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಪರಶುರಾಮನಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಅದ್ಭುತ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿದ ಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ರೂಪದಿಂದ ತ್ರಿಭುವನತಲದಲ್ಲಿಯೇ ಅಪ್ರತಿಮಳಿದ್ದು ಅನೇಕ ಜನರ ಬಾಯಿಂದ ಕೃಷ್ಣನ ಗುಣಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವನನ್ನೇ ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದಳು.

ಆದರೆ ಜನ್ಮತ ಏವ ಕೃಷ್ಣದ್ವೇಷಿಯಾದ ರುಕ್ಮಿಯು ಅವನು ಕಂಸನನ್ನು ಕೊಂದಬಳಿಕಂತೂ ಅತ್ಯಂತ ಸಂತಪ್ತನಾದನು. ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂ ಕೃಷ್ಣನು ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು ತನಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದರೂ ಕೊಡಲೊಪ್ಪಲಿಲ್ಲ.

ಮುಂದೆ ಜರಾಸಂಧನು ಚೇದಿದೇಶದ ಸುನೀಥ ರಾಜನ (ದಮಘೋಷ) ಮಗನಾದ ಶಿಶುಪಾಲನಿಗೆ ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಭೀಷ್ಮಕನ ಹತ್ತಿರ ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

ಯಾಕೆಂದರೆ ದಮಘೋಷನು ವಸುದೇವನ ತಂಗಿಯಾದ ಶ್ರುತಶ್ರವೆಯಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಶಿಶುಪಾಲ, ದಶಗ್ರೀವ, ರೈಭ್ಯ, ಉಪದಿಸ, ಬಲಿ, ಎಂಬ ಪಂಚಪುತ್ರರಲ್ಲಿ ಜ್ಯೇಷ್ಠನಾದ ಶಿಶುಪಾಲನನ್ನು ಜರಾಸಂಧನಿಗೆ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನು.

ಚೇದಿರಾಜನಾದ ವಸುವಿನ ಮಗ ಬೃಹದ್ರಥನ ವಂಶದಲ್ಲಿಯೇ ಜರಾಸಂಧನು ಹುಟ್ಟಿದ್ದನು. ಅದೇ ವಸುವಿನ ವಂಶದಲ್ಲಿಯೇ ದಮಘೋಷನಾದರೂ ಜನಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧ ಸಾಮೀಪ್ಯವೂ ಇತ್ತು.

ಆದುದರಿಂದ ಜರಾಸಂಧನು ತನ್ನ ಜ್ಞಾತಿಯ ಮಗನಾದ ಶಿಶುಪಾಲನನ್ನು ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮಗನಂತೆಯೇ ಬೆಳೆಸಿ ಸಂರಕ್ಷಿಸಿದ್ದನು.

ತನ್ನ ಅಳಿಯನನ್ನು ಕೊಂದಿದ್ದರಿಂದ ಕೃಷ್ಣನಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟಾದ ಜರಾಸಂಧನು ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು ತನ್ನ ವೈರಿಯಾದ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಕೊಡದೇ ತನ್ನ ರಕ್ಷಿತ ಮಗನಾದ ಶಿಶುಪಾಲನಿಗೆ ಕೊಡು ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಭೀಷ್ಮಕನಾದರೂ ಜರಾಸಂಧನ ಮಾತಿಗೆ ಬೆಲೆಕೊಟ್ಟು ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು ಶಿಶುಪಾಲನಿಗೆ ಕೊಡಲು ಸಮ್ಮತಿಸಿದನು.

ಆದರಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ಮಗಧರಾಜನು ಶಿಶುಪಾಲನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾದ ದಂತವಕ್ತ್ರ ಶೃಗಾಲವಾಸುದೇವ ಮೊದಲಾದವರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ವಿದರ್ಭದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಇದಲ್ಲದೇ ಅಂಗ ವಂಗ ಕಲಿಂಗ ಕಾಶ್ಮೀರ ಮುಂತಾದ ದೂರದೂರ ದೇಶದ ರಾಜಕುಮಾರರು ರುಕ್ಮಿಣೀ ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕೆಂದು ಬಂದರು.

ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ರುಕ್ಮಿಯು ಆನಂದದಿಂದ ಸ್ವಾಗತ ನೀಡಿ ಆದರದಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಿ ವಿದರ್ಭನಗರಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು.

ತಮ್ಮ ಸೋದರತ್ತೆಯ ತೃಪ್ತಿಗಾಗಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಾದರೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸೈನ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದರು. ಆಗ ಕ್ರಥಕೈಶಿಕರು ಕೃಷ್ಣನ ಸ್ವಾಗತ ಸತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ಊರ ಹೊರಗೇ ಒಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಳಿಸಿದರು.

ಮರುದಿನ ವಿವಾಹವಾಗುವ ಮುನ್ನ ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ಮುಂಜಾವು ಮಂಗಳಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಕುಲಸ್ವಾಮಿನಿಯಾದ ಶಚೀದೇವಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಬರಲಿಕ್ಕೆಂದು ಊರ

ಹೊರಗಿರುವ ಇಂದ್ರಾಣಿಯ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಹೊರಟಳು. ದೇಹದಿಂದಲೂ ದೀಪ್ತಿಯಿಂದಲೂ ಥಳ ಥಳ ಮಿಂಚುವ ಸೌಂದರ್ಯದ ಪುತ್ಥಳಿಯಂತಿರುವ ಆ ರಾಜಕನ್ನೆಯು ನಾಲ್ಕು ಗಾಲಿಯ ದಿವ್ಯವಾದ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಊರ ಹೊರಗೆ ಬರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯೇ ತನ್ನೆಡೆಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಂಡಿತು.

ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಬಲರಾಮ ಹಾಗೂ ಉಳಿದ ಯಾದವ ವೀರರೊಡನೆ ವಿಚಾರವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿ ಆ ಸೌಂದರ್ಯ ಪುತ್ಥಳಿಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿದನು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮೆರವಣಿಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಬಂದ ಆಮದುಮಗಳು ಶಚೀಮಂದಿರದೊಳಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ದೇವತಾಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಗೆ ಬಂದಳು.

ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಅವಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ರಥಕ್ಕೆ ತಂದು ಅವಳೊಡನೆ ರಥಾರೋಹಣ ಮಾಡಿದನು.

ಒಮ್ಮೆಲೆ ಕನ್ನೆಯನ್ನು ಅಪಹಾರ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ರುಕ್ಮಿಯ ಸೈನಿಕರೆಲ್ಲರೂ ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ಮುಗಿಬೀಳಬೇಕೆನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬಲರಾಮನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸನಿಹದಲ್ಲಿರುವ ಹೆಮ್ಮರವೊಂದನ್ನು ಕಿತ್ತು ಏರಿಬರುವವರನ್ನೆಲ್ಲ ಥಳಿಸಹತ್ತಿದನು.

ಆನೆ ಕುದುರೆ ರಥಗಳನ್ನು ಏರಿಕೊಂಡು ಉಳಿದ ಯಾದವರೂ ಅವನ ಸುತ್ತಲೂ ನಿಂತು ವೈರಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಹರಿಸಹತ್ತಿದರು.

ಇತ್ತ ಕೃಷ್ಣನು ಅಣ್ಣ ಬಲರಾಮನಿಗೆ ಯುದ್ಧದ ಭಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಒಪ್ಪಿಸಿ ತಾನು ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ರಥಾರೂಢನಾಗಿ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಹೊರಟನು.

ಅಕ್ರೂರ ವಿಪೃಥು ಗದ ಕೃತವರ್ಮ ಸಾತ್ಯಕಿ ಮೊದಲಾದ ಯದುವೀರರು ಕೃಷ್ಣನು ಕನ್ಯಾಸಹಿತವಾಗಿ ಸುರಕ್ಷಿತ ಊರು ಮುಟ್ಟಲೆಂದು ತಾವು ರುಕ್ಮಿಯ ಸೈನಿಕರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತ ನಿಂತುಕೊಂಡರು.

ಕನ್ಯಾಪಹಾರದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಕೇಳಿ ಕಿಚ್ಚು ಕುಡಿದವರಂತೆ ರೋಸುರೊಚ್ಚು ಕಾವು ಕಿಚ್ಚುಗಳಿಂದ ಹುಚ್ಚರಂತಾದ ಅಂಗ ವಂಗ ಕಲಿಂಗ ದೇಶಗಳ ರಾಜರೂ, ಪೌಂಡ್ರಕ ವಾಸುದೇವನೂ ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕೊಂದು ಆ ಕನ್ನೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕೆಂದು ಬಿರುಗಾಳಿಯಂತೆ ಯಾದವರ ಮೇಲೆ ಎರಗಿದರು.

ಕನ್ಯಾಲಾಭದ ಗೆಲುವಿನ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಉಬ್ಬಿಹೋದ ಯಾದವರು ಸಂಕರ್ಷಣನನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಒಳ್ಳೇ ವೀರಾವೇಶದಿಂದ ಆ ರಾಜಮಂಡಲವನ್ನು ಎದುರಿಸಿದರು.

ಕಾಳಭೈರವನಂತೆ ಪ್ರಳಯಾಗ್ನಿಯಂತೆ ಪ್ರಕ್ಷುಬ್ಧನಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಬಲರಾಮನು ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬರುವವರನ್ನೆಲ್ಲ ಹೆಮ್ಮರದಿಂದ ಹೊಡೆದು ಹುಡಿಗಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದನು.

ಹೀಗೆ ಭಯಂಕರ ಯುದ್ಧವು ನಡೆದಾಗ ರುಕ್ಮಿಯು ಮುಖ್ಯ ಕನ್ಯೆಯನ್ನ ಅಪಹರಿಸಿದ ಕೃಷ್ಣನು ರುಕ್ಮಿಣಿಯೊಂದಿಗೆ ರಣಾಂಗಣದಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಊರ ಕಡೆಗೆ ತೆರಳಿದ್ದಾನೆಂಬ ಸಮಾಚಾರ ಕೇಳಿ ಕಿಡಿ ಕಿಡಿಯಾದನು. ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕೊಂದು ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು ತಿರುಗಿ ತರುವವರೆಗೆ ನಾನು ಕುಂಡಿನಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಭೀಷ್ಮಕನ ಎದುರಿಗೇ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗೈದು ರಥಾರೂಢನಾಗಿ ಹೊರಟನು.

ಅತ್ಯಂತ ವೇಗಗಾಮೀಯಾದ ರಥದಿಂದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ಓಡಿದ ರುಕ್ಮಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಅಂಶುಮಾನ್ ಶ್ರುತರ್ವ ವೇಣುದಾರಿ ಹಾಗೂ ಭೀಷ್ಮಕನ ಇತರ ಮಕ್ಕಳು ಕ್ರಥಕೈಶಿಕ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ರಾಜರೂ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಹಿಡಿಯಲಿಕ್ಕೆಂದು ತಮ್ಮ ರಥಗಳನ್ನು ಓಡಿಸಿದರು.

ಅವರೆಲ್ಲರೂ ದ್ರುತಗತಿಯಿಂದ ಓಡುತ್ತ, ಹೋಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನು ನರ್ಮದೆಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪ್ರೇಯಸಿಯಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿಯೊಂದಿಗೆ ನಿಂತು ಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಅವನನ್ನು ಕಂಡು ಅಡಿಯಿಂದ ಮುಡಿಯವರೆಗೆ ಕಿಡಿಯಿಡಿದಂತಾದ ರುಕ್ಮಿಯು ಉಳಿದ ಸೈನಿಕರಿಗೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲ ಹೇಳಿ ಯುದ್ಧಮದದಿಂದ ಉನ್ಮತ್ತನಾಗಿ ತಾನೊಬ್ಬನೇ ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ಏರಿಹೋದನು.

ಗರುಡನಂತೆ ತನ್ನಮೇಲೆ ಎರಗಬೇಕೆಂದು ಬರುವ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಶೌರಿಯು ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಾಣಬಿಟ್ಟು ಅವನ ಖಡ್ಗವನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಮೂರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಅವನ ಎದೆಗೆ ಪ್ರಹಾರಮಾಡಿದನು. ಅದರಿಂದ ರುಕ್ಮಿಯು ಎಚ್ಚರತಪ್ಪಿ ನೆಲಕ್ಕುರುಳಿದನು. ಅದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಉಳಿದ ರಾಜರಿಗೂ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಕೃಷ್ಣನು ಬಾಣಬಿಡಲು ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಮೂರ್ಛಿತನಾದ ರುಕ್ಮಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿಹೋದರು.

ಏಕಾಕಿಯಾಗಿ ನೆಲನಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಮೈಯೆಲ್ಲ ನೆತ್ತರ ಮುಕ್ಕಿದ ಸೋದರವನ್ನು ಕಂಡು ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ಕರಳು ಕರಗಿ ಅವಳು ಕೃಷ್ಣನ ಪಾದದ ಮೇಲೆ ತಲೆಯಿಟ್ಟು ಸೋದ

ರನಿಗೆ ಜೀವದಾನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡಳು. ತನ್ನ ನಲ್ಲೆಯ ನಲುಮೆಯ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ಆ ಮುರಾರಿಯು ರುಕ್ಮಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯದೆ ಅವನಿಗೆ ಅಭಯ ದಾನ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಪ್ರೇಯಸಿಯನ್ನು ಸವಿನುಡಿಗಳಿಂದ ಸಂತೈಸಿ ಅವಳೊಂದಿಗೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದನು.

ಇತ್ತ ಯದುವೀರರೆಲ್ಲರೂ ಜರಾಸಂಧನನ್ನೂ ಹಾಗೂ ಅವನ ಅನುಚರರಾದ ರಾಜರ ಗುಂಪನ್ನೂ ಹೊಡೆದು ಹಣ್ಣುಮಾಡಿ ಓಡಿಸಿ ಜಯಘೋಷಮಾಡುತ್ತ ಬಲ ರಾಮನನ್ನು ಮುಂದೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ತೆರಳಿದರು.

ನರ್ಮದೆಯ ತೀರದಿಂದ ಕೃಷ್ಣನು ದೂರಹೋದುದನ್ನು ಕಂಡ ಬಳಿಕ ಶ್ರುತರ್ವ ಎಂಬ ರಾಜನು ಆ ರಣಭೂಮಿಗೆ ಒಂದು ಹೆಣದಂತೆ ಬಿದ್ದಿರುವ ರುಕ್ಮಿಯನ್ನು ತನ್ನ ರಥದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಊರಿಗೆ ಮರಳಿದನು.

ಆದರೆ ದುರಭಿಮಾನಿಯಾದ ರುಕ್ಮಿಯು ತನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯಂತೆ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಹೊಡೆದು ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು ಮರಳಿ ಕರೆತರುವುದು ತನ್ನ ಕೈಲಾಗದ್ದರಿಂದ ಕುಂಡಿನಪು ರದಲ್ಲಿ ಹೋಗಲು ಇಚ್ಛೆಯಿಲ್ಲದೆ ಜನರಿಗೆ ತೋರಿಸಲು ಮೋರೆಯಿಲ್ಲದೆ, ವಿದರ್ಭದೇಶ ದಲ್ಲಿ ಭೋಜಕಟ ಎಂಬ ಹೊಸ ಊರನ್ನೇ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಇರಹತ್ತಿದನು

ರುಕ್ಮಿಯು ಆ ಭೋಜಕಟದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ದಕ್ಷಿಣದೇಶವನ್ನೆಲ್ಲ ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನ ತಂದೆಯಾದ ಭೀಷ್ಮಕನು ಮಾತ್ರ ಕುಂಡಿನಪುರದಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಮಾಡಿದ್ದನು.

"ಸುಮುಹೂರ್ತೇ ಸಾವಧಾನ"

ಇತ್ತ ಕೃಷ್ಣನು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದಬಳಿಕ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು ವಿವಾಹಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸೀತೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಶ್ರೀರಾಮನಂತೆ ಶಚಿಯೊಂದಿಗೆ ಸುರೇಂದ್ರ ನಂತೆ ಸಂತಸದಿಂದಿದ್ದನು.

ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ರುಕ್ಮಿಣಿಯೇ ಜೇಷ್ಠ ಪತ್ನಿಯೂ ಪಟ್ಟದರಸಿಯೂ ಪ್ರಾಣ ಪ್ರೇಯ ಸಿಯೂ ಆದಳು. ಅವಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮೋದಕತೆಯಿತ್ತು, ಗುಣದಲ್ಲಿ ಮೋಹಕತೆ ಯಿತ್ತು, ಅವಳ ಶೀಲದಲ್ಲಿ ಪತಿವ್ರಾತ್ಯವಿತ್ತು. ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರ್ದವವಿತ್ತು, ನಡೆಯಲ್ಲಿ ಆರ್ಜವವಿತ್ತು. ಒಟ್ಟಾರೆ ಅವಳಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನ ನಿರತಿಶಯವಾದ ಪ್ರೇಮ ವಿತ್ತು. ಅವಳಿಗೂ ಅವನಲ್ಲಿ ಪರಾಕಾಷ್ಠ ಪ್ರೀತಿಯಿತ್ತು. ಅಂತೆಯೇ ಅವರಿಬ್ಬರ ದಾಂಪತ್ಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿಗೇ ಒಂದು ಆದರ್ಶಪಾತವಿತ್ತು. ಯಥಾರ್ಥ ಪ್ರಣ ಯದ ನಿರಾಡಂಬರ ನಿದರ್ಶನವಿತ್ತು.

ಆ ಸತೀಮಣಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಚಾರುದೇಷ್ಣ, ಸುದೇಷ್ಣ, ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ, ಸುಷೇಣ, ಚಾರುಗುಪ್ತ, ಚಾರುಬಾಹು, ಚಾರುವಿಂದ, ಸುಚಾರು, ಭದ್ರಚಾರು, ಚಾರು ಎಂಬ ಹತ್ತುಜನ ಮನ್ಮಥನಂಥ ತೇಜಸ್ವಿಗಳೂ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಗಳೂ ಆದ ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಮತ್ತು ಚಾರುಮತಿ ಎಂಬ ಅನ್ವರ್ಥಕ ಹೆಸರಿನ ಚೆಲುವೆಯಾದ ಕನ್ಯಾಮಣಿಯು ಒಬ್ಬಳು ಹುಟ್ಟಿದಳು.

ಗೋವಿಂದನು ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಸತ್ಕುಲ ಪ್ರಸೂತರಾದ ಏಳುಜನ ಕನ್ನೆಯರನ್ನು ಮದುವೆಯಾದನು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ವಿದ್ಯಾ ಶೀಲ ಗುಣ ರೂಪ ಸೌಜನ್ಯಗಳಿಂದ ಕೃಷ್ಣಕಾಂತೆಯರಾಗಲು ಸರ್ವಥಾ ಯೋಗ್ಯರಿದ್ದು ಕಾಲಿಂದಿ, ಮಿತ್ರವಿಂದಾ, ಸತ್ಯಭಾಮಾ, ಜಾಂಬವತೀ, ರೋಹಿಣೀ, ಸತ್ಯಾ, ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ, ಶೈಬ್ಯಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಅವರು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದರು.

ಇವರಲ್ಲದೇ ಮತ್ತೆ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಕೃಷ್ಣನು ಮದುವೆಯಾದನು.

ಇವರೆಲ್ಲರಿಂದ ಶಸ್ತ್ರಶಾಸ್ತ್ರ ಕಲಾಕೋವಿದರೂ ಬಲಿಷ್ಠರೂ ಯೋಗಿಗಳೂ ಆದ ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಮಕ್ಕಳಾದರು.

ಇತಿಹಾಸದ ಪುನರಾವೃತ್ತಿ

ಹೀಗೆ ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷ ಕಳೆದ ಬಳಿಕ ಮುಂದೆ ರುಕ್ಮಿಯ ಮಗಳಾದ ಶುಭಾಂಗೀ ಎಂಬ ಕನ್ಯೆಯು ಉಪವರಳಾದಳು. ರುಕ್ಮಿಣಿಯಂತೆ ಶುಭಾಂಗಿಯಾದರೂ ವಿಶ್ವವಿಮೋಹಕವಾದ ಅಪ್ರತಿಮ ಸೌಂದರ್ಯ, ಕಾಂತಕಾಂತಿ, ಸದ್ಗುಣ ಶಾಂತಿ, ಶೀಲ ಸೌಜನ್ಯಗಳಿಂದ ಪ್ರಖ್ಯಾತಳಾಗಿದ್ದಳು.

ಸೌಂದರ್ಯದ ತವನಿಧಿಯಂತಿದ್ದ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಕುಲಶೀಲ ವಿದ್ಯಾವಯೋನುರೂಪನಾದ ಯೋಗ್ಯವರನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ರುಕ್ಮಿಯು ಅವಳ ಸ್ವಯಂವರವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದನು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ದಿಗ್ದೇಶಗಳಿಂದ ಶ್ರೀಮಂತರೂ ಧೀಮಂತರೂ ಬಲವಂತರೂ ಆದ ಅನೇಕ ರಾಜಕುಮಾರರು ಆಗಮಿಸಿದ್ದರು.

ರುಕ್ಮಿಣಿಯ ಮಗನಾದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಾದರೂ ತನ್ನ ಮಿತ್ರರಾದ ಯದುಕುಮಾರರೊಂದಿಗೆ ಒಡಗೂಡಿ ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದನು.

ರಾಜಕುಮಾರಿಯಾದ ಶುಭಾಂಗಿಯು ಸ್ವಯಂವರದ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು ರಾಜಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜಹಂಸಿಯಂತೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಮುಂಬರಿಯುತ್ತಲಿರುವಾಗ ಸಿಂಹ ಕೃತಿಯ ಚೆಲುವಿನ ಚೈತನ್ಯವೇ ಸ್ಫುರಣಗೊಂಡಂತಿರುವ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನ ಕಾಂತ ಕಮನೀಪ್ರಿಯವಾದ ಮನ್ಮಥ ಮೂರ್ತಿಯು ಅವಳ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಅವನ ವೀರ ವಿಕ್ರಮದ ವಾರ್ತೆಗಳಂತೂ ಅನೇಕ ಜನರ ಬಾಯಿಂದ ಎಷ್ಟೋಸಲ ಅವಳ ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ಅವನನ್ನೇ ಮದುವೆಯಾಗ ಬೇಕೆಂದು ಅವಳು ಮೊದಲೇಮನಸಾ ಸಂಕಲ್ಪಿ ಸಿದ್ದಳು.

ಆದುದರಿಂದ ರತಿರೂಪಿಣಿಯೂ ಸತಿಶೀಲಿನಿಯೂ ಗುಣಮಾಲಿನಿಯೂ ಆದ ಆ ಶುಭಾಂಗಿಯು ಅನಂಗ ರೂಪನಾದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನ ಕೊರಳಿಗೆ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ದಳು. ಇಂದ್ರಸೇನೆಯು ಮೌದ್ಗಲ್ಯನನ್ನು ಕಾಮಿಸಿದಂತೆ ಶುಭಾಂಗಿಯಾದರೂ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ಪ್ರೇಮಿಸಿ ಒಲಿದು ಮದುವೆಯಾದಳು. ನಿರಾಶರಾದ ಇತರ ರಾಜ ರೆಲ್ಲ ನಿರುತ್ಸಾಹರಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಮರಳಿದರು.

ಕಳೆಕಾಂತಿ ಶೌರ್ಯಸೌಂದರ್ಯಗಳಿಂದ ಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರತಿರೂಪದಂತಿರುವಪ್ರದ್ಯು ಮ್ನನು ಶುಭಾಂಗಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಯದುಪುಂಗವರೊಡನೆ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದನು. ದಮಯಂತಿಯ ಜೊತೆಗೆ ನಲರಾಜನಿದ್ದಂತೆ ಗುಣವಂತಿಯೂ ರಸವಂತಿಯೂ ಆದ ಆ ಚಾರ್ವಂಗಿ ಶುಭಾಂಗಿಯೊಂದಿಗೆ ಕೃಷ್ಣ ಕುಮಾರನು ಸುಖದಿಂದಿದ್ದನು.

ಅವನಿಗೆ ಆ ಶುಭಾಂಗಿಯಲ್ಲಿ ದೇವಗರ್ಭದಂತೆ ಸರ್ವಾಂಗ ಸುಂದರನಾದ ಅನಿ ರುದ್ಧ ಎಂಬ ಸುಕುಮಾರನು ಜನಿಸಿದನು. ಧನುರ್ವೇದ, ವೇದ, ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅನಿರುದ್ಧನು ಅಪ್ರತಿಮನಾಗಿ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅದ್ವಿತೀಯ ಶೂರನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನಾದನು.

ಅವನಾದರೂ ಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದಬಳಿಕ ರುಕ್ಮಿಯಮೊಮ್ಮಗಳಾದ, ಚೇತನ ಚಿಗು ರಿದ ಚೆಲುವಿನ ಚಿತ್ತಾರದಂತಿದ್ದ ರುಕ್ಮವತಿ ಎಂಬ ಕನ್ನೆಯನ್ನು ಒಲಿದು ತನಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ರುಕ್ಮಿಗೆ ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದನು.

ರುಕ್ಮಿಯು ಜಾತ್ಯಾ ಕೃಷ್ಣನೊಂದಿಗೆ ವೈರಭಾವದಿಂದ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುತ್ತಲಿದ್ದರೂ ಅನಿರುದ್ಧನ ಸದ್ಗುಣ ಸೌಂದರ್ಯಗಳಿಂದ ಲುಬ್ಧನಾದುದರಿಂದಲೂ ರುಕ್ಮಿಣಿಯ

ಆಗ್ರಹ ವಿಶೇಷವಾದುದರಿಂದಲೂ ರುಕ್ಮವತಿಯನ್ನು ಆ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಕುಮಾರನಿಗೆ ಧಾರೆಯೆರೆದು ಕೊಡಲು ಸಮ್ಮತಿಸಿ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದನು.

ಆಗ ಕೇಶವನಾದರೂ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ತನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗನ ಮದುವೆಗೆ ರುಕ್ಮಿಣಿ ಬಲರಾಮ ತನ್ನ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳು ಹಾಗೂ ಇತರ ಆಪ್ತೇಷ್ಟ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ಸೇನಾ ಸಮೂಹ ಸಮೇತವಾಗಿ ವಿದರ್ಭ ನಗರಿಗೆ ಬಂದನು.

ರುಕ್ಮಿಯಾದರೂ ಹಿಂದಿನ ದ್ವೇಷ ಅಸೂಯಾದಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮರೆತು ಮೊಮ್ಮಗಳ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ತನ್ನ ಗೆಳೆಯರು ಹಾಗೂ ಬಂಧು ಬಾಂಧವರನ್ನೆಲ್ಲಕರೆಯಿಸಿ ಯಾದವ ವೀರರಿಗೆಲ್ಲ ಆದರದಿಂದ ಸ್ವಾಗತಸತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ನೀಡಿದನು.

ಆ ಪ್ರಚಂಡ ಜನಸ್ತೋಮದಲ್ಲಿ ಶುಭ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಅನಿರುದ್ಧನು ವಿಧಿ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ರುಕ್ಮವತಿಯ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ವೈರಿಗಳಾಗಿ ಹಣಾಹಣಿ ಹೋರಾಡಿದ ವೈದರ್ಭರೂ ಯಾದವರೂ ಈಗ ಪರಮ ಸ್ನೇಹಿತರಾಗಿ ಅನ್ಯೋನ್ಯ ಅನುರಾಗದಿಂದ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ ಒಳ್ಳೇ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಆ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಕಲೆತು ಒಲಿದು ಉಲಿದು ನಕ್ಕು ನಲಿದರು. ವೈದರ್ಭರು ವೃಷ್ಣಿಗಳನ್ನು ದೇವರಂತೆ ಪೂಜಿಸಿದರು.

ಮುಂದೆ ಒಂದು ದಿನ ಅಶ್ಮಕಾಧಿಪತಿ, ವೇಣುದಾರಿ, ಶ್ರುತರ್ವಾ, ಚಾಣೂರ, ಕ್ರಾಥ, ಅಂಶುಮಲಾನ್, ಜಯತ್ಸೇನ ಮೊದಲಾದ ದಾಕ್ಷಿಣಾತ್ಯ ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಂದು ದುರಾಲೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ರುಕ್ಮಿಯ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ "ಪ್ರಭೋ ! ನೀನು ಅಕ್ಷವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅಪ್ರತಿಮ ಪಂಡಿತನಿರುವಿ. ಆದರೆ ಈ ಬಲರಾಮನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಆ ಆಟದಲ್ಲಿ ಗತಿ ಇಲ್ಲ. ಮತಿ ಇಲ್ಲ. ಆಡುವ ಹವ್ಯಾಸ ಮಾತ್ರ ಬಹಳಷ್ಟಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿ ಅವನೊಡನೆ ಲೆತ್ತ ವಾಡಿ ಅವನನ್ನು ಸೋಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಈ ನಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ನೀನು ಪೂರೈಸಬೇಕು " ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡರು.

ರುಕ್ಮಿಗಾದರೂ ಅವರ ಈ ಕಪಟ ಯುಕ್ತಿಯು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದು ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ವಾದ ಒಂದು ಕ್ರೀಡಾಮಂಟಪವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಆಜ್ಞೆಯಿತ್ತನು.

ಕೂಡಲೇ ಬಂಗಾರಕಂಬಗಳಿಂದ ಒಂದು ದಿವ್ಯವಾದ ದ್ಯೂತಗೃಹವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ, ಶ್ರೀಗಂಧ ಸಲಿಲದಿಂದ ಥಳಿ ಹಾಕಿಸಿ, ಪನ್ನೀರು ಚಿಮುಕಿಸಿ, ನೆಲದ ತುಂಬಣ ಹೂಗ ಳನ್ನು ಹಾಸಿ, ಹಾರಗಳನ್ನು ಹರವಿ, ಬಳ್ಳಿಮಾಡಗಳನ್ನು ತಿರುವಿ, ತಳಿರುತೋರಣಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಬಂಗಾರದ ಆಸನಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ತಾವು ಶೃಂಗಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಕುಳಿತರು ರುಕ್ಮಿಯ ಪರಿವಾರದವರು,

ರುಕ್ಮಿಯು ಆಮಂತ್ರಣದ ಮೇರೆಗೆ ಬಲದೇವನಾದರೂ ದ್ಯೂತಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಬಂದು "ಆಗಲಿ, ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಲೆತ್ತವನ್ನಾಡೋಣ ಬನ್ನಿರಿ. ಪಣ ಹಚ್ಚಿರಿ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ತನಗಾಗಿ ರಚಿಸಿದ ಆಸನದ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಕುಳಿತನು.

ಕಪಟದಿಂದ ಬಲರಾಮನನ್ನು ಗೆಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಕುತಂತ್ರ ಹೂಡಿದ ಆ ದಕ್ಷಿಣದ ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಸಾವಿರಾರು ಬಂಗಾರದ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನೂ ಅನೇಕ ಮುತ್ತುರತ್ನಗಳನ್ನೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕೂಡಲೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದರು.

ಆಗ ಅವರಲ್ಲಿ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಕಳೆಯುವ, ಶಾಂತಿಸಂತಸಗಳನು ಕೆದಡುವ, ನಂತರ ಕಲಹಕಾರಣವಾದ ಲೆತ್ತದಾಟ ಸುರುವಾಯಿತು. ರುಕ್ಮಿಯೊಂದಿಗೆ ಆಡು ವಾಗ ಬಲದೇವನು ಮೊದಲು ಸಾವಿರ ನಿಷ್ಕ ಹಾಗೂ ರನ್ನ ಹೊನ್ನುಗಳನ್ನು ಪಣಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟನು. ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ರುಕ್ಮಿಯು ಗೆದ್ದನು. ಮತ್ತೆ ಅಷ್ಟು ಹಣವನ್ನೆ ಬಲದೇವನು ಪಣಕ್ಕೊಡ್ಡಿದನು. ಅತ್ತೆ ಸೋತನು.

ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಸಲ ಬಲರಾಮನನ್ನು ಗೆದ್ದು ಬಳಿಕ ನಡುವೆ ಒಮ್ಮೆ ರುಕ್ಮಿಯು ತಾನು ಹತ್ತುಕೋಟಿ ಹೊನ್ನುಗಳನ್ನು ಪಣಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿದನು. ಆದರಲ್ಲಿಯೂ ಮಹಾ ತ್ಮನಾದ ಬಲರಾಮನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ "ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಜಿಂಕ್ಯನಾದರೂ ಬಲರಾಮನು ಲೆತ್ತದಾಟದ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸಂಪೂರ್ಣ ದುರ್ಬಲನೂ ಬುದ್ಧಿಗೇಡಿಯೂ ಇರುವನು. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಇವನನ್ನು ಸಹಜವಾಗಿ ಸೋಲಿಸುವೆ'' ಎಂದು ನಿಂದಿಸಿ ಉಪಹಾಸದ ನಗೆ ನಕ್ಕು ಅವನನ್ನು ಅವಮಾನಗೊಳಿಸಿದನು.

ರುಕ್ಮಿಯು ಈ ಅಹಂಕಾರದ ಮಾತಿನ ಹಿಂದಿರುವ ಬಲರಾಮನ ಉಪಹಾಸ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಕಲಿಂಗರಾಜನು ಹಲ್ಲು ಕಿರಿದು ಗಹಗಹಿಸಿ ನಕ್ಕನು.

ರುಕ್ಮಿಯ ಮರ್ಮಭೇದಕವಾದ ಈ ಅವಮಾನದ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಲರಾ ಮನಿಗೆ ನಖಶಿಖಾಂತ ರೋಷದ ರೊಚ್ಚು ತುಂಬಿತು. ಅವನು ಜಿತಕ್ರೋಧನಾಗಿ ದ್ದರೂ ರುಕ್ಮಿಯ ವಾಗ್ಬಾಣಗಳು ಕರಳುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಕೋಪದಕಿಚ್ಚು ಕೆರಳುವಂತೆ ಮಾಡಿ ದ್ದವು. ಆದರೂ ಅವನು ಒಳ್ಳೇಧೈರ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಂಯಮಗಳಿಂದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿ "ನಾನೀಸಲ ಒಂದು ನಿಖರ್ವ ಸುವರ್ಣಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ಪಣವಿಡುವೆ. ಇವು ಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲು ನೋಡುವ. ಈ ಧೂಲಿಧೂಸರವಾದ ದ್ಯೂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಕರಿ ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣದ ಆ ದಾಳಗಳನ್ನು ಇತ್ತ ನನ್ನೆಡೆಗೆ ಒಗೆ" ಎಂದು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದನು.

ಅವನ ರಭಸ ರೌಸುಗಳನ್ನು ಕಂಡು ರುಕ್ಮಿಯು ಏನೂ ಮಾತನಾಡದೆ "ಹಾಗೆ ಯೇ ಆಗಲಿ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ದಾಳಗಳನ್ನು ಅವನ ಕಡೆಗೆ ಒಗೆದನು.

ಆಗ ಬಲದೇವನು ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಆ ದಾಳಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ದ್ಯೂತಪಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಉರು ಳಿಸಿದನು. ಅವನಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಘಾಸಿ ಬಿದ್ದು ನಾಲ್ಕೂ ದಾಳಗಳೂ ತಿರುವಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದರೂ ರುಕ್ಮಿಯು ತಾನು ಸೋತಿದ್ದನ್ನು ಅಂಗೀಕಾರ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲದೆ ನಾನೇ ಗೆದ್ದೆನು ಎಂದು ಮೆಲ್ಲನೆ ಅನ್ನುತ್ತ ಗಲ್ಲದಲ್ಲಿಯೆ ನಗಹತ್ತಿದನು.

ಅವನ ಈ ಮೋಸ ಕಪಟಹಾಸ ಮತ್ತು ವಂಚನೆಯು ಸುಳ್ಳುಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತಪ್ತನಾದರೂ ಬಲರಾಮನು ಚಕಾರ ಶಬ್ದವನ್ನೂ ಎತ್ತದೆ ಉತ್ತರಿಸದೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದನು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ "ಬಲರಾಮನೇ ಇದರಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದಿದ್ದು ರುಕ್ಮಿಯು ಪೂರ್ಣ ಪರಾಜಿತ ನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಇದು ರುಕ್ಮಿಯ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಪೂರ್ಣ ಖಾತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಅವನು ಮೋಸದಿಂದ ಸುಳ್ಳಾಡುತ್ತಾನೆ.'' ಎಂದು ಗಂಭೀರವಾದ ಆಕಾಶವಾಣಿಯಾಯಿತು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಬಲರಾಮನಿಗೆ ರುಕ್ಮಿಯ ದೌಷ್ಟ್ಯ ಕಾಪಟ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಕೋಪದ ಕಿಚ್ಚು ಕೆದರಿದಂತಾಯಿತು. ಅವನು ಮಹಾ ಕೋಪಾ ಟೋಪದಿಂದ ಎದ್ದು ಅಲ್ಲಿಯೇ ದ್ಯೂತಗೃಹದಲ್ಲಿರುವ ಬಂಗಾರದ ಸಳಿಯೊಂದನ್ನು ಎತ್ತಿ ರುಕ್ಮಿಯ ಮೇಲೆ ಅಪ್ಪಳಿಸಿ ಹೊಡೆದು ಬಳಿಕ ಅವನನ್ನೆ ಎತ್ತಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಕುಕ್ಕುರಲ ಡಿಸನು. ಮತ್ತು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಉರುಳಾಡಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಥಳಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ಪ್ರಾಣ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟನು.

ತನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಹಲ್ಲುಕಿರಿದ ಕಲಿಂಗರಾಜನನ್ನಾದರೂ ಬಲರಾಮನು ಹಿಡಿದು ಹಲ್ಲು ಮುರಿದು ಸಿಂಹದಂತೆ ಗರ್ಜಿಸಿದನು. ಆ ಮೋಸದ ಆಟದಲ್ಲಿ ಕುಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ವಂಚಿಸ ಬಂದ ಉಳಿದ ರಾಜರೆಲ್ಲರನ್ನು ಖಡ್ಗದಿಂದ ಹೊಡೆದು ಓಡಿಸಿದನು. ಆ ಮೇಲೆ ಆ ಸಭಾಂಗದ ಬಂಗಾರದ ಕಂಬವನ್ನು ಕಿತ್ತಿ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಕೈಶಿಕ ಸೈನ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಕಾಲಾಂತಕನಂತೆ ನಿಂತು ಸಂಹರಿಸಿದನು.

ಅಳಿದುಳಿದವರೆಲ್ಲ ಬಲಭದ್ರನ ಆ ವೀರಭದ್ರಾವತಾರವನ್ನು ಕಂಡು ದಿಕ್ಕೆಟ್ಟು ಓಡಿ ಹೋಗಲು ಅವನು ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕೃಷ್ಣನ ಮುಂದೆ ಜರುಗಿದ ಸಂಗತಿಯ ನ್ನೆಲ್ಲ ನಿವೇದಿಸಿದನು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಬಹಳ ಖೇದವೆನಿಸಿದರೂ ತನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ನುಂಗಿ ಕೊಂಡು ಮನಸ್ಸು ಬಿಗಿಹಿಡಿದು ಮೌನವಾಗಿ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಉದುರಿಸಿದನು.

ರುಕ್ಮಿಣಿಯ ಸ್ವಯಂವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ನೆಚ್ಚಿನ ಮಡದಿಯ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೋವಾಗಬಾರದೆಂದು ಯಾರನ್ನು ಕೃಷ್ಣನು ಕೊಲ್ಲದೇ ಹಾಗೆಯೇ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದನೋ

ಅಂಥ ರುಕ್ಮಿಣಿಯ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಬಂಧುವನ್ನು ಪಗಡೆಯಾಟದಲ್ಲಿ ಬಲದೇವನು ಸಂಹರಿಸಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಯಾದವರಿಗೆಲ್ಲ ಬಹಳ ಖೇದವೆನಿಸಿತು.

ರುಕ್ಮಿಣೀ ದೇವಿಯಂತೂ ಆರ್ತಳಾಗಿ ಅಣ್ಣನ ಅಕಾಲಿಕ ನಿಧನಕ್ಕಾಗಿ ಶೋಕ ಮಾಡಹತ್ತಿದಳು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನೇ ಬಂದು ಅವಳಿಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿ ಸಂತೈಸಿದನು. ಮುಂದೆ ಯಾದವರೆಲ್ಲರೂ ವಿಷಣ್ಣ ಮುಖಮುದ್ರೆಯಿಂದಲೇ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಮರಳಿದರು.

ಬಲರಾಮನ ಮಹಿಮೆ

ಪೃಥ್ವೀವಲಯವನ್ನೆ ತನ್ನ ಫಣಾಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಆದಿಶೇಷನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಯೋಗಾಚಾರ್ಯ ಬಲರಾಮನ ಬಲವೀರ್ಯಗಳು ಮಹಾ ಮಹಿಮೆಗಳು ಅನಂತ ಇರುತ್ತವೆ.

ಭೂತಲದಲ್ಲಿ ವೀರ್ಯ ವಿಕ್ರಮಗಳಿಂದ ವಿಖ್ಯಾತರಾದ ರಾಜರನ್ನು ಅವನು ಅನೇಕಸಲ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೇ ಮಹಾ ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾದ ಜರಾಸಂಧನನ್ನು ಕೂಡ ಎಷ್ಟೋಬಾರಿ ಪರಾಜಯಗೊಳಿಸಿ ಆಕಾಶವಾಣಿಯಾದುದರಿಂದ ಕೊಲ್ಲದೇ ಹಾಗೆಯೇ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಹತ್ತುಸಾವಿರ ಆನೆಗಳ ಬಲವುಳ್ಳ ಬಲಭೀಮನೊಡನಾದರೂ ಬಲದೇವನು ಬಾಹುಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅನೇಕಸಲ ಸೆಣಸಿದ್ದುಂಟು. ಇಂತು ಅನಂತಾವತಾರನಾದ ಆ ಬಲರಾಮನ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳೂ ಅನಂತವಿದ್ದು ಅವನ ಲೀಲಾವತಾರ ಚರಿತೆಗಳು ಅಸಂಖ್ಯವಿರುತ್ತವೆ.

ಒಂದು ದಿನ ಕೃಷ್ಣನ ಅಷ್ಟ ಮಹಿಷಿಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳಾದ ಜಾಂಬವತಿ ದೇವಿಯ ಮಗನಾದ ಸಾಂಬನು ಹಸ್ತಿನಾವತಿಯಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನ ಮಗಳಾದ ಲಕ್ಷಣಾ ಎಂಬ ರಾಜಕನ್ಯೆಯ ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದನು. ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ಆ ದುರ್ಯೋಧನ ದುಹಿತೆಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ಕರೆದೊಯ್ಯಬೇಕೆನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕೌರವರೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಅವನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಸೆರೆ ಹಿಡಿದು ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ಬಂಧನದಲ್ಲಿಟ್ಟರು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಯುದ್ಧೋದ್ಯುಕ್ತರಾದ ಯಾದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಸುಮ್ಮನಿರಹೇಳಿ ಸಾಂಬನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಬಲರಾಮನು ತಾನೇ ಹಸ್ತಿನಾವತಿಗೆ ಬಂದು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಉನ್ಮತ್ತರಾದ ಕೌರವರು ಸಾಂಬನನ್ನು ಬಿಡದಿರಲು ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದ ಸಂಕರ್ಷಣನು ತನ್ನ ವೈರಿಭಯಂಕರವಾದ ಲಾಂಗಲ (ನೇಗಿಲು) ವನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರದ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಅಭಿಮಂತ್ರಣಗೈದು ಎತ್ತಿದನು. ಮತ್ತು ಹಸ್ತಿನಾವತಿಯ ಪ್ರಾಕಾರ ಸೀಮೆಯ ಅಂಚಿಗೆ ತನ್ನ ಆ ನೇಗಿಲವನ್ನು ಹಾಕಿ ಇಡೀ ಕೌರವ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನೇ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಸಿ ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಜಗ್ಗಹತ್ತಿದನು.

ಆದರಿಂದ ಊರೆಲ್ಲ ಸೊಟ್ಟವಾಗಿ ಹೋಯ್ದಾಡಹತ್ತಲು ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೆದರಿ ಹೌಹಾರಿ ಹುಚ್ಚೆದ್ದು ಓಡಿ ಬಲರಾಮನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು "ಶಿಷ್ಯಸ್ತೇಹ ಶಾಧಿ, ಮಾಂ ತ್ವಾಂ ಪ್ರಪನ್ನಂ" ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು. ಮತ್ತು ತನ್ನ ಮಗಳಾದ ಲಕ್ಷಣೆ ಯೊಂದಿಗೆ ಸಾಂಬನನ್ನು ಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ತಂದು ವಸ್ತ್ರಾಲಂಕಾರ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ವರೋಪಚಾರ ಸಹಿತವಾಗಿ ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ತನ್ನ ಗುರುವಿನ ಎದುರಿಗೆ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ನಮ್ಮ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು.

ಆಗ ಕರುಣಾಳುವಾದ ಸಂಕರ್ಷಣನು ಸುಯೋಧನನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಅವನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಅವನಿಗೆ ಗದಾವಿದ್ಯೆಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ರಹಸ್ಯಚಾಪಲ್ಯ ಚಮತ್ಕಾರ ಪ್ರಯೋಗ ಪರಿಷ್ಕಾರಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿಹೇಳಿ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯನೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ದನು.

ಹಸ್ತಿನಾವತಿ ಪಟ್ಟಣವು ಅಂದಿನಿಂದ ಗಂಗೆಯ ಪ್ರವಾಹದೆಡೆಗೆ ಇಂದಿಗೂ ವಾಲಿ ದಂತೆಯೇ ತೋರುವದು.

ಬಲದೇವನು ಸಾಂಬನನ್ನೂ ದುರ್ಯೋಧನನ ಕುಮಾರಿಯಾದ ಲಕ್ಷಣೆಯನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ವಿಜಯ ಘೋಷದೊಂದಿಗೆ ದ್ವಾರಕೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

"ನರಕಾಸುರ ಸಂಹಾರ"

ಒಮ್ಮೆ ಯಾದವನಾದ ಆ ಗೋವಿಂದನು ಯದುವೃಂದದೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿ ಕೊಂಡು ಸಕಲ ಸಂಪತ್ಸಮೃದ್ಧದ ದ್ವಾರಕೆಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿಗೊಂಡು ಬಂದನು. ಮತ್ತು ಆದ್ವಾರಕೆಯ ಶೋಭಾಸೌಭಗವನ್ನು ಅಭಿವರ್ಧಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ತಾನು ಗೆದ್ದು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ವಿಪುಲ ಮತ್ತು ಮಣಿ ಮಾಣಿಕ್ಯ ಧನ ಕನಕಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ದೈತ್ಯರಮೇಲೆಯೇ ಹೊರಿಸಿಗೊಂಡುಬಂದು ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಬಂಧ ಮಾಡುವ ದುಷ್ಟ ದೈತೇಯರನ್ನೆಲ್ಲ ವಧಿಸಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದನು.

ಇವ್ವನ ವೈರಿಯಾದ ಉನ್ಮತ್ತ ನರಕಾಸುರನು ದೈತ್ಯರ ಕಡೆಯಿಂದಲೇ ದ್ವಾರ ಕೆಗೆ ಕೃಷ್ಣನು ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವದನ್ನು ಕಂಡು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ತಾನೇ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಬಂಧ ಮಾಡಹತ್ತಿದನು.

ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಯೋತಿಷ ಪುರದಲ್ಲಿರುವ ಆ ದುಷ್ಟ ದಾನವನು ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಹಾಗೂ ಋಷಿಗಳಿಗೂ ಪೀಡಾಪ್ರದನಾಗಿದ್ದನು.

ಒಂದು ದಿನ ಆ ದೃಪ್ತ ದಾನವನು ವಿಶ್ವಕರ್ಮನ ಮಗಳಾದ ಕಶೇರು ಎಂಬ ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಆನೆಯ ರೂಪದಿಂದ ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದನು. ಮತ್ತು "ಇಂದಿನಿಂದ ದೇವ-ದಾನವ-ಮಾನವ ಮೊದಲಾದ ಸರ್ವಜೀವಿಗಳೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಇರುವ ಧನ ಕನಕ ಮಣಿ ಮಾಣಿಕ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನನಗೆ ತಂದು ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕು. ಸಮುದ್ರ ಗರ್ಭದ ಮುತ್ತುಗಳನ್ನು ಭೂಗರ್ಭದಲ್ಲಿರುವ ಅನರ್ಘ್ಯರತ್ನಗಳನ್ನೂ ಹಾಗೂ ಸರ್ವ ಜಾತೀಯ ಉತ್ತಮ ಕನ್ಯಾರತ್ನಗಳನ್ನೂ ಹುಡುಕಿ ತಂದು ನನಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕು." ಎಂದು ಅವನು ದೈತ್ಯರಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿದನು. ಇದರಿಂದ ಅವನ ಭಾಂಡಾಗಾರದಲ್ಲಿ ರಾಶಿ ರಾಶಿಯಾಗಿ ಮುತ್ತುರತ್ನ ವಸ್ತ್ರಾಲಂಕಾರಗಳು ಬಂದು ಬಿದ್ದರೂ ಅದಾವದನ್ನೂ ಅವನು ಮೀಸಲು ಮುರಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಮುಟ್ಟಿ ಭೋಗಿಸಿದ್ದಿಲ್ಲ

ಇದರಂತೆ ಅವನು ದೇವ ಗಂಧರ್ವ ಮನುಷ್ಯಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಉತ್ತಮೋತ್ತಮವಾದ ಕನ್ಯಾಮಣಿಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ತಂದದ್ದಲ್ಲದೆ ಅಪ್ಸರೆಯರ ಏಳೂ ಕುಲಗಳಿಂದಲೂ ಸುರಸುಂದರಿಯರನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ತಂದಿದ್ದನು. ಹೀಗೆ ನರಕನು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಓಡಿಸಿ ತಂದು ತನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ ಕುಲಕನ್ಯೆಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಮಿಕ್ಕಿ ಮೇಲೆ ಒಂದುನೂರಾಗಿತ್ತು. ದುರಾಶೆಯಿಂದ ಇಷ್ಟು ಜನ ಕನ್ಯೆಯರನ್ನು ಅವನು ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದರೂ ಅವನು ಯಾರನ್ನೂ ಮುಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಅನಾಘ್ರಾತ ಪುಷ್ಪಗಳಂತೆ ಪರಮ ಪವಿತ್ರರಾಗಿ ಸತೀಮಾರ್ಗದರ್ಶಿಗಳಾಗಿಯೇ ಇದ್ದರು.

ಈ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರದ ಒಂದು ನೂರರಷ್ಟು ಕನ್ಯೆಯರನ್ನೆಲ್ಲ ನರಕಾಸುರನು ಮುರದೈತ್ಯನ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಅಲಕಾಪುರಿಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಮಣಿಪರ್ವತವೆಂಬ ರಮ್ಯಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದನು. ಅವರ ಮೇಲೆಲ್ಲ ಮುರದೈತ್ಯನ ಹತ್ತು ಜನ ದಕ್ಷ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳೂ ಅಸಂಖ್ಯ ದೈತ್ಯರೂ ಸರ್ವಗಾವಲಿಟ್ಟು ಸಂರಕ್ಷಿಸುತ್ತಲಿದ್ದರು.

ಹಿಂದೆ ಎಲ್ಲ ದೈತ್ಯವೀರರೂ ಕೂಡಿ ಮಾಡಲಾಗದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಈಗ ನರಕಾಸುರನೊಬ್ಬನೆ ಮಾಡಿದ್ದನು. ಭೂಮೀಸುತನಾದ ಆ ದೈತ್ಯನು ಕರ್ಣಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ದೇವಮಾತೆಯಾದ ಅದಿತಿದೇವಿಗೂ ಕೂಡ ಅವಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದನು. ಹಯಗ್ರೀವ ನಿಸುಂದ ಪಂಚಜನ ಮುರ ಎಂಬ ಮಹಾವೀರ್ಯರಾದ ನಾಲ್ಕು ಜನ ದೈತ್ಯವೀರರೂ ನರಕನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಅಲ್ಲಿ ದ್ವಾರಪಾಲಕರಾಗಿದ್ದರು.

ಈ ದುಷ್ಟ ದಾನವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಜನಾರ್ದನನು, ಯದುಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ತೇಜಸ್ವಿಗಳಾದ ಯಾದವರಿಗೆ ಇರಲಿಕ್ಕೆಂದು ದ್ವಾರಕಾ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದನು.

ಸಾಮುದ್ರಸಲಿಲದಿಂದ ಸಂರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮತ್ತು ಪರಿತಃ ಪಂಚಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಅಮರಾವತಿಗಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದ ಆ ಸುಂದರ ನಗರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರತೋರಣದ ಯೋಜನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಾದ ದಾಶಾರ್ಹೀ ಎಂಬ ಸಭಾಮಂದಿರವಿತ್ತು.

ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನ ಬಲರಾಮ-ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ವೃಷ್ಣಿಗಳೂ ಅಂಧಕರೂ ಕೂಡಿ ಕುಳಿತು ಲೋಕಾಭಿರಾಮವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಲಿರುವಾಗ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಮುಗಿಲಿನಿಂದ ಅರಳು ಮೊಗ್ಗುಗಳು ಉದುರಿದವು. ದಿವ್ಯಗಂಧವುಳ್ಳ ಮಂದಗಾಳಿ ಬಂದು ಘ್ರಾಣೇಂದ್ರಿಯಕ್ಕೆ ಸೌಗಂಧ ಸಂದೇಶವನ್ನು ತಂದಿತು. ಒಮ್ಮೆಲೇ ಕಲ ಕಲ ಶಬ್ದವು ಕೇಳಿಸಿ ಇದೇನು ಎನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬೆಳಕಿನ ಒಗ್ಗೆಯೇ ನುಗ್ಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಂಡಿತು.

ಆ ಮೇಲೆ ಆ ಪ್ರಕಾಶಪುಂಜದ ಮಧ್ಯದಿಂದ ಅಚ್ಚಬಿಳಿಬಣ್ಣದ ಒಂದು ದಿವ್ಯವಾದ ಆನೆ, ಅದರ ಮೇಲೆ ದೇವೇಂದ್ರನು ಕುಳಿತು ಬರುತ್ತಿರುವದು ಕಂಡಿತು.

ಆಗ ಬೇಗನೇ ಆ ಸುರೇಶನು ಐರಾವತದಿಂದ ಇಳಿದು ಕೆಳಗೆ ಬಂದು ಕೃಷ್ಣ ರಾಮರನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿಗೊಂಡನು. ಯದುವೀರರಾದರೂ ಆ ಕೃಷ್ಣ ಸಂಕರ್ಷಣರನ್ನ ಮುಂದೆಮಾಡಿ ಅರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದರು.

ಅದು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದು ದೇವೇಂದ್ರನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ "ದೇವಕೀ ನಂದನ! ನರಕಾಸುರನು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ವರದಿಂದ ಮತ್ತನಾಗಿ ನಮ್ಮ ತಾಯಿಯಾದ ಅದಿತಿದೇವಿಯ ಕರ್ಣಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಾನೆ. ಋಷಿಗಳನ್ನು ಪೀಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕನ್ಯೆಯರನ್ನು ಅಪಹರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇಂಥ ಪಾಪಪುರುಷನನ್ನು ಬೇಗನೇ ನೀನು ಸಂಹಾರಮಾಡು. ಗಗನಗಾಮಿಯಾದ ಈ ಗರುಡನು ನಿನ್ನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುವನು." ಎಂದು ಹೇಳಿ ಐರಾವತವನ್ನು ಆರೋಹಣ ಮಾಡಿದನು.

ಆಗ ಶ್ರೀಹರಿಯೂ ಕೂಡ ಆ ದುಷ್ಟನನ್ನು ಬೇಗ ಸಂಹರಿಸಿ ಬರಬೇಕೆಂದು ಸತ್ಯಭಾಮೆಯೊಂದಿಗೆ ಗರುಡನನ್ನು ಏರಿ ಇಂದ್ರನ ಜೊತೆಗೇ ಹೊರಟು ಬಿಟ್ಟನು. ಆಗ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ವಾಯುಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದಾಗ ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರಿಬ್ಬರೂ

ಕೂಡಿ ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ಹೊರಟಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ತುಸು ಹೊತ್ತು ಇಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ಸಾಗಿದ ಬಳಿಕ ಇಂದ್ರನು ಸ್ವರ್ಗಾಭಿಮುಖನಾಗಿ ಮೇಲಕ್ಕೇರಿ ಕಾಣದಂತಾದನು. ಕೃಷ್ಣನು ಪ್ರಾಗ್ಜ್ಯೋತಿಷದೆಡೆಗೆ ತಿರುಗಿದನು.

ಆ ಊರ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದಬಳಿಕ ಅವನಿಗೆ ಕಾಯಲು ನಿಂತ ಮುರದೈತ್ಯನ ಅಪರಂಪಾರ ಸೇನಾಸಮುದ್ರವೂ ಹಾಗೂ ಆ ಊರಿನ ಸುತ್ತ ಮುತ್ತು ಭದ್ರವಾದು ಬೇಲಿಯಂತೆ ಬಿಗಿದ ಆರುಸಾವಿರ ಮುರಪಾಶಗಳೂ ಗೋಚರಿಸಿದವು.

ಗರುಡಾರೂಢನಾಗಿ ಶಂಖ ಚಕ್ರ ಗದಾಪಾಣಿಯಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಬರುವುದನ್ನು ದೂರಿಂದ ನೋಡಿದ ಮುರದೈತ್ಯನಾದರೂ ಇವನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ವಿಷ್ಣುವೇ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಅವನನ್ನು ಹೊಡೆಯಲಿಕ್ಕೆಂದು ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಂದನು. ಕೇಶವನು ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಖಡ್ಗದಿಂದ ಇಬ್ಭಾಗಮಾಡಿ ಒಗೆದನು. ಆಗ ಆ ದೈತ್ಯನು ಮತ್ತೆ ಒಂದು ಭಯಂಕರವಾದ ಉಗ್ರಗದೆಯನ್ನು ಬೀಸಿ ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ಒಗೆದನು. ಅದನ್ನು ಒಂದು ಅರ್ಧಚಂದ್ರಬಾಣದಿಂದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಸೀಳಿ ಅವನ ಶಿರಸ್ಸನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಒಗೆದನು. ಮತ್ತು ಆ ಮುರಪಾಶಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹರಿದನು. ಹಾಗೂ ಇನ್ನುಳಿದ ಮುರಾಸುರನ ಸೈನ್ಯಪರಿವಾರ ಬಂಧು ಬಾಂಧವರನ್ನು ಕೊಂದು ಹಾಕಿದನು.

ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕಾರ್ಗಾಲದ ಕರಿಮೋಡದಂತೆ ನರಕಾಸುರನು ಇಂದ್ರಚಾಪದಂತಿರುವ ಭೀಕರವಾದ ಬಿಲ್ಲೊಂದನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅನೇಕ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ರಥದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಅಣಿಯಾದನು. ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ಅಮೋಘವಾದ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಡಹತ್ತಿದನು.

ಆಗ ಆ ಗೋಪಕಿಶೋರನು ತನ್ನ ಚಕ್ರಾಯುಧದಿಂದ ಅವನು ಬಿಟ್ಟ ಘೋರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡಿ ತಾನೂ ಹತ್ತು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅವನ ರಥದ ಧ್ವಜವನ್ನು ಕೆಡವಿ, ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕೊಂದು, ರಥವನ್ನು ಪುಡಿಗಟ್ಟಿ ನರಕನ ಮೈಮೇಲಿರುವ ಕವಚವನ್ನೂ ಕೂಡ ಸೀಳಿ ಒಗೆದನು.

ಆಗ ವಿರಥನಾದ ಆ ದೈತ್ಯನು ವಜ್ರಾಯುಧದಂತಿರುವ ತ್ರಿಶೂಲವೊಂದನ್ನು ಎತ್ತಿ ಕೃಷ್ಣನೆಡೆಗೆ ತೂರಿದನು. ಅದನ್ನಾದರೂ ಆ ಮುರಾರಿ ತನ್ನ ಖಡ್ಗದಿಂದ ತುಂಡರಿಸಿ ಚೆಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಚಕ್ರಾಯುಧವನ್ನು ನರಕನ ಮೇಲೆ ಬಿಟ್ಟನು. ಅದರಿಂದ ಆ ದೈತ್ಯನ ದಾರುಣವಾದ ಶರೀರವು ಎರಡು ಹೋಳಾಗಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು.

ನರಕಾಸುರನು ಹತನಾಗಿ ಬಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನ ತಾಯಿಯಾದ

ಭೂದೇವಿಯು ದೇವಮಾತೆಯ ಕರ್ಣಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಬಂದು ಗೋವಿಂದನ ಎದುರಿಗೆ ಇಟ್ಟಳು. "ಜಗದೀಶ! ನನಗೆ ಈ ಮಗನನ್ನು ಆಗ ಕೊಟ್ಟವನೂ ನೀನೇ. ಈಗ ಕೊಂದವನೂ ನೀನೇ. ಇಕೋ, ಈ ದೈತ್ಯನು ತಂದ ಅದಿತಿಯ ಕರ್ಣಕುಂಡಲಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ. ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಮಾಡು. ನರಕನ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು" ಎಂದು ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡಳು.

ಆ ಬಳಿಕ ಭಗವಂತನು ಅವುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು ನರಕಾಸುರನ ಮನೆಗೆ ಬಂದನು; ಅವನ ಕೋಶಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಅಪರಿಮಿತವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯವು ಶೇಖರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಅವನ ಭಾಂಡಾರದ ತುಂಬೆಲ್ಲ ಮುತ್ತು ರತ್ನ ವಜ್ರ ವೈಡೂರ್ಯ ಮಣಿಹಾರಗಳು ರಾಶಿ ರಾಶಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ಬಂಗಾರದ ಪರ್ಯಂಕಗಳೂ ರನ್ನದ ಸಿಂಹಾಸನಗಳೂ ಎಷ್ಟೋ ಅಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಪ್ರತಿ ಚಂದ್ರ ಮಂಡಲದಂತಿರುವ ಬಂಗಾರ ಕೋಲಿನ ವರುಣನ ಶ್ವೇತ ಛತ್ರವೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಿತು.

ಕೋಶಾಗಾರ ರಕ್ಷಕರಾದ ರಾಕ್ಷಸರು ಭಯದಿಂದ ಬಂದು ಭಗವಂತನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ "ಸ್ವಾಮಿ! ಇದೆಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನ ಅಧೀನ. ಅಪ್ಪಣೆಯಾದರೆ ಈ ಎಲ್ಲ ಮುತ್ತು ರತ್ನಗಳನ್ನೂ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಧನ ಕನಕಾದಿ ಅಪರಿಮಿತ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನೂ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಹೊತ್ತು ತಂದು ಒಪ್ಪಿಸುವೆವು. ಮತ್ತು ಬಂಗಾರ ಸರಪಳಿಯ ಇಪ್ಪತ್ತುಸಾವಿರ ಗಂಡಾನೆ, ನಲವತ್ತುಸಾವಿರ ಹೆಣ್ಣಾನೆ, ಹದಿನೆಂಟುಸಾವಿರ ಉತ್ತಮ ಜಾತಿಕುದುರೆಗಳು. ಅಸಂಖ್ಯ ಹಸುಗಳು ನರಕಾಸುರನ ಅಧೀನದಲ್ಲಿವೆ. ಮತ್ತು ಉಣ್ಣೆಯ ಮೆತ್ತಗಿನ ಆಸನ, ಮೃದುವಾದ ಹಾಸಿಗೆಗಳು ಹಾಗೂ ಮಧುರ ಭಾಷಿಗಳಾದ ಸುಂದರ ಪಕ್ಷಿಗಳು, ಸುಗಂಧಿಯಾದ ಅಗರು ಚಂದನಾದಿ ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳು, ಇದಲ್ಲದೆ ದೇವಗಂಧರ್ವ ಲೋಕದ ಐಶ್ವರ್ಯ ನಾಗಲೋಕದ ರತ್ನಪುಂಜ-ಹೆಚ್ಚೇನು-ನರಕಾಸುರನು ಗೆದ್ದು ತಂದ ಮೂರುಲೋಕದ ಐಶ್ವರ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನ ಅಡಿದಾವರೆಗೆ ಸಮರ್ಪಿತ." ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕೈಂಕರ್ಯ ಭಾವದಿಂದ ಕೈಮುಗಿದು ನಿಂತುಕೊಂಡರು. ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಉತ್ತಮವಾದುದನ್ನೆಲ್ಲ ಆ ದಾನವರ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಹೊರಿಸಿ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಕಳಿಸಿದನು.

ವರುಣನ ಬಂಗಾರದ ಮಳೆಗರೆಯುವ ಶ್ವೇತಛತ್ರವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಆ ಮಾಧವನು ಸ್ವಯಂ ತಾನೇ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಮೂರ್ತಿಮಂತ ಮೋಡದಂತಿರುವ ಗರುಡನನ್ನು ಆರೋಹಣಮಾಡಿ ಮಣಿಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

ಅಲ್ಲಿಯ ಮಣಿಕಾಂಚನ ಮಂಡಿತವಾದ ರತ್ನಮಂದಿರದಂತಿರುವ ಗಿರಿಕಂದರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಷಾಯವಸ್ತ್ರಧಾರಿಣಿಯರಾದ ವ್ರತೋಪವಾಸಗಳಿಂದ ಸೊರಗಿದ, ಚಿಂತೆ

ಯಿಂದ ಕೊರಗಿದ ಅನೇಕ ಸಹಸ್ರ ದೇವಗಂಧರ್ವ ಕನ್ಯೆಯರು ಕೃಷ್ಣನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದರು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಕಾಮವಿಕಾರರಹಿತರೂ ಅವ್ಯಭಿಚಾರಿಗಳೂ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರೂ ಪರಮ ಪವಿತ್ರರೂ ಇದ್ದರು.

ಅವರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಈ ಬಂಧನದಲ್ಲಿ ತಂದಿರಿಸಿದ ದುಷ್ಟದಾನವ ನರಕನನ್ನೂ ಅವನ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾದ ಮುರ ನಿಸುಂದ ಹಯಗ್ರೀವ ಮೊದಲಾದ ದರ್ಪಿಷ್ಠ ದೈತ್ಯರನ್ನೂ ಹೊಡೆದು ಕೊಂದು ಕೃಷ್ಣನು ತಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾನೆಂದು ತಿಳಿದು ಅವನನ್ನು ಕಾಣಲು ಉತ್ಸುಕರಾಗಿದ್ದರು. ದೇವೇಶನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಅತ್ಯಂತ ಆದರ ಶ್ರದ್ಧೆಗಳಿಂದ ಕೈಮುಗಿದು ಭಗವಂತನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅವನ ಸುತ್ತಲೂ ನಿಂತುಕೊಂಡರು.

ಆ ನಂದಕಂದ ಮುಕುಂದನ ಸುಂದರರೂಪ, ಅರವಿಂದನೇತ್ರ, ಚಂದ್ರನಂಥ ಮುಖ, ಕಂದರ್ಪ ಕಮನೀಯವಾದ ಶರೀರವನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೇ ಆ ಕನ್ಯಾಮಣಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಅವನಲ್ಲಿ ಪತಿಯ ಭಾವನೆಯು ಅಂಕುರಿತವಾಯಿತು.

ಮತ್ತು ಆಗ ಅವರು ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ "ತ್ರಿಕಾಲಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ನಾರದರೂ ಹಾಗೂ ಜೀವೋತ್ತಮರಾದ ವಾಯುದೇವರೂ ನಮಗೆ ಶಂಖಚಕ್ರ ಗದಾಪಾಣಿಯಾದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನು ನರಕಾಸುರನನ್ನು ಕೊಂದು ನಿಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ಮದುವೆಯಾಗುವನು." ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಇಂದು ನಿಜವಾಗುವ ಕಾಲ ಬಂದಿದೆ. ನಾವಿಂದು ಭಗವಂತನ ಈ ದಿವ್ಯ ರೂಪವನ್ನು ಕಂಡು ಕೃತಾರ್ಥರಾದೆವೆಂದು'' ಆನಂದ ತುಂದಿಲರಾಗಿ ಅಂಜಲಿ ಬದ್ಧರಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡರು.

ಅನಂತರ ಉಪೇಂದ್ರನು ಆ ಎಲ್ಲ ಕಮಲಾಕ್ಷಿಯರನ್ನೂ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಿಸಿ ಸಂತೈಸಿದನು. ಮತ್ತು ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಯಥಾಯೋಗ್ಯ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಯೋಗಕ್ಷೇಮಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ, ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸಿದನು. ಅವರ ಮೇಣೆಗಳನ್ನು ಕಾಯಲು ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಸೇವಕರನ್ನು ಜೊತೆಗೆ ಕಳಿಸಿದನು.

ಆ ಮೇಲೆ ಮುಕುಂದನು ಆ ಮಣಿಪರ್ವತದ ಅತ್ಯುನ್ನತವಾದ, ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ, ಕನಕ ತೋರಣವುಳ್ಳ, ವಿವಿಧ ಪಶುಪಕ್ಷಿ ಸಂಕುಲವಾದ ದಿವ್ಯ ಶಿಖರವನ್ನು ಕಿತ್ತಿ ಎತ್ತಿ ಗರುಡನ ಮೇಲಿಟ್ಟನು. ಸರ್ವ ಸಮರ್ಥನಾದ ಗರುಡನು ಅತ್ಯುಚ್ಚವಾದ ಆ ಮಣಿಪರ್ವತದ ತುಂಗ ಶೃಂಗವನ್ನೂ ಮೇಲೆ ಕೃಷ್ಣ ಸತ್ಯ

ಭಾಮೆಯನ್ನೂ ನಿರಾಯಾಸವಾಗಿ ಲೀಲೆಯಿಂದ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ವಾಯುಮಂಡ ಲದಲ್ಲಿ ಹಾರಾಡುತ್ತ ನಡೆದನು.

ಅವನು ರೆಕ್ಕೆಬೀಸಿದ ಗಾಳಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ದಿಡಗಳು ಉರುಳಿಬಿದ್ದವು. ಗಿರಿಶಿಖರ ಗಳು ಚಲ ವಿಚಲವಾದವು. ಹೀಗೆ ಮೇಘ ಮಂಡಲವನ್ನು ಛಿನ್ನ ವಿಚ್ಛಿನ್ನಗೊಳಿಸುತ್ತ ಆ ಕೃಷ್ಣಕೇತನನು ಹಾರುತ್ತ ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಏರುತ್ತ ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರ ಮಂಡಲ ಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ದೇವಗಂಧರ್ವರ ಆವಾಸವಾದ ಮೇರು ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ದೇವಮಂದಿರಗಳನ್ನು ಕೃಷ್ಣನು ನೋಡಿದನು.

ಅಲ್ಲಿರುವ ದೇವಮಂದಿರಗಳ ದಿವ್ಯ ಶ್ರೇಣಿಗಳನ್ನೂ ವಿಶ್ವೇದೇವತೆಗಳ ಸಾಧ್ಯರ ಹಾಗೂ ಅಶ್ವಿನೀದೇವತೆ ಮೊದಲಾದವರ ದೇದೀಪ್ಯಮಾನವಾದ ಗ್ರಹಮಂಡಲ ಗಳನ್ನೂ ದಾಟಿ ಎಲ್ಲ ಪುಣ್ಯಲೋಕಗಳ ಮೇಲಿರುವ ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದು ಹರಿಯ ವಾಹನವು ನಿಂತಿತು.

ಅಲ್ಲಿ ಪುರಂದರನ ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರವಾದ ದಿವ್ಯ ಮಂದಿರವನ್ನು ಕಂಡು ಗೋವಿಂದನು ಗರುಡನಮೇಲಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಒಳಗೆ ಹೋದನು.

ಸುರರಾಜನಾದ ದೇವೇಂದ್ರನು ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಬಂದ ಉಪೇಂದ್ರನನ್ನುನೋಡಿ ಪರಮಾನಂದಭರಿತನಾಗಿ ಸ್ವಾಗತ ಸತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ನೀಡಿದನು.

ಆಗ ಕೃಷ್ಣನಾದರೂ ತಾನು ನರಕಾಸುರನನ್ನು ಕೊಂದು ತಂದ ಅದಿತಿದೇವಿಯ ಕರ್ಣಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಇತ್ತು ಅಣ್ಣನೆಂದು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ವಂದಿಸಿದನು.

ಆಗ ಆ ಸ್ವರ್ಗಾಧಿಪತಿಯು ಅನೇಕ ರತ್ನಗಳನ್ನು ಇತ್ತು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ದನು. ಶಚೀದೇವಿಯಾದರೂ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯನ್ನು ವಸ್ತ್ರಾಭರಣ ರತ್ನಾಲಂಕಾರ ಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದಳು.

ಬಳಿಕ ವಾಸವ ವಾಸುದೇವರಿಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ದೇವಮಾತೆಯಾದ ಅದಿತಿದೇವಿಯ ಸಕಲ ಸಂಪತ್ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ದಿವ್ಯಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅವಳ ಕರ್ಣಕುಂಡಲ ಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿ ವಂದಿಸಿದರು.

ಅಲ್ಲಿ ಅಪ್ಸರೆಯರಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕ, ತಪೋನಿರತಳಾದ ಆ ದೇವಮಾತೆಯು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು "ಜನಾರ್ದನ! ಸುರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಈ ಶಚೀ ಪತಿಯಂತೆ ನೀನು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸರ್ವರಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವಿ. ಮತ್ತು ನಿನ್ನನ್ನು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಗೆಲ್ಲಲಾರರು.

ಮತ್ತು ಪ್ರಿಯದರ್ಶಿನಿಯಾದ ಈ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯಾದರೂ ಇನ್ನುಮೇಲೆ ದಿವ್ಯ ಗಂಧಿನಿಯಾಗುವಳು ಹಾಗು ಕೃಷ್ಣ! ನೀನು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇರುವವರೆಗೆ ಇವಳಿಗೆ ಮುಪ್ಪು ಆವರಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಕಾಂತಿ ಕುಂದುವದಿಲ್ಲ. ಕಳೆ ಕುಂದುವದಿಲ್ಲ. ನಿತ್ಯ ನೂತನೆಯಾಗಿ ತನ್ನ ಚಿರಯೌವನ ಚಾರುರೂಪಗಳಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ನಿರಂತರವೂ ಆನಂದಗೊಳಿಸುವಳು'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದಳು. ಹೀಗೆ ದೇವ ಜನನಿಯ ಶುಭಾಶಿಷವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು, ಸೋದರನಾದ ದೇವರಾಜನ ರತ್ನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ. ಅಲ್ಲಿಯ ಸುರಸಮೂಹದ ನಿರೋಪ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸತ್ಯಭಾಮೆಯೊಂದಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನು ಗರುಡನನ್ನು ಏರಿದನು

ಬರುವಾಗ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ದೇವಸುಂದರಿಯರ ಆಡುಂಬೊಲವಾದ ನಂದನ ವನ ದಲ್ಲಿ "ಗಂಧಾಢ್ಯಂ ಸುಮನೋಹರಂ' ಎಂಬ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವು ಅವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಾಹ್ಲಾದಕಾರಿಯಾದ ಅದರ ಸುಗಂಧವು ಕೃಷ್ಣ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯರಿಬ್ಬರ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಅರಳಿಸಿತು. ಇಬ್ಬರ ಕುತೂಹಲವನ್ನೂ ಕೆರಳಿಸಿತು.

ಹನ್ನೆರಡು ತಿಂಗಳವೂ ಅದು ಹೂತು ಕಾತು ಪರಿಮಳ ಬೀರುತ್ತಿತ್ತು. ಬೇಡಿದುದನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರ ಒಳಬಂದು ಯಾರೇ ನಿಂತರೂ ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದ ಸಮಾಚಾರವೆಲ್ಲ ಸ್ಮರಣೆಗೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು.

ಆದುದರಿಂದಲೇ ಇಂಥ ಅಭೂತಪೂರ್ವವಾದ ವೃಕ್ಷ ರಾಜನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷನು ಸಹಸ್ರಾಧಿಕ ದಕ್ಷರಾದ ಕಾವಲುಗಾರರನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿದ್ದನು.

ಆ ಭಾಮೆಯ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಆ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವನ್ನು ಲೀಲೆಯಿಂದ ಕಿತ್ತಿ ಕೃಷ್ಣನು ಗರುಡನಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲಿರುವ ಅಪ್ಸರಾ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಬೆಕ್ಕಸ ಬೆರಗಾಗಿ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಸತ್ಯಭಾಮೆಯನ್ನೂ ಅದರ ಹಿಂದೆ ಗರುಡನ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿಗೊಂಡು ದ್ವಾರಕೆಯ ಕಡೆಗೆ ಕೃಷ್ಣನು ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದನು.

ಬಳಿಕ ಈ ಸಮಾಚಾರವು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ತಿಳಿದರೂ ಅವನು "ಉಪೇಂದ್ರನು ಮಾಡಿದ್ದೆಲ್ಲ ಒಳ್ಳೆಯದೇ'' ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಾದನು.

ನರಕಾಸುರನ ಅಂತಃಪುರದಿಂದ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ ಗುಣವತಿಯರೂ ಶೀಲವತಿಯರೂ ಪರಮಪವಿತ್ರರೂ ಭಗವನ್ನಿಷ್ಠರೂ ಆದ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರದ ಒಂದು ನೂರು ಸತಿಯರನ್ನು ಅವರ ಅವರ ಶೀಲ ಸೌಂದರ್ಯ ಹಾಗೂ ಭಕ್ತಿ ಪಾರ ಮ್ಯಗಳಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿದ ಅಚ್ಯುತನು ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವಿವಾಹವಾದನು,

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಯೋಗ್ಯ ಯುವತಿಯರೊಂದಿಗೆ ಆನಂದದಿಂದ ಆ ಮುಕುಂದನು ಆ ದ್ವಾರಾವತಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವಾಗ ಅನೇಕ ರುಚಿರಾವತಾರ ಲೀಲಾ ಚಾರು ಚರಿತ್ರೆಗಳು ಜರುಗಿದವು.

ಒಂದು ದಿನ ತನ್ನ ಅಚ್ಚು ಮೆಚ್ಚಿನ ಸದ್ಗುಣಿ ಸತಿಯಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ಒಂದು ವ್ರತದ ಉಪೋಷಣೆಯ ಪಾರಣೆಗಾಗಿ ಭಗವಂತನು ಅವಳೊಂದಿಗೆ ರೈವತಕ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಪಾರಣೆಯ ದಿನ ಎಲ್ಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಅನ್ನಸಂತರ್ಪಣೆ ದಾನ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಸ್ವಯಂ ತಾನೆ ಟೊಂಕಕಟ್ಟಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ನಾರದರ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಎಲ್ಲ ಯದುಕುಮಾರರಿಗೂ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಹಾಗೂ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರಿಗೂ ಬರಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದನು.

ತಮ್ಮ ಗುಣ ಗೌರವ ಹಾಗೂ ಮುಖಶ್ರೀಗಳಿಂದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಗೃಹಿಣಿಯರಾಗಲು ತಕ್ಕವರಾದ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರ ಸತೀಕುಲ ಮಂಡನ ಮಣಿಯರಾದ ರಮಣಿಯರೆಲ್ಲರೂ ಪಟ್ಟದರಸಿಯಾದ ಆ ಭೈಷ್ಮಿಯ ಉಪವಾಸ ಪಾರಣೆಯ ಮಹೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಪ್ತರಾಗಿದ್ದರು.

ಅನಂತರ ಆ ಅಧೋಕ್ಷಜನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಎಲ್ಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಇಚ್ಛಾ ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಅವರ ಮನೋರಥಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡಿದನು. ಮತ್ತು ಆಪ್ತೇಷ್ಟ ಪುತ್ರಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ತಾನೂ ಭೋಜನ ಮಾಡಿದನು.

ಈ ರೀತಿಯಿಂದ ಉಪವಾಸದ ಪಾರಣೆಯನ್ನು ಯಥಾಸಾಂಗವಾಗಿ ನೆರವೇರಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಪ್ರಿಯಭಾರ್ಯೆಯಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು ಬಹುಮಾನಿಸಿದನು.

ಹೀಗೆ ತನ್ನ ನೆಚ್ಚಿನ ಮಡದಿಯೊಂದಿಗೆ ನಲುಮೆಯಿಂದ ಕೇಶವನು ಅಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದಾಗ ದೇವಮುನಿಗಳಾದ ನಾರದರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದರು. ರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಏಕಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ ಆ ಉಪೇಂದ್ರನು ನಾರದರು ಬಂದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಎದ್ದು ಅರ್ಘ್ಯ ಪಾದ್ಯಾದಿಗಳನ್ನಿತ್ತು ಆದರದಿಂದ ಉಪಚರಿಸಿದನು.

ಭಗವಂತನ ಆದರ ಸತ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಸುಪ್ರೀತರಾದ ನಾರದರು ಅವನಿಗೆ ತಾವು ತಂದ ಪಾರಿಜಾತ ವೃಕ್ಷದ ಸುಗಂಧಿ ಕುಸುಮವೊಂದನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು.

ಕೃಷ್ಣನು ಆ ಗಂಧ ಬಂಧುರವಾದ ಆ ಪಾರಿಜಾತ ಪುಷ್ಪವನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದ ರುಕ್ಮಿಣಿಗೆ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಇತ್ತನು.

ಆ ದೇವಮಂದಾರದ ಕಮನೀಯ ಕುಸುಮವನ್ನು ತನ್ನ ರಸಿಕ ರಮಣನ ಸಂಕೇತದಂತೆ ನಿಡಿಗೂದಲಿನ ಶಿರೋಮುಡಿಯಲ್ಲಿ ಮುಡಿದುಕೊಂಡು ಮೊದಲೇ ಸುರ ಸುಂದರಿಯಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ರಮಣೀಯಳಾಗಿ ಶೋಭಿಸಿದಳು.

ತಾನು ತಂದಿತ್ತ ಆ ದೇವಪುಷ್ಪವು ಶಿರಿರಮಣಿಯ ಚೂಡಾಮಣಿಯ ಸ್ಥಾನ ವನ್ನು ಪಡೆದದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಸಂತೋಷದಿಂದ ನಾರದರು ತೃಪ್ತಿಯ ಉಸಿರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಆನಂದದಿಂದ – “ದೇವಿ ! ಈ ಪುಷ್ಪವು ನಿನಗಾಗಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಿನಗೊಬ್ಬಳಿಗೇ ಒಪ್ಪುತ್ತದೆ. ನಿಜವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ನಿನ್ನ ಈ ಚವರಿಕೂದಲಿನ ಚಾರುಚೂಡಾಮಣಿಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಾಗ ಈ ಹೂವಿಗೇ ಒಂದು ಅಲಂಕಾರ ಇಡಿ ಸಿದಂತಾಗಿದೆ.

ಹಿಮವತ್ಕನ್ಯೆಯಾದ ಸತೀದೇವಿಯು ಈ ದೇವತರುವಿನ ಕುಸುಮಗಳನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ಧರಿಸುವದರಿಂದ ಅವಳು ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ ಪರಮ ಪ್ರೀತ್ಯಾಸ್ಪದಳಾದ ಪ್ರೇಯಸಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಅದರಂತೆ ದೇವತೆಯಾದ ಅದಿತಿ ಶಚಿದೇವಿ ಸಾವಿತ್ರಿ ಶ್ರೀದೇವಿ ಮತ್ತು ಇತರ ವೃಂದಾರಕ ಸುಂದರಿಯರೂ ಒಂದೊಂದು ಸಂವತ್ಸರ ಕಾಲ ಈ ಕುಸುಮಗಳನ್ನು ಧಾರಣಮಾಡುವರು.

ರುಕ್ಮಿಣಿಯೇ ! ಈ ಮುರಾರಿಯ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರದನೂರೆಂಟು ಸತಿಯರಲ್ಲಿ ನೀನೊಬ್ಬಳೇ ಅವನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮೆಚ್ಚಿನ ಮಡದಿಯೆಂದು ನನಗೆ ಇಂದು ನಿಶ್ಚಿತ ವಾಯಿತು.

ತಾವೇ ಭಾಗ್ಯದ ರಾಣಿಯರೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಸತ್ಯಭಾಮೆ ಜಾಂಬವತಿ ಗಾಂಧಾರಿ ಮೊದಲಾದ ನಿನ್ನ ಎಲ್ಲ ಸವತಿಯರ ಅಭಿಮಾನೋತ್ಸಾಹಗಳ ಮೇಲೆ ಇದ ರಿಂದ ತಣ್ಣೀರನ್ನು ಎರಚಿದಂತಾಗುವದು. ತ್ರಿಭುವನ ರತ್ನದಂತಿರುವ ಕಮನೀಯ ಕುಸುಮವನ್ನು ಈ ಕೇಶವನು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ನಿನಗೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಭೈಷ್ಮೀ ಎಂದರೆ ಭಗವಂತನ ಬಹಿಶ್ಚರಪ್ರಾಣ ಎಂದು ಸಿದ್ಧವಾದಂತಾಯಿತು.”

ನಾರದರ ಈ ಪ್ರಶಂಸಾಪರ ಉದ್ಗಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯು ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕಳಿಸಿದ ಗೂಢಚಾರಿಣಿಯರಾದ ದೂತಿಯರು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಅಂತಃ ಪುರ ಪರಿವಾರಕ್ಕೆ ಉಪ್ಪುಕಾರ ಹಚ್ಚಿ ಪರಿಷ್ಕಾರವಾಡಿ ಬಿತ್ತರಿಸಿದರು. ರುಕ್ಮಿಣಿಯ ಎಲ್ಲ ಸವತಿಯರ ಕಿವಿಗೂ ಕರ್ಣೋಪಕರ್ಣವಾಗಿ ಈ ಸಮಾಚಾರ ಮುಟ್ಟಿತು. ಅವರೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಗುಂಪುಗೂಡಿ ಅದರ ಬಗೆಗೆ ಗುಜುಗುಜು ಮಾತನಾಡಿದರು. ಬಹುಶಃ ಎಲ್ಲ ಕೃಷ್ಣ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಆ ಪಟ್ಟದರಸಿಯ ಗುಣಶೀಲ ಸೌಹಾರ್ದಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲವರಾದ್ದರಿಂದ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಪತ್ನಿಯೂ ಪುತ್ರವತಿಯೂ ಆದ ಅವಳಿಗೆ ಈ ಗೌರವ ವಾದದ್ದು ಯೋಗ್ಯವೇ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟರು.

ಆದರೆ ಸೌಂದರ್ಯ ಶಾಲಿನಿಯೂ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿನಿಯೂ ಆದ ಸತ್ಯಭಾಮೆಗೆ ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ಸವತಿಯ ಈ ಸೌಭಾಗ್ಯೋತ್ಕರ್ಷ ಹಾಗೂ ಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರೇಮ ಪಕ್ಷಪಾತಗಳು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ಸಹನವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಇವರಿಂದ ತನ್ನ ರೂಪ ಸಿರಿ ಸೌಭಾಗ್ಯಗಳಿಗೆ ಅವಮಾನವಾದಂತಾಯಿತೆಂದು ಬಗೆದು, ಈರ್ಷ್ಯಾಕುಲಳಾದ ಅವಳು ತಾನುಟ್ಟ ಕೇಸರೀಬಣ್ಣದ ರೇಶಮೆಯ ವಸನವನ್ನು ಬಿಸುಟೊಗೆದು, ಬರಿ ಬಿಳಿಯ ಬಟ್ಟೆಯೊಂದನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಉರಿಯುವ ಉಲ್ಕೆಯಂತೆ, ದಹಿಸುವ ಜ್ವಾಲೆಯಂತೆ, ಕ್ರೋಧಾಗಾರವನ್ನು ಮೋಡದ ಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಇರುಳು ಚಿಕ್ಕೆಯಂತೆ ರಭಸದಿಂದ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಳು.

ಅಲ್ಲಿ ಹಣೆತುಂಬ ಕೆಂಪು ಗಂಧವನ್ನು ಬಡಿದು, ಮೇಲೆ ಒಂದು ಬೆಳ್ಳಗಿನ ಹಣೆಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಬಿಗಿದುಕೊಂಡು ಕೋಪದಿಂದ ಕಿಡಿ ಕಿಡಿಯಾಗಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರಿಡುತ್ತ ದಿಂಬುಗಳ ಮೇಲೆ ಅತ್ತಿತ್ತ ಒಲೆಯುತ್ತ ಹಾಸಿಗೆಯಮೇಲೆ ಕುಳಿತಳು.

ಇತ್ತ ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನಾರದ ಹಾಗೂ ರುಕ್ಮಿಣಿ ಇಬ್ಬರೂ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ತಾನೂ ಮೆಲ್ಲನೇ ಅಲ್ಲಿಂದ ಎದ್ದು ಗಡಿಬಿಡಿಯಿಂದ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದನು.

ಆಗ ತನ್ನ ಪ್ರಿಯಂಕರನ ಪೀತಾಂಬರದ ಸೆರಗನ್ನು ತನ್ನ ಮುಖಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಭಾಮೆಯು ಬಿಕಬಿಕ್ಕಿ ಅಳಹತ್ತಿದಳು.

ಆಗ ಆ ನಾರಾಯಣನು ತನ್ನ ಪ್ರಾಣಕಾಂತೆಯಾದ ಭಾಮೆಯನ್ನು ಸಂತೈಸುತ್ತ "ಕಮಲಮುಖಿ! ನಿನ್ನ ದುಃಖ ನನ್ನ ಅಂಗಾಂಗಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಉರಿ ತುಂಬುತ್ತಲಿದೆ. ನಿನ್ನ ಭಕ್ತನಾದ ನಾನು ನಿನ್ನ ದುಃಖದ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೇಳಲು ಅರ್ಹ. ಅದನ್ನು ನೀನು ನನಗೆ ಹೇಳದಿದ್ದರೆ ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಪಂಚಪ್ರಾಣಗಳ ಆಣೆಯಾಗಿದೆ" ಎಂದು ಅಂತಃಕರಣ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕೇಳಿದನು.

ಆಗ ಅಭಿಮಾನಧನಳಾದ ಆ ಕೃಷ್ಣಕಾಂತೆಯು ಬಾಷ್ಪ ಗದ್ಗದಿತವಾದ ದನಿಯಿಂದ ಮುಖ ಕೆಳಗೆ ಮಾಡಿಯೇ ಹೇಳಹತ್ತಿದಳು. "ಸ್ವಾಮಿ! ನನಗೆ ಗೌರವ ಸೌಭಾಗ್ಯಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟವ ನೀನೇ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೆಲ್ಲ "ಸತ್ಯಭಾಮೆಯೇ ಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನ ಮೆಚ್ಚಿನ ಮಡದಿ" ಎಂದು ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳಗಿಸಿದೆ. ಅದರಿಂದ ನಾನು ಎಲ್ಲ ಮುತ್ತೈದೆಯರಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ದಯೆಯಿಂದ ತಲೆಎತ್ತಿ ಮೆರೆದಾಡುತ್ತಲಿದ್ದೆ. ಕೃಷ್ಣನ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿಯ ಹೆಂಡತಿಯೆಂದು ತಿಳಿದೇ ಕಾಮಿನೀ ಕದಂಬದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ವಿಚಿತ್ರ ಗೌರವಾದರ ಮನ್ನಣೆಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತಲಿದ್ದವು. ಆದರೆ

ಪ್ರಭು! ಇಂದು ನನ್ನ ದಾಸಿಯರು ಹೇಳಿದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಕೇಳಿ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಎಲ್ಲರೂ ನಗುವಂತಾಗಿದೆ.

ದೇವಮುನಿ ನಾರದರು ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಪಾರಿಜಾತ ಪುಷ್ಪವನ್ನು ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ರುಕ್ಮಿಣಿಗೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನ ನಿಜವಾದ ಪ್ರೇಮ ಆದರಗಳಿಗೆ ಯಾರು ಪಾತ್ರರೆಂಬು ವದನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತೋರಿಸಿದಂತಾಯಿತು. ನಿನ್ನ ನೆಚ್ಚಿನ ನಲ್ಲೆಯಾದ ಅವಳನ್ನು ನಾರದನು ಬಾಯಿ ತುಂಬ ಹೊಗಳಹತ್ತಿದಾಗ ನೀನು ಅದನ್ನು ಎದೆತುಂಬಿ ಕೇಳಿ ಆನಂದಪಟ್ಟೆ.

ನಿನ್ನನ್ನು ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ನಾರದನು ನಿನ್ನ ಆ ಪ್ರೀತಿಯ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಹೊಗಳಿದರೆ ಹೊಗಳಲಿ. ಆದರೆ ಅವಳ ಪ್ರಶಂಸೆಯ ಭರದಲ್ಲಿ ಬಡಪಾಯಿಯಾದ ಈ ದುರ್ದೈವಿ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯ ಹೆಸರನ್ನು ಏಕೆ ಅವನು ಎತ್ತಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

"ಭಾಮೇ ! ನನಗೆ ನಿನ್ನಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿಯ ಹೆಂಡತಿ ಬೇರೊಬ್ಬಳಿಲ್ಲ'' ಎಂದು ಪ್ರೇಮದಿಂದಾಡಿದ ಆ ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳೆಲ್ಲ ಎಲ್ಲಿ ಹೋದವು ? ನಿನ್ನ ಮಿಥ್ಯಾ ಪ್ರೇಮದ ಬಣ್ಣವೆಲ್ಲ ಬಯಲಾದಂತಾಯಿತು. ಈ ನಿನ್ನ ಪ್ರೇಮಾಭಿನಯದಿಂದ ವಂಚಿತಳಾದ ನನಗೆ ಮಹಾ ಅಪಮಾನವಾಗಿದೆ. ಇಷ್ಟು ನಗೆಗೇಡಿಯಾಗಿ ಅವಮಾನಿತಳಾಗಿ ನನಗೆ ಬದುಕುವ ಇಚ್ಛೆಯೇ ಇಲ್ಲವಂತಾಗಿದೆ. ಯಾರಿಂದ ಅಭಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಿದೆಯೋ ಅವರೇ ಭಯಜನಕರಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಅಪಮಾನಮೃತ್ಯುವಿನಿಂದ ರಕ್ಷಿಸದಿದ್ದರೆ ಅಯ್ಯೋ ! ನನ್ನಗತಿ ಏನು " ಎಂದುಂದು ಶೋಕಿಸಹತ್ತಿದಳು.

ಪ್ರಿಯಾರಾಧನ ಕುಶಲನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸೌಮ್ಯವಾದ ಶಬ್ದಗಳಿಂದಲೇ ಅವಳನ್ನು ಸಂತೈಸುತ್ತ—

"ಕೋಪಸಿಯಾದ ಪ್ರೇಯಸಿಯೇ ! ನಿನಗೆ ಪಾರಿಜಾತ ಹೂಗಳೇ ಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಹೇಳು. ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಆ ಪಾರಿಜಾತ ಗಿಡವನ್ನೇ ಕಿತ್ತಿತಂದು ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ದಿನ ನಿನ್ನಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಬಿಡುವೆನು. ಬರಿ ಒಂದು ಹೂವಿಗಾಗಿ ಇಷ್ಟೇಕೆ ಅನುತಾಪ ಪಡುವಿ ?"

"ಹಾಗಾದರೆ"......ದುಃಖ ದುಮ್ಮಾನಗಳೆಲ್ಲ ಕೃಷ್ಣನ ಮಾತಿನಿಂದ ಕುಗ್ಗಿ ಭಾಮೆಯು ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದ ಉಬ್ಬಿ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಮುಂದಾಗಿ ಮಾತನಾಡ ಹತ್ತಿದಳು. "ಪ್ರಭೋ! ದೇವಲೋಕದ ಆ ಮಂದಾರ ಗಿಡವನ್ನೇ ಕಿತ್ತಿ ತಂದು ನನ್ನ ಮನೆಯ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿ ಇಡುವದಾದರೆ, ನಮ್ಮ ಆರಾಮದಲ್ಲಿ ನೆಡುವದಾದರೆ ನನಗೆ

ಪರಮ ಸಂತೋಷವಾಗುವದು. ನನ್ನ ಕೋಪತಾಪಗಳೆಲ್ಲ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ನಾನು ಲಲನಾಕುಲಲಲಾಮಳಾಗಿ ಮೆರೆಯಬಹುದು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸೀಮಂತಿನಿಯರಲ್ಲಿ ಭಾಮೆಯೇ ಸರ್ವ ಶ್ರೇಷ್ಠಳೆಂದು ಅತ್ಯಂತ ಗೌರವವನ್ನು ನಾನು ಹೊಂದುವೆನು."

ಸಂತುಷ್ಟಳಾದ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯ ಮಾತಿಗೆ ಆ ಅಚ್ಯುತನು "ತಥಾಸ್ತು'' ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವಳನ್ನು ಸಂತೈಸಿದ.

ನಾರದರು ಕೃಷ್ಣ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯರಿಗೆ ಪಾರಿಜಾತದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿದರು.

"ಈ ಗಿಡವನ್ನು ಕಶ್ಯಪರು ಮಂದಾರ ಎಂಬ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದ ಸಾರವನ್ನು ತೆಗೆದೇ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಇದು ವೃಕ್ಷಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಮಹಾಸತಿಯಾದ ಅದಿತಿದೇವಿಯು ಪುಣ್ಯ ಹಾಗೂ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ತನ್ನ ಪತಿಯಾದ ಕಶ್ಯಪರನ್ನು ಈ ಪಾರಿಜಾತ ತರುವಿಗೆ ಹೂವಿನಮಾಲೆಯನ್ನು ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಕಟ್ಟಿ ನನಗೆದಾನಕೊಟ್ಟಳು. ಆಮೇಲೆ ತಪೋಧನರಾದ ಅವರನ್ನು ನಾನು ಉಚಿತವಾದ ಪ್ರತಿಫಲವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತಿರುಗಿಕೊಟ್ಟೆ. ಇದರಂತೆ ಶಚಿದೇವಿಯು ಇಂದ್ರನನ್ನೂ, ರೋಹಿಣಿಯು ಚಂದ್ರನನ್ನೂ, ಋದ್ಧಿಯು ಕುಬೇರನನ್ನೂ, ಈ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ದಾನಕೊಟ್ಟು ನಿತ್ಯ ಸೌಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಗಂಗಾನದಿಯ ಆಚೆಯ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿ ("ಪರಿಜಾತೋ ವಿಷ್ಣು ಪದ್ಯಾಃ ಪಾರಿಜಾತೇತಿ ಶಬ್ದಿತಃ") ಹುಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಪಾರಿಜಾತ ಎಂದೂ, ಮಂದಾರ ಕುಸುಮಗಳಿಂದ ಮಂಡಿತವಾದುದರಿಂದ ಮಂದಾರ ಎಂದೂ ಅದಕ್ಕೆ ಕರೆಯುವರು. ಇದರ ನಾಮ ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯದ ಅಜ್ಞ ಜನರು ಇದು ರಾಕ್ಷಸರದೊ ಒಂದು ಜಾತಿಯಗಿಡ (ಕೋಪ್ಯಯಂ ದಾರುರಿತ್ಯಾಹುಃ...) ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಕೋವಿದಾರ ಎಂತಲೂ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ. ನಾನು ನಿನಗೆ ನಿನ್ನೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಒಂದು ಹೂವಿನ ಗಂಧ ಮಕರಂದ ಹಾಗೂ ಅಂದ ಚಂದಗಳಿಂದ ಆ ಮೂಲ ಮಂದಾರದ ಸೌಗಂಧ ಸೌಂದರ್ಯ ಮತ್ತು ದಿವ್ಯತೆಗಳ ಕಲ್ಪನೆ ನಿಮಗಾಗಿರಬಹುದು." ಎಂದು ಹೇಳಿ ನಾರದರು ಸುಮ್ಮನಾದರು.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನಾರದರ ಮುಖಾಂತರವೇ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪಾರಿಜಾತವನ್ನು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಕಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದನು. ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಇಂದ್ರನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದಾಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಗರುಡಾರೂಢನಾಗಿ ಆಗಸ ಪಯಣವನ್ನು ಮಾಡಿ ಪುತ್ರ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನೊಡನೆ ಇಂದ್ರಪುರಿಯ ನಂದನವನ್ನು ತಲುಪಿದರು ಅಲ್ಲಿ ಘೋರವಾದ ನಾನಾ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅಸಂಖ್ಯ

ಜನರು ಆ ನಂದನ ಬನ ಮತ್ತು ಮಂದಾರ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಲಿದ್ದರು. ಅವರೆಲ್ಲ ನೋಡ ನೋಡುತ್ತಿರ ವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಆ ಪಾರಿಜಾತ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ಸಹಜವಾಗಿ ಕಿತ್ತಿ ಗರುಡನಮೇಲೆ ಇಟ್ಟನು. ಮತ್ತು ಆ ಪಾರಿಜಾತ ಸಹಿತವಾಗಿಯೇ ಗರುಡಾರೂಢನಾಗಿ ಅಮರಾವತಿಗೆ ಗ್ರಾಮ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಹಾಕಹತ್ತಿದನು.

ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಗಾಬರಿಯಾದ ನಂದನವನ ಪಾಲಕರು ಓಡುತ್ತಹೋಗಿ ಸುರೇಂದ್ರನಿಗೆ ಈ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು. ಆಗ ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅವನಾದರೂ ಐರಾವತವನ್ನು ಏರಿಕೊಂಡುಬಂದನು.

ಆಗ ಇಂದ್ರ ಉಪೇಂದ್ರರಿಗೂ ಘನ ಘೋರವಾದ ಸಂಗ್ರಾಮವು ನಡೆಯಿತು. ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷಪಾತಿಗಳಾದ ದೇವತೆಗಳಾರೂ ಇಂದ್ರನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಜಯಂತ ಹಾಗೂ ಅತ್ಯಂತ ಆಪ್ತಮಿತ್ರನಾದ ಪ್ರವರನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನೇ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಸಂಗರ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಸುನಾಸೀರನು ಇಳಿದಿದ್ದನು.

ಇಂದ್ರ ಉಪೇಂದ್ರರಲ್ಲಿ ಘನಘೋರವಾದ ಕದನವು ಭೀಕರವಾಗಿ ನಡೆಯಿತು. ಅವರೀರ್ವರ ಘೋರಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ದಶದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಉರಿಹತ್ತಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಗುಡ್ಡಗಳೆಲ್ಲ ಗಡುಗಂಟ್ಟಿದವು, ನೆಲವೆಲ್ಲ ನಡುಗಿಹೋಯಿತು. ಮುಗಿಲೆಲ್ಲ ಹೊಗೆ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಹೋಯಿತು. ನೀರಿನಲ್ಲಿಯೂ ಉರಿಹತ್ತಿ ಜಗತ್ತನ್ನೆಲ್ಲ ಸುಡ ಹತ್ತಿತು. ಗ್ರಹ ನಕ್ಷತ್ರಗಳೂ ಪರಸ್ಪರ ಯುದ್ಧಮಾಡುವವರಂತೆ ಒಂದುಕ್ಕೊಂದು ಡಿಕ್ಕಿಹೊಡೆದು ನೆಲಕ್ಕುರಿಳಿದವು. ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಂಡಲಗಳೆಲ್ಲ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ತಿಕ್ಕಾಡಿ ತಾಕಲಾಡಿ ಕಿಡಿಕಡಿದವು. ಗಗನದೊಡಲಿನಲ್ಲೆಲ್ಲ ಸಿಡಿಲು ತುಂಬಿ ಆ ಮದ್ದಿನ ಕಡಲಿಗೇ ಕೊಳ್ಳಿಕೊಟ್ಟಂತಾಗಿತ್ತು. ರೋಷ ತುಂಬಿದ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಸುರೋತ್ತಮರು ಕಲಿತನದಿಂದ ಘೋರವಾಗಿ ಕಾದುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು. ಅದರಿಂದ ಪ್ರಳಯಕಾಲವು ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವೂ ದಗ್ಧವಾಗಿ ಹೋಗುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು.

ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣಾಕಾಂಕ್ಷಿಗಳಾದ ಸುರಮುನಿಗಳೆಲ್ಲ ಶಾಂತಿ ಪಾಠದ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಜಪಿಸಹತ್ತಿದರು. ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಬಂದು ಕಶ್ಯಪರಿಗೆ "ನೀವು ಅದಿತಿ ದೇವಿಯು ಜೊತೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅವರಿಬ್ಬರ ಸಮರ ವಿಪ್ಲವವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿರಿ" ಎಂದು ಆಜ್ಞೆಗೈದರು.

ಆಗ ಅದಿತಿ ಕಶ್ಯಪರಿಬ್ಬರೂ ಬಂದು ಕೋಪಾಂಧರಾಗಿ ಕಾದುತ್ತಲಿರುವ ಇಂದ್ರ ಉಪೇಂದ್ರರ ರಥಗಳ ನಟ್ಟ ನಡುವೆ ಬಂದು ನಿಂತರು. ಆ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳನ್ನು ಕಂಡಕೂಡಲೇ ಇಬ್ಬರೂ ರಥದಿಂದ ಇಳಿದುಬಂದು ಅವರ ಪಾದಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು

ವಂದನೆಗೈದರು. ಆಗ ಅಂತಃಕರಣದ ತುಂಬಿ ಬಂದ ದೇವಮಾತೆಯಾದ ಅದಿತಿಯು ಇಬ್ಬರೂ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಎದೆ ತುಂಬಿ "ಮಕ್ಕಳೇ! ನೀವಿಬ್ಬರೂ ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದು ವೈರಿಗಳಂತೆ ಏಕೆ ಒಡೆದಾಡುವಿರಿ! ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮಂದಿರಲ್ಲಿ ಕ್ಷುದ್ರ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಇಂಥ ದಾರುಣ ಸಂಗ್ರಾಮವಾಗುವುದು ಲಾಂಛನಾಸ್ಪದ. ನೀವೀಗ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ಇಬ್ಬರೂ ಮೊದಲು ನಿಮ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿಯ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿಟ್ಟು ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೇಳಿರಿ" ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಗೈದಳು.

ತಾಯಿಯ ಮಾತಿಗೆ ಇಂದ್ರೋಪೇಂದ್ರರಿಬ್ಬರೂ ಒಪ್ಪಿ ತಕ್ಷಣ ಯುದ್ಧ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು.

ಅನಂತರ ದೇವಮಾತೆಯು "ಕೃಷ್ಣ! ನೀನೀಗ ಈ ಪಾರಿಜಾತವನ್ನು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಒಯ್ದುಬಿಡು. ಅಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಸೊಸೆಯಾದ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯು ಈ ವೃಕ್ಷದಿಂದ ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದಂತೆ ಪುಣ್ಯಕವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡಿ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಸಂಪದ ಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲಿ. ಅವಳ ವ್ರತಾನುಷ್ಠಾನಗಳೆಲ್ಲ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ಮತ್ತೆ ಇದನ್ನು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ ತಂದು ನಂದನವನದಲ್ಲಿ ಅದರ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಇಟ್ಟುಬಿಡಿರಿ" ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಅದಕ್ಕೆ ಸುರರಾಜನಾದರೂ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಪಾರಿಜಾತ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ಗರುಡನ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಭೂಮಿಗೆ ತಂದು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದನು.

ಕೃಷ್ಣನು ಆ ಪಾರಿಜಾತ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ದ್ವಾರಕೆಯ ತುಂಬ ಮೆರೆಸಿ ತನ್ನ ತಾಯಿ ತಂದೆ ಅಣ್ಣ ಬಲರಾಮರ ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಇಳಿದು ಅವರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯ ಮನೆಗೆ ಅದನ್ನು ತರತಂದನು. ಹೃದಯತುಂಬಿ ಹರ್ಷೋತ್ಕ ರ್ಷದಿಂದ ಉಲ್ಲಸಿತಳಾಗಿ ನಿಂತ ಭಾಮೆಯು ಪತಿಯನ್ನೂ ಆ ಪಾರಿಜಾತವನ್ನೂ ಬಾಗಿ ಲಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಆರತಿ ಅಕ್ಷತೆಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದಳು. ಗದ ಸಾಂಬ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಾದಿ ಕುಮಾರರನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಭಗವಂತನು ಅವಳ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಬಂದು ಆ ಮಂದಾರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಅವಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅದು ಬೇಕೆಂದರೆ ದ್ವಾರ ಕೆಯ ತುಂಬ ಬೆಳೆದು ನಿಲ್ಲುತ್ತಿತ್ತು. ಚಿಕ್ಕದಾಗಲೆಂದು ಭಾಮೆಯು ಅಪೇಕ್ಷೆಪಟ್ಟರೆ ಅದು ಹೆಬ್ಬೆಟ್ಟಿನ ಅಳತೆಯದೂ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ಭಾಮೆಯ ನೂರು ಜನು ಮದ ಬಯಕೆಗಳೆಲ್ಲ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಅವಳ ಮನಸ್ಸು ಗೆಲುವಿನ ಗೋಪುರದಲ್ಲಿ ನಲಿದಾಡಿತು. ಅವಳು ಕೂಡಲೇ ವ್ರತದ ತಯಾರಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡಿದಳು. ಕೃಷ್ಣ

ನಾದರೂ ಜಂಬೂ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತರಿಸಿ ಪುಣ್ಯಕದ ಸಮಾ ರಂಭದ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ನಾರದರನ್ನು ನೆನಿಸಿದನು.

ಭಗವಂತನು ನೆನೆದ ತಕ್ಷಣ ನಾರದರು ಬಂದರು. ಯಥಾ ಸಾಂಗವಾಗಿ ಪುಣ್ಯಕ ವ್ರತವನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೃಷ್ಣನು ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಮುಂದೆ ಒಂದು ಒಳ್ಳೇ ಸುಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಶುಚಿರ್ಭೂತರಾಗಿ ನಿಂತು ಕೊಂಡ ನಾರದರನ್ನು ಶ್ರೀಹರಿಯು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪೂಜೆಮಾಡಿ ಆ ವ್ರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾದ ದಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಆಮಂತ್ರಿಸಿದನು. ಅದರಂತೆ ಅವರ ಆಮಂ ತ್ರಣವನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿಬಂದ ಆ ದೇವಮುನಿಗಳನ್ನು ಗಂಧ ಮಾಲ್ಯಗಳಿಂದ ಭಾಮೆಯು ಒಡಗೂಡಿ ಪೂಜಿಸಿ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಭಕ್ಷ್ಯ ಭೋಜ್ಯಗಳಿಂದ ಭೋಜನಮಾಡಿಸಿದನು.

ಅನಂತರ ಭಾಮೆಯು ಕೃಷ್ಣನ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಹೂವಿನ ಹಾರವನ್ನು ಹಾಕಿ ಅದರಿಂದ ಅವ ನನ್ನು ಪಾರಿಜಾತ ಗಿಡಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿದಳು. ಮತ್ತು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಂಕಲ್ಪಮಾಡಿ ಭಗ ವಂತನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಅವನನ್ನು ನಾರದರಿಗೆ ದಾನವಿತ್ತು "ಕೃಷ್ಣಾ ರ್ಪಣ" ಎಂದು ನೀರ ಬಿಟ್ಟಳು. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಸಾವಿರ ಹಸುಗಳನ್ನೂ ಒಂದು ಸ್ವರ್ಣಗಿರಿಯನ್ನೂ ಮತ್ತೊಂದು ರಜತಾದ್ರಿಯನ್ನೂ ಬೇರೊಂದು ಮಣಿಪರ್ವತ ವನ್ನೂ ನಾರದರಿಗೆ ದಾನವಿತ್ತಳು. ಅವನ್ನೆಲ್ಲ ಆನಂದದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಪಾತ್ರಪ್ತ ರಾದ ನಾರದರು ವಿನೋದದಿಂದ ಕೇಶವನಿಗೆ "ಕೃಷ್ಣ! ಭಾಮೆಯು ನಿನ್ನನ್ನು ವಿಧಿ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಂಕಲ್ಪಮಾಡಿ ನೀರುಬಿಟ್ಟು ನನಗೆ ದಾನಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ನೀನು ಇನ್ನು ನನ್ನ ದಾಸ. ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೇಳಬೇಕು'' ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆಗೈದರು. ಆಗ ಕೇಶ ವನುದರೂ ಕೈಮುಗಿದು ನಾರದರಿಗೆ "ಆಗಲಿ ಸ್ವಾಮಿ! ಈ ದಾಸನು ಪ್ರಭುಗಳ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಸಮಾ ಸಿದ್ಧನಿದ್ದಾನೆ'' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವರ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿದನು.

ಹೀಗೆ ಪರಿಹಾಸಕಲಾ ಕುಶಲರೂ ಲೀಲಾ ವಿನೋದ ರಸಿಕರೂ ಆದ ನಾರದರು ಕೃಷ್ಣನೊಂದಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ನಗೆ ಚೇಷ್ಟೆ ವಿನೋದ ವಿಲಾಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ಅವನ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿರುವ ಹೂವಿನ ಸರವನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ''ಕೃಷ್ಣ ನಿನ್ನ ಬದಲಾಗಿ ನನಗೆ ಒಂದು ಕರು ಸಹಿತವಾದ ಕಪಿಲಾ ಹಸುವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ದಾಸ್ಯಮುಕ್ತನಾಗುವಿ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಆಗ ಮುರಾರಿಯು ಅವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಒಂದು ಕಪಿಲೆ ಹಸು ಕೃಷ್ಣಾಜಿನ ತಿಲ ಕಾಂಚನಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತನ್ನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಮತ್ತು ನಾರದರ ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ವರ ಬೇಡಲು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ನಾರದರು ಜನ್ಮ ಜನ್ಮಾಂತರ ದಲ್ಲಿಯೂ ನಾನು ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿ ಕೊನೆಗೆ ನಿನ್ನ ಸಾಯುಜ್ಯ ಮೋಕ್ಷ

ವನ್ನು ಹೊಂದುವಂತಾಗಬೇಕೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡರು. ಅದರಂತೆ ಭಗವಂತನು ಅವರಿಗೆ ವರವನ್ನಿತ್ತ ಬಳಿಕ ಪರಮ ಪ್ರೀತಳಾದ ಸತ್ಯಭಾಮೆಯು ತನ್ನ ಸವತಿಯರಾದ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರ ಕೃಷ್ಣ ಕಾಮಿನಿಯರನ್ನು ಕರೆದು ಸತ್ಕಾರವಮಾಡಿ ಆದರದ ಆತಿಥ್ಯ ನೀಡಿ ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಶಚೀದೇವಿಯು ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಕಳಿಸಿದ ಪಟ್ಟೆ ಪೀತಾಂಬರ ವಸ್ತ್ರ ಒಡವೆ ಮುತ್ತು ರತ್ನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸರಿಯಾಗಿ ಹಂಚಿಕೊಟ್ಟಳು.

ಕೃಷ್ಣನು "ನೆಲಕ್ಕಿಳಿದ" ಬಂದ ಸ್ವರ್ಗಸೀಮೆಯ ಅಚ್ಚರಿಯ ಗಿಡವನ್ನು ಬಂದು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಪಂಚಪಾಂಡವರಿಗೂ ಹಾಗೂ ದ್ರೌಪದಿ ಸುಭದ್ರಾ ಕುಂತೀದೇವಿ ಶ್ರುತಶ್ರವಾ ಮೊದಲಾದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಮತ್ತು ಭೀಷ್ಮಕ ಮೊದಲಾದ ಇತರ ಎಲ್ಲ ಬಂಧು ಬಾಂಧವವರಿಗೂ ಮಿತ್ರ ಪರಿವಾರವರಿಗೂ ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದನು. ಎಲ್ಲರೂ ಬಂದು ಆ ಮಂದಾರ ಕುಸುಮದ ದಿವ್ಯಗಂಧ ಮತ್ತು ಮಹಾಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯ ಚಕಿತರಾಗಿ, ಆನಂದ ಸಹಿತರಾಗಿ, ಭಕ್ತಿ ಭರಿತರಾಗಿ ಉಲ್ಲಸಿತ ಮಾನಸರಾಗಿ ತೆರಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅರ್ಜುನನು ಮಾತ್ರ ದ್ರೌಪದಿ ಸುಭದ್ರಾ ಮೊದಲಾದ ತನ್ನ ಅಂತಃಪುರದ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ಕೇಶವನ ಜೊತೆಗೆ ಕೇಲೀ ವಿಲಾಸ ಲೀಲಾ ವಿನೋದಗಳನ್ನಾಡುತ್ತ ವರ್ಷದ ವರೆಗೆ ಇದ್ದನು. ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನಾದರೂ ಪುತ್ರ ಕಲತ್ರ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ಪಾರಿಜಾತ ಪ್ರಸೂತವಾದ ಭೋಗ ಭಾಗ್ಯ ಸಿರಿಸಂಪದಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅನುಭೋಗಿಸುತ್ತ ಹರುಷದಿಂದ ಒಂದು ವರುಷವನ್ನು ಕಳೆದನು.

ಒಂದು ಸಂವತ್ಸರವಾದ ಬಳಿಕ ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಆ ಪಾರಿಜಾತ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ತಿರುಗಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ತಂದು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಅವನೊಟ್ಟಿಗೆ ತನ್ನ ತಾಯಿಯಾದ ಅದಿತಿ ದೇವಿಯನ್ನು ಕಂಡನು. ಪಾದಪ್ರಣತನಾದ ಆ ಸತ್ಯಸಂಧನಾದ ಸತ್ಪುತ್ರನಿಗೆ ಅದಿತಿಯು ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಈಗಿನಂತೆ ಬಂಧುಪ್ರೇಮವು ಅಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ಉಳಿಯಲಿ ಮತ್ತೆ ಅದು ದಿನೇ ದಿನೇ ಬೆಳೆಯಲಿ ಎಂದು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದಳು.

ನಂತರ ಕೃಷ್ಣನು ತಿರುಗಿ ಒರುವಾಗ ಇಂದ್ರನನ್ನು ಕರೆದು ಮಹಾದೇವನ ಸಂದೇಶಾನುಸಾರವಾಗಿ ನಾನು ಇಂದಿನಿಂದ ಹತ್ತು ದಿನಗಳೊಳಗಾಗಿ ಭೂಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ ಕುಳಿತಿರುವ ದೈತ್ಯರನ್ನು ಸಂಹಾರ ಮಾಡಲಿರುವೆನು. ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಅವರಿಗೆ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಅವಧ್ಯತ್ವವನ್ನು ವರವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಿನ್ನ ಗೆಳೆಯನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪ್ರವರನನ್ನೂ ಹಾಗೂ ನಿನ್ನ ಮಗನಾದ ಜಯಂತನನ್ನೂ ಕಳಿಸು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲ. ಅವರ ಸಹಾಯದಿಂದ ನಾನು ಆ ದೈತ್ಯ ವಿಧ್ವಂಸ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಇಂದ್ರನು ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ ಎಂದು ನುಡಿದ ಬಳಿಕ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಸ್ನೇಹಾತಿರೇಕದಿಂದ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದರು.

ಮುಂದೆ ಒಂದು ದಿನ ನಾರದರು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದಾಗ ರುಕ್ಮಿಣಿ ಸತ್ಯಭಾಮಾ ಜಾಂಬವತೀ ಗಾಂಧಾರ ರಾಜಕುಮಾರಿ ಮೊದಲಾದ ಅಷ್ಟಮಹಿಷಿಯರೂ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನೊಂದಿಗೆ ಆ ಮಹಾ ಮುನಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ಪೂಜೆಮಾಡಿದರು. ಬಳಿಕ ಶ್ರೀಹರಿ ಸಹಿತನಾಗಿ ಉಚ್ಚತರವಾದ ಆಸನದಲ್ಲಿ ಸುಖಾಸೀನರಾದ ಆ ದೇವಮುನಿಗಳನ್ನು ಮಹಾಸಾಧ್ವಿ ರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿಯು ಈ ಪುಣ್ಯಕ ವ್ರತದ ವಿಧಿ ವಿಧಾನ ಫಲ ಪರಿಣಾಮ ಹುಟ್ಟು ಹಬ್ಬುಗೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದಳು.

ಆಗ ನಾರದರು "ಅಮ್ಮ, ಸೌಭಾಗಲಕ್ಷ್ಮಿ! ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲು ಈ ಪುಣ್ಯಕ ವ್ರತವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದವಳು ಮಹಾಸತಿಯಾದ ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಯು.

ಸದಾಶುಚಿಯಾದ ಆ ಸತೀದೇವಿಯು ಪರಮ ಪುಣ್ಯಕರವಾದ ಈ ಪುಣ್ಯಕ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡಿ ಆ ವ್ರತ ಸಮಾಪ್ತಿಯ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮೈತ್ರಿಣಿಯರಾದ ಮುತ್ತೈದೆಯರನ್ನೆಲ್ಲ ಆಮಂತ್ರಿಸಿದ್ದಳು. ಆದುದರಿಂದ ಆ ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ಪತಿವ್ರತಾ ಶಿರೋಮಣಿಯರಾದ ಅದಿತಿ, ಶಚೀ, ರೋಹಿಣೀ, ರೇವತೀ, ಗಂಗಾ, ಗೋದಾ, ಸರಸ್ವತೀ, ಲೋಪಾಮುದ್ರಾ, ಸ್ವಾಹಾ, ಸಾವಿತ್ರೀ ಮೊದಲಾದವರೆಲ್ಲರೂ ದಯಮಾಡಿಸಿದ್ದರು.

ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಉಮಾದೇವಿಯು ಕೊಟ್ಟ ವಸ್ತ್ರಾಲಂಕಾರ ಮಂಗಳ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಪುಣ್ಯಕ ವ್ರತದ ಬಗೆಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತಾಗ ಪತಿವ್ರತಾರತ್ನಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಅರುಂಧತೀದೇವಿಯು ಪುಣ್ಯಕ ವ್ರತದ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳ ಬಗೆಗೆ ಕೇಳಿದಳು. ಆ ವ್ರತದಲ್ಲಿ ದೇವೀ ಭವಾನಿಯು ನನ್ನನ್ನೇ ಸದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆಂದು ರತ್ನ ಪರ್ವತವನ್ನು ಕೊಡಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಆಮಂತ್ರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಆಗ ನಾನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದೆ. ಅವಳು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೇಳಿದೆ ವಿದರ್ಭರಾಜ ಕುಮಾರಿಯಾದ ರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿ! ಅದನ್ನೆ ನಾನು ಈಗ ನಿನಗೂ ಸೋದರಿಯರಾದ ಈ ಕೃಷ್ಣ ಕುಟುಂಬಿನಿಯರಿಗೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಸಮಾಧಾನ ಚಿತ್ತದಿಂದ ಆಲಿಸಿರಿ.

ಮಹಾಸತಿಯಾದ ಸತೀದೇವಿಯು ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಪತಿವ್ರತೆಯರಾದ ಪ್ರಮದಾಮಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಖಂಡ ಸೌಭಾಗ್ಯವತಿಯಾದ ವಸಿಷ್ಠ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಕುರಿತು—ಅರುಂಧತಿ! ನನ್ನ ಪತಿಯಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಅನುಜ್ಞೆಯಿಂದಲೇ ನಾನೆಲ್ಲ ಪುಣ್ಯಕ ವ್ರತಗಳನ್ನೂ ಆಚರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಪತಿಯ ಸಮ್ಮತಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸತಿಯರು ಮಾಡಿದ ವ್ರತ ಉಪವಾಸ ದಾನಧರ್ಮ ಪುಣ್ಯ ಕರ್ಮ ಎಲ್ಲವೂ ನಿಷ್ಫಲವಾಗುತ್ತವೆ. ಎಲ್ಲ ವ್ರತಗಳಿಗಿಂತ ಪತಿವ್ರತೆಯಾಗಿರುವದು ದೊಡ್ಡವ್ರತ. ಪತಿವ್ರತೆಯಲ್ಲದವರು ಮಾಡಿದ ಯಾವ ಕಾರ್ಯವೂ ಸಫಲವಾಗುವದಿಲ್ಲ.

ಆದುದರಿಂದ ಪತಿವ್ರತೆಯಾದ, ಪುಣ್ಯಕವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡಬಯಸುವ ಮುತ್ತೈದೆಯು ಮೊದಲು ಪ್ರಾತಃಕಾಲವಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ತಾನು ಮಾಡಲಿರುವ ಪುಣ್ಯಕ ವ್ರತಕೆ ಅನುಜ್ಞೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಪತಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಅವನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕ್ಕರಿಸಬೇಕು. ಬಳಿಕ ಅತ್ತೆ ಮಾವ ಗುರುಹಿರಿಯರಿಗೆಲ್ಲ ವಂದಿಸಿ ಅವರ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು ದರ್ಭೆ ಅಕ್ಷತೆಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ ತಾಮ್ರದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಗೋಶೃಂಗವನ್ನು ತೇದು ತೀರ್ಥಪ್ರಾಶನ ಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಅದೇ ನೀರಿನಿಂದ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಪತಿಗಾದರೂ ಅದನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಉಪೋಷಣದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಗೋಶೃಂಗ ಸ್ನಾನದಿಂದ ಸರ್ವತೀರ್ಥ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವದು.

ಮತ್ತು ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಹೊಲಿಗೆ ಹಾಕಿದ ಹಾಸಿಗೆ ಆಸನಗಳನು ಉಪಯೋಗಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಕಣ್ಣೀರು ಕರೆಯಬಾರದು. ಕಲಹ ಮಾಡಬಾರದು. ಸಿಟ್ಟಿಗೇಳಬಾರದು. ಎರಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಗಂಧ ಕಾಡಿಗೆ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಹೂವಿನ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಬಾರದು. ಬೆಳ್ಳಗಿನ ಎರಡು ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡಬೇಕು. ಬಿಲ್ವ ಪತ್ರಿ ಮತ್ತು ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿ ಮಿಶ್ರಿತವಾದ ನೀರಿನಿಂದ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಆಗ ಎತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಬಾರದು. ಒಂಟೆಯ ಮೇಲೆ ಏರಬಾರದು. ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂಡಬಾರದು. ನಗ್ನಸ್ನಾನ ಮಾಡಬಾರದು. ನದೀ ಕೆರೆ ಹಳ್ಳಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವದು ಉತ್ತಮಪಕ್ಷ. ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಹೊಸಮಣ್ಣಿನ ಕೊಡಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮೇಲೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು.

ಹೀಗೆ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಳಾಗಿ ಒಂದು ವರುಷ ಅಥವಾ ಆರು ತಿಂಗ, ಳುಕೊನೆಗೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳವಾಗಲಿ ನಿಯಮಸ್ಥಳಾಗಿ ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಪಾಲನ ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ಮೇಲೆ ಕೊನೆಗೆ ಹನ್ನೊಂದು ಜನ ಮುತ್ತೈದೆಯರನ್ನು ಕರೆದು ಅವರವರ ಗಂಡಂದಿರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಅವರು ಕೇಳಿದಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ತಾನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡಂತೆ ಮಾಡಿ ತಂದು ಅರವನ್ನೆಲ್ಲ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಸಂಕಲ್ಪ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನೀರು ಬಿಟ್ಟು ದಾನ ಕೊಡಬೇಕು. ಅನಂತರ ದೇಶ ಕಾಲಾನುರೂಪವಾಗಿ ಅವರೆಲ್ಲರ ಬದಲು ನಿಷ್ಕ್ರಯ ಹಣ (ಅವರ ಕಿಮ್ಮತ್ತಿನಷ್ಟು ಹಣಕೊಟ್ಟು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ) ವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಆಚಾರ್ಯರಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ಅವರವರ ಜನರಿಗೆ ಪತಿಗಳಿಗೆ ತಿರುಗಿ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕು.

ಮತ್ತು ಯಾವುದಾದರೂ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ನವಮಿಯ ದಿನ ಆ ವ್ರತದ ಉದ್ಯಾಪನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ವ್ರತದಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆ ಸಂತಾನ, ವಿಪುಲ

ಸಂಪತ್ತು, ವಿಶೇಷಸೌಭಾಗ್ಯ, ಪತಿಯ ಪೂರ್ಣಪ್ರೇಮ, ವಿಶಿಷ್ಟ ಸೌಂದರ್ಯ, ಪ್ರಚುರ ಆನಂದಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತವೆ. ಉತ್ತಮ ಸಂತಾನವನ್ನು ಕೊಡುವ ಈ ಪುಣ್ಯಕರ ವ್ರತವನ್ನು ಮೊದಲು ನಾನೇ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಉಮಾವ್ರತ ಎಂದು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೆಸರಾಯಿತು. ಈ ವ್ರತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಇಚ್ಛಾ ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಖೀರು ಪಾಯಸಗಳಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಈ ವ್ರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿವಧವನ್ನುಮಾತ್ರ ಎಂದಿಗೂ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ.

ಸೋಮಸಂತೆ ! ಹೆಣ್ಣಿನ ಬಾಳಿನ ಬಳ್ಳಿಗೆ ಬಿಡುವ ಅಮೃತ ಫಲವೆಂದರೆ ಪುತ್ರ. ಇಂಥ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂತಾನವಾಗಬೇಕಿದ್ದರೆ ಒಂದು ವ್ರತವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳು. ಇದನ್ನು ನಾನು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆನು.

ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಯಸುವ ಮುತ್ತೈದೆಯರಿಗಾಗಿ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ವ್ರತ

ಮಕ್ಕಳಾಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುವ ಮುತ್ತೈದೆಯರು ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಆಷಾಢ ಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಎರಡು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಶುಚಿರ್ಭೂತನಾದ, ಸದಾಚಾರಸಂಪನ್ನನಾದ ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಹಾಲು ಮೊಸರು ಪಾಯಸ ಜೇನುತುಪ್ಪ ಪಾನಕ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಪೂರ್ಣ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ತನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ದಾನಕೊಡಬೇಕು. ದಕ್ಷಿಣೆಯ ಬದಲಾಗಿ ಆಕಳು ಅಥವಾ ಸುವರ್ಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮೇಲೆ ವಸ್ತ್ರಯಜ್ಞೋಪವೀತಗಳನ್ನೂ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕು.

ಗಂಡು ಮಗು ಆಗಬೇಕೆಂದು ಇಚ್ಛೆಯಿದ್ದವಳು ಪುಷ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಪುಲ್ಲಿಂಗ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುವವರು ರೋಹಿಣೀ ಮೊದಲಾದ ಸ್ತ್ರೀಲಿಂಗಿ ನಕ್ಷತ್ರ ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈ ದಾನಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಪತಿಯ ಆಜ್ಞೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಒಂದು ವರ್ಷದವರೆಗೆ ದ್ವಿದಲಧಾನ್ಯ ಫಲಗಳನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಂತರ್ಪಣವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಸತ್ಸಂತಾನ ಮತ್ತು ಅಖಂಡ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವದು.

ಇದರಂತೆ ಗಂಡನಿಗೆ ಸುಖವಾಗಲಿ ಎಂದು ಬಯಸುವ ಹೆಂಗಸು ಕುಂಬಳಕಾಯಿ ಮೊದಲಾದ ಕಾಯಿಪಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಒಂದುವರುಷದವರೆಗೆ ತಿನ್ನುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ವರ್ಷದ ಕೊನೆಗೆ ಉದ್ಯಾಪನೆ ಮಾಡಿ ಬಂಗಾರದ ಕುಂಬಳಕಾಯಿ ಮುಂತಾದ್ದನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಾನಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ತಾನು ಬಿಟ್ಟ ಎಲ್ಲ ಕಾಯಿಪಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಕೊನೆಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಮಾಡಿಸಿ ಹಾಕಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣೆಯಿಂದ ಸಹಿತವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಶಾಕದಾನ ಮಾಡಬೇಕು.

ಅಖಂಡ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತನಾಗಬೇಕಾದರೆ.

ಮಕ್ಕಳು ದೀರ್ಘಾಯುಗಳಾಗಿ ತನಗೆ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನ ಮುತ್ತೈದೆತನವು ಪ್ರಾಪ್ತ ವಾಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುವ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಒಂದು ವರ್ಷದವರೆಗೆ ಸೂರ್ಯ ಪೂತವಾದ ಅನ್ನವನ್ನೆ ಭಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಏನೇ ತಿಂದರೂ ಉಂಡರೂ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತವಾಗು ವದರೊಳಗಾಗಿ ತಿನ್ನಬೇಕು. ಸೂರ್ಯ ಮುಳುಗಿದಬಳಿಕ ಏನೂ ತಿನ್ನಕೂಡದು. ಹೀಗೆ ಒಂದು ವರ್ಷಾಂತದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರದ ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಸದಾಚಾರಿಯಾದ ದರಿದ್ರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ದಾನಕೊಡಬೇಕು.

ಚಂದ್ರಮುಖಿಯಾಗಲು

ಇದರಂತೆ ಚಂದ್ರಪೂತ ವ್ರತವೂ ಉಂಟು. ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕವರು ಸೂರ್ಯಾಸ್ತವಾಗುವವರೆಗೆ ಏನನ್ನೂ ತಿನ್ನದೇ ಚಂದ್ರದರ್ಶನ ಅಥವಾ ನಕ್ಷತ್ರದ ದರ್ಶನವಾದಬಳಿಕವೇ ಊಟವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ಪೌರ್ಣಿಮೆಯ ದಿನ ಚಂದ್ರೋದಯದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಕುಶ ಅಕ್ಷತೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪುಷ್ಪಗಳ ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನು ಇತ್ತು ಹಾಲು ಹಾಕಿದ ಗೋದಿ ಕಟ್ಟಿದ ಪರಮಾನ್ನವನ್ನು ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಉಣಿಸಬೇಕು. ಈ ಚಂದ್ರ ಶೀತ ತಾರಕಪೂತ ವಾದ ಆಹಾರವನ್ನು ಒಂದು ವರ್ಷದವರೆಗೆ ಭೋಜನ ಮಾಡಿದ ವ್ರತಿನಿಯಾದ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು ಕೊನೆಯದಿನ ಬಂಗಾರದ ಚಂದ್ರ ಕನಕ ನಕ್ಷತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಯೋಗ್ಯ ನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ದಾನಕೊಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಉಪ್ಪು ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನಾದರೂ ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಈ ವ್ರತಾಚರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಮಹಿಳೆಯು ಚಂದ್ರನಂತೆ ಸುಂದರಮುಖಿಯೂ ನಕ್ಷತ್ರದಂತೆ ಕಾಂತಿಮತಿಯೂ ಸೌಭಾಗ್ಯವತಿಯೂ ಪುತ್ರವತಿಯೂ ಆಗುವಳು.

ಇದರಂತೆ ಸೂರ್ಯದರ್ಶನದ ವ್ರತ (ಎಂದರೆ ಯಾವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾದರೂ ಬಿಸಿಲು ಬೀಳದೇ ಊಟ ಮಾಡದೇ ಇರುವ) ವನ್ನು ಆಚರಿಸುವವರು ಕೊನೆಯದಿನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಸುವರ್ಣ ದಾನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ವ್ರತವನ್ನು ಹಿಡಿದ ಬಳಿಕ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಹಗಲು ಮೋಡಹಾಕಿ ಸೂರ್ಯದರ್ಶನವಾಗದಿದ್ದರೆ ಊಟ ಮಾಡ ತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೋ ದಿನಗಳಾದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ಮೋಡಗಳಿಲ್ಲ ಬಯಲಾಗಿ ಬಿಸಿಲು ಬಿದ್ದು ಈ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಕಂಡ ಬಳಿಕವೇ ಅವರು ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗು ವದು. ಈ ವ್ರತದಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಸೌಂದರ್ಯ ಎರಡೂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿ ಅವರು ಗಂಡಂದಿರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಆಕರ್ಷಕರಾಗಿ ತೋರುವರು.

ತನ್ನ ಅಪ್ತೇಷ್ಟರೂ ಹಾಗೂ ಬಂಧು ಬಾಂಧವರೆಲ್ಲರೂ ಸದ್ಗುಣಶಾಲಿಗಳಾಗಿ ಜನಪ್ರಿಯರಾಗಲಿ ಎಂದು ಅಭಿಲಾಷೆಯುಳ್ಳ ಸತಿಯರು ಪ್ರತಿಸಪ್ತಮಿ ತಿಥಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಹೊತ್ತು ಭೋಜನ ಮಾಡಿ ಅಬ್ದಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರದ ಗಿಡವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ದಕ್ಷಿಣೆ ಸಹಿತವಾಗಿ ದಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಗಂಡನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಇಷ್ಟಳಾಗಿ ಪುತ್ರವತಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯಿದ್ದ ಸ್ತ್ರೀಯು ಕರಂಜದಲ್ಲಿ ದೀಪವನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ಹಚ್ಚಿ ಕೊನೆಗೆ ಸುವರ್ಣದೀಪವನ್ನು ದಾನವೀಯಬೇಕು

ಅರುಂಧತಿ! ನಿಜವಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಪತಿಯನ್ನೇ ಪರದೇವತೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಸೇವೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಮತ್ತು ಅತ್ತೆ ಮಾವಂದಿರನ್ನು ಸೇವಿಸುವ ಎಂದೂ ಯಾರಿಗೂ ಮರ್ಮಭೇದಕವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡದ, ಉಳಿದದ್ದನ್ನು ಉಂಡು, ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಸೌಮ್ಯಳಾಗಿ ಶಾಂತಳಾಗಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇರುವ ಪತಿವ್ರತೆಗೆ ಯಾವ ವ್ರತವೂ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೇ ತರಹದ ಉಪವಾಸದ ಆವಶ್ಯಕತೆಯೂ ಇಲ್ಲ.

ದುರ್ದೈವದಿಂದ ವಿಧವೆಯಾದ ಸತೀ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಧರ್ಮ, ಕರ್ಮ, ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿರಿ.

ವಿಧವೆಯರ ವ್ರತಗಳು

ಅಂಥ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಗುರುಹಿರಿಯರ ಸೇವಾಶುಶ್ರೂಷೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಚಿತ್ರದಿಂದ ತನ್ನ ಪತಿಯ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಬರೆದು ಅಥವಾ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕೊರೆದು ಇಲ್ಲವೇ ಮಣ್ಣಿನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಪತಿಯನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಮತ್ತು ತಾನು ಮಾಡಬೇಕಾದ ವ್ರತ ಉಪವಾಸ ಅನುಷ್ಠಾನಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಆ ತನ್ನ ಪತಿಯ ಪ್ರತಿಮೆಯಿಂದಲೇ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಸದಾ ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯ ಪರೋಪಕಾರ ದಾನಧರ್ಮಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲಿರಬೇಕು. ಪತಿಯನ್ನೇ ಪರಮೇಶ್ವರನೆಂದು ತಿಳಿದು ವಿಧವೆಯಾದರೂ ಪತಿಯ ಪ್ರತಿಮಾ ಅಥವಾ ಪ್ರತಿಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತ, ಪಾತಿವ್ರತ್ಯದಿಂದಿರಬೇಕು. ಸತ್ಯಧರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನ ತತ್ಪರಳಾದ ಇಂಥ ಸಾಧ್ವೀಮಣಿಯು ಸೂರ್ಯಮಂಡಲದಂತೆ ತೇಜಸ್ವಿನಿಯೂ ಪವಿತ್ರಳೂ ಪೂಜ್ಯಳೂ ದುಷ್ಪ್ರಧರ್ಷಳೂ ಆಗುವಳು.

ಸಮ್ಮಾನನೀಯರಾದ ಮೂವರು ಮುತ್ತೈದೆಯರು

ಅರುಂಧತಿ! ನಾರದನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ನಿರೂಪಿಸಿದ ಈ ವಿವಿಧ ಪುಣ್ಯವ್ರತಗಳ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳ ಪ್ರವರ್ತಕರಾದ ಪ್ರಾತಃಸ್ಮರಣೀಯ ಪತಿವ್ರತೆಯರಲ್ಲಿ ಅದಿತಿ

ಶಚೀದೇವಿ ಹಾಗೂ ನೀನು ಈ ಮೂವರು ಪ್ರಶಂಸಾ ಪಾತ್ರರಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವಿರಿ. ಎಲ್ಲ ಅವತಾರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿಷ್ಣುಪತ್ನಿಯಾದ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಮಾತ್ರ ಈ ವ್ರತವಿಧಿಗಳ ಯಥಾರ್ಥ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವಳು.

ಪಾರ್ವತಿಯು ಹೀಗೆಲ್ಲ ಹೇಳಿದ ಬಳಿಕ ಆ ಮಹಾಸಾಧ್ವಿಯರೆಲ್ಲ ಪರಮಾನಂದ ಭರಿತರಾಗಿ ಅವಳಿಗೆ ವಂದನೆ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದರು.

ಅತ್ತ ಕ್ರೀಡೆ, ಇತ್ತ ಪೀಡೆ

ಇತ್ತ ಕೃಷ್ಣಪರಮಾತ್ಮನು ಬಲರಾಮ ಮೊದಲಾದ ಯಾದವರೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಸಾಗರ ಸಲಿಲದಲ್ಲಿ ಸುಂದರಿಯರ ವೃಂದದೊಡನೆ ಜಲಕ್ರೀಡೆಯನ್ನಾಡಿದನು. ಆಗ ಸಮುದ್ರದ ಉಪ್ಪುನೀರು ಕೂಡ ಸವಿಯಾಗಿ ಸಿಹಿಯಾಗಿ ಗಂಧಾಢ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಕೃಷ್ಣನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಕುಬೇರ ಭವನದಿಂದ ಹಾಗು ಇಂದ್ರಲೋಕದಿಂದ ಅನೇಕ ಅಪ್ಸರೆಯರ ಜೊತೆಗೆ ಯಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಸ್ವಚ್ಛಂದದಿಂದ ಸುಗಂಧಿಯಾದ ಸಾಮುದ್ರ ಸಲಿಲದಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ವಿಹರಿಸಿ ಜಲಕ್ರೀಡೆಯನ್ನಾಡಿದರು. ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರದ ಒಂದು ನೂರಾ ಎಂಟುಜನ ಹೆಂಡಂದಿರೊಂದಿಗೆ ಜಲಕೇಲಿಗೆ ಇಳಿದನು. ರೇವತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸುರಾಪಾನ ಮುದಿತನಾದ ಬಲರಾಮನೂ ಜಲಕ್ರೀಡೆಯನ್ನಾಡಿದ. ಹಂಸದಂತೆ ತೇಲುತ್ತಲಿರುವ ದೊಡ್ಡ ನೌಕೆಯಲ್ಲಿ ಯಾದವರೂ ಅಪ್ಸರೆಯರೂ ಕೂಡಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರ ಸುತ್ತಲೂ ನೆರೆದು ತಮ್ಮ ಗಾನತಾನಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲರನೂ ತಣಿಸಿದ. ನೆಲದಲ್ಲಿಯಂತೆಯೆ ಜಲದಲ್ಲಿಯೂ ಅವರು ಕುಣಿದು ನಲಿದು ನರ್ತಿಸಿದರು. ಕೃಷ್ಣನ ಬಾಲಲೀಲೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಗೀತ ಬದ್ಧವಾಗಿ ಹಾಡಿ ಗೇಯ ನೃತ್ಯರೂಪದಿಂದ ಅಂದು ಕುಣಿದು ತೋರಿಸಿದರು. ಕಂಸ ಚಾಣೂರಕೇಶಿ ಪ್ರಲಂಬಾದಿ ವಧದ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನೂ, ಸುಭದ್ರಾ ಹರಣದ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನೂ, ಗೋವರ್ಧನೋದ್ಧರಣದ ದೃಶ್ಯವನ್ನೂ ಕಾಲಿಯಾ ಮರ್ದನದ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನೂ ಅಭಿನಯ ಸಹಿತವಾಗಿ ನಾಟಕವಾಡಿ ತೋರಿಸಿದರು

ಹೀಗೆ ಯಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಜಲಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾದ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೋಡಿ ನಿಕುಂಭನೆಂಬ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯು ದೈತ್ಯನು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದನು. ಮತ್ತು ಮಹಾ ಮಾಯಾವಿಯಾದ ಆ ದುರುಳ ದಾನವನು ಕೆಲದಿ ನಕಪಟವೇಷದಿಂದ ದ್ವಾರಕೆಯ ಉಪವನದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು ಈಗ ಸಂಧಿ ಸಾಧಿಸಿ ಬಂದು ತನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಯಾದವ ವನಿತೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ವಂಚಿಸಿ ಭಾನು ಎಂಬ ರೂಪರಂಜಿನಿಯಾದ ಕನ್ಯಾಮಣಿಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದನು. ರಕ್ಷಕರಾದ ಗಂಡಸರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದ ಭಾನುವಿನ ಕನ್ಯಾಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾದ ಈ ಕನ್ಯಾಪಹರಣದಿಂದ ಮಹಾ ಕೋಲಾಹಲವುಂಟಾಗಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲರೂ ಚೀತ್ಕಾರವಮಾಡಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಆಗ ಜಲಕ್ರೀಡೆಗೆ ಹೋಗದೆ ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡ ಗಂಡಸರಾದ ವಸುದೇವ ಹಾಗೂ ಆಹುಕ ಇಬ್ಬರೂ ಭಾನುವಿನ ಕನ್ಯಾಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದರು. ಆದರೆ ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಮಾಯಾವಿ ದಾನವನು ಭಾನುಮತಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಓಡಿಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ.

ಆಗ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಓಡಿ ಬಂದು ವಾರಿವಿಹಾರ ವಿಲೋಲವಾದ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಈ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೃಷ್ಣನು ಅರ್ಜುನನೊಂದಿಗೆ ತಾನು ಗರುಡನನ್ನು ಏರಿ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಿಗೆ ರಥವನ್ನೇರಿ ಕೊಂಡು ತಮ್ಮನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಿ ದೈತ್ಯನನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿದನು. ಗರುಡನ ಗಾಳಿವೇಗದ ಗತಿಯಿಂದ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರು ತ್ವರಿತದಲ್ಲಿಯೇ ವಜ್ರಪುರಿಯೆಡೆಗೆ ಧಾವಿಸುತ್ತಲಿರುವ ನಿಕುಂಭನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಏರಿಬರುವ ಕೃಷ್ಣ ಅರ್ಜುನ ಹಾಗೂ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಮೂವರನ್ನು ಕಂಡು ಆ ದುರ್ಮರ್ಷಿ ದಾನವನು ತಾನೂ ಮೂರು ರೂಪಗಳನ್ನು ಧಾರಣಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಹತ್ತಿದನು.

ಆದರೆ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರಿಗಾಗಲೇ ಆ ದೈತ್ಯಾಪಸದನೊಂದಿಗೆ ರೊಚ್ಚಿನಿಂದ ಕಾದಲಿಕ್ಕೆ ಬಾರದಂತಾಗಿತ್ತು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಕಪಟ ಕುತಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕುಶಲನಾದ ಆ ಮಾಯಾವಿ ದಾನವನು ಒಂದು ಕೈಯಿಂದ ಗದೆಯನ್ನು ಬೀಸಿದರೂ ಇನ್ನೊಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಭಾನುಮತಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದನು. ಪಾರ್ಥ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನರು ಆವೇಶದಿಂದ ಹೊಡೆಯಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲ ಆ ಕನ್ನೆಯನ್ನು ಅವನು ಢಾಲಿನಂತೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಮುಂದೆ ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಆದರಿಂದ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಾದಿಗಳಿಗೆ ಆ ದೈತ್ಯನ ಮೇಲೆ ನಿರ್ದಯರಾಗಿ ಜೋರಿನಿಂದ ಅಸ್ತ್ರಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಆದರೂ ಕುಶಲಧನುರ್ಧಾರಿಧೌರೇಯನಾದ ಧನಂಜಯನು ಒಂಟೆಯನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡ ಅಜಗರವನ್ನು ಅಸ್ತ್ರಕೋವಿದರು ಒಂಟೆಯ ಮೈಗೆ ಪೆಟ್ಟು ಹತ್ತದಹಾಗೆ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದಲೇ ಕಡಿದು ಕತ್ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಪಾರ್ಥನು ನಿಕುಂಭನಮೇಲೆ ಭಾನುಮತಿಗೆ ತಾಕದಂತೆ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಸುರಿಸಹತ್ತಿದನು.

ಅರ್ಜುನನ ಈ ಶರಸಂಧಾನ ಕೌಶಲ್ಯದಿಂದ ಜರ್ಜರಿತನಾದ ಆ ದುರ್ದಾನವನು ಕೂಡಲೇ ಆ ಕನ್ಯೆಯೊಂದಿಗೆ ಅದೃಶ್ಯನಾಗಿ ಓಡಹತ್ತಿದನು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನರು ಅವನನ್ನು ಬಿಡದೇ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿದರು ಆಗ ಅವನು ತನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಹಾರೀತ

ಪಕ್ಷಿಯ ವೇಷವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ನಿಂದನು. ಆಗಲೂ ಅರ್ಜುನನು ಭಾನುಮತಿಗೆ ಬಡಿಯದಂತೆ ಆವನ ಮೇಲೆ ಬಾಣಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡತೊಡಗಿನು.

ಆಗ ಪಕ್ಷಿಯ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಆ ರಾಕ್ಷಸನು ಉದ್ಭ್ರಾಂತನಾಗಿ ದಿಕ್ಕೆಟ್ಟು ಸಿಕ್ಕದಿಕ್ಕಿಗೆ ಓಡಹತ್ತಿದನು. ಶಸ್ತ್ರಪಾಣಿಗಳಾದ ಈ ಮೂವರೂ ಅವನ ಬೆನ್ನಹತ್ತಿದರು. ಕೊನೆಗೆ ಸಪ್ತದ್ವೀಪವತಿಯಾದ ಭೂಮಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಸುತ್ತಾಡಿ ಅವನು ಗೋಕರ್ಣ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮೇಲೆ ಬಂದಾಗ ಪರ್ವತದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಕನ್ಯೆಯೊಂದಿಗೆ ಗಂಗಾ ನದಿಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲಿನ ಉಸುಕಿನ ಮೇಲೆ ಉರುಳಿದನು. ಮಹಾದೇವರ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಸುರಕ್ಷಿತವಾದ ಆ ಗೋಕರ್ಣ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ದೇವಾಸುರರಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಆಕಾಶ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಲಂಘಿಸಲಾರರು.

ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಇದೇ ಸಮಯವೆಂದು ಅರಿತು ಚಪಲನಾದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಇಳಿದು ಬಂದು, ಬಿದ್ದ ರಾಕ್ಷಸನು ಸಾವರಿಸಿಕೊಂಡು ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ಭಾನುಮತಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೊರಟನು.

ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರಿಬ್ಬರೂ ಬಾಣಪಾಣಿಗಳಾಗಿ ಆ ರಾಕ್ಷಸನ ಬೆನ್ನುಹತ್ತಿದರು. ಆಗ ದೈತ್ಯನು ಅಕನ್ಯೆಯ ಆಶೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಗೋಕರ್ಣ ಕ್ಷೇತ್ರವಿದ್ದ ಉತ್ತರದಿಕ್ಕಿಗೇ ಶರಣುಹೊಡೆದು ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿ ತನ್ನ ಜ್ಞಾತಿಗಳ ಆಲಯವಾದ ಷಟ್ಪುರ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದನು.

ಇತ್ತ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ಕೃಷ್ಣನ ಆಣತಿಯಂತೆ ಭಾನುಮತಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಆನಂದದಿಂದ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ತಂದು ತಂದೆಯ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಮತ್ತೆ ತಾನು ಮರಳಿ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಿಕುಂಭನಾದರೂ ಷಟ್ಪುರದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡನು. ಮತ್ತು ತನ್ನ ಘೋರವಾದ ಗದೆಯನ್ನು ಅಪ್ಪಳಿಸಿದನು. ಅದರಿಂದ ರಕ್ತ ವಾಂತಿಯಾಗಿ ಅರ್ಜುನನು ಮೂರ್ಛಿತನಾಗಿ ಬೀಳು ಆಗ ವಂತಾಯಿತು. ದಾನವನ ಆಟ ಹಾಸ್ಯಮಾಡುತ್ತ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಅವನಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗದಂತೆ ಅದೃಶ್ಯ ರೂಪದಿಂದ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಗದೆಯಿಂದ ಕುಟ್ಟಿದನು. ಈ ಅಲಕ್ಷಿತವಾದ ಗದಾ ಪ್ರಹಾರದಿಂದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಾದರೂ ಮೂರ್ಛಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿ ಬಿದ್ದನು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಕುಪಿತನಾದ ಕೇಶವನು ತನ್ನ ಕೌಮೋದಕೀ ಗದೆಯನ್ನು ಬೀಸುತ್ತ ನಿಕುಂಭನೆಡೆಗೆ ಧಾವಿಸಿದನು. ಆಗ ನಿಕುಂಭನು ಮೂರ್ಛಿತನಾದ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಓಡಿದನು.

ಕೆಲಹೊತ್ತು ಕೃಷ್ಣನು ಆ ದುಷ್ಟದಾನವನೊಂದಿಗೆ ಗದಾ ಯುದ್ಧದ ಕ್ರೀಡೆಯು ನ್ನಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ತನ್ನ ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಆ ದುಷ್ಟ ದೈತ್ಯನ ತಲೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದನು. ಅದರಿಂದ ಆ ದೈತ್ಯನು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಲ್ಲಿಂದಲೇ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಒಯ್ದು ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಾನೂ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಹೆಣವಾಗಿ ಬಿದ್ದನು. ದೈತ್ಯನು ಬಿದ್ದ ಕೂಡಲೇ ಆಕಾಶದಿಂದ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುತ್ತಲಿರುವ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಕೃಷ್ಣನ ನಿರ್ದೇಶದಂತೆ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ತಡೆದುಹಿಡಿದು. ಬಿದ್ದ ಪೆಟ್ಟು ಹತ್ತದಂತೆ ಮಾಡಿದನು. ಬಳಿಕ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಸಂತೈಸಿ ನಿಕುಂಭನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಅರ್ಜುನ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ರೊಂದಿಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿದನು.

ದುರ್ವಾಸ ರೂಪದಲಿ ದುರ್ದೈವ ಕಾದಿತ್ತು

ದುರ್ಧರ್ಷನಾದ ದೈತ್ಯನಿಂದ ಅಪಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಭಾನುಮತಿಯು ಭಗವಂತನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಸಂರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಮರಳಿ ಬಂದುದನ್ನು ಕಂಡು ಭಯ ಭಕ್ತಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ ಬಾಗಿ ನಿಂದಿರುವ ಭಾನುವಿನನ್ನು ಕುರಿತು ನಾರದರು "ಭಾನು! ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ಬಹಳ ಬೇಜಾರು ಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕಹುಡುಗಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ನಿನ್ನ ಮಗಳಾದ ಈ ಭಾನುಮತಿಯು ರೈವತ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಆಟದ ಭರದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ದೂರ್ವಾಸ ಮುನಿಗಳನ್ನು ರೇಗಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು, ಆದರಿಂದ ಪರಿಕುಪಿತರಾದ ಅವರು ಇವಳಿಗೆ "ನೀನು ಮುಂದೆ ದೊಡ್ಡವಳಾದ ಬಳಿಕ ವೈರಿವಶಳಾಗಿ ಈ ಹುಡು ಗಾಟಿಕೆಯ ಫಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವಿ'' ಎಂದು ಶಾಪವಿತ್ತಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾನು ಹಾಗೂ ಅಲ್ಲಿರುವ ಇತರ ಮುನಿಗಳೂ "ಏನೂ ತಿಳಿಯದ ಇಂಥ ಚಿಕ್ಕ ಮಗು ವಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಕಠೋರ ಶಾಪವೀಯುವವೇ! ಸ್ವಾಮಿ ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡಿರಿ'' ಎಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿದೆವು. ಆಗ ಶಾಂತರಾದ ಅವರು "ನನ್ನ ಮಾತು ಬದಲಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇವಳು ಶತ್ರುಗಳ ಕೈಗೆ ಬಿದ್ದರೂ ಅವರ ಬಲಾತ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗದೇ ಸಂರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಪವಿತ್ರಳಾಗಿ ಮರಳಿ ಬರುವಳು. ಮತ್ತು ಉತ್ತಮನಾದ ಪತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಸಂತಾನ ಸಂಪತ್ತು ಸೌಭಾಗ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊಂದಿ ನಿತ್ಯ ಸೌಂದರ್ಯ ಸದಾ ಸುಗಂಧ ಗಳಿಂದ ಬಂಧು ಬಾಂಧವ ವೃಂದದವರಿಗೆಲ್ಲ ಆನಂದದಾಯಕಳಾಗುವಳು," ಎಂದು ಉಶ್ಶಾಪವಿತ್ತರು. ಹೀಗೆ ಭಾನುಮತಿಯ ಶೈಶವದ ಶಾಪ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಅರುಹಿ ಅವನನ್ನು ಸಂತೈಸಿದರು. ಮತ್ತು ಅವಳನ್ನು ಕೊನೆಯು ಪಾಂಡುಪುತ್ರನಾದ ಸಹ ದೇವನಿಗೆ ಧಾರೆಯೆರೆದು ಕೊಡಲು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಸಹದೇವನ ಸಹದೇವಿಯಾದ ಯಾದವಿ

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಭಾನುವು ಪರಮಸಂತೋಷ ಭರಿತನಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನ ದ್ವಾರಾ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಸಹದೇವನಿಗೆ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಲಾವಣ್ಯ ಲತಿಕೆಯಂತಿರುವ ಭಾನುಮತಿಯನ್ನು ಇತ್ತು ವಿವಾಹ ಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ಒಳ್ಳೆ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿ ನೆರವೇರಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ಭಗವಂತನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಸಹದೇವನಾದರೂ ಅತ್ಯಂತ ರೂಪವತಿಯೂ ಶೀಲವತಿಯೂ ಆದ ಭಾನುಮತಿಯ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಂತಸದಿಂದ ಸತೀಮಣಿಯೊಡನೆ ಸ್ವನಗರಿಗೆ ತೆರಳಿದನು.

ವಜ್ರನಾಭ ವೃತ್ತಾಂತ

ವಜ್ರನಾಭ ದೈತ್ಯನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರನ್ನು ಕುರಿತು ಉಗ್ರ ತಪವನಾಚರಿಸಿ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಅವಧ್ಯತ್ವವನ್ನೂ ರತ್ನಪೂರ್ಣವಾದ ವಜ್ರಪುರ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣವನ್ನೂ ಪಡೆದಿದ್ದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಉಪನಗರಗಳಿದ್ದು ಆ ಮೂಲ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅನುಮತಿ ಇಲ್ಲದೇ ಗಾಳಿಗೂ ಕೂಡ ಪ್ರವೇಶವಿದ್ದಿರಲಿಲ್ಲ. ಸುಭದ್ರ ಹಾಗೂ ಸುಸಂಪನ್ನವಾದ ಈ ದುರ್ಗಮದುರ್ಗಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಜನ ದೈತ್ಯ ದಾನವರು ಬಂದು ಅದರ ಉಪನಗರಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಅವಧ್ಯತ್ವ ವರವನ್ನು ಪಡೆದು ಗರ್ವ ಭಾರದಿಂದ ಅಂಧನಾದ ವಜ್ರನಾಭನು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯ ಜನರನ್ನೆಲ್ಲ ಕಾಡಹತ್ತಿದನು ಅವನು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಇಂದ್ರನನ್ನು ಕುರಿತು "ದೇವೇಂದ್ರ ! ನಾವಿಬ್ಬರೂ – ಅದೇಕೆ ದೇವದಾನವರೆಲ್ಲರೂ ಕಶ್ಯಪ ಮುನಿಯ ಮಕ್ಕಳು. ಅಂದ ಬಳಿಕ ಇಡೀ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊನೆಯವರೆಗೆ ನೀನೇ ಏಕೆ ಆಳಬೇಕು ? ಇಷ್ಟುದಿನ ನೀನು ಆಳಿದ್ದಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನಾನಾಳುವೆ. ಸ್ವರ್ಗ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ನನಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗು" ಎಂದು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದನು.

ಆಗ ಇಂದ್ರನು ಯುಕ್ತಿಯಿಂದ "ಸೋದರ ! ನೀನು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ನಿಜ, ಆದರೆ ಈಗ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ತಂದೆಯಾದ ಕಶ್ಯಪರು ಯಜ್ಞದೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವರು. ಈ ಯಾಗವು ಮುಗಿಯಲಿ, ಆ ಬಳಿಕ ಅವರು ಹೇಗೆ ಹೇಳುವರೋ ಅದರಂತೆ ನಡೆಯುವ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ನಡೆದನು.

ಅಲ್ಲಿಂದ ಆ ದೈತ್ಯನು ನೇರವಾಗಿ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷಿತರಾಗಿ ಕುಳಿತ ಕಶ್ಯಪರ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ನನಗೆ ಸ್ವರ್ಗಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು ಅವರಾದರೂ ಇಂದ್ರನಂದಂತೆ 'ಯಾಗ ಮುಗಿಯಲಿ. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ತಾಳು, ನಿನ್ನ ಊರಲ್ಲಿಯೇ ಸುಖವಾಗಿ ಇರು ಹೋಗು' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದರು.

ಅವರ ಮಾತು ಕೇಳಿ ವಜ್ರನಾಭನು ತನ್ನ ವಜ್ರಪುರಕ್ಕೆ ಮರಳಿಹೋದ ಕೂಡಲೇ ದೇವರಾಜನು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ವಜ್ರನಾಭನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಆಗ ವಸುದೇವನು ಅಶ್ವೇಮೇಧಯಾಗವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದನು. ಆ ಯಜ್ಞದ ಸಮಾಪ್ತಿಯಾದ ನಂತರ ನಾನು ಆ ದುಷ್ಟ ದೈತ್ಯನನ್ನು ಸಂಹಾರ ಮಾಡುವೆ ಎಂದು ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ಇತ್ತು ದೇವರಾಜನನ್ನು ಸಂತೈಸಿದನು.

ವಸುದೇವನ ಆ ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗಕ್ಕಾಗಿ ಅಸಂಖ್ಯ ಋಷಿಗಳು ಮುನಿ ಯೋಗಿಗಳೂ ಬಂದಿದ್ದರು. ಅವರೆಲ್ಲರ ಮನೋರಂಜನೆಗಾಗಿ ಭದ್ರ ಎಂಬ ಪಟು ನಟನು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ರೀತಿಯಿಂದ ನಾಟ್ಯವನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸಿದನು. ಅವನ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ವಾದ ಭರತ ನಾಟ್ಯದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕಂಡು ಪ್ರೀತರಾದ ಋಷಿಮುನಿಗಳು ಅವನಿಗೆ ಆಕಾಶಗಮನ, ಅವಧ್ಯತ್ವ, ಕಾಮರೂಪ, ಸ್ವೈರ ಸಂಚಾರಾದಿ ವರಗಳನ್ನು ಇತ್ತು ಕರುಣಿಸಿದರು,

ಅವರ ವರದ ಬಲದಿಂದ ಆ ಭದ್ರನು ದೇವದಾನವರ ಪುರಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಡೆಗೆ ಸಂಚರಿಸಿ ತನ್ನ ನಾಟ್ಯಕೌಶಲ್ಯದಿಂದ ಜನರನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸುತ್ತಲಿದ್ದನು, ಮತ್ತು ಹಬ್ಬ ಹುಣ್ಣಿವೆಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದು ನಾಟ್ಯದಿಂದ ಆನಂದವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

ಇತ್ತ ದೇವೇಂದ್ರನು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇರುವ ದಿವ್ಯಹಂಸಗಳನ್ನು ಕರೆದು ವಜ್ರನಾಭಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ರಾಜಕುಮಾರಿ ಪ್ರಭಾವತಿಯ ಮುಂದೆ ಪ್ರದ್ಯು ಮ್ನನ ಗುಣಗಾಯನ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದನು.

ಅದರಂತೆ ನಾಕಲೋಕದ ಬಿಳಿಬಣ್ಣದ ಆ ಅರಸಂಚೆಗಳು ಹಾರಾಡುತ್ತ ವಜ್ರನಾ ಭಪುರದ ಅಂತಃಪುರದ ಉದ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಿಳಿದವು. ಅಲ್ಲಿಯ ತಿಳಿಗೊಳದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚ ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣದಿಂದ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಎಸೆಯುತ್ತಿರುವ ಆ ರಾಜಹಂಸಗಳ ಮಧುರ ಮಧುರವಾದ ಮಾತಿನ ಮೋಡಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ದೈತ್ಯರಾಜನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಮಾನವರಿಗಿಂತ ಮಧುರಾಲಾಪಿಗಳಾದ ಆ ಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಆ ದಾನವನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ತನ್ನ ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಅವನ ಆಮಂತ್ರಣದಿಂದ ಒಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದ, ಆ ಹಂಸಗಳು ಅಂತಪುರ ರಾಜಭವನಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜರಾಣಿಯರೆದುರು ವಿಚಿತ್ರವಾದ ವಿವಿಧ ಕೌತುಕದ ಕತೆಗಳನ್ನೂ ದೇಶ ವಿದೇಶಗಳ ಸುದ್ದಿ ಸಮಾಚಾರ ಗಳನ್ನೂ ಹೇಳಿ ಮನರಂಜನೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದವು. ಚತುರಮತಿಯು ಆ

ಚಾರುಮರಾಗಳ ಕರ್ಪೂರವರ್ಣ ಸ್ಪಷ್ಟಭಾಷಣ ಸಂಭಾಷಣಾಚಾತುರ್ಯಗಳನ್ನು ಕಂಡ ರಾಜಕುಮಾರಿ ಪ್ರಭಾವತಿಯುಂತೂ ಮುಗ್ಧಳಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಳು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಶುಚಿಮುಖಿ ಎಂದು ಹಂಸಿಯುಂತೂ ಪ್ರಭಾವತಿಯ ಜೀವಸಖಿಯಂತಾಗಿದ್ದಳು

ಆ ಶುಚಿಮುಖಿಯು ಒಂದು ದಿನ ಪ್ರಭಾವತಿಗೆ "ಜೀವಸಖಿ! ನಿನ್ನ ಯೌವನದ ಚೆಲುವು ದಿನೇ ದಿನೇ ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಲಿದೆ ಕಳೆದ ದಿನ ತಿರುಗಿ ಬಾರದು. ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯು ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕಾಗಿ ದೇಶ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯ ರಾಜಕುಮಾರರನ್ನೆಲ್ಲ ಕರೆಕಳಿಸಿ ತೋರಿಸಿದರೂ ನಿನಗೆ ಯಾರೂ ಮನಸ್ಸುಬಾರದೇ ಅವಿವಾಹಿತಳಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿರುವಿ. ಇಲ್ಲಿ ಬಂದವರಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಅಂಥ ರೂಪವಂತರಿಲ್ಲ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅಪರೂಪ ರೂಪವುಳ್ಳವರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವಂತಿಲ್ಲ. ಅಂದ ಬಳಿಕ ನಿನ್ನ ಮದುವೆಯಾಗುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಭಾವತಿಯು "ಅಂಥ ಕಾಮಕಮನೀಯವಾದ ಕಾಯಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ ಸುಕುಮಾರ ರಾಜಕುಮಾರರಾದರೂ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಈಗ ಯಾರು ಉಂಟು ? ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಅವಕ್ಕೆ ರಾಜಹಂಸಿಯು ನಕ್ಕು ಕೃಷ್ಣಕುಮಾರ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನ ಗುಣ ಶೀಲ ವಯಸ್ಸು ವಿದ್ಯಾ ಮತ್ತು ಶೌರ್ಯ ಧೈರ್ಯ ಗಾಂಭೀರ್ಯ ಸೌಂದರ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿ "ಸಕಲ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸೌಂದರ್ಯ ಪ್ರತೀಕವೆಂದರೇ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ. ಆವನನ್ನು ನೀನು ಒರಿಸು" ಎಂದು ಹೇಳಿದವು.

ಅದರಿಂದ ಆ ರಾಜಕನ್ಯೆಗೆ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಲ್ಲಿ ಅನುರಾಗಾತಿಶಯವುಂಟಾಗಿ "ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ನನಗೆ ಪತಿಯಾಗಿ ದೊರಕುವಂತೆ ಮಾಡಿರಿ. ನಾನಾದರೂ ಬಹುದಿನಗಳಿಂದ ಶಂಬರಾಸುರನನ್ನು ಸಂಹಾರಮಾಡಿದ ಕಾಮರೂಪಿಯಾದ ಆ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಹಾಗೂ ಅವನತಂದೆಯಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಗುಣಗೌರವ ಪ್ರತಾಪ ಪ್ರಭಾವಗಳನ್ನು ನಾರದರೇ ಮೊದಲಾದವರ ಬಾಯಿಂದ ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ತಂದೆಗೂ ಅವರಿಗೂ ಬದ್ಧದ್ವೇಷವಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವರೊಡನೆ ಸಂಬಂಧ ಹೇಗೆ ಆಗಬೇಕು ? ದೇವಪಕ್ಷಿಗಳೇ ! ಏನಾದರೂ ಯುಕ್ತಿ ಹುಡುಕಿ ಈ ಸಂಬಂಧ ಕೂಡುವಂತೆ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಹಾಕಿರಿ" ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು.

ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಶುಚಿಮುಖಿ ಎಂಬ ಹಂಸಸಖಿಯು "ರಾಜಕುಮಾರಿ ! ನೀನು ಏನೂ ಚಿಂತೆ ಮಾಡಬೇಡ. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ ಸ್ವಯಂ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನನ್ನೇ ನೀನಿದ್ದಲ್ಲಿ ತಂದು ನಿನ್ನ ಅಭೀಷ್ಟವು ಪೂರ್ಣವಂತೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡು

ತ್ತೇವೆ. ನೀನು ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಹತ್ತಿರ ನಮ್ಮ ಕಥಾ ಕಥನ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ನಮ್ಮಿಂದ ಅವರು ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳುವಂತೆ ಮಾಡು" ಎಂದು ಹೇಳಿದವು.

ಆದರಂತೆ ಪ್ರಭಾವತಿಯು ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಎದುರಿಗೆ ಆ ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿಗಳ ಕಥಾ ಕಥನ ಕೋವಿದತ್ವವನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿ ಹೇಳಿದಳು. ಆದರಿಂದ ಕುತೂಹಲ ಭರಿತನಾಗಿ ಅವನು ಹಂಸಿಗಳ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಜಗತ್ತಿನ ಚಮತ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಅ ಅದ್ಭುತಗಳ ಬಗೆಗೆ ಕೇಳಿದನು.

ಆಗ ಹಂಸವಂಶಾವತಂಸಿಯಾದ ಶುಚಿಮುಖಿಯು "ರಾಜನ್ ! ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಆಶ್ಚರ್ಯದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೆಂದರೆ ಭದ್ರನಟ ಅವನು ಇಂದು ಇಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೆ ನಾಳೆ ದೇವಲೋಕ. ಅವನು ಹೋಗದ ದೇಶವಿಲ್ಲ. ಹಾಡದ ಹಾಡು ಇಲ್ಲ, ಆಡದ ನಾಟ್ಯವಿಲ್ಲ, ಮಾಡದ ಮನರಂಜನೆಯಿಲ್ಲ. ಅವನು ಕಾಮ ರೂಪಿ, ಕಾಮ ಗಾಮಿ ಇದ್ದು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಂದ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ಬೆರಗುಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ." ಎಂದು ಬಣ್ಣಿಸಿ ಹೇಳಿದವು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕುತೂಹಲಾವಿಷ್ಟನಾದ ಆ ದಾನವೇಂದ್ರನು ಶುಚಿಮುಖಿಗೆ "ಹಂಸಸಖಿ ! ನಾನೂ ಅವನ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ನನಗೆ ಅವನ ಪರಿಚ ಯವಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಅವನು ಇಲ್ಲಿ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡು" ಎಂದು ಕೌತುಕದಿಂದ ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಹಕ್ಕಿಗಳು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದು ಕೃಷ್ಣನಿಗೂ ಇಂದ್ರನಿಗೂ ಸಮಾಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿಸಿದವು

ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಕೃಷ್ಣನು ವಜ್ರನಾಭನನ್ನು ಕೊಂದು ಪ್ರಭಾವತಿ ಯನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ ದಿವ್ಯವಾದ ನಟವೇಷವನ್ನು ತೊಡಿಸಿ ಸಾಂಬನಿಗೆ ವಿದೂಷಕ ಪಾತ್ರ ವನ್ನೂ ಗದನಿಗೆ ಸಹಾಯಕ ನಟನ ಪಾತ್ರವನ್ನೂ ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ಇವರಲ್ಲದೇ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಯದುವೀರರು ಭದ್ರ ಹಾಗೂ ಭದ್ರನ ಸಹಾಯಕರಾದ ನಟ ನಟಿ ಯರ ವೇಷವನ್ನು ತೊಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನ ಜೊತೆಗೆ ವಜ್ರನಾಭಪುರಕ್ಕೆ ಹೊರಟರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಈ ಯಾದವರ ಭದ್ರನಾಟಕ ಮಂಡಳಿಯು ಮೊದಲು ಅಸಂಖ್ಯ ದೈತ್ಯದಾನವರಿಂದ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಲಿರುವ ವಜ್ರನಾಭ ಪುರದ ಉಪನಗರವಾದ ಸುಪುರ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಬಂದಿಳಿಯಿತು.

ಜಗದ್ವಿಖ್ಯಾತರಾದ ಈ ನಾಟ್ಯವಿಲಾಸಿಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾಗತ ಸತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಸರ್ವ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಸಹಕರಿಸಬೇಕು ಎಂದು ವಜ್ರನಾಭನು ಆಜ್ಞೆ ಹೊರಡಿಸಿ ದನು. ಆದರಂತೆ ಸುಪುರದ ಪೌರರು ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಸಂಭ್ರಮದ ಆತಿಥ್ಯ ನೀಡಿ ವಸ್ತ್ರಾ

ಭರಣ ರತ್ನಾದಿಗಳನ್ನು ಸ್ನೇಹದ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿದರು. ಬಹುದಿನದಿಂದ ನಾವು ಯಾವನ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೆವೋ ಅಂಥ ಭದ್ರನಟನು ಇಂದು ತಾನಾಗಿ ತನ್ನ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ನಮ್ಮ ಊರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾನೆಂದು ತಿಳಿದು ದೈತ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಅವನ ನಾಟಕ ನೋಡಲು ನೆರೆದರು.

ನಾಟಕ ಪ್ರಾರಂಭದ ಮೊದಲು ಅಭಿನಯಿಸಿದ ಶ್ರೇಷ್ಠನೃತ್ಯವೇ ಎಲ್ಲ ದೈತ್ಯ ದಾನವರ ಚಿತ್ತವನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿಯಿತು. ಮುಂದೆ ರಾಮಾಯಣದ ರಮಣೀಯವಾದ ವೇಶಗಳನ್ನಾಡಿ ಒಂದು ಉತ್ತಮವಾದ ಗೀತ ನೃತ್ಯವನ್ನು ಅವರು ಅಭಿನಯಿಸಿದರು. ಅವರ ನಾಟ್ಯಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಆನಂದಿತರಾದ ದೈತ್ಯ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ನಡು ನಡುವೆ ಎದ್ದು ಭಲೆ ಭಾಪು ಎಂದು ಚಪ್ಪಳಿಕ್ಕಿ ಹರ್ಷೋದ್ಗಾರ ತೆಗೆದರು. ತಲೆಯಲ್ಲಾಡಿಸಿ ತಮ್ಮ ಸಂತೋಷಾತಿಶಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದರು. ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ತಮ್ಮ ಆಭರಣ ರತ್ನದ ಪದಕ ಕಡಗ ಹಾರ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಕೂಡ ನಟನಟಿಯರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರು.

ಉಪನಗರಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಈ ಸಂಭ್ರಮದ ನಾಟ್ಯೋತ್ಸವದ ಸಂತಸದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಕೇಳಿ ವಜ್ರನಾಭನು ಆ ನಟವರ್ಯರಿಗೆಲ್ಲ ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಬರಹೇಳಿದನು. ದೈತ್ಯೇಂದ್ರನ ಆದೇಶದಂತೆ ಸುಸಜ್ಜಿತವಾದ ಪ್ರೇಕ್ಷಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಯಾದವನಟರು "ಗಂಗಾವತರಣ" ಎಂಬ ಗೇಯ ನಾಟಕವನ್ನು ಛಾಲಿಕ್ಯಗಾಯನದೊಂದಿಗೆ ಅಭಿನಯಿಸಿದರು. ಈ ನಾಟಕವು ನಡೆವಾಗ ರಾಕ್ಷಸರು ನಡುನಡುವೆ ಎದ್ದು ಕುಣಿದು ನಕ್ಕು ಕೂಗಿ ತಾಳಬಡೆದು ಹರ್ಷವಾಯು ಆದವರಂತೆ ಕುಣಿದಾಡಿದರು. ಬಳಿಕ ಆ ಭದ್ರ ನಾಟಕ ಕಂಪನಿಯವರಿಂದ "ರಂಭೆಯ ಅಭಿಸಾರ" ಎಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ಶೃಂಗಾರ ರಸ ತರಂಗಿತವಾದ ನಾಟಕವು ಆಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿಯಂತೂ ಆ ನಟ ನಟಿಯರಿಗೆ ಏನು ಕೊಟ್ಟರೂ ಕಡಿಮೆಯೇ ಎಂದು ಮುತ್ತುರತ್ನಗಳ ರಾಶಿರಾಶಿಯನ್ನೇ ದೈತ್ಯ ನಾಗರಿಕರು ಅರ್ಪಿಸಿದರು.

ಇತ್ತ ಪ್ರಭಾವತಿಯ ಪ್ರಣಯದೂತಿಯರಾದ ಶುಚಿಮುಖಿ ಹಂಸೆಯು ಅವಳ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು "ರಾಜಕುಮಾರಿ ಇಂದು ಸಾಯಂಕಾಲ ನಿನ್ನ ಮನದನ್ನನು ಅರಮನೆಯ ಮೇಲುಪ್ಪರಿಗೆಯ ಚಿತ್ರಶಾಲೆಗೆ ಬರುವನು. ಮಧುರ ಮಿಲನಕ್ಕಾಗಿ ಸಿದ್ಧಳಾಗಿರು" ಎಂದು ತಿಳಿಸಿತು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಆ ಶುಚಿಮುಖಿ ಹಂಸಿಯು ನಟವೇಷಧರನಾದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಯಸಿ ಮಾಲಿನೋಡಿ ಪ್ರಭಾವತಿಯ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಶನದ ಕುತೂಹಲ ದಿಂದ ಉತ್ಕಂಠಿತನಾಗಿ ಅರಮನೆಯೆಡೆಗೆ ನಡೆದನು.

ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ಕುಸುಮಹಾರದಲ್ಲಿ ದುಂಬಿಯಾಗಿ ಕುಳಿತು ಪ್ರಭಾವತಿಯ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ. ತನ್ನ ದಿವ್ಯರೂಪವನ್ನಾಂತು ಅವಳೆದುರಿಗೆ ನಿಂತನು. ನೂರು

ಚಂದ್ರಕಾಂತಿ ಕಾಂತನಾದ ಆ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣಕಾಂತನ ಸುಮನೋಹರವಾದ ದಿವ್ಯ ದೇಹದ ದೀಪ್ತಿ ದೀಧಿತಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಚಕಿತ ಮುದಿತಳಾದ ಪ್ರಭಾವತಿಯು ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ನಸುಗೆಂಪಾದ ಮುಖವನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಮಾಡಿದಳು.

ಆಗ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ಅವಳ ಭಾವವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಉಂಗುರದಲ್ಲಿದ್ದ ರತ್ನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು.

ಆಗ ಮಂದಹಾಸಸುಂದರವಾದ ಅವಳ ಮುಖದ ಲಜ್ಜಾಲಾಲಿಮೆಯಿಂದಲೇ ಅವಳ ಮನೋಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ಆಚಮನ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಉಂಗುರದಲ್ಲಿರುವ ರತ್ನ ಶಕಲದ ಜ್ಯೋತಿರ್ವಲಯದಲ್ಲಿಯೇ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಆವಾಹನ ಮಾಡಿ ವೈವಾಹಿಕ ವೇದ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿ ಪುಷ್ಪಾಂಜಲಿಗಳಿಂದಲೇ ಆಹುತಿ ಯನ್ನಿತ್ತನು. ಆನಂತರ ಆ ಕೃಷ್ಣ ಕುಮಾರನು ರತ್ನಾಭರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತಳಾದ ಪ್ರಭಾವತಿಯ ಕನಕಕಂಕಣ ಭೂಷಿತವಾದ ಕರಪಂಕಜವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಉಂಗು ರದ ಅಗ್ನಿಯನ್ನ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಹಾಕಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಮನಸಾ ದಾನ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನು ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿದನು. ವಿಧಿ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅವಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾದನು.

ಆ ಬಳಿಕ ಶುಚಿಮುಖಿಹಂಸಿಗೆ ಬಾಗಿಲದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಹೇಳಿ ನವರಸರಂಗಿಣಿಯಾದ ಶೃಂಗಾರ ತರಂಗಿಣಿಯಂತಿದ್ದ ಆ ಸುಂದರಾಂಗನೆಯನ್ನು ಸಜ್ಜೆಮನೆಯ ಕಾಮಕೇಳಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದನು. ಅಲ್ಲಿ ಆ ರಸಿಕರಮಣಿಯಾದ ಪ್ರಭಾವತಿಯೊಂದಿಗೆ ರಮಣೀಯ ವಾದ ರಾಕಾರಜನಿಯನ್ನು ವಿಲಾಸ ಲೀಲೆಗಳಿಂದ ಒಂದು ರಸ ನಿಮಿಷದಂತೆ ಕಳೆದನು.

ಮತ್ತೆ ಅರುಣೋದಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ ಪ್ರಭಾವತಿಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ಗೊಂಡು ತಮ್ಮ ನಟನಿವಾಸಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿ ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೊಡನೆ ಇದ್ದು ರಾತ್ರಿ ಯಾದ ಕೂಡಲೇ ರಾಜಕುಮಾರಿಯ ಮಧುಸಂಗಮಕ್ಕಾಗಿ ಅಂತಃಪುರದ ಚಂದ್ರ ಶಾಲೆಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದನು. ಹೀಗೆ ಎಷ್ಟೋದಿನ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಪ್ರಭಾವತಿ ಯರು ರತಿಕ್ರೀಡಾಲೋಲರಾಗಿ ರಸೋಲ್ಲಾಸಗಳಿಂದ ಶೃಂಗಾರಕೇಲೀ ಕಲಾಪಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಂಸಯುತಿಗಳ ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಈ ಸಮಾಚಾರವು ದೈತ್ಯ ಪರಿಚಾರಕರಿಗಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತೇ ಆಗಲಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ವಜ್ರನಾಭನ ತಮ್ಮನಾದ ಸುನಾಭನಿಗೆ ಚಂದ್ರವತಿ ಗುಣವತಿ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿದ್ದರು. ಪ್ರಭಾವತಿಯ ಜೀವದ ಗೆಳತಿಯರಾದ ಅವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅವಳ ರಹಸ್ಯರತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಂದೇಹ ಬಂದು ಅವಳನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದರು. ಆಗ ಪ್ರಭಾವತಿಯು ದೈತ್ಯರ ದುಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿ ಅಮಾನುಷ ಸೌಂದರ್ಯ

ಸಂಪನ್ನನಾದ ಪತಿ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತೋರಿಸಿದಳು. ಮತ್ತು ಅವರಿಗಾದರೂ ದೈತ್ಯವೀರರನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗದೆ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಂಥ ಸುಕುಮಾರ ದೇವ ಕುಮಾರರನ್ನೆ ಮದುವೆಯಾಗಲು ಉಪದೇಶಗೈದಳು. ಆಗ ಅವಳ ಆದೇಶದಂತೆ ಚಂದ್ರವತಿ ಗುಣವತಿಯರಾದರೂ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಿಂದ ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಕರತಲ್ಪಟ್ಟ ಗದ ಮತ್ತು ಸಾಂಬರನ್ನು ಗೂಢವಾಗಿಯೇ ಗಾಂಧರ್ವ ವಿಧಿಯಿಂದ ವಿವಾಹವಾದರು. ಹೀಗೆ ಕೃಷ್ಣಕುಮಾರರಾದ ಮೂವರೂ ಯದುಪುಂಗವರು ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಕ್ಕಂಥ ರೂಪಸಂಪನ್ನೆಯರಾದ ದೈತ್ಯಕುಮಾರಿಯರನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ಮದುವೆಯಾಗಿ ರತಿರಸಾಕರದಲ್ಲಿ ರಮಣಿಯರೊಂದಿಗೆ ರಮಮಾಣರಾದರು. ದೇವ ಹಂಸಗಳು ಅಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಗುಪ್ತ ಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪ್ರತಿದಿನ ಬಂದು ಇಂದ್ರ ಉಪೇಂದ್ರರಿಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಲಿದ್ದವು. ವಜ್ರನಾಭಪುರದ ನಾಗರಿಕರಂತೂ ಯಾದವ ನಾಟಕ ಕಂಪನಿಯ ರೋಮಹರ್ಷಣವಾದ ನಾಟ್ಯ ಸಂವಿಧಾನಗಳಿಂದ ಪ್ರಮೋದ ಪರವಶರಾಗಿ ಆತ್ಮ ವಿಸ್ಮರಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಯದುಕನ್ನಿಕೆಯರ ರೂಪರಾಗ ರಸರಂಗ ಹಾವಭಾವಗಳು ಮೊದಲೇ ಕಾಮುಕರಾದ ರಾಕ್ಷಸರಿಗೆ ಹುಚ್ಚನ್ನು ಹಿಡಿಸಿದ್ದವು.

ಮುಂದೆ ಕಶ್ಯಪರ ಯಜ್ಞವು ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ವಜ್ರನಾಭನು ಕಶ್ಯಪರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಇಂದ್ರನಿಂದ ಸ್ವರ್ಗರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಿಸಲು ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ಆ ಮುನಿಗಳು ದೇವರಾಜ್ಯವು ಇಂದ್ರನಿಗೇ ಸೇರಿದ್ದು. ಅದರ ಆಶೆಮಾಡಿ ಆತ್ಮಘಾತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಡ ಎಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಆ ದುಷ್ಟ ದೈತ್ಯನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ ಕಶ್ಯಪರ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತುಗಳು ಹಿಡಿಸದೆ ಅವನು ಯುದ್ಧದ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿದನು.

ಇತ್ತ ಅರಮನೆಯ ಇಂದ್ರ ಮಹಲುಗಳ ಚಂದ್ರಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ರಾಕ್ಷಸ ರಮಣಿಯರೊಂದಿಗೆ ಮಧು ಚಂದ್ರ ವಿಹಾರದ ಸ್ವರ್ಗ ಸುಖವನ್ನು ಯದುವೀರರು ಭೋಗಿಸುತ್ತಲಿರುವಾಗ ಆ ಮೂವರೂ ರಾಜಕುಮಾರಿಯರು ಗರ್ಭಿಣಿಯರಾದರು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಇದು ತಮ್ಮ ತಂದೆಗೆ ಗೊತ್ತಾದರೆ ಏನುಗತಿ ಎಂದು ಅವರು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ "ಏನೂ ಗಾಬರಿಯಾಗಬೇಡಿರಿ "ಎಂದು ಕೃಷ್ಣನು ಹಂಸಿಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಸಂದೇಶ ಕಳಿಸಿದನು. ಭಗವಂತನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಯದುಕುಮಾರರ ಮೂವರು ಮಡದಿಯರೂ ಬಂಗಾರ ಮತ್ತು ರತ್ನದಂತಹ ಹಂಸಕೇತು ಚಂದ್ರಪ್ರಭ ಗುಣವಂತ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಮೂರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆತ್ತರು. ಆ ಮಗುಗಳು ಅಲ್ಲಿಯೇ ದೈತ್ಯನ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಯ ಹತ್ತಿದವು.

ಮೂವರೂ ಮಕ್ಕಳೂ ಜೋಡಾಗಿ ಅರಮನೆಯ ಮೇಲ್ಮಾಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಆಡುವದನ್ನು ಕಂಡು ಗಗನಚಾರಿಗಳಾದ ದೈತ್ಯಚಾರರು ಬಂದು ವಜ್ರನಾಭನಿಗೆ ಸಮಾಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಸಾದ್ಯಂತ ತಿಳಿಸಿದರು. ಆಗ ಬೆಂಕಿಯ ಉಣ್ಣೆಯಂತೆ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಕಿಡಿ

ರಾಶಿಯನ್ನೇ ತೋರುತ್ತ ವಜ್ರನಾಭನು ಆ ಯಾದವ ನಟ ನಟಿಯರನ್ನೆಲ್ಲ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಗುಪ್ತವಾಗಿ ತನ್ನ ಗೃಹಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದ ಆ ಮೂವರನ್ನಂತೂ ಮೊದಲು ಕೊಲ್ಲಿರಿ ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆಗೈದನು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಗಾಬರಿಯಾದ ಪ್ರಭಾವತಿ ಚಂದ್ರವತಿ ಗುಣವತಿಯರು ದೊಡ್ಡ ದನಿಯಿಂದ ಚೀರಿ ಅಳಹತ್ತಿದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಸತ್ತರೂ ಅವರ ಕರುಳಿಗೆ ಕಿಚ್ಚನ್ನೆ ಹಚ್ಚಿದಂತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರ ಅಂತಃಕರಣದ ಉಭಯ ಸಂಕಟವನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು "ಪ್ರಿಯೆ! ಈಗಂತೂ ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು ನಮ್ಮನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ನಾವು ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರೆ ಅವನು ಸಾಯುವನು. ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ನಾವು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಅವನು ಕೊಲ್ಲುವನು. ಒಬ್ಬರು ಸಾಯುವದಂತೂ ನಿಶ್ಚಿತ. ಇದರಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಪತಿ ಉಳಿಯಬೇಕೋ ಪಿತನು ಉಳಿಯಬೇಕೋ ? ನಿಶ್ಚಿತ. ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಮೂವರೂ ಸೋದರಿಯರೂ ವಿಚಾರಿಸಿ ತಿಳಿಸಿರಿ" ಎಂದನು. ಆಗ ಚಂದ್ರವತಿ ಗುಣವತಿ ಪ್ರಭಾವತಿಯರು ತಮ್ಮ ಗಂಡಂದಿರಿಗೆ "ನಿಮ್ಮ ಮನೆತವದ ಹಿರಿಯನಾದ ಕೃಷ್ಣನಂತೆ ನೀವಾದರೂ ನಿಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ವೈರಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಂದ ನಿಮ್ಮ ಪತ್ನಿಯರನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿರಿ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಖಡ್ಗವನ್ನಿತ್ತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದರು.

ಹೀಗೆ ಪತ್ನಿಯರಿಂದ ಪ್ರಚೋದಿತರಾದ ಆ ಮೂವರೂ ಯದುನಾಯಕರು ತಮ್ಮನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಬಂದ ದೈತ್ಯಸೇನೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಯುದ್ಧಮಾಡ ತೊಡಗಿದರು ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ತನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಒಂದು ಅದ್ಭುತವಾದ ರಥವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಸಾವಿರ ಹೆಡೆಯ ನಾಗನನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಸಾರಥಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ವೈರಿಗಳೊಡನೆ ಭೀಕರವಾಗಿ ಕಾದಹತ್ತಿದನು. ದೈತ್ಯರಾಜನ ಚತುರಂಗ ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಪಾದಚಾರಿಗಳಾಗಿಯೇ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಲಿರುವ ಸಾಂಬಗದರನ್ನು ಕಂಡು ಇದು ವಿಷಮ ಯುದ್ಧವಾಗುವದೆಂದು ತಿಳಿದು ದೇವೇಂದ್ರನು ಅವರಿಗಾಗಿ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ರಥ ಹಾಗೂ ಐರಾವತಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸಿದನು. ಆಗ ಗದನು ಇಂದ್ರನ ಸ್ಯಂದನವನ್ನೂ ಸಾಂಬನು ಐರಾವತವನ್ನೂ ಏರಿಕೊಂಡು ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ವೈರಿಭಯಂಕರರಾಗಿ ಸಂಚರಿಸಹತ್ತಿದರು. ಆ ಮೂವರೂ ಯಾದವತರುಣರು ತಮ್ಮ ಹೆಂಡಂದಿರನ್ನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತ ವಜ್ರನಾಭನ ಅರಮನೆಯ ವರೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ದೈತ್ಯರನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಹರಿಸಿದರು. ಅಂದು ಸಂಜೆಯೊಳಗಾಗಿ ವಜ್ರನಾಭನ ಒಂದು ಮೂರಾಂಶ ಸೈನ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಆ ಮೂವರೂ ಕೂಡಿ ಸಂಹಾರ ಮಾಡಿದ್ದರು.

ಮರುದಿನ ಸೂರ್ಯೋದಯದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನು ಗರುಡಾರೂಢನಾಗಿ ರಣ ಭೂಮಿಗೆ ಬಂದು ಪಾಂಚಜನ್ಯವನ್ನು ಊದಿದನು. ತನ್ನ ತಂದೆಯು

ಶಂಖ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಹರ್ಷ ನಿರ್ಭರನಾದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ಬಂದು ಭಗವಂತನಿಗೆ ವಂದಿಸಿದನು ಆಗ ಅವನ ಶೌರ್ಯ ವಿಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಸಂಪ್ರೀತನಾದ ಶ್ರೀ ಹರಿಯು ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಗರುಡ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀ ಚಕ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ವಜ್ರನಾಭನನ್ನು ವಧೆಗೈಯಲು ಆದೇಶವಿತ್ತನು. ಸಾಂಬ ಗದರನ್ನೂ "ದೈತ್ಯನಿಗ್ರಹ ಮಾಡಿ ವಿಜಯಶಾಲಿಗಳಾಗಿ ಬನ್ನಿರಿ '' ಎಂದು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿದನು.

ಆಗ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ಎದುರುನಿಂತ ವಜ್ರನಾಭನ ಮೇಲೆ ಕೃಷ್ಣ ಪ್ರದತ್ತವಾದ ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರವನ್ನು ಇಂದ್ರೋಪೇಂದ್ರರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು. ಉರಿಯುತ್ತಲಿರುವ ಸಾವಿರಾರು ಕೆನ್ನಾಲಿಗೆಗಳಿಂದ ಸಿಡಿಲು ಮಾಲೆಗಳನ್ನೆ ಸಿಡಿಸುತ್ತ ಬರುತ್ತಲಿರುವ ಆ ದೇವಚಕ್ರವು ನಿಮಿಷಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ವಜ್ರನಾಭನ ಶಿರಸ್ಸನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಒಗೆಯಿತು. ಆಗ ದೇವತೆಗಳು ಹೂಮಳೆಗರೆದರು. ಗದನಾದರೂ ವಜ್ರನಾಭನ ಸೋದರನಾದ ಸುನಾಭನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು ಸಾಂಬನು ಉಳಿದೆಲ್ಲ ದೈತ್ಯಸೇನಾಪತಿಗಳನ್ನು ವಧಿಸಿ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಹೊಡೆದೋಡಿಸಿದನು.

ಆಗ ಇಂದ್ರ ಕೃಷ್ಣರು ಅವರ ಸಾಹಸವನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಅವರಿಗೆ ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಿದರು.

卐卐卐卐

" ಧನ್ಯ ಧನ್ಯೋ ಹರಿಃ ಕೃಷ್ಣಃ "

ಒಂದು ಒಗಟಿನ ಕಥೆ

ಒಮ್ಮೆ ದುರ್ಯೋಧನನು ಹಸ್ತಿನಾವತಿಯಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞ ಮಾಡಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಕೂಡಿದ ರಾಜಮಹಾರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅಪರಂಪಾರವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯ, ಅದ್ಭುತವಾದ ಪಟ್ಟಣ, ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರ ವೈಭವ, ಸಮುದ್ರದ ನಡುನೀರಲ್ಲಿ ಹರಿದು ಹೋಗದೆ ತೊಯ್ಯದೆ ನಿಂತ ದ್ವಾರಕೆಯ ಪೌರಸೌಂದರ್ಯ, ಮತ್ತು ದೇವೋತ್ತಮನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಶಕ್ತಿಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳ ಪವಾಡಪ್ರಭಾವಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತರಾಗಿ ಒಮ್ಮೆ ಹೋಗಿ ಕಣ್ಣಾರೆ ನೋಡಿ ಬರಬೇಕೆಂದು ಹೊರಟು ದ್ವಾರಾವತಿಗೆ ಬಂದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಪಂಚಪಾಂಡವರು ದೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ನಾದಿ ಪಾಂಚಾಲ ರಾಜರೂ ದುರ್ಯೋಧ ನಾದಿ ಕೌರವರೂ ಇದ್ದು ಪಾಂಡ್ಯ, ಚೋಲ, ಕಲಿಂಗ, ಬಾಲ್ಹೀಕ, ದ್ರಾವಿಡ ಮೊದ ಲಾದ ದೇಶಗಳ ಹದಿನೆಂಟು ಅಕ್ಷೋಹಿಣಿ ಜನ ರಾಜ ಮಹಾರಾಜರ ಪರಿವಾರವೆಲ್ಲವೂ ಆಗಮಿಸಿತ್ತು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಇನ್ನೂ ರೈವತಕಗಿರಿಯ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಲಿರು ವಾಗಲೇ ಕೃಷ್ಣನು ಸ್ವಯಂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸುಸ್ವಾಗತವನ್ನು ನೀಡಿ ತನ್ನ ಊರಿಗೆ ಕರತಂದನು. ಹಾಗು ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಆದರಾತಿಥ್ಯ ಮಾಡಿ ಯಥಾ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಆಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿದ ಬಳಿಕ ತಾನೂ ಒಂದು ದಿವ್ಯವಾದ ರತ್ನಸಿಂಹಾ ಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ಆಗ ಅಸಂಖ್ಯ ರಾಜಮಹಾರಾಜರಿಂದ ಮಂಡಿತವಾದ ಆ ಮಹಾಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇತಿಹಾಸ ಕಥಾಸಾಹಿತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯಗಳ ಬಗೆಗೆ ಊಹಾಪೋಹ ನಡೆಯುತ್ತಲಿತ್ತು.

ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆಕಾಶದ ತುಂಬ ಕಪ್ಪು ಹೆಮ್ಮೋಡಗಳ ಪಡೆ ಹಬ್ಬಿ ಬಿಟ್ಟು ಹಗಲಾದರೂ ಎಲ್ಲೆಡೆಗೂ ಕತ್ತಲೆ ಕವಿದಂತಾಗಿತ್ತು. ನಡನಡುವೆ ಮಿಂಚಿನ ಗೊಂಚಲು ಮಿಂಚಿ ಬೆಳಕಿನ ಸೆಳಕುಗಳನ್ನು ಚಮಕಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಗುಡುಗು ಮಿಂಚು ಮಳೆ ಮುಗಿ ಲುಗಳ ಆರ್ಭಟೆಯಿಂದ ಗಗನಾಂಗಣವೆಲ್ಲ ದುಮುದುಮಿಸುತ್ತಲಿರುವಾಗ ಒಮ್ಮಿಂದೊ ಮ್ಮೆಲೆ ಮೇಘ ಮಂಡಲದಿಂದ ತಂಬೂರಿ ಸಹಿತವಾಗಿ ನಾರದರು ಸಭೆಯ ನಟ್ಟ ನಡುವೆ ಇಳಿದು ಬಂದು ಬಿಟ್ಟರು. ಆಗ ಅವರು ಸಾವರಿಸಿಕೊಂಡು ಎದ್ದುನಿಂತ ಕೂಡಲೇ ಮುಗಿಲ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿಯ ಮೇಘಾಟೋಪವೆಲ್ಲ ಶಾಂತವಾಯಿತು.

ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಆದರಿಸಿ ಉಪಚರಿಸಿ ಆಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಸಲ್ಪಟ್ಟ ನಾರದರು ರಾಜಮಹಾರಾಜ ಸಾಮಂತ ಚಕ್ರಚೂಡಾಮಣಿಗಳ ಮಹಾಮಂಡಳದ ಆ ಬೃಹತ್ಸಭೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಎದ್ದುನಿಂತು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಕಡೆಗೆ ಮುಖಮಾಡಿ ಕೈಮುಗಿದು ''ದೇವ ! ದೇವಾಧಿದೇವತೆಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅತ್ಯಂತ ಆಶ್ಚರ್ಯವೂ ಧನ್ಯನೂ ನೀನೇ ಇರುವಿ'' ಎಂದರು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಜಗದೀಶನು ನಸು ನಕ್ಕು 'ದಕ್ಷಿಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಆಗ ನಾರದ ಮುನಿಗಳು ''ಸರಿ ಉತ್ತರ ಬಂದಿತು'' ಎಂದು ಹೇಳಿದವರೇ ಮೇಲೆ ಮುಖಮಾಡಿ ವಾಯುಮಂಡಲದ ಸುದೂರ ನೀಲಾಂಬರದ ಆಚೆಗೆ ನಿರುಕಿಸ ಹತ್ತಿದರು.

ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ರಾಜರಾರಿಗೂ ಇವರಿಬ್ಬರ ಸಂಭಾಷಣೆಯು ಅರ್ಥವೇ ಆಗದೆ ಅವರು ನಾರದರನ್ನು ಕುರಿತು "ಋಷಿ ಪುಂಗವರೇ ! ಆಶ್ಚರ್ಯ ಧನ್ಯ ಎಂದು ಎರಡು ಶಬ್ದ ಹೇಳಿದಿರಿ. ಅದಕ್ಕೆ ಕೃಷ್ಣನು ದಕ್ಷಿಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಎಂದು ಉತ್ತರ ಹೇಳಿದನು. ನೀವು "ನನ್ನ ಶಂಕೆಗೆ ಸಮಾಧಾನ ಬಂದಿತು" ಎಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಇದೇನು ನಿಮ್ಮ ಗೂಢ ಸಂಕೇತ ? ಇದೆಂಥ ಗುಹ್ಯ ಭಾಷಣ ಅಥವಾ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಸಂವಾದ ? ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

ಆಗ ನಾರದರು ತಿರುಗಿ ಆಸನಾಸೀನರಾಗಿ ಹೇಳಹತ್ತಿದರು. "ಭೂಪಾಲ ಕುಲಲಲಾಮರೇ ! ನಾನೀಗ ನಿಮಗೆ ಒಂದು ಕೌತುಕದ ಘಟನೆಯೊಂದನ್ನು ಹೇಳು ತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿರಿ. ನಾನು ಒಂದು ದಿನ ಗಂಗಾ ನದಿಯ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಪ್ರಾತಃ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಗಂಗಾ ತರಂಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅದ್ಭುತ ಆಮೆಯನ್ನು ಕಂಡೆನು. ಅದರ ದೇಹವು ಗಿರಿಶಿಖರದಂತಿತ್ತು. ಅದರ ಹರವು ಮೂರು ಮೈಲು ಅಗಲವಿದ್ದು ಉದ್ದ ಳತೆ ಆರು ಮೈಲು ಇತ್ತು. ಅದರ ಮೈಗೆ ಹತ್ತಿದಂತಿದ್ದ ನಾಕೂ ಕಾಲುಗಳೂ ಕೆಸ ರಿನಲ್ಲಿ ಸಿಗಬಿದ್ದಿದ್ದವು ನನ್ನ ತಂಬೂರಿಯಂತಿರುವ ಆನೆಯ ಚರ್ಮದಂತೆ ಕಾಣುವ ಆ ಆಮೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಚಕಿತನಾಗಿ ನಾನು ಅದನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ "ನೀನು ಅತ್ಯಂತ ಆಶ್ಚರ್ಯಕಾರಕ ಮತ್ತು ಧನ್ಯನೂ" ಇರುವಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ.

ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಕೂರ್ಮವು "ನನ್ನದೇನು ಅಂಥ ಆಶ್ಚರ್ಯ! ನನ್ನನ್ನೂ ನನ್ನಂಥ ಲಕ್ಷಾವಧಿ ಜಲಚರ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನೂ ಸಲೀಲವಾಗಿ ಹೊತ್ತಿರುವ ಈ ಗಂಗಾಮಾತೆಯೇ ಧನ್ಯಳೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಳೂ ಇರುವಳು ಎಂದು" ಹೇಳಿತು.

ಆಗೆ ನಾನು ಗಂಗೆಯು ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ "ಮೀನ ಮಂಕರ ಮೊದಲಾದ ಮಹಾ ಸತ್ವಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಆಶ್ರಯಸ್ಥಾನಳಾದ ತಾಯಿ ! ನೀನೇ ಧನ್ಯಳು ಮತ್ತು ಆಶ್ಚರ್ಯಳೂ ಇರುವಿ" ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ.

ಆಗ ಗಂಗೆಯು "ನಾನು ಆಶ್ಚರ್ಯಳೂ ಅಲ್ಲ. ಧನ್ಯಳೂ ಅಲ್ಲ. ನನಗಿಂತ ನನ್ನಂಥ ಸಾವಿರಾರು ನದಿಗಳ ಸಂಗಮಸ್ಥಾನವಾದ ಸಮುದ್ರವೇ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಹಾಗೂ ಧನ್ಯ" ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದಳು. ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಹೋಗಿ ಕೇಳಿದರೆ ಅದು ''ನಾನು ಯಾರ ಮೇಲೆ ಇರುವೆನೋ ಆ ಪೃಥ್ವೀದೇವಿಯೇ ನನಗಿಂತ ಧನ್ಯ" ಎಂದಿತು. ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನೂ ಹೋಗಿ ಕೇಳಲು ಅವಳಾದರೂ "ನನ್ನನ್ನು ಧರಿಸಿದಂಥ ಪರ್ವತಗಳು ನನಗಿಂತ ಧನ್ಯ ಆಶ್ಚರ್ಯ" ಎಂದಳು. ಆಗ ನಾರದರು ಪರ್ವತಗಳನ್ನು ಹೋಗಿ ಕೇಳಲಾಗಿ ಆ ಶೈಲಗಳು 'ನಾವೇನು ಧನ್ಯರೂ ಅಲ್ಲ. ಆಶ್ಚರ್ಯವೂ ಅಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಂಥ ಸಾವಿರಾರು ಗುಡ್ಡ ಗಿಡ ಸಹಿತ ಸರೋವರಾದಿ ಸಹಸ್ರ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಧನ್ಯ ಮತ್ತು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ" ಎಂದವು.

ಆಗ ನಾನು ಜಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡುವ, ಚತುರ್ಮುಖಗಳಿಂದ ಒಪ್ಪುವ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ "ಬ್ರಹ್ಮನ್ ! ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನೀವೇ ಧನ್ಯ ಹಾಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯ" ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ ಆಗ ಪರಮೇಷ್ಠಿಯು 'ನನಗಿಂತಲೂ ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡುವ ಚತುರ್ವೇದಗಳು ಎಲ್ಲರಗಿಂತ ಧನ್ಯ ಆಶ್ಚರ್ಯವೆಂದು' ಹೇಳಿದರು. ಆಗ ನಾನು ಸಾಕ್ಷಾದ್ ವೇದಗಳನ್ನೇ ಹೋಗಿ ಕೇಳಲಾಗಿ ಅವು "ನಮಗಿಂತ ಯಜ್ಞಗಳು ಧನ್ಯ'' ಎಂದು ಹೇಳಿದವು. ಆ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಕೇಳಲಾಗಿ "ನಾವು ಧನ್ಯರೂ ಅಲ್ಲ ಆಶ್ಚರ್ಯವೂ ಅಲ್ಲ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇರುವ ಆಶ್ಚರ್ಯಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅತ್ಯಂತ ಆಶ್ಚರ್ಯವೆಂದರೆ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುವು. ಅವನೇ ನಮ್ಮೆಲ್ಲ ಯಜ್ಞ ಮಂತ್ರಗಳ ಗುರಿ. ಗಮ್ಯ, ಅರ್ಥ, ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಮದ್ವಾರಾ ಹಾಕಿದ ಪವಿತ್ರವಾದ ಆಜ್ಯವನ್ನು ಸುರರು ತಿನ್ನುವದೂ ಕೂಡ ಆ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷನ ಪರಮ ಪ್ರಸಾದದಿಂದಲೇ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನೇ ಧನ್ಯ" ಎಂದು ಹೇಳಿದವು. ಅವನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ವಿಷ್ಣುವೇ ಈ ಕೃಷ್ಣನೆಂದು ತಿಳಿದ ನಾನು ಇದೀಗ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡುಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಮೇಘಮಂಡಲದಿಂದ ಒಮ್ಮೆಲೆ ನೆಲಕ್ಕೆ ಧುಮುಕಿ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ "ನೀನೇ ಧನ್ಯ ಆಶ್ಚರ್ಯ" ಎಂದೆನು. ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಅವನು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ "ದಕ್ಷಿಣೆಯೊಂದಿಗೆ," ಎಂದನು. ಅಂದರೆ ಎಲ್ಲ ಯಜ್ಞಗಳೂ ದಕ್ಷಿಣೆಯಿಲ್ಲದೇ ಸಫಲವಾಗಲಾರವು ಮತ್ತು ಯಜ್ಞ ದಕ್ಷಣೆಗಳಿಗೆ ಆ ಭಗವಂತನೇ ಉದ್ದೇಶವಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವನ ಉತ್ತರದಿಂದ ನನಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗಿ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಧನ್ಯನೂ ಆಶ್ಚರ್ಯನೂ ಇವನೇ ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯವೂ ಆದದ್ದರಿಂದ ತೃಪ್ತಿಗೊಂಡು

ಹೊರಟಿನ್ದೆ. ನೀವೀಗ ಇವರ ಗೂಢೋದ್ಘಾಟನಮಾಡಿ ಸಂವಾದದ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿರಿ ಎನ್ದು ಕೇಳಿದ್ದರಿಂದ ತಿಳಿಸಿದ್ದೇನೆ ನಾನಿನ್ನು ಬರುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ನಾರದರು ಗಗನಾಂಗಣದ ಘನನೀಲದಲ್ಲಿ ಅದೃಶ್ಯರಾದರು.

ಆಗ ರಾಜಮಹಾರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಈ ಅದ್ಭುತವನ್ನು ಕಂಡು ಮುರಾರಿಯ ಮಹಾ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಮನಗಂಡು ಆ ಕೃಷ್ಣಪುರಿಯ ವೈಭವ ವೈಶಾಲ್ಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ನೋಡಿ ವಿಸ್ಮಯ ಭರಿತರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದರು.

ಅರ್ಜುನ ಗರ್ವಭಂಗ

ಯಜ್ಞಪುರುಷನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಒಂದು ದಿನ ಏಕಾಹ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಈ ಸೋಮ ಯಾಗದಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷಿತನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಕುಳಿತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಆರ್ತನಾಗಿ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದು "ರಕ್ಷಿಸಿರಿ ರಕ್ಷಿಸಿರಿ" ಎಂದು ಮೊರೆ ಇಟ್ಟನು. ಆಗ ಅವನಿಗೆ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಅಭಯ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ನೀಡಿ ಮುರಾರಿಯು "ಏನು ಭಯ ? ಇಷ್ಟೇಕೆ ಗಾಬರಿಯಾಗಿರುವಿರಿ ? ನಿಮಗೆ ಬಂದ ಸಂಕಟವೇನು ? ನಾನು ಪರಿಹಾರ ಮಾಡುವೆ ಹೇಳಿರಿ" ಎಂದು ಸಂತೈಸಿ ಕೇಳಿದನು.

ಅದಕ್ಕೆ ಆ ವಿಪ್ರನು "ಯದುವೀರ ! ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೇ ಯಾರೋ ಅಪಹರಿಸಿಗೊಂಡು ಬೈಯ್ದು ಬಿಡುವರು. ಹೀಗೆ ನನ್ನ ಮೂರು ಮಕ್ಕಳು ಯಾವುದೋ ಪಿಶಾಚಿಯ ಪಾಲಾಗಿವೆ. ಈಗ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯು ನಾಕನೇ ಮಗುವನ್ನು ಹೆರುವ ಸಮಯ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಒಂದು ಮಗುವನ್ನಾದರೂ ಯಾವದೇ ದೆವ್ವ ಭೂತಗಳು ಅಪಹರಿಸಿ ವೈಯ್ಯದಂತೆ ಕಾಪಾಡಿ ಈ ಬಡಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮನೆತನ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು." ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು.

ಅದಕ್ಕೆ ಅರ್ಜುನನು ತಾನೇ ಮುಂದೆ ಬಂದು "ಕೃಷ್ಣ! ನೀನು ಈಗ ಯಜ್ಞದೀಕ್ಷಿತನಾಗಿರುವಿ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನೇ ಹೋಗಿ ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪುತ್ರನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ." ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಗೋವಿಂದನು ನಕ್ಕು "ನೀನು ರಕ್ಷಿಸುವಿಯೋ? ಆಗಲಿ ಹಾಗಾದರೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಬಲರಾಮ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಇಬ್ಬರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ಯಾದವ ಸೇನೆಯನ್ನೂ ಅರ್ಜುನನ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸಿ

ದನು. ಆಗ ಅರ್ಜುನನು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸೇನಾಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ಹೊರಟು ಅವನ ಊರಿಗೆ ಬಂದು ಇಳಿದನು. ಮತ್ತು ಆ ಊರಿನ ಸುತ್ತುಮುತ್ತು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆ ವಿಪ್ರನ ಮನೆಯ ಸುತ್ತು ಎಲ್ಲಕಡೆಗೂ ಬಿಗಿಯಾದ ಕಾವಲವಿರಿಸಿದನು.

ಸಂಜೆಯಾದಂತೆ ಕ್ರೂರ ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳ ಅಮಂಗಳ ದನಿ ಕೇಳಿ ಬರಹತ್ತಿತು. ಕಿರಣಗಳ ಕೆನ್ನಾಲಿಗೆಗಳಿಂದ ಜಗದ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ರಕುತ ಇಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಉರಿಯುವ ಉಲ್ಕಾಪಾತಗಳಿಂದ ಭೂಮಂಡಲವೆಲ್ಲ ನಡುಗಹತ್ತಿತು. ಈ ಎಲ್ಲ ಅಪಶಕುನಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಅನಿಷ್ಟ ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿದೆ ಜಾಗರೂಕರಾಗಿರಿ ಎಂದು ಅರ್ಜುನನು ಯುಯುಧಾನ ಮೊದಲಾದ ವೃಷ್ಣಿ ವೀರರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಮೈತುಂಬ ಕಣ್ಣು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅನಾಹುತದ ಆಗಮನವನ್ನು ಕಾಯುತ್ತ ಕುಳಿತರು. ರಾತ್ರಿಯು ಸರಿ ಹನ್ನೆರಡು ಗಂಟೆಗೆ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ಹುಚ್ಚನಂತಾಗಿ ಹೌಹಾರಿ ಹೋದ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಓಡಿ ಬಂದು "ವೀರರೆ, ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಹೆರಿಗೆಯ ಕಾಲ ಬಂದಿದೆ. ಮಗು ಜನಿಸಲಿದೆ. ನೀವು ಜಾಗರೂಕರಾಗಿ ಇದ್ದು ಆ ಕೂಸನ್ನು ಯಾರೂ ಒಯ್ಯದಂತೆ ನೋಡಿ ಕೊಳ್ಳಿರಿ" ಎಂದು ಬಿನ್ನವಿಸಿ ಹೊರಟು ಹೋದನು.

ಆಗ ಅರ್ಜುನನು ಆ ಗರ್ಭಾಗಾರದ ಸುತ್ತುಮುತ್ತಲೂ ಬಾಣ ಪೂಗಗಳಿಂದ ಒಂದು ಶರಪಂಜರವನ್ನೆ ಕಟ್ಟಿ ಗಾಳಿ ಬೆಳಕು ಕೂಡ ಒಳಗೆ ಹೋಗದಂತೆ ನಿರ್ಬಂಧಿಸಿ ಧನುಷ್ಪಾಣಿಯಾಗಿ ನಿಂತನು. ಕೂಡಲೇ "ಹುಟ್ಟಿತು ಹುಟ್ಟಿತು ಮಗು ಹುಟ್ಟಿತು." ಎಂಬ ಸಂತೋಷದ ದನಿ ಕೇಳಿ ಬಂದಿತು. ಅದರೊಟ್ಟಿಗೇ 'ಟ್ಯಾಂ ಟ್ಯಾಂ' ಎಂಬ ಕಂದಮ್ಮನ ರೋದನಲಾಲಿಯೂ ಅರ್ಜುನನ ಕಿವಿಗೆ ಬಡೆಯಿತು. ಆಗ ಆ ಪಾಂಡು ಕುಮಾರನು ಇದೇ ಗಂಡಾಂತರದ ಸಮಯ ಎಂದು ಇನ್ನೂ ಜಾಗರೂಕನಾಗಿ ಗಾಂಡೀವಧನುಸ್ಸನ್ನು ಠೇಂಕರಿಸಹತ್ತಿದನು.

ಆದರೆ ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ "ಅಯ್ಯೋ ಘಾತವಾಯಿತು, ಕೂಸು ಹೋಯಿತು. ಹಾ ಮಗನೇ ಯಾವ ಪಾಪಿ ಒಯ್ದನೋ! ಅಕಟಕಟ!" ಎಂಬ ವಿಲಾಪಧ್ವನಿ ಪ್ರಲಾಪದ ಆಕ್ರೋಶಗಳು ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಅಳುವಿನ ತರೆಗಳನ್ನು ಹಬ್ಬಿಸಿದವು.

ಕೂಡಲೇ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಎದೆಎದೆ ಒಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಅರ್ಜುನನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು "ಎಲವೋ ಹೇಡಿ ಪಾರ್ಥ ! ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ನಾನು ರಕ್ಷಿಸುವೆ ಎಂದು ನೀನೇಕೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆ ? ನನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಕೊಂದೆ ! ಬೆಂಡಿನ ಬಿಲ್ಲಿನಂತಿದ್ದ ಆ ನಿನ್ನ ಗಾಂಡೀವಧನಸ್ಸನ್ನು ಸುಮ್ಮನೇ ಹೊತ್ತು ಏಕೆ ತಿರುಗುವಿ ? ಮೂರ್ಖ, ಕೃಷ್ಣನ ಜೊತೆಗೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸ ಹೊರಟು ಇಂದು ಎಂಥ ಪಾಪವನ್ನು ಪದರಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿ

ಯಲ್ಲ ! ವಿಜಯ, ಮೂರು ಲೋಕದ ಗಂಡ ಮುಂತಾದ ಹೆಸರುಗಳೆಲ್ಲ ನಿನಗೆ ವ್ಯರ್ಥವೇ ಸರಿ” ಎಂದು ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಬೈಯ್ಯಹತ್ತಿದನು.

ತಪ್ಪಿತಸ್ಥನಾದ ಅರ್ಜುನನು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಬೈಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮೌನವಾಗಿ ಸಹಿಸಿ ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿ ಕೃಷ್ಣನಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು.

ಅವನ ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆಯೇ ಬಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕೃಷ್ಣನ ಎದುರಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಪರಿಷಹತ್ತಿದನು. “ಬಲರಾಮನಲ್ಲ, ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲ, ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಲ್ಲ, ಅನಿರುದ್ಧನಲ್ಲ. ಅಂದ ಬಳಿಕ ಈ ಷಂಢ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ನಾನೇಕೆ ನಂಬಬೇಕಾದಿತ್ತು! ಕರೆಯಂದೇ ತಾನಾದಿ ಬಂದು ಸುಳ್ಳು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ ಶೂರತನದ ಜಂಭ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡ ಈ ಹೇಡಿ ಪಾರ್ಥನಿಗೆ ಧಿಕ್ಕಾರವಿರಲಿ. ಇವನನ್ನು ನಂಬಿ ನಾನು ಕೆಟ್ಟೆ. ಮೂಢನಾದೆ. ಮಗನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡೆ” ಎಂದು ಬಗೆಬಗೆಯಿಂದ ತೆಗಳಿ ಹಳಿದನು.

ಅವನ ಮಾತಿನಿಂದ ಅವಮಾನಿತನಾದ ಅರ್ಜುನನು ದಶದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ತಿರುಗಾಡಿ ಹುಡುಕಾಡಿ ಬಂದನು. ಸ್ವರ್ಗ ಪಾತಾಳಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾಯಿತು. ಎಲ್ಲಿಯೂ ಆ ಮಗು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ.

ಆಗ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಭಂಗ ಮುಖಭಂಗ ಎರಡೂ ಆದ ಅರ್ಜುನನು ಅಗ್ನಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಳಹೊರಟನು.

ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಚಿತೆಯಲ್ಲಿ ಹಾರಹೊರಟ ವಿಜಯನನ್ನು ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಿಗೆ ಹೇಳಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು. “ಅರ್ಜುನ, ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಮಾರನನ್ನು ನಾನು ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ, ಇಲ್ಲಿಗೇ ತರಿಸುತ್ತೇನೆ ತುಸು ತಡೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಮತ್ತು ಸಾರಥಿಯಾದ ದಾರುಕನಿಗೆ ಶೈಬ್ಯ, ಸುಗ್ರೀವ, ಮೇಘಪುಷ್ಪ, ಬಲಾಹಕ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹೂಡಿ ತನ್ನ ರಥವನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಲು ಆದೇಶಗೈದನು. ಆ ರಥದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ದಾರುಕನನ್ನು ಇಳಿಸಿ ಅರ್ಜುನನಿಗೇ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಗಳ ಕಡಿವಾಣವನ್ನು ಹಿಡಿದು ರಥ ಹೊಡೆಯಲು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದನು.

ಕೃಷ್ಣನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಅರ್ಜುನನು ಸಾರಥಿಯಾಗಿ ಉತ್ತರದಿಕ್ಕಿಗೆ ರಥವನ್ನು ಓಡಿಸಿದನು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ನದ–ನದೀ ಗಿರಿ-ದರೀ ಶೈಲ–ಸಾನು ಸಪ್ತದ್ವೀಪ

ಸಪ್ತಸಿಂಧು ಸಪ್ತ ಕುಲಾಚಲಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ವಾಯು ವೇಗದಿಂದ ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ ಲೋಕಾಲೋಕ ಪರ್ವತವನ್ನೂ ದಾಟಿ ತಮೋಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದರು.

ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಕತ್ತಲೆಯು ಕೆಸರಿನಂತೆ ರಥದ ಗಾಲಿಗಳಿಗೆ ಹತ್ತಿ, ಕುದುರೆಗಳ ಕಾಲಿಗೆ ಮೆತ್ತ ಹತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಆ ಅಶ್ವಗಳಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯುವದೇ ಕಠಿಣವೆನಿಸಹತ್ತಿತು. ಕೈಚಾಚಿದರೆ ಕತ್ತಲೆ ಹತ್ತುತ್ತಿತ್ತು. ಹೇಗೋ ಒದ್ದಾಡುತ್ತ ಮುನ್ನಡೆಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲೆಯು ಮೊತ್ತವು ಗುಡ್ಡವಾದಿ ಅಡ್ಡನಿಂತಿತು. ಆಗ ಕುದುರೆಗಳು ಮುಂದೆ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಡಲಾರದೆ ನಿಂತು ಬಿಟ್ಟವು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರದಿಂದ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಕತ್ತರಿಸಿ ತರಿದೊಗೆದು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸುಗಮವಾದ ದಾರಿತೋರಿದನು. ಆ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ರಥವು ಮುಂದುವರೆಯಿತು. ಆ ಬೆಳಕಿನ ಮೋರೆಯನ್ನು ಕಂಡಬಳಿಕ ಕತ್ತಲೆಯು ಕುತ್ತದಿಂದ ಪಾರಾದಂತೆನಿಸಿ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮತ್ತು ಅರ್ಜುನರಿಗೆ "ಅಬ್ಬ! ಅಂತೂ ಬದುಕಿ ಬಂದೆವು" ಎನ್ನಿಸಿತು.

ಅಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಲೋಕವನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿ ನಿಂತುಕೊಂಡ ಪ್ರಕಾಶ ಪುಂಜರೂಪವಾದ ತೇಜೋಮೂರ್ತಿಯೊಂದು ಕಾಣಿಸಿತು. ಆ ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯ ಪುರುಷನನ್ನು ವಿಪ್ರಾರ್ಜುನರು ನಿಬ್ಬೆರಗಿನಿಂದ ನಿರುಕಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಕೃಷ್ಣನು ಆ ತೇಜೋನಿಧಿಯು ಜ್ಯೋತಿಃಶ್ಶರೀರವಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ಒಂದೆರಡು ಗಳಿಗೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಆ ನಾಲ್ಕೂ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಕೃಷ್ಣನು ಆ ತೇಜಃಪುಂಜ ಪ್ರಕಾಶ ಪುರುಷನ ದೀಪ್ತಶರೀರದಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದನು.

ಮತ್ತು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಹಿಂದೆ ಸತ್ತ ಮೂರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮತ್ತು ಮೊನ್ನೆ ದಿನವೇ ಅರ್ಜುನನು ರಕ್ಷಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಸತ್ತ ಸಣ್ಣ ಕೂಸನ್ನೂ ಕೂಡ ತಂದು ರಥವಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ವಿಪ್ರನಿಗೆ ಇತ್ತನು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಆನಂದ ಉಲ್ಲಾಸ ಆದರ ಭಕ್ತಿ ಕರುಣೆ ಮಮತೆ ವಾತ್ಸಲ್ಯ ಮುಂತಾದ ಭಾವಗಳ ತುಮುಲ ನಡೆದು ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಳುಕಿತು. ಅರ್ಜುನನು ವಿಸ್ಮಯಸ್ತಿಮಿತನಾಗಿ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಮೂಢನಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತನು.

ಮುಂದೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಅದೇ ರಥದಿಂದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಮರಳಿ ಬಂದರು. ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೂ ಅವನ ಸತ್ತು ಹುಟ್ಟಿದ ನಾಲ್ಕು ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಧನ, ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಾದಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಟ್ಟು ಆದರದಿಂದ ಉಪಚರಿಸಿ ಅವರ ಊರಿಗೆ ಕಳಿಸಿದನು.

ಉಷಾಸ್ವಯಂವರ

ಶಿವಭಕ್ತ ಬಾಣಾಸುರನಿಗೆ ಉಷಾ ಎಂಬ ಒಬ್ಬ ಮಗಳಿದ್ದಳು. ವೈಶಾಖ ಶುದ್ಧ ದ್ವಾದಶಿಯದಿನ ಅರಮನೆಯ ಮೇಲುಪ್ಪರಿಗೆಯ ಚಂದ್ರಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಗೆಳತಿಯರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಆ ಉಷಾಕುಮಾರಿಯು ಮಲಗಿ ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಲಿರುವಾಗ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಅವಳ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ರಮಣೀಯಾಕೃತಿಯ ಸುಂದರ ಸುಕುಮಾರನಾದ ತರುಣ ರಾಜಕುಮಾರನೊಬ್ಬನು ಬಂದು ರೋದಿಸುತ್ತಲಿರುವ ಅವಳನ್ನು ರಂಬಿಸಿ ಚುಂಬಿಸಿ ರಮಿಸಿದನು. ಕುಲೀನತೆಯ ಸಂಸ್ಕಾರ ಬಲದಿಂದ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿಯೂ ಅವಳು ರತಿ ಕೇಲಿಗೆ ಪ್ರತಿಷೇಧ ಮಾಡಿದರೂ ಆ ಕನಸಿನ ಕಾಂತನು ಕೇಳದೇ ದೇವಿಯ ವಚನದಂತೆ ಅವಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸಂತೈಸಿ ಆ ವಿರೋಧಿನೀವನಿತೆಯೊಂದಿಗೇ ಕಾಮಕಲಾ ಕೌಶಲ್ಯದಿಂದ ವಿಹಾರಗೈಯ್ದನು. ಅವನ ರಾಗರತಿಯ ವಿಲಾಸರಭಸಕ್ಕೆ ಸಂಭ್ರಾಂತಳಾಗಿ ಎಚ್ಚರವಾದ ಉಷೆಯು ರಂಜಿತವಾದ ತನ್ನ ಶರೀರವನ್ನು ಕಾಡು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಾನು ಭುಕ್ತ ಮುಕ್ತಳಾಗಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಅಳಹತ್ತಿದಳು. ಅವಳ ರೋದನ ಧ್ವನಿಗೆ ಎಚ್ಚರಾದ ಸಖಿ ಚಿತ್ರಲೇಖೆಯು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಏನಾಯಿತು ? ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ಆಗ ಉಷೆಯು ಸ್ವಪ್ನ ಸಮಾಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಅವಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ 'ಸಖಿ, ನನ್ನ ಕನ್ಯಾವ್ರತವೆಲ್ಲ ಈ ಸ್ವಪ್ನದಿಂದ ನಷ್ಟವಾಯಿತು ನಾನಿನ್ನು ತಾಯಿತಂದೆಗಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ಮುಖ ತೋರಿಸಲಿ ? ನನ್ನಿಂದ ನಮ್ಮ ವಂಶಕ್ಕೇ ಕಲಂಕ ಬರುವಂತಾಯಿತು. ನಾನು ಎಚ್ಚರಿದ್ದಾಗ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದಂತೆ ಇವನಾರೋ ಅಪರಿಚಿತ ಪುರುಷನು ಬಂದು ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಪವಿತ್ರಳಾಗಿದ್ದ ನನ್ನನ್ನು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕೆಡಿಸಿ ಜಾಗೃತಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅಪವಿತ್ರಳಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಕುಲಾಂಗಾರಳಾದ ನಾನಿನ್ನು ಬದುಕುವದಕ್ಕಿಂತ ಸಾಯುವದೇ ಮೇಲು' ಎಂದು ದುಃಖಿಸಿ ಅಳಹತ್ತಿದಳು.

ಆಗ ಚಿತ್ರಲೇಖೆಯು ಅವಳನ್ನು ಸಂತೈಸುತ್ತ "ಸಖೀ ಉಷೆ ! ಅಂದು ನೀನು ನದೀ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಪಾರ್ವತಿದೇವಿಯು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ನೆನಿಸಿಕೋ. ವೈಶಾಖ ಶುಕ್ಲ ದ್ವಾದಶಿ ದಿನ ನಿನ್ನ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಬಂದವನೇ ನಿನ್ನ ಕೈಹಿಡಿಯುವ ಕಾಂತ ಎಂದು ಜಗದಂಬೆ ಹೇಳಿದ್ದಳು. ಇಂದು ವೈಶಾಖ ಶುದ್ಧ ದ್ವಾದಶಿಯಲ್ಲವೇ ? ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಮೈದೋರಿದ ಸುಕುಮಾರ ಮಹಾದೇವಿಯಿಂದ ಪ್ರೇಷಿತನಾದ ನಿನ್ನ ಮನದನ್ನನೇ ಸರಿ. ಸರ್ವಮಂಗಲೆಯ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ನಿನ್ನ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕ್ಲಪ್ತಕಾಂತನೊಂದಿಗೇ ಆದ ಈ ಸ್ವಪ್ನ ಸಮಾಗಮಕ್ಕಾಗಿ ನೀನೇಕೆ ಇಷ್ಟು ಪರಿತಾಪ ಬಡುವಿ ? ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ಚಿತ್ರಲೇಖೆಯ ಮಾತಿನಿಂದ ಉಷೆಗೆ ಪಾರ್ವತಿಯ ವರ ವಚನಗಳು ನೆನಪಾಗಿ 'ಜೀವಗೆಳತಿ ! ನೀನಂದಂತೆ ಅವನು ನನ್ನ ದೇವೀದತ್ತನಾದ ಪ್ರಾಣ ಕಾಂತನೇ ಸರಿ.

ಆದರೆ ನಾನು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಅವನ ಕುಲಗೋತ್ರ ನಾಮಧಾಮ ಒಂದೂ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಅವನನ್ನು ಗೊತ್ತು ಹಚ್ಚುವದು ಹೇಗೆ ? ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಏನಾದರೂ ಉಪಾಯ ಮಾಡು" ಎಂದಳು.

ಅದಕ್ಕೆ ಚಿತ್ರಲೇಖೆ ನಸುನಕ್ಕು "ಜೀವ ಸಖಿ, ಕುಲನಾಮ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ ನಿನ್ನ ಚೋರ ಜಾರ ರತಿರಮಣನನ್ನು ಗೊತ್ತು ಹಚ್ಚುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ ? ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಆ ಸ್ವಪ್ನಸುಂದರಕಾಂತನನ್ನು ಗೊತ್ತು ಹಚ್ಚಲಿಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಸಂಧಿ ವಿಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿ ನಿಪುಣಳಾದ ನಿನ್ನಗೆಳತಿ ಚಿತ್ರರೇಖಾ ಎಂಬ ಅಪ್ಸರೆಯನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೋ. ಅವಳಿಗೆ ತ್ರಿಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅಪರಿಚಿತರಾರೂ ಇಲ್ಲ" ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಉಲ್ಲಸಿತಳಾದ ಉಷೆಯು ಆ ಅಪ್ಸರಸಮೈತ್ರಿಣಿಯನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು "ನನ್ನ ಕನಸಿನ ಕಾಂತನನ್ನು ಶೋಧಮಾಡಿ ನೀನು ಕರೆತರದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಬದುಕಲಾರೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಅಪ್ಸರೆಯು ಸಾಂತ್ವನದ ದನಿಯಲ್ಲಿ "ಪ್ರಾಣಸಖಿ, ದೇಶ ವಂಶ ಹೆಸರು ರೂಪ ಗುಣ ಯಾವುದೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ ವರನನ್ನು ನಾನು ಹೇಗೆ ತಂದು ಕೊಡಬಲ್ಲೆ ? ಆದರೂ ನಾವೀಗ ಒಂದು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡೋಣ.

ನಾನು ನಿನ್ನೆದುರು ಇಂದು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವ ದೇವ ಗಂಧರ್ವ ಮಾನವ, ದಾನವ ಯಕ್ಷ ರಕ್ಷ ಮೊದಲಾದ ವಿವಿಧ ಜಾತಿಯ ಶೂರ ಧೀರ, ಶೀಲ ಸುಂದರ ಗುಣ ಬಂಧುರ, ರೂಪರಸಿಕ, ತರುಣರೆಲ್ಲರ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಏಳು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದು ತೋರಿಸುವೆನು ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ನೀನು ನಿನ್ನ ಸ್ವಪ್ನ ಪ್ರಾಪ್ತ ಪ್ರಿಯಂಕರನನ್ನು ಗುರುತಿಸು" ಎಂದು ಹೇಳಿ

ಚಿತ್ರರೇಖೆಯು ಮಾನವ ಜಾತಿಯ ಕುಲ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಶೌರ್ಯ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸೌಂದರ್ಯ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ವಿಶಿಷ್ಟ ತರುಣರ ತೂಲಿಕಾ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ತೋರಹತ್ತಿದಳು. ಕ್ರಮೇಣ ಯದು ಯುವಕರ ಚಿತ್ರಾವಲಿಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತ ಅನಿರುದ್ಧನ ಚಿತ್ರದ ಕಡೆಗೆ ಬೆರಳು ಮಾಡಿದಾಗ ಉಷೆಯು ಒಮ್ಮಿಂದೊಮ್ಮೆಲೇ "ಹಾ ! ಇವನೇ ನೋಡು, ನನ್ನನ್ನು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕೆಡಿಸಿ ಕಳುವಿನಿಂದ ಕಾಮಕೇಲಿಯನ್ನಾಡಿದ ಜಾರು ಚೋರನಾದ ಕನಸಿನ ಕಾಂತ. ಚಿತ್ರರೇಖೆ, ನಿಜವಾಗಿ ಇವನ ಕುಲ ಶೀಲ ಹೆಸರುಗಳೇನು ಹೇಳು" ಎಂದು ತವಕದಿಂದ ಕೇಳಿದಳು.

ಆಗ ಚಿತ್ರರೇಖೆಯು ಗೆಳತಿ ಉಷೆಯನ್ನು ಮೊದಲು ಆನಂದದಿಂದ ಆಲಿಂಗಿಸಿಗೊಂಡು 'ಸಖಿ, ಧನ್ಯಳಿರುವಿ. ಈ ನಿನ್ನ ಜಾರಚೋರನಾದ ಪತಿ ವೀರವರೇಣ್ಯನಿರು

ವನು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ಇವನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನ ಮೊಮ್ಮಗನು. ಅರ್ಥಾತ್ ರುಕ್ಮಿಣೀದೇವಿಯು ಮಗ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನ ಮಗನು. ಇವನು ಸಾಮಾನ್ಯ ನಲ್ಲ." ಎಂದು ನುಡಿದಳು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ತನ್ನ ಮನೋವಲ್ಲಭನ ನಾಮಧಾಮ ಕುಲಶೀಲ ಗುಣ ಗಣಗಳ ನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿದು ಉಷೆಯ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಪೂರ್ಣ ಸಮಾಧಾನವಾಯಿತು. ಅವಳು ಚಿತ್ರ ರೇಖೆಗೆ 'ಸಖಿ' ಇಷ್ಟಾದರೂ ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಯ ಮುಗಿಯಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಚಿತ್ತಾಪಹಾರಕ ನಾದ ಆ ಚೆಲುವಿನ ಚಂದ್ರಮನನ್ನು ಈ ಚಕೋರಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡು ವದು ನಿನ್ನನ್ನೇ ಕೂಡಿದೆ. ಯೋಗಿನಿಯೂ ಕಾಮ ರೂಪಿಣಿಯೂ ಆದ ನೀನು ನೆಲ ದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬಲ್ಲೆ, ನಭದಲ್ಲಿ ಹಾರಬಲ್ಲೆ, ನೀರಲ್ಲಿ ಈಸಬಲ್ಲೆ. ನಿನ್ನ ಹೊರತು ನನಗೆ ಈ ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಸಹಾಯಕರಿಲ್ಲ. ಬೇಗನೇ ನನ್ನ ಹೃದಯ ವನ್ನು ಕದ್ದು ಮನವನ್ನು ಮುಗ್ಧ ಮಾಡಿಹೋದ ಆ ನಲ್ಲನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ" ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಚತುರಮತಿಯಾದ ಚಿತ್ರಲೇಖೆಯು ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಅನಿರುದ್ಧನ ಮನೆಗೆ ಆಕಾಶ ಮಾರ್ಗದಿಂದಲೇ ಸಾರಿದಳು. ಬಂಗಾರಗಂಬ, ವೈಡೂರ್ಯ ತೋರಣ, ಮುತ್ತಿನಮಾಲೆ, ಇಂದ್ರನೀಲ ಕುಟ್ಟಿಮ, ಮಣಿಪ್ರವಾಳಮಯ ಮಂಡಪ, ಸ್ವರ್ಣ ಪೂರ್ಣ ಸಲಿಲಕಲಶಗಳಿಂದ ಪರಿಶೋಭಿತವಾದ ಆ ದಿವ್ಯಭವ್ಯ ಪ್ರಾಸಾದದಲ್ಲಿ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ, ಪುತ್ರನಾದ ಅನಿರುದ್ಧನನ್ನು ಕಂಡು ಅವನಿಗೆ ಬಾಣಪುತ್ರಿ ಉಷಾಕನ್ನಿ ಕೆಯು ಸ್ವಪ್ನ ಸಮಾಗಮದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿಸಿ "ಮದನಕುಮಾರ, ನೀನು ಕನ ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಬಲವಂತದಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಕಾಮಕೇಲಿಗೆ ಎಳೆದಂದಿನಿಂದ ಅವಳು ತ್ವದ್ಗತ ಪ್ರಾಣಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ನಿನ್ನನ್ನೆ ಪತಿಯೆಂದು ನಂಬಿ ನಿನವಿರಹ ವೇದನೆಯನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ಗೋಳಿಟ್ಟು ವಿಲಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಹಗಲಿರುಳು ನಿದ್ರಾಹಾರ ಸ್ನಾನ ಪಾನಾದಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಸದಾ ಸರ್ವದಾ ನಿನ್ನನ್ನೆ ನೆನೆಯುತ್ತ ನಿಟ್ಟುಸುರಿಡುತ್ತ ಕಾಮಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಬಳಲಿ ಬೆಂಡಾಗಿ ಬೆಂದು ಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ. ನೀನು ಬಂದು ಅವಳಿಗೆ ದರ್ಶನವನ್ನೀಯದೆ ಹೋದರೆ ಅವಳು ಬದುಕುವಂತಿಲ್ಲ. ಮರಣವನ್ನೆ ಶರಣು ಹೋಗಬೇಕಾಗುವದು" ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಆ ಮನ್ಮಥನಂದನನಾದ ಅನಿರುದ್ಧನು ತನ್ನ ಪ್ರಾಣ ಪ್ರೇಯಸಿಯಾದ ಬಾಣ ಕುಮಾರಿಯು ತನಗಾಗಿ ತನ್ನಂತೆಯೇ ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಲಿರುವಳೆಂಬ ಸಮಾಚಾರವನ್ನೂ ಮತ್ತು ಅವಳ ಕುಲಶೀಲ ವಿದ್ಯಾವಿನಯ ಸೌಜನ್ಯ ಸೌಂದರ್ಯ ಮುಂತಾದಸಲ್ಲಕ್ಷಣ ಗಳನ್ನೂ ಚಿತ್ರಲೇಖೆಯು ಬಾಯಿಂದ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅವಳ ಪ್ರಿಯಸಂಗಮು

ಕ್ಕಾಗಿ ಕಾತರಿಸಿ ಉತ್ಕಂಠಿತನಾಗಿ ಉತ್ಸಾಹಿತನಾಗಿ ತವಕದಿಂದ "ಚಿತ್ರಲೇಖೆ ನೀನು ಸರ್ವ ಸಮರ್ಥಳಾದ ಗಂಧರ್ವ ಕನ್ಯೆ. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇಚ್ಛೆ ಇದ್ದರೆ ಈ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ಪ್ರೇಯಸಿ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಕರೆದೊಯ್ಯು ಬಿಡು" ಎಂದು ಕೈಮುಗಿದು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು.

ಆಗ ಆ ದೇವಾಂಗನೆಯು ನನ್ನ ಶ್ರಮ ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತೆಂದು ಮನದಲ್ಲಿಯೇ ಅಂದುಕೊಂಡು ಅನಿರುದ್ಧನಿಗೆ " ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಸಿದ್ಧನಾಗು " ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. 'ಇದೋ ಸಿದ್ಧ' ಎಂದ ಅವನನ್ನು ಅಂತಃಪುರದ ಮಹಿಳಾಮಂಡಳ ಮಧ್ಯದಿಂದ ಹಗುರಾಗಿ ಹಾರಿಸಿಕೊಂಡು, ಅದೃಶ್ಯರೂಪದಿಂದ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಆಕಾಶ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಹೊರಟಳು. ಸಿದ್ಧಗಂಧರ್ವದೇವ ಮುನಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಮುಗಿಲಿನ ಅಗಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಹಾಯಾಗಿ ಹಾರಿ ಹಾಯಿಯಾಗಿ ತೇಲಿಸಿಗೊಂಡು ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಶೋಣಿತಪುರಕ್ಕೆ ಬಾಣನರಮನೆಯಲ್ಲಿಯ ಉಷೆಯ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ತಂದು ಇಳಿಸಿದಳು,

ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕೊನರಿ, ಮನಸಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು, ಹೃದಯ ತುಂಬಿ ನಿಂತ ತನ್ನ ನಲ್ಲ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಕಣ್ಣೆದುರೇ ಬಂದು ನಿಂತದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಉಷೆಗೆ ತನ್ನ ಕಣ್ಣನ್ನು ತಾನೇ ನಂಬದಂತಾಯಿತು. ಆದರೆ ಅವನ ಅದೇ ರೂಪ, ಅದೇ ಕಾಂತಿ, ಅದೇ ಮಂದಹಾಸ ಸುಂದರವಾದ ಮುಖ, ಅದೇ ನಿಲವು, ಅದೇ ಚೆಲುವು, ಕನಸಿನಿಂದ ಎದ್ದು ಬಂದಂತೆ, ಚಿತ್ರದಿಂದ ಚೈತನ್ಯಗೂಡಿ ಚಿಮ್ಮಿದಂತೆ ಮುಂದೆನಿಂತಾಗ ಅವಳ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಕೌತುಕ, ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮುಗುಳು, ಎದೆಯಲ್ಲಿ ದುಗುಡ, ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಬೆವರು, ಗಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಲಾಲಿಮೆ, ನೋಟದಲ್ಲಿ ಸೆಳಕು, ಅಂಗದಲ್ಲಿ ವೈಯ್ಯಾರ, ಭಂಗಿಯಲ್ಲಿ ಒನಪು, ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿ ಸಂಭ್ರಮಗಳು ಮೂಡಿ ನಿಂತವು. ಏನು ಮಾತನಾಡಬೇಕೋ ತಿಳಿಯದೇ ಮೂಕ ಸ್ವಾಗತವಿತ್ತು, ಕುಡಿನೋಟದ ಆತಿಥ್ಯ ನೀಡಿ, ಮಂದಹಾಸದ ಮಧುಪರ್ಕವಿತ್ತು, ತನ್ನ ಶರೀರಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಅವನ ದೃಷ್ಟಿ ಪ್ರಸಾದಕ್ಕೆ ಎಡೆ ನೀಡಿದಳು. ಅನಿರುದ್ಧನಾದರೂ ಅಪ್ರಾಕೃತ ಅಮಾನುಷ ಅಪಾರ್ಥಿವ ಅಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಅವಳ ಸೌಂದರ್ಯ ಸಾರಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ಅಪಲಕವಾದ ಕಣ್ಣಿನ ಕುಡಿಕೆಗಳಿಂದ ಕುಡಿಕುಡಿದು ತೃಪ್ತಿ ತಣಿವುಗಳಿಲ್ಲದೇ ಮನಃಕೋಶದಲ್ಲಿಯೂ ತುಂಬಹತ್ತಿದನು. ಅವನ ಈ ಅನಿಮಿಷ ನಯನ ನಿರೀಕ್ಷಣೆಯಿಂದ ನಸುನಾಚಿದಂತಾದ ಉಷೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಮತ್ತು ಮನದನ್ನನ ಮಧುರಮಿಲನಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣೀಭೂತಳಾದ ಚಿತ್ರಲೇಖೆಯನ್ನು ಭರದಿಂದ ಬಂದು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡಳು.

ಮತ್ತು 'ಸಖಿ. ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಕಾಂತನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಸಮಾಚಾರ ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗದಂತೆ ನಾವು ಎಚ್ಚರ ವಹಿಸಬೇಕು. ಗುಟ್ಟು ರಟ್ಟಾದರೆ

ಎಲ್ಲವೂ ಘಾತವಾಗಿ ಹೋಗುವದು." ಎಂದು ತನ್ನ ಭಯವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದಳು.

ಅದಕ್ಕೆ ಚಿತ್ರರೇಖೆಯು "ನಿಮ್ಮೀರ್ವರ ಈ ಮೇಲನ ದೇವೀ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ನಡೆಯಲಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಯಾವ ತೊಂದರೆಯೂ ಬರುವದಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಆಶ್ವಾಸನೆ ಯನ್ನಿತ್ತು ಉಷೆಯನ್ನು ಸಂತೈಸಿದಳು.

ಮುಂದೆ ಉಷಾಕುಮಾರಿಯು ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮನಃಕಾಂತನಾದ ಕಾಮ ಕುಮಾರನಿಗೆ ಮೃದು ಮಧುರವಾದ ಮಾತಿನಿಂದ "ಪ್ರಭು! ಕನಸಿನ ಕಳ್ಳರಾದ ನೀವು ಇಂದು ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಂತಾಯಿತು. ತಮಗೆ ಮಹಾಗಾರ್ಯಯಾಸದಿಂದ ಬಳಲಿಕೆ ಯಾಗಿದ್ದರೆ ಈ ದಾಸಿಯು ತಮ್ಮ ಸೇವೆಗೆ ಸದಾ ಸಿದ್ಧಳು. ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಬೇಕು" ಎಂದು ವಂದಿಸಿ ನಿಂತಳು.

ಅವಳ ನಯ, ವಿನಯ, ಸೌಜನ್ಯ, ಶಾಲೀನತೆಗಳು ಮೊದಲೇ ಅವಳ ಸೌಂದರ್ಯ ಮುಗ್ಧನಾದ ಅನಿರುದ್ಧನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ರಾಗರಸವನ್ನು ಉಕ್ಕಿಸಿ ಸ್ನೇಹ ಪಾಶದಿಂದ ಬಂಧಿಸಿದವು. ಆಗ ಅವನು ಮೆಲ್ಲನೆ ಅವಳ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ತನ್ನ ಮೃದುಳ ತರಳ ವಾದ ಬೆರಳುಗಳಿಂದ ಅವಳ ಕಣ್ಣಿನಂಚಿನಲ್ಲಿ ತುಳುಕಿನಿಂದ ಆನಂದ ಬಾಷ್ಪದ ತಂಪನಿ ಗಳನ್ನು ಮೃದುವಾಗಿ ಒರಿಸಿ "ಪ್ರಿಯೆ, ಮಹಾದೇವಿಯ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ನನ್ನ ಕನಸು ಇಂದು ನನಸಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಕಲ್ಪನೆಯ ಕನ್ನೆ ಇಂದು ಮನದನ್ನೆಯಾಗಿ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತದ್ದು ನನ್ನ ಸುದೈವವೇ ಸರಿ ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ನಾನು ನನ್ನ ದೇಶ ಮನೆ ಮಾರುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತೊರೆದು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಆ ಬಳಿಕ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಗುಪ್ತವಾದ ಒಂದು ಸಂಕೇತ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಗಾಂಧರ್ವ ವಿಧಿಯಿಂದ ವಿವಾಹವಾಗಿ ಚಕ್ರವಾಕ ಮಿಥುನಗಳಂತೆ ಶೃಂಗಾರಿತವಾದ ಸಜ್ಜೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಖ ಸಂಗಮವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಅಂದಿನ ರಸರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಸ್ವಪ್ನಾಲೋಕದ ಕಲ್ಪನಾ ಕುಂಜಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಸತ್ಯ ಸಾಕಾರಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯವಾದ ದೀಪ್ತಕಾಂತಿ, ಅಮಾನುಷ ಸೌಂದರ್ಯಗಳಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ತರುಣ ಯದುಕುಮಾರನೊಬ್ಬ ಉಷೆಯೊಂದಿಗೆ ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ವಿಹರಿ ಸುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆಂಬ ಸಮಾಚಾರ ಗುಪ್ತಚಾರರ ಮುಖಾಂತರ ಬಾಣಾಸುರನಿಗೆ ತಿಳಿದು ಬಂದಿತು. ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕೋಪೋತ್ಸಾಹಗಳಿಂದ ಕುದಿದು ಹೋದ ಬಾಣೇಶ್ವರನು "ಕೂಡಲೇ ಆ ಯದುಕುಲಾಂಗಾರನನ್ನು ಹಿಡಿಯಿರಿ ಹೊಡೆಯಿರಿ ಬಡೆಯಿರಿ. ಕಡಿ ಯಿರಿ. ಕೊಲ್ಲಿರಿ" ಎಂದು ಆಕ್ರೋಶಮಾಡುತ್ತ ಆದೇಶಗೈದನು.

ಆಗ ಭೀಕರ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಭೀಷಣ ರಾಕ್ಷಸರು ಕನ್ಯಾಂತಃ ಪುರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ರಮಣೀಮಣಿಯಾದ ರಾಜಕುಮಾರಿಯೊಂದಿಗೆ ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಮಧುಚಂದ್ರದ ಆನಂದವನ್ನು ಭೋಗಿಸುತ್ತಲಿರುವ ಯಾದವ ವೀರನ ಮೇಲೆ ಏರಿ ಹೋದರು. ಆಗ ಪತಿಪ್ರಾಣಳಾದ ಸುಕುಮಾರಾಂಗಿ ಉಷೆಯು ತನ್ನ ಪ್ರಿಯಕರನ ಮೇಲೆ ಬಂದ ಪ್ರಾಣ ಸಂಕಟವನ್ನು ಕಂಡು ಶೋಕವಿಹ್ವಲಳಾಗಿ ವಿಲಪಿಸಹತ್ತಿದಳು. ಆಗ ಉತ್ಸಾಹ ಭರಿತನಾದ ಅನಿರುದ್ಧನು 'ಪ್ರಿಯೆ, ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಿಯರಾದ ವೀರವನಿತೆಯರು ಇಂಥ ಸಂಗ್ರಾಮ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದಾಗ ಸುವರ್ಣಸಂಧಿ ಬಂದಂತೆ ಹುರುಪಿನಿಂದ ಹಿಗ್ಗಿ ನಲಿಯಬೇಕು. ನೀನು ರಾಜಕನ್ಯೆ ಇದ್ದು ಈಗ ರಾಜರಮಣಿಯಾಗಿ ಹೀಗೇಕೆ ಶೋಚಿಸುವಿ ? ಈ ಬಾಣಾಸುರನ ಸಕಲ ಸೇನೆಯು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಏರಿಬಂದರೂ ನನಗೇನೂ ಭಯವಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಶಸ್ತ್ರಹಿರಿದು ಬದ್ಧ-ಭ್ರುಕುಟೀಭಂಗ ಭೀಷಣನಾಗಿ ಭೈರವನಂತೆ ಕೆರಳಿ ನಿಂತನು.

ಸಾವಿರದೋಳುಗಳಿಂದ ಬಾಣನು ಬಿಟ್ಟ ಸಾವಿರ ಬಾಣಗಳ ಧಾರಾಸಂಪಾತವನ್ನು ಬರಿ ಖಡ್ಗಪಾಣಿಯಾದ ಅನಿರುದ್ಧನು ಢಾಲು ಮುಂದೆಮಾಡಿ ನಿವಾರಿಸಿದನು. ಖಂಬೀರ ವೀರನಂತೆ ಸಿಂಹನಾದ ಮಾಡುತ್ತ ವೈರಿಯು ಮೇಲೆ ಬಿಟ್ಟ ಬಾಣದಂತೆ ಬಿರುಸಿನಿಂದ ಏರಿಹೋದನು. ಆಗ ಅಭಿಭೂತನಂತಾದ ಆ ದೈತ್ಯಯೂಥಪತಿಯು ಖಡ್ಗಮಾತ್ರ ಸಹಾಯನಾದ ಆ ಸುಕುಮಾರ ಕುಮಾರನ ಮೇಲೆ ಬಾಣ, ಒರ್ಚಿ, ಖಡ್ಗ, ಶೂಲ, ಗದಾ, ಪರಿಘ, ಪಟ್ಟಿಶ,ಮುಸಲ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಹೊಡೆಯ ಹತ್ತಿದನು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಘೋರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮೇಲೆ ಬಾಣಗಳ ಮಳೆಗರೆದರೂ ಆ ಭೂಪ ಚಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ಚಪಲತನದಿಂದ ಅವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಚಿಗರೆಯಂತೆ ಜಿಗಿದು ಸಿಂಹದಂತೆ ಗರ್ಜಿಸಿ ಬಾಣಾಸುರನ ರಥಕ್ಕೆ ಹಾರಿ ಅವನ ಸಾರಥಿಯನ್ನು ಕೊಂದು,ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕಡಿದು ಹಾಕಿ ಧ್ವಜವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ರಥವನ್ನು ಪುಡಿಗಟ್ಟಿ, ಬಾಣನ ನಡುನೆತ್ತಿಗೆ ಏಟ ಹಾಕಿದನು. ಆಗ ಕ್ರೋಧ ಮೂರ್ಛಿತನಾದಂತಾದ ಬಾಣನು ಎದ್ದು ಸಾವರಿಸಿಗೊಂಡು ತನ್ನ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿ ಉರಿಯುವ ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು. ಆಗ ಅನಿರುದ್ಧನು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತ ಬರುತ್ತಲಿರುವ ಆ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಎರಡೂ ಕೈಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ತಿರುಗಿ ಬಾಣಾಸುರನ ಮೇಲೆಯೇ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು. ಆಗ ಅದು ಜ್ವಾಲಾಮಾಲೆಗಳನ್ನೆ ಉಗುಳುತ್ತ ಜೋರಿನಿಂದ ತಿರುಗಿಬಂದು ಬಡೆದಿದ್ದರಿಂದ ಬಾಣನು ಮೂರ್ಛಿತನಾಗಿ ಬಿದ್ದನು.

ಆಗ ಅನಿರುದ್ಧನು ಸಿಂಹನಾದ ಮಾಡಹತ್ತಿದಾಗ ಬಾಣಾಸುರನ ಮಂತ್ರಿಯಾದ ಕುಭಾಂಡನು ತನ್ನ ರಾಜನಿಗೆ ಶೈತ್ಯೋಪಚಾರ ಮಾಡಿ ಎದ್ದು ಕೂಡಿಸಿ ಬಳಿಕ "ರಾಜನ್, ಇವನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಾನವನಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ನೀನು ಸರಳ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತ

ನಿಂತುಕೊಂಡರೆ ಇವನು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿ ಬಿಡುವನು. ಆದುದರಿಂದ ಮಾಯಾ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಹೂಡಿ ಇವನನ್ನು ಗೆಲ್ಲು" ಎಂದು ಸಲಹೆಯನ್ನು ನೀಡಿದನು.

ಅದನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ಆ ದೈತ್ಯರಾಜನು ಮಾಯಾ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ರಣದಿಂದ ರಥ ಕುದುರೆ ಸಾರಥಿ ಸಹಿತವಾಗಿ ಅಂತರ್ಹಿತನಾಗಿ ನಿಂತು ಕೊಂಡು ಮಾಯೆಯಿಂದ ಸರ್ಪಾಸ್ತ್ರವನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟನು. ಅದರಿಂದ ಸರ್ಪಭೂತ ವಾದ ಸಾವಿರಾರು ಬಾಣಗಳು ಬಂದು ಅನಿರುದ್ಧನ ಶರೀರವನ್ನು ಸುತ್ತು ಮುತ್ತು ಮುತ್ತಿ ನಾಗಪಾಶದಿಂದ ಬಲವಾಗಿ ಬಿಗಿದು ಬಿಟ್ಟವು. ಆದರಿಂದ ಅನಿರುದ್ಧನು ಬದ್ಧನಾದಿ ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟನಾಗಿ ನಿರುಪಾಯನಾಗಿ ನಿರ್ವಿಣ್ಣನಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡನು.

ಆಗ ಗೆಲುವಿನ ನಗೆಯನ್ನು ತುಟಿಯುಮೇಲೆ ತೇಲಿಸಿ ಪೌರುಷದ ಆಧ್ಯತೆ ಯಿಂದ ಬಾಣನು ನುಡಿದನು. "ಕುಂಭಾಂಡ ! ಈ ನಮ್ಮ ಅಪಕಾರಿ ಅಪಚಾರಿ ವ್ಯಭಿ ಚಾರಿಯಾದ ವೈರಿಯನ್ನು ಈಗಲೇ ಸಂಹರಿಸಿ ಬಿಡು" ಎಂದು.

ಅದಕ್ಕೆ ವಿಚಾರ ವಿಚಕ್ಷಣನಾದ ಕುಂಭಾಂಡನು ಇಂತೆಂದನು. "ಪ್ರಭು, ಇವ ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು "ಇವನಾರು ? ಇವನ ಕುಲಗೋತ್ರಗಳೇನು ? ವಿಚಾರಿಸು. ದೇವಕುಮಾರನಂತೆ ಅತ್ಯಂತ ಶೂರನೂ ಸುಂದರನೂ ವಿದ್ಯಾವಂತನೂ ಆದ ಇವನು ನಿನ್ನ ಮಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವಳ ಸಮ್ಮತಿಯಿಂದಲೇ ಗಾಂಧರ್ವವಿಧಿಯಿಂದ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಅಳಿಯನಾದ. ಇವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವದು ಹೇಗೆ? ಒಮ್ಮೆ ಇವನೊಂದಿಗೆ ವಿಧಿಬದ್ಧವಾಗಿ ಅವಳ ವಿವಾಹವಾದ ಬಳಿಕ ಅವಳನ್ನೆಂದೂ ಬೇರೆಯುವರಿಗೆ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೂ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಇವನನ್ನು ಬಿಡಲಿಕ್ಕೂಬರುವದಿಲ್ಲ. ಇದೆಲ್ಲ ವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ ಬೇಕಾದರೆ ವಧಿಸು. ಇಲ್ಲವೆ ಪೂಜಿಸು. ನನಗಂತೂ ಇಂಥ ಶೂರ ಧೀರ ವೀರವಿಕ್ರಾಂತನಾದ ವಿದ್ವತ್ ಪ್ರವರನಾದ ವರನನ್ನು ಕೊಂದು, ನಿನ್ನ ಮಗಳ ಸುಖವನ್ನು ಮಣ್ಣುಗೂಡಿಸಿ, ನಿನ್ನ ಬಾಳನ್ನೂ ಗೋಳಿಗೀಡು ಮಾಡುವದಕ್ಕಿಂತ ಇವನಿಗೇ ನಿನ್ನಮಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮನೆಯಳಿಯನನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಂತಃಪುರದ ಅತಿಥಿಯನ್ನಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ವರಪೂಜೆ ಮಾಡುವದೇ ವಿಹಿತವೆನಿಸುವದು" ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಬಾಣಾಸುರನು ಅವನ ಯುಕ್ತಿ ಯುಕ್ತವಾದ ಸೂಕ್ತಸಲ ಹೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ 'ಸರಿ' ಎಂದು ಇಷ್ಟೇ ಹೇಳಿ ಅವನನ್ನು ಕಾಯಲಿಕ್ಕೆ ಜನರನ್ನು ನಿಯ ಮಿಸಿ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದನು.

ಆಗ ನಾರದರು ಧಾವಿಸಿ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸ ಹೋದರು. ಇತ್ತ ಉಷೆಯು ನಾಗಪಾಶದಿಂದ ಬಂಧಿತನಾದ ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಕಡು ದುಃಖದಿಂದ ಆರ್ತಳಾಗಿ ದೀನಧ್ವನಿಯಿಂದ ರೋದನಮಾಡಹತ್ತಿದಳು.

ಆಗ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಕುಮಾರನು ಅವಳಿಗೆ "ನೀನೇಕೆ ಇಷ್ಟು ಗಾಬರಿಯಾಗುವಿ, ನಾರದರು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿದ ಕೂಡಲೇ ನನ್ನ ಅಜ್ಜ ಕೃಷ್ಣಪರಮಾತ್ಮನು ಬಂದು ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನು ಮರ್ದಿಸಿ ನನ್ನ ಬಂಧ ಮೋಚನಮಾಡುವನು" ಎಂದು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿದನು.

ಮತ್ತು ಇದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಅನಿರುದ್ಧನಾದರೂ ಸಕಲ ವಿಧವಾದ ಕುತ್ತು ಆಪತ್ತುಗಳಿಂದ ಭಕ್ತರನ್ನು ಪಾರುಮಾಡಿ ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡತಕ್ಕ ದುರ್ಗಾದೇವಿಗೆ ಶರಣು ಹೋಗಿ ಅನನ್ಯ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಹತ್ತಿದನು. ಈ ದುರ್ಗಾಸ್ತೋತ್ರದ ಮೊದಲು ಅವನು ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನನ್ನು ನಂತಿಸಿ ಆರ್ಯಾಸ್ತವವನ್ನು ಪುರಶ್ಚರಣ ಕ್ರಮದಿಂದ ಪಠಿಸಹತ್ತಿದನು.

"ಮಹೇಂದ್ರ ವಿಷ್ಣು ಭಗಿನೀಂ ನಮಸ್ಯಾಮಿ ಹಿತಾಯ ವೈ ।
ಮನಸಾ ಶುದ್ಧ ಭಾವೇನ ಶುಚಿಃ ಸ್ತೋಷ್ಯೇ ಕೃತಾಂಜಲಿಃ ॥
ಗೌತಮೀಂ ಕಂಸಭಯದಾಂ ಯಶೋದಾನಂದವರ್ಧಿನೀಮ್ ।
ಮೇಧ್ಯಾಂ ಗೋಕುಲಸಂಭೂತಾಂ ನಂದಗೋಪಸ್ಯ ನಂದಿನೀಮ್ ॥
ಪ್ರಾಜ್ಞಾಂ ದಕ್ಷಾಂ ಶಿವಾಂ ಸೌಮ್ಯಾಂ ದನು ಪುತ್ರವಿಮರ್ದಿನೀಂ ।
ತಾಂ ದೇವೀಂ ಸರ್ವಲೋಕಸ್ಥಾಂ ಸರ್ವಭೂತ ನಮಸ್ಕೃತಾಮ್" ॥

ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿದನು. (ಈ ಗ್ರಂಥದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅನಿರುದ್ಧ ಕೃತ ದುರ್ಗಾಸ್ತೋತ್ರದ ಪೂರ್ತಿಪಾಠವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.)

ಅನಿರುದ್ಧನ ಈ ಭಕ್ತಿ ಭಾವ ಭರಿತವಾದ ಈ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂಸ್ತುತಿಯಿಂದ ದುರ್ಗಾದೇವಿಯು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸನ್ನಳಾಗಿ ಅನಿರುದ್ಧನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಳಾದಳು. ಮಗು ಅನಿರುದ್ಧನ ನಾಗಪಾಶ ಬಂಧನದ ಬಿಗಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಅವಳ ತಾಯ್ಗರುಳು ಕರಗಿ ಹೋಗಿ ಸ್ವಯಂ ಆ ದೇವಿಯೇ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದು ಅವನ ಮೈಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಆ ಪಾಶಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸ್ವತಃ ತಾನೇ ತನ್ನ ಬೆರಳುಗುರಿನಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ಚಟ ಚಟ ಹರಿದು ಬಂಧಮುಕ್ತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದಳು.

ಅವರಿಂದ ಮುಕ್ತನಾದ ಅನಿರುದ್ಧನು ಎದ್ದುನಿಂತು ದೇವಿಯನ್ನು ನಮಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದನು. ಆಗ ದೇವದೇವಿಯು ಕೈಮುಗಿದು ಕೊಂಡು ನಿಂತ ಆ ಯುವಕುಮಾರನಿಗೆ "ವತ್ಸ! ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಬೇಗನೆ ಬಂದು ಬಾಣನನ್ನು ಗೆದ್ದು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವನು" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಅದೃಶ್ಯಳಾದಳು.

ಇತ್ತ ಅನಿರುದ್ಧನನ್ನು ಅಂತಃಪುರದ ಚಂದ್ರಶಾಲೆಯಿಂದ ಚತುರಳಾದ ಚಿತ್ರ ರೇಖೆಯು ಚೌರ್ಯ ಚಾತುರ್ಯದಿಂದ ಒಮ್ಮೆಲೆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಪಹರಿಸಿ ಗೊಂಡು ಹೋದಕೂಡಲೇ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀರೋದನದ ಕೋಲಾಹಲವೆದ್ದಿತು.

ಆಗ ಕೇಶವನು ಅನಿರುದ್ಧನನ್ನು ಹುಡುಕಲಿಕ್ಕೆ ಗುಪ್ತಚಾರರನ್ನು ದಶದಿಕ್ಕು ಗಳಿಗೂ ಕಳಿಸಿದನು. ಎಲ್ಲಿಯೂ ಪತ್ತೆಯಾಗದೇ ಚಾರರೆಲ್ಲರೂ ವಿಷಣ್ಣವದನರಾಗಿ ತಿರುಗಿ ಬಂದರು.

ಹೀಗೆಲ್ಲ ಯಾದವರು ನಿರಾಶರಾಗಿ ಗಲಿತಗರ್ವರಾಗಿ ನಿರ್ವಿಣ್ಣರಾಗಿ ಖಿನ್ನ ವಿಷಣ್ಣ ವದನದಿಂದ ಚಿಂತಿಲು ಮಾಡಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಾಗ ಒಂದು ದಿನ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾರದರು ನಗನಗುತ್ತ ದ್ವಾರಕೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಆಗ ಸೋತ ಸಪ್ಪಗಿನ ಮುಖದಿಂದ ಕೃಷ್ಣನು ಬಂದು ನಾರದರನ್ನು ಪೂಜಿಸಲಾಗಿ ನಾರ ದರು ಯಾದವರ ವಿಷಾದದ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೇಳಿದರು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಅನಿರುದ್ಧಾಪ ಹರಣದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ “ ದಿಗ್ದೇಶಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹುಡುಕಾಡಿದರೂ ಅವನ ಸುದ್ದಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ನಿಮಗೇನಾದರೂ ಗೊತ್ತುಂಟೇ ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ನಾರದರು ಶೋಣಿತ ಪುರದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ಸಾದ್ಯಂತ ವಿವರಿಸಿ ಈಗ ಸಕುಟುಂಬನಾದ ಅನಿರುದ್ಧನು ಕಾರಾಗೃಹ ನಿರುದ್ಧನಾಗಿ ಕುಳಿತಿರುವನು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸೇನಾ ಸನ್ನಾಹದೊಂದಿಗೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿ ಗರುಡ ವನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಅವನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು, ಬಾಣಾಸುರನ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಬಂದನು. ಮತ್ತು ಶೋಣಿತಪುರದ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಪಾಂಚಜನ್ಯವನ್ನು ಊದಿ ದಾಗ ಬಾಣಾಸುರನು ತನ್ನ ಪ್ರಚಂಡ ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಅಣಿಯಾಗಿ ಬಂದನು. ಇದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಉರಿಯುವ ಜ್ವಾಲೆಗಳಿಂದ ಯಾದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಕಬಳಿಸ ಬಂದ ಆಹವನೀಯಾಗ್ನಿಯ ಕೆನ್ನಾಲಿಗೆಗಳನ್ನು ಗರುಡನು ಆಕಾಶ ಗಂಗೆಯ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದು ಬಂದು ಉಗುಳಿ ಶಾಂತ ಪಡಿಸಿದನು. ಆ ಬಳಿಕ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷೀಯರಾದ ಬಲ ರಾಮ ಮೊದಲಾದವರನ್ನು ಸುಡಲು ಬಂದ ಮಾಹೇಶ್ವರಜ್ವರವನ್ನು ಭಗವಾನ್ ಮುಕುಂದನು ಸೋಲಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ಕರುಣಿಸಿ ಕಳಿಸಿದನು.

ಹೀಗೆ ಮಹಾಪ್ರಚಂಡವಾದ ಜ್ವರವು ಪರಾಭೂತವಾದದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಬಾಣಾ ಸುರನ ಸೈನ್ಯವೆಲ್ಲ ದಿಕ್ಕೆಟ್ಟು ಓಡತಹತ್ತಿತು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಕುಭಾಂಡನು “ಎಲೋ ಸೈನಿಕರೇ! ಬಾಣನ ಪಕ್ಷವಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಮಹಾರುದ್ರದೇವರು ಹಾಗೂ ಸ್ಕಂದ ಇರುವಾಗ ನೀವೇಕೆ ಇಷ್ಟು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಲಿರುವಿರಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಹುರುಪು ತುಂಬಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನು. ಅದರಂತೆ ಸ್ವಯಂ ಬಾಣ ನಾದರೂ ತನ್ನ ಸೈನಿಕರಿಗೆ ಪ್ರಶಂಸಾಪಾರಿತೋಷಿಕಗಳ ಆಮಿಷ ತೋರಿಸಿ ಯುದ್ಧ

ದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಕೃಷ್ಣ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಬಲರಾಮ ಮೊದಲಾದ ಯದುವೀರರ ರೌದ್ರ ರೂಪವನ್ನು ಕಂಡು ಏನು ಹೇಳಿದರೂ ಕೇಳದೇ ದೈತ್ಯರು ದಿಕ್ಕೆಟ್ಟು ಪಲಾಯನ ಪ್ರವಣರಾದರು.

ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯನ ಸೇನಾಪರಿವಾರವೆಲ್ಲ ದಿಕ್ಕಾಪಾಲಾಗಿ ಓಡ ಹತ್ತಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಮಹಾದೇವರಿಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆಯೇ ಕೋಪ ಬಂದು ಕೆರಳಿ ನಿಂತು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಇಳಿದು ಬಿಟ್ಟರು. ಆಗ ಶಿವ ವಿಷ್ಣುಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಘನಘೋರವಾದ ಸಂಗ್ರಾಮ ಏರ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ನಡುವೆ ಬಂದು ರುದ್ರದೇವರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಭಗವಂತನ ವಿರುದ್ಧ ಹೋದರೆ ಕ್ಷೇಮವಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿದರು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ರುದ್ರದೇವರು ಬಂದು ಭಗವಂತನನ್ನು ವಂದಿಸಿದರು. ಆಗ ಪರಮಾತ್ಮನು ಅವರನ್ನು ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಆಲಿಂಗಿಸಿಗೊಂಡು ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟನು.

ಮುಂದೆ ಬಾಣಾಸುರನಿಗೂ ಕೃಷ್ಣನಿಗೂ ಯುದ್ಧ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ದರ್ಪೋದ್ರಿಕ್ತನಾದ ಆ ದುಷ್ಟದೈತ್ಯನು ಭಯಂಕರವಾದ ರೀತಿಯಿಂದ ಕಾದಹತ್ತಲು ಕುಪಿತನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರವನ್ನು ಬಿಡಲು ಎತ್ತಿದನು.

ಆಗ ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಯು ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ "ನಿಮ್ಮ ಭಕ್ತನು ವಿಷ್ಣುಚಕ್ರದಿಂದ ಸಾಯುತ್ತಿರುವನು. ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿರಿ" ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಆಗ ಶಿವನು ಬಾಣನ ತಾಯಿ ಲಂಬಾದೇವಿಯನ್ನು ಕರೆದು ಬಾಣನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸೆಂದು ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟನು.

ಆಗ ಅವಳು ಬಾಣನ ಮೇಲೆ ಚಕ್ರಬಿಡಹೊರಟ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಎದುರು ನಗ್ನಳಾಗಿ ಬಂದು ನಿಂತು ಪುತ್ರ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು.

ಆ ತಾಯ್ನುಡಿಯ ಕರುಣೆಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು "ಅಮ್ಮಾ, ನಿನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ ಬಾಣಾಸುರನನ್ನು ನಾನು ಕೊಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಮದೋನ್ಮತ್ತನಾದ ಅವನ ತೋಳುಗಳು ಮಾತ್ರ ಜಗಭಾರವಾದದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸದೆ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ. ಎರಡು ಕೈಗಳುಳ್ಳ ನಿನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಮಾತ್ರ ಉಳಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ ಹೋಗು" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದನು.

ಮತ್ತು ಬಾಣನನ್ನು ಕುರಿತು "ಹೆಣ್ಣಿನ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಬದುಕಿ ಉಳಿದ ನಿನ್ನ ಶೌರ್ಯಕ್ಕೆ ಧಿಕ್ಕಾರವಿರಲಿ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು. ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಅದು ಉರಿಯುತ್ತ ಬಂದು ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಬಾಣಾಸುರನ ಸಾವಿರ ನೀಳ್ದೋಳುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸವರಿ ಕಡಿದು ಕತ್ತರಿಸಿ ಒಗೆದು ಎರಡು ತೋಳುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಟ್ಟು ಮತ್ತೆ ಕೃಷ್ಣನ ಕೈಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿತು.

ಇಷ್ಟಾದರೂ ಅವನ ಮದೋನ್ಮಾದಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗದೇ ಮತ್ತೂ ದೌಷ್ಟ್ಯದಿಂದ ಗುರುಗುರಾಡಿಸುವದನ್ನು ಕಂಡು ಅವನನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಚಕ್ರದಿಂದ ಕೊಂದೇ ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಸುದರ್ಶನವನ್ನೆತ್ತಿದ್ದನು.

ಆದರೆ ಮಹಾದೇವರು ನಡುವೆ ಬಂದು ಭಗವಂತನಿಗೆ "ಪ್ರಭೋ ! ಮಧು ಕೈಟಭರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ ನೀನೇ ಆದಿ ದೇವನಿದ್ದು ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ಈ ಚರಾಚರ ಪ್ರಪಂಚವು ಸೃಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಕರುಣಾಸಾಗರನಾದ ನೀನು ನನ್ನ ಭೃತ್ಯನಾದ ಈ ಬಾಣನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಜೀವದಾನ ಮಾಡು" ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡು ಬಾಣನನ್ನು ಜೀವಂತ ಬಿಡಿಸಿದರು. ಮತ್ತು ಬಾಣಾಸುರನಿಗೆ ಬೇಕಾದ ವರವನ್ನಿತ್ತು ಕರುಣಿಸಿದರು. ಇತ್ತ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಗರುಡ ನಾರದರೊಂದಿಗೆ ಅನಿರುದ್ಧನನ್ನು ಬಂಧಿಸಿಟ್ಟ ಕಾರಾಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿ ಗರುಡನು ಪ್ರವೇಶವಾದ ತಕ್ಷಣ ಅನಿರುದ್ಧನ ಮೈಗೆ ಹತ್ತಿದ ನಾಗಪಾಶಗಳೆಲ್ಲ ತಾವಾಗಿ ಕಳಚಿ ಹೋದವು. ಆಗ ಅನಿರುದ್ಧನು ಬಂಧಮುಕ್ತನಾಗಿ ಬಂದು ಭಗವಂತನಿಗೆ ವಂದಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ಉಷಾದೇವಿಯೂ ಕೂಡ ವಿನಯದಿಂದ ಬಂದು ಭಗವಂತನಿಗೂ ಹಾಗೂ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಗರುಡರಿಗೂ ಬಾಗಿ ವಂದಿಸಿದಳು.

ಸುಮುಹೂರ್ತೇ ಸಾವಧಾನ

ಆಗ ಕುಂಭಾಂಡನು ಎಲ್ಲ ಮದುವೆಯ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದನು. ನಾರದರು "ಭಗವನ್, ಉಷಾ ಅನಿರುದ್ಧರ ವಿವಾಹವು ಇಲ್ಲಿಯೇ ವೈಭವದಿಂದ ಜರುಗಲಿ" ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದರಂತೆ ಶೋಣಿತ ಪುರದಲ್ಲಿ ಕುಂಭಾಂಡನ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಉಷಾಪರಿಣಯದ ಸಮಾರಂಭವು ಒಳ್ಳೇ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ನೆರವೇರಿತು. ಕೃಷ್ಣನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳೂ ಗಂಧರ್ವ ಅಪ್ಸರೆಯರೂ ಬಂದು ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಮದುವೆಗೆ ಕಳೆಕಟ್ಟಿ ಅಭೂತಪೂರ್ವ ಉತ್ಸವವಾಯಿತು. ಮದುವೆಯು ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ಕೃಷ್ಣ ಬಲರಾಮ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಅನಿರುದ್ಧ ಮೊದಲಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಗರುಡನನ್ನು ಏರಿಕೊಂಡು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಹೊರಟರು. ಪಾರ್ವತೀ ದೇವಿಯು ಮಯೂರ ವಾಹನವಾದ ರಥವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕುಂಭಾಂಡನ ಮಗಳಾದ ರಾಮಾಳನ್ನೂ ಕೂಡ ಜೋಡುಮಾಡಿ ಉಷೆಯನ್ನು ಗೆಳತಿಯರೊಂದಿಗೆ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಕಳಿಸಿದಳು.

ಅನಿರುದ್ಧನು ಸುಖರೂಪವಾಗಿ ಮರಳಿ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಆಹುಕನು ಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ಆಚರಿಸಲು ಯಾದವರಿಗೆಲ್ಲ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದನು. ಅದರಂತೆ ಉಷಾ ಅನಿರುದ್ಧರ ಸ್ವಾಗತಕ್ಕಾಗಿ ಇಡೀ ದ್ವಾರಕಾಪಟ್ಟಣವೇ ಸಾರಣೆ-ಕಾರಣೆ, ತೋರಣಗಳಿಂದ ಶೃಂಗಾರಿತವಾಗಿತ್ತು.

ಗೃಹಿಣಿಯು ಗೃಹಪ್ರವೇಶ

ಮಹಾದೇವಿಯು ಕೊಟ್ಟ ಮಯೂರರಥವನೇರಿ ಬಂದ ಉಷಾದೇವಿಯನ್ನು ರುಕ್ಮಿಣೀ ಮೊದಲಾದ ಕೃಷ್ಣಕಾಮಿನಿಯರು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಪುರಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿಸಿಗೊಂಡರು. ದೇವಕೀ, ರೋಹಿಣೀ, ಸತ್ಯಭಾಮೆ ಮೊದಲಾದವರು ಅನಿರುದ್ಧನನ್ನು ನೋಡಿ ದುಃಖ-ಸಂತೋಷಗಳು ಎರಡೂ ಉಕ್ಕೇರಿ ಆನಂದ ಬಾಷ್ಪಗಳನ್ನು ಉದುರಿಸುತ್ತ ಅವನನ್ನು ಆಲಿಂಗಿಸಿಕೊಂಡರು. ವಧೂವರರನ್ನು ಪರಮ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಉಷಾದೇವಿಯನ್ನು ಇಂದ್ರನ ಅರಮನೆಯಂತಿರುವ ಅನಿರುದ್ಧನ ಭವ್ಯ ದಿವ್ಯವಾದ ಸುಂದರ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿಸಿದರು. ಆ ದಿವ್ಯ ಪ್ರಾಸಾದದಲ್ಲಿ ಮನದನ್ನನ ಜೊತೆಗೆ ತನ್ನ ಮನೋನ್ನೀತವಾದ ಮನೋರಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸತ್ಯಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸುತ್ತ ಉಷೆಯು ಸುಖದಿಂದ ಇರಹತ್ತಿದಳು.

ಚಿತ್ರಲೇಖೆಯಾದರೂ ಅಪ್ಸರೋರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಉಷೆಯ ನಿರೋಪ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದಳು.

ಗೆಳತಿಯರೆಲ್ಲರೂ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದ ನಂತರ ಉಷೆಯ ಅತ್ತೆಯಾದ ಮಾಯಾವತಿಯು ಮುಂದಾಗಿ ಸೊಸೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅನ್ನಪಾನ ವಿವಿಧ ವಸ್ತ್ರಾಲಂಕಾರಗಳಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಿದಳು. ನಂತರ ದಿನಕ್ಕೊಬ್ಬ ಯಾದವ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಉಷಾದೇವಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಗೌರವ ಸತ್ಕಾರ ಮಾಡಹತ್ತಿದರು. ಹೀಗೆ ದ್ವಾರಕಾ ಪಟ್ಟಣದ ಸರ್ವಜನಪ್ರಿಯಳಾದ ಸುವಾಸಿನಿಯರ ಕಣ್ಮಣಿಯಾಗಿ ನಲ್ಲನ ನೆಚ್ಚಿನ ನಲ್ಲೆಯಾಗಿ ಉಷೆಯು ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿದಳು.

ಮಂಗಲಾನಾಂ ಚ ಮಂಗಲಂ

ಕೇಶವನ ಈ ದಿವ್ಯವಾದ ಕತೆಯನ್ನೂ, ಹಾಗೂ ಅವನ ಮಕ್ಕಳು ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳ ವೈವಾಹಿಕ ಮಂಗಳ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಶುಭ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನೂ ಕೇಳಿದವರಿಗೆ ಸಂತಾನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ಪುತ್ರ, ಪೌತ್ರ, ಸೌಭಾಗ್ಯಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದು. ಇಹಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಕಲ ವಿಧವಾದ ಸಂತಾನ ಸಂಪತ್ತು ಸುಖ ಸಮಾಧಾನ ಶಾಂತಿ ತುಷ್ಟಿ ಪುಷ್ಟಿಗಳು ಲಾಭವಾಗುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಭಗವದನುಗ್ರಹದಿಂದ ಸರ್ವ ಪಾಪ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ಮೋಕ್ಷ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವದು. ಇದನ್ನು ಓದುವ ಕೇಳುವ ಅಥವಾ ಹೇಳುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗುವದು. ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ವಿಜಯ ಸಿಗುವದು. ವೈಶ್ಯರಿಗೆ ಧನ ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗುವದು. ಶೂದ್ರನಿಗೆ ಸಕಲ ಕಾಮನಾ ಪೂರ್ತಿಯಾಗುವದು. ಇದನ್ನು ಪಠಿಸಿದವರಿಗೂ ಓದಿದವರಿಗೂ ಅಶುಭ ಅಕಲ್ಯಾಣ ಎಂದಿಗೂ ಆಗದೇ ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯ, ಆರೋಗ್ಯ, ಐಶ್ವರ್ಯ, ಜ್ಞಾನಭಕ್ತಿ, ವೈರಾಗ್ಯ ಭಗವಂತನ ಪ್ರಸಾದಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವವು.

ಸಮಾಪ್ತ

ಶ್ರೀವೇದವ್ಯಾಸಃ ಪ್ರಸೀದತು

ಹರಿವಂಶ

ಭವಿಷ್ಯ ಪರ್ವ

ಶ್ರೀ ಹರಿ ಚರಿತ್ರೆ

ನಾರಾಯಣಂ ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ನರಂಚೈವ ನರೋತ್ತಮಂ
ದೇವೀಂ ಸರಸ್ವತೀಂ ವ್ಯಾಸಂ ತತೋ ಜಯ ಮುದೀರಯೇತ್॥

ಗುಣಪರಿಪೂರ್ಣನಾದ, ನೀರಿನ ನಡುವೆ ಮಲಗಿದ ಲಕ್ಷ್ಮೀ, ದೇವಿಯ ಆಶ್ರಯನಾದ ಮುಕ್ತರಿಂದ ಉಪಾಸ್ಯನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಶೇಷ ದೇವರನ್ನು ವಂದಿಸಿ, ಜೀವೋತ್ತಮರಾದ ವಾಯುದೇವರನ್ನು ಪ್ರಣಮಿಸಿ, ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಯನ್ನೂ, ಸರಸ್ವತಿಯನ್ನೂ, ವೇದವ್ಯಾಸರನ್ನೂ ವಂದಿಸಿ ಪುರಾಣವನ್ನು ಪಠಿಸಬೇಕು.

ಶೌನಕ : ಸೂತರೆ, ಜನಮೇಜಯ ರಾಜನಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಜನ ಮಕ್ಕಳು ? ಯಾರು ಯಾರು ? ಅವರ ಹೆಸರು ಏನು ? ಪಾಂಡವರ ವಂಶವು ಜನಮೇಜಯನ ಯಾವ ಪುತ್ರನಿಂದ ಮುಂದೆ ಬೆಳೆಯಿತು ? ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೀವು ನನಗೆ ಹೇಳಿರಿ.

ಸೂತ : ಪರೀಕ್ಷಿತರಾಜನ ಮಗನಾದ ಜನಮೇಜಯನಿಗೆ ಕಾಶ್ಯಾ ಎಂಬ ಪತ್ನಿಯಿಂದ ಸೂರ್ಯಾಪೀಡ, ಚಂದ್ರಾಪೀಡ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು ಜನಿಸಿದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯಾಪೀಡನು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ವಿರಕ್ತನಾಗಿ ಮೋಕ್ಷ ಸಾಧನವಾದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ತನ್ನ ಸತತ ಧ್ಯಾನೋಪಾಸನೆಗಳಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿದರು. ಹಿರಿಯ ಮಗನಾದ ಚಂದ್ರಾಪೀಡ ಜನಮೇಜಯನ ಅನಂತರ ಪಾಂಡವರ ರಾಜ್ಯ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಏರಿ ಕೀರ್ತಿವಂತನಾದ. ಅವನಿಗೆ ನೂರು ಜನ ಮಕ್ಕಳು. ಎಲ್ಲರೂ ಬಿಲ್ಲುಗಾರಿಕೆ, ಹಾಗೂ ಯುದ್ಧ ತಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬಲ್ಲಿದರೂ, ಬಲಿಷ್ಠರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಈ ನೂರು ಜನ ಜನಮೇಜಯ ಪುತ್ರರ ಸಂಘಕ್ಕೆಲ್ಲ 'ಜನಮೇಜಯ' ಎಂದೇ ಹೆಸರು ಬಂದಿತು. ಚಂದ್ರಾಪೀಡನ ಹಿರಿಯ ಮಗ ವಾರಾಣಸ. ಸತ್ಯ ಕರ್ಣ ಎಂತಲೂ ಅವನಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಸರು. ವಿಪುಲ ದಾನ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ತನ್ನ ಅಜ್ಜನಂತೆ ಅವನು ಅನೇಕ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ. ಸತ್ಯ ಕರ್ಣನಿಗೆ ಶ್ವೇತಕರ್ಣ ಎಂಬ ಪುತ್ರ. ಅವನು ಮಹಾ ಪ್ರತಾಪಶಾಲಿ ಮತ್ತು ಧರ್ಮ ಧುರಂಧರ, ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದರೂ ಸಂತತಿ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಜಿಗುಪ್ಸೆಗೊಂಡು ತಪೋವನಕ್ಕೆ

ತೆರಳಿದ. ತನ್ನ ಪತಿಯು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ವಿರಕ್ತನಾಗಿ ರಾಜ್ಯಕೋಶಗಳನ್ನು ತೊರೆದು
ದರಿಂದ ಅವನ ಧರ್ಮ ಪತ್ನಿಯಾದ ಭ್ರಾತೃವಶಾಲಿನಿಯೂ ಅದೇ ತಪೋವನಕ್ಕೆ
ಹೋದಳು. ಅವಳು ಯಾದವ ವಂಶದ ಸಂಚಾರು ಎಂಬ ಯದುವೀರನ ಸುಭ್ರು ಎಂಬ
ಮಡದಿಯಿಂದ ಜನಿಸಿದ್ದಳು. ಸಂಚಾರು, ಸುಭ್ರು ದಂಪತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ
ಯಾದವ ಪಾಂಡವ ವಂಶಗಳ ಮೊದಲಿನ ಮಧುರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ನೆನೆದು ತಮ್ಮ
ಮಗಳಾದ ಭ್ರಾತೃವಶಾಲಿನಿಯನ್ನು ಪಾಂಡವರ ಪ್ರಪೌತ್ರ ಪೌತ್ರನಾದ ಶ್ವೇತ
ಕರ್ಣನಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ. ಆದರೆ ಅವಳಿಂದ ತನಗೆ ಸಂತಾನವಾಗದ್ದ
ರಿಂದ ನಿರ್ವೇದ ಹೊಂದಿ ಶ್ವೇತಕರ್ಣನು ಕಾಡಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಪತಿವ್ರತೆಯಾದ
ಭ್ರಾತೃವಶಾಲಿನಿಯು ತನಗೂ ಮನೆ, ಮಾರು, ವಿಷಯ ಸುಖ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು
ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತೊರೆದು ಪತಿ ಇದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನ ಸೇವೆ ಶುಶ್ರೂಷೆ ಮಾಡತೊಡ
ಗಿದಳು. ಅದೇ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಆ ಶ್ವೇತಕರ್ಣನ ತಪಸ್ಸಿಗೆಲ್ಲ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿ
ಕೊಟ್ಟು ಹಗಲಿರುಳು ಅವನ ಸೇವೆ ಗೈದಳು. ಅದರಿಂದ ಆ ಶ್ವೇತಕರ್ಣನಿಗೆ
ಮಡದಿಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ತರಹದ ಪ್ರೇಮಾಂಕುರ ಬೆಳೆಯಿತು. ಅದರ ಫಲವಾಗಿ
ಅವಳು ಗರ್ಭಿಣಿಯಾದಳು. ಮಡದಿಯು ಗರ್ಭಧಾರಣೆ ಮಾಡಿದರೂ ಆ ಶ್ವೇತ
ಕರ್ಣನು ತನ್ನ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಸಾಧನೆಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದ
ಕೂಡಲೇ "ಈ ಮಗನೇ ನಿನಗೆ ಆಧಾರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿ" ಎಂದು
ಹೇಳಿ ಅವನು ಹಿಂದೆ ಪಾಂಡವರು ಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಮಹಾ ಪ್ರಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ
ಹೊರಟಂತೆ ತಾನೂ ಅದೇ ದಾರಿ ಹಿಡಿದು ಹೊರಟು ಬಿಟ್ಟ. ಆಗ ಪತಿನಿಷ್ಠಳಾದ
ಭ್ರಾತೃವಶಾಲಿನಿಯು "ಗಂಡನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮಗನಿಗಾಗಿ ನಾನೇಕೆ ಈ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ
ಇರಲಿ" ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿ ಆ ಎಳೆ ಮಗುವನ್ನು ದಾರಿಯ ಒಂದು ಮರದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ
ಮಲಗಿಸಿ ಹಿಮಾಚಲದ ಶೈಲ ಶ್ರೇಣಿಗಳನ್ನು ಏರುತ್ತ ಸ್ವರ್ಗಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮಹಾ
ಪ್ರಸ್ಥಾನವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದಳು. ತನ್ನ ಪತಿ ಶ್ವೇತಕರ್ಣನನ್ನು ದ್ರೌಪದೀ ದೇವಿಯಂತೆ
ಅವನ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಡುತ್ತ ತಾನೂ ಆ ಕೊನೆಯ ಪಯಣದಲ್ಲಿ
ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ನಡೆದಳು.

ಇತ್ತ ಶೈಲಾಗ್ರದ ಒಂದು ಹೆಮ್ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಅವಸರದಲ್ಲಿ ಇಳಿಜಾರು ನೆಲದ
ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿದ ಭ್ರಾತೃವಶಾಲಿನಿಯ ಸುಂದರ ಮುಖದ ಆ ಎಳೆ ಕಂದನು
ಅಲ್ಲಿಂದ ಉರುಳಿ ಬೆಟ್ಟದಡಿಯ ಒಂದು ಒಳ್ಳಿವಾಡದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಿದ್ದಿತು. ಬಿದ್ದ
ಪೆಟ್ಟು ತಾಕಿ ಆ ಮಗು ದೊಡ್ಡ ದನಿಯಿಂದ ಚೀರತೊಡಗಿತು. ಆ ರಾಜಕುಮಾರನ
ಈ ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಮೋಡಗಳೂ ಕೂಡ ಮರುಕಗೊಂಡವು. ಸುತ್ತಲೂ
ಹರಡಿ ಅರಸುಕುವರನಿಗೆ ನೆರಳು ಮಾಡಿದವು. ಶ್ರವಿಷ್ಠಾ ಎಂಬ ಪತ್ನಿಯಿಂದ ಚಂದ್ರ
ನಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಪಿಪ್ಪಲಾದ ಮತ್ತು ಕೌಶಿಕ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಕುಮಾರರು ಆ ಕಾನನದ

ಕಾವಣದಲ್ಲಿ ಆ ಎಳೆಗೂಸಿನ ರೋದಂತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದರು. ಸುಂದರ ಮಗು. ಸುಕುಮಾರ ಶರೀರ, ಬಂಗಾರದ ಬಣ್ಣ, ಮಿಂಚುಗಣ್ಣು. ಮುದ್ದು ಮೂರುತಿ. ತಾಯಿಯಿಲ್ಲ, ತಂದೆ ಇಲ್ಲ, ಅವಿರತವಾಗಿ ಅರಣ್ಯರೋದನ ನಡೆಸಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಪ್ರೀತಿ ಉಕ್ಕಿ ಬಂದಿತು ಆ ಚಂದ್ರಕುಮಾರರಿಗೆ. ನಿಡಿದೋಳು ಚಾಚಿ ಆ ಎಳೆಕೂಡಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡರು. ನೀರಿನಿಂದ ಆ ಎಳೆ ಬತ್ತಿಯನ್ನು ಒರಿಸಿದರು. ಮೇಲಿಂದ ಉರುಳಿಬಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವನ ಎರಡೂ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಪಕ್ಕೆಗಳಿಗೆ ನೆತ್ತರ ಮೆತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಗಾಯಗೊಂಡ ಭಾಗವು ಕೆಲದಿನದ ಮೇಲೆ ಹಕ್ಕಳಿಗಟ್ಟಿ ಕುರಿಯ ತೊಗಲಿನಂತೆ ಕಪ್ಪಾಯಿತು. ಅದರಿಂದ ಆತನಿಗೆ ಅಜಪಾರ್ಶ್ವ ಎಂದು ವಿನೋದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಚಂದ್ರನ ಮಕ್ಕಳು ಹೆಸರಿಟ್ಟರು.

ಆ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ವೇಮಕ ವೇಮಕಿ ಎಂಬ ಋಷಿ ದಂಪತಿಗಳು ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಬಳಿಕ ವೇಮಕ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ. ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ವೇಮಕಿ ಒಬ್ಬಳೇ ಇದ್ದಳು. ಚಿಕ್ಕ ಮಗುವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಜೋಪಾನ ಮಾಡಲು ಅಂತಃಕರಣದ ಓರ್ವ ಸಾಕು ತಾಯಿ ಬೇಕೇ ಬೇಕು, ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಆ ಚಂದ್ರಕುಮಾರರು ಆ ಅಜಪಾರ್ಶ್ವನನ್ನು ವೇಮಕಿಯ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ತಂದು ಇಟ್ಟರು. ವೇಮಕಿಯು ಆ ರಾಜಕುಮಾರನನ್ನು ತನ್ನ ಮಗನೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಮಾತೃ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಪೋಷಿಸಿ ದೊಡ್ಡವನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದಳು. ಚಂದ್ರನ ಮಕ್ಕಳಾದ ಪಿಪ್ಪಲಾದ ಮತ್ತು ಕೌಶಿಕ ಎಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಮಾರರು ಪಾಂಡವ ರಾಜಪುತ್ರನಾದ ಅಜಪಾರ್ಶ್ವನನ್ನು ದೊಡ್ಡವನಾದ ಬಳಿಕ ಹಸ್ತಿನಾವತಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಜನರಿಗೂ ಅವನ ಹುಟ್ಟು ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿ, ಯಾದವ ವಂಶದ ಸುಚಾರುವಿನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಹಸ್ತಿನಾವತಿಯ ರಾಜಗದ್ದುಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಿದರು. ಮತ್ತು ತಾವಿಬ್ಬರೂ ಅವನ ಮಂತ್ರಿಯರಾಗಿ ಸಮುದ್ರವಲಯಾಂಕಿತವಾದ ಅಖಂಡ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಆ ಅಜಪಾರ್ಶ್ವ ಸಾರ್ವಭೌಮನ ಅಂಕಿತಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಿ ಪಾಂಡವರ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಬೆಳೆಸಿ ಬೆಳಗಿಸಿದರು. ಮುಂದೆ ಅನೇಕ ತಲೆಗಳವರೆಗೆ ಅಜಪಾರ್ಶ್ವನ ಸಂತತಿಯವರು ರಾಜರಾಗಿಯೂ, ಪಿಪ್ಪಲಾದ ಕೌಶಿಕ ಸಂತತಿಯವರು ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿಯೂ ಭಾರತ ವಸುಂಧರೆಯನ್ನು ಧರ್ಮದಿಂದ ಆಳಿದರು.

ಶೌನಕ : ರಾಜಸೂಯ ಯಾಗದ ಬಗೆಗೆ ವ್ಯಾಸರಿಗೆ "ಜನಮೇಜಯ" ಪ್ರಶ್ನೆ. ಸೂತಪುತ್ರ, ಸರ್ಪ ಸತ್ರದ ಅನಂತರ ಜನಮೇಜಯ ರಾಜನು ಏನು ಮಾಡಿದ ?

ಸೂತ : ಸರ್ಪಯಾಗವು ಜರತ್ಕಾರುವಿನ ಮಗನಾದ ಆಸ್ತಿಕನಿಂದಾಗಿ ಪೂರ್ತಿಯಾಗದೇ ಉಳಿದುಹೋಯಿತು. ಕೆಟ್ಟ, ದುಷ್ಟ ನಾಗಗಳೆಲ್ಲವೂ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ

ಬಿದ್ದು ಸುಟ್ಟು ಸತ್ತುಹೋದವು. ನಿರುಪದ್ರವಿ, ಹಾಗೂ ಸಾಧು ಸ್ವಭಾವದ ಸರ್ಪಗಳು ಬದುಕಿಕೊಂಡವು. ಅನಂತರ ಪರೀಕ್ಷಿತ ರಾಜನ ಸತ್ಪುತ್ರನಾದ ಆ ಜನಮೇಜಯನು ಅಶ್ವಮೇಧಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ. ಋತ್ವಿಜರನ್ನು ಕರೆಸಿದ. ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಆಮಂತ್ರಿಸಿದ. ಪುರೋಹಿತರನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡ. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದು ಸರ್ವಜ್ಞರಾದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ವೇದವ್ಯಾಸರು ತಾವೇ ಹಸ್ತಿನಾವತಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದರು. ಅರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಇತ್ತು ಅವರನ್ನು ಆದರಿಸಿ, ಪೂಜಿಸಿ, ಸತ್ಕರಿಸಿ, ಪ್ರಣಮಿಸಿದ ಜನಮೇಜಯ. ಶೌನಕಾದಿ ಮುನಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತರು. ಅಲ್ಲಿ ವೇದ ವೇದಾಂತಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅನೇಕ ಗೋಷ್ಠಿಗಳು ನಡೆದವು. ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ, ಐತಿಹಾಸಿಕ, ಗೀತೋಪನಿಷದಾದಿ ಗಹನ ತತ್ವಗಳ ಚಿಂತನ ಮಂಥನಗಳು ನೆರವೇರಿದವು. ಇದೆಲ್ಲ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ಕೊನೆಗೆ ಜನಮೇಜಯ ರಾಜನು ತನ್ನ ಅಜ್ಜ ಮುತ್ತಜ್ಜರ ಮುಂತ್ತಜ್ಜನೇ ಆದ ಆ ಭಗವಾನ್ ಬಾದರಾಯಣರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ನುಡಿದ.

ಜನಮೇಜಯ : ಪ್ರಭು, ನೀವು ರಚಿಸಿದ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸ ವೇದ ವೇದಾಂತಗಳ ಆಶಯವನ್ನು ಪಲ್ಲವಿಸಿ, ಉಲ್ಲಸಿತಗೊಳಿಸಿ ಕೇಳುಗರ ಕರ್ಣೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ನಾನು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯ ವೈಶಂಪಾಯನರಿಂದ ಇಡಿಕಿಡಿಯಾಗಿ ಕೇಳಿದೆ. ಒಂದು ವರ್ಷವೂ ಒಂದು ನಿಮಿಷದಂತೆ ಭಾರತವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತ ಕಳೆದು ಹೋಯಿತು. ಮಹಾಭಾರತ ನಿಮ್ಮ ಕಲಶಕೃತಿ. ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅರಸುಕೃತಿ. ಅದನ್ನು ತಾವು ಶಂಖದಿಂದ ಹಾಲನ್ನು ಹಾಕಿದಂತೆ ವೈಶಂಪಾಯನರಂಥ ಯೋಗ್ಯ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಕಲಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಅಮೃತ ಕುಡಿದರೂ ನನಗೆ ಇಷ್ಟು ತೃಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅಂಥ ಸಂತಸ, ಅಂಥ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದ ನನ್ನ ಅನುಭವದ ಸ್ವತ್ತಾಯಿತು. ತಮ್ಮ ಭಾರತ ಶ್ರವಣದಿಂದ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕೇಳಿದ ಬಳಿಕ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಶಂಕೆ ಹುಟ್ಟಿದೆ. ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು ಆ ನನ್ನ ಸಂದೇಹವನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಡುತ್ತೇನೆ.

ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರಾದ ಧರ್ಮರಾಜಾದಿ ಪಾಂಡುನಂದನರು ತಮ್ಮ ಸಮರ್ಥವಾದ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ರಾಜಸೂಯಯಾಗವನ್ನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಘನಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ವೈಭವದಿಂದ ನೆರವೇರಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಈ ರಾಜಸೂಯಗವು ಬಹುಜನರ ಸಂಹಾರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಯಜ್ಞ. ಇದು ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಸುಸ್ಪಷ್ಟ. ಪ್ರಜಾಕ್ಷಯಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಬ್ರಹ್ಮ ಈ ರಾಜಸೂಯ ಯಾಗವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದಂತಿದೆ. ಈ ಮಾತು ವೇದ, ಪುರಾಣ ಸಿಂಹಾವಲೋಕನ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಸಿದ್ಧಮಾಡಬಹುದು.

ಹಿಂದೆ ಬಹುಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲು ಚಂದ್ರನು ಈ ರಾಜಸೂಯ ಯಾಗ ಮಾಡಿದ. ಅದರಿಂದ ದೇವದಾನವರಲ್ಲಿ ತಾರಕಾಮಯ ಸಂಗ್ರಾಮ ಎಂಬ ಒಂದು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ದೇವಾಸುರ ಯುದ್ಧವು ಸಂಭವಿಸಿತು. ಅನಂತರ ವರುಣನು ಈ ರಾಜಸೂಯ ಯಾಗ ಮಾಡಿದ. ಯಜ್ಞದ ಕೊನೆಗೆ ಮತ್ತೆ ದೇವಾಸುರರಲ್ಲಿ ಭೀಕರ ಸಂಗ್ರಾಮವು ಮಸಗಿತು. ಅನಂತರ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ರಾಜನು ಇಂಥ ರಾಜಸೂಯ ಯಾಗವನ್ನು ನೇರವೇರಿಸಿದ ಅದರಿಂದ ವಸಿಷ್ಠ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರಲ್ಲಿ ಕಲಹದ ಕಿಡಿ ಹೊತ್ತಿಕೊಂಡಿತು. ಆ ಕಿಡಿ ಕಿಚ್ಚಾಗಿ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳದಿದ್ದರೂ ಒಳಗಿಂದೊಳಗೇ ಎರಡು ಪಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹೊಗೆಯಾಡುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧದ ಕುಮಕುಮಿ ಮಸಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಂತೆ ಮಾರಾಮಾರಿ ಕಲಹ ಅಥವಾ ಕದನಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲುವುದು ಮಹರ್ಷಿಗಳಾದ ಇಬ್ಬರ ಗೌರವಕ್ಕೂ ಕುಂದು ತರುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿಯೂ ವಿಜಗೀಷೆಯ ತೀಟೆ ತೀರಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ವಸಿಷ್ಠರು ಆಡಿ ಎಂಬ ಜಲಚರ ಪಕ್ಷಿಯಾದರು. ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರು ಬಕಪಕ್ಷಿಯ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿದರು. ಅವರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಘೋರ ಕಾದಾಟ ನಡೆಯಿತು. ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳ ನಡುವಿನ ಈ ಪ್ರಚ್ಛನ್ನ ಯುದ್ಧ ಅವರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ರಾಜಮಹಾರಾಜರನ್ನು ಪ್ರಕಟ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಿಸಿತು. ಎರಡು ಪಕ್ಷದವರೂ ಕಲಿತನದಿಂದ ಕಾದಿದರು. ತಮ್ಮ ರಕ್ತದಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲವನ್ನೆಲ್ಲ ನಾದಿದರು. ಆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಆಡೀಬಕ ಎಂದು ಹೆಸರು ಬಂದಿತು. ಅನಂತರ ನಮ್ಮ ಪರಮ ಪೂಜ್ಯ ಮುತ್ತಜ್ಜ ಧರ್ಮರಾಜನು ರಾಜಸೂಯ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಿದ. ಆ ರಾಜಸೂಯ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮುತ್ತಜ್ಜಿ ದ್ರೌಪದಿಯ ನಗೆ, ದುರ್ಯೋಧನನ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಗೆಯಾಗಿ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾಡ್ಗಿಚ್ಚನ್ನೇ ಹೊತ್ತಿಸಿತು. ಅದರಿಂದ ಕುರುಕುಲಕ್ಷಯ ಪ್ರಚಂಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು. ಹೀಗೆ ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ರಾಜಸೂಯ ಯಜ್ಞ ಮಾಡಿದಾಗೆಲ್ಲ ರಕ್ತದ ನದಿ ಹರಿದಿದೆ. ಇಂಥ ಲೋಕಕ್ಷಯಕಾರಕವಾದ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಪಾಂಡವರು ನಿಮ್ಮ ಸಮಕ್ಷಮವೇ ನಡೆಸಿದಾಗ ಲೋಕಹಿತಚಿಂತಕರಾದ ನೀವು ಅವನ್ನು ಏಕೆ ತಡೆಯಲಿಲ್ಲ ? ಈ ರಾಜಸೂಯ ಯಜ್ಞದ ಅಂಗೋಪಾಂಗಗಳು ಬಹುವಿಧ. ಎಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಯಜ್ಞದ ವಿಧಿ ವಿಧಾನಗಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಚ್ಯುತಿ ಬಾರದಂತೆ ಇದನ್ನು ನೇರವೇರಿಸುವುದು ಅಶಕ್ಯ. ಅದರಿಂದ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಅಂಗ, ಭಾಗ, ಅಂಶದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಏನಾದರೂ ಚೂರು ಚಾರು, ತ್ರುಟಿ, ಪ್ರಮಾದ, ಅನವಧಾನ, ತಪ್ಪು ತಡೆ ಉಂಟಾದರೆ ಅದರ ವಿಪರೀತ ಫಲವಾದ ಲೋಕಸಂಹಾರ ಕಟ್ಟಿಟ್ಟದ್ದು. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರೂ ಧರ್ಮದ ಮರ್ಮಜ್ಞರೂ, ಸರ್ವಜ್ಞರೂ ಆದ ನಿಮಗೆ ಸುವಿದಿತ, ಸುಸ್ಪಷ್ಟ. ನೀವು ಆ ಪಾಂಡವರಿಗೆಲ್ಲ ಹಿರಿಯರು, ಸಂಬಂಧಿಕರು ಪಿತೃಗಣ ಪ್ರಧಾನರು. ಅಂದಬಳಿಕ

ನೀವು ರಾಜಸೂಯ ಯಾಗದ ಸಾಂಗ ಸಮಾಪ್ತಿಯ ಅಶಕ್ಯತೆಯನ್ನೂ ಅದರಲ್ಲಿಯ ಲೋಪದೋಷಗಳಿಂದಾಗಬಹುದಾದ ಅನರ್ಥ ಅನಾಹುತಗಳನ್ನೂ ವಿಪರೀತ ಪರಿಣಾಮವನ್ನೂ ಅವರಿಂದಾಗಬಹುದಾದ ಲೋಕಸಂಹಾರವನ್ನೂ ಚನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಆ ರಾಜಸೂಯ ಯಾಗದಿಂದ ಹಿಂದೆಗೆಯುವಂತೆ ಅಥವಾ ಅವರು ಅದನ್ನು ಮಾಡದಂತೆ ಏಕೆ ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸಲಿಲ್ಲ?

ವೇದವ್ಯಾಸ-ರಾಜನೇ, ಇದೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಕಾಲವೇ ಕಾರಣ ಕಾಲದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ನಿನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಹಿರಿಯರ ಬುದ್ಧಿಯು ಬದಲಾಯಿತು. ಅವರು ಎಲ್ಲವನ್ನು ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿಯೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಈ ರಾಜಸೂಯಯಾಗದ ಪರಿಣಾಮ ಏನಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಮಾತ್ರ ನನ್ನನ್ನು ಒಮ್ಮೆಯೂ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಕೇಳದೇ ಹೇಳುವದು ಸ್ವಭಾವ ನನ್ನದಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಮುಂದೆ ಆಗುವದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ನನ್ನಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಯಾರಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಕಾಲವಶರಾದ ಅವರು ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದರೂ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಕಾಲಗತಿಯನ್ನು ಬದಲಿಸುವುದು ಯಾರಿಗೂ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ ಬೇಕಾದರೆ ನೀನು ಅವರ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡಿನೋಡು.

ಈಗ ನಾನು ನಿನಗೆ ನಿನ್ನ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮುಂದಾಗುವ ಅನರ್ಥವನ್ನೂ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಬಳಿಕಾದರೂ ನೀನು ಅದನ್ನು ಬದಲಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸು. ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಅಥವಾ ಆಗುವದೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದ ಅನಾಹುತವನ್ನು ನೀನು ತಪ್ಪಿಸಲು ನಿನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೇ ಒರೆಗೆ ಹಚ್ಚಿ ಸಾಹಸ ಮಾಡಿ ನೋಡು. ಅಂದರೆ ನಿನಗೇ ಕಾಲದ ಪ್ರಭಾವ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಬಲ ಇದೆ ಎನ್ನುವದು ತಿಳಿಯುವದು. ಮತ್ತು ಆ ರಾಜಸೂಯಯಾಗವನ್ನು ನಾನು ಏಕೆ ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುವದು ಕೂಡ ನಿನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಕು. ಕಾಲವು ಎಳೆದ ಗೆರೆಯನ್ನು ಯಾವನೂ ದಾಟಲಾರ. ನೀನು ಎಷ್ಟೇ ಉದ್ಯೋಗ ಮಾಡಿದರೂ ಎಷ್ಟೇ ನಿನ್ನ ಪೌರುಷ ಪರಾಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮೆರೆದರೂ ಕಾಲಕೃತ ನಿಯಮಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣ ಸರ್ವಥಾ ನಿಮ್ಮ ವಶದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯಲಾರದು. "ಮುಂದೆ ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನೀನು ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡುವಿ." ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಜ್ಞವು ಶ್ರೇಷ್ಠ. ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ಅದರಿಂದ ಯಶಸ್ಸು, ಪುಣ್ಯ ಎರಡೂ ಲಭಿಸುವವು ಎಂದು ಕೇಳಿದ ಬಳಿಕ ಆ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಲು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆ ಉಂಟಾಗುವದು. ಮುಂದೆ ಆ ನಿನ್ನ ಯಜ್ಞವನ್ನು ದೇವೇಂದ್ರನು ನಾಶಮಾಡುವನು."

ರಾಜನೇ, ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾನು ನಿನಗೆ ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಪುರುಷ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ದೈವವನ್ನು ಬದಲಿಸಲು ಯಾವುದಾದರೂ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ

ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದರೆ ನೀನು ಒದಲಿಸು. ನಾನು ಮೊದಲೇ ನಿನಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಯಜ್ಞವನ್ನೇ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಡ. ನಿನಗೆ ಮುಂದಾಗಲಿರುವ ಅನರ್ಥದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನದು ಯಾವುದೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಪುರೋಹಿತರದೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಯಜಮಾನನಾದ ನಿನ್ನದಂತೂ ಅಪರಾಧವು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅನರ್ಥ ಆಗುವದು ತಪ್ಪುವದೇ ಇಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಏನು ಕಾರಣ ? ಕಾರಣ ದೈವ. ಅದೃಷ್ಟ. ನಿನ್ನ ದೈವವು 'ನಿನ್ನಿಂದ ಅಶ್ವಮೇಧ ನಡೆಯಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ಅನರ್ಥ ಆಗಬೇಕು. ಇಂದ್ರ ನಿನ್ನ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಧ್ವಂಸ ಮಾಡಬೇಕು. ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಬರೆದಿಟ್ಟಿದೆ. ಅದನ್ನು ಅಳಿಸಲು ಅಥವಾ ಬದಲಿಸಲು ನೀನು ಎಷ್ಟರವನು ?

ಜನಮೇಜಯ : ಪೂಜ್ಯರೇ, ನಾನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಅರ್ಧದಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಲು ನಿಮಿತ್ತವಾದರೂ ಏನು ಒದಗಿ ಬರುವದು ? ಆ ಭವಿಷ್ಯದ ಗರ್ಭವನ್ನು ತಾವು ತಮ್ಮ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಬೆದಕಿ ನೋಡಿರಿ. ನೀವು ತಿಳಿದು ನನ್ನ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಹೇಳಿರಿ. ಅಂದರೆ ನಾನು ಅದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನು.

ವ್ಯಾಸ : ಅರಸ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಕೋಪವೇ ಆ ನಿನ್ನ ಯಜ್ಞಸ್ತಂಭನಕ್ಕೆ ನಿಮಿತ್ತ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಕೋಪವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೆಲ್ಲ ಮಾಡಿ ನೋಡು. ಆದರೆ ನನ್ನ ಮಾತು ನೆನಪಿರಲಿ. 'ಭವಿತವ್ಯಂ ಭವತ್ಯೇವ'. ನಿನಗೆ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗಲಿ. ನಿನ್ನ ಅನಂತರ ಈ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕ್ಷತ್ರಿಯನೂ ಮತ್ತೆ ಮಾಡಲಾರ

ಜನಮೇಜಯ : ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಶಾಪರೂಪವಾದ ಅಗ್ನಿಯ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಾಗದ ಆಚರಣೆಯನ್ನು ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ನಾನೇ ನಿಮಿತ್ತವಾಗುವುದಾದರೆ ಅದೊಂದು ನನಗೆ ದೊಡ್ಡ ಅಪಕೀರ್ತಿ. ಆ ಅಪಯಶದ ಜಾಲದಲ್ಲಿ ನಾನು ಬಿದ್ದಬಳಿಕ, ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಆ ಅಪವಾದವು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಇರುವವರೆಗೂ ನನ್ನ ಸದ್ಗತಿ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನನ್ನ ತಲೆ ನಿಂತ ಹೋದ ಹಾಗೆ ಆ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಜ್ಞವು ಅದೇ ವೇದೋಕ್ತವಾದ ಅನೂಚಾನ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಮತ್ತೆ ಮುಂದೆ ಎಂದಾದರೂ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವದೋ ಇಲ್ಲವೋ ? ಮುಂದೆ ಎಂದೂ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗದೇ ಇದ್ದರೆ, ಅದು ನನಗೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಆಘಾತ ಮತ್ತು ಕಲಂಕ. ಯಾರಾದರೂ ಮುಂದೆ ಪುಣ್ಯ ಪುರುಷರು ಈ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಪುನರಾರಂಭಿಸಿದರೆ ನನ್ನ ಮೇಲಿನ ಅಪರಾಧ ಮತ್ತೆ ತೊಳೆದು ಹೋಗುವದು. ನೀವು ಭವಿಷ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿದು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಈಗ ಧೈರ್ಯ ಹೇಳಿರಿ.

ವ್ಯಾಸ : ಜನಮೇಜಯ, ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಈ ರೂಪದಿಂದ ಯಜ್ಞಾನುಷ್ಠಾನದ ಕ್ರಮ ಸಮಾಪ್ತವಾದಂತಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಯಜ್ಞಯಾಗ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಬದಲಾಗಿ ಜ್ಞಾನ ಯಜ್ಞ ರೂಪವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟು ದೇವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು. ಒಂದು ತೇಜಸ್ಸು ಇನ್ನೊಂದು ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಲುಪ್ತವಾದಾಗ ಅದು ಉದಯೋನ್ಮುಖ ತೇಜಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಗುಪ್ತರೂಪದಿಂದ ಇದ್ದೇ ಇರುವುದು. ಕಶ್ಯಪಕುಲದ ಒಬ್ಬ ಸೇನಾನಾಯಕನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಭೂಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗುಪ್ತನಾಗಿ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅಗೆದು ಬಗೆದು ನೋಡಿದಾಗ ಅವನು ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಾಲದ ಬಳಿಕ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಸುರು ಮಾಡುವನು. ಮುಂದೆ ಅದೇ ಕಶ್ಯಪಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ರಾಜೇಂದ್ರನು ಪ್ರಳಯಾಂತಕವಾದ ಶ್ವೇತಗ್ರಹ ಎಂಬ ಉತ್ಪಾತಕ್ಕೆ ಕಾರಣನಾಗಿ ರಾಜಸೂಯ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಕೂಡ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವನು. ಆ ಯಜ್ಞವು ಮನುಷ್ಯರ ಶ್ರದ್ಧೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಫಲವನ್ನು ನೀಡುವದು. ಋಷಿಮುನಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಕಲಿಯುಗದ ಕೊನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿರಿಸುವರು. ಮನುಷ್ಯರ ಇಂದ್ರಿಯ ಸ್ಥೈರ್ಯ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಜನರ ನಡೆನುಡಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪೂರ್ವಾಚಾರ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳಿಂದ ಬದಲಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನವನ್ನು ಹೊಂದುವವು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಲ್ಪ ಧರ್ಮ ಕರ್ಮ ಮಾಡಿದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಅನಂತ ಫಲ. ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪೇ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಸಿದ್ಧಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದು. ಈ ಯುಗಾಂತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಾಚರಣ ಮಾಡಿದವರು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಧನ್ಯರು.

ಶೌನಕ : ಧರ್ಮಜ್ಞನಾದ ಸೂತಾಚಾರ್ಯನೇ, ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ನಷ್ಟವಾಗಿ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಂಥ ಅವಸ್ಥೆ ಉಂಟಾಗುವುದು ಅದನ್ನು ತಿಳಿಸಿರಿ.

ಸೂತ : ಹಿಂದೆ ಜನಮೇಜಯ ರಾಜನು ವ್ಯಾಸರಿಗೆ ಇದೇ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದ್ದ. ಅವನಿಗೆ ವೇದವ್ಯಾಸರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೇ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿರಿ.

ವ್ಯಾಸ : ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ರಾಜರು ಪ್ರಜೆಗಳ ರಕ್ಷಣ ಮಾಡದೆ, ಕೇವಲ ಅವರ ಕಡೆಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕರವನ್ನು ಒತ್ತಾಯದಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಸುಖೋಪಭೋಗಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸುವರು. ಕ್ಷತ್ರಿಯರಲ್ಲದವರು ರಾಜರಾಗುವರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ಜಾತಿಯವರು ಮಾಂಸಾಹಾರಿಗಳೂ ಜಾತಿಹೀನರೂ ಆಗುವರು. ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಜನರು ಮಿತ್ರರ ಮಡದಿಯರೊಡನೆ ಪ್ರೇಮ ಬೆಳೆಸುವರು. ಕಳ್ಳರಿಗೂ ರಾಜರಿಂದ ಮಾಸಾಶನ ಮತ್ತು ಗೌರವಧನ ದೊರೆಯುವದು. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನ ಆಚಾರ ಕರ್ತೃತ್ವ ಶಕ್ತಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂತ ದ್ರವ್ಯಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವ ಬರುವುದು. ಶಿಖ

ಯಜ್ಞೋಪವೀತ (ಜಂಡಿಕೆ, ಜನಿವಾರ) ಗಳನ್ನು ಯಾರೂ ಧರಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಹದಿನಾರು ವರುಷದೊಳಗೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಡೆಯುವರು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಿಷಿದ್ಧವಾದ ರಸವಿಕ್ರಯ (ಅನ್ನದ ಮಾರಾಟ) ಪ್ರಕಟವಾಗಿಯೇ ನಡೆಯುವದು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಸಂಬಳ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮಾರಾಟಕ್ಕಿಡುವರು, ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಮಾರಾಟ ಅನಿರ್ಬಂಧವಾಗಿ ನಡೆಯುವದು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ತಮ್ಮ ತಪಸ್ಸು, ಯಜ್ಞ, ಪುಣ್ಯ ಕಾರ್ಯಗಳ ಫಲವನ್ನು ಮಾರಾಟಕ್ಕಿಡುವರು ಹಿಂಸ್ರ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ವೃದ್ಧಿ. ಗೋವುಗಳ ಸಾಮೂಹಿಕ ಸಂಹಾರ, ಸ್ವಾರ್ಥಿ ಧೂರ್ತ ಕಪಟೀ ಜನರ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ, ಪುರುಷರಿಗಿಂತ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಹಿಳೆಯರದೇ ಅಧಿಕಾರ, ಚೋರರ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ, ವ್ಯಭಿಚಾರ ಸಂತತಿಯ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ, ಮದ್ಯ ಮಾಂಸಗಳ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಬಳಕೆ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ದ್ವೇಷ, ಜಾತಿ ಮತ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅಳಿದು ಸರ್ವ ಜಾತಿಯ ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷರ ಸಂಪರ್ಕ. ವೈದ್ಯರ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗೆ ಒಳಗಾಗದ ಅನೇಕ ಉಲ್ಬಣ ರೋಗಗಳ ಪ್ರಸಾರ ಎಲ್ಲವೂ ಕಲಿಯುಗದ ಲಕ್ಷಣ. ಈ ಕಲಿಯುಗದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರ ಆಯುಷ್ಯವು ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗುವದು.

ಹೀಗೆ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಅಧರ್ಮವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಧರ್ಮ ಕರ್ಮಗಳೆಲ್ಲವೂ ಲೋಪವಾಗಿ ಜನರ ಸತ್ವ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಆಯುಷ್ಯವು ಕೂಡ ಕ್ಷೀಣವಾದ ಬಳಿಕ ಜನರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಬರುವದು. ಅವರಿಗೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಮತ್ತೆ ಮೊದಲಿನ ಧರ್ಮ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಪರಿವರ್ತನವನ್ನು ಹೊಂದುವರು. ದುರಾಚಾರವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವರು. ಅನಂತರ ಎಲ್ಲಕಡೆ ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಸೇವಾ ಶುಶ್ರೂಷಾ, ದಾನ, ಸತ್ಯ, ಪ್ರಾಣರಕ್ಷಣ ಈ ನಾಲ್ಕು ಪಾದಗಳಿಂದ ಸಂಪನ್ನವಾದ ಧರ್ಮವು ಎಲ್ಲರ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದು. ಹೀಗೆ ಜನರೆಲ್ಲರೂ "ಅಧರ್ಮದಿಂದ ನಾಶ, ಧರ್ಮದಿಂದಲೇ ಉತ್ಕರ್ಷ, ಮಾನವ ಕುಲದ ಉನ್ನತಿ" ಎಂಬುದನ್ನು ಮನಗಂಡು ಪುನಃ ಸತ್ಯ ಧರ್ಮ ಸದಾಚಾರಗಳಿಗೆ ಮೊರೆಹೋಗುವರು. ಆಗ ಕಲಿಯುಗ ಹೋಗಿ ಮತ್ತೆ ಕೃತಯುಗ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವದು. ಹೀಗೆ ಕಾಲವು ಪರಿವರ್ತನ ಶೀಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಿಧಿ ಅಥವಾ ನಿಯಂತ್ರಿಯ ನಿಯಮದಂತೆ ಕಾಲಚಕ್ರವು ಒಮ್ಮೆ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕೆಟ್ಟದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಅವ್ಯಾಹತವಾಗಿ ತಿರುಗುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ.

ಜನಮೇಜಯನ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಜ್ಞ ಇಂದ್ರನಿಂದ ಆತಂಕ.

ಸೂತ— ಹೀಗೆ ವೇದವ್ಯಾಸ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ತುಂಬಿದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಜನಮೇಜಯ ರಾಜನಿಗೆ ಆಶ್ವಾಸನ ನೀಡಿದರು. ಭೂತ ಭವಿಷ್ಯದ ಸಂಗತಿಗಳೆಲ್ಲ ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಕಣ್ಣೆದುರೇ ನಡೆದಂತೆ ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿದರು.

ಧರ್ಮ ಅರ್ಥ ಕಾಮಾದಿ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳಿಂದಲೂ ಕರುಣಾ ವೀರ ಶೃಂಗಾರ ಮುಂತಾದ ರಸಗಳಿಂದಲೂ ರಮಣೀಯವಾದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ವ್ಯಾಸ ಹಾಗೂ ವೈಶಂಪಾಯನರ ಮುಖಾಂತರ ಕೇಳಿ ಎಲ್ಲ ಸಭಾಸದರು ಭಾವತರಂಗಿತರಾಗಿ ಕೆಲವು ಕಾಲ ಕಣ್ಣೀರು ಉದುರಿಸುತ್ತ, ಹಲವು ನಿಮಿಷ ಧ್ಯಾನಾರೂಢರಾಗಿ ಕುಳಿತರು. ಅನಂತರ ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಎಲ್ಲ ಸಭಾಸದರಿಗೂ ಪ್ರೀತಿಯ ಸಾಂತ್ವನಪರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಆ ವ್ಯಾಸರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟರು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಜನರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಋಷಿಪುಂಗವರೂ, ಅನೇಕ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳು ವ್ಯಾಸರನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದರೂ. ಆ ಎಲ್ಲ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿವೃಂದವನ್ನು ತುಸು ದೂರ ಹೋಗಿ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟು ಜನಮೇಜಯ ಮಹಾರಾಜನೂ ಅವನ ಪುರೋಹಿತರೂ ಮರಳಿ ಬಂದರು.

ಜನಮೇಜಯ ರಾಜನು ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಕಚ್ಚಿಕೊಂದ ಹಾವುಗಳ ಹುಟ್ಟನ್ನೇ ಅಡಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೈಕೊಂಡ ಸರ್ಪಯಾಗವು ಆಸ್ತಿಕನ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯಿಂದ ಅರ್ಧಕ್ಕೆ ತಡೆಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದಲ್ಲಿಯ ಅಗ್ನಿಜ್ವಾಲೆಗಳ ಝಳವು ಆಗಲೇ ತಕ್ಷಕನಿಗೆ ತಾಕಿದ್ದಿತು. ಕೆಲವೇ ನಿಮಿಷಗಳಲ್ಲಿ ಅವನು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ದಗ್ಧನಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ. ಆಸ್ತಿಕ ಮುನಿಯು ಅವನನ್ನು ಹಾಗೂ ಇತರ ಸರ್ಪಗಳನ್ನು ರಾಜನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಬದುಕಿಸಿದ. ಅವನ ಹಾಗೂ ಇತರ ಮುನಿಗಳ ಉಪದೇಶದಿಂದ ಜನಮೇಜಯ ರಾಜ ಸೂಡು ಹಾಗೂ ಸೇಡಿನ ಭಾವನೆಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದ. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉಕ್ಕುವ ಸರ್ಪದ್ವೇಷವನ್ನು ಹಾಗೂ ಭೀಕರ ರೋಷವನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿದ. ಆಸ್ತಿಕ ಮುನಿ ಉಳಿದುಳಿದ ನಾಗಾಧುರೀಣರೊಂದಿಗೆ ತನ್ನ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಜನಮೇಜಯ ರಾಜ ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಹಸ್ತಿನಾವತಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದ. ರಾಜ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಕಹಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಆನಂದದಿಂದಲೇ ರಾಜ್ಯ ಶಾಸನವನ್ನು ಧರ್ಮಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಂದುವರೆಸಿದ. ಹೀಗೆ ಕಾಲ ಚಕ್ರ ಉರುಳುತ್ತಿತ್ತು. ಹಳೆಯದೆಲ್ಲ ಮರೆತು ಹೊಸ ಹೊಸ ಕರ್ತವ್ಯ, ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯ, ಲೋಕ ಕ್ಷೇಮದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಜನಮೇಜಯರಾಜ ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ. ಧಾರಾಳಿಯಾದ ಆ ಧರ್ಮಿಷ್ಠ ಮಹಾರಾಜ ವಿಪುಲವಾದ ದಾನ ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನಿತ್ತು ಪಂಡಿತರಾದ ಪುರೋಹಿತರ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ಅನೇಕ ಯಾಗ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ. ಅವನ ಪುರೋಹಿತರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಸಿದ್ಧಪುರುಷರು, ಮಂತ್ರಸಿದ್ಧಿ ಉಳ್ಳವರು. ಶಾಪಾನುಗ್ರಹ ಸಮರ್ಥರು, ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದೆ ಅವನಿಗೆ ವೇದವಾಕ್ಯ. ಅವರು ಹೇಳಿದ ಒಂದು ಮಾತೂ ಹುಸಿ ಹೋಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಆ ರಾಜರ್ಷಿಗೆ ಅಂಥ ವಿಪ್ರ ವೃಂದದ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಅಗಾಧ ಶ್ರದ್ಧೆ.

ಇಂಥ ರಾಜನ ಶ್ರದ್ಧಾ ಕೇಂದ್ರರಾದ, ಅವನ ಹಿತವನ್ನೇ ಬಯಸುವ ಕೆಲವು ಪುರೋಹಿತ ಪ್ರಮುಖರು ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಲು ಅವನಿಗೆ ಆದೇಶ

ವಿಪ್ರರು. "ಆದರಿಂದ ನಿನಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೂ ಕಲ್ಯಾಣ ಪರಂಪರೆ. ಶ್ರೇಯಸ್ಸು, ಪ್ರೇಯಸ್ಸು, ಸರ್ವತೋಮುಖ ಉತ್ಕರ್ಷ. ಪ್ರಜಾ ಕ್ಷೇಮ, ಮುಂದೆ ಸ್ವರ್ಗ ಪ್ರಾಪ್ತಿ. ಈಗ ಸರ್ವಾರಿಷ್ಟ ನಿವಾರಣೆ ಸರ್ವ ಸಂಪತ್ ಸಮೃದ್ಧಿ. ಸಕಲ ಕಾಮನಾ ಪೂರ್ತಿ ನಿನಗೆ ಆಚಂದ್ರಾರ್ಕಕೀರ್ತಿ." ಎಂದೆಲ್ಲ ಹೇಳಿ ಅಶ್ವಮೇಧಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಲೇಬೇಕು ಎಂದು ಒತ್ತಾಯ ಪಡಿಸಿದರು.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಭವ್ಯ ಭವಿಷ್ಯದ ಕನಸನ್ನು ನನಸಾಗಿ ಮಾಡುವ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಜ್ಞದ ಆದೇಶವನ್ನು ಮೀರಲು ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಜ್ಞದ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ. ಪಟ್ಟದರಸಿಯಾದ ಕಾಶಿರಾಜ ಕನ್ಯೆ ವಪುಷ್ಟಮೆಯೂ ಮಹಾರಾಜನೊಂದಿಗೆ ಯಜ್ಞ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದಳು. ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಜ್ಞದ ಎಲ್ಲ ವಿಧಿ ವಿಧಾನಗಳು ಯಾವ ಅಂಗಕ್ಕೂ ಲೋಪ ಬಾರದಂತೆ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿಯೇ ನೆರವೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಮೊದಲೇ ಧಾರಾಳಿಯಾದ ಆ ದಾನಶೂರ ರಾಜನು ಈ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಜ್ಞದ ಪ್ರಸಂಗ ದಲ್ಲಿಯಂತೂ ಮುಕ್ತ ಹಸ್ತದಿಂದ ಪುರೋಹಿತರಿಗೂ, ಆಚಾರ್ಯರಿಗೂ, ಬಂದ ಅತಿಥಿಗಳಿಗೂ, ಬೇಡಿದ ಯಾಚಕರಿಗೂ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವಂತೆ ದಾನ ದಕ್ಷಿಣೆ ನೀಡಿದ.

ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಪುರೋಹಿತರು ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿಯ ಯಜ್ಞಾಶ್ವವನ್ನು ಕೊಂದರು. ಮೃತವಾದ ಅಶ್ವದ ಜೊತೆಗೆ ಮಹಾರಾಣಿಯು ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳುವದು ಆ ಯಾಗದ ಒಂದು ವಿಧಿ. ಅದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಪುರೋಹಿತರ ನಿರ್ದೇಶನದಿಂದ ಪಟ್ಟ ರಾಣಿ ವಪುಷ್ಟಮೆಯು ಪುರೋಹಿತರಿಂದ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟು ಯಜ್ಞ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಯಜ್ಞಾಶ್ವದ ಶವದೊಂದಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕಾಗಿ ಹೋಗಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡಳು. ಆಗ ಆ ಸರ್ವಾಂಗ ಸುಂದರಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಇಂದ್ರನು ಸಕಾಮನಾದ. ಸತ್ತ ಕುದುರೆಯ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದ. ಮಹಾರಾಣಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ. ಕುದುರೆಯ ಹೆಣದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ವಿಕಾರವನ್ನು ನೋಡಿ ಜನಮೇಜಯನಿಗೆ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಸಂದೇಹ ಬಂದಿತು. ಕೂಡಲೇ ಅವನು ಗರ್ಜಿಸಿ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಹೇಳಿದ.

ಜನಮೇಜಯ :- ಮೂರ್ಖ ಪುರೋಹಿತ, ನಿನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಭಯಂಕರ ಅಪರಾಧ ಆಗಿದೆ. ಈ ಕುದುರೆಯು ಇನ್ನೂ ಸತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಜೀವಂತ ಕುದುರೆಯು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯಾದ ವಪುಷ್ಟಮೆಯ ಶೀಲವನ್ನು ಅಪಹರಣ ಮಾಡಿದೆ. ನನ್ನ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಅನರ್ಥಕ್ಕೆ ನೀನೇ ಕಾರಣ. ಕುದುರೆಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಕೊಲ್ಲಲಿಲ್ಲ ಆದರಿಂದ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಶೀಲಭಂಗವಾಯಿತು. ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವದರ ಬದಲು ನೀನು ನನ್ನನ್ನೇ ಕೊಂದೆ, ನೀನೂ ಸತ್ತೆ. ಇದು ಎಂಥ ಪ್ರಮಾದ ?

ಅಧ್ವರ್ಯು : ಮಹಾರಾಜ, ಇದರಲ್ಲಿ ನನ್ನದು ಏನೇನೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ನಾನು ಅಶ್ವಮೇಧ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಕೊಂದಿದ್ದೇನೆ. ಅದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸತ್ತು ಬಿದ್ದುದನ್ನು ಈ ಎಲ್ಲ ಋತ್ವಿಜರೂ ಪುರೋಹಿತರೂ ಸಭಾಸದರು ನೀವು ಕೂಡ ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ನೋಡಿದ್ದೀರಿ, ಜೀವ ಹೋಗಿ ಎಷ್ಟೋ ಸಮಯವಾದ ಬಳಿಕ ಅನೇಕ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ನಾವು ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಆಗ ಒಮ್ಮೆಯೂ ನನಗೆ ಅದರ ಜೀವಂತತನದ ಕುರುಹು ಕಂಡು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮಹಾರಾಜ, ವಪುಷ್ಟವೆಯು ಆ ಕುದುರೆಯ ಬಳಿ ಬಂದಾಗ ಮಾತ್ರ ಆ ಮೃತ ಅಶ್ವದ ಶವದ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಪ್ರಾಣ ಸಂಚಾರ ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ! ಇದೆಲ್ಲವೂ ಇಂದ್ರ ಮಾಡಿದ ಮೋಸ. ರೂಪದಲ್ಲಿ ರತಿಯನ್ನು ಮೀರಿಸುವ ನಿನ್ನ ರಾಣಿಯ ಲೋಕೋತ್ತರ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಮುಗ್ಧನಾದ ದೇವೇಂದ್ರ ಆ ಸತ್ತ ಪಶುವಿನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ತನ್ನ ಕಾಮಪಿಪಾಸೆಯನ್ನು ತಣಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ನಿನ್ನ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ನಿನ್ನ ಈ ಯಜ್ಞ ವಿಧ್ವಂಸವೇ ಅವನ ಮುಖ್ಯಗುರಿ. ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ಈ ಜಘನ್ಯವಾದ ಕಾಮ ಮಾರ್ಗ, ಅಥವಾ ವಾಮ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ದೇವೇಂದ್ರನ ಕಾಪಟ್ಯವೇ ಕಾರಣ. ದೇವತಾ ಸಾರ್ವಭೌಮನಾದ ಇಂದ್ರನೇ ಇಂಥ ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಇಳಿದಾಗ ನನ್ನಂಥ ಹುಲುಮಾನವ ಏನು ಮಾಡಬಲ್ಲೆ ?

ಜನಮೇಜಯ ;–ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಯಾವ ಕ್ಷತ್ರಿಯನೂ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಿ ವಿಷಯ ಲಂಪಟನೂ, ಅತಿ ಕಾಮುಕನೂ ಆದ ದೇವೇಂದ್ರನನ್ನು ಪೂಜೆ ಮಾಡದೆ ಇರಲಿ. ಪುರೋಹಿತರೇ, ದೇವೇಂದ್ರನು ಹೀಗೆ ಆ ಸತ್ತು ಬಿದ್ದ ಯಜ್ಞಾಶ್ವದಲ್ಲಿ ತಾನು ಜೀವಂತ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ನನ್ನ ಮಹಾರಾಣಿಯ ಶೀಲಹರಣವನ್ನು ಮಾಡುವವರೆಗೆ ನೋಡದೇ ಇದ್ದುದು ಮತ್ತು ಆಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿರೋಧವನ್ನು ಮಾಡದೇ ಇದ್ದುದು ನಿಮ್ಮದೇ ತಪ್ಪು. ನಿಮ್ಮ ಅಜಾಗರೂಕತೆ ಹಾಗೂ ದೌರ್ಬಲ್ಯದಿಂದ ಇಂದ್ರನ ಕಾಮಚಾರ ಹಾಗೂ ವ್ಯಭಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವಾಯಿತು. ಅದರಿಂದ ನನ್ನ ರಾಣಿಯು ಶೀಲಹರಣ ಆಗಲು ನೀವೇ ಕಾರಣರಾದಂತಾಯಿತು. ಆದುದರಿಂದ ನೀವೆಲ್ಲ ಪುರೋಹಿತರು ನನ್ನ ರಾಜ್ಯ ಬಿಟ್ಟು ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋಗಿರಿ.

ರಾಜನು ಹೀಗೆ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಆ ಪುರೋಹಿತರಿಗೂ ಕೋಪ ಕೆರಳಿತು. ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಜನಮೇಜಯನ ರಾಜ್ಯ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟು ಹೋದರು.

ಅನಂತರ ಆ ಜನಮೇಜಯ ರಾಜನು ಕ್ರೋಧಾಂಧನಾಗಿ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ. ಅಲ್ಲಿ ಇರುವ ಪರಿಚಾರಿಕೆಯರನ್ನು ಕರೆದು ಆಜ್ಞೆಮಾಡಿದ. "ನನ್ನ

ಪಟ್ಟದರಸಿಯಾದ ವಪುಷ್ಟಮೆಯನ್ನು ಅಂತಃಪುರದಿಂದ ಹೊರಗೆಹಾಕಿರಿ. ಅವಳು ತನ್ನ ಮಲಿನವಾದ ಕೆಸರು ಮೆತ್ತಿದ ಕಾಲನ್ನು ನನ್ನ ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲಿಟ್ಟು ತುಳಿದು ಹಾಕಿದ್ದಾಳೆ. ನನ್ನ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಮಣ್ಣುಗೂಡಿಸಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳು ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬೀಳುವುದೇ ಬೇಡ. ಅವಳನ್ನು ಈಗಲೇ ರಾಜ್ಯ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿರಿ." ಹೀಗೆ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಹುಚ್ಚನಂತಾದ ಆ ಮಹಾರಾಜ ಬೆಂಕಿಯುಬೆಟ್ಟಿದಂತೆ ಉರಿಯುತ್ತ ಅಂತಃಪುರದ ಆವರಣವೆಲ್ಲವೂ ದುಮಿಗುಮಿಸುವಂತೆ ಇರುವಾಗ ಅಲ್ಲಿಗೆ ವಿಶ್ವಾವಸು ಎಂಬ ಗಂಧರ್ವ ರಾಜ ಆಗಮಿಸಿದ. ಅವನು ಮಹಾರಾಜನನ್ನು ಸಂತೈಸುತ್ತ ನುಡಿದ.

ವಿಶ್ವಾವಸು :- ಜನಮೇಜಯ, ನೀನು ಮೂರುನೂರು ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಈ ವರೆಗೆ ಮಾಡಿದೆ. ದೇವೇಂದ್ರ ಶತಕ್ರತು. ನೂರು ಯಜ್ಞ ಮಾಡಿದವ. ನೀನು ಅವನಿಗಿಂತ ಎರಡುನೂರು ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ ? ಇದು ಅವನಿಗೆ ಹೇಗೆ ಸಹನೆಯಾದೀತು ? ಆದದರಿಂದ ಅವನು ನಿನ್ನ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಕರುಬಿ ಈ ಕಪಟ ಜಾಲವನ್ನು ಹೆಣೆದಿದ್ದಾನೆ. ಇದೆಲ್ಲವೂ ದೇವೇಂದ್ರನ ಬಹುದಿನದ ಹಂಚಿಕೆ. ಅದರ ಪರಿಣಾಮ ಮಾತ್ರ ನಿನಗೆ ಈಗ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತಲಿದೆ. ನಿನ್ನ ನೂರು ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಜ್ಞಗಳು ಪೂರ್ತಿಯಾದ ಕೂಡಲೇ ನಿನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ದೇವೇಂದ್ರನಿಗೆ ಹೆದರಿಕೆ ಆಯಿತು. ಆಗಲೇ ಅವನು ಈ ಮೋಸದಹಂಚಿಕೆಗೆ ಹೊಳವು ಹಾಕಿದ. ಆಗಿನಿಂದ ಈ ವರೆಗೂ ಈ ಕಪಟದ ಜಾಲವನ್ನು ಒಳಗಿಂದೊಳಗೆ ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗದಂತೆ ನೇಯುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ವಪುಷ್ಟಮೆಯೊಂದಿಗೆ ನಿನ್ನ ವಿವಾಹವು ಕೂಡ ಆ ಇಂದ್ರಜಾಲದ ಒಂದು ಅಂಗವೇ. ನಿನ್ನ ಮೆಚ್ಚಿನ ರಾಣಿಯಾದ ವಪುಷ್ಟಮೆಯನ್ನು ನೀನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಣ್ಣು ತೆರೆದು ನೋಡಿರುವೆಯಾ ? ಅವಳ ಚೆಲುವು ಚಾರಿಮೆ, ಜಗನ್ಮೋಹಕವಾದ ಸೌಂದರ್ಯ, ರತಿಯನ್ನು ನಾಚಿಸುವ ಆ ರೂಪರಾಶಿ ಇದೆಲ್ಲವೂ ಭೂಲೋಕದ ಹೆಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಇರುವುದು ಸಾಧ್ಯವುಂಟೆ ? ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ ಅವಳು ಮನುಷ್ಯ ಕುಲದ ಮಹಿಳೆಯೇ ಅಲ್ಲ. ಅವಳೊಬ್ಬಳು ಅಪ್ಸರೆ, ರಂಭಾ ಎಂದು ಅವಳ ಹೆಸರು. ದೇವೇಂದ್ರನೇ ನಿನ್ನ ಯಜ್ಞ ಹಾಳು ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಆ ರಂಭೆಗೆ ಆದೇಶವಿತ್ತು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯಳಾಗಿ ಅವತರಿಸಲು ಅಪ್ಪಣೆ ನೀಡಿದ. ಅವಳು ಕಾಶಿ ರಾಜನ ಕನ್ಯೆಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದಳು. ನಿನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾದಳು ಅವಳ ಅಪ್ರಾಕೃತವಾದ ಅಪ್ಸರ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ನೀನು ಮುಗ್ಧನಾದೆ. ಅವಳನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿದೆ. ರೂಪ ರಾಣಿಯಾದ ಆ ರಂಭೆಯನ್ನು ನಿನ್ನ ಪಟ್ಟರಾಣಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ. ಆ ಇಂದ್ರನ ರಂಭೆಯೇ ಈಗ ನಿನ್ನ ರಾಣಿ ವಪುಷ್ಟಮೆ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅವಳು ಸಾಧ್ವಿ. ಪತಿವ್ರತಾ ಶಿರೋಮಣಿ. ಈ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಹೊರತು ಅವಳು ಯಾರನ್ನೂ ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ಕೂಡ ಒಮ್ಮೆಯೂ ನೋಡಲಿಲ್ಲ ಅವಳೊಂದು ಸ್ತ್ರೀ ರತ್ನ. ಅವಳು ನಿನ್ನನ್ನು

ಮಂದ ಮೆಯಾದದ್ದು ನಿನ್ನ ಅಹೋಭಾಗ್ಯ. ಅವಳು ನಿನ್ನ ಈ ಯಜ್ಞ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ವಿಘ್ನ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದವಳು. ಅವಳು ಇಂದ್ರನ ಆದೇಶದಂತೆ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡಾಗ ಮೃತ ಯಜ್ಞಾಶ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಿಷ್ಟನಾದ ದೇವೇಂದ್ರ ನೊಡನೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡದ್ದು ಅವಳದೇನು ತಪ್ಪು ? ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಮಾನವ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಇಂದ್ರ, ಅಗ್ನಿ, ಗಂಧರ್ವರು, ಮೊದಲು ಭೋಗಿಸುವರು ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರ ವಚನವಿದೆ. ಆ ದೇವತಾ ಸಂಯೋಗವು, ಮಾನವಿಯರಿಗೆ ಅದರಲ್ಲೂ ದೇವತಾ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಎಂದೂ ದೋಷಾವಹವಲ್ಲ. ಇದು ನಿನಗೆ ನಮ್ಮ ಪುರಾಣ, ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ತಾನಾಗಿಯೇ ತಿಳಿದು ಬರುವದು. ಇದರಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ರಾಣಿಯಾದ ವಪುಷ್ಟಮೆಯದು ತಿಲಮಾತ್ರ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ದೇವತೆಗಳು ಹಾಗೂ ಗಂಧರ್ವರಿಂದ ಅಭುಕ್ತವಾದ ಹೆಣ್ಣು ಯಾವ ಪುರುಷನಿಗೂ ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ದೊರಕಲಾರದು. ಅಂಥ ದೇವಭೋಗ್ಯವಾದ ಹೆಣ್ಣು ನಿನ್ನ ರಾಣಿಯಾಗಿ ದೊರೆ ತದ್ದು ನಿನ್ನ ಸೌಭಾಗ್ಯ. ದೇವೇಂದ್ರನ ಪ್ರೀತಿಯ ಅಪ್ಸರೆ ಅವನನ್ನು ತೊರೆದು ನಿನ್ನ ಪಾಡದಿಯಾಗಿ, ನಿನ್ನನ್ನೇ ನಂಬಿ ನೆಚ್ಚಿ ಮಹಾರಾಣಿಯಾಗಿ ಇನ್ನೂವರೆಗೂ ಉಳಿದು ಕೊಂಡಿದ್ದು ನಿನ್ನ ಅದೃಷ್ಟ. ಇದೇ ರಂಭೆಗಾಗಿಯೇ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿಲಿಲ್ಲವೆ ? ದೇವೇಂದ್ರನ ಭೋಗದ ಹೆಣ್ಣಾದ ಊರ್ವಶಿಗಾಗಿ ನಿನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಪೂರ್ವಜನಾದ ಪುರೂರವ ಮಹಾರಾಜನು ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದು ಅಲೆದಾಡ ಲಿಲ್ಲವೆ ? ಇಂದ್ರ ಭುಕ್ತ ಎಂದು ಯಾರೂ ಸ್ವರ್ಗದ ಅಪ್ಸರೆಯನ್ನು ಇಂದಿನವರೆಗೂ ಇತಿಹಾಸ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿಲ್ಲ. ನೀನು ಕೂಡ ತಿರಸ್ಕರಿಸಬೇಡ. ನಿನಗೆ ಒಲಿದು, ಇಂದ್ರನನ್ನು ಕೂಡ ತ್ಯಜಿಸಿ, ನಿನ್ನ ರಾಜಭವನದ ರಾಜಲಕ್ಷ್ಮಿಯಾಗಿ, ನಿನ್ನ ಬಾಳಿನ ಐಸಿರಿಯಾಗಿ, ಬೇರೊಬ್ಬರನ್ನು ಎಂದೂ ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡದೆ ಮಹಾಸಾಧ್ವೀ ಶಿಖಾಮಣಿಯಾಗಿ, ನಿನ್ನ ಸೇವೆಗೇ ಕೈಕಟ್ಟಿ ನಿಂತುಕೊಂಡ ರಂಭಾ ರೂಪಿಣಿಯಾದ ಈ ನಿನ್ನ ಮಹಾರಾಣಿಯನ್ನು ನೀನು ಬದುಕಿ ಇರುವ ವರೆಗೂ ಭೋಗಿಸು.

ಇದರಲ್ಲಿ ದೇವೇಂದ್ರನದು ಏನೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಮೂನ್ನೂರು ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ನೀನು ಹಿಂದಿನ ದಾನವರಂತೆ ಅವನ ಸ್ವರ್ಗ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸ ಬಹುದು ಎಂದು ಹೆದರಿ ಈ ಕಪಟ ಇಂದ್ರ ಜಾಲವನ್ನು ಹೂಡಿದ್ದಾನೆ ಆ ಯಜ್ಞಾಶ್ವ ದಲ್ಲಿ ಛಿದ್ರವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ (ನೀನು ವಪುಷ್ಟಮೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡ) ತನ್ನ ಪ್ರೇಯಸಿ ರಂಭೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಗ ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ. ತನ್ನ ರಂಭೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿನಗೇ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಒಮ್ಮೆ ಮಾತ್ರ ಯಜ್ಞಾಶ್ವದ ಮೃತ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ತನ್ನ ರಂಭೆಯೊಡನೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿದರೆ ಅವನದೇನು ತಪ್ಪು ? ಮತ್ತೆ ಸ್ವಯಂ ದೇವತಾ ಪುರುಷನಾದ ಇಂದ್ರನೇ ಬಂದು ತನ್ನ ಪ್ರೇಯಸಿಯೊಡನೆ ಪ್ರಚ್ಛನ್ನವಾಗಿ ಸಂಗವನ್ನು

ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡರೆ ನಿಮ್ಮ ಪುರೋಹಿತರದಾದರೂ ಏನು ತಪ್ಪು ? ಮಹಾತ್ಮರೂ, ತಪೋನಿಷ್ಠರೂ, ನಿಸ್ಪೃಹಿಗಳೂ ಆದ ಆ ನಿಮ್ಮ ಪುರೋಹಿತರು ಮುನ್ನೂರು ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಲಿಲ್ಲವೆ ? ಅಂಥ ಪರಮೋಪಕಾರಿಯಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ನೀನು ನಿನ್ನ ರಾಜ್ಯ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿದೆ. ನಿನಗೆ ಈಗ ಗುರು ದ್ರೋಹ, ಬ್ರಹ್ಮದ್ರೋಹ, ದೇವ [ಇಂದ್ರ] ದ್ರೋಹ ಮೂರು ಒದಗಿ ಬಂದವು. ಈ ಕೊನೆಯದಾದ ಒಂದು ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ನೀನು ಸಂಯಮದಿಂದ ನಡೆದಿದ್ದರೆ, ವಿವೇಕ ದಿಂದ ವರ್ತಿಸಿದ್ದರೆ ನೀನೂ ಒಬ್ಬ ಭೂಲೋಕದ ಇಂದ್ರನೇ ಆಗಿರುತ್ತಿದ್ದೆ. ಇಂದ್ರನಷ್ಟು ಶಕ್ತಿ. ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಪ್ರಭಾವ, ಮಹಿಮೆ, ಮೇಲ್ಮೆ ಮುಂತಾದವು ನಿನಗೆ ಮೈಗೂಡಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ನೀನು ಬಹಳ ಕಷ್ಟ ಪಟ್ಟು ಗಳಿಸಿದ ಆ ಇಂದ್ರ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು, ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ದೇಶಭ್ರಷ್ಟರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಇಂದ್ರನಿಗೂ ಶಾಪ ಕೊಟ್ಟು ನೀನು ಹಾಳು ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ. ಆದದ್ದು ಆಯಿತು. ಈಗ ನಡೆದ ಈ ದುರ್ಘಟನೆಯಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರ, ಪುರೋಹಿತರು, ವಪುಷ್ಟಮಾ ಈ ಮೂವರಲ್ಲಿ ನೀನು ಯಾರಿಗೂ ದೋಷ ಕೊಡಬೇಡ. ಎಲ್ಲವೂ ಕಾಲಕೃತ. ನಿನ್ನ ಪಟ್ಟರಾಣಿಯಾದ ವಪು ಷ್ಟಮೆ ದೇವ ಭೋಗ್ಯ ವಸ್ತು, ಅವಳು ಸ್ವರ್ಗ ಸುಖವನ್ನೂ ಇಂದ್ರ ಭೋಗವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ನರಮನುಷ್ಯನಾದ ನಿನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದದ್ದೂ. ನಿನ್ನ ಮಡದಿಯಾಗಿ ನಿಂತದ್ದೂ ನಿನ್ನ ಭಾಗ್ಯ ಎಂದೇ ತಿಳಿ. ಸುರಲೋಕದ ರಮಣೀಯ ನಾರೀರತ್ನವಾದ ರಂಭೆ ನಿನ್ನ ರಮಣಿಯಾಗಿ ಇದ್ದುದರಿಂದ ನೀನು ಹೆಮ್ಮೆಪಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವಳೊಡನೆ ಸುಖೋಪ ಭೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಸಂಸಾರ ಮಾಡು. ಕುದುರೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದ ದೇವೇಂದ್ರನ ಸಂಪರ್ಕ ಅವಳಿಗೆ ದೋಷವಲ್ಲ. ಸ್ತ್ರೀಯರು ದೋಷರಹಿತರು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ದೇವತಾ ಸ್ತ್ರೀಯರು ದೂಷಿತರೇ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಭೆ, ಅಗ್ನಿಯ ಜ್ವಾಲೆ, ಯಜ್ಞದ ವೇದಿಕೆ, ಹೋಮದ ಆಹುತಿ, ದೇವತಾ ಸ್ತ್ರೀ ಇವು ಐದು ದೂಷಿತವಾದರೂ ಅದೂಷಿತ ಎಂದೇ ಸಿದ್ಧಾಂತ. ಆದುದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿ ಲಾಲನ ಪಾಲನ ಪೂಜನ ಮಾಡುವದು ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಶ್ರೇಯಸ್ಕರ. ಶೀಲ ಸಂಪನ್ನರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಲಕ್ಷ್ಮೀ ದೇವಿಯಂತೆ ನಮಸ್ಕಾರಕ್ಕೇ ಯೋಗ್ಯರು. ಪೂಜೆಗೆ ಅರ್ಹರು.

ಸೂತ— ಹೀಗೆ ಗಂಧರ್ವರಾಜನಾದ ವಿಶ್ವಾವಸು ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಜನಮೇಜಯ ರಾಜನಿಗೆ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಎಲ್ಲ ವಿಚಿತ್ರ ಹಾಗೂ ದುಃಖಾಂತವಾದ ಘಟನೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಿದಾಗ ಜನಮೇಜಯನ ಮನಸ್ಸು ಪ್ರಸನ್ನವಾಯಿತು. ತನ್ನ ಕೋಪ ತಾಪ ಬಿರುನುಡಿಯಿಂದ ನೊಂದುಕೊಂಡ ವಪು ಷ್ಟಮೆಯನ್ನು ಸಂತೈಸಿ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ಸಂತಸಗಳು ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ತನ್ನ ಮಾನಸಿಕ ದುಃಖವನ್ನೆಲ್ಲ ಪೂರ್ಣ ಮರೆತು ತನ್ನ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು

ಬೆಳೆಸುವಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿದ ತನ್ನ ಮೆಚ್ಚಿನ ಮಡದಿಯಾದ ವಪುಷ್ಟಮೆ ಯೊಂದಿಗೆ ಭೌತಿಕ ಸುಖವನ್ನೂ ಭೋಗಾನುಭೋಗಗಳನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸುತ್ತ ಯಜ್ಞ, ದಕ್ಷಿಣೆ, ಯಾಗ, ಅತಿಥಿ ಸತ್ಕಾರ, ದೇವಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸೇವೆ, ಪ್ರಜಾ ರಂಜನೆ ಹಾಗೂ ದೇಶದ ಅಭ್ಯುದಯದ ಸಾಧನೆ ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಕ್ರೋಧರ ಹಿತನಾಗಿ ನೆಮ್ಮದಿಯ ಬದುಕನ್ನು ಬಾಳಿದ. ವೈಶಂಪಾಯನರಂಥ ಮಹಾತ್ಮರು ಬಂದಾಗ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಭಾರತಾದಿ ಪುರಾಣ ಇತಿಹಾಸಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಒಂದು ದಿನ ವೈಶಂಪಾಯನರು ಬಂದಾಗ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ.

ಜನಮೇಜಯ— ಪ್ರಳಯ ಕಾಲದ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಶಯನ ಮಾಡಿದ ಪದ್ಮನಾಭನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನೂ ಅವನ ನಾಭಿಯಿಂದ ಜನಿಸಿದ ಪುಷ್ಕರದ ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನೂ, ಆ ಪದ್ಮನಾಭನ ಅವತಾರದ ಕತೆಗಳನ್ನೂ ದೇವತಾ ಪುರುಷರ ಹಾಗೂ ಮಹಾಮಹಿಮರ ಆಖ್ಯಾನಗಳನ್ನೂ ನಿರೂಪಿಸಿರಿ.

ವೈಶಂಪಾಯನ — ಜನಮೇಜಯ, ಕೃತಯುಗದ ಅವಧಿ ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ದೇವಮಾನದ ವರ್ಷ. ಅದಕ್ಕೆ ನಾಕುನೂರು ವರ್ಷದ ಪೂರ್ವಸಂಧ್ಯೆ ನಾಕುನೂರು ವರ್ಷದ ಉತ್ತರ ಸಂಧ್ಯೆ. ಆಗ ಧರ್ಮ ತನ್ನ ನಾಕೂ ಕಾಲುಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿರುತ್ತದೆ. ತ್ರೇತಾಯುಗದ ಅವಧಿ ಮೂರುಸಾವಿರ ವರ್ಷ. ಮುನ್ನೂರು ವರ್ಷ ಪೂರ್ವ ಸಂಧ್ಯೆ ಮೂನ್ನೂರು ವರ್ಷ ಉತ್ತರ ಸಂಧ್ಯೆ. ಆಗ ಧರ್ಮ ದ್ವಿಪಾದ, ಅಧರ್ಮ, ತ್ರಿಪಾದ, ದ್ವಾಪರ ಯುಗದ ಅವಧಿ ಎರಡು ಸಾವಿರ ದಿವ್ಯ ವರ್ಷ. ಎರಡು ನೂರು ವರ್ಷ ಪೂರ್ವಸಂಧ್ಯೆ ಎರಡು ನೂರು ವರ್ಷ ಉತ್ತರ ಸಂಧ್ಯೆ ಆಗ ಧರ್ಮ ದ್ವಿಪಾದ, ಅಧರ್ಮ, ತ್ರಿಪಾದ, ಕಲಿಯುಗದ ಅವಧಿ ಒಂದು ಸಾವಿರ ದಿವ್ಯ ವರ್ಷ. ಪೂರ್ವ ಸಂಧ್ಯೆ ಒಂದು ನೂರು ವರ್ಷ. ಉತ್ತರ ಸಂಧ್ಯೆ ಒಂದು ನೂರು ವರ್ಷ ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟು ಹನ್ನೆರಡು ಸಾವಿರ ದೇವತಾ ಮಾನದ ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಮಹಾಯುಗ ಅಥವಾ ದಿವ್ಯ ಯುಗ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು. ಇಂಥ ಸಾವಿರ ದಿವ್ಯ ಯುಗಗಳು ತಿರುಗಿದರೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಒಂದು ದಿನ ಆಗುವದು. ಇಂಥ ಎಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಮಹಾಯುಗಗಳ ಕಾಲವು ಒಂದು ಮನ್ವಂತರ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೆ ಮಹಾ ಕಲ್ಪ ಎನ್ನುವರು. ಈ ಒಂದು ಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಒಂದು ದಿನದಲ್ಲಿ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಮನ್ವಂತರಗಳು ತಿರುಗುವವು. ಇಂಥ ಸಾವಿರ ಮಹಾಯುಗಗಳು ಅಂದರೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಒಂದು ದಿವಸ. ಈ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಒಂದು ದಿನ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ದೈನಂದಿನ ಪ್ರಳಯ ಆಗುವದು. ಅನಂತರ ಇಷ್ಟೇ ಅವಧಿಯು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ರಾತ್ರಿ ಕಾಲ. ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಆಯುಷ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಮಾನದ ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಮಹಾಪ್ರಳಯ. ಅನಂತರ ಮತ್ತೆ ಹೊಸ ಸೃಷ್ಟಿ. ಹೊಸ ಬ್ರಹ್ಮ. ಹೊಸ ಪ್ರಪಂಚ. ಹೀಗೆ ಕಾಲ ಚಕ್ರವು ತಿರುಗುತ್ತಲೇ ಇರುವುದು.

ಹಿಂದೆ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಮುನಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ಈ ಪ್ರಳಯ ಲೀಲೆಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕು ಎಂದು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡ. ಅವನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ಭಗವಂತ ಪೂರ್ಣ ಮಾಡಿದ, ಮಹರ್ಷಿಯು ತನ್ನ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಾಗಲೇ ಭಯಂಕರ ಮಳೆ ಬಿರುಗಾಳಿ. ತೆರಪಿಲ್ಲದ ವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಲೋಕವೆಲ್ಲವೂ ಜಲಮಯ. ಸಮುದ್ರಗಳೇ ಉಕ್ಕೇರಿ ಮಳೆನೀರು ಜಗತ್ತಿನ ಒಡಲನ್ನು ತುಂಬಿ ಏಕಾರ್ಣವ ಸಾಗರದ ಭೋರ್ಗರೆತ. ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಲ್ಲೆಲ್ಲ ನೀರೇ ನೀರು. ಜಲಪ್ರಳಯ, ಆ ಜಲಪ್ರಳಯದ ಪೆರ್ದೆರೆಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಮುನಿಯು ಕಕ್ಕಾಬಿಕ್ಕಿ. ಈಸಿ ಕೈಸೋತು ಕಣ್ಣು ಕಣ್ಣು ಬಿಡತೊಡಗಿದ. ಆಗ ಒಂದು ಆಲದ ಎಲೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಶಿಶು. ಆ ಸುಂದರವಾದ ಮಗು ಮೇಘಗಂಭೀರ ಧ್ವನಿಯಿಂದ– "ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ, ಹೆದರಬೇಡ, ವತ್ಸ, ನನ್ನ ಕಡೆ ಬಾ" ಎಂದು ಕರೆಯಿತು. ತೆರೆಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು, ಎದ್ದು, ತೂರಾಡಿ, ತೇಲಾಡಿ, ನೀರು ಕುಡಿದು ಕೈಸೋತು ಈಸಲಾರದೆ, ಮುಳುಗಲೊಲ್ಲದೆ, ಸಾವು ನೋವುಗಳ ಜೋಕಾಲಿಯಲ್ಲಿ ತೂಗಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯನ ಅಹಂ ಬುದ್ಧಿ ಹೋಗಿರಲಿಲ್ಲ. "ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಮುಪ್ಪಾದ ತನ್ನಂಥ ಹಿರಿಯ ವಯೋವೃದ್ಧ ತಪೋವೃದ್ಧನಾದ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲಿನ ಮಾಸ ಆರದ ಈ ತರಳ ಬಾಲಕ 'ವತ್ಸ,' ಎಂದು ಕೂಗುವನಲ್ಲ ? ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಎಂದು ಏಕವಚನದಲ್ಲಿ ಅವಮಾನ ಮಾಡಿ ಕರೆಯಬೇಕಾದರೆ, ಈ ಚೋಟುದ್ದ ಬಾಲಕನಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಗರ್ವ ! ಎಂದು ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಬೀಗಿ ಅವನು ಕರೆದರೂ ಅವನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಮತ್ತೆ ತೆರೆಯ ತೊಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿ ತೂಗಾಡುವ ಆ ಸುಂದರ ಬಾಲಕ ಮಾತನಾಡಿದ. "ವತ್ಸ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ, ನಾನು ನಿನ್ನ ತಂದೆ, ಗುರು, ನಿನಗೆ ಪ್ರಳಯ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಎಂದು ವರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆ ತೋರಿಸಿದೆ. ನೋಡು, ನಾನೇ ನಾರಾಯಣ" ಹೀಗೆ ನುಡಿದ ಆ ಬಾಲಕನ ನಿಶ್ವಾಸದ ಅಲೆಯಗುಂಟ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಅವನ ಜಠರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ; ಅಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಜಲಪ್ರಳಯ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಆಲದ ಎಲೆಯ ಮೇಲೆ ತೇಲುವ ಬಾಲಕೃಷ್ಣ. ಮತ್ತೊಂದು ಉಸಿರಿನ ಅಲೆಯಿಂದ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಹೊರಗೆ ಬಂದ. ಭಗವಂತನ ಮಹಿಮೆ ಕಂಡು ವಂದಿಸಿದ. ಮುಂದಿನ ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮುನಿ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಸ್ವಸ್ಥ. ಆಶ್ವಸ್ತ. ಸಂತುಷ್ಟ.

ಆ ಪ್ರಳಯ ಜಲಧಿಯಲ್ಲಿ ಪವಡಿಸಿದ ಪರಬ್ರಹ್ಮನ ಹೊಕ್ಕಳದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸುಂದರವಾದ ಹೊಂದಾವರೆ ಹುಟ್ಟಿತು. ಅದೇ ಪುಷ್ಕರ. ಅದಕ್ಕೆ ಲೋಕ ಪದ್ಮ ಎನ್ನುವರು. ಆ ಪುಷ್ಕರದಿಂದಲೇ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ಹುಟ್ಟಿದವ ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮ. ಆತನಿಂದಲೇ ಭಗವಂತನ ಆಜ್ಞಾನುಸಾರವಾಗಿ ಆ ಲೋಕಪದ್ಮದ ಹದಿ

ನಾಕಂ ದಳಗಳಂತಿರುವ ಹದಿನಾಕು ಲೋಕದ ನಿರ್ಮಾಣ. ಆ ಪುಷ್ಕರದಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲಂ ಹುಟ್ಟಿ ಅತ್ತಿತ್ತಸಂಚರಿಸುವ ಮಹಾಬಲಿಷ್ಠರಾದ ಮಧು, ಮತ್ತು ಕೈಟಭ ಎಂಬ ದೈತ್ಯರು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು 'ನಮ್ಮೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲಂ ಬಾ' ಎಂದು ಕರೆದರಂ. ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನೇ ಕಬಳಿಸ ಬಂದ ಆ ದೈತ್ಯರನ್ನು ಮಹಾವಿಷ್ಣುವು ಲೀಲೆಯಿಂದ ಸಂಹಾರಮಾಡಿದ ಪದ್ಮಾಸನಾದೇವಿಯಾದ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಪೃಥ್ವೀ ರೂಪದಿಂದ ಆ ಲೋಕಪದ್ಮದ ಒಳಭಾಗವನ್ನೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿದಳಂ. ಆ ಪುಷ್ಕರದ ಗಟ್ಟಿ ಎಸಳುಗಳು ದೇಹದ ಅಸ್ಥಿರೂಪವಾದ ಮೇರು, ಮಂದರ, ಹಿಮಂದಿರಿ, ನೀಲ ನಿಷಧ, ವಿಂಧ್ಯಾದ್ರಿ ಮುಂತಾದ ಬೆಟ್ಟಗಳಂ. ಅದರ ಮಧ್ಯದ ಜಂಬೂದ್ವೀಪವೇ ಕರ್ಮಭೂಮಿ. ಆ ಪದ್ಮದ ಗರ್ಭದಿಂದ ಸ್ರವಿಸಿದ ನೀರೇ ನದನದೀರೂಪ ತೀರ್ಥ ಸಾರ್ಥ. ಅದರ ಮೇಲಿನ ಪಕಳೆಗಳೇ ವ್ಯೋಮಭದೇಶ ಅಧೋಮುಖ ಪಕಳೆಗಳೇ ಪಾತಾಳ. ಹೀಗೆ ನಾರಾಯಣ ಋಷಿಯು ಅಂಗದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಇದ್ದಕ್ಕೆ ಪುಷ್ಕರ ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವ ಎನ್ನುವರಂ.

ಪುಷ್ಕರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಹರಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಬ್ರಹ್ಮ ಮುಂದೆ ಬಹುಕಾಲ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದ ಭಗವಂತನ ಆದೇಶದಂತೆ ತನ್ನನ್ನೇ ಎರಡು ವಿಭಾಗ ಮಾಡಿ ನಾರಾಯಣಾತ್ಮಕರಾದ ಯೋಗಾಚಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಕಪಿಲ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರ ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವಕ್ಕೆ ಕಾರಣನಾದ. ಅನಂತರ ಸೃಷ್ಟಿ ಸರ್ವತೋಮುಖವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಿ ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶ ದಿಂದ ತನ್ನನ್ನೇ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣು ಎಂದು ಎರಡು ವಿಭಾಗ ಮಾಡಿ ಮೈಥುನ ಧರ್ಮ ದಿಂದ ಪ್ರಜಾ ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿದ. ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ಈ ಮೊದಲೇ ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿದ ಮಾನಸ ಪುತ್ರರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಊರ್ಧ್ವರೇತಸ್ಕರಾಗಿ ಅಧ್ಯಾತ್ಮರತರಾದರೂ ದಕ್ಷ ಮರೀಚಿ ಅತ್ರಿ ಪುಲಸ್ತ್ಯ ಪುಲಹ ಕ್ರತುಂವಶಿಷ್ಠ ಗೌತಮಂ ಭೃಗು ಅಂಗಿರ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ದಾಂಪತ್ಯ ಧರ್ಮದಿಂದ ಪ್ರಜಾ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ತುಂಬಿದರು. ಹೀಗೆ ಪೌಷ್ಕರ ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷನ ದೌಹಿತ್ರ ಸಂತತಿಯಿಂದ ವಿಪುಲವಾಗಿ ಲೋಕವೃದ್ಧಿ ಆಯಿತು. ಆ ಪುಷ್ಕರ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಲೋಕ ಶಿಕ್ಷಾರ್ಥವಾಗಿ ಸ್ವಯಂ ನಾರಾಯಣನೇ ಮುನಿಯಾಗಿ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸಿದ. ಅವನಿಂದ ಸೃಷ್ಟರಾದ ಬ್ರಹ್ಮ ವಾಯು ರುದ್ರ ಇಂದ್ರ ಮುಂತಾದ ದೇವತೆಗಳೂ ತಪಂಗೈದು ಪುಷ್ಕರದಿಂದಲೇ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಯಜ್ಞಮಾಡಿ ಬ್ರಹ್ಮದಂಡ, ಚಕ್ರ, ಮುಸಲ, ಹಲ, ವಜ್ರ, ಪಾಶ ಮುಂತಾದ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದರು.

ದೈತ್ಯರೂ ಕೂಡ ತಪಸ್ಸುಮಾಡಿ ಅಗ್ನ್ಯಸ್ತ್ರ, ವರುಣಾಸ್ತ್ರ, ವಾಯವ್ಯಾಸ್ತ್ರ, ರೌದ್ರಾಸ್ತ್ರ, ಇಂದ್ರಾಸ್ತ್ರ, ಮುಂತಾದ ಘೋರ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಆಯುಧಗಳನ್ನೂ ಪಡೆದರು. ದೇವತೆಗಳು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ವೇನನ ಮಗನಾದ ಪೃಥುರಾಜನಿಗೆ

ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿದರು. ಅವನು ಯಜ್ಞ ಯಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ, ದಾನದಕ್ಷಿಣೆನೀಡಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ, ಅನ್ನ ಔಷಧಿಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಜೀವನ ದಾತ ಆಗಲಿ ಎಂದು ಹರಸಿ ಹಾರೈಸಿದರು.

ಒಮ್ಮೆ ಗಂಧಮಾದನ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿದ ದೈತ್ಯರು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಔಷಧಿ ವನಸ್ಪತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹಾಲಿನ ಹೆಗ್ಗಡಲಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಅದನ್ನು ಕಡೆದು ಅಮೃತ ವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಹವಣಿಸಿದರು. ಮಂದರ ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಕಿತ್ತಿ ಮೈಯ್ದು ಕಡಗೋಲು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೀಳಲು ಕೈ ಹಾಕಿದರು. ಅದು ಅಶಕ್ಯವಾಯಿತು. ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಆದೇಶದಂತೆ ದೇವತೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ಮಂದರವನ್ನು ಕಿತ್ತಿದರು. ಹಾಲಿನ ಹೆಗ್ಗಡಲಿನಲ್ಲಿ ತಂದಿಟ್ಟು ಕಡೆದರು. ಅದರಿಂದ ಉಚ್ಚೈಶ್ರವ, ಐರಾವತ, ಚಂದ್ರ, ಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಮದ್ಯ, ಕೌಸ್ತುಭ, ಧನ್ವಂತರಿ, ಅಮೃತ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಜನಿಸಿದವು. ದೇವತೆಗಳು ಅಮೃತವನ್ನು ಕುಡಿದರು. ದೈತ್ಯರಿಗೆ ಒಂದು ಹನಿಯೂ ದೊರಕಲಿಲ್ಲ. ಅಮೃತವನ್ನು ಕುಡಿಯಲು ಹೊರಟ ರಾಹುವಿನ ತಲೆಯನ್ನು ವಿಷ್ಣು ಕತ್ತರಿಸಿದ. ಅದರಿಂದ ಸುರಾಸುರ ಸಂಗ್ರಾಮ ನಡೆದು ದೈತ್ಯರು ಪರಾಜಿತರಾದರು.

ಅನಂತರ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ಗಂಗಾಯಮುನೆಯ ಮಧ್ಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ರಾಜಸೂಯ ಯಾಗ ಮಾಡಿದ. ಮುಂದೆ ಅವನ ಕುಲದಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿದ ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಯಜ್ಞಮಾಡಿದ. ವಿಷ್ಣು ವಾಮನರೂಪದಿಂದ ಬಂದು ಮೂರು ಪಾದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅವನಿಂದ ಪಡೆದು ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನೇ ಆಕ್ರಮಿಸಿದ. ದಾನ ನೀಡಿದ ಬಲಿಯನ್ನು ದೈತ್ಯಪರಿವಾರ ಸಹಿತ ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿದ.

ಒಮ್ಮೆ ಬೃಹಸ್ಪತ್ಯಾಚಾರ್ಯರು ಪ್ರಚೇತಸನ ಮಗನಾದ ದಕ್ಷನಿಂದ ಅಶ್ವ ಮೇಧ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದರು. ಅದನ್ನು ನಂದಿ ಹಾಗೂ ತನ್ನ ಪರಿವಾರ ದೊಂದಿಗೆ ಶಂಕರನು ಬಂದು ಧ್ವಂಸ ಮಾಡಿದ. ಆಗ ಆ ಯಜ್ಞವು ಮೃಗರೂಪ ವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಓಡತೊಡಗಿತು. ಪಿನಾಕಧನುಸ್ಸನ್ನು ಹಿಡಿದು ಶಿವ ಬೇಡನಾಗಿ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿದ. ಅದು ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಶರಣುಹೋಯಿತು. ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮನು ಆ ಮೃಗ ರೂಪಿ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮೃಗಶಿರಾ ಎಂಬ ನಕ್ಷತ್ರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ರುದ್ರನೊಂದಿಗೆ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ.

ಇತ್ತ ದಕ್ಷನ ಯಜ್ಞಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣು ಹಾಗೂ ಶಿವರಲ್ಲಿ ಘನಘೋರ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು. ವಿಷ್ಣುವು ರುದ್ರನ ಕೊರಳನ್ನು ಅಮುಕಿದ. ಅದರಿಂದ ಅದು ಕಪ್ಪಾಗಿ ಶಿವ 'ನೀಲಕಂಠ' ಎನಿಸಿದ. ಆಗ 'ದೇವಾಧಿದೇವ, ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು' ಎಂದು ಅವನನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡ. ದೇವತೆಗಳೂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಹೊಡೆಯಲು ಬಂದ ಶಿವನ ಮಂತ್ರೋಂದಃ ಸ್ವರೂಪವಾದ ನಂದಿ ಯನ್ನು ನೋಡಿ ವಿಷ್ಣು ಮಂದಹಾಸಮಾಡಿ ಸ್ತಬ್ಧಗೊಳಿಸಿದ. ಅನಂತರ ಹರಿಯು ರುದ್ರನಿಗೆ ಯಜ್ಞ ಭಾಗವನ್ನು ನೀಡಿದ. ಅಂದಿನಿಂದ ರುದ್ರನು 'ವಿಷ್ಣು ಧರ್ಮ ಪರೋ ನಿತ್ಯಂ ತ್ಯಕ್ತಕಾಮಃ ಸುರೋತ್ತಮಃ" ಆಶೆ ಬಿಟ್ಟು ವಿಷ್ಣು ಪ್ರೀತಿಕರವಾದ ಧರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತನಾದ. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಪುಷ್ಕರ ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವ ದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಘಟನೆ. ಇದನ್ನು ಹೇಳಿ ಕೇಳಿದವರಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗಫಲ.

ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ ಸಂಹಾರ

ಸರ್ಗದ ಆದಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಪೃಥ್ವಿಯು ರಸಾತಳದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ವಿಷ್ಣುವು ಯಜ್ಞವರಾಹರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಅದನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ತಂದ ತನ್ನ ಕೋರೆದಾಡೆಯಿಂದ. ಮುಂದೆ ಓಂಕಾರದಿಂದ ಜಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು. ಅನಂತರ ಹರಿಯ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮನು ದೇವರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನನ್ನು 'ದೇವರಾಜ' ಎಂದು ನಿಯೋಜಿಸಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಗೈದ. ಯಜ್ಞ, ತಪಸ್ಸು, ಗ್ರಹ, ನಕ್ಷತ್ರ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಔಷಧಿಗಳ ಮೇಲೆ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಅಧಿರಾಜನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ. ಇದರಂತೆ ಪ್ರಜಾಪತಿ ಗಳ ಮೇಲೆ ದಕ್ಷನನ್ನು, ನೀರಿಗೆ ವರುಣನನ್ನು ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಕಾಲನನ್ನು, ಗಂಧ, ಶಬ್ದ, ಆಕಾಶ, ಬಲ, ಇವುಗಳಿಗೆ ವಾಯುವನ್ನು, ಮೃತ್ಯು, ಗೋವು, ಭೂತ, ಪಿಶಾಚ, ರೋಗ, ಪ್ರೇತಗಳಿಗೆ ಮಹಾದೇವನನ್ನು, ಯಕ್ಷ ರಾಕ್ಷಸ, ಐಶ್ವರ್ಯಗಳಿಗೆ ಕುಬೇರ ನನ್ನು, ಹಾವುಗಳಿಗೆ ವಾಸುಕಿಯನ್ನು, ಮೇಘ, ನದಿ, ಸಮುದ್ರ, ವೃಷ್ಟಿಗಳಿಗೆ ಪರ್ಜ ನ್ಯನನ್ನು, ಗಂಧರ್ವರಿಗೆ ಚಿತ್ರರಥನನ್ನು, ನಾಲ್ಕುಕಾಲಿನ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ನಂದಿಯನ್ನು ದೈತ್ಯರಿಗೆ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನನ್ನು, ಅಧಿನಾಯಕನನ್ನಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಿದ. ಹಿರಣ್ಯಕಶ್ಯಪ ನನ್ನು ಯುವರಾಜನನ್ನಾಗಿಮಾಡಿದ. ಆಗ ಬಲದರ್ಪಿತನಾದ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನು ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳ ಮೇಲೆ ದಾಳಿಮಾಡಿದ. ಭಯ ಭ್ರಾಂತರಾದ ದೇವತೆಗಳು ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಶರಣು ಹೋದರು. ಆಗ ಶ್ರೀಹರಿಯು ತನ್ನ ದಿವ್ಯವಾದ ಶಂಖವನ್ನು ಊದಿದ. ಕುಪಿತನಾದ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ತನ್ನ ಅಮೋಘವಾದ ಶಸ್ತ್ರಾಯುಧವನ್ನು ಆ ವರಾಹರೂಪಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ತೂರಿದ. ಅದನ್ನು ಹರಿಯು ಹುಂಕಾರ ಮಾತ್ರದಿಂದ ನಾಶಪಡಿಸಿ ಚಕ್ರದಿಂದ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನ ತಲೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕಿದ. ಅನಂತರ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನಿಂದ ಬಂಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ತ್ರಿಲೋಕದ ಆಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಕರುಣಿಸಿದ.

ಹಿಂದೆ ಪರ್ವತಗಳಿಗೆಲ್ಲ ರೆಕ್ಕೆಗಳು ಇದ್ದವು. ಆ ಪರ್ವತಗಳು ಭೂಲೋಕ ದಿಂದ ಹಾರಿ, ಪಾತಾಳಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ರಾಜನಾದ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನಿಗೆ ಹೇಳಿ

ದವು. “ಭೂಲೋಕ ಹಾಗೂ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಸಹೋದರರಾದ ದೇವತೆಗಳದೇ ಆಧಿಪತ್ಯ ನಡೆದಿದೆ. ನೀವೂ ಕಶ್ಯಪರ ಮಕ್ಕಳೇ, ನೀವೇಕೆ ಪೃಥ್ವಿಯ ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವದಿಲ್ಲ ?” ಎಂದು ಕೇಳಿ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನನ್ನು ದೇವತೆಗಳ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಪ್ರಚೋದಿಸಿದ್ದವು. ಈಗ ಇಂದ್ರನು ಆ ಸಿಟ್ಟನ್ನು ಹಿಡಿದು ತನ್ನ ವಜ್ರಾಯುಧದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಬೆಟ್ಟಗಳ ರೆಕ್ಕೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕಿದ. ಆದರೆ ಮೈನಾಕ ಪರ್ವತವು ಮಾತ್ರ ‘ನಾನು ಸಮುದ್ರದ ಒಳಗೇ ಒಂದೇ ಕಡೆಗೆ ನೆಲೆಸುತ್ತೇನೆ’ ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಅದರ ರೆಕ್ಕೆ ಪಕ್ಕಗಳನ್ನು ಇಂದ್ರ ಕಡಿಯಲಿಲ್ಲ.

ಹಿಂದೆ ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ದೈತ್ಯರ ಸಾರ್ವಭೌಮನಾದ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ಹನ್ನೊಂದು ಸಾವಿರ ಐದನೂರ ವರ್ಷ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಮೌನದಿಂದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದ. ಅವನ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಬ್ರಹ್ಮ ಬಂದು ಬೇಕಾದ ವರ ಬೇಡು ಎಂದ—

ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ಪಿತಾಮಹ, ನಾನು ದೇವತೆಗಳಿಂದಾಗಲೀ, ದಾನವರಿಂದಾಗಲೀ, ಮಾನವರಿಂದಾಗಲೀ ಸಾಯಬಾರದು. ಋಷಿಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಶಪಿಸಬಾರದು. ಶಸ್ತ್ರದಿಂದ ಅಸ್ತ್ರದಿಂದ ಬೆಟ್ಟದಿಂದ, ಮರಗಳಿಂದ, ಹಸಿಯಾದದ್ದರಿಂದ, ಒಣಗಿದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಸಾಯಬಾರದು. ಹಗಲು, ರಾತ್ರಿ, ಸ್ವರ್ಗ, ಪಾತಾಳ, ಆಕಾಶ, ಭೂಮಿ, ಎಲ್ಲಿಯೂ ನಾನು ಸಾಯಬಾರದು. ನಾನು ಸಾಯುವದೇ ಆದರೆ ಒಂದೇ ಹೊಡೆತದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ಭೃತ್ಯಪರಿವಾರ ವಾಹನಗಳನ್ನೂ ಕೊಲ್ಲಲು ಸಮರ್ಥನಾದ ಮನುಷ್ಯನಿಂದ ಮಾತ್ರ ನಾನು ಸಾಯಬೇಕು.”

‘ತಥಾಸ್ತು’ ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಚತುರ್ಮುಖ. ವರ ಪಡೆದು ಬಂದಕೂಡಲೇ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ಮೊದಲು ಧರ್ಮಿಷ್ಠರಾದ ತಪಸ್ವೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ. ದೇವತೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಗೆದ್ದ. ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೇ ತನ್ನ ಮಹಾಹತಂವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ. ದೈತ್ಯರಿಗೆ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಭಾಗ ಕೊಡಿಸಿದ.

ಆಗ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಮೊರೆ ಹೊಕ್ಕರು. ಆಗ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಲ್ಲ ಹರಿಯು ಅರ್ಧ ದೇಹದಿಂದ ಸಿಂಹ, ಇನ್ನರ್ಧದಿಂದ ಮನುಷ್ಯರ ರೂಪವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದ. ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ದಿವ್ಯ ಸುಂದರವಾದ ತನ್ನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಾಕು ಮೊಳ ಎತ್ತರವಾದ, ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದ. ರಂಭಾ, ಊರ್ವಶಿ, ಮೊದಲಾದ ಅಪ್ಸರೆಯರ ನೃತ್ಯ, ಸಂಗೀತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಡೆದಿದ್ದವು. ಆಗ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದ ನರಸಿಂಹರೂಪದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಎಲ್ಲ ದೈತ್ಯರು

'ಇದೇನು ಅತ್ಯದ್ಭುತ ರೂಪ ? ಸಾವಿರ ಚಂದ್ರರ ಕಾಂತಿ ಇದೆ ಈ ಸಿಂಹಕ್ಕೆ' ಎಂದು ಬೆರಗಾದರು. ಆಗ ಹಿರಣ್ಯಕಶ್ಯಪನ ಪುತ್ರನಾದ ಪ್ರಲ್ಹಾದನು ಮಾತ್ರ ದಿವ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆ ಸಿಂಹವನ್ನು ನೋಡಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ವಿಷ್ಣುವೇ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡ. ಮತ್ತು ತನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ಹಿರಣ್ಯಕಶ್ಯಪನಿಗೆ ಹೇಳಿದ.

ಪ್ರಲ್ಹಾದ— ದೈತ್ಯರಾಜ, ಅರ್ಧಸಿಂಹ, ಅರ್ಧಮನುಷ್ಯ ರೂಪದ ಇಂಥ ನರಸಿಂಹ ರೂಪವನ್ನು ನಾನು ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಕಂಡಿಲ್ಲ ಕೇಳಿಲ್ಲ. ದೈತ್ಯರನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಹರಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಈ ಘೋರ ನರಸಿಂಹ ರೂಪವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಹೇಳುತ್ತಲಿದೆ. ನಾನು, ನೀನು, ಬ್ರಹ್ಮ, ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೇ ಇವನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಕಾಣುತ್ತಲಿವೆ.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಪ್ರಲ್ಹಾದನು ಆ ನರಸಿಂಹದೇವರ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಅಂತರ್ಮುಖನಾಗಿ ಮಾಡತೊಡಗಿದ. ಆಗ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು "ಈ ಕಾಡು ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಕೂಡಲೇ ಹಿಡಿದು ಹಾಕಿರಿ" ಎಂದು ಗರ್ಜಿಸಿದ. ಅವನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ತಕ್ಷಣ ಎಲ್ಲ ದೈತ್ಯವೀರರೂ ಆ ಸಿಂಹದ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಬಿಡಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಆಗ ನಿರ್ಭಯ ನಾದ ಆ ನರಸಿಂಹನು ಮೊದಲು ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರವಾದ ಹಿರಣ್ಯಕಶ್ಯಪುವಿನ ಸಭೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಮುರಿದು ದೈತ್ಯರ ಎದುರು ನಿಂತುಕೊಂಡ. ಆಗ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ಹಾಗೂ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ದೈತ್ಯರು ತಮ್ಮ ವಶದಲ್ಲಿ ಇರುವ ದಂಡಾಸ್ತ್ರ, ಕಾಲಚಕ್ರ, ವಿಷ್ಣುಚಕ್ರ, ಐಂದ್ರಚಕ್ರ, ಪೈತಾಮಹಚಕ್ರ, ವಜ್ರ, ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರ, ಆಗ್ನೇಯಾಸ್ತ್ರ, ವಾಯವ್ಯಾಸ್ತ್ರ ಮುಂತಾದ ಬಗೆಬಗೆಯ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದರು. ಅವೆಲ್ಲವೂ ಆ ಸಿಂಹದ ಮೈ ಮೇಲಿನ ಒಂದು ಕೂದಲವನ್ನೂ ಮಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ದೈತ್ಯರು ತಮ್ಮ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಮಾಯೆಗಳನ್ನು ಆ ಸಿಂಹದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದರು. ಅವೆಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥವಾದವು. ಆಗ ಹಿರಣ್ಯಕಶ್ಯಪು ಒಂದು ಬೆಂಕಿಯ ಮಾಯೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ. ಆ ಸಿಂಹವನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕಲು ಅದನ್ನು ಆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮೇಲೆ ಅಟ್ಟಿದ. ಆಗ ದೇವೇಂದ್ರನು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಮಳೆ ಸುರಿಸಿ ಅದನ್ನು ಶಮನಗೊಳಿಸಿದ. ಹೀಗೆ ದೈತ್ಯರ ಎಲ್ಲ ಮಾಯೆಗಳೂ ವಿಫಲವಾದ ಬಳಿಕ ದೈತ್ಯರ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಪಶಕುನಗಳು ತೋರತೊಡಗಿದವು. ಬೆಟ್ಟಗಳು ನಡುಗಿದವು. ಭೂಮಿ ಕಂಪಿಸಿತು. ಗಗನದಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿಯ ಉಲ್ಕೆಗಳು ಉರಿದವು. ಧೂಮಕೇತವು ಮೂಡಿತು ಆಗ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಕೇಳಿದ.—"ಗುರುಗಳೇ, ಇದು ಯಾವುದರ ಸೂಚನೆ?" ಎಂದು.

ಶುಕ್ರ— ಇಂಥ ಅಪಶಕುನಗಳು ದೇಶನಾಶ, ಅಥವಾ ರಾಜನ ಬಂಧನ

ವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ನನಗಂತೂ ಸದ್ಯೋ ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಅಪಾಯ ಕಾದಿದೆ. ಎನಿಸ ವದು ರಾಜನೇ, ನಿನಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಲಿ" ಎಂದು ತಮ್ಮ ಮಂನೆಗೆ ಎದ್ದು ಹೋದರು. ಆಗ ಆ ದೈತ್ಯರಾಜನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಘೋರ ಗದೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನರಸಿಂಹದೇವರು ಸಿಂತಲ್ಲಿ ಧಾವಿಸಿದ. ಅದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳು ಬಂದು —"ಈ ದುಷ್ಟ ದೈತ್ಯನನ್ನು ಬೇಗನೇ ಸಂಹರಿಸು" ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು. ಆಗ ಆ ನೃಸಿಂಹನು ಗದಾಪಾಣಿಯಾದ ಹಿರಣ್ಯಕಶ್ಯಪನನ್ನು ಹಾರಿ ಹಿಡಿದು ತನ್ನ ಉಗುರುಗಳಿಂದ ಸೀಳಿ ಕೊಂದು ಹಾಕಿದ.

ನೃಸಿಂಹರೂಪಿಯಾದ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ಈ ಅದ್ಭುತ ಕೃತಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ಅವನನ್ನು ಹಾಡಿ ಹೊಗಳಿ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿದರು.

ವಾಮನಾವತಾರ

ವೈಶಂಪಾಯನ— ಜನಮೇಜಯ, ನಾನು ನಿನಗೆ ನೃಸಿಂಹನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದೆ. ಈಗ ಬಲಿಯನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿದ ವಾಮನನ ಆಖ್ಯಾನವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಮರೀಚಿ ಪ್ರಜಾಪತಿಯ ಮಗನಾದ ಕಶ್ಯಪ ಋಷಿಗೆ ದಿತಿ, ಅದಿತಿ ಎಂದು ಇಬ್ಬರು ಪತ್ನಿಯರು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ದಕ್ಷ ಪ್ರಜಾಪತಿಯ ಮಕ್ಕಳು. ಕಶ್ಯಪರಿಗೆ ಅದಿತಿ ದೇವಿಯಿಂದ ಹನ್ನೆರಡು ಜನ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳು. ಧಾತಾ, ಅರ್ಯಮಾ, ಮಿತ್ರ, ವರುಣ, ಅಂಶ, ಭಗ, ಇಂದ್ರ, ವಿವಸ್ವಾನ್, ಪೂಷಾ, ಪರ್ಜನ್ಯ, ಹನ್ನೊಂದನೆಯವನು ವಿಶ್ವಕರ್ಮ. ಹನ್ನೆರಡನೆಯವನೇ ವಿಷ್ಣು. ಅದಿತಿಯ ತಂಗಿಯಾದ ದಿತಿಗೆ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ, ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪು ಎಂದು ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು. ಹಿರಣ್ಯ ಕಶ್ಯಪುನಿಗೆ ಪ್ರಲ್ಹಾದ, ಅನುಲ್ಹಾದ, ಲ್ಹಾದ, ಜಂಭ, ಸಲ್ಹಾದ ಎಂದು ಐದು ಜನ ಮಕ್ಕಳು ಪ್ರಲ್ಹಾದನಿಗೆ ವಿರೋಚನ ಮಗ. ವಿರೋಚನನ ಮಗನೇ ಬಲಿರಾಜ ಈ ಬಲಿರಾಜನ. ಮಕ್ಕಳು ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳ ಸಂತಾನ ಅಪಾರ.

ದೈತ್ಯದಾನವರೆಲ್ಲ ಕೂಡಿ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನ ವಧ ಆದ ಬಳಿಕ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಬಲಿಚಕ್ರ ವರ್ತಿಯನ್ನು ಅಸುರರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅಧಿಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿದರು. ಸತ್ಯನಿಷ್ಠ ಆ ಬಲಿರಾಜನಿಗೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಮೇಲೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಹಿಡಿತ. ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯದ ವಿಷಯವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ಇಂಥ ಆ ಬಲಿರಾಜನನ್ನು ಎಲ್ಲ ದೈತ್ಯರೂ ಹಿರಣ್ಯಕಶ್ಯಪನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಸರಾಜ್ಯದ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಪದವಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿದರು. ಆಗ ಎಲ್ಲ ದೈತ್ಯರು ಬಲಿರಾಜನನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡರು.

ದೈತ್ಯರು— ಬಲಿರಾಜ, ಈ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವೂ ಮೊದಲು ನಿನ್ನ ಮುತ್ತಾತನಾದ ಹಿರಣ್ಯಕಶ್ಯಪನ ಒಡೆತನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು. ಆ ನಿನ್ನ ಮುತ್ತಾತನನ್ನು ಕೊಂದು ಹರಿಯು ಆ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ದೇವೇಂದ್ರನಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿದ. ಈಗ ನೀನು ನಿನ್ನ ಮುತ್ತಜ್ಜನು ಗಳಿಸಿದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊ. ಆ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಮರಳಿ ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೋ" ಅವರ ಈ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಲಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಶಂಬರ, ನಮುಚಿ, ಜಂಭ, ಮುಂತಾದ ದೈತ್ಯವೀರರೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿ ಬಂದ. ಇತ್ತ ದೇವತೆಗಳೂ ಯುದ್ಧದ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಎರಡೂ ಸೇನೆಗಳ ನಡುವೆ ಘನಘೋರವಾದ ಭೀಕರ ಸಂಗ್ರಾಮವು ನಡೆಯಿತು, ನಮುಚಿ, ಶಂಬರ, ಪೌಲೋಮ, ಕುಜಂಭ ಕೇಶಿ. ಪ್ರಲ್ಹಾದ, ಅನುಲ್ಹಾದ, ವಿಪ್ರಚಿತ್ತಿ ಮುಂತಾದ ದಾನವರು ದೇವತಾಧುರೀಣರೊಡನೆ ಕಲಿತನದಿಂದ ಕಾದಾಡಿದರು. ಆಗ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಸೋಲಿನ ಸರಮಾಲೆಯೇ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಬೀಳುವ ಲಕ್ಷಣ ಕಂಡಿತು. ಆಗ ಬೃಹಸ್ಪತ್ಯಾಚಾರ್ಯನು ಅಗ್ನಿಯ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿ ವೈರಿಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕು ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡ. ಆಗ ಅಗ್ನಿಯು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಉರಿದದ್ದು ದೈತ್ಯರ ಮಾಯೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸುಟ್ಟುಹಾಕಿ ದೈತ್ಯರನ್ನೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಜ್ವಾಲೆಯ ಜಾಲಗಳಿಂದ ದಗ್ಧರನ್ನಾಗಿಮಾಡಿದ. ಆಗ ಪ್ರಲ್ಹಾದನಿಂದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ದೇವೇಂದ್ರನ ಜೊತೆಗೆ ಘನಘೋರವಾಗಿ ಕಾದಿದ. ಆಗ ಆ ಸುರರಾಜನು ಆ ಬಲಿಯು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ನಿಷ್ಫಲಗೊಳಿಸಿ ತಾನು ಅವನನ್ನು ಕೊಂದುಬಿಡಬೇಕೆಂದು ವಜ್ರಾಯುಧವನ್ನು ಎತ್ತಿದ. ಆಕಾಶವಾಣಿ ಆಯಿತು— "ದೇವೇಂದ್ರ, ಹಿಂದ ಸರಿ. ಬಲಿರಾಜನನ್ನು ನೀನು ಎಂದೂ ಗೆಲ್ಲಲಾರೆ. ಅವನು ತಪಸ್ಸುಮಾಡಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರಿಂದ ವರ ಪಡೆದಿದ್ದಾನೆ. ಅವನನ್ನು ಯಾರೂ ಗೆಲ್ಲಲಾರರು." ಈ ಆಕಾಶ ವಾಣಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಇಂದ್ರನು ಮರಳಿ ಹೋದ. ಆಗ ದೈತ್ಯರು ಸಿಂಹನಾದಗೈದು ಜಯಘೋಷದಿಂದ ಭೂಮ್ಯಾಕಾಶಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಖರಿತವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು.

ಅನಂತರ ಪರಾಜಿತರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನ ಮಾನ ಐಶ್ವರ್ಯ ಅಧಿಕಾರ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ದೇವತೆಗಳು ತಮ್ಮ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳಾದ ಅದಿತಿ ಕಶ್ಯಪರ ಬಳಿಗೆ ಬಂದರು. ದೇವತೆಗಳ ಈ ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಅವರಿಗೂ ಬಹಳ ದುಃಖವಾಯಿತು. ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಬ್ರಹ್ಮ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಮೊದಲೇ ತಿಳಿದ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದರು.

ಬ್ರಹ್ಮ— ಕಶ್ಯಪರೇ ಹಾಗೂ ದೇವತೆಗಳೇ, ನೀವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಉದ್ದೇಶ ನನಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ಗುರುಶುಕ್ರರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಯಜ್ಞಯಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ದೇವಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಆರಾಧನೆ ಮಾಡುತ್ತ ಧರ್ಮಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಸತ್ಯನಿಷ್ಠನಾಗಿ

ಪ್ರಜಾರಂಜನೆ ಗೈಯುತ್ತಲಿರುವ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಬಲಿರಾಜನನ್ನು ಯಾರೂ ಗೆಲ್ಲಲು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ವಿಷ್ಣುವಿಗೇ ಶರಣು ಹೋಗಿರಿ. ಅವನೊಬ್ಬನೇ ಬಲಿಯನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಲು ಸಮರ್ಥ. ಕ್ಷೀರ ಸಮುದ್ರದ ಉತ್ತರ ತೀರದಲ್ಲಿ ಅಮೃತ ಎಂಬ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಆ ವಿಷ್ಣು ಈಗ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಆದೇಶದಂತೆ ಕಶ್ಯಪ ಅದಿತಿಯರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಾದ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಅಮೃತ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಉಗ್ರವಾದ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಒಂದು ಸಾವಿರ ದಿವ್ಯ ವರ್ಷಗಳ ಪರ್ಯಂತ ಆ ಕಶ್ಯಪ ದಂಪತಿಗಳು ಘೋರ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸಿದರು. ಅವರ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ವಿಷ್ಣುವು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ಬೇಕಾದ ವರ ಬೇಡಿರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಆಗ ಕಶ್ಯಪ ಅದಿತಿಯರು ಕೈಮುಗಿದು "ದೇವತೆಗಳ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ನಮ್ಮ ಮಗನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬಾ" ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ದೇವತೆಗಳೂ ಕೂಡ ಅದರಂತೆ "ಸ್ವಾಮಿ ನೀನು ಅದಿತಿಯ ಮಗನಾಗಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಭ್ರಾತಾ, ಭರ್ತಾ, ದಾತಾ, ಶರಣ, ಎಂದರೆ ಸೋದರ, ಸ್ವಾಮಿ, ಸುಖದಾತಾ, ಸಂರಕ್ಷಕ ನೀನೂ ಆಗು" ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. 'ತಥಾಸ್ತು' ಎಂದು ಶ್ರೀಹರಿ ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಅಭಯ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಿದ. ಎಲ್ಲರೂ ತೃಪ್ತರಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದರು.

ಅನಂತರ ಗರ್ಭಿಣಿ ಆದ ಅದಿತಿಯು ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಆ ಬಸಿರನ್ನು ಧರಿಸಿದಳು. ವಿಷ್ಣು ವಾಮನ ರೂಪದಿಂದ ಅವಳ ಹೊಟ್ಟೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಬಂದ. ಆಗ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೂ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳೂ ಉಳಿದ ಎಲ್ಲ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳೂ ಸ್ವಯಂ ಬ್ರಹ್ಮ ದೇವರೂ ಆ ವಾಮನರೂಪಿಯಾದ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿದರು. ದೇವತೆಗಳ ಅಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ವಾಮನನು ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ತೋರಿದ ದಾರಿಯಿಂದ ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಯಜ್ಞ ಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದ. ಅಲ್ಲಿ ವಾಮನನು ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾದ ಯಜ್ಞದ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಅದರ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ನೀಡಿ ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ದೈತ್ಯ ಪುರೋಹಿತರನ್ನೂ, ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರನ್ನೂ ಯಜ್ಞ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿ ನಿರುತ್ತರಗೊಳಿಸಿದ, ಆ ವಾಮನ ಮೂರ್ತಿಯ ಅದ್ಭುತ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ನೋಡಿ ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಅವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಕೇಳಿದ.

ಬಲಿರಾಜ— ಮಹಾನುಭಾವ, ನೀನು ಯಾರು ? ಇಲ್ಲಿಗೆ ನೀನು ಬಂದ ಉದ್ದೇಶವೇನು ? ನೀನು ವಯಸ್ಸಿನಿಂದ ಬಾಲಕ, ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧ. ರೂಪದಿಂದ ಸುಂದರ, ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಚತುರ. ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದುದನ್ನು ನೀಡಲು ನಾನು ಸಿದ್ಧ. ಬಯಸಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳು.

ವಾಮನ— ನಾಲ್ಕು ಆಶ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮ ಶ್ರೇಷ್ಠ. ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಶ್ರೇಷ್ಠ. ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ನೀನು ಮಾಡುವ ಅಶ್ವಮೇಧ ಶ್ರೇಷ್ಠ. ದೈತ್ಯರಲ್ಲಿ ಬಲಿರಾಜ ಶ್ರೇಷ್ಠ. ನೀನು ನನಗೆ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಗುರುವಿಗೆ ಯಜ್ಞಕ್ಕಾಗಿ ಅಗ್ನಿಸ್ಥಾನವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಮೂರು ಪಾದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನೀಡು.

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರು ಮುಂದೆ ಬಂದು 'ಬಲಿರಾಜ, ಇವನಿಗೆ ನೀನು ಏನನ್ನೂ ದಾನ ಕೊಡಬೇಡ. ಇವನು ಕಪಟವೇಷದ ವಿಷ್ಣು. ನಿನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಅಪಹರಿಸಿ ನಿನ್ನ ವೈರಿಯಾದ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಾನೆ.'

ಬಲಿರಾಜ— 'ಇವನು ವಿಷ್ಣುವಾದರೆ ಬಹಳೇ ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು. ನಾನು ನೀಡುವ ದಾನಕ್ಕೆ ದೇವಾಧಿದೇವ ವಿಷ್ಣುವಿನಂಥ ಸತ್ಪಾತ್ರವು ಬೇರೆ ಯಾವುದಿದೆ ?' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಬಲಿರಾಜನು ನೀರು ತುಂಬಿದ ಕಲಶವನ್ನು ಕೈಗೆ ಎತ್ತಿ ಕೊಂಡನು. ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಮುಖಮಾಡಿ ಬಲಿಯು ವಾಮನನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಂಕಲ್ಪದ ನೀರನ್ನು ಬಿಡಲು ಉದ್ಯುಕ್ತನಾದ. ಆಗ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಅತ್ಯದ್ಭುತವಾದ ರೂಪವನ್ನು ಕಂಡು ಪ್ರಲ್ಹಾದನು ಮುಂದೆ ಬಂದು ಬಲಿಯನ್ನು ತಡೆದು ಹೇಳಿದ.

ಪ್ರಲ್ಹಾದ— ಈ ವಾಮನನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ದಾನದ ನೀರನ್ನು ಹಾಕಬೇಡ. ನಿನ್ನ ಅಜ್ಜನಾದ ಹಿರಣ್ಯಕಶ್ಯಪುವನ್ನು ನರಸಿಂಹ ರೂಪದಿಂದ ಸಂಹರಿಸಿದ ಆ ವಿಷ್ಣುವೇ ನಿನ್ನನ್ನು ವಂಚಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಹೀಗೆ ವಾಮನ ರೂಪದಿಂದ ಈಗ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ.

ಬಲಿರಾಜ— ಹಾಗಿದ್ದರೆ ನಾನು ಮೊದಲು ಇವನಿಗೆ ದಾನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತೇನೆ. ಜಗತ್ಪ್ರಭುವಾದ ಈ ವಿಷ್ಣು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದದ್ದು ನನ್ನನ್ನು ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗಿಯೇ. ಅವನ ನಿಗ್ರಹವೂ ಅನುಗ್ರಹವೇ ದೇಹಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದವನಿಗೆ 'ನಹಿ' ಎಂದು ಯಾವನು ನುಡಿಯುವನೋ ಆ ಯಜಮಾನನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಅವರಿಬ್ಬರ ಭಾಗದ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯಗಳೂ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಆ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ಅಲಕ್ಷ್ಮಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇವನನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ನನಗೆ ಏಕೋ ಪೂರ್ಣ ತೃಪ್ತಿ ಎನಿಸಿದೆ.' ಎಂದು ನುಡಿದು ದಾನ ಸಂಕಲ್ಪಮಾಡಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು. ಕೂಡಲೇ ಆ ವಾಮನ ರೂಪಿಯಾದ ವಿಷ್ಣುವು ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ ರೂಪವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಆಕ್ರಮಿಸಿದ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗ ಲೋಕವನ್ನು ಭೂಲೋಕವನ್ನು ದೇವೇಂದ್ರನಿಗೆ ನೀಡಿದ. ಭೂಲೋಕದ ಕೆಳಗೆ ಇರುವ ಸುತಲ ಲೋಕವನ್ನು ಬಲಿರಾಜನಿಗೆ ವಾಸಮಾಡಲು ಕೊಟ್ಟ. ವಿಷ್ಣುವಿನ ಆದೇಶದಂತೆ ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯು

ಪಾತಾಳ ಲೋಕಕ್ಕೆ ತೆರಳಿ ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಭಗವಂತನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿದ. ಅವನ ಸ್ತೋತ್ರದಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನು ಮಾತನಾಡಿದ.

ವಿಷ್ಣು— ಬಲಿರಾಜ, ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದ ವರ ಬೇಡು. ನಾನು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನೀನು ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ದೇವೇಂದ್ರನ ಶಾಸನವನ್ನು ಮೀರಬೇಡ. ಅವನು ನನಗೂ ಅಣ್ಣ. ನನ್ನ ಭಕ್ತರಾದ ದೇವತೆಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ವಂದನೀಯರು. ನೀನು ರಸಾತಳದಲ್ಲಿಯೇ ದಿವ್ಯವಾದ ಭೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸು. ನೀನು ಬೇಡಿದ್ದೆಲ್ಲ ದೊರಕುವದು. ಬಯಸಿದ್ದೆಲ್ಲ ಸಿದ್ಧಿಸುವದು.

ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿ— ಆ ಪಾತಾಳದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಉಣ್ಣಲು ಆಹಾರ ಯಾವುದು ?

ವಿಷ್ಣು— ಶ್ರೋತ್ರಿಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡಿದ ಶ್ರಾದ್ಧ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ವ್ರತವನ್ನು ಪಾಲಿಸದ ಅಧ್ಯಯನ, ದಕ್ಷಿಣೆ ಇಲ್ಲದೆ ಮಾಡಿದ ಯಜ್ಞ, ಶ್ರದ್ಧೆ ಇಲ್ಲದೆ ನೀಡಿದ ದಾನ, ಸಂಸ್ಕರಿಸದೇ ಕೊಟ್ಟ ಆಹುತಿ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಬಂದ ಪುಣ್ಯ ಭಾಗವೆಲ್ಲವೂ ನಿನಗೆ ಆಹಾರವಾಗಿ ಲಭಿಸುವುದು. ಮತ್ತು ಹರಿದ್ವೇಷಿಗಳು, ಹರಿಭಕ್ತರ ದ್ವೇಷಿಗಳು ಮಾಡಿದ ಎಲ್ಲ ಪುಣ್ಯವೂ ದೈತ್ಯರಿಗೆ ಹೋಗುವದು.

ಇದರಿಂದ ಪ್ರೀತನಾಗಿ ಬಲಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಪಾತಾಳ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದ ಬಳಿಕ ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನು ಬಲಿಯಿಂದ ಗೆದ್ದುಕೊಂಡ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುವು ತ್ರೈಲೋಕ್ಯದ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಭಾಗ ಮಾಡಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದ. ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಇಂದ್ರನಿಗೂ, ದಕ್ಷಿಣ ದಿಶೆಯನ್ನು ಯಮನಿಗೂ, ಪಶ್ಚಿಮವನ್ನು ವರುಣನಿಗೂ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಕುಬೇರನಿಗೂ, ಅಧೋಲೋಕವನ್ನು ನಾಗರಾಜನಿಗೂ, ಊರ್ಧ್ವ ಲೋಕವನ್ನು ಚಂದ್ರನಿಗೂ ಹಂಚಿಕೊಟ್ಟ. ಅನಂತರ ಎಲ್ಲ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಆ ವಾಮನ ರೂಪಿ ವಿಷ್ಣುವು ಸ್ವರ್ಗ ಲೋಕಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದ.

ಬದರೀಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ತಪಸ್ಸು.

ವೈಶಂಪಾಯನ— ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನು ದುಷ್ಟ ಜನರನ್ನು ದಮನ ಮಾಡಿ ಶಿಷ್ಟರನ್ನು ಪರಿಪಾಲನೆ ಮಾಡುತ್ತ ದ್ವಾರಕಾ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿದಾಗ, ರುಕ್ಮಿಣೀ ದೇವಿಯು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪತಿಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು.

ರುಕ್ಮಿಣಿ— ಪ್ರಭು, ನನಗೆ ನಿನ್ನಂತೆಯೇ ರೂಪಸಂಪನ್ನನೂ, ಗುಣ ಸಂಪ

ನ್ನನೂ, ತಪೋನಿಧಿಯೂ, ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥ ಕುಶಲನೂ, ರಾಜವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೀಣನೂ ಆದ ಒಬ್ಬ ಮಗನನ್ನು ಕರುಣಿಸು.

ಕೃಷ್ಣ— ರುಕ್ಮಿಣೀ, ನೀನು ನನ್ನ ನಿತ್ಯ ಭಕ್ತಳು. ಒಳ್ಳೆ ಸದ್ಗುಣಗಳಿಂದ ಒಡಗೂಡಿದ ಯೋಗ್ಯರಾದ ಸತ್ಪುತ್ರರು ದೊರಕಬೇಕಾದರೆ ಮನುಷ್ಯರು ಮಹಾದೇವರನ್ನೇ ಆರಾಧಿಸಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಕೈಲಾಸ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮಹಾದೇವನನ್ನು ಕುರಿತು ತಪಸ್ಸುಮಾಡಿ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಪುತ್ರನನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೇನೆ. ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಯಾದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಕರೆದು "ನಾನು ಕೈಲಾಸ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬರುವವರೆಗೆ ದ್ವಾರಕಾ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿರಿ. ನರಕಾಸುರನ ಮಿತ್ರನಾದ ಪುಂಡ್ರಕನು ಈ ದ್ವಾರಕೆಯನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸುವ ತಯಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ.ದ್ರೋಣರ ಶಿಷ್ಯ, ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವನ್ನೂ ಬಲ್ಲವ ಶೌರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವನೊಬ್ಬ ಪರಶುರಾಮ. ನಮ್ಮ ಕಟ್ಟಾ ಶತ್ರು ಅವನು ಹೊಂಚುಹಾಕಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ. ಈ ದ್ವಾರಕಾತಿಯ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದಿಕ್ಕಿನ ಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮುಚ್ಚಿಬಿಡಿರಿ. ನಗರದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೂ, ಒಳಗೆ ಬರಲಿಕ್ಕೂ ಆಗಸೆ ಬಾಗಿಲ ಒಂದನ್ನೇ ಒಳಿಸಿರಿ. ಗುರುತಿನ ಚೀಟಿಯಿಲ್ಲದೇ ಯಾರನ್ನೂ ಒಳಗೆ ಬಿಡಬೇಡಿರಿ. ಊರು ಬಿಟ್ಟು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ಅವರು ರಾಜಮುದ್ರೆಯಿದ್ದ ಚೀಟಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡೇ ಹೋಗಬೇಕು. ಬರುವಾಗ ಅದನ್ನು ತೋರಿಸಿಯೇ ಒಳಗೆ ಬರಬೇಕು. ಯಾರೂ ಬೇಟೆಯಾಡಲು ನಗರ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬಾರದು. ಆಟ ಆಡುವವರು ಊರಲ್ಲಿಯೇ ಆಡಲಿ ನಗರದ ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವವರ ಮತ್ತು ಒಳಗೆ ಬರುವವರ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣು ಇರಲಿ. ನಾನು ಬರುವವರೆಗೆ ಸರ್ವ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಈ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ರಕ್ಷಿಸಿರಿ. ನಾನು ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ಶಂಕರನನ್ನು ಕಂಡು ಬರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬದರಿಕಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಬದರಿಕಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದ. ಅಲ್ಲಿ ವಶಿಷ್ಠ ವಾಮದೇವ, ಜಾಬಾಲಿ, ಕಶ್ಯಪ, ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ, ಕಣ್ವ, ಮುಂತಾದ ಋಷಿಗಳು ಅರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದರು. ಅವರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಪ್ರೀತನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನು ಗಂಗೆಯ ಉತ್ತರ ತೀರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ತಪೋವನಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದ. ಹಿಂದೆ ಇದೇ ತಪೋವನದಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣ ರೂಪದಿಂದ ತಾನು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದ ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರವಾದ ಆ ನಾರಾಯಣಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ತಪಸ್ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನನ್ನೋ ಧ್ಯಾನಮಾಡಿದ. ಆಗ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ "ತಿನ್ನಿರಿ ತಿನ್ನಿರಿ, ತೃಪ್ತಿಪಡಿರಿ. ಈ ಮೃಗಗಳನ್ನು

ಹಿಡಿಯಿರಿ. ವಿಷ್ಣು, ಕೃಷ್ಣ, ಈಶ, ಹರಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಆ ಜಗದೀಶ್ವರನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ. ಮಾಧವಾ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ಕೇಶವಾ ನಿನಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಪ್ರಣಾಮ." ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬಿರಿಯುವಂತೆ ಕೇಳಿ ಬಂತು.

ಒಮ್ಮೆಲೇ ಚಿಮ್ಮಿ ಬಂದ ಈ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೃಷ್ಣನ ತಪಃ ಸಮಾಧಿ ಭಂಗವಾಯಿತು. "ನನ್ನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತ ಯಾರು ಹೀಗೆ ಬೊಬ್ಬಿರಿದು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ? ಇದು ಎಲ್ಲಿಯ ಶಬ್ದ ? ಹೀಗೆ ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತ. ಅದು ರಾತ್ರಿಯ ಸಮಯ. ಈ ಭೀಕರ ಮನುಷ್ಯರ ಧ್ವನಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಬೇಟೆಯ ನಾಯಿಗಳ ಹಾಗೂ ಧಾವಿಸಿ ಓಡುವ ಮೃಗಗಳ ಧ್ವನಿಯೂ ಕೇಳಿಬಂದಿತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜಿಗರೆಗಳು ಕೇಶವನು ಕುಳಿತ ಕಡೆಗೆ ಧಾವಿಸಿಬಂದವು. ಅವುಗಳ ಹಿಂದೆ ಆ ಮೃಗಗಳನ್ನು ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಒಂದು ಬೇಡರ ಪಡೆ ಅದರ ಹಿಂದೆ ಸಾವಿರಾರು ಪಿಶಾಚಿಗಳು, ಭೂತ ಪ್ರೇತಗಳು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರಾರು ಉರಿಯುವ ಕೊಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಧಾವಿಸಿ ಬಂದವು. ಅನೇಕ ಬೇಡರು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರಾರು ದೀಪಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಕೃಷ್ಣನ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲೂ ಬಂದು ನಿಂತುಕೊಂಡರು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ 'ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಯಾರು ? ಇಲ್ಲಿಗೇಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ? ಈ ಭಯಂಕರ ಶಬ್ದವನ್ನು ಏಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ? ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಏಕೆ ಹೊಗಳುತ್ತಾರೆ ?' ಎಂದು ಮನಂತಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸುತ್ತ ಕೌತುಕಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡನು.

ಘಂಟಾಕರ್ಣ ಪಿಶಾಚನ ಆಗಮನ ಮತ್ತು ವಿಮೋಚನ.

ವೈಶಂಪಾಯನ— ಜಿಗರೆ ಹಾಗೂ ಆ ಬೇಡರನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಬಂದ ಆ ಪಿಶಾಚರ ಬಳಗದ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಎರಡು ಘೋರ ಪಿಶಾಚಿಗಳು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದವು. ವಿಕೃತವಾದ ಮುಖ, ಘೋರ ಆಕಾರ, ನಿಮಿರಿನಿಂತ ಕೆಂಬಣ್ಣದ ಕೂದಲು, ಜೋತಾಡುವ ನಾಲಿಗೆ, ಉದ್ದ ಗಡ್ಡ, ಕೆಂಪು ಕಣ್ಣು. ಆಹಾ, ! ಓಹೋ, ! ಎನ್ನುತ್ತ, ರಕ್ತವನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತ, ಮಾಂಸದ ಬುಟ್ಟಿಯನ್ನೇ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಕರುಳುಗಳನ್ನೇ ಮೈತುಂಬ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು, ಅನೇಕ ಹೆಣಗಳನ್ನು ಕೈಗಳಿಂದ ಎಳೆಯುತ್ತ ಅಟ್ಟಹಾಸ ಮಾಡುತ್ತ ಅಲ್ಲಿಗೇ ಬಂದು ನಿಂತುಕೊಂಡವು. ಅಟ್ಟಹಾಸವನ್ನು ಗೈದು ಪ್ರಾಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಯದ್ವಾ ತದ್ವಾ ಮಾತನಾಡುತ್ತ, "ಕೃಷ್ಣ, ಕೃಷ್ಣ ಮಾಧವ," ಎಂದು ಮಧ್ಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮಾತು ಕೃತಿಗಳ ನಡುವೆ ನುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ವಿಷ್ಣುವು ಈಗ ಎಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾನೆ ? ಅವನನ್ನು ನಾವು ಎಂದು ನೋಡುವೆವು ? ಬ್ರಹ್ಮ ಜಿಜ್ಞಾಸುಗಳು ಯಾವನನ್ನು ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷ, ಪುರುಷೋತ್ತಮ,

ಉಪೇಂದ್ರ ಎಂದು ಕರೆಯುವರೋ ಅಂಥ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ನೋಡಲು ನಾವು ಈಗ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ದುಷ್ಕರ್ಮದಿಂದ ನಮಗೆ ಇಂಥ ಘೋರ ಪಿಶಾಚ ಜನ್ಮ ಬಂದಿದೆ. ಹೀಗೆಲ್ಲ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಆ ಎರಡೂ ಪಿಶಾಚಗಳು ಕೃಷ್ಣನು ಕುಳಿತ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕೇಳಿದವು.

ಪಿಶಾಚಗಳು— ಸುಕುಮಾರ, ನೀನು ಯಾರು ? ಇಂಥ ಘೋರ ವನಕ್ಕೆ ಏಕೆ ಬಂದೆ ? ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ನಮ್ಮಂಥ ಕ್ರೂರರಿಗೂ ಪ್ರೀತಿ ಬರುತ್ತದೆ ಶ್ಯಾಮಸುಂದರ ಶರೀರನೂ, ತಾವರೆ ಗಣ್ಣನವನೂ ಆದ ನೀನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ ನಾರಾಯಣನಂತೆಯೇ ತೋರುತ್ತಿ.

ವಿಷ್ಣು— ನಾನು ಯದುವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಒಬ್ಬ ಕ್ಷತ್ರಿಯ. ದುಷ್ಟರ ಶಾಸಕ. ಲೋಕಗಳ ಪಾಲಕ. ನಾನು ಮಹಾದೇವನನ್ನು ನೋಡಲು ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಬದರೀ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಆಶ್ರಮ. ಇಲ್ಲಿಯ ತಪಸ್ವಿಗಳು ತಪೋನುಷ್ಠಾನಗೈಯುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಾಯಿಗಳಾಗಲೀ, ಮಾಂಸತಿನ್ನುವ ಪಿಶಾಚಿಗಳಾಗಲೀ ಬರಕೂಡದು. ಇದು ಬೇಟೆಯಾಡುವ ಸ್ಥಳವಲ್ಲ. ಈ ಸಿದ್ಧಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿ ಹಿಂಸೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಕೂಡದು. ನೀವು ಯಾರು ? ಇಲ್ಲಿ ನೀವು ಬರುವದರಿಂದ ತಪಸ್ವಿಗಳ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ವಿಘ್ನ. ಇದರ ಮುಂದೆ ಹೋಗಬೇಡಿರಿ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ದಂಡಿಸುತ್ತೇನೆ" –ಎಂದು ಗದರಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದ. ಆಗ ಒಂದು ಪಿಶಾಚವು ಮಾತನಾಡಿತು.

ಪಿಶಾಚ— ನಾನು ಹೇಳುವದನ್ನು ಕೇಳು. ಜಗದೊಡೆಯನಾದ ಶ್ರೀಹರಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ನಾನು ನಿನಗೆ ಎಲ್ಲವನೂ ವಿವರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇಚ್ಛೆಯಿದ್ದರೆ ಕೇಳು. ನಾನು ಮಾಂಸ ಭಕ್ಷಕನಾದ ಘೋರ ಪಿಶಾಚ. ಘಂಟಾಕರ್ಣ ಎಂದು ನನಗೆ ಹೆಸರು. ನಾನೊಬ್ಬ ಎರಡನೆಯ ಮೃತ್ಯು. ಕುಬೇರನ ಸೇವಕ. ಇಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಇರುವವ ನನ್ನ ತಮ್ಮ. ಅವನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಮೃತ್ಯುವಿಗೂ ಮರಣ ಭಯ. ಆ ವಿಷ್ಣುವಿಗಾಗಿ ಈಗ ನನ್ನ ಬೇಟೆ, ಈ ಬೇಡರ ಪಡೆ, ನಾಯಿಗಳ ತಂಡ ಎಲ್ಲವೂ ನನ್ನ ಪರಿವಾರ. ನಾನು ಶುದ್ಧ ಶಿವಭಕ್ತ ರುದ್ರನ ಅನನ್ಯ ಸೇವಕ. ಆಜನ್ಮ ದ್ವೇಷ ನನಗೆ ವಿಷ್ಣುವಿನಲ್ಲಿ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಯಾರಾದರೂ ಉಚ್ಚರಿಸಿದ ರಾಮ, ಹರಿ, ಕೃಷ್ಣ, ನಾರಾಯಣ ಮುಂತಾದ ವಿಷ್ಣುನ ಹೆಸರುಗಳು ನನ್ನ ಕಿವಿಗೆ ಕೇಳಬಾರದು ಎಂದು ನಾನು ಎರಡೂ ಕಿವಿಗಳಿಗೂ ಎರಡು ಘಂಟೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡೇ ತಿರುಗಾಡುತ್ತೇನೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ನನಗೆ ಘಂಟಾಕರ್ಣ ಎಂದು ಹೆಸರು. ನಾನು ಅಚ್ಚಿನ್ನ ಶಿವಭಕ್ತನಾದುದರಿಂದ ಒಮ್ಮೆ ಕೈಲಾಸ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹೋದೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆರಾಧಿಸಿದೆ ಆ ಗೌರೀ

ಪತಿಯನ್ನು. ಪ್ರಸನ್ನನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರ. ಪಕ್ಕನೇ ನನ್ನ ಎದುರು ಬಂದು ನಿಂತ ಆ ಮುಕ್ಕಣ್ಣ. ಎತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಎತ್ತರದ ದನಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನುಡಿದ.

ಮಹಾದೇವ— ಘಂಟಾಕರ್ಣ, ನಿನ್ನ ಸ್ತೋತ್ರದಿಂದ ಪ್ರೀತನಾಗಿದ್ದೇನೆ ನಾನು. ಬೇಕಾದ ವರ ಬೇಡು. ನೀಡುತ್ತೇನೆ.

ಆಗ ನಾನು ಆ ಶಂಕರನನ್ನು ವಂದಿಸಿ ಕೈಮುಗಿದು ಕೇಳಿಕೊಂಡೆ –"ಪ್ರಭು, ನನಗೆ ಬೇರೆ ಏನೂ ಬೇಡ. ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕರುಣಿಸು. ಮೋಕ್ಷ ಬಿಟ್ಟು ನಾನು ಬೇರೆ ಏನನ್ನೂ ಒಲ್ಲೆ."

ಆಗ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನಾದ ಆ ಮಹೇಶ್ವರ ನುಡಿದ.

ಮಹಾದೇವ— ಭಕ್ತಾ, ಮೋಕ್ಷ ಕೊಡುವದು ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ.

"ಮುಕ್ತಿ ಪ್ರದಾತಾ ಸರ್ವೇಷಾಂ ವಿಷ್ಣುರೇವ ನ ಸಂಶಯಃ ।
ತಸ್ಮಾದ್ ಗತ್ವಾ ಚ ಬದರೀಂ ತತ್ರಾರಾಧ್ಯ ಜನಾರ್ದನಂ ।
ಮುಕ್ತಿಂ ಪ್ರಾಪ್ನುಹಿ ಗೋವಿಂದಾನರನಾರಾಯಣಾಶ್ರಮೇ ॥

ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವವ ವಿಷ್ಣು ಒಬ್ಬನೇ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಬದರಿಗೆ ಹೋಗು. ಅಲ್ಲಿ ಇರುವ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆರಾಧಿಸು. ನರನಾರಾಯಣ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಆ ಗೋವಿಂದನಿಂದಲೇ ನೀನು ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆ. ಹೀಗೆ ನನ್ನ ಇಷ್ಟದೇವತೆ ಹಾಗೂ ಆರಾಧ್ಯ ದೇವತೆಯಾದ ಶಂಕರನಿಂದ ನಾನು ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ಸರ್ವೋತ್ತಮ ಎಂದು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆ.

"ಇತ್ಯುಕ್ತೋ ದೇವದೇವೇನ ಶೂಲಿನಾ ಜ್ಞಾತವಾನಹಂ ।
ತ್ವಮೇವ ಪರಮಂ ಮತ್ವಾ ಗೋವಿಂದಂ ಗರುಡಧ್ವಜಂ ॥
ತಸ್ಮಾತ್ ಪ್ರಾರ್ಥಯಂ ಮಾನಸ್ಸನ್ ಮುಕ್ತಿದೇಶಮುಪಾಗತಃ ॥

ಗರುಡಾರೂಢನಾದ ಆ ಸ್ವಾಮಿ ಗೋವಿಂದನೇ ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ. ಆ ಹರಿಯೇ ಸರ್ವೋತ್ತಮ ಎಂಬ ಪರಮ ತತ್ವವನ್ನು ಶೂಲಧಾರಿಯಾದ ಶಂಭುವಿನಿಂದ ನಾನು ಅರಿತುಕೊಂಡೆ. ನನಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈಗ ಬೇಕಾದುದು ಮೋಕ್ಷ. ಆ ವಿಷ್ಣುವು ನೆಲೆ ನಿಂತ ಈ ನರನಾರಾಯಣರ ಆಶ್ರಮವೇ ಮುಕ್ತಿಕ್ಷೇತ್ರ ಎಂದು ತಿಳಿದು ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.

ನಿನಗೆ ಕುತೂಹಲವಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ

ಕೇಳು. ಪಶ್ಚಿಮಸಮುದ್ರದ ತೀರದಲ್ಲಿ ದ್ವಾರಕಾ ಎಂಬ ಒಂದು ನಗರ ಇದೆಯಂತೆ. ಪುರುಷೋತ್ತಮನಾದ ವಿಷ್ಣು ಲೋಕಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಆ ದ್ವಾರಕಾ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದಾನಂತೆ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಮನುಷ್ಯ ವೇಷ ತಳೆದು ದ್ವಾರಾವತಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾದ ಆ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರು ಈ ನಮ್ಮ ಸೇನಾಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದೇವೆ. ಸರ್ವಲೋಕಕ್ಕೂ ಪ್ರಭವ, ಧಾತಾ, ಕರ್ತಾ, ಹರ್ತಾ, ಎಂದರೆ ಸೃಷ್ಟಿಸುವವ, ಪಾಲಿಸುವವ, ಸಂಹರಿಸುವವ ಆ ಶ್ರೀಹರಿಯೇ. ಅವನೇ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಮೂಲಪುರುಷ. ಪ್ರಭುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಭು, ಅವನನ್ನು ನೋಡಲು ನಾವು ಹೊರಟಿದ್ದೇವೆ. ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದವನು ಅವನೇ. ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ಜಗದೀಶನು ವಿಶ್ವವನ್ನೆಲ್ಲ ನುಂಗಿ ತನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಎಳೆಕೂಸಾಗಿ ಆಲದ ಎಲೆಯ ಮೇಲೆ ಪವಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹಿಂದೆ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಮುನಿಯು ವಟಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ಎಳೆಕಂದನಂತೆ ಕೈಕಾಲು ಅಲುಗಿಸುವ ಆ ಶಿಶುವಿನ ಉದರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅವನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿ ಬಂದನಂತೆ. ಅವನಿಗೆ ವೇದ, ಪುರಾಣ, ಹಾಗೂ ವೇದಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮ, ಅಜ, ಈಶ ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅಂಥ ಜಗತ್ತಿನ ತಂದೆಯಾದ ಜನಾರ್ದನನನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಲು ಹೋಗುತ್ತೇವೆ. ಈಗ ರಾತ್ರಿಯಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ವಿಚಾರಿಸಬೇಡ. ನಿನಗೆ ಮನಬಂದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ನೀನು ಹೋಗು" ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ಪಿಶಾಚವು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಸಮನಾದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ರಾಶಿ ರಾಶಿ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿಂದಿತು. ಅನಂತರ ಸಿಕ್ಕಷ್ಟು ರಕ್ತವನ್ನು ಕುಡಿಯಿತು. ಅನಂತರ ಬಾಯಿ ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಕರುಳಿನ ಪಾಶವನ್ನು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಆಚಮನ ಮಾಡಿ ಒಂದು ದರ್ಭಾಸನದ ಮೇಲೆ ನೀರನ್ನು ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿತು. ಅಲ್ಲಿ ನರಿ ನಾಯಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಗದರಿಸಿ ಓಡಿಸಿತು. ಅನಂತರ ಸುಖಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತವಾಗಿ ಕೇಶವನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಒಂದು ಮಂತ್ರವನ್ನು ಪಠಿಸಿತು.

"ನಮೋ ಭಗವತೇ ತಸ್ಮೈ ವಾಸುದೇವಾಯ ಚಕ್ರಿಣೇ ।
ನಮಸ್ತೇ ಗದಿನೇ ತುಭ್ಯಂ ವಾಸುದೇವಾಯ ಧೀಮತೇ ॥
ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ ವಿಷ್ಣವೇ ಪ್ರಭ ವಿಷ್ಣವೇ ।
ತವ ಚಕ್ರ ಪ್ರಹಾರೇಣ ಪಾಪೋ ನಶ್ಯತು ಮಾಮಕಃ ॥

ಚಕ್ರ ಮತ್ತು ಗದೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಭಗವಾನ್ ವಾಸುದೇವನೇ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ಗುಣಪರಿಪೂರ್ಣನಾದ ಓಂಕಾರ ಶಬ್ದವಾಚ್ಯನಾದ ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ಸರ್ವಸಮರ್ಥನಾದ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ವಂದನ. ನಿನ್ನ ಚಕ್ರ ಪ್ರಹಾರ

ದಿಂದ ನನ್ನ ದೇಹವು ನಾಶವಾಗಲಿ." ಹೀಗೆ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಅನನ್ಯ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತ ಆ ಪಿಶಾಚಿಯು ತಪಃಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಗ್ನವಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಏಕಾಗ್ರ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡದೇ ಬಹುಕಾಲ ತನ್ನನ್ನೇ ಉತ್ಕಟ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಧ್ಯಾನಗೈಯುತ್ತಿರುವ ಆ ಘಂಟಾಕರ್ಣನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ಕೃಷ್ಣ ಅವನ ಅಂತಃಕರಣಕ್ಕೆ ಗೋಚರನಾದ. ಶಂಖ, ಚಕ್ರ, ಗದಾ ಪದ್ಮಗಳನ್ನು ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದ ಪೀತಾಂಬರಧಾರಿ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಆ ಪಿಶಾಚನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ಮೂಡಿದ. ಆಗ ಆ ಪಿಶಾಚನು "ಜಗನ್ನಾಥನ ದರ್ಶನದಿಂದ ನಾನು ಕೃತಾರ್ಥನಾದೆ" ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಕಣ್ಣನ್ನು ತೆರೆಯದೇ ಒಳಕಣ್ಣಿನಿಂದಲೇ ಶ್ರೀಹರಿಯ ನೀಲ ಮೇಘಶ್ಯಾಮವಾದ ಮತ್ತು ಶ್ರೀವತ್ಸಲಾಂಛನದಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಚತುರ್ಭುಜ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಯೋಚಿಸಿದ— "ನಾನು ಈಗ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಆಗಿ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಕಂಡೆ. ಆ ಹರಿಯು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸನ್ನ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಅದರಿಂದಲೇ ನನಗೆ ಈ ದರ್ಶನ ಲಭ್ಯವಾಯಿತು. ಇಂದು ನನ್ನ ಜನ್ಮ ಸಾರ್ಥಕ. ನನ್ನ ಕರ್ಮದ ಕಗ್ಗಂಟುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಇಂದು ಬಿಚ್ಚಿಕೊಂಡವು. ನನ್ನ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ಈಗ ನನ್ನ ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿ. ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹರಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ನಾನು ಗೆದ್ದೆ. ನನಗೆ ಈಗ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಯಾವ ಆಸೆಯೂ ಇಲ್ಲ ನನ್ನ ತಮ್ಮನೂ ಕೂಡ ಹರಿಭಕ್ತನೇ. ಅವನು ಕೂಡ ಮುಂದೆ ಕಾಲಕ್ರಮದಿಂದ ಸಾಯುಜ್ಯ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆಯುವನು." ಹೀಗೆ ವಿಚಾರಿಸಿ ಆ ಪಿಶಾಚನು ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಸಡಿಲು ಬಿಟ್ಟು ಸಮಾಧಿಯಿಂದ ಹೊರಬಂದು ಕಣ್ಣುತೆರೆದ. ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಹೊಳೆದ ಹರಿಯೇ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ತನ್ನ ದಿವ್ಯ ರೂಪದಿಂದ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದ. ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಆ ಪಿಶಾಚನು "ಇವನೇ ವಿಷ್ಣು. ಇವನೇ ಹರಿ. ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಕಂಡಂತೆ ಹೊರಗೂ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ವಿಷ್ಣುರ್ಜಿಷ್ಣುರ್ಜಗನ್ನಾಥಃ ಪುರಾಣಃ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ

ಇವನೇ ವಿಷ್ಣು, ಇವನೇ ಜಿಷ್ಣು. ಇವನೇ ಜಗನ್ನಾಥ, ಇವನೇ ಪುರಾಣ ಪುರುಷೋತ್ತಮ. ಇವನೇ ವರಾಹರೂಪದಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ರಸಾತಳದಿಂದ ಎತ್ತಿ ತಂದ. ವಾಮನಾವತಾರ ಮಾಡಿ ಬಲಿಯನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ. ಒಂದೇ ಕೈಯಿಂದ ಮಂದರಗಿರಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ದೈತ್ಯರನ್ನೆಲ್ಲ ಗೆದ್ದು ಸಮುದ್ರದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಅಮೃತವನ್ನು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ನೀಡಿದ. ಭೃಗುವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಪರಶುರಾಮನಾಗಿ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾರ್ಜುನನನ್ನು ಕೊಂದ. ರಘುವಂಶದಲ್ಲಿ ರಾಮ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಅವತರಿಸಿ ಸೀತಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣರಿಂದ ಒಡಗೂಡಿ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋದ. ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಸೇತುವೆ ಕಟ್ಟಿ ರಾವಣನನ್ನು ಕೊಂದ. ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನಿತ್ತು ಹತ್ತು ಅಶ್ವಮೇಧ

ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ. ಈಗ ಅದೇ ವಿಷ್ಣು ವಸುದೇವನ ಮಗನಾಗಿ ವಾಸುದೇವ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಆಡುತ್ತಲಿದ್ದಾನೆ ಬಲರಾಮನೊಂದಿಗೆ. ಮಗುವಿದ್ದಾಗ ಪೂತನಿಯನ್ನು ಕೊಂದ. ಮೊಸರಿನ ಗಡಿಗೆ ಒಡೆದು ತಾಯಿಯಿಂದ ಹಗ್ಗದಿಂದ ಬಿಗಿಯಲ್ಪಟ್ಟು ಯಮಲಾರ್ಜುನರ ಮರಿಜನ್ಮವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿದ. ಗೋಪಿಯರ ಜೊತೆಗೆ ವೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ ರಾಸಕ್ರೀಡೆಯನ್ನು ಆಡಿ, ಕಾಲಿಯನನ್ನು ತುಳಿದು, ಧೇನುಕಾಸುರನನ್ನು ಕೊಂದ. ಗೋವರ್ಧನ ಪರ್ವತವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಇಂದ್ರನನ್ನು ಗಲಿತಗರ್ವನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಗೋಪಿಯರ ಜೊತೆಗೆ ಬೆಳದಿಂಗಳ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಮಿಯಂತೆ ಕ್ರೀಡಿಸಿದ. ಅನಂತರ ಅಕ್ರೂರನ ಆಮಂತ್ರಣದಂತೆ ಮಥುರಾಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕಂಸನನ್ನು ಕೊಂದು, ಸಾಂದೀಪನಿಯಿಂದ ವಿದ್ಯೆ ಪಡೆದು, ಅವನ ಸತ್ತ ಮಗನನ್ನು ಬದುಕಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು, ನರಕಾಸುರನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ, ಎಲ್ಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು, ದೇವತೆಗಳನ್ನು, ಮುನಿಮಹರ್ಷಿಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದ ಈ ಜಗದೀಶನನ್ನು ಇಂದು ನಾನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ನೋಡಿ ಕೃತಕೃತ್ಯನಾದೆ. ಈ ಹರಿಗೆ ನಾನು ಏನು ಕೊಡಲಿ ? ಏನು ಮಾತನಾಡಲಿ ? ಯಾವ ಸೇವೆ ಮಾಡಲಿ ? ನನಗಂತೂ ಏನೂ ತಿಳಿಯದು. ಶ್ರೀಹರಿಯೇ, ನೀನೇ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡು. ನೀನು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

'ನಮೋ ನಮೋ ಹರೇ ಕೃಷ್ಣ ಯಾದವೇಶ್ವರ ಕೇಶವ'

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಕೃಷ್ಣನ ಮುಂದೆ ನಗುತ್ತ ಆ ಪಿಶಾಚವು ವಿಕಟಾಕಾರವಾಗಿ ಕುಣಿಯ ತೊಡಗಿತು.

ಘಂಟಾಕರ್ಣನಿಗೆ ಮುಕ್ತಿ

ವೈಶಂಪಾಯನ— ಹೀಗೆ ವಿಕಾರವಾಗಿ ನಕ್ಕು ಕುಣಿದು ಮಣಿದು ಆ ಘಂಟಾಕರ್ಣನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟ ಒಂದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಶವವನ್ನು ಸೀಳಿ, ಒಳಗಿನ ಮಾಂಸಖಂಡವನ್ನು ತೆಗೆದು, ಅದಕ್ಕೆ ನೀರನ್ನು ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಿ ಒಂದು ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಕೃಷ್ಣನ ಮುಂದೆ ಸರಿಸಿತು. ಮತ್ತು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಕೈ ಮುಗಿದು ಕೇಳಿಕೊಂಡಿತು.

ಘಂಟಾಕರ್ಣ— ಜಗನ್ನಾಥ, ಇದು ನಿನಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಭಕ್ಷ್ಯ. ಇದನ್ನು ನೀನು ಸ್ವೀಕರಿಸು. ಭಕ್ತರು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನೀಡಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ನೀನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವಿ ತಾನೇ? ನಾನು ನಿನ್ನ ಭಕ್ತ. ಇದು ಪರಮ ಪವಿತ್ರವಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಹೆಣ. ಇದು ಕೊಳೆತದ್ದಲ್ಲ. ತಿಂಗಳವೂ ಅಲ್ಲ. ಇದೀಗ ಕೊಂದಂತಿದ್ದ ತಾಜಾ ಮಾಂಸ. ಪಿಶಾಚಾದಿಗಳಾದ ಪಿಶಾಚಿಗಳಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ಮಾಂಸವೇ ಆಹಾರ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ನಾನು ನಿನ್ನ ಭಕ್ತ. ಭಕ್ತರು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೊಟ್ಟದ್ದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು ಭಗವಂತನಾದ ನಿನ್ನ ಧರ್ಮ. ಇದರಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಯಾವ ದೋಷವೂ ತೋರದಿದ್ದರೆ ಈ ಮಾಂಸಖಂಡವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸು.

ವಿಷ್ಣು— ಪಿಶಾಚ, ಸಾಕು, ಸಾಕು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಶವವನ್ನು ನಾನು ಮುಟ್ಟಲಾರೆ. ಧರ್ಮವನ್ನು ಬಯಸುವ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪೂಜ್ಯ. ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯನ್ನು ಎಂದೂ ಮಾಡಬಾರದು. ನಿನ್ನ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಹಾಗೂ ಏಕಾಗ್ರ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ನಾನು ಪ್ರೀತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಿನಗೆ ಮನಃಶುದ್ಧಿಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದೇನೆ."

ಎಂದು ಹೇಳಿ ಶ್ರೀಹರಿಯು ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಘಂಟಾಕರ್ಣನ ದೇಹವನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಮಾಡಿದ. ಶ್ರೀಹರಿಯ ಹಸ್ತಸ್ಪರ್ಶವಾದ ಕೂಡಲೇ ಆ ಘಂಟಾಕರ್ಣನು ಪಿಶಾಚ ಜನ್ಮದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾದ. ಅವನಿಗೆ ಸುಂದರನಾದ ಗಂಧರ್ವನಂತಹ ದಿವ್ಯ ದೇಹ ಬಂದಿತು. 'ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದ ವರ ಬೇಡು' ಎಂದು ಭಗವಂತ ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದ.

ಘಂಟಾಕರ್ಣ— ಭಗವನ್, ನನಗೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಲ ಭಕ್ತಿ ಇರಲಿ. ನೀನು ನನ್ನಂಥ ಪಾಪಿಯನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ನಿನ್ನ ಪರಮ ಪದವನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಈ ದಿವ್ಯ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದವರಿಗೂ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಅಚಲಭಕ್ತಿ ಉಂಟಾಗಲಿ.

ಕೃಷ್ಣ-- ಘಂಟಾಕರ್ಣ, ನಿನ್ನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಆಗಲಿ. ನೀನು ಈಗಿನ ಇಂದ್ರನು ಇರುವವರೆಗೂ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷಯಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸು. ಅನಂತರ ನನ್ನ ಸಾಯುಜ್ಯ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದು.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಆ ಘಂಟಾಕರ್ಣನಿಗೆ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಇತ್ತ. ಆ ಪಿಶಾಚವು ಕೊಂದು ತಂದ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಶವವನ್ನು ತನ್ನ ಹಸ್ತ ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದಲೇ ಬದುಕಿಸಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ. ಭಗವಂತನಿಂದ ಮರುಹುಟ್ಟನ್ನು ಪಡೆದ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ, ಅವನ ಪಾದಸ್ಪರ್ಶಪಡೆದು ಧನ್ಯನಾದ. ಉದ್ಧೃತನಾದ. ಮತ್ತು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದಲೇ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕವನ್ನು ಕುರಿತು ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದ.

ವೈಶಂಪಾಯನ— ಅನಂತರ ಕೃಷ್ಣನು ಗರುಡಾರೂಢನಾಗಿ ಕೈಲಾಸ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದ. ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಉಗ್ರತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದ. ಫಾಲ್ಗುಣ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಭಗವಂತನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ. ಮೊದಲು ಕೇವಲ ತರಕಾರಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಿಂದು ವೇದಾಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತ ಜಪ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ.

ಯಾವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ಹರಿಯು ತಪಸ್ಸು ಎನ್ನುವುದು ಮಾತ್ರ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿ
ಯಲೇ ಇಲ್ಲ. ಗರುಡನು ಕೃಷ್ಣನ ಹೋಮಕ್ಕಾಗಿ ಅರಳಿಕಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನೂ, ಸುದರ್ಶನ
ಚಕ್ರವು ಹೂಗಳನ್ನೂ, ಅವನ ಖಡ್ಗವಾದ ನಂದಕವು ಕುಶದರ್ಭೆಗಳನ್ನೂ ತಂದು
ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವನ ಕೌಮುದಿಕೀ ಗದೆ, ಹಾಗೂ ಶಾರಂಗ ಬಿಲ್ಲು ಅವನ ಕಿಂಕ
ರರಾಗಿ ಎಲ್ಲ ವಿಧವಾದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಪಾಂಚಜನ್ಯ ಶಂಖವು ತಪ
ಸ್ಸಿಗೆ ವಿಘ್ನ ಬರದಂತೆ ಕಾವಲು ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನು ಮೊದಲು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ
ತಿಂಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಸಲ ಅಲ್ಪಾಹಾರ ಮಾಡಿದ. ಎರನೆಯ ವರ್ಷ ಆರು ತಿಂಗಳಿಗೆ
ಒಮ್ಮೆ ಆಹಾರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ. ಮೂರನೆಯ ವರ್ಷದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಂದು
ಸಲ ಮಾತ್ರ ಆಹಾರವನ್ನು ಗ್ರಹಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಹೀಗೆ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ತಪ
ಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದಾಗ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಮ ಮಾಡಿ ಆರ
ಣ್ಯಕ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಪಠಿಸಿದ. ಅನಂತರ ಓಂಕಾರ ಜಪವನ್ನು ಮಾಡಿದ. ಆಗ
ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳು, ನಾರದಾದಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಬಂದು ಅವನ ದರ್ಶನ
ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಪಾರ್ವತಿಯಿಂದ ಸಹಿತನಾಗಿ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ
ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಆ ತಪೋವನಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದ. ದೀಕ್ಷಾ ಬದ್ಧನಾಗಿ ಹೋಮ
ಮಾಡುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ ಆ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಮಹಾದೇವನು ಎತ್ತಿನಿಂದ
ಇಳಿದು ಅವನು ಕುಳಿತಲ್ಲಿಗೆ ಸಾಗಿ ಬಂದ. ಆಗ ಪರಮಸಂತುಷ್ಟನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು
ಎದ್ದು ಬಂದು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿದ. ಆಗ ವಿಷ್ಣು ಮಾಡಿದ ಸ್ತೋತ್ರದಿಂದ
ಪ್ರೀತಪ್ರಸನ್ನನಾದ ಮಹಾದೇವನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕೇಶವನ ಕೈಹಿಡಿದು ಮಾತ
ನಾಡಿದ.

ಶಿವ— ಚಕ್ರಪಾಣಿಯೇ, ನೀನು ಏತಕ್ಕಾಗಿ ಈ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ
ಲಿರುವೆ? ನೀನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ವಿಷ್ಣು. ತಪಸ್ಸಿನ ಸತ್ವ ನೀನು. ತಪಸ್ಸಿನ ಸಿದ್ಧಿಯೇ
ನೀನು. ಸಂತತಿಯ ಸಲುವಾಗಿ ತಪಶ್ಚರ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ನಿಮಗೆ ಉತ್ತಮ
ವಾದ ಪುತ್ರನನ್ನು ಈ ಮೊದಲೇ ಕ್ಲಪ್ತಮಾಡಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ.

ಹಿಂದೆ ನಾನು ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆಗ ಹಿಮಾಲ
ಯನು ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ನನ್ನ ಸೇವೆಗೆ ನೇಮಿಸಿದ್ದ. ಹೆದರಿದ ಇಂದ್ರ ಕಾಮನನ್ನು
ಕಳಿಸಿದ. ಕಾಮ ತನ್ನ ಹೂಬಾಣಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಗುರಿ ಮಾಡಿದ. ಅದರಿಂದ ನಾನು
ಸಿಟ್ಟಾದೆ ಸಿಟ್ಟಾದ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಬೆಂಕಿ ಹುಟ್ಟಿತು. ಅದು ಕಾಮನನ್ನು
ಸುಟ್ಟಿತು. ಅನಂತರ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು ಇದು ಇಂದ್ರನ ಅವಾಂತರ ಎಂದು.
ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರಪರಾಧಿಯಾದ ಕಾಮನು ಸತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ನನಗೆ ಅವನ ಮೇಲೆ ದಯೆ
ಮೂಡಿತು. ಬ್ರಹ್ಮನ ಆದೇಶದಂತೆ ಆ ಕಾಮನೇ ನಿನ್ನ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಪುತ್ರನಾಗಿ

ನಿನ್ನಿಂದ ರುಕ್ಮಿಣಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಬರುವನು. ಅವನಿಗೆ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಎಂದು ಹೆಸರು ಬರುವದು.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಬಳಿಕ ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಋಷಿಮುನಿಗಳು ಎಲ್ಲರೂ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು ಎಂದು ರುದ್ರನನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು. ಆಗ ಮಹಾದೇವನು–

ಅಂಜಲಿಂ ಸಂಪುಟಂ ಕೃತ್ವಾ ವಿಷ್ಣುಮುದ್ದಿಶ್ಯ ಶಂಕರಃ ।
ಉಮಯಾ ಸಾರ್ಧಮೀಶಾನೋ ಯಥಾತ್ಮ್ಯಂ ವಕ್ತುಮೈಹತ ॥

ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು ಶಂಕರನು ಉಮಾದೇವಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಪುಟಾಕಾರವಾಗಿ ಕೈ ಜೋಡಿಸಿ ಕೃಷ್ಣನ ಪರಮಾತ್ಮ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೇಳಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದ.

ಹರೇ ಕುರ್ವತಿ ತತ್ರೈವಮಂಜಲಿಂ ಕುರಂಸತ್ತಮಂ ।
ಅಂಜಲಿಂ ಚಕ್ರಿರೇ ವಿಷ್ಣೋಃ ಮುನಯಃ ಸಸುರರ್ಷಯಃ ॥

ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಸ್ವಯಂ ಮಹಾದೇವನೇ ಕೈಮುಗಿದುಕೊಂಡು ನಿಂತದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೂ ಮುನಿಗಳೂ, ಕಿನ್ನರರೂ, ಕೈ ಮುಗಿದು ನಿಂತು ಕೊಂಡರು.

"ಬ್ರಹ್ಮಾ ತ್ವಂ ಸೃಷ್ಟಿಕಾಲೇ ತಂ ಸ್ಥಿತೌ ವಿಷ್ಣುರಸಿ ಪ್ರಭೋ ।
ಸಂಹಾರೇ ರುದ್ರನಾಮಾಸಿ ತ್ರಿಧಾಮಾ ತ್ವಮಸಿ ಪ್ರಭೋ ॥"

ಸೃಷ್ಟಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೀನೇ ಬ್ರಹ್ಮನಾಗಿ ಜಗತ್ತನ್ನೆಲ್ಲ ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡುವೆ. ಸ್ಥಿತಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವೆ. ನೀನೇ ಸ್ವಯಂ ವಿಷ್ಣು ಇರುತ್ತೀಯ. ಸಂಹಾರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರುದ್ರ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ತಳೆದು ಜಗತ್ತನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಹರಿಸುವೆ. ಈ ಜಗತ್ತನ್ನೆಲ್ಲ ವ್ಯಾಪಿಸಿದ್ದರಿಂದ ನಿನಗೆ ವಿಷ್ಣು ಎಂದು ಹೆಸರು. ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದರಿಂದ ನಾರಾಯಣ. ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅಂತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಹರಿಸುವದರಿಂದ ನೀನೇ ಹರಿ. ಶಂ ಎಂದರೆ ಸುಖವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವುದರಿಂದ ನೀನೇ ಶಂಕರ. ಗುಣ ಪೂರ್ಣನಾದದ್ದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮ. ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳಿಗೆ ಒಡೆಯುನಾದುದರಿಂದ ಹೃಷೀಕೇಶ.

ಕ ಇತಿ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ನಾಮ ಈಶೋಹಂ ಸರ್ವದೇಹಿನಾಂ ।
ಆವಾಂ ತವಾಂಗಸಂಭೂತೌ ತಸ್ಮಾತ್ ಕೇಶವ ನಾಮವಾನ್ ॥

ಕ ಎಂದು ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮನ ಹೆಸರು. ಈಶ ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಒಡೆ

ಯನಾದ ನಾನು. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ನಿನ್ನ ಅಂಗದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿನಗೆ 'ಕಂ ಈಶಂ ವರ್ತಯತಿ ಇತಿ ಕೇಶವಃ' ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ. 'ಮಾ' ಎಂದರೆ ವಿದ್ಯೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನೀನೇ ಒಡೆಯನಾಗಿರುವುದರಿಂದ 'ಮಾಧವ' ಎಂದು ಹೆಸರು. ವಾಗಭಿಮಾನಿಯಾದ ಅಂಭೃಣೀ ನಾಮಕಳಾದ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ನೀನು ಸ್ವಾಮಿ ಆಗಿರುವೆ. 'ಗೋ' ಎಂದರೆ ವೇದವಾಣಿ ಅದನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಿಳಿದವ ನೀನು ಆದುದರಿಂದ ಮುನಿಗಳು ನಿನ್ನನ್ನು 'ಗೋವಿಂದ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ನೀನು ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ವಾಮನರೂಪದಿಂದ ಆಕ್ರಮಿಸಿದ್ದರಿಂದ ನೀನೇ 'ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ'. ಈ ಪ್ರಪಂಚ ಎಲ್ಲವು ನಿನ್ನ ಅಧೀನ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನೇ 'ಸರ್ವ' ಎನಿಸುವಿ ಆದ್ದರಿಂದ ಕೇಶವ ಮಾಧವ, ಸರ್ವಾತ್ಮಕನಾದ ನಿನಗೆ ನನ್ನ ನಮಸ್ಕಾರ.

> "ನಮಃ ಸರ್ವಾತ್ಮನಾ ದೇವ ವಿಷ್ಣೋ ಮಾಧವ ಕೇಶವ
> ಕಿಮುಚ್ಯತೇ ಮಯಾ ದೇವ ಸರ್ವಂ ತ್ವಂ ಭೂತ ಭಾವನ
> ನಮಸ್ಕರೋಮಿ ಸರ್ವಾತ್ಮನ್ ನಮಸ್ತೇಽಸ್ತು ಸದಾಹರೇ
> ನಮಃ ಪುಷ್ಕರನಾಭಾಯ ವಂದೇ ತ್ವಾಮಜಮೀಶ್ವರಂ ॥"

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಮಹಾದೇವರು ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಮುನಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಮತ್ತೆ ಹೇಳಿದರು.

> "ಹರಿರೇಕಃ ಸದಾ ಧ್ಯೇಯೋ ಭವದ್ಭಿಃ ಸತ್ವಮಾಸ್ಥಿತೈಃ ।
> ನಾನ್ಯೋ ಜಗತಿ ದೇವೋಽಸ್ತಿ ವಿಷ್ಣೋರ್ನಾರಾಯಣಾತ್ಪರಃ ॥"

ಸತ್ವಗುಣಪ್ರಧಾನರಾದ ನೀವು ಯಾವಾಗಲೂ ಶ್ರೀಹರಿ ಒಬ್ಬನನ್ನೇ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣನ ಹೊರತು ಅವನಿಗಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದ ಹೆಚ್ಚಿನ ದೇವರು ಯಾರೂ ಇರುವದಿಲ್ಲ

> ಓಮಿತ್ಯೇವಂ ಸದಾ ವಿಪ್ರಾಃ ಪಠತ ಧ್ಯಾತ ಕೇಶವಂ ।
> ತತೋ ನಿಶ್ರೇಯಸ ಪ್ರಾಪ್ತಿರ್ಭವಿಷ್ಯತಿ ನ ಸಂಶಯಃ ॥

ಓಂ ಎಂದರೆ ಗುಣಪೂರ್ಣನಾದ ಆ ಕೇಶವನನ್ನು ಓಂಕಾರ ರೂಪದಿಂದ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಿರಿ ಓಂ ಎಂಬ ಪ್ರಣವ ಮಂತ್ರವನ್ನೇ ಯಾವಾಗಲೂ ಪಠಿಸಿರಿ. ಇದರಿಂದಲೇ ನಿಮಗೆ ಮೋಕ್ಷವು ದೊರೆಯುವದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ-"ವಿಷ್ಣುರೇವ ಮೋಕ್ಷ ದಾತಾ ಚ" ಈ ವಿಷ್ಣುವೇ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕರುಣಿಸುವ ಒಬ್ಬನೇ ದೇವೋತ್ತಮ ಅವನನ್ನೇ ನೀವು ಸ್ಮರಿಸಿ, ಜಪಿಸಿ, ಆರಾಧಿಸಿ

ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡಿರಿ. ಹೀಗೆ ಮುನಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಉಪದೇಶಿಸಿ ಮಹಾದೇವರು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನಮಿಸಿ ಈ ವಿಷ್ಣು ಸ್ತೋತ್ರ ಹೇಳಿದರು.

ಶಿವಕೃತ ವಿಷ್ಣುಸ್ತುತಿ
ಶಂಕರ ಉವಾಚ

೧೪) ನಮೋ ವಿಷ್ಣೋ ನಮೋ ವಿಷ್ಣೋ ನಮೋ ವಿಷ್ಣೋ ನಮೋ ಹರೇ ।
ನಮಸ್ತೇ ಸರ್ವ ಲೋಕೇಶ ಸರ್ವಕರ್ತ್ರೇ ನಮೋ ನಮಃ ॥

೧೩) ನಮಸ್ತೇ ವಾಸುದೇವಾಯ ವಾಸುದೇವ ನಮೋ ನಮಃ ।
ನಮಃ ಸ್ವಭಾವ ಶುದ್ಧಾಯ ನಮಸ್ತೇ ಯಜ್ಞ ಸೂಕರ ॥

೧೧) ಗದಿನೇ ಖಡ್ಗಿನೇ ತುಭ್ಯಂ ಶಂಖಿನೇ ಚಕ್ರಿಣೇ ನಮಃ ।
ಶೂಲಿನೇ ಚರ್ಮಿಣೇ ನಿತ್ಯಂ ವರದಾಯ ನಮೋ ನಮಃ ॥

೯) ನಮೋ ಯಜ್ಞಾಯ ಯಜ್ಯಾಯ ಹವಿಷೇ ಹವ್ಯಸಂಸ್ಕೃತೇ ।
ನಮಃ ಸ್ರುವಾಯ ಪಾತ್ರಾಯ ಯಜ್ಞಾಂಗಾಯ ಪರಾಯ ಚ ॥

೧೦) ನಮಃ ಪ್ರಣವದೇಹಾಯ ಕ್ಷರಾಯಾಪ್ಯಕ್ಷರಾಯ ಚ ।
ವೇದಾಯ ವೇದರೂಪಾಯ ಶಸ್ತ್ರಿಣೇ ಶಸ್ತ್ರರೂಪಿಣೇ ॥

೧) ನಮೋ ಭಗವತೇ ತುಭ್ಯಂ ವಾಸುದೇವಾಯ ಧೀಮತೇ ।
ಯಸ್ಯ ಭಾಸಾ ಜಗತ್ ಸರ್ವಂ ಭಾಸತೇ ನಿತ್ಯಮಚ್ಯುತ ॥

೨) ನಮೋ ಭಗವತೇ ದೇವ ನಿತ್ಯಂ ಸೂರ್ಯಾತ್ಮನೇ ನಮಃ ।
ಯಃ ಶೀತಯತಿ ಶೀತಾಂಶಂ ಲೋಕಾನ್ ಸರ್ವಾನಿಮಾನ್ ವಿಭುಃ ॥

೧೫) ನಮಃ ಕೃಷ್ಣಾಯ ಕೃಷ್ಣಾಯ ಸರ್ವವಾಸ ನಮೋ ನಮಃ ॥
ನಮೋ ಭೂಯೋ ನಮಸ್ತೇಽಸ್ತು ಪಾಹಿ ಲೋಕಾನ್ ಜನಾರ್ದನ ॥

೩) ನಮಸ್ತೇ ವಿಷ್ಣವೇ ದೇವ ನಿತ್ಯಂ ಸೋಮಾತ್ಮನೇ ನಮಃ ।
ಯಃ ಪ್ರಜಾಃ ಪ್ರೀಣಯತ್ಯೇಕೋ ವಿಶ್ವಾತ್ಮಾ ಭೂತಭಾವನಃ ॥

೪) ನಮಃ ಸರ್ವಾತ್ಮನೇ ದೇವ ನಮೋ ನಾಗಾತ್ಮನೇ ಹರೇ ।
ಯೋ ದಧಾರ ಶಿರೇಣಾಸೌ ಕುಶ ಚೋರ್ವಾದಿ ಯತ್ ಸದಾ ॥

೫) ಧಧಾರ ವೇದಾನ್ ಸರ್ವಾಂಶ್ಚ ತುಭ್ಯಂ ಬ್ರಹ್ಮಾತ್ಮನೇ ನಮಃ ।
ಸರ್ವಾನ್ ಸಂಹರತೇ ಯಸ್ತು ಸಂಹಾರೇ ವಿಶ್ವದೃಕ್ ಸದಾ ॥

೬) ಕ್ರೋಧಾತ್ಮಾಪಿ ವಿರೂಪೋಽಪಿ ತುಭ್ಯಂ ರುದ್ರಾತ್ಮನೇ ನಮಃ ।
ಸೃಷ್ಟೌ ಸ್ರಷ್ಟಾ ಸಮಸ್ತಾನಾಂ ಪ್ರಾಣಿನಾಂ ಪ್ರಾಣದಾಯಿನೇ ॥

೨) ಅಜಾಯ ವಿಷ್ಣವೇ ತುಭ್ಯಂ ಸ್ರಷ್ಟ್ರೇ ವಿಶ್ವ ಸೃಜೇ ನಮಃ ।
ಆದೌ ಪ್ರಕೃತಿ ಮೂಲಾಯ ಭೂತಾನಾಂ ಪ್ರಭವಾಯ ಚ ॥

೮) ನಮೋಽಶ್ವಶಿರಸೇ ತುಭ್ಯಂ ವೇದಾಭರಣ ರೂಪಿಣೇ ।
ಅಗ್ನಯೇಽ ಧಿಪತೇ ತುಭ್ಯಂ ಜ್ಯೋತಿಷಾಂ ಪತಯೇ ನಮಃ ॥

೧೨) ಬುದ್ಧಿ ಪ್ರಿಯಾಯ ಬುದ್ಧಾಯ ಪ್ರಬುದ್ಧಾಯ ಸುಖಾಯ ಚ ।
ಹರಯೇ ವಿಷ್ಣವೇ ತುಭ್ಯಂ ನಮಃ ಸರ್ವಾತ್ಮನೇ ಗುರೋ ॥

ಹೀಗೆ ಮಹಾರುದ್ರದೇವರು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದ ಮುನಿಪುಂಗವರಿಗೆ ಹೇಳಿದರು

ಶಿವ— ಮುನಿ ಮನುಜರೇ, ನೀವೆಲ್ಲರೂ ನಾನು ಹೇಳಿದ ಈ ವಿಷ್ಣು ಸ್ತುತಿಯನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ಪಠಿಸಿರಿ. ಕೇಶವನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿರಿ. ಈ ನಾನು ಮಾಡಿದ ಪಾಪಪರಿಹಾರಕವಾದ ಹರಿಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಪಠಿಸುವವರಿಗೆ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ." ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಮಹಾದೇವರು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತರ್ಧಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಋಷಿ ಮುನಿಗಳೆಲ್ಲರೂ 'ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣನೇ ಪರತತ್ವ' ಎಂದು ತಿಳಿದು ಅವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದರು. ಇಂದ್ರಾದಿ ಲೋಕಪಾಲಕರು ಆ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದರು. ಅನಂತರ ಕೃಷ್ಣನು ಗರುಡನನ್ನು ಆರೋಹಣ ಮಾಡಿ ಆ ಕೈಲಾಸದಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಇಳಿದು ಬದರೀ ಎಂಬ ನರನಾರಾಯಣರ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ಬಂದ. ಅಲ್ಲಿ ಮುನಿಗಳಿಂದ ಸ್ವಾಗತ ಸತ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಅರ್ಚಿತನಾಗಿ ಸುಖಾಸನದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿದ.

ಪೌಂಡ್ರಕ ವೃತ್ತಾಂತ.

ವೈಶಂಪಾಯನ— ಇದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪೌಂಡ್ರಕ ಎಂಬ ರಾಜನು ಪ್ರಬಲನಾಗಿದ್ದ. ಅವನೂ ಕೂಡ ವಸುದೇವನ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಹೆಂಡತಿಯ ಮಗ. ತಾನೂ ವಾಸುದೇವ ಅಥವಾ ತಾನೇ ವಾಸುದೇವ ಎಂಬ ಗರ್ವ ಆ ರಾಜಕುಮಾರನಿಗೆ. ಕೃಷ್ಣನು ವಾಸುದೇವ ಎಂದು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಕೀರ್ತಿ ಪಡೆದದ್ದು ಅವನಿಗೆ ಅಸೂಯೆ ಆಗಿ ಅವನು ಕೃಷ್ಣದ್ವೇಷಿ ಆಗಿದ್ದ. ಒಂದು ಸಲ ಅವನು ಎಲ್ಲ ರಾಜರ ಸಭೆ ಕರೆದು ಹೇಳಿದ.

ಪೌಂಡ್ರಕ— ರಾಜ ಮಹಾರಾಜರೇ, ಕೃಷ್ಣನ ಬೆಂಬಲದಿಂದ ಯಾದವರು ಮದೋನ್ಮತ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಗೆದ್ದಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ನನಗೆ

ಕರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆ ಕೃಷ್ಣನು ಕೂಡ ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿಯು ಚಕ್ರದ ಬಲದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ತಲೆ ಎತ್ತಿ ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ. ತಾನೊಬ್ಬನೇ 'ಚಕ್ರಿ' ಎಂದರೆ ಚಕ್ರವುಳ್ಳವ. 'ಶಂಖ, ಗದೆ, ಬಿಲ್ಲು, ಬಾಣವುಳ್ಳವ' ಎಂದು ಗರ್ವಾಂಧನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನಿಗಿಂತ ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿಯ ಚಕ್ರವು ಮಹಾಘೋರ. ಆ ಕೃಷ್ಣ ಚಕ್ರವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಲು ನನ್ನ ಕೈ ಚಕ್ರವು ಸಮರ್ಥ. ನನ್ನ ಶಂಖ ಕೂಡ ದಿವ್ಯ ಧ್ವನಿ ಉಳ್ಳದ್ದು. ನನ್ನಲ್ಲಿದ್ದದ್ದೇ ನಿಜವಾದ ಶಾರಂಗ ಧನಸ್ಸು. ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿಯ ಕೌಮೋದಕೀ ಎಂಬ ಈ ಗದೆಯು ಸಾವಿರ ಉಕ್ಕಿನ ಭಾರ (ಇಪ್ಪತ್ತು ತೊಲಿ= ಒಂದು ಭಾರ)ದ ತೂಕದ್ದು. ನನ್ನ ನಂದಕ ಎಂಬ ಖಡ್ಗವು ಕಾಲಾಂತಕ. ಭಾರೀ ಗಟ್ಟಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿಜವಾದ ಶಂಖ, ಚಕ್ರ, ಗದಾ, ಬಿಲ್ಲು, ಬಾಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ನಾನೇ ವಸ್ತುತಸ್ತು ಚಕ್ರೀ, ಶಂಖೀ, ಗದೀ, ಶಾರ್ಙ್ಗೀ ಹಾಗು ನಾನೇ ನಿಜವಾದ ವಾಸುದೇವ. ಅವನು ವಸುದೇವನ ಮಗನಾದರೂ ದನಕಾಯುವವ, ಗೋಪಾಲ. ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನೀವು ಯಾರೂ ತುರಂಗಾಹಿಗಳ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಆ ಗೋಪಾಲನನ್ನು 'ವಾಸುದೇವ' ಎಂದು ಕರೆಯಕೂಡದು. ಮತ್ತು ನನ್ನ ಮಿತ್ರನಾದ ನರಕಾಸುರನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಆ ಕೃಷ್ಣನು ನನಗೆ ಬಹಳ ದು:ಖವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದ್ದಾನೆ: ನಾನು ಆ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲುತ್ತೇನೆ. ನೀವೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಬೇಕು. ಯಾರಾದರೂ ವಾಸುದೇವ ಎಂದು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕರೆದರೆ ಅವರು ನೂರು ತೊಲಿ ಬಂಗಾರವನ್ನು, ನೂರು ಬಂಗಾರ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು. ಹಾಗೂ ನಾನು ಬೇಡಿದಷ್ಟು ಧಾನ್ಯವನ್ನು ದಂಡ ರೂಪವಾಗಿ ತೆತ್ತಬೇಕಾಗುವದು " ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೃಷ್ಣನ ಬಲವೀರ್ಯವನ್ನು ಒಲ್ಲ ಕೆಲವು ರಾಜರು ಆಗಲಿ, ಆಗಲಿ ಎಂದು ಬಾಯಿಂದ ಹೇಳಿದರು. ಉಳಿದ ಕೆಲವರು ಮದಾಂಧರಾಗಿ "ನೀವು ಹೇಳಿದ್ದೇ ಸರಿ. ನಾವೂ ನಿಮಗೆ ಬೆಂಬಲ. ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಗೆದ್ದು ಬಿಡೋಣ" ಎಂದು ನುಡಿದರು.

ಒಂದು ದಿನ ಕೈಲಾಸಪರ್ವತದಿಂದ ನಾರದರು ಪೌಂಡ್ರನ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಬಂದರು. ಅವರ ಮುಂದೆ ಪೌಂಡ್ರಕ ಹೇಳಿದ.

ಪೌಂಡ್ರಕ— ನಾರದರೇ, ಗೋಪಾಲಕನಾದ ಕೃಷ್ಣ, ನನ್ನ ವಾಸುದೇವ ಎಂಬ ನಾಮವನು ತಾನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ದ್ವಾರಕೆಯ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿ ಆ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಗೆದ್ದು ಯಾದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಹರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇದನ್ನು ನೀವು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿರಿ

ಆಗ ನಾರದರು "ನೀನು ಆಡುವ ಮಾತು ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದ. ಆ ಕೃಷ್ಣನೇ ನಿನ್ನ ಗರ್ವವನ್ನು ಇಳಿಸುತ್ತಾನೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೋದರು.

ಆಗ ನಾರದರು ನೇರವಾಗಿ ಬದರಿಕಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದು ಪೌಂಡ್ರಕನ ಮೂರ್ಖ ತನದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣ 'ನಾಳೆಯೇ ಹೋಗಿ ಅವನ ಸರ್ವಗರ್ವವನ್ನೂ ನಾಶ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ನುಡಿದ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಇತ್ತ ಪೌಂಡ್ರ ಕನು ಪ್ರಚಂಡವಾದ ಸೇನೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ರಾತ್ರಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ದ್ವಾರಕೆಯ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಇಟ್ಟ. ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಯ ಒಮ್ಮೆಲೇ ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಭೀಕರ ದಾಳಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಪೌಂಡ್ರಕನ ಈ ಆಕಸ್ಮಿಕ ಅಭಿಯೋಗದಿಂದ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಯಾದವರು ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾದರು. ಆದರೂ ಮರುಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸಾತ್ಯಕಿ, ಬಲರಾಮ, ಅಕ್ರೂರ, ನಿಶಠ, ಉದ್ಧವ, ಉಗ್ರಸೇನ, ಮುಂತಾದ ಯಾದವ ವೀರರು ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಯಾದವರನ್ನು ನಗಾರಿ ಬಡಿಸಿ ಎಬ್ಬಿಸಿ ತಮ್ಮ ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಅಣಿಯಾದರು. ಕೈಯಲ್ಲಿ ದೀಪ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು 'ಎಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾನೆ ಆ ಪೌಂಡ್ರಕ' ಎಂದು ಗರ್ಜನೆ ಮಾಡುತ್ತ ದ್ವಾರಕೆಯ ಅಗಸಿ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಪೌಂಡ್ರಕನ ಸೈನ್ಯದ ಮೇಲೆ ಎರಗಿದರು. ಆಗ ಪೌಂಡ್ರಕನ ಬೆಂಬಲಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕಿರಾ ತರ ರಾಜನಾದ ಏಕಲವ್ಯನು ತನ್ನ ಪ್ರಚಂಡ ಸೇನಾಸನ್ನಾಹದೊಂದಿಗೆ ಯಾದವರ ನ್ನೆಲ್ಲ ಎದುರಿಸಿ ತನ್ನ ಅದ್ಭುತವಾದ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಪಾಂಡಿತ್ಯದಿಂದ ಯಾದವ ಸೈನಿಕರ ನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಚ್ಚಿ ಹಾಕತೊಡಗಿದ. ಆಗ ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಯದುವೀರರ ಜೊತೆಗೆ ಏಕಲವ್ಯ ನನ್ನು ಎದುರಿಸಿ, ಪೌಂಡ್ರಕನ ಸೈನಿಕರನ್ನೆಲ್ಲ ಸೋಲಿಸಿ ಕದನ ಕೋಲಾಹಲವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಿದ. ಮತ್ತು ಧೀರ ಧೌರೇಯನಾದ ಬಲರಾಮನು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಏರಿ ಬಂದ ಏಕಲವ್ಯನನ್ನು ಹಾಗೂ ಎಂಬತ್ತೆಂಟು ಸಾವಿರ ಅವನ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಸಂಪನ್ನ ರಾದ ಸೈನಿಕರನ್ನೂ, ತನ್ನ ಘೋರವಾದ ಮುಸಲಾಯುಧದಿಂದ ಹೊಡೆದು ಬಡೆದು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಛಿನ್ನಭಿನ್ನರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಹಾಕಿದ. ಮತ್ತು ಏಕಲವ್ಯನು ತನ್ನ ಮೇಲೆ ತೂರಿ ತೂಗಿ ಒಗೆದ ಶಕ್ತಿ ಎಂಬ ಘೋರ ಆಯುಧವನ್ನು ಹೊಡೆದು, ಕೆಳಗೆ ಬೀಳಿಸಿ ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿಯ ಶಕ್ತ್ಯಾಯುಧದಿಂದ ಏಕಲವ್ಯನ ಎದೆಗೆ ಪ್ರಹಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದ. ಅದರಿಂದ ಏಕಲವ್ಯನು ಮೂರ್ಛಿತನಾಗಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ. ಮರು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಏಕಲವ್ಯನು ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡು ಎದ್ದು ತನ್ನ ಸೈನಿಕರೆಲ್ಲರೂ ಬಲರಾಮ ನಿಂದ ಕ್ಷತವಿಕ್ಷತರಾಗಿ ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಕೋಪಾಂಧನಾಗಿ ಮತ್ತೆ ರಾಮನ ಮೇಲೆ ಏರಿಬಂದ. ಇತ್ತ ಯುಯುಧಾನನಿಗೂ ಪೌಂಡ್ರಕ ವಾಸುದೇವ ನಿಗೂ ಭಯಂಕರವಾದ ಯುದ್ಧ ನಡೆಯಿತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯೋದಯ ಆಯಿತು.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಬದರಿಕಾಶ್ರಮದಿಂದ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಆಗಮಿಸಿದ. ದೂರದಿಂದ ಈ ಕದನ ಕೋಲಾಹಲವನ್ನು ಕೇಳಿ 'ಪೌಂಡ್ರಕನೇ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ' ಎಂದು ತಿಳಿದ.

ಅಲ್ಲಿಂದಲೇ ತನ್ನ ಪಾಂಚಜನ್ಯ ಶಂಖವನ್ನು ಊದಿದ. ಕೃಷ್ಣನು ಗರುಡನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದಾರುಕನಿಗೆ ತನ್ನ ರಥವನ್ನು ತರಲು ಹೇಳಿದ. ಪಾಂಚಜನ್ಯವನ್ನು ಊದುತ್ತ ಯುದ್ಧ ರಂಗಕ್ಕೆ ಇಳಿದ. ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಜೊತೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಪೌಂಡ್ರಕ ಕೃಷ್ಣನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿದ. ಆಗ ಸಾತ್ಯಕಿಯು "ನನ್ನನ್ನು ಗೆದ್ದು ಕೃಷ್ಣನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗು. ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಪೌಂಡ್ರಕನ ಎದುರು ಬಂದು ಗದಾಪಾಣಿ ಯಾಗಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿದ. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿ 'ನಾನೇ ಇವನನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ವಿಶ್ರಮಿಸು' ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

ಆಗ ಪೌಂಡ್ರಕನು "ಗೋಪಾಲಕನಾದ ಕೃಷ್ಣ, ನಾನು ಈಗ ಬಲರಾಮ ನೊಂದಿಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಂದು ನಾನೊಬ್ಬನೇ ವಾಸುದೇವನಾಗಿ ಮೆರೆಯುತ್ತೇನೆ." ನಿಜ ವಾದ ಚಕ್ರಿ, ಶಂಖಿ, ಗದಿ, ಶಾರಂಗಿ, ಎಂದರೆ ನಾನೇ. ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಎದುರಿ ಸುವ ಶಕ್ತಿ ಇದ್ದರೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸನ್ನದ್ಧನಾಗು. ನೀನು ಇಷ್ಟು ದಿನ ಕೆಲವು ಮುದು ಕರನ್ನೂ, ಬಾಲಕರನ್ನೂ, ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನೂ, ಗೋವುಗಳನ್ನೂ, ಎತ್ತುಗಳನ್ನೂ ಕೊಂದು ಮಹಾವೀರ ಎಂದು ಗರ್ವಿಷ್ಠನಾಗಿರುವೆ. ಆ ನಿನ್ನ ಗರ್ವವನ್ನೆಲ್ಲ ನಾನು ಇಂದು ಕಳೆಯುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ನುಡಿದು ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ಏರಿಬಂದ. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ನಕ್ಕು ಆ ಪೌಂಡ್ರಕನನ್ನು ಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುತ್ತ ನುಡಿದ.

ಕೃಷ್ಣ— ರಾಜನೇ, ನೀನು ನನಗೆ 'ಗೋಘಾತಕ' 'ಬಾಲ ಘಾತಕ' 'ಸ್ತ್ರೀ ಹಂತಕ' ಎಂದು ಮನಬಂತಾಗಿ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಮಾತಾಡು. ನೀನೇ ಚಕ್ರಿ ಆಗು. ಶಾರಂಗಿ, ಗದಿ, ಎಲ್ಲವೂ ನೀನೇ ಆಗು. ಪ್ರಭು, ನೀನೇ ವಾಸುದೇವ. ಶಾರಂಗಿ, ಚಕ್ರಿ, ಎನ್ನುವದೆಲ್ಲ ನನಗೆ ವ್ಯರ್ಥ. ಆದರೆ ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನೀನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿ ತೋರಿಸು. ನನ್ನನ್ನು ಗೆದ್ದ ಬಳಿಕ ಈ ಎಲ್ಲ ಗರ್ವದ ಮಾತುಗಳನ್ನೂ, ಆತ್ಮ ಪ್ರಶಂಸೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿಕೊ. ಈಗ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗು" ಎಂದು ಸಿಂಹ ನಾದವನ್ನು ಮಾಡಿದ.

ಕೃಷ್ಣನಿಗೂ ಪೌಂಡ್ರಕನಿಗೂ ಭೀಕರವಾದ ಯುದ್ಧವು ನಡೆಯಿತು. ಪೌಂಡ್ರಕನು ತನ್ನ ಚಕ್ರವನ್ನು ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ. ಅರೆಚಣದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣ ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಸುದರ್ಶನದಿಂದ ನೂರು ಚೂರು ಮಾಡಿದ. ಅವನ ಖಡ್ಗವನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿದ. ಹೀಗೆ ಕೆಲವು ನಿಮಿಷ ಪೌಂಡ್ರಕನ ಜೊತೆಗೆ ಆಟವಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ಅವನ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಸುದರ್ಶನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪೌಂಡ್ರಕನ ತಲೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದ.

ಇತ್ತ ಬಲರಾಮನ ಜೊತೆಗೆ ಕಲಿತನದಿಂದ ಕಾದಾಡುವ ಏಕಲವ್ಯನು ಕ್ರುದ್ಧ ನಾದಿ ಬಲರಾಮನ ವಕ್ಷಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಭೀಮಗದೆಯಿಂದ ಪ್ರಹಾರಮಾಡಿದ.

ಆವರೆ ಅವರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ವಿಚಲಿತನಾಗದೇ ಆ ಬಲರಾಮನು ಅದೇ ಗದೆಯನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿ ಹಿಡಿದು ಏಕಲವ್ಯನಿಗೆ ತಿರುಗಿ ಹೊಡೆಯ ಬಂದ. 'ಅಮೋಘವಾದ ಆ ಗದೆಯಿಂದ ಗದಾವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅಪ್ರತಿಮನಾದ ಬಲರಾಮನು ತನ್ನನ್ನು ತಾಡನ ಮಾಡಿದರೆ ತಾನು ಬದುಕಲಾರೆ' ಎಂದು ತಿಳಿದು ರಣಭೂಮಿಯಿಂದ ಕಾಲು ಕಿತ್ತಿ ಆ ಬೇಡ ಓಡತೊಡಗಿದ. ಬಲರಾಮ ಏಕಲವ್ಯನನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ತಾನೂ ಓಡಿದ. ಅವನು ಹೋದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಇವನೂ ಹೊಕ್ಕ. ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಓಡಿ, ಓಡಿ ಸಮುದ್ರವರೆಗೂ ಧಾವಿಸಿದ ಆ ನಿಷಾದರಾಜ ಸಮುದ್ರತೀರಕ್ಕೇ ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಬಂದ ರಾಮ. ಸಾಗರದಲ್ಲಿಯೇ ಸೇರಿಕೊಂಡ ಏಕಲವ್ಯ. ಐದು ಯೋಜನ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಈಜುತ್ತನಡೆದ. ಅವನನ್ನು ಬೆಂಬತ್ತಿ ಈಜಿದ ಬಲಭದ್ರ. ಅನಂತ ರಜೀವದಾಸೆಯಿಂದ ಆ ಬೇಡರ ರಾಜ ಸಮುದ್ರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಒಂದು ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕ. ಬಲರಾಮ ನೋಡು ನೋಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಬೇಡರ ದೊರೆ ಆ ಬೆಂಗಾಡಿನ ನಿಬಿಡತರವಾದ ಗಿಡಗಳ ರ್ಝಾಡಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಕಣ್ಮರೆಯಾದ. ಹೀಗೆ ವಿಜಯಶಾಲಿಯಾಗಿ ಬಲರಾಮ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಮರಳಿದ.

ಕೃಷ್ಣನು ಯಾದವರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತಾನು ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಹೋದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಮತ್ತು ಘಂಟಾಕರ್ಣನೆಂಬ ಪಿಶಾಚನ ಭಕ್ತಿಯ ಪವಾಡ ಹಾಗೂ ತಾನು ಅವನಿಗೆ ನೀಡಿದ ಮುಕ್ತಿಯ ಸಮಾಚಾರ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿದ. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಯಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ಶ್ರೀಹರಿಯು ತನ್ನ ಅಂತಃಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಈ ಎಲ್ಲ ಕೌತುಕದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ ರುಕ್ಮಿಣೀ ಸತ್ಯಭಾಮಾ ಜಾಂಬವತಿ ಮಿತ್ರವಿಂದಾ ಮುಂತಾದ ತನ್ನ ಮೆಚ್ಚಿನ ಮಡದಿಯರಿಗೆ.

ಹಂಸಡಿಂಭಕರ ಆಖ್ಯಾನ

ಜನಮೇಜಯ— ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠನೇ, ಹಂಸಡಿಂಭಕ ಎಂಬ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತನ ಮಕ್ಕಳು ಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ಹೋರಾಡಿ ಹತರಾದರಂತೆ. ಆ ಕೌತುಕದ ಕತೆಯನ್ನು ನನಗಾಗಿ ಬಿತ್ತರಿಸು.

ವೈಶಂಪಾಯನ— ರಾಜೇಂದ್ರನೇ, ಶಾಲ್ವದೇಶದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತ ಎಂಬ ಮಹಾರಾಜ ಆಳುತ್ತಿದ್ದ. ಪೂತಾತ್ಮನಾದ ಆ ರಾಜರ್ಷಿ ಪರಮ ದಯಾಳು. ನಿತ್ಯವೂ ಪಂಚಯಜ್ಞಗಳಾದ ಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞ, ಪಿತೃಯಜ್ಞ, ಋಷಿಯಜ್ಞ, ದೇವಯಜ್ಞ, ಭೂತಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ತಪ್ಪದೇ ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದ. ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳೂ ಅವನ ನಾಲಿಗೆಯ ತುದಿಯಲ್ಲಿ. ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನ ಅವನಿಗೆ ಎಂದೋ ಲಭ್ಯ. ಅವನಿಗೆ ಮಡದಿಯರು ಇಬ್ಬರು. ಒಬ್ಬರಿಗಿಂತ ಒಬ್ಬರು ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಿಗಿಲು. ದಾನದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ.

ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆಯಲ್ಲಿ, ದಯಾ, ದಾನ, ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ, ಪತಿಗೂ ಪ್ರೇರಕರು. ಆದರೆ ಅವರಿಬ್ಬರಿಂದಲೂ ರಾಜನಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತನಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮಿತ್ರ. ಅವನಿಗೆ ಮಿತ್ರಸಹ ಎಂದೇ ಹೆಸರು. ಅವನು ಯೋಗಾಚಾರ್ಯ ನಾಕೂ ವೇದಗಳು ಅವನಿಗೆ ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿಯ ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿ. ವೇದಾಂತ ಅವನ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ. ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೂ ಮಕ್ಕಳೇ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತ ಮಹಾರಾಜನು ಶಿವಭಕ್ತ. ಅವನು ತನ್ನ ಕುಲಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಶಂಕರನನ್ನು ತನ್ನ ಇಬ್ಬರೂ ರಾಣಿಯರೊಂದಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸೇವಿಸಿದ. ಇತ್ತ ಮಿತ್ರಸಹ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೂ ತನ್ನ ಇಷ್ಟದೇವನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಐದು ವರ್ಷ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆರಾಧಿಸಿದ. ಮಹಾದೇವನು ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತನಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರುಣಿಸಿದ. ವಿಷ್ಣು, ತನ್ನ ಭಕ್ತನಾದ ಮಿತ್ರಸಹನಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಉತ್ತಮ ಪುತ್ರನನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿದ. ಮಹಾರಾಜ ತನ್ನ ಹಿರಿಯ ಮಗನಿಗೆ ಹಂಸ ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟ. ಎರಡನೆಯ ಮಗನೇ ಡಿಂಭಕ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಜನಾರ್ದನ ಎಂದು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಹೆಸರನ್ನೇ ಇಟ್ಟ. ಮೂವರಿಗೂ ಒಂದೇ ವಯಸ್ಸು. ಮೂವರೂ ಗೆಳೆಯರಿರು. ಎಲ್ಲರೂ ಗುರುಗಳಲ್ಲಿ ವೇದ ಓದಿದರು. ದಂಡನೀತಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದರು. ಶಸ್ತ್ರವಿದ್ಯೆ, ಶಾಸ್ತ್ರವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಪಾರಂಗತರಾದರು.

ದೊಡ್ಡವರಾದ ಬಳಿಕ ರಾಜಪುತ್ರರಾದ ಹಂಸಡಿಂಭಕರು ಮಹಾದೇವರನ್ನು ಕುರಿತು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ತಮ್ಮ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಪ್ರೀತನಾದ ಮಹಾದೇವನಿಗೆ ವರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದರು.

ಹಂಸಡಿಂಭಕ— ನಾವು ದೇವ,ದಾನವ, ಯಕ್ಷ, ಗಂಧರ್ವರಲ್ಲಿ ಯಾರಿಂದಲೂ ಗೆಲ್ಲಲ್ಪಡಬಾರದು ಮತ್ತು ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಡಬಾರದು. ಮತ್ತು ನಮಗೆ ರೌದ್ರಾಸ್ತ್ರ, ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಅಸ್ತ್ರಗಳ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನೂ, ಅಭೇದ್ಯ ಕವಚವನ್ನೂ, ಅಚ್ಛೇದ್ಯ ಬಿಲ್ಲನ್ನೂ, ಅಖಂಡ್ಯವಾದ ಕೊಡಲಿಯನ್ನೂ ನೀಡು. ಮತ್ತು ನಮಗೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕರಾಗಿ ನಿನ್ನ ಇಬ್ಬರು ಗಣಾಧೀಶರನ್ನು ಕಳಿಸಿಕೊಡು."

ರಾಜಕುಮಾರರ ಈ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ಶಂಕರನು ಅವರಿಗೆ ಬೇಡಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಟ್ಟು ಕುಂಡೋದರ ಹಾಗೂ ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ಎಂಬ ತನ್ನ ಅನುಚರ ವೀರರನ್ನು ಅವರ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟ.

ಇತ್ತ ಮಿತ್ರಸಹನ ಮಗನಾದ ಜನಾರ್ದನನು ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಆರಾಧನೆಗೈಯುತ್ತಲಿದ್ದ.

ರಾಜಕುಮಾರರ ಮದುವೆ ಆಯಿತು. ಜನಾರ್ದನನೂ ತಂದೆಯ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ವಿವಾಹವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡ.

ಒಂದು ದಿನ ಶೂರರಾದ ಹಂಸಡಿಂಭಕರು ಬೇಟೆಯಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊರಟರು. ತಮ್ಮ ಜೊತೆಗೆ ಮಿತ್ರನಾದ ಜನಾರ್ದನನನ್ನೂ ಜುಲುಮೆಯಿಂದ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಆ ಗೊಂಡಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಹುಲಿ, ಸಿಂಹ, ಕಾಡಾನೆ, ಕಾಡು ಹಂದಿ, ಮುಂತಾದ ಕ್ರೂರ ಶ್ವಾಪದಗಳನ್ನು ಕೊಂದು ಬೇಟೆಯಾಡಿ ದಣಿದ ಆ ರಾಜಪುತ್ರರು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸರೋವರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಜನಾರ್ದನನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಆ ತಿಳಿನೀರಿನ ಕೊಳದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ತೀರದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿದ್ದರು. ಆಗ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಅವರಿಗೆ ಮಾಧ್ಯಂದಿನ ಸವನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಸುಸ್ವರವಾದ ವೇದಘೋಷವು ಕೇಳಿಬಂದಿತು. ಆಗ ಆ ಮೂವರೂ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಕಶ್ಯಪಋಷಿಗಳ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಪಾದಚಾರಿ ಆಗಿ ಹೋದರು. ಆ ಪುಣ್ಯಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮುನಿಗಳು ವೈಷ್ಣವ ಸತ್ರದಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷಿತರಾಗಿ ಜಪ, ಹೋಮ, ಪಾರಾಯಣಗಳಲ್ಲಿ ಪರಾಯಣರಾಗಿದ್ದರು. ಮೂವರೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ದಂಡ ಪ್ರಣಾಮ ಹಾಕಿದರು ಆ ಮುನಿ ಮಂಡಲಕ್ಕೆ. ಮುನಿಗಳು ಅರ್ಘ್ಯ, ಪಾದ್ಯ, ಮಧುಪರ್ಕ, ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಮೂವರನ್ನೂ ಸತ್ಕರಿಸಿದರು. ಆದರಿಂದ ಪ್ರೀತನಾದ ಹಂಸನು ಆ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ನುಡಿದ.

ಹಂಸ— ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠರೇ, ನಮ್ಮ ತಂದೆಯಾದ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತನು ರಾಜಸೂಯಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ನಾವು ಕುದುರೆ ಇಲ್ಲದೇ ಹಾದಿಯೇ ದಿಗ್ವಿಜಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದು ನಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಕಡೆಯಿಂದ ಈ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತೇವೆ. ನಾವು ಈಗಲೇ ದೇಶ ದಿಗ್ವಿಜಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಟಿದ್ದೇವೆ. ಮಹಾದೇವರಿಂದ ವರವನ್ನು ಪಡೆದ ನಮ್ಮ ಎದುರು ಯಾವ ದೇವದಾನವರೂ ನಿಲ್ಲಲಾರರು. ನಮ್ಮನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲಾರರು.

ಮುನಿಗಳು— ನೀವು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೆಲ್ಲ ದಿಗ್ವಜಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಜಯಶಾಲಿಗಳಾಗಿ ಬಂದರೆ, ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ರಾಜಸೂಯಯಾಗ ಮಾಡಿದರೆ ನಾವೂ ಕೂಡ ನಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರೊಡನೆ ಬರುವೆವು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವೆವು.

ವೈಶಂಪಾಯನ— ಅನಂತರ ಆ ಹಂಸಡಿಂಭಕರು ದೇಶಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಗೆದ್ದು ಬರಲು ತವಕಗೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟರು. ಪುಷ್ಕರ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಉತ್ತರ ತೀರದಲ್ಲಿ ಇರುವ ದುರ್ವಾಸ ಋಷಿಗಳ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಅಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಬ್ರಾಹ್ಮಣಾತ್ಮಕವಾದ ವೇದವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತ, ಬಾದರಾಯಣರ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಗಳ

ಅರ್ಥವನ್ನು ಸರ್ವದಾ ಮನನ, ಮಂಥನ, ಗೈಯುತ್ತ ಕೌಪೀನ ಮಾತ್ರಧಾರಿಗಳಾದ ಅನೇಕ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳೂ ಹಾಗೂ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳೂ ಆ ದುರ್ವಾಸರ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ವೇದಾಂತ ಮೂರ್ತಿಯಾದ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಆರಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ದೂರ್ವಾಸರ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿ. ಬ್ರಹ್ಮ ತರ್ಕವನ್ನು ಆಲೋಚನ ಮಾಡಿ, ನಿಶ್ಚಿತ ತತ್ವಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆದು, ಆ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನದಿಂದ ನಿರ್ಮಲ ಚೇತಸ್ಕರಾದ ಅನೇಕ ಹಂಸರೂ, ಪರಮ ಹಂಸರೂ ದುರ್ವಾಸ ಋಷಿಗಳಿಂದ ನಿತ್ಯವೂ ಉಪಾಸಿಸಲ್ಪಡುವ ಆ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವನ್ನೂ ವೇದಾಂತೈಕರಸರಾದ ಗುರುವ್ಯಾಸರನ್ನೂ ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾನೋಪಾಸನೆಯಿಂದ ಆರಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಹಂಸಡಿಂಭಕರು ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದರು. –"ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ಕಾವಿಯ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ತೊಟ್ಟುಕೊಂಡ ಈ ತಪಸ್ವಿಯು ಯಾರು ? ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇವನು ಬೇರೆ ಯಾವ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದಾನೆ ? ಮನೆಮಾಡು ತೊರೆದು ಕಾಡಿಗೆ ಬಂದು ಏಕೆ ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ ? ಎಲ್ಲ ಆಶ್ರಮಕ್ಕಿಂತ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ. ಇದನ್ನು ಸರಿಯಾದಿ ಪಾಲಿಸುವವನು ಧರ್ಮಾತ್ಮ. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅವಲಕ್ಷಣವಾದ ಬೇರೆ ವೇಷ, ಬೇರೆ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಧರಿಸಿದವನು ಮೂರ್ಖನೇ. ಜನರನ್ನು ವಂಚಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಇವರು ಇಂಥ ಆಶ್ರಮಾಂತರವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥ ಮೂರ್ಖ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ನಮ್ಮ ಹೊರತು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಶಾಸನ ಮಾಡಲು ಆಗುವದಿಲ್ಲ. ನಾವೇ ಇವರನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕು." ಎಂದು ವಿಚಾರಿಸಿ ಹಂಸಡಿಂಭಕರು ದುರ್ವಾಸ ಋಷಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಗರ್ವದಿಂದ ಮಾತನಾಡಿದರು.

ಹಂಸಡಿಂಭಕ— ಬುದ್ಧಿಗೇಡಿಯಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ, ನೀನು ಇದನ್ನೇನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿರುವೆ ? ನೀನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಈ ಆಶ್ರಮವು ಯಾವುದು ? ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇದರಿಂದ ನೀವು ಏನು ಸಾಧಿಸಿದಂತಾಗಿದೆ ? ಇದೊಂದು ಕೇವಲ ಡಂಭಾಚಾರ ಮಾತ್ರ. ಇದರಿಂದ ನೀನು ಜನರನ್ನೆಲ್ಲ ವಂಚಿಸಿ ನಾಶಪಡಿಸುವೆ. ಸ್ವಯಂ ನಷ್ಟನಾಗಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವದೇ ನಿನ್ನ ಈ ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಆಶ್ರಮ ಸ್ವೀಕಾರದ ಉದ್ದೇಶ ಇರುತ್ತದೆ. ಮೂರ್ಖನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಶಾಸನ ಮಾಡುವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವೇ ? ಯತ್ಯಾಶ್ರಮವನ್ನು ಈಗಲೇ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು. ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮಿಯಾಗು. ಪಂಚಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡು. ಅದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಇರುವವರೆಗೆ ಸುಖ, ಮುಂದೆ ಸ್ವರ್ಗ. ನಿನಗೆ ಬದುಕಬೇಕು ಎಂದು ಇಚ್ಛೆ ಇದ್ದರ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಗೃಹಸ್ಥನಾಗು. ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮವೇ ದ್ವಿಜರಿಗೆ ವಿಹಿತವಾದ ಧರ್ಮ. ಶ್ರೇಯಸ್ಕರ ಮಾರ್ಗ."

ಈ ಹಂಸಡಿಂಭಕರ ಜೊತೆಗೆ ಇದ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದ ಅವರ ಮಿತ್ರ ಜನಾರ್ದನ ನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಇವರ ಮಾತು ಸರಿಬರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಮುಂದೆ ಬಂದು ದುರ್ವಾಸ ಋಷಿಗಳಿಗೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದ. ಮತ್ತು ತನ್ನ ಮಿತ್ರರಾದ ಹಂಸ ಡಿಂಭಕರಿಗೆ ವಿನಯದಿಂದ ಹೇಳಿದ.

ಜನಾರ್ದನ— ರಾಜಪುತ್ರರೇ, ಇಂಥ ಬಿರುಸು ಮಾತುಗಳನ್ನು ನುಡಿಯ ಬೇಡಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಮಾತು ಕಿವಿಯಿಂದ ಕೇಳಲಾಗದು. ಇದರಿಂದ ನಿಮಗೆ ಎರಡು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹಾನಿ. ನಿಮಗೆ ವಿನಾಶಕಾಲವೇ ಬಂದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಬುದ್ಧಿ ಇಲ್ಲದ ನೀವು ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಲಿರುವಿರಿ. ಬ್ರಹ್ಮದಂಡದಿಂದ ಹತರಾದ ನಿಮ್ಮ ಆಯುಷ್ಯ ಮುಗಿದಂತೆಯೇ. ಇವರ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು. ಅವರ ಅಂತರಂಗವು ಯಾವಾ ಗಲೂ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಪರಿಶೋಧಿತ. ಪ್ರಕಾಶಿತ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ನಿಷ್ಕಲ್ಮಷ. ಜ್ಞಾನಾ ಗ್ನಿಯಿಂದ ತಮ್ಮ ದುಷ್ಕರ್ಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸುಟ್ಟ ಇಂಥ ಪವಿತ್ರಾತ್ಮರಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಹೊರತು ಯಾರು ಇಂಥ ಘೋರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನುಡಿಯಬಲ್ಲರು ! ನಿಮ್ಮ ಆಯು ಷ್ಯವು ಮುಗಿಯ ಬಂದಿದ್ದರಿಂದಲೇ ನಿಮ್ಮ ಬಾಯಿಂದ ಇವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಕಠೋರ ವಚನಗಳು ಹೊರಬಿದ್ದವು. ಹಿಂದಿನ ಋಷಿಗಳು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ, ಗ್ರಹ ಸ್ಥಾಶ್ರಮ, ವಾನಪ್ರಸ್ಥಾಶ್ರಮ, ಮತ್ತು ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮ ಎಂದು ನಾಕು ಆಶ್ರಮ ಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವು ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಪರಮ ಶ್ರೇಷ್ಠ. ಅದು ಪರಮ ಪವಿತ್ರವಾದ ಆಶ್ರಮ. ಅತ್ಯಧಿಕವಾದ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾ ದಿಸಲು ಏಕಮಾತ್ರ ಸಾಧನ. ಅಂಥ ಪುಣ್ಯಕರವಾದ ಯತ್ಯಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಈ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲಿದ್ದಾರೆ ಈ ಯತೀಶ್ವರರು. ನೀವು ಈ ಮೊದಲು ಇಂಥ ತಪಸ್ವಿಗಳ ಸೇವೋಪಾಸನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಮಹಿಮೆಯು ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನೀವು ಈ ಮೊದಲು ಗುರುಗಳಲ್ಲಿ ಓದಿದ್ದೆಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥವೇ. ನಿಮ್ಮಂಥ ಮೂರ್ಖರ ಮಿತ್ರತ್ವವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಮುಖದಿಂದ ಈ ಯತಿನಿಂದೆಯನ್ನು ಕೇಳಬೇಕಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನೀವು ಈ ಭಿಕ್ಷುಕರಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೋವಾಗುವ ಮಾತನ್ನಾಗಲೀ, ಅವಮಾನಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ವನ್ನಾಗಲೀ ಮಾಡಿದರೆ ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಮಿತ್ರರಾದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಈ ಪಾಪಕೃತ್ಯದಿಂದ ದೂರಸರಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ವಿಷವನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತೇನೆ. ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತೇನೆ. ಅಥವಾ ಪರ್ವತದಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಹಾರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಈ ತಪಸ್ವಿಗಳನ್ನು ಅವಮಾನ ಪಡಿಸಬೇಡಿರಿ." ಎಂದು ಹೇಳಿ ತನ್ನ ಮಿತ್ರರನ್ನು ತಡೆದು ರೋದಿಸತೊಡಗಿದ.

ಆಗ ದುರ್ವಾಸರು ಆ ಜನಾರ್ದನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ತಮ್ಮ ಶಾಂತ, ಸೌಮ್ಯ

ವಾದ ಒಂದು ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಸುತ್ತೈಸುವಂತೆ ಪ್ರೀತಿಸ್ನಿಗ್ಧವಾಗಿ ನೋಡಿದರು. ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದು ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಕಿಡಿಯನ್ನು ಉದುರಿಸುತ್ತ ಕೋಪ ಕಷಾಯಿತರಾಗಿ ಕೆಕ್ಕರಿಸಿ ಹಂಸಡಿಂಭಕರನ್ನು ನೋಡಿ ನುಡಿದರು.

ದುರ್ವಾಸ— ಬೇಗನೇ ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋಗಿರಿ. ತಡವಾಡ ಬೇಡಿರಿ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸತ್ತುಹೋಗುವಿರಿ. ಸುಟ್ಟು ಹೋಗುವಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಮಾತಿನಿಂದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತುತ್ತಿರುವ ಸಿಟ್ಟಿನ ಉರಿಯನ್ನು ನಾನು ಬಿಗಿಹಿಡಿಯಲಾರೆ. ನೀವಿಷ್ಟೇ ಏಕೆ ? ಎಲ್ಲ ರಾಜರನ್ನೂ ಸುಟ್ಟುಹಾಕಲು ನನಗೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಉಂಟು. ಶಂಖಚಕ್ರಗದಾಧಾರಿಯಾದ ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೇ ನಿಮ್ಮ ಗರ್ವವನ್ನು ಕಳೆಯುವನು. ನಿಮ್ಮಂಥ ತಿಳಿಗೇಡಿಗಳ ಮುಂದೆ ನಾನು ಏನು ಹೇಳಲಿ ?

ಹೀಗೆ ನುಡಿದು ದುರ್ವಾಸ ಯತಿಗಳು ಅಲ್ಲಿಂದ ಎದ್ದು ಹೊರಡಲು ಉದ್ಯುಕ್ತರಾದರು.

ಆಗ ರಾಜಕುಮಾರನಾದ ಹಂಸನು ಅವರನ್ನು ತಡೆದ. ಅವರ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಅವರು ತೊಟ್ಟುಕೊಂಡ ಲಂಗೋಟಿಯನ್ನೇ ಸೆಳೆದ. ಯಮದೂತನಂತೆ ತಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಏರಿ ಬಂದ ಆ ರಾಜಾಧಮನನ್ನು ಕಂಡು ಉಳಿದ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ದಿಕ್ಪಾಲಾಗಿ ಓಡಿಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತ ಜನಾರ್ದನನು ತನ್ನ ಶಕ್ತಿ ಮೀರಿ ಆ ರಾಜಕುಮಾರರನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿ ಆ ಯತಿ ದ್ರೋಹವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ. –"ಮಿತ್ರರೇ, ಇದೇನು ನಿಮ್ಮ ಹುಚ್ಚು ಸಾಹಸ ? ಇದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಸರ್ವಸ್ವನಾಶ ನಿಶ್ಚಿತ. ನಾನು ಇದನ್ನು ನೋಡಲಾರೆ. ಈ ಪಾಪ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಸಹನ ಮಾಡಲಾರೆ. ನಾನು ಬದುಕಿ ಇರುವವರೆಗೂ ನಿಮ್ಮಿಂದ ಇಂಥ ಅನ್ಯಾಯ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಗೊಡಲಾರೆ." ಎಂದು ನುಡಿದು ಅವರನ್ನು ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸಿದ, ಆಗ ದುರ್ವಾಸರು ತಾವೇ ಶಾಂತರಾಗಿ ತಗ್ಗಿದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಹಂಸಡಿಂಭಕರಿಗೆ ಹೇಳಿದರು.

ದುರ್ವಾಸ— ರಾಜಾಧಮರೇ, ನಾನು ಶಾಪದಿಂದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಈಗಲೇ ಕೊಂದು ಹಾಕಲು ಸಮರ್ಥನಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ನಾವು ಯತಿಗಳು. ರಾಜಹತ್ಯೆಯನ್ನು ನಾವು ಮಾಡಬಾರದು. ನಿಮ್ಮಂಥ ದುಷ್ಟರನ್ನು ಶಾಸನ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗಿಯೇ ವಿಷ್ಣು ಯದುಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ನಿಮ್ಮಂಥವರ ನಾಶಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಶಂಖ ಚಕ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದಾನೆ. ಅವನೇ ನಿಮ್ಮ ಮದವನ್ನು ಇಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಜರಾಸಂಧನು ನಿಮ್ಮ ಬಂಧುವೇ. ನಿಮ್ಮ ಜಾತಿಯವನೇ. ಆದರೂ ಅವನು ನಿಮ್ಮಂತೆ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ಇಂಥ ಬಿರುನುಡಿಗಳನ್ನು ಆಡಲಾರ. ಇಷ್ಟು ಅಪಮಾನವನ್ನು ಮಾಡಲಾರ.

ನಿಮಗೂ ಅವನಿಗೂ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ದ್ವೇಷವೇ ಬೆಳೆಯಲಿ. ಹೋಗು ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋಗು" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಇತ್ತ ಜನಾರ್ದನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ- "ವಿಪ್ರ ಶ್ರೇಷ್ಠನೇ ನಿನಗೆ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗಲಿ. ನಿನಗೆ ಇಂದು ನಾಳೆ ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮನ ದರ್ಶನವಾಗುವದು. ನಿನ್ನಂಥ ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಆಗಲಿ ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಆಗಲಿ ನಾಶವು ಇರುವದಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಇದೆಲ್ಲ ಸಮಾಚಾರ ವನ್ನು ತಿಳಿಸು." ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ದುರ್ವಾಸರು ಆಡಿದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಕೋಪ ಬಂದಿತು ಆ ಹಂಸ ಡಿಂಭಕರಿಗೆ. ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ಇರುವ ದುರ್ವಾಸರೇ ಮೊದಲಾದವರ ಕೈಯಲ್ಲಿಯ ದಂಡ, ಕಮಂಡಲು, ಗೋಕರ್ಣಾಕಾರದ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಭೋಜನ ಪಾತ್ರೆ ಸಾಲಿಗ್ರಾಮ, ಸಂಪುಟ, ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅವರ ಕೈಯಿಂದ ಕಸಿದುಕೊಂಡು ಕಲ್ಲ ಮೇಲೆ ಒಡೆದು ಒಗೆದು ಚೂರು ಚೂರು ಮಾಡಿದರು. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅವರು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮೃಗಗಳ ಮಾಂಸಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಭಕ್ಷಣಮಾಡಿ ಆ ಹಂಸ ಡಿಂಭಕರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋದರು. ಧರ್ಮಾತ್ಮನಾದ ಜನಾರ್ದನನು 'ಇವರ ಮುಂದೆ ತನ್ನ ಮಾತು ಯಾವುದೂ ನಡೆಯಲಾರದು' ಎಂದು ತಿಳಿದು ಸುಮ್ಮನೇ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದ.

ಅನಂತರ ಆ ದುಷ್ಟರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೋದ ಬಳಿಕ ಯತಿವರೇಣ್ಯರಾದ ದುರ್ವಾಸರು ಅಲ್ಲಿಂದ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಲಿರುವ ಹಂಸ ಹಾಗೂ ಪರಮಹಂಸರನ್ನು ಕೂಗಿ ಕರೆದು ಹೇಳಿದರು. -"ನಾವು ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಪುಷ್ಕರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತುಸು ವಿಶ್ರಮಿಸಿ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಹೋಗೋಣ. ಜಗದ್‌ರಕ್ಷಣೆಯ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತ ಕೃಷ್ಣನ ಎದುರಿಗೆ ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿಸೋಣ. ಈ ಪಾಪಿಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಒಡೆದು ಹಾಕಿದ ನಮ್ಮ ದಂಡ, ಕಮಂಡಲು, ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಪಾತ್ರೆ, ಸೋಡೆಮಿಳ್ಳೆ, ಹರಿದ ಲಂಗೋಟಿ, ಸೀಳಿದ ಭೋಜನಪಾತ್ರೆ, ಛೇದಿಸಿದ ನಾರುಬಟ್ಟೆ, ಮುರಿದ ಪ್ರೋಕ್ಷಪಾಲ, ತುಂಡು ತುಂಡು ಮಾಡಿದ ಶಾಟಿ, ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಆ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ತೋರಿಸೋಣ."

ಹೀಗೆ ನುಡಿದು ದುರ್ವಾಸರು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಐದು ಸಾವಿರ ಹಂಸ ಪರಮಹಂಸ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ದ್ವಾರಕಾಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದರು.

ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನು ಸುಧರ್ಮ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸಾತ್ಯಕಿ ಮೊದಲಾದವರಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು 'ಲೆತ್ತ' ಆಟ ಆಡುತ್ತಿದ್ದ. ಉದ್ಧವ, ಯುಯುಧಾನ, ಸಾತ್ಯಕಿ, ಬಲರಾಮ ಮೊದಲಾದವರೆಲ್ಲರೂ, ನನ್ನದು ಗೋಲು, 'ನನ್ನದು ಗೋಲು' ಎಂದು ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಗೋಲಗಳನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ತುರುಸಿನಿಂದ ಆಟದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನ

ರಾಗಿದ್ದರು. ಆ ಸುಧರ್ಮಸಭೆಯ ದ್ವಾರಪಾಲಕರು "ಕೃಷ್ಣನು ಕ್ರೀಡಾಸಕ್ತನಾಗಿದ್ದಾನೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಈ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳ ತಂಡವನ್ನು ಹೊರಗೇ ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ವರೆಗೆ ಸಾಗಿತು ಆ ಕೃಷ್ಣಮಿತ್ರರ ಪಗಡೆಯ ಆಟ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ಆಟವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಅದರ ಬಗ್ಗೆಯೇ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತಾಗ ದುರ್ವಾಸರು ಶಿಷ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಒಳಗೆ ನುಗ್ಗಿದರು. ಉಗ್ರಸೇನ, ವಸುದೇವ, ಅಕ್ರೂರ ಮೊದಲಾದ ಯಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಒಡೆದ ಕಮಂಡಲು, ತುಂಡಾದ ದಂಡ, ಹರಿದ ಲಂಗೋಟಿ, ಚೂರು ಚೂರಾದ ಶಾಟಿ, ತುಣುಕಾದ ಗೋಕರ್ಣ ಪಾತ್ರೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಆ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳ ಹಿಂಡನ್ನು ಕಂಡು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಸುಧರ್ಮಸಭೆಗೆ ಓಡಿ ಬಂದರು. ದುರ್ವಾಸರ ಕೆಂಗಣ್ಣಿನಿಂದ ಕಿಡಿಗಳು ಹಾರುತ್ತಲಿದ್ದವು. ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಯಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಎದ್ದು ನಿಂತು ಗಾಬರಿಯಾಗಿ "ಇಲ್ಲಿ ಆಸನ" "ಇತ್ತ ಕೃಷ್ಣಾಜಿನ" "ಅಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ದರ್ಭಾಸನ" ತಾವು ಕೂಡಬೇಕು. ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡಬೇಕು." ಎಂದು ಅಂಜುತ್ತ ಅಳುಕುತ್ತ ನುಡಿದರು. ಕೃಷ್ಣನೂ ಕೂಡ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಹಾರಿ ಬಂದು ಅವರಿಗೆ ಆಸನವನ್ನು ಇಟ್ಟು "ದಯವಿಟ್ಟು ಇದರ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಕಿಂಕರ" ಎಂದು ನುಡಿದ. ಆಗ ದುರ್ವಾಸರು ಆಸನದ ಮೇಲೆ ತುಸು ಕುಳಿತಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ಉಳಿದವರೂ ಆಸನಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ದೇಹಗಳನ್ನು ತಗಲಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ಕೃಷ್ಣನು ಅರ್ಘ್ಯ ಪಾದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಅವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಕೇಳಿದ.

ಕೃಷ್ಣ— ವಿಪ್ರೋತ್ತಮರೇ, ತಾವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಕಾರಣ ಏನು ? ತಮ್ಮಂಥ ನಿಸ್ಪೃಹರಾದ ಯತಿಶ್ರೇಷ್ಠರು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಬರಬೇಕಾದರೆ ಏನಾದರೂ ಮಹತ್ಕಾರಣ ಇರಲೇಬೇಕು. ತಾವಂತೂ ವಿರಕ್ತರು. ಯಾವುದರ ಮೇಲೆಯೂ ತಮಗೆ ಆಸೆ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮಂಥ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಬಳಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಬೇಡಲು ಬರುವದು ಅಸಂಭವ. ಇಚ್ಛೆಯೇ ಇಲ್ಲದವರು ಯಾವ ಪೃಚ್ಛೆಯನ್ನೂ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಯಾವುದಾದರೂ ಅಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳವರು ಅದರ ಆಸೆಯಿಂದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬೇಡುತ್ತಾರೆ. ನಿಮಗಂತೂ ಆಸೆ ಎಂಬುದೇ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀವು ಇಲ್ಲಿ ಬರಲು ಒಂದು ಕಾರಣವಂತೂ ಇರಲೇಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಏನಾದರೂ ಕಾರಣವಿದ್ದರೆ ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಿರಿ."

ಕೃಷ್ಣನ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ದುರ್ವಾಸರು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಕರಳಿ ಕೆಂಡವಾದರು. ಅವರ ಕಣ್ಣು ಅಗ್ನಿಕುಂಡದಂತೆ ಹೊಳೆಯತೊಡಗಿದವು. ಅವರು ಕೃಷ್ಣನ ಕಡೆಗೆ ತಮ್ಮ ಸುಡುವ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನೋಡಿ ಹಾಸ್ಯದ ನಗೆಯನ್ನು ಬೀರಿ ಖಾರವಾಗಿಯೇ ಮಾತನಾಡಿದರು.

ದುರ್ವಾಸ— ಯಾದವೇಶ್ವರ, ನನಗೆ ನಿನ್ನದ್ವೇಷವೂ ಗೊತ್ತು. ನಾನು ಬಂದ ಕಾರಣ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ ಎಂದು ನೀನು ಹೇಳಿದ್ದು ಶುದ್ಧ ವಂಚನೆ. ನಾವು ಇಂದಿನ ಕಾಲದ ಹೊಸ ಹುಡುಗರಲ್ಲ. ಪುರಾತನ ಕಾಲದ ವಯೋವೃದ್ಧರು. ನಿನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಇತಿಹಾಸವನ್ನೆಲ್ಲ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲೆವು. ನೀನು ಮಾಯೆಯಿಂದ ಮನುಷ್ಯ ದೇಹವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿರುವೆ. ನೀನು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಮುಚ್ಚಿಡು. ನಾನೆಲ್ಲ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲೆ ನಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು. ನೀನು ಜಗತ್ಪತಿ. ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳ ಆರಾಧ್ಯಮೂರ್ತಿ. ಪರಮ ಪುರುಷ. ತಪಸ್ಸುಮಾಡಿ ಬ್ರಹ್ಮನೂ, ರುದ್ರನೂ, ನಾವೆಲ್ಲ ಮುನಿಗಳೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಯಥಾಶಕ್ತಿ ತಿಳಿದಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವು ಅರಿಯಲಾರೆವೆ ? ನೀನು ಯಾರು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿಯಲಾರದಷ್ಟು ನಾವು ಮೂರ್ಖರು ಇಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ನೀನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಂಡರೂ ನಿನ್ನ ಯಥಾರ್ಥವಾದ ಸ್ವರೂಪವು ತಿಳಿದು ಬರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ವೇದ ವೇದಾಂತಗಳನ್ನು ಹಗಲು, ರಾತ್ರಿ ಓದಿ ಮನನ ಮಾಡಿ ಮಥನಗೈಯುವ ನಮಗೆ ನಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪವು ತಿಳಿಯಂದೆ ? ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳು ತಪಃ ಸಮಾಧಿಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಹೃದಯ ಪದ್ಮದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಪರಮ ತತ್ತ್ವವೇ ನೀನು. ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೇ ನೀನು. ಓಂ ಎಂಬ ಪ್ರಣವ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟವ ನೀನೇ. ಆದ್ದರಿಂದ "ನನಗೆ ಗೊತ್ತು ಇಲ್ಲ" ಎಂದು ನೀನು ಆಡಿದ ಮಾತನ್ನು ಹಿಂದೆ ತೆಗೆದುಕೊ. ನಿನಗೆ ಕಾಣದ್ದು ತಿಳಿಯದ್ದು ಯಾವುದಾದರೂ ಇದ್ದರೆ 'ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ' ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವಿಕವಾಗಿ ನಿನಗೆ ಗೋಚರವಾಗದಿರುವದು ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದಿದೆ ? ಸರ್ವವಿಷಯಕ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವು ನಿನಗೆ ಸರ್ವದಾ ಇರುವುದು. ಇದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಸರ್ವಜ್ಞ. ಇಷ್ಟಾದರೂ 'ನ ಜಾನೇ' ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವೆಯಲ್ಲ ? ಇದು ಎಂಥ ನಿನ್ನ ಸಾಹಸ ? ನಿನಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ತಿಳಿದಿವೆ. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೀನು ನೋಡುತ್ತಲಿರುವೆ. ಇಷ್ಟಾದರೂ ನಮಗೆ ಪೀಡೆಯಾಗುತ್ತಿರುವದನ್ನು ತಿಳಿದರೂ ಕಣ್ಣಿಂದ ನೋಡಿಯೂ ಸುಮ್ಮನಿರುವೆ. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದ ನಮಗೆ ಸಂಕಟವಾಗುತ್ತಿದೆ. ನಾವಂತೂ ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ನಿನ್ನನ್ನೇ ನಂಬಿದ್ದೇವೆ. ನಿನ್ನನ್ನೇ ನೆಚ್ಚಿದ್ದೇವೆ. ನೀನು ನೋಡ ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ನಮಗೆ ಈ ದುರವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಇಂಥ ದುಃಖ ಬರುತ್ತಲಿವೆ. ಇಷ್ಟಾದರೂ ನೀನು ನಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯ ಯಾವುದಿದೆ ? ಹಂಸ ಡಿಂಭಕ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಧಮರು ನಮ್ಮನ್ನು ಪರಿಪರಿಯಿಂದ ಪೀಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ದಾರುಣವಾಗಿ ಹಿಂಸಿಸಿದ್ದಾರೆ. "ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ. ನೀವು ಏಕೆ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಾದಿರಿ ?" ಎಂದು ನಮ್ಮನ್ನು ಹಿಡಿದು ಎಳೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇಕೋ ಇಲ್ಲಿ ನೋಡು. ನಮ್ಮ ದಂಡವನ್ನು ಮುರಿದಿದ್ದಾರೆ. ಕಮಂಡಲವನ್ನು ಸೀಳಿದ್ದಾರೆ. ಕಟ್ಟಿಗೆಯ

ಗೋಕರ್ಣವನ್ನು ತುಂಡರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆ ದುಷ್ಟರ ಇನ್ನೊಂದು ಸಾಹಸವನ್ನು ನೋಡು. ನಾನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಕೌಪೀನವನ್ನು ಕೂಡ ಕಸಿದು ಚೂರು ಚೂರಾಗಿ ಹರಿದು ಒಗೆದರು. ಇಷ್ಟಾದರೂ ನೀನು ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವದಿಲ್ಲ ಆಶ್ಚರ್ಯ ! ಆಶ್ಚರ್ಯ ! ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದ ನೀನು ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವದಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ ನಾವು ಎಂಥ ಮಂದಭಾಗ್ಯರು ! ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವು ಈಗ ನಿನಗೇ ಶರಣಂ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ನೀನೇ ನಿನಗೆ ಉಚಿತ ತೋರಿದಂತೆ ಮಾಡು. ಆ ದುಷ್ಟರಿಬ್ಬರೂ ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಬದುಕಿ ಉಳಿದರೆ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳು ಎಲ್ಲರೂ ಸತ್ತಂತೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಲ್ಲರೂ ಮರಣಿಸಿದಂತೆ ರಾಜರಿಗೆ ಉಳಿಗಾಲವಿಲ್ಲ. ವೈಶ್ಯರಿಗೆ ಅಳಿಗಾಲ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಭೀಷ್ಮ, ಬಾಹ್ಲೀಕ, ಜರಾಸಂಧ ಮುಂತಾದ ಯಾವ ವೀರರೂ ಅವರನ್ನು ಶಾಸನ ಗೈಯಲು ಸಮರ್ಥರಲ್ಲ, ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನೇ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸು. ಜಗತ್ತನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ಜಗದ್ರಕ್ಷಕ ಎಂಬ ಬಿರುದು ವ್ಯರ್ಥ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸ್ವಾಮೀ ರಕ್ಷಿಸು. ರಕ್ಷಿಸು.

ಕೃಷ್ಣ — ಯತಿವರ್ಯರೇ, ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ ಎಲ್ಲವೂ ನನ್ನದೇ ತಪ್ಪು. ಈ ಮೊದಲೇ ನಾನು ಅವರು ಶಿವನ ವರದಿಂದ ಮತ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೆ. ಅವರು ಜರಾಸಂಧನ ಪಕ್ಷದವರು. ಅವರನ್ನು ಅಲ್ಪ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ನಿಗ್ರಹಿಸುವದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಉದಾಸೀನನಾಗಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ತಮ್ಮಂಥ ಅವಧೂತ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳನ್ನು ಪೀಡಿಸಿದ ಆ ಪಾಪಿ ಇನ್ನು ಬದುಕಿ ಉಳಿಯಲಾರ. ಅವನಿಗೆ ರುದ್ರನ ವರ ಬಿಟ್ಟು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ವರವಿದ್ದರೂ ನಾನು ಅವನನ್ನು ಶಾಸನ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ತಾವು ಸಿಟ್ಟಿಗೇಳಬಾರದು. ನಾನು ಆಣೆಯಿಟ್ಟು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಆ ದುಷ್ಟರನ್ನು ದಮನ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿಯೂ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ತೆರಳಬಹುದು.

ದುರ್ವಾಸ— ಕೃಷ್ಣ, ಆ ದೈತ್ಯರಿಂದ ಹಿಂಸೆಗೊಳಗಾದ ನಾನು ಕ್ಷುಬ್ಧನಾಗಿ ನಿನಗೆ ಏನೇನೋ ಮಾತನಾಡಿದೆ. ತಿಳಿಯದೇ ನಾನು ಆಡಿದ ತಪ್ಪನ್ನು ಮನ್ನಿಸು. ತಿಳಿದು ಮಾತನಾಡಿದ್ದನ್ನೂ ಕ್ಷಮಿಸು. ನೀನು ಮೂರು ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಒಡೆಯ. ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ದೇವ. ಶ್ವೇತದ್ವೀಪ, ಅನಂತಾಸನ, ವೈಕುಂಠ ಮೂರು ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿ ತ್ರಿಧಾಮ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಆದವ ನೀನು. ಜಗನ್ನಾಥ, ನೀನು ನನ್ನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು.

"ಕ್ಷಮಾಸಾರಾ ಹಿ ಸಾಧವಃ" ಕ್ಷಮಾಗುಣ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಉಳ್ಳವರೇ ಸಾಧುಗಳು.

ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು, ಮುನಿಗಳೇ ನೀವುಎಲ್ಲರೂ ಯತೀಶ್ವರರು "ಮಹಾ

ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಕ್ಷಮಾಗುಣವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಗೊಳ್ಳಿರಿ. ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಇಂದು ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿರಿ

ದುರ್ವಾಸರೇ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ಹಂಸ ಪರಮಹಂಸ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅನ್ನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಆಮಂತ್ರಣವನ್ನು ಅಂಗಿಕರಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಆ ಎಲ್ಲ ಯತಿಗಳಿಗೂ ನಾಕು ಬಗೆಯಾದ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿಸಿ ತೃಪ್ತಿ ಯಾಗುವಂತೆ ಊಟ ಮಾಡಿಸಿದ. ಮತ್ತು ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಬೇಕಾಗುವಷ್ಟು ಬಟ್ಟೆ ಗಳನ್ನು ಹರಿದು ಹರಿದು ಕೊಟ್ಟ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಈ ಪ್ರೀತ್ಯಾದರದ ಆತಿಥ್ಯದಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಸಂತುಷ್ಟರಾದ ಹಂಸರೂ, ಪರಮಹಂಸರೂ ಪರಮತೃಪ್ತರಾಗಿ ಆನಂದ ದಿಂದ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದರು. ಆದರೆ ದೂರ್ವಾ ಸರು ಮಾತ್ರ ಬಹುದಿನಗಳ ವರೆಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅತ್ಯಾದರದ ಆತಿಥ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿ ಸುತ್ತ ಆನಂದದಿಂದ ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರು ಅವರ ಜೊತೆಗೆ ದೇವರ್ಷಿ ನಾರ ದರೂ ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಭವನದಲ್ಲಿ ಅವರೊಡನೆ ಕೃಷ್ಣನ ಅತಿಥಿಯಾಗಿ ಕೆಲವು ದಿನ ಉಳಿದರು.

ವೈಶಂಪಾಯನ— ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಂಸಡಿಂಭಕರು ತಮ್ಮ ತಂದೆಯಿಂದ ರಾಜಸೂಯ ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ಆದರೆ ಅವರ ಮಿತ್ರನಾದ ಜನಾರ್ದನನು "ಭೀಷ್ಮ, ಜರಾಸಂಧ, ಬಾಲ್ಹೀಕ, ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣನೇ ಮೊದಲಾದ ಯಾದವರು ಹಾಗೂ ಬಲರಾಮ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಬದುಕಿ ಇದ್ದಾಗ ನೀನು ರಾಜಸೂಯ ಯಾಗ ಮಾಡುವದು ಅತ್ಯಂತ ಅಶಕ್ಯ ಎಂದು ನನಗೆ ಎನಿಸುವದು. ನಿನ್ನಿಂದ ಅವಮಾನಿತರಾದ ದುರ್ವಾಸರು ಈಗ ದ್ವಾರಕೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅತಿಥಿಯಾಗಿ ಇರುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಬಂದ ಒಬ್ಬ ಯಾತ್ರಿಕ ಹೇಳಿದ. ಆದುದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ರಾಜಸೂಯ ಯಾಗವನ್ನು ಮುಂದೆ ಹಾಕುವದೇ ಹಿತಕರ ಎಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ" ಎಂದು ಹಿತವಚನವನ್ನು ಹೇಳಿದ. ಆಗ ಮದಾಂಧರಾದ ಹಂಸಡಿಂಭಕರು ಜನಾರ್ದನನ ಮಾತನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ನಕ್ಕು ನುಡಿದರು.

ಹಂಸ-- ಬಲಹೀನರಾದ ಆ ಮುದಿಭೀಷ್ಮ ನಮ್ಮ ಎದುರು ನಿಲ್ಲಲು ಎಂದೂ ಸಮರ್ಥನಲ್ಲ. ಆ ಯಾದವರಿಗಂತೂ ನಮ್ಮನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಅದಟು ಎಲ್ಲಿ ? ಕೃಷ್ಣ, ಬಲರಾಮ, ಸಾತ್ಯಕಿ ಇವರು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಎಷ್ಟರವರು ? ಜರಾಸಂಧನಂತೂ ನಮಗೆ ಸಮೀಪದ ಬಂಧು,

ಅಂದ ಮೇಲೆ ನಮಗೆ ಯಾರ ಅಂಜಿಕೆ ? ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ನೀನು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳ ಬೇಡ. ನಾವು ಹೇಳಿದಷ್ಟು ಮಾಡು ನೀನು ಈಗ ದ್ವಾರಕಾ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕೃಷ್ಣ ನಿಗೆ ನಮ್ಮ ಸಂದೇಶವನ್ನು ತಿಳಿಸು. "ನಾವು ರಾಜಸೂಯ ಯಾಗವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡಿ ದ್ದೇವೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ನಮಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಕಪ್ಪ ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಪ್ಪದೇ ತಂದು ಒಪ್ಪಿಸು. ಸಮುದ್ರದ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿರುವ ನೀನು ನಮ್ಮ ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ಬೇಕಾ ಗುವ ಉಪ್ಪು, ಹಾಗೂ ಉಳಿದ ಕ್ಷಾರಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ, ಕೇಶವ, ನೀನು ತಡಮಾಡಬೇಡ" ಎಂದು ನೀನು ಹೋಗಿತಿಳಿಸು. ಆಗುವದಿಲ್ಲ ಎನ್ನ ಬೇಡ. ನೀನು ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರನಲ್ಲವೇ ? ನೀನು ಈ ನಮ್ಮ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ತಿಳಿಸದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಆಣೆ.

ಜನಾರ್ದನನಿಗೆ ಆ ಮೂರ್ಖರ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಮತ್ತು ಅವರು ಕೃಷ್ಣನ ಬಗೆಗೆ ತಾಳಿದ ತಿರಸ್ಕಾರದ ಭಾವನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಬಹಳ ಕೆಡುಕೆನಿಸಿತು. ಆದರೂ ಈ ನೆಪದಿಂದ ತನಗೆ ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಆಗಿ ಕಾಣುವ ಸುಯೋಗ ಲಭಿಸುವದು ಎಂದು ಆನಂದವೂ ಆಯಿತು. "ದ್ವಾರಕಾಧೀಶನಾದ ಆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಹೊಂದಾವರೆಯಂತೆ ಸುಂದರವಾದ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಲಿರುವ ನಾನೇ ಧನ್ಯ. ಆ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನೋಡಿ ಬಂದ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಣುವ ನನ್ನ ತಾಯಿಯೂ ಧನ್ಯ. ನಾನೇನೋ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಹೋಗಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಣ್ತುಂಬ ನೋಡುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಕೃಷ್ಣನು ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನೋಡಬಹುದೆ ? ಒಲುಮೆಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಬಹುದೆ ? ಆದರ ದಿಂದ "ಕ್ಷೇಮವಷ್ಟೆ ? ಎಂದು ಕುಶಲ ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಬಹುದೆ ? ಹೀಗೆಲ್ಲ ವಿಚಾರಿಸುತ್ತ ಅವನು ದ್ವಾರಕಾ ನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಸುಧರ್ಮ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಬಲರಾಮ, ಉದ್ಧವ, ಅಕ್ರೂರ ಮೊದಲಾದವರೊಡನೆ ಆಸನದ ಮೇಲೆ ಆಸೀನನಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಚರಣ ಗಳಿಗೆ ವಂದನೆ ಮಾಡಿದ. 'ನಾನು ಹಂಸಡಿಂಭಕರ ದೂತ' ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

ಕೃಷ್ಣ— ಜನಾರ್ದನ, ಮೊದಲು ಈ ಆಸನದ ಮೇಲೆ ಕೂಡು ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತ ಮಹಾರಾಜನು ಕ್ಷೇಮವಷ್ಟೇ ? ಹಂಸಡಿಂಭಕರ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು ಕ್ಷೇಮದಿಂದ ಇರುವರು ತಾನೆ ? ಆ ಹಂಸಡಿಂಭಕರು ಏನು ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿ ದ್ದಾರೆ? ಅದು ಒಳ್ಳೆಯದೇ ಇರಲಿ, ಕೆಟ್ಟದ್ದೇ ಇರಲಿ. ನೀನು ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಹೇಳು. ನೀನು ದೂತ. ಹೇಗೆ ಹೇಳುವದು ? ಯಾವದನ್ನು ಹೇಳುವದು ? ಎಂಬ ವಿಮರ್ಶೆ ನಿನಗೆ ಬೇಡ.

ಜನಾರ್ದನ— ಪ್ರಭು, ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯದೇ ಇದ್ದುದು ಯಾವುದಿದೆ? ನೀನು ಸರ್ವಜ್ಞ. ಅಂದಬಳಿಕ ನನ್ನನ್ನು ಏಕೆ ಕೇಳುತ್ತಿ ? ಆದರೂ ಕೂಡ ನೀನು ಹೇಳು

ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಹಂಸಡಿಂಭಕರ ಸಂದೇಶವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ. –ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತ ಮಹಾರಾಜರು ರಾಜಸೂಯಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಲಿರುವರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹಂಸ ಡಿಂಭಕರು ಯಾದವರಿಗೆ ಕರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರಲು ತಿಳಿಸು ಎಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನನ್ನು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ನೀವು ಆ ಯಜ್ಞದ ಸಲುವಾಗಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಉಪ್ಪನ್ನು ತಂದುಕೊಡಬೇಕಂತೆ.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೃಷ್ಣನು ನಕ್ಕು ಜನಾರ್ದನನಿಗೆ ತನ್ನ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಹಂಸ ಡಿಂಭಕರಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸಲು ಹೇಳಿದ–

ಕೃಷ್ಣ— ಹಂಸಡಿಂಭಕರೇ, ನಿಮಗೆ ನಾನು ನನ್ನ ಬಾಣ ಹಾಗೂ ಖಡ್ಗಗಳಿಂದ ಕರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಚಕ್ರದಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಶಿರವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಿಮ್ಮ ಈ ಉನ್ಮಾದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ವರವನ್ನು ನಿಮಗೆ ನೀಡಿದ ಆ ಶಿವನನ್ನು ಗೆದ್ದು ಅನಂತರ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ.
(ಯೋ ವಾಂ ದತ್ತವಾನ್ ರುದ್ರೋ ತಂ ಜಿತ್ವಾ ವಾವರ್ ಹನ್ಮ್ಯಹಮ್ ।)

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ಜನಾರ್ದನನ ಜೊತೆಗೆ ಹಂಸಡಿಂಭಕರನ್ನು ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಬರಲು ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿದ.

ಸಾತ್ಯಕಿ ಮತ್ತು ಆ ಜನಾರ್ದನ ಇಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿ ಹಂಸಡಿಂಭಕರ ರಾಜಧಾನಿಗೆ ಬಂದರು. ಅವರಿಗೆ ಜನಾರ್ದನನು ತಾನು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನೋಡಿ ಮಾತನಾಡಿದ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಿದ. ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಬಾಯ್ತುಂಬ ಹೊಗಳಿದ. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಹಂಸನಿಗೆ ಕೋಪ ಬಂದಿತು. ಆಗ ಅವನು ಜನಾರ್ದನನಿಗೆ "ಕೃಷ್ಣನ ಕೈಯಲ್ಲಿಯ ಶಂಖ, ಚಕ್ರ, ಗದಾ, ಶಾರಂಗ, ಕೊರಳಲ್ಲಿಯ ವನಮಾಲಾ, ಮತ್ತು ತಾವರೆಗಣ್ಣ, ಧೀರನಿಲುವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿಯೇ ನೀನು ಮರುಳಾಗಿ ಬಿಟ್ಟೆ. ಮೂರ್ಖ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ" ಎಂದು ಜರಿದು "ನೀನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದುದರಿಂದ ಕೊಲ್ಲದೇ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿ 'ಬಂದ ಕಾರಣ ಏನು' ಎಂದು ಸಾತ್ಯಕಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದ.

ಸಾತ್ಯಕಿ— ಕರ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ನೀನು ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದ್ದೀ. ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಕರವನ್ನು ಬೇಡುವುದು ನಿನ್ನ ಹುಚ್ಚುಸಾಹಸ. ಮತ್ತು ಮೂರ್ಖತನದ ಪರಮಾವಧಿ. ಕೃಷ್ಣನು ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನೇ ನಿನಗೆ ಕರರೂಪವಾಗಿ ಕೊಡಲಿರುವನು. ಆದರೆ ಈ ಕರದಾನ ಮಹೋತ್ಸವವು ಎಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೀನು ಹೇಳು. ನೀನು ಬಯಸಿದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿನ್ನ ಶಿರಚ್ಛೇದ ಮಾಡಿ ಕರಪ್ರದಾನ

ಮಾಡಲು ಕೃಷ್ಣ, ಬಲರಾಮ, ಸಾತ್ಯಕಿ, ಉದ್ಧವ, ಅಕ್ರೂರ, ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ, ಅನಿರುದ್ಧ ಎಲ್ಲ ಯಾದವರೂ ಉತ್ಸುಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಹಂಸ— ರಾಜದೂತ, ನಿನಗೆ ನಾಚಿಕೆಯಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಿ. 'ದೂತರಾಗಿ ಬಂದವರನ್ನು ಪ್ರೇತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬಾರದು. (ಕೊಲ್ಲಬಾರದು)' ಎಂದು ನಿಯಮ. ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲದೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ನಾಳೆ ಅಥವಾ ನಾಡದ್ದು ಪುಷ್ಕರದಲ್ಲಿ ಆ ಕೃಷ್ಣ ಹಾಗೂ ಬಲರಾಮರ ಶಕ್ತಿ ಎಷ್ಟು ಇದೆ ಎನ್ನುವದನ್ನು ನಾನೇ ನೋಡಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ." ಎಂದು ಕಟುವಾಗಿಯೇ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದ.

ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಸಾತ್ಯಕಿ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಹಂಸಡಿಂಭಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೂ, ಗರ್ವಾಂಧತೆಯನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿದ. ಪುಷ್ಕರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹಂಸಡಿಂಭಕರು ಎಂಬತ್ತೆಂಟು ಸಾವಿರ ರಾಕ್ಷಸರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಇಳಿದರು. ವಿಚಕ್ರ ಎಂಬ ಆ ಹಂಸಡಿಂಭಕರ ಗೆಳೆಯನೂ ಅವನ (ವಿಚಕ್ರನ) ಗೆಳೆಯನಾದ ಹಿಡಿಂಬ ಎಂಬ ರಾಕ್ಷಸನೂ ತಮ್ಮ ಅಪಾರ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಆ ಹಂಸಡಿಂಭಕರನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡರು. ಜರಾಸಂಧನ ಕಿವಿಗೂ ಹಂಸಡಿಂಭಕರು ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧ ಸಾರಿದ ಸಮಾಚಾರ ತಲುಪಿತು. ಆದರೆ ಪಾಪಿಷ್ಠರಾದ ಹಂಸಡಿಂಭಕರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದರೆ ತನಗೂ ಪಾಪಬರುವದು ಎಂದು ಬಗೆದು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಅವನು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಎರಡೂ ಸೈನಿಕರಿಗೂ ನಿಕರದ ಸಂಗ್ರಾಮ ಆ ಪುಷ್ಕರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು. ಸೂರ್ಯನು ನಡುನೆತ್ತಿಗೆ ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರಾಕ್ಷಸರೂ ಯಾದವರೂ ಛಿನ್ನವಿಚ್ಛಿನ್ನಗಾತ್ರರಾಗಿ ರಣಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಮಡಿದು ಬಿದ್ದರು. ಎಂಭತ್ತೇಳು ಸಾವಿರ ಆನೆಗಳು ಸತ್ತು ಉರುಳಿದವು. ಹತ್ತುಲಕ್ಷ ಮೂವತ್ತುಸಾವಿರ ಕುದುರೆಗಳು ಧಾರಾತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮಡಿದು ಬಿದ್ದವು. ಒಂದು ಲಕ್ಷ ರಥಿಕರು ರಥಸಹಿತವಾಗಿಯೇ ನಾಶಹೊಂದಿದರು. ಮೂವತ್ತುಕೋಟಿ ಕುದುರೆ ಸವಾರರು ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ದೇಹ ಬಿಟ್ಟರು. ಎಷ್ಟೋ ದೈತ್ಯರು ಬಾಯಾರಿಕೆಯಿಂದ ಬಳಲಿ ಪುಷ್ಕರ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುಹಾಕಿದರು.

ಅನಂತರ ಉಭಯ ಪಕ್ಷದ ವೀರರಲ್ಲಿ ಜೋಡಿ ಯುದ್ಧ ನಡೆದವು. ಕೃಷ್ಣ ವಿಚಕ್ರ, ಹಂಸ ಬಲರಾಮ, ಡಿಂಭಕ ಸಾತ್ಯಕಿ, ವಸುದೇವ ಹಿಡಿಂಬ, ಮುಂತಾದವರು ಜೋಡಿಯಾಗಿ ಕಲಿತನದಿಂದ ಹೋರಾಡತೊಡಗಿದರು. ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಪಾಂಚಜನ್ಯವನ್ನು ಊದಿದ. ಅದರಿಂದ ಅವನೊಡನೆ ಹೋರುವ ವಿಚಕ್ರ, ಹೌಹಾರಿದ. ಅವನು ಮತ್ತಿಗೆಟ್ಟು ರಥದಿಂದ ಹಾರಿ, ತನ್ನ ಭೀಮಗದೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಕಿರೀಟದ

ಮೇಲೆ ಕಟ್ಟಿದ. ಹಣೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊಡೆದ. ಸಿಂಹದಂತೆ ಗರ್ಜಿಸಿದ. ಅನಂತರ ಉಕ್ಕಿನ ಒಂದು ಹಾರೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಗರಗರ ತಿರುಗಿಸಿ ಕೃಷ್ಣನ ಎದೆಗೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ತೂರಿ ಒಗೆದ. ಕೃಷ್ಣನು ಆ ಪರಿಘಾಯುಧವನ್ನು ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತಿರುಗಿ ಆ ವಿಚಕ್ರನ ಮೇಲೆ ಎಸೆದ. ಅದರಿಂದ ವಿಚಕ್ರನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟನಾಗಿ ಉರುಳಿದ. ಮರುಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಎದ್ದು ನಿಂತು ಮತ್ತೊಂದು ಕಬ್ಬಿಣದ ಸಳಿಯನ್ನು ತೂರಿದ. ತನ್ನ ಖಡ್ಗದಿಂದ ಅದನ್ನು ಚೂರು ಚೂರು ಮಾಡಿದ ಕೃಷ್ಣ. ಅನಂತರ ಒಂದು ಹೆಮ್ಮರವನ್ನೇ ಕಿತ್ತಿ ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ಎಸೆದ ವಿಚಕ್ರ, ಅದೂ ಕೂಡ ಕೃಷ್ಣನ ಖಡ್ಗಕ್ಕೆ ತುಂಡಾಗಿ ನೂರು ಹೋಳಾಗಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಹೀಗೆ ಕೃಷ್ಣನು ವಿಚಕ್ರನ ಜೊತೆಗೆ ಕೆಲವು ನಿಮಿಷ ಆಟವಾಡಿ ಅನಂತರ ಆಗ್ನೇಯಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ. ಕೃಷ್ಣನು ಬಿಟ್ಟ ಆ ಆಗ್ನೇಯಾಸ್ತ್ರವು ಕ್ಷಣಾರ್ಧ ದಲ್ಲಿ ವಿಚಕ್ರನನ್ನು ಪುರು ಪುರು ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಮಾಡಿ ಮತ್ತೆ ಕೃಷ್ಣನ ಕೈಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿತು.

ವಸುದೇವ, ಉಗ್ರಸೇನರು ವೀರರಾದರೂ ವಯಸ್ಸಿನಿಂದ ವೃದ್ಧರು. ಮುಪ್ಪಿ ನಿಂದ ಅವರಿಬ್ಬರ ವಜ್ರದೇಹಗಳೂ ಈಗ ಜರ್ಜರಿತ. ಆದರೂ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಅವರು ಹಿಡಿಂಬನ ಜೊತೆಗೆ ಕಾದುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಿಡಿಂಬಾಸುರ ತರುಣ. ಆಕಾರ ದಿಂದಂತೂ ಅವನೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಗುಡ್ಡ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ತಿಂದು ತೇಗುವಷ್ಟು ಉದ್ದ ಹೊಟ್ಟೆ. ಲಂಬೋದರ. ಕಂಡವರನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದ. ಕೊಂದವರನ್ನೆಲ್ಲ ತಿನ್ನು ತ್ತಿದ್ದ. ಹಸಿ ಹಸಿ ಮಾಂಸವನ್ನೇ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಮೇಲೆ ಬಿಸಿ ರಕ್ತವನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನನ್ನು ನೋಡಿಯೇ ಎಷ್ಟೋ ಯಾದವರು ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಿಕ್ಕವರನ್ನೆಲ್ಲ ಅವನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಕುಕ್ಕಿ ತನ್ನ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಒಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ ಈ ಲೋಕ ಸಂಹಾರವನ್ನು ವಸುದೇವ, ಉಗ್ರಸೇನ ಇಬ್ಬರೂ ತಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯುತ್ತಲಿ ದ್ದರು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಕುಪಿತನಾದ ಆ ಹಿಡಿಂಬಾಸುರ ಅವರಿಬ್ಬರ ಕೈಯಲ್ಲಿನ ಬಿಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಕಸಿದು ಮುರಿದು ಹಾಕಿದ. ಮತ್ತು ನಿರಾಯುಧರಾಗಿ ನಿಂತ ಅವರಿ ಬ್ಬರನ್ನೂ ಕಬಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೈಚಾಚಿದ. ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿದ.

ಹಿಡಿಂಬ— ನೀವಿಬ್ಬರೂ ನನ್ನ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಬೀಳಿರಿ. ಬ್ರಹ್ಮ ಇಂದು ನೀವಿಬ್ಬರೂ ನನ್ನ ಗ್ರಾಸ ಎಂದು ಕ್ಲಪ್ತಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರೂ ಮುದುಕರ ಮಾಂಸ ತಿಂದು ರಕ್ತ ಕುಡಿದು ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೇನೆ.

ಹೀಗೆ ನುಡಿದು ಭೀಕರಾಕಾರನಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂದು ಮುಂದೆ ಬರು ತ್ತಲಿರುವ ಹಿಡಿಂಬನನ್ನು ನೋಡಿ ಮುಪ್ಪಿನ ಮುದುಕರಾದ ವಸುದೇವ, ಉಗ್ರಸೇನರು

ಹೆದರಿ ಹೌಹಾರಿ ಓಡತೊಡಗಿದರು. ದೂರಿಂದಲೇ ಅದನ್ನು ಕಂಡ ಬಲರಾಮನು ಓಡಿ ಬಂದು "ಆ ಮುದುಕರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಾ" ಎಂದು ಅವನ ಎದುರು ಬಂದು ನಿಂತ. ಆಗ ಹಿಡಿಂಬನು ಆ ಯದು ವೃದ್ಧರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಮುಷ್ಟಿ ಬಿಗಿದು ಬಲರಾಮನ ಎದೆಗೆ ಪ್ರಹಾರ ಮಾಡಿದ. ಆಗ ಬಲರಾಮನು ಆ ದೈತ್ಯನೊಡನೆ ಕಲಿತನದಿಂದ ಮುಷ್ಟಿಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದ. ಅವರಿಬ್ಬರ ಪರಸ್ಪರ ಮುಷ್ಟಿಪ್ರಹಾರದ ಛಟ ಛಟ ಶಬ್ದವು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ದುಂದುಮಿಸಿತು. ಆಗ ಬಲರಾಮನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಮುಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮುಂಚಿ ಆ ಹಿಡಿಂಬನ ವಕ್ಷಸ್ಥಲದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆ ಜೋರಾಗಿ ಕುಟ್ಟಿದ ಮತ್ತು ಅಂಗೈಯಿಂದ ಆ ದೈತ್ಯನ ಮುಖದ ಮೇಲೆಯೂ ಬಲವಾಗಿ ಪ್ರಹರಿಸಿದ. ಇದರಿಂದ ಹಿಡಿಂಬಾಸುರನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಕುಸಿದ. ಆಗ ಬಲರಾಮನು ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಎತ್ತಿ ಗಿರಿ ಗಿರಿ ತಿರುಗಿಸಿ ಎರಡು ಮೈಲು ದೂರದ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ತೂರಿ ಒಗೆದ. ಉಳಿದೆಲ್ಲ ರಾಕ್ಷಸರೂ ಹಿಡಿಂಬಾಸುರನು ಸತ್ತದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ರಣಾಂಗಣದಿಂದ ಓಡಿ ಹೋದರು. ಅನಂತರ ಸೂರ್ಯನು ಅಸ್ತಂಗತನಾದ. ಉಭಯ ಪಕ್ಷದ ವೀರರೂ ಮರುದಿನ ಗೋವರ್ಧನ ಪರ್ವತದ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡೋಣ ಎಂದು ಘೋಷಣೆಮಾಡಿ ಅಂದಿನ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು.

ಮರುದಿನ ಪ್ರಭಾತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಗೋವರ್ಧನ ಪರ್ವತದ ಉ[illegible]ಲ್ಲಿ ಯಮುನೆಯ ವಿಶಾಲವಾದ ತೀರಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಹಂಸ, ಡಿಂಭಕ ದೈತ್ಯರು, ತಮ್ಮ ಧನುರ್ವಿದ್ಯಾ ಕೌಶಲ್ಯದಿಂದ ಯಾದವರ ಸೈನ್ಯದ ಮೇಲೆ ಬಾಣಗಳ ಜಡಿಮಳೆಯನ್ನೇ ಸುರಿಸಿದರು. ಆಗ ಹಂಸಡಿಂಭಕರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಮಹಾದೇವರು ಎರಡು ಭೂತಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಆ ಎರಡು ಭೂತಗಳು ಕೈಯಲ್ಲಿ ತ್ರಿಶೂಲವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅಟ್ಟಹಾಸಮಾಡುತ್ತ ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ಏರಿ ಬಂದವು. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ತಟಿ ತಟದಲ್ಲಿಯೇ ತುಸು ನಕ್ಕಂತೆ ಮಾಡಿ ರಥದಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಹಾರಿದ. ಯುದ್ಧಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಭಯಾನಕವಾಗಿ ಕಿರುಚುತ್ತ ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಬರುತ್ತಲಿರುವ ಎರಡೂ ಭೂತಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಎರಡೂ ಬಡಿಗೆಗಳನ್ನು ತಿರುಗಿಸುವಂತೆ ಗರಗರ ತಿರುಗಿಸಿ ಕೈಲಾಸ ಪರ್ವತದ ಕಡೆಗೆ ತೂರಿ ಒಗೆದುಬಿಟ್ಟ. ಅವೆರಡೂ ನೇರವಾಗಿ ಕೈಲಾಸದ ಶಿಖರದ ಮೇಲೆಯೇ ಹೋಗಿಬಿದ್ದವು.

ಅನಂತರ ಹಂಸಡಿಂಭಕ ಇಬ್ಬರೂ ಕೃಷ್ಣನ ಈ ಅತ್ಯದ್ಭುತ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತರಾದರು. ಹಂಸನಿಗೆ ಬಹಳ ಕೋಪಬಂದಿತು. ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪಗಾಯಿತು. ಅವನು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಅಧಿಕ್ಷೇಪಿಸಿ ನುಡಿದ,

ಹಂಸ— ಕೇಶವ, ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಕೈಕೊಂಡ ರಾಜಸೂಯಯಾಗಕ್ಕೆ ನೀನು ಏಕೆ ವಿಘ್ನ ಒಡ್ಡುವೆ ? ನಿನಗೆ ಬದುಕಬೇಕು ಎಂದು ಇಚ್ಛೆ ಇದ್ದರೆ ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕರವನ್ನು ಕೊಡು. ಅಥವಾ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ನಿಲ್ಲು. ಇದೀಗ ನನ್ನ ಬಾಣಗಳಿಂದ ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಸಂಚಕಾರ ಬಂದಾಗ ನೀನಾಗಿಯೇ ನಾವು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕರವನ್ನು ತಂದು ಕೊಡುವೆ. ಅನಂತರದಲ್ಲಿಯೇ ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಯಜ್ಞ ಮಾಡಲಿ. ದೇವತೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಮಹಾದೇವ ಈಶ್ವರ. ರಾಜರಿಗೆಲ್ಲ ನಾನೇ ಈಶ್ವರ." ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಕೃಷ್ಣನ ಹಣೆಗೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಬಾಣಬಿಟ್ಟ. ಆಗ

ಕೃಷ್ಣ— "ಮೂರ್ಖ, ನೀನು ಕ್ಷತ್ರಿಯ. ತಲೆಕಟ್ಟಿ ಮರಂತೆ ಏಕೆ ಪ್ರಲಪಿಸುತ್ತಲಿರುವೆ ? ನನ್ನಿಂದ ಕರವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ಶೌರ್ಯ ಎಷ್ಟು ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈಗ ತೋರಿಸು. ಪುಷ್ಕರದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಯತಿಗಳನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಿದೆಯಾ ? ನಾನು ದುಷ್ಟ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಂದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ರಕ್ಷಣ ಮಾಡಲು ನಿಂತುಕೊಂಡಾಗ ಯತಿಗಳನ್ನು ಪೀಡಿಸಿದ ನಿನ್ನನ್ನು ಇಂದು ಮೃತ್ಯುವಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಲಿರುವೆನು. ಆ ಯತಿಗಳ ಶಾಪದಿಂದ ನೀನು ಈಗಾಗಲೇ ಸತ್ತುಹೋಗಿರುವೆ." ಎಂದು ನುಡಿದು ಹಂಸನ ಮೇಲೆ ಅಗ್ನ್ಯಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕೃಷ್ಣನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಹಂಸನಿಂದ ವರುಣಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಯೋಗ. ಅದಕ್ಕೆ ಎದುರಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನ ವಾಯುವ್ಯಾಸ್ತ್ರ. ಆ ವಾಯುವ್ಯಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಹಂಸನಿಂದ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ಅದಕ್ಕೆ ಮಾಹೇಂದ್ರಾಸ್ತ್ರ. ಅದಕ್ಕೆ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಮಾಹೇಶ್ವರ ಅಸ್ತ್ರ. ಕೃಷ್ಣನ ಮಾಹೇಶ್ವರಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಆ ಹಂಸಾಸುರನು ರೌದ್ರಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಿರುಗಿ ಕಳಿಸಿಬಿಟ್ಟ. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಗಾಂಧರ್ವ, ರಾಕ್ಷಸ, ಪೈಶಾಚ ಎಂಬ ಮೂರು ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಎಸೆದ. ಕೃಷ್ಣನ ಈ ಮೂರು ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಎದರಿಸಲು ಹಂಸದೈತ್ಯನು ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರ, ಕೌಬೇರಾಸ್ತ್ರ, ಆಸುರ ಅಸ್ತ್ರ. ಯಾಮ್ಯಾಸ್ತ್ರ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಆಟ್ಟಿದ. ಆಗ ದೇವಾಧಿದೇವನಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಬ್ರಹ್ಮಶಿರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಭಯಂಕರವಾದ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹಂಸನನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಪ್ರೇರಿಸಿದ. ಅದನ್ನು ಭಯಭ್ರಾಂತನಾದ ಹಂಸನು ಮಹಾರೌದ್ರ ಎಂಬ ಅಮೋಘ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡಿದ. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಯಮುನೆಯ ನೀರಿನಿಂದ ಆಚಮನಮಾಡಿ ಹಂಸನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ವೈಷ್ಣವಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಯೋಜಿಸಿದ.

ವೈಶಂಪಾಯನ— ಜನಮೇಜಯ, ಆ ಭಯಂಕರವಾದ ವೈಷ್ಣವಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೇ ಹಂಸ ದೈತ್ಯನು ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟನಂತಾದ. ಇದರಿಂದ ತಾನು ಉಳಿಯುವದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದು ರಥದಿಂದ ಹಾರಿಕೊಂಡ. ಯಮುನಾನದಿಯ ಕಡೆಗೆ ಓಡಿದ. ಕೃಷ್ಣನು ಹಿಂದೆ ಕಾಲಿಯಾಮರ್ದನಮಾಡಿದ ಭಯಂಕರ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಹಾರಿಬಿಟ್ಟ. ಆಗ ಕೃಷ್ಣನೂ ಕೂಡ ತನ್ನ ರಥದಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಜಿಗಿದ. ಅದೇ ಕಾಲಿಯಾ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ತಾನೂ ಹಾರಿ ಆ ಮಡುವಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಹಂಸನ

ಮೇಲೆ ಎರಗಿದ. ಆ ನದಿಯ ನಟ್ಟ ನೀರಿನ ನಡುವೆ ತೇಲುತ್ತಲಿದ್ದ ಆ ಹಂಸಾ ಸುರನಿಗೆ ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದ್ದ. ಕೃಷ್ಣನ ಲತ್ತಾ ಪ್ರಹಾರದ ಏಟ ಬಿದ್ದ ಕೂಡಲೇ ಆ ಹಂಸ ಮರಣಹೊಂದಿದ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳುವರು. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಪಾತಾ ಳದ ವರೆಗೆ ಆಳವಾದ ಆ ಯಮುನೆಯ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಹೊಡೆತ ತಿಂದ ಹಂಸಾಸುರ ನೇರವಾದಿ ಪಾತಾಳಕ್ಕೇ ಇಳಿದ. ಅಲ್ಲಿಯ ಭಯಂಕರ ಹಾವುಗಳು ಅವ ನನ್ನು ಕಚ್ಚಿಕೊಂದವು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಏನೇ ಆಗಲಿ. ಆ ಹಂಸ ದೈತ್ಯ ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನ ವರೆಗೆ ಯಾರ ಕಣ್ಣಿಗೂ ಬಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅನಂತರ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಮೇಲೆ ಬಂದು ತನ್ನ ರಥವನ್ನು ಆರೋಹಣಮಾಡಿದ. ಎಲ್ಲ ದೇವಗಂಧರ್ವರೂ "ಕೃಷ್ಣನು ಯಮುನೆಯ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿ ಹಂಸನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ. ಹಂಸ ಹತನಾದ" ಎಂದು ಹಾಡಿ ಹೊಗಳಿದರು.

ತನ್ನ ಅಣ್ಣನಾದ ಅತ್ಯಂತ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿ ಹಂಸನು ಮರಣಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವನ ತಮ್ಮನಾದ ಡಿಂಭಕನಿಗೆ ಎದೆ ಒಡೆಯಿತು. ತನ್ನ ಅಣ್ಣನು ಹಾರಿಕೊಂಡ ಯಮು ನೆಯ ಮಡುವಿನಲ್ಲಿಯೇ ತಾನೂ ಹಾರಿಬಿದ್ದು ಸಾಯಬೇಕೆಂದು ಯಮುನೆಯತ್ತ ಓಡಿದ. ಆಗ ಬಲರಾಮನು ಅವನನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ತಾನೂ ಯಮುನೆಯ ತೀರದ ವರೆಗೆ ಹೋದ ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಡಿಂಭಕನು ನಡುನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಮುಳುಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದ. ಬಲರಾಮ, ಕೃಷ್ಣ, ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲ ಯಾದವರು ಯಮುನೆಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ನಿಂತುಕೊಂಡರು. ಕ್ರೋಧ ಮೂರ್ಛಿತನಾದ ಡಿಂಭಕನು ಯಮುನೆಯ ಮಡು ವಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಶೋಧಿಸಿದ ನೀರನ್ನೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲೋಲ ಕಲ್ಲೋಲ ಮಾಡಿದ. ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಮುಳು ಮುಳುಗಿ ಎದ್ದ. ಆ ಯಮುನೆಯ ತಳವನ್ನೆಲ್ಲ ತಡಕಾಡಿ ಹುಡುಕಾಡಿ ಶೋಧಿಸಿದ. ಎಷ್ಟು ನೋಡಿದರೂ ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಅಣ್ಣ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅವನು ಆ ಮಡುವಿನಿಂದ ತಲೆಯನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತ ಕೃಷ್ಣ ನನ್ನು ಕೇಳಿದ– "ಎಲೇ ದನಕಾಯುವವನ ಮಗನೇ, ಆ ನನ್ನ ಅಣ್ಣ ಹಂಸನು ಎಲ್ಲಿ ?" ಆಗ ಕೃಷ್ಣನು ಸಮಾಧಾನದಿಂದಲೇ 'ಆ ಯಮುನೆಯನ್ನೇ ಕೇಳು' ಎಂದು ನುಡಿದ. ಆಗ ಡಿಂಭಕ ಮತ್ತೆ ಆ ಯಮುನೆಯ ಸಲಿಲ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕ ಹುಡು ಕಿದ. ಅಣ್ಣನನ್ನು ಕಾಣದೇ ಮಿಡುಕಿದ.– "ರಾಜೇಂದ್ರ, ಈ ನನ್ನ ತಮ್ಮನನ್ನು ಅನಾಥನನ್ನಾಗಿಸಿ ನೀನು ಎಲ್ಲಿ ಹೋದೆ ? ಈ ಯಮುನೆಯ ತಳಬುಡವನ್ನೆಲ್ಲ ಸೋಸಿದೆ. ನೀನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಲೊಲ್ಲೆ. ಹಾಗಾದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನೀನು ಹೋದದ್ದಾದರೂ ಎಲ್ಲಿ ? "ಹೀಗೆ ದುಃಖದಿಂದ ದೀನನಾಗಿ ರೋದಿಸಿದ. ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಮುಳುಗಿದ. ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಮೇಲೆ ಬಂದ. ಪುನಃ ಮುಳುಗಿದ. ಮತ್ತೆ ಮೇಲೆದ್ದ. ಕೊನೆಗೆ ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದಲೇ ತನ್ನ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಬುಡಮುಟ್ಟ ಕಿತ್ತಿ ಕೊಂಡು ವಿಕಾರವಾಗಿ ಒದರುತ್ತ ಆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು

ಸತ್ತು ಹೋದ. ಹೀಗೆ ಕೃಷ್ಣನು ಹಂಸಡಿಂಭಕ ಇಬ್ಬರನ್ನು ನಿಃಪಾತಮಾಡಿ ಪ್ರಸನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಬಲರಾಮನೊಂದಿಗೆ ಯಾದವ ಸಹಿತನಾಗಿ ಕೆಲದಿನ ಗೋವರ್ಧನ ಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿದ. ಹಿಂದೆ ತಾನು ಬಾಲಕನಾಗಿ ಇದ್ದಾಗ ಓಡಾಡಿದ ಆ ಗೋವರ್ಧನ ಬೆಟ್ಟದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಲು ಅವನಿಗೆ ಮನಸ್ಸು ಆಗಲಿಲ್ಲ.

ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಗೋವರ್ಧನ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ತಂಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಸಮಾಚಾರ ವನ್ನು ಕೇಳಿ ಯಶೋದಾ ನಂದಗೋಪರೂ ಕೃಷ್ಣನ ಬಾಲ್ಯಸ್ನೇಹಿತರಾದ ಗೋಪಾಲ ಕರೂ, ಹಾಗೂ ಗೋಪಿಕಾಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದರು. ಒಂದು ಗಿಡದ ಕೆಳಗೆ ಚಿಗರೆಗಣ್ಣಿನ ಚೆಲುವನಾದ ಕೃಷ್ಣ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದ. ಅವನ ಪಕ್ಕ ದಲ್ಲಿಯೇ ಬಲರಾಮ. ಎಲ್ಲ ಗೋಪಾಲ ಬಾಲಕರೂ ರಾಮಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ದರು. ಅವರೊಡನೆ ಬಂದ ಯಶೋದಾ ನಂದಗೋಪರನ್ನು ಕಂಡು ಬಲರಾಮ ಕೃಷ್ಣರು ಸಂತೋಷ ಭರಿತರಾಗಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದರು. ಆಗ ನಂದಗೋಪ ಹಾಗೂ ಯಶೋದೆಯರು ಪರಮ ಪ್ರೀತರಾಗಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಗಾಗಿ ತಾವು ಹೊತ್ತು ತಂದ ವಿಪುಲವಾದ ತಾಜಾ ಬೆಣ್ಣೆ, ಗಟ್ಟಿ ಕೆನೆ ಮೊಸರು, ಎಳ್ಳುಚಿಗುರು, ಪಾಯಸ, ಕಾಡುಹೂಗಳು, ನವಿಲುಗರಿ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತೋರಿಸಿ ಕೃಷ್ಣನ ಎದುರಿಗೆ ಇರಿಸಿದರು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಕೃಷ್ಣನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕೇಳಿದ. "ತಾಯಿ ಯಶೋದೆ, ಹಾಗೂ ತಂದೆಯೇ, ವ್ರಜಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಕುಶಲವಷ್ಟೇ ? ನಿಮ್ಮ ಗೋಧನವು ಮೊದಲಿನಂತೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಇರುವದು ತಾನೇ ! ಹಸುಗಳು ಸರಿ ಯಾಗಿ ಹಿಂಡುವವೇ ? ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಯ ಕರುಗಳು ನಿಮಗೆ ಹರ್ಷವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವಂತೆ ಓಡಾಡುತ್ತಿವೆಯಷ್ಟೇ ? ನಿಮ್ಮ ಹಸುಗಳ ಒಳ್ಳೆ ರುಚಿಕರವಾದ ಹಾಲು ಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳೂ ದನಕಾಯುವ ಹುಡುಗರೂ, ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಕುಡಿಯು ವರಷ್ಟೇ ? ನಾವು ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾಗ ನಾವು ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟ ಗೂಟ, ಇಟ್ಟ ಹಗ್ಗ, ಎಲ್ಲವೂ ಹಾಗೆಯೇ ಇರುವವೋ ? ನಿಮ್ಮ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಹಸಿರು, ಹುಲ್ಲು, ಪರ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿ ಹನ್ನೆರಡು ತಿಂಗಳು ತುರುಕರುಗಳಿಗೆ ಹಸೀ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಒದಗಿಸು ವವೆ ? ನನ್ನೊಡನೆ ಆಟ ಪಾಟವಾಡಿದ ಎಳೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಗೋಪಿಯರೆಲ್ಲ ಈಗ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಡೆದಿರಬಹುದು. ಅಲ್ಲವೇ ? ಯಾರು ಯಾರಿಗೆ ಈಗ ಎಷ್ಟು ಗಂಡು ? ಎಷ್ಟು ಹೆಣ್ಣು ? ತಾಯಿ, ನಾನು ಗೋಕುಲ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದ ಬಳಿಕ ನಂದವ್ರಜ ದಲ್ಲಿಯ ಎಲ್ಲರ ಮನೆಯ ಕೊಡ, ಬಿಂದಿಗೆ, ಮಡಿಕೆ, ಗಡಿಗೆ ಕುಡಿಕೆಗಳು ಒಡೆಯದೇ ಸಂರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಇರಬಹುದಲ್ಲವೆ ? ನಮ್ಮ ಹಸುಗಳು ಹಗಲು, ರಾತ್ರಿ ಮೂರು ಹೊತ್ತೂ ಹಾಲನ್ನು ಕರೆಯುವವಷ್ಟೇ! ನಂದಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನಿನ ಬೆಣ್ಣೆ, ಇಂದಿನ ತುಪ್ಪ, ಗಟ್ಟಿಚೆಂಡಾದ ಮೊಸರು, ಅದೇ ಹಿಂಡಿದ ಹಸುವಿನ ಅಮೃತದಂಥ ಹಾಲು, ಎಲ್ಲವೂ ಅಂದಿನಂತೆಯೇ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಇದೆಯಷ್ಟೇ ! ಈಗ ನೀವು ನಮ್ಮ ಸಲು

ವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ತಂದ ಅತ್ಯಂತ ಸ್ನಿಗ್ಧವಾದ ಈ ಹಾಲು ಮೊಸರು, ಬೆಣ್ಣೆ ತುಪ್ಪವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನಮ್ಮ ಗೋಕುಲದ ಗೋಧನವು (ಹಸುಗಳ ಹಿಂಡು) ಎಂದಿನಂತೆ ಆರೋಗ್ಯದಿಂದ ಹೃಷ್ಟ ಪುಷ್ಟವಾಗಿ ಇರುವದು ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ನಂದ— ಕೃಷ್ಣ, ನೀನು ಈಗ ಯದುಶ್ರೇಷ್ಠ. ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಧೇನು ರೂಪವಾದ ನಮ್ಮ ಧನವು ಎಂದಿನಂತೆ ರೋಗರಹಿತವಾಗಿ ಸಂಪನ್ನವಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ. ನೀನು ಮಾಡಿದ ನಮ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಯಿಂದ ಹಾಗೂ ಸಂಕಟಗಳ ಪರಿಹಾರದಿಂದ ಈಗ ಪಶು ಸಂಪತ್ತಿಗೆ ಸರ್ವದಾ ಕ್ಷೇಮವು ಉಂಟಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಹಸುಗಳೂ ನಮ್ಮ ಕರುಗಳೂ ಯಾವದೇ ರೋಗ, ಅಪಾಯ ಇಲ್ಲದೇ ಆರೋಗ್ಯದಿಂದ ಇರುತ್ತವೆ. ನಾವು ಕೂಡ ನಿನ್ನಿಂದ ರಕ್ಷಿತರಾಗಿ ಕುಶಲದಿಂದ ಇರುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಕೃಷ್ಣ, ನಮಗೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ದುಃಖವು ಅಂತರಂಗವನ್ನು ಕೊರೆಯುತ್ತದೆ. ನಮಗೆ ನಿನ್ನ ದರ್ಶನವು ಈಗ ಇಲ್ಲವಂತಾಗಿದೆ. ಇದೇ ಒಂದು ನಮ್ಮ ದೊಡ್ಡ ದುಃಖ. ಅದರಿಂದಲೇ ಕೊರಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆ."

ಆಗ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಯಶೋದಾ ನಂದಗೋಪರನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಅವರನ್ನು ಸಂತೈಸಿ ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿರಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ. "ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳೇ, ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರನ್ನು ಯಾರು ಉಚ್ಚರಿಸುವರೋ ಯಾರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುವರೋ ಅವರು ನನಗೆ ಪರಮ ಪ್ರೀತ್ಯಾಸ್ಪದರು. ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೆನೆದವರಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ನಿಶ್ಚಿತ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವವರೇ ನನ್ನ ನಿಜವಾದ ಭಕ್ತರು. ಇನ್ನು ನೀವು ನಂದಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರೂ ಹೋಗಿರಿ." ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮೈದಡವಿ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟ. ಯಶೋದಾ ನಂದಗೋಪ ಹಾಗೂ ಉಳಿದ ಎಲ್ಲ ಗೋಪಿಯರೂ, ಗೋಪಾಲಕರೂ ಕೃಷ್ಣರಾಮರ ಸುದರ್ಶನ, ಸಂಭಾಷಣ, ಸಹವಾಸ, ಸರಸಾಲಾಪ ಸಾಂತ್ವನ ವಚನ, ಪ್ರೀತಿಯ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ನಂದಗೋಕುಲಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು. ಇತ್ತ ಕೃಷ್ಣನು ಯಾದವರೊಂದಿಗೆ ದ್ವಾರಕಾ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಸ್ಥಾನ ಬೆಳಸಿದ.

ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಯಾದವರೊಂದಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನು ಪುಷ್ಕರ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ಇರುವ ಋಷಿ ಮುನಿಗಳಿಂದ ಅರ್ಘ್ಯ ಪಾದ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿತನಾಗಿ ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ದ್ವಾರಕಾ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದ. ಅಲ್ಲಿ ಆ ದ್ವಾರಕಾ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ರುಕ್ಮಿಣೀ ಸತ್ಯಭಾಮಾ ಮೊದಲಾದ ಅಷ್ಟಮಹಿಷಿಯರೂ ಹಾಗೂ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ತನ್ನ ರಮಣೀ ಮಣಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಆನಂದದಿಂದ ವಾಸಮಾಡಿದ.

ಜನಮೇಜಯ, ನೀನು ಶ್ರೀಹರಿಯ ಚರಿತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು ಎಂದು ಬಿನ್ನ

ವಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ನಾನು ನಿನಗೆ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಅತ್ಯದ್ಭುತವಾದ ಚಾರು ಚರಿತ್ರವನ್ನೂ ಆ ಹರಿವಂಶ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನೂ ನಿನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿದೆ. ಮತ್ತೆ ಏನು ಕೇಳಲು ಬಯಸುವೆ ?

ಜನಮೇಜಯ— ಮಹಾದೇವರು ತ್ರಿಪುರಾಸುರನನ್ನು ಹೇಗೆ ಸಂಹಾರ ಮಾಡಿದರು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿರಿ.

ವೈಶಂಪಾಯನ— ಪೂರ್ವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೈತ್ಯರು ಮೂರು ಸಂಚಾರಿ ನಗರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದರು. ಅದರ ಸುತ್ತಲೂ ಬಂಗಾರದ ತಟ. ರತ್ನಮಯವಾದ ಬಾಗಿಲು. ಮುತ್ತು ರತ್ನ ಬಂಗಾರದಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಅನೇಕ ಭವ್ಯ ಭವನಗಳು ಅದಕ್ಕೆ ರೆಕ್ಕೆಗಳುಳ್ಳ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹೂಡಿದ್ದರಿಂದ ಅವು ಮೇಘ ಮಂಡಲಗಳಂತೆ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಮನ ಬಂದ ಕಡೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದವು ರತ್ನದ ತೋರಣ, ಮಣಿದೀಪ, ಬಂಗಾರದ ಕೋಟೆ ಕೊತ್ತಲು, ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಅದೊಂದು ಗಂಧರ್ವ ನಗರವೇ ಮುಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ತೊಲಾಡುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ನಗರದಲ್ಲಿ ಇರುವ ದೈತ್ಯರು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಬೆಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಋಷಿಗಳ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅವರು ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಗಂಧರ್ವ ಪುರಿಯಂತೆ ಅಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಗಾಯನ ಕವನಗಳ ಧ್ವನಿ. ಎಲ್ಲ ವಿಧವಾದ ಘೋರಾಯುಧಗಳು ಅದರಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದ್ದವು. ಆ ಮೂರೂ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅರಮನೆ, ಸಿರಿಮನೆಗಳ ಶಿಖರಗಳು ಕೈಲಾಸ ಶಿಖರಗಳಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಅದರ ತೇಜವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಆ ನಗರಗಳ ಒಳಗೆ ಅನೇಕ ಸೂರ್ಯರು ಬೆಳಗುವಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನಾಭ, ಚಂದ್ರನಾಭ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ದೈತ್ಯ ವೀರರು ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದಾನವ ಧೀರರೂ ಆನಂದದಿಂದ ಮತ್ತರಾಗಿ ಆಗಾಗ ಸಿಂಹನಾದವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಎಲ್ಲ ದುಷ್ಟ ದೈತ್ಯರೂ ದೇವಯಾನ, ಪಿತೃಯಾನ ಎಂಬ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಾಲಿನಿಂದ ತುಳಿದು ಮುರಿದು ಹಾಕಿದ್ದರು. ಅಗ್ನಿಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಬೆಳಗುವ ದೇವಯಾನ ಅರ್ಚಿರಾದಿ ಮಾರ್ಗಗಳೂ ಪಿತೃಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತವಾದ ಪಿತೃಯಾನವೂ ಆ ಈ ದುಷ್ಟದೈತ್ಯರ ದುರ್ವ್ಯಾಪಾರಗಳಿಂದ ಉಧ್ವಸ್ತವಾದವು. ಆ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕರ್ಮಗಳೆಲ್ಲವೂ ಉಚ್ಛಿನ್ನವಾದುದರಿಂದ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ದುಃಖಿತರಾಗಿ, ದೀನರಾದಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರಿಗೆ ಶರಣು ಹೋದರು. ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಅವರಿಗೆ ಶಂಕರನ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಲು ಸಲಹೆ ನೀಡಿದ. ಆಗ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೂ ಮೇರು ವಿಂಧ್ಯಾದ್ರಿ ಹಿಮಾಲಯ ಮುಂತಾದ ಪರ್ವತಗಳಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಋಷಿ ರೂಪದಿಂದ ತಪಸ್ಸುಮಾಡಿ ಶಂಕರನನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅವನಿಗೆ ತಮ್ಮ ದುಃಖವನ್ನೆಲ್ಲ ನಿವೇದಿಸಿದರು. ಆಗ ಮಹಾದೇವನು

ದೇವತೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಹಿತವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಲು ಆ ತ್ರಿಪುರಾಸುರರ ಸಂಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಸನ್ನದ್ಧನಾದ. ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೂ ರುದ್ರದೇವರಿಂದ ಒಡಗೂಡಿ ಆದಿತ್ಯಪಥದಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಮಹಾದೇವರನ್ನು ಮುಂದೆ ಮಾಡಿ ಆ ಮೂರೂ ಪಟ್ಟಣಗಳ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದರು. ಮಹಾದೇವರು ದೇವಸೇನೆಯ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಆ ತ್ರಿಪುರದ ಪಟ್ಟಣಗಳ ಮೇಲೆ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಸುರಿಸತೊಡಗಿದರು. ಶಿವನ ಬಾಣಪ್ರಹಾರದಿಂದ ದೈತ್ಯರು ಹಿಂಡು ಹಿಂಡಾಗಿ ಆ ಮೂರೂ ಪಟ್ಟಣಗಳಿಂದ ಉರುಳಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬೀಳತೊಡಗಿದರು.

ಹೀಗೆ ಸಾಯಂಕಾಲದ ವರೆಗೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಉರುಳಿಬಿದ್ದ ದೈತ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ರಾತ್ರಿಯಾದ ಕೂಡಲೇ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಎದ್ದು ದೇವತೆಗಳ ಮೇಲೆ ಘೋರ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಗಗನದಲ್ಲಿ ಕೋಲಾಹಲವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದರು. ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯರು ಹೋಮಮಾಡಿ ರಾತ್ರಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ದೈತ್ಯರಿಗೆ ಭಾರೀ ಬಲವನ್ನೂ ಅಮೋಘ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಕರುಣಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಮಹಾಬಲಿಷ್ಠರೂ ಗರ್ವಿಷ್ಠರೂ ಆದ ಆ ದೈತ್ಯರು ದೇವತೆಗಳ ಮೇಲೆ ಗೆಲುವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದರು.

ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಶಂಕರನಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬಂತು. ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ತನ್ನ ಅತ್ಯದ್ಭುತವಾದ ರಥಾರೋಹಣವನ್ನು ಮಾಡಿದ. ಗಗನಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತು ಆ ತ್ರಿಪುರಗಳ ಮೇಲೆ ಬಾಣ ಪ್ರಹಾರಮಾಡತೊಡಗಿದ. ಆಗ ಮಹಾಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಗಳಾದ ಹಾಗೂ ಶುಕ್ರಯಜ್ಞದಿಂದ ಅದ್ಭುತ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದ ಆ ದೈತ್ಯರು ಎಲ್ಲರೂ ಏಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಯಂಕರವಾದ ಗದೆ, ಭರ್ಚಿ, ಖಡ್ಗ, ಈಟಿ, ಬಾಣ, ಪರಿಘ, ಅಸ್ತ್ರ, ಶಸ್ತ್ರ, ಶಕ್ತಿ, ಕೊಡಲಿ, ವಜ್ರ, ಮುಂತಾದ ಸಾವಿರಾರು ಮಾಯಾ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಘೋರ ಆಯುಧಗಳಿಂದ ಆ ರುದ್ರದೇವರು ಕುಳಿತ ರಥವನ್ನು ಒಂದೇ ಸಮನೇ ಹೊಡೆದು ಹಾಕಿದರು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಆ ರುದ್ರದೇವರ ರಥವು ಒಮ್ಮೆಲೇ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಪ್ಪಳಿಸಿತು. ಅದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಭೂತಲದಲ್ಲಿ ಉರುಳಿ ಬಿದ್ದವು. ಹೆಮ್ಮರಗಳು ಮುರಿದು ಬಿದ್ದವು. ಪರ್ವತದ ಶಿಖರಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಡುಗಿದವು. ಸಮುದ್ರಗಳು ಪ್ರಕ್ಷುಬ್ಧವಾದವು. ಆಗ ತಪಸ್ವಿಗಳು ಪರಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ನಮಿಸಿ ಶಾಂತಿ ಜಪವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡರು. ಹರಿ ಹರರ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಉದ್ದೀಪಿತಗೊಳಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ರಥಂತರ ಎಂಬ ಸಾಮ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಪಿಸತೊಡಗಿದರು. ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಹೆದರಿ ಹೌಹಾರಿದರು.

ಆಗ ಸರ್ವ ಸಮರ್ಥನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಒಂದು ಬಲಾಢ್ಯವಾದ ಎತ್ತಿನ ರೂಪ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೂ ಹಾಗೂ ಮಹಾದೇವರೂ ಕುಳಿತು

ಕೊಂಡ ಆ ಬೃಹತ್ತರವಾದ ರಥವನ್ನು ತನ್ನ ಕೋಡಿನಿಂದ ಎತ್ತಿ ಮತ್ತೆ ಆಕಾಶ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಒಯ್ದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ. ಮತ್ತೆ ದೇವ ದಾನವರಲ್ಲಿ ಭೀಕರ ಸಂಗ್ರಾಮವು ಮುಂದುವರೆಯಿತು. ಕ್ರೋಧಾಂಧರಾದ ಆ ಮದಾಂಧ ದೈತ್ಯರು ಧನುಷ್ಟಂಕಾರ ಮಾಡಿ ದೇವಸೈನ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಭೀಕರವಾಗಿ ಪ್ರಹರಿಸತೊಡಗಿದರು. ಆಗ ನಾಶರಹಿತನಾದ ಆ ಶಂಕರನು ತನ್ನ ತಪಃಶಕ್ತಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಬಾಣದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಯೋಜಿಸಿ, ಬಿಲ್ಲಿನಲ್ಲಿಯೂ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡಿ, ಮೂರು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಆ ಮೂರೂ ದೈತ್ಯ ನಗರಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿಟ್ಟನು. ಬಂಗಾರದಂತೆ ದೇದೀಪ್ಯಮಾನವಾಗಿ ಹೊಳೆಯುವ ಆ ಮೂರು ಬಾಣಗಳು ವಿಷಾರಿ ಹಾವುಗಳಂತೆ ಆ ಮೂರೂ ಪಟ್ಟಣಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಅವುಗಳನ್ನು ಸೀಳಿ ಸುಟ್ಟು ಹಾಕಿದವು ಆ ಪಟ್ಟಣಗಳ ಗೋಪುರಗಳೂ, ಮನೆಗಳೂ, ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಉರಿಯತೊಡಗಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಉರುಳಿ ಬಿದ್ದವು. ಮಹಾದೇವರು ಬಿಟ್ಟ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರವಾದ ಅತ್ಯದ್ಭುತ ಆ ತ್ರಿಪುರಗಳು ಸುಟ್ಟು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ನಷ್ಟವಾಗಿ ಬಿದ್ದು ಧ್ವಸ್ತವಾಗಿ ಹೋದವು. ಎಲ್ಲ ದೈತ್ಯರೂ ಅಧಃಪತಿತರಾದರು. ಆಗ ಶಂಕರ, ಬ್ರಹ್ಮ, ಹಾಗೂ ಋಷಿಗಳು ಎಲ್ಲರೂ ಮಹಾಯೋಗಿಯಾದ ವಿಷ್ಣುವನ್ನೇ ಈ ತ್ರಿಪುರ ಸಂಹಾರಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಪುರುಷ ಎಂದು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿದರು.

ಜನಮೇಜಯ-- ಈ ಹರಿಯ ಚರಿತ್ರ ಹಾಗೂ ಶ್ರೀಹರಿಯ ವಂಶ ವಿಸ್ತಾರ ರೂಪ ಪುರಾಣವನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಯಾವ ಫಲವು ಬರುವದು ಎನ್ನುವದನ್ನು ಹೇಳಿರಿ.

ವೈಶಂಪಾಯನ- ಹದಿನೆಂಟು ಪುರಾಣಗಳ ಶ್ರವಣದಿಂದ ಬರುವ ಫಲವು ಈ ಹರಿಯ ಚರಿತ್ರೆಯ ಹರಿವಂಶ ವಿಸ್ತಾರದ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕ ಅಥವಾ ಅರ್ಧ ಶ್ಲೋಕ, ಪಾದಶ್ಲೋಕವನ್ನಾದರೂ ಶ್ರವಣಮಾಡಿದರೂ ಪಠಿಸಿದರೂ ಬರುವದು. ಸಂತಾನವನ್ನು ಬಯಸುವ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈ ವೈಷ್ಣವ ಪುರಾಣವನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೇಳಬೇಕು. ಈ ಪುರಾಣವನ್ನು ಹೇಳಿದವರಿಗೆ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಮೂರು ಬಂಗಾರದ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನೂ ಚಿನ್ನದ ಕೋಡಿನ ಕರು ಹಾಗೂ ವಸ್ತ್ರ ಸಹಿತವಾದ ಕಪಿಲಾ ಗೋವನ್ನು ವಾಚಕನಿಗೆ ದಾನಕೊಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಈ ಪುರಾಣವನ್ನು ಹೇಳಿದವರಿಗೆ ಕಡಗ, ಕಂಕಣ, ವಾಹನ, ಭೂದಾನ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನೂ ನೀಡಬೇಕು. ಇದರ ದಶಾಂಶ ಹೋಮವನ್ನೂ ಶ್ರೋತೃಗಳು ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಪುರಾಣದ ಶ್ರವಣದಿಂದ ಹಿಂದಿನ ಹನ್ನೊಂದು ತಲೆಯ ಪಿತೃಗಳ ಉದ್ಧಾರ ಆಗುವದು. ಮತ್ತು ಶ್ರವಣಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ದಿವ್ಯಗತಿಯನ್ನೂ ಹೊಂದುವನು. ಈ ಪುರಾಣ ಶ್ರವಣ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳು ಪರಿಹೃತವಾಗುವವು.

ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಸಂತಾನ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಆಗುವದು. ದರಿದ್ರರಾದವರಿಗೆ ಐಶ್ವರ್ಯವು ಲಭಿಸುವದು. ಈ ಪುರಾಣ ಶ್ರವಣದಿಂದ ಕೇಳುಗರಿಗೆ ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗ ಮಾಡಿದಷ್ಟು ಪುಣ್ಯವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದು. ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆ, ಶಿಶುಹತ್ಯೆ, ಗೋಹತ್ಯೆ, ಮದ್ಯಪಾನ, ಗುರು ಪತ್ನೀಗಮನ ಮುಂತಾದ ಮಹಾಪಾಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವರೂ ಕೂಡ ಈ ಹರಿಯು ಚರಿತ್ರೆ ಹಾಗೂ ಹರಿವಂಶ ಪುರಾಣಗಳಿಂದ ಪರಿಶುದ್ಧರಾಗಿ ಪೂತಾತ್ಮರಾಗುವರು.

ಇದಂ ಮಯಾ ತೇ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಂ ಮಹತ್ ।
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ ಮಪಾರಮದ್ಭುತಮ್ ॥
ಶೃಣ್ವನ್ ಪಠನ್ನಾಶು ಸಮಾಪ್ನುಯಾತ್ ಫಲಂ ।
ಯಚ್ಚಾಪಿ ಲೋಕೇಷು ಸುದುರ್ಲಭಂ ಮಹತ್ ॥

ಜನಮೇಜಯ, ನಾನು ನಿನಗೆ ಅತ್ಯದ್ಭುತವೂ ಅಪಾರವೂ ಆದ ಮತ್ತು ಮಹಾ ಮಹತ್ತರವಾದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಈಗ ಹೇಳಿದೆ. ಇದನ್ನು ಶ್ರವಣ ಮಾಡುವವರೂ ಪಠಣ ಮಾಡುವವರೂ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ದುರ್ಲಭವಾದ ಮಹಾ ಪುಣ್ಯಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀಹರಿಯ ಚರಿತ

ಸಮಾಪ್ತ

ಜಯದುರ್ಗೆ

ಶ್ರೀ ದುರ್ಗಾದೇವೀ ಪ್ರಸೀದತು

ಅನಿರುದ್ಧಕೃತ

ಶ್ರೀ ದುಗಾಸ್ತೋತ್ರ

ಮತ್ತು

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಕುಮಾರ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಿಗೆ ಬಲರಾಮನು

ಉಪದೇಶಿಸಿದ

ಬಲದೇವಾಹ್ನಿಕ

॥ ಶ್ರೀಹರಿಃ ಪ್ರೀಯತಾಂ ॥

ಬಲದೇವಾಹ್ನಿಕಮ್

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಕುಮಾರನಾದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ಒಂದು ದಿನ ತನ್ನ ಚಿಕ್ಕನಾದ ಬಲರಾಮನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ "ಪಠನಮಾತ್ರದಿಂದ ಸರ್ವ ಪಾಪಗಳನ್ನೂ ಪರಿಹರಿಸತಕ್ಕ ಒಂದು ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು" ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ಆಗ ಆದಿಶೇಷನ ಅವತಾರ ಭೂತನಾದ ಆ ಬಲಭದ್ರನು ಪರಮ ಮಂಗಲಕಾರಕವಾದ ಈ ದಿವ್ಯ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ನಿತ್ಯ ಪಠನಕ್ಕಾಗಿ ಹೇಳಿದನು. ಇದು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿಕರ ವಾದದ್ದಿದ್ದು ಮಹಾಮುನೀಶ್ವರರೆಲ್ಲ ಇದನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪಾರಾಯಣಮಾಡುತ್ತ ಲಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ದಿವ್ಯ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡಿದರೆ ಮನುಷ್ಯನ ಸಕಲ ವಿಧವಾದ ಭಯಗಳೂ ದೂರಾಗಿ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪರ ಮಾನುಗ್ರಹ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ ।

ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯಾತ್ಮಕಂ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಹ್ನಿಕಂ ಜಯತಾಂ ವರ ।
ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನೋ ದ್ವಾರಕಾಂ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ಹತ್ವಾ ತಂ ಕಾಲಶಂಬರಮ್ ॥೧॥

ಬಲದೇವೇನ ರಕ್ಷಾರ್ಥಂ ಪ್ರೋಕ್ತಮಾಹ್ನಿಕಮುಚ್ಯತೇ ।
ಯಜ್ಜಪ್ತ್ವಾ ತು ನೃಪಶ್ರೇಷ್ಠ ಸ್ವಯಂ ಪೂತಾತ್ಮತಾಂ ವ್ರಜೇತ್ ॥೨॥

ಕೀರ್ತಿತಂ ಬಲದೇವೇನ ವಿಷ್ಣುನಾ ಚೈವ ಕೀರ್ತಿತಮ್ ।
ಧರ್ಮಕಾಮೈಶ್ಚ ಮುನಿಭಿರ್ಋಷಿಭಿಶ್ಚಾಪಿ ಕೀರ್ತಿತಮ್ ॥೩॥

ಕರ್ಹಿಚಿದ್ರಾ[illegible]ಣೇಷ್ಟಿತ್ರೋ ಹಲಿನಾ ಸಂಯುತೋ ಗೃಹೇ ।
ಉಪವಿಷ್ಟಃ [illegible]ಣಮ್ಯಾಥ ತಮುವಾಚ ಕೃತಾಂಜಲಿಃ ॥೪॥

ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಉವಾಚ ।

ಕೃಷ್ಣಾನುಜ ಮಹಾಭಾಗ ರೋಹಿಣೀತನಯ ಪ್ರಭೋ ।
ಕಿಂಚಿತ್ ಸ್ತೋತ್ರಂ ಮಮ ಬ್ರೂಹಿ ಯಜ್ಜಪ್ತ್ವಾ ನಿರ್ಭಯೋಽಭವಮ್ ॥೫॥

ಶ್ರೀಬಲದೇವ ಉವಾಚ ।

ಸುರಾಸುರಗುರುರ್ಬ್ರಹ್ಮಾ ಪಾತು ಮಾಂ ಜಗತಃ ಪತಿಃ ।
ಅಥೋಂಕಾರವಷಟ್ಕಾರೌ ಸಾವಿತ್ರೀ ವಿಧಯಸ್ತ್ರಯಃ ॥೬॥

ಋಚೋ ಯಜೂಂಷಿ ಸಾಮಾನಿ ಛಂದಾಂಸ್ಯಾಥರ್ವಣಾನಿ ಚ ।
ಚತ್ವಾರಸ್ತ್ವಖಿಲಾ ವೇದಾಃ ಸರಹಸ್ಯಾಃ ಸವಿಸ್ತರಾಃ ॥೭॥

ಪುರಾಣಮಿತಿಹಾಸಶ್ಚ ಖಿಲಾನ್ಯುಪಖಿಲಾನಿ ಚ ।
ಅಂಗಾನ್ಯುಪಾಂಗಾನಿ ತಥಾ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತಾನಿ ಚ ಪಾಂತು ಮಾಮ್ ॥೮॥

ಪೃಥಿವೀ ವಾಯುರಾಕಾಶಮಾಪೋ ಜ್ಯೋತಿಶ್ಚ ಪಂಚಮಮ್ ।
ಇಂದ್ರಿಯಾಣಿ ಮನೋ ಬುದ್ಧಿಸ್ತಥಾ ಸತ್ತ್ವಂ ರಜಸ್ತಮಃ ॥೯॥

ವ್ಯಾನೋದಾನೌ ಸಮಾನಶ್ಚ ಪ್ರಾಣೋಽಪಾನಶ್ಚ ಪಂಚಮಃ ।
ವಾಯವಃ ಸಪ್ತ ಚೈವಾನ್ಯೇ ಯೇಷ್ವಾಯತ್ತಮಿದಂ ಜಗತ್ ॥೧೦॥

ಮರೀಚಿರಂಗಿರಾತ್ರಿಶ್ಚ ಪುಲಸ್ತ್ಯಃ ಪುಲಹಃ ಕ್ರತುಃ ।
ಭೃಗುರ್ವಸಿಷ್ಠೋ ಭಗವಾನ್ಪಾಂತು ತೇ ಮಾಂ ಮಹರ್ಷಯಃ ॥೧೧॥

ಕಶ್ಯಪಾದ್ಯಾಶ್ಚ ಮುನಯಶ್ಚತುರ್ದಶ ದಿಶೋ ದಶ ।
ನರನಾರಾಯಣೌ ದೇವೌ ಸಗಣೌ ಪಾಂತು ಮಾಂ ಸದಾ ॥೧೨॥

ರುದ್ರಾಶ್ಚೈಕಾದಶ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ಆದಿತ್ಯಾ ದ್ವಾದಶೈವ ತು ।
ಅಷ್ಟೌ ಚ ವಸವೋ ದೇವಾ ಅಶ್ವಿನೌ ದ್ವೌ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತೌ ॥೧೩॥

ಹ್ರೀಃ ಶ್ರೀರ್ಲಕ್ಷ್ಮೀಃ ಸ್ವಧಾ ಪುಷ್ಟಿರ್ಮೇಧಾ ತುಷ್ಟಿಃ ಸ್ಮೃತಿರ್ಧೃತಿಃ ।
ಅದಿತಿರ್ದಿತಿರ್ದನುಶ್ಚೈವ ಸಿಂಹಿಕಾ ದೈತ್ಯಮಾತರಃ ॥೧೪॥

ಹಿಮವಾನ್ಹೇಮಕೂಟಶ್ಚ ನಿಷಧಃ ಶ್ವೇತಪರ್ವತಃ ।
ಋಷಭಃ ಪಾರಿಯಾತ್ರಶ್ಚ ವಿಂಧ್ಯೋ ವೈಡೂರ್ಯಪರ್ವತಃ ॥೧೫॥

ಸಹ್ಯೋದಯಂಶ್ಚ ಮಲಯೋ ಮೇರುಮಂದರದರ್ದುರಾಃ ।
ಕ್ರೌಂಚಕೈಲಾಸಮೈನಾಕಾಃ ಪಾಂತು ಮಾಂ ಧರಣೀಧರಾಃ ॥೧೬॥

ಶೇಷಶ್ಚ ವಾಸುಕಿಶ್ಚೈವ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷಶ್ಚ ತಕ್ಷಕಃ ।
ಏಲಾಪತ್ರಃ ಶಂಖವರ್ಣಃ ಕಂಬಲಾಶ್ವತರಾವುಭೌ ॥೧೭॥

ಹಸ್ತಿಭದ್ರಃ ಪಿಟರಕಃ ಕರ್ಕೋಟಕಧನಂಜಯೌ ।
ತಥಾ ಪೂರಣಕಶ್ಚೈವ ನಾಗಶ್ಚ ಕರವೀರಕಃ ॥೧೮॥

ಸುಮನಾಸ್ಯೋ ದಧಿಮುಖಸ್ತಥಾ ಶೃಂಗಾರಪಿಂಡಕಃ ।
ಮಣಿನಾಗಶ್ಚ ಭಗವಾಂಸ್ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ವಿಶ್ರುತಃ ॥೧೯॥

ನಾಗರಾಡಧಿಕರ್ಣಶ್ಚ ತಥಾ ಹಾರಿದ್ರಕೋಽಪರಃ ।
ಏತೇ ಚಾನ್ಯೇ ಚ ಬಹವೋ ಯೇ ಚಾನ್ಯೇ ನಾನುಕೀರ್ತಿತಾಃ ॥೨೦॥

ಭೂಧರಾಃ ಸತ್ಯಧವರ್ಣಾಃ ಪಾಂತು ಮಾಂ ಭುಜಗೇಶ್ವರಾಃ ।
ಸಮುದ್ರಾಃ ಪಾಂತು ಚತ್ವಾರೋ ಗಂಗಾ ಚ ಸರಿತಾಂ ವರಾ ॥೨೧॥

ಸರಸ್ವತೀ ಚಂದ್ರಭಾಗಾ ಶತದ್ರುರ್ದೇವಿಕಾ ಶಿವಾ ।
ದ್ವಾರಾವತೀ ವಿಪಾಶಾ ಚ ಶರಯೂರ್ಯಮುನಾ ತಥಾ ॥೨೨॥

ಕಲ್ಮಾಷೀ ಚ ರಥೋಷ್ಮಾ ಚ ಬಾಹುದಾ ಚ ಹಿರಣ್ಮದಾ ।
ಪ್ಲಕ್ಷಾ ಚೇಕ್ಷುಮತೀ ಚೈವ ಸ್ರವಂತೀ ಚ ಬೃಹದ್ರಥಾ ॥೨೩॥

ಖ್ಯಾತಾ ಚರ್ಮಣ್ವತೀ ಚೈವ ಪುಣ್ಯಾ ಚೈವ ವಧೂಸರಾ ।
ಏತಾಶ್ಚಾನ್ಯಾಶ್ಚ ಸರಿತೋ ಯಾಶ್ಚಾನ್ಯಾ ನಾನುಕೀರ್ತಿತಾಃ ॥೨೪॥

ಉತ್ತರಾಪಥಗಾಮಿನ್ಯಃ ಸಲಿಲೈಃ ಸ್ನಾಪಯಂತು ಮಾಮ್ ।
ವೇಣೀ ಗೋದಾವರೀ ಸೀತಾ ಕಾವೇರೀ ಕೌಂಕಣಾವತೀ ॥೨೫॥

ಕೃಷ್ಣಾ ವೇಣಾ ಮುಕ್ತಿಮತೀ ತಮಸಾ ಪುಷ್ಪವಾಹಿನೀ ।
ತಾಮ್ರಪರ್ಣೀ ಜ್ಯೋತಿರಥಾ ಉತ್ಪಲೋದುಂಬರಾವತೀ ॥೨೬॥

ನದೀ ವೈತರಣೀ ಪುಣ್ಯಾ ವಿದರ್ಭಾ ನರ್ಮದಾ ಶುಭಾ ।
ವಿತಸ್ತಾ ಭೀಮರಥ್ಯಾ ಚ ಐಲಾ ಚೈವ ಮಹಾನದೀ ॥೨೭॥

ಕಾಲಿಂದೀ ಗೋಮತೀ ಪುಣ್ಯಾ ನದಃ ಶೋಣಶ್ಚ ವಿಶ್ರುತಃ ।
ಏತಾಶ್ಚಾನ್ಯಾಶ್ಚ ವೈ ನದ್ಯೋ ಯಾಶ್ಚಾನ್ಯಾ ನ ತು ಕೀರ್ತಿತಾಃ ॥೨೮॥

ದಕ್ಷಿಣಾಪಥವಾಹಿನ್ಯಃ ಸಲಿಲೈಃ ಸ್ನಪಯಂತು ಮಾಮ್ ।
ಕ್ಷಿಪ್ರಾ ಚರ್ಮಣ್ವತೀ ಪುಣ್ಯಾ ಮಹೀ ಶುಭ್ರವತೀ ತಥಾ ॥೨೯॥

ಸಿಂಧುರ್ವೇತ್ರವತೀ ಚೈವ ಭೋಜಾಂತಾ ವನಮಾಲಿಕಾ ।
ಪೂರ್ವಭದ್ರಾ ಪರಾಭದ್ರಾ ಊರ್ಮಿಲಾ ಚ ಪರದ್ರುಮಾ ॥೩೦॥

ಖ್ಯಾತಾ ವೇತ್ರವತೀ ಚೈವ ಚಾಪಧ್ರಾಸೀತಿ ವಿಶ್ರುತಾ ।
ಪ್ರಸ್ಥಾವತೀ ಕುಂಡನದೀ ನದೀ ಪುಣ್ಯಾ ಸರಸ್ವತೀ ॥೩೧॥

ಚಿತ್ರಘ್ನೀ ಚೇಂದುಮಾಲಾ ಚ ತಥಾ ಮಧುವತೀ ನದೀ ।
ಉಮಾ ಗುರುನದೀ ಚೈವ ತಾಪೀ ಚ ವಿಮಲೋದಕಾ ॥೩೨॥

ವಿಮಲಾ ವಿಮಲೋದಾ ಚ ಮತ್ತಗಂಗಾ ಪಯಸ್ವಿನೀ ।
ಏತಾಶ್ಚಾನ್ಯಾಶ್ಚ ವೈ ನದ್ಯೋ ಯಾಶ್ಚಾನ್ಯಾ ನಾನುಕೀರ್ತಿತಾಃ ॥೩೩॥

ತಾ ಮಾಂ ಸಮಭಿಷಿಂಚಂತು ಪಶ್ಚಿಮಾಮಾಶ್ರಿತಾ ದಿಶಮ್ ।
ಭಾಗೀರಥೀ ಪುಣ್ಯಜಲಾ ಪ್ರಾಚ್ಯಾಂ ದಿಶಿ ಸಮಾಶ್ರಿತಾ ॥೩೪॥

ಸಾ ತು ದಹತು ಮೇ ಪಾಪಂ ಕೀರ್ತಿತಾ ಶಂಭುನಾ ಧೃತಾ ।
ಪ್ರಭಾಸಂ ಚ ಪ್ರಯಾಗಂ ಚ ನೈಮಿಷಂ ಪುಷ್ಕರಾಣಿ ಚ ॥೩೫॥

ಗಂಗಾತೀರ್ಥಂ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಂ ಶ್ರೀಕಂಠಂ ಗೌತಮಾಶ್ರಮಮ್ ।
ರಾಮಹ್ರದಂ ವಿನಶನಂ ರಾಮತೀರ್ಥಂ ತಥೈವ ಚ ॥೩೬॥

ಗಂಗಾದ್ವಾರಂ ಕನಖಲಂ ಸೋಮೋ ವೈ ಯತ್ರ ಚೋತ್ಥಿತಃ ।
ಕಪಾಲಮೋಚನಂ ತೀರ್ಥಂ ಜಂಬೂಮಾರ್ಗಂ ಚ ವಿಶ್ರುತಮ್ ॥೩೭॥

ಸುವರ್ಣಬಿಂದುಂ ವಿಖ್ಯಾತಂ ತಥಾ ಕನಕಪಿಂಗಲಮ್ ।
ದಶಾಶ್ವಮೇಧಿಕಂ ಚೈವ ಪುಣ್ಯಾಶ್ರಮವಿಭೂಷಿತಮ್ ॥೩೮॥

ಬದರೀ ಚೈವ ವಿಖ್ಯಾತಾ ನರನಾರಾಯಣಾಶ್ರಮಃ ।
ವಿಖ್ಯಾತಂ ಫಲ್ಗುತೀರ್ಥಂ ಚ ತೀರ್ಥಂ ಚಂದ್ರವಟಂ ತಥಾ ॥೩೯॥

ಕೋಕಾಮುಖಂ ಪುಣ್ಯತಮಂ ಗಂಗಾ ಸಾಗರಮೇವ ಚ ।
ಮಂಗಧೇಷಂ ತಪೋದಶ್ಚ ಗಂಗೋದ್ಭೇದಶ್ಚ ವಿಶ್ರುತಃ ॥೪೦॥

ತೀರ್ಥಾಣ್ಯೇತಾನಿ ಪುಣ್ಯಾನಿ ಸೇವಿತಾನಿ ಮಹರ್ಷಿಭಿಃ ।
ಸೂಕರಂ ಯೋಗಮಾರ್ಗಂ ಚ ಶ್ವೇತದ್ವೀಪಂ ತಥೈವ ಚ ॥೪೧॥

ಬ್ರಹ್ಮತೀರ್ಥಂ ರಾಮತೀರ್ಥಂ ವಾಜಿಮೇಧಶತೋಪಮಮ್ ।
ಧಾರಾಸಂಪಾತಸಂಯುಕ್ತಾ ಗಂಗಾ ಕಿಲ್ಬಿಷನಾಶಿನೀ ॥೪೨॥

ಗಂಗಾ ವೈಕುಂಠಕೇದಾರಂ ಸೂಕರೋದ್ಭೇದನಂ ಪರಮ್ ।
ತಂ ಶಾಪಮೋಚನಂ ತೀರ್ಥಂ ಪುನಂತ್ವೇತಾನಿ ಕಿಲ್ಬಿಷಾತ್ ॥೪೩॥

ಮಾಂ ಪ್ಲಾವಯಂತು ಸಲಿಲೈಃ ಕೀರ್ತಿತಾಕೀರ್ತಿತಾನಿ ವೈ ।
ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮವಿಷಯೋ ಯಶಃಪ್ರಾಪ್ತಿಃ ಶಮೋ ದಮಃ ।
ವರುಣೇಶೋಽಥ ಧನದೋ ಯಮೋ ನಿಯಮ ಏವ ಚ ॥೪೪॥

ಕಾಲೋ ವಯಃ ಸಂನತಿಶ್ಚ ಕ್ರೋಧೋ ಮೋಹಃ ಕ್ಷಮಾ ಧೃತಿಃ ।
ವಿದ್ಯುತೋಽಭ್ರಾಣ್ಯಥೌಷಧ್ಯಃ ಪ್ರಮಾದೋನ್ಮಾದವಿಗ್ರಹಾಃ ॥೪೫॥

ಯಕ್ಷಾಃ ಪಿಶಾಚಾ ಗಂಧರ್ವಾಃ ಕಿನ್ನರಾಃ ಸಿದ್ಧಚಾರಣಾಃ ।
ನಕ್ತಂಚರಾಃ ಖೇಚರಿಣೋ ದಂಷ್ಟ್ರಿಣಃ ಪ್ರಿಯವಿಗ್ರಹಾಃ ॥೪೬॥

ಲಂಬೋದರಾಶ್ಚ ಬಲಿನಃ ಪಿಂಗಾಕ್ಷಾ ವಿಶ್ವರೂಪಿಣಃ ।
ಮರುತಃ ಸಹಪರ್ಜನ್ಯಾಃ ಕಲಾತ್ರುಟಿಲವಾಃ ಕ್ಷಣಾಃ ॥೪೭॥

ನಕ್ಷತ್ರಾಣಿ ಗ್ರಹಾಶ್ಚೈವ ಋತವಃ ಶಿಶಿರಾದಯಃ ।
ಮಾಸಾಹೋರಾತ್ರಯಶ್ಚೈವ ಸೂರ್ಯಾಚಂದ್ರಮಸೌ ತಥಾ ॥೪೮॥

ಆಮೋದಶ್ಚ ಪ್ರಮೋದಶ್ಚ ಪ್ರಹರ್ಷಃ ಶೋಕ ಏವ ಚ ।
ರಜಸ್ತಮಸ್ತಪಃ ಸತ್ಯಂ ಶುದ್ಧಿರ್ಬುದ್ಧಿರ್ಧೃತಿಃ ಶ್ರುತಿಃ ॥೪೯॥

ರುದ್ರಾಣೀ ಭದ್ರಕಾಲೀ ಚ ಭದ್ರಾ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ ತಂ ವಾರುಣೀ ।
ಭಾಸೀ ಚ ಕಾಲಿಕಾ ಚೈವ ಶಾಂಡಿಲೀ ಚೇತಿ ವಿಶ್ರುತಾಃ ॥೫೦॥

ಆರ್ಯಾ ಕುಹೂಃ ಸಿನೀವಾಲೀ ಭೀಮಾ ಚಿತ್ರರಥೀ ರತಿಃ ।
ಏಕಾನಂಶಾ ಚ ಕೂಷ್ಮಾಂಡೀ ದೇವೀ ಕಾತ್ಯಾಯನೀ ಚ ಯಾ ॥೫೦॥

ಲೋಹಿತ್ಯಾ ಜನಮಾತಾ ಚ ದೇವಕನ್ಯಾಸ್ತು ಯಾಃ ಸ್ಮೃತಾಃ ।
ಗೋನಂದಾ ದೇವಪತ್ನೀ ಚ ಮಾಂ ರಕ್ಷಂತು ಸಬಾಂಧವಮ್ ॥೫೧॥

ನಾನಾಭರಣವೇಷಾಶ್ಚ ನಾನಾರೂಪಾಂಕಿತಾನನಾಃ ।
ನಾನಾದೇಶವಿಚಾರಿಣ್ಯೋ ನಾನಾಶಸ್ತ್ರೋಪಶೋಭಿತಾಃ ॥೫೨॥

ಮೇದೋಮಜ್ಜಾಪ್ರಿಯಾಶ್ಚೈವ ಮದ್ಯಮಾಂಸವಸಾಪ್ರಿಯಾಃ ।
ಮಾರ್ಜಾರದ್ವೀಪಿವಕ್ತ್ರಾಶ್ಚ ಗಜಸಿಂಹನಿಭಾನನಾಃ ॥೫೪॥

ಕಂಕವಾಯಸಗೃಧ್ರಾಣಾಂ ಕ್ರೌಂಚತುಲ್ಯಾನನಾಸ್ತಥಾ ।
ವ್ಯಾಲಯಜ್ಞೋಪವೀತಾಶ್ಚ ಚರ್ಮಪ್ರಾವರಣಾಸ್ತಥಾ ॥೫೫॥

ಕ್ಷತಜೋಕ್ಷಿತವಕ್ತ್ರಾಶ್ಚ ಖರಭೇರೀಸಮಸ್ವನಾಃ ।
ಮತ್ಸರಾಃ ಕ್ರೋಧನಾಶ್ಚೈವ ಪ್ರಾಸಾದಾ ರುಚಿರಾಲಯಾಃ ॥೫೬॥

ಮತ್ತೋನ್ಮತ್ತಪ್ರಮತ್ತಾಶ್ಚ ಪ್ರಹರಂತ್ಯಶ್ಚ ಧಿಷ್ಠಿತಾಃ !
ಪಿಂಗಾಕ್ಷಾಃ ಪಿಂಗಕೇಶಾಶ್ಚ ತತೋಽನ್ಯಾ ಲೂನಮೂರ್ಧಜಾಃ ॥೫೭॥

ಊರ್ಧ್ವಕೇಶ್ಯಃ ಕೃಷ್ಣಕೇಶ್ಯಃ ಶ್ವೇತಕೇಶ್ಯಸ್ತಥಾ ಪರಾಃ ।
ನಾಗಾಯುತಬಲಾಶ್ಚೈವ ವಾಯುವೇಗಾಸ್ತಥಾಪರಾಃ । ॥೫೮॥

ಏಕಹಸ್ತಾ ಏಕಪಾದಾ ಏಕಾಕ್ಷಾಃ ಪಿಂಗಲಾ ಮತಾ: ।
ಬಹುಪುತ್ರಾಲ್ಪಪುತ್ರಾಶ್ಚ ದ್ವಿಪುತ್ರಾಃ ಪುತ್ರಮಂಡಿತಾಃ ॥೫೯॥

ಮುಖಮಂಡೀ ಬಿಡಾಲೀ ಚ ಪೂತನಾ ಗಂಧಪೂತನಾ ।
ಶೀತವಾತೋಷ್ಣವೇತಾಲೀ ರೇವತೀ ಗ್ರಹಸಂಜ್ಞಿತಾಃ ॥೬೦॥

ಪ್ರಿಯಹಾಸ್ಯಾ: ಪ್ರಿಯಕ್ರೋಧಾಃ ಪ್ರಿಯವಾಸಾಃ ಪ್ರಿಯಂವದಾಃ ।
ಸುಖಪ್ರದಾಶ್ಚ ಸುಖದಾಃ ಸದಾ ದ್ವಿಜಜನಪ್ರಿಯಾಃ ॥೬೧॥

ನಕ್ತಂಚರಾಃ ಸುಖೋದರ್ಕಾ: ಸದಾ ಪರ್ವಣಿ ದಾರುಣಾಃ ।
ಮಾತರೋ ಮಾತೃವತ್ಪುತ್ರಂ ರಕ್ಷಂತು ಮಮ ನಿತ್ಯಶ: ॥೬೨॥

ಪಿತಾಮಹಮುಖೋದ್ಭೂತಾ ರೌದ್ರಾ ರುದ್ರಾಂಗಸಂಭವಾಃ ।
ಕುಮಾರಸ್ವೇದಜಾಶ್ಚೈವ ಜ್ವರಾ ವೈ ವೈಷ್ಣವಾದಯಃ ॥೬೩॥

ಮಹಾಭೀಮಾ ಮಹಾವೀರ್ಯಾ ದರ್ಪೋದ್ಭೂತಾ ಮಹಾಬಲಾಃ ।
ಕ್ರೋಧನಾಕ್ರೋಧನಾಃ ಕ್ರೂರಾಃ ಸುರವಿಗ್ರಹಕಾರಿಣಃ ॥೬೪॥

ನಕ್ತಂಚರಾಃ ಕೇಸರಿಣೋ ದಂಷ್ಟ್ರಿಣಃ ಪ್ರಿಯವಿಗ್ರಹಾಃ ।
ಲಂಬೋದರಾ ಜಘನಿನಃ ಪಿಂಗಾಕ್ಷಾ ವಿಶ್ವರೂಪಿಣಃ ॥೬೫॥

ಶಕ್ತ್ಯೃಷ್ಟಿಶೂಲಪರಿಘಪ್ರಾಸಚರ್ಮಾಸಿಪಾಣಯಃ ।
ಪಿನಾಕವಜ್ರಮುಸಲಬ್ರಹ್ಮದಂಡಾಯುಧಪ್ರಿಯಾಃ ॥೬೬॥

ದಂಡಿನಃ ಕುಂಡಿನಃ ಶೂರಾ ಜಟಾಮುಕುಟಧಾರಿಣಃ ।
ವೇದವೇದಾಂಗಕುಶಲಾ ನಿತ್ಯಯಜ್ಞೋಪವೀತಿನಃ ॥೬೭॥

ವ್ಯಾಲಾಪೀಡಾಃ ಕುಂಡಲಿನೋ ವೀರಾಃ ಕೇಯೂರಧಾರಿಣಃ ।
ನಾನಾವಸನಸಂವೀತಾಶ್ಚಿತ್ರಮಾಲ್ಯಾನುಲೇಪನಾಃ ॥೬೮॥

ಗಜಾಶ್ವೋಷ್ಟ್ರರ್ಕ್ಷಮಾರ್ಜಾರಸಿಂಹವ್ಯಾಘ್ರನಿಭಾನನಾಃ ।
ವರಾಹೋಲೂಕಗೋಮಾಯುಮೃಗಾಖುಮಹಿಷಾನನಾಃ ॥೬೯॥

ವಾಮನಾ ವಿಕಟಾಃ ಕುಬ್ಜಾಃ ಕರಾಲಾ ಲೂನಮೂರ್ಧಜಾಃ ।
ಸಹಸ್ರ ಶತಶಶ್ಚಾನ್ಯೇ ಸಹಸ್ರಜಟಧಾರಿಣಃ ॥೭೦॥

ಶ್ವೇತಾಃ ಕೈಲಾಸಸಂಕಾಶಾಃ ಕೇಚಿದ್ದಿನಕರಪ್ರಭಾಃ ।
ಕೇಚಿಜ್ಜಲದವರ್ಣಾಭಾ ನೀಲಾಂಜನಚಯೋಪಮಾಃ ॥೭೧॥

ಏಕಪಾದಾ ದ್ವಿಪಾದಾಶ್ಚ ತಥಾ ದ್ವಿಶಿರಸೋಽಪರೇ ।
ನಿರ್ಮಾಂಸಾಃ ಸ್ಥೂಲಜಂಘಾಶ್ಚ ವ್ಯಾದಿತಾಸ್ಯಾ ಭಯಂಕರಾಃ ॥೭೨॥

ವಾಪೀತಟಾಗಕೂಪೇಷು ಸಮುದ್ರೇಷು ಸರಿತ್ಸು ಚ ।
ಸ್ಮಶಾನಶೈಲವೃಕ್ಷೇಷು ಶೂನ್ಯಾಗಾರನಿವಾಸಿನಃ ॥೭೩॥

ಏತೇ ಗ್ರಹಾಶ್ಚ ಸತತಂ ರಕ್ಷಂತು ಮಮ ಸರ್ವಶಃ ।
ಮಹಾಗಣಪತಿರ್ನಂದೀ ಮಹಾಕಾಲೋ ಮಹಾಬಲಃ ।
ಮಾಹೇಶ್ವರೋ ವೈಷ್ಣವಶ್ಚ ಜ್ವರೌ ಲೋಕಭಯಾವಹೌ ॥೭೪॥

ದ್ರಾವಂಣೇಶ್ಚೈವ ಗೋಪಾಲೋ ಭೃಂಗರೀಟಿರ್ಗಣೇಶ್ವರಃ ।
ದೇವಲೋಃ ವಾಮದೇವಶ್ಚ ಘಂಟಾಕರ್ಣಃ ಕರಂಧಮಃ ॥೭೫॥

ಶ್ವೇತಮೋದಃ ಕಪಾಲೀ ಚ ಜಂಭಕಃ ಶತ್ರುತಾಪನಃ ।
ಮಜ್ಜನೋನ್ಮಜ್ಜನೌ ಚೋಭೌ ಸಂತಾಪನವಿಲಾಪನೌ ॥೭೬॥

ನಿಜಘಾಸೋ ಘಸಶ್ಚೈವ ಸ್ಥೂಣಾಕರ್ಣಃ ಪ್ರಶೋಷಣಃ ।
ಉಲ್ಕಾಮಾಲೀ ಧಮಂಧಮೋ ಜ್ವಾಲಾಮಾಲೀ ಪ್ರದರ್ಶನಃ ॥೭೭॥

ಸಂಘಟ್ಟನಃ ಸಂಕಟನಃ ಕಾಷ್ಠಭೂತಃ ಶಿವಂಕರಃ ।
ಕೂಷ್ಮಾಂಡಃ ಕುಂಭಮೂರ್ಧಾ ಚ ರೋಚನೋ ವೈಕೃತೋ ಗ್ರಹಃ ॥೭೮॥

ಅನಿಕೇತಃ ಸುರಾರಿಘ್ನಃ ಶಿವಶ್ಚಾಶಿವ ಏವ ಚ ।
ಕ್ಷೇಮಕಃ ಪಿಶಿತಾಶೀ ಚ ಸುರಾರಿರ್ಹರಿಲೋಚನಃ ॥೭೯॥

ಭೀಮಂಕೋ ಗ್ರಾಹಕಶ್ಚೈವ ತಥೈವಾಗ್ರಮಯೋ ಗ್ರಹಃ ।
ಉಪಗ್ರಹೋಽರ್ಯಕಶ್ಚೈವ ತಥಾ ಸ್ಕಂದಗ್ರಹೋಽಪರಃ ॥೮೦॥

ಚಪಲೋಽಸಮವೇತಾಲಸ್ತಾಮಸಃ ಸುಮಹಾಕಪಿಃ ।
ಹೃದಯೋದ್ವರ್ತನಶ್ಚೈಡಃ ಕುಂಡಾಶೀ ಕಂಕಣಪ್ರಿಯಃ ॥೮೧॥

ಹರಿಶ್ಮಶ್ರುಗರುತ್ಮಂತೋ ಮನೋಮಾರುತರಂಹಸಃ ।
ಪಾರ್ವತ್ಯಾ ರೋಷಸಂಭೂತಾಃ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಶತಾನಿ ಚ । ॥೮೨॥

ಶಕ್ತಿಮಂತೋ ಧೃತಿಮಂತೋ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಾಃ ಸತ್ಯಸಂಗರಾಃ ।
ಸರ್ವಕಾಮೋಪಹಂತಾರೋ ದ್ವಿಷತಾಂ ಚ ಮೃಧೇಮೃಧೇ ॥೮೩॥

ರಾತ್ರಾವಹನಿ ದುರ್ಗೇಷು ಕೀರ್ತಿತಾಃ ಸಕಲೈರ್ಗಣೈಃ ।
ತೇಷಾಂ ಗಣಾನಾಂ ಪತಯಃ ಸಗಣಾಃ ಪಾಂತು ಮಾಂ ಸದಾ ॥೮೪॥

ನಾರದಃ ಪರ್ವತಶ್ಚೈವ ಗಂಧರ್ವಾಪ್ಸರಸಾಂ ಗಣಾಃ ।
ಪಿತರಃ ಕಾರಣಂ ಕಾರ್ಯಮಾಧಯೋ ವ್ಯಾಧಯಸ್ತಥಾ ॥೮೫॥

ಅಗಸ್ತ್ಯೋ ಗಾಲವೋ ಗಾರ್ಗ್ಯಃ ಶಕ್ತಿರ್ಧೌಮ್ಯಃ ಪರಾಶರಃ ।
ಕೃಷ್ಣಾತ್ರೇಯಶ್ಚ ಭಗವಾನಸಿತೋ ದೇವಲೋ ಬಲಃ ॥೮೬॥

ಬೃಹಸ್ಪತಿರುತಥ್ಯಶ್ಚ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಃ ಶ್ರುತಶ್ರವಾಃ ।
ದ್ವೈಪಾಯನೋ ವಿದರ್ಭಶ್ಚ ಜೈಮಿನಿರ್ಮಾಠರಃ ಕಠಃ ॥೮೭॥

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋ ವಸಿಷ್ಠಶ್ಚ ಲೋಮಶಶ್ಚ ಮಹಾಮುನಿಃ ।
ಉತ್ತಂಕಶ್ಚೈವ ರೈಭ್ಯಶ್ಚ ಪೌಲೋಮಶ್ಚ ದ್ವಿತಸ್ತ್ರಿತಃ ॥೮೮॥

ಋಷಿರ್ವೈ ಕಾಲವೃಕ್ಷೀಯೋ ಮುನಿರ್ಮೇಧಾತಿಥಿಸ್ತಥಾ ।
ಸಾರಸ್ವತೋ ಯವಕ್ರೀತಃ ಕುಶಿಕೋ ಗೌತಮಸ್ತಥಾ ॥೮೯॥

ಸಂವರ್ತ ಋಷ್ಯಶೃಂಗಶ್ಚ ಸ್ವಸ್ತ್ಯಾತ್ರೇಯೋ ವಿಭಾಂಡಕಃ ।
ಋಚೀಕೋ ಜಮದಗ್ನಿಶ್ಚ ತಥೌರ್ವಸ್ತಪಸಾಂ ನಿಧಿಃ ॥೯೦॥

ಭರದ್ವಾಜಃ ಸ್ಥೂಲಶಿರಾಃ ಕಶ್ಯಪಃ ಪುಲಹಃ ಕ್ರತುಃ ।
ಬೃಹದಗ್ನಿರ್ಹರಿಶ್ಮಶ್ರುರ್ವಿಜಯಃ ಕಣ್ವ ಏವ ಚ ॥೯೧॥

ವೈತಂಡೀ ದೀರ್ಘತಾಪಶ್ಚ ವೇದಗಾಥೋಽಂಶುಮಾಂಶ್ಶಿವಃ ।
ಅಷ್ಟಾವಕ್ರೋ ದಧೀಚಶ್ಚ ಶ್ವೇತಕೇತುಸ್ತಥೈವ ಚ ॥೯೨॥

ಉದ್ದಾಲಕಃ ಕ್ಷೀರಪಾಣಿಃ ಶೃಂಗೀ ಗೌರಮುಖಸ್ತಥಾ ।
ಅಗ್ನಿವೇಶ್ಯಃ ಶಮೀಕಶ್ಚ ಪ್ರಮುಚುರ್ಮಾಮುಚುಸ್ತಥಾ ॥೯೩॥

ಏತೇ ಚಾನ್ಯೇ ಚ ಋಷಯೋ ಬಹವಃ ಶಂಸಿತವ್ರತಾಃ ।
ಮುನಯಃ ಶಂಸಿತಾತ್ಮಾನೋ ಯೇ ಚಾನ್ಯೇ ನಾನುಕೀರ್ತಿತಾಃ ॥೯೪॥

ಕೃತವಃ ಶ್ಲಾಘಿನಃ ಶಾಂತಾಃ ಶಾಂತಿಂ ಕುರ್ವಂತು ಮೇ ಸದಾ ।
ತ್ರಯೋಽಗ್ನಯಸ್ತ್ರಯೋ ವೇದಾಸ್ತ್ರೈವಿದ್ಯಾಃ ಕೌಸ್ತುಭೋ ಮಣಿಃ ॥೯೫॥

ಉಚ್ಚೈಃಶ್ರವಾ ಹಯಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ವೈದ್ಯೋ ಧನ್ವಂತರಿರ್ಹರಿಃ ।
ಅಮೃತಂ ಗೌಃ ಸುಪರ್ಣಶ್ಚ ದಧಿಗೌರಾಶ್ಚ ಸರ್ಷಪಾಃ ॥೯೬॥

ಶುಕ್ಲಾಃ ಸುಮನಸಃ ಕಂಥಾಃ ಶ್ವೇತಚ್ಛತ್ರಂ ಯವಾಕ್ಷತಾಃ ।
ದೂರ್ವಾ ಹಿರಣ್ಯಂ ಗಂಧಾಶ್ಚ ವಾಲವ್ಯಜನಮೇವ ಚ ॥೯೭॥

ತಥಾಽಪ್ರತಿಹತಂ ಚಕ್ರಂ ಮಹೋಕ್ಷಶ್ಚಂದನಂ ವಿಷಮ್ ।
ಶ್ವೇತೋ ವೃಷಃ ಕರೀ ಮತ್ತಃ ಸಿಂಹೋ ವ್ಯಾಘ್ರೋ ಹಯೋ ಗಿರಿಃ ॥೯೮॥

ಪೃಥಿವೀ ಚೋದ್ಧೃತಾ ಲಾಜಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಮಧು ಪಾಯಸಮ್ ।
ಸ್ವಸ್ತಿಕೋ ವರ್ಧಮಾನಸ್ತು ನಾಂದ್ಯಾವರ್ತಃ ಪ್ರಿಯಂಗವ: ॥೯೯॥

ಶ್ರೀಫಲಂ ಗೋಮಯಂ ಮತ್ಸ್ಯೋ ದುಂದುಭಿಃ ಪಟಹಸ್ವನಃ ।
ಋಷಿಪತ್ನ್ಯಶ್ಚ ಕನ್ಯಾಶ್ಚ ಶ್ರೀಮದ್ಭದ್ರಾಸನಂ ಧನು: ।
ರೋಚನಾ ರುಚಕಶ್ಚೈವ ನದೀನಾಂ ಸಂಗಮೋದಕಮ್ ॥೧೦೦॥

ಸುಪರ್ಣಾಃ ಶತಪತ್ರಾಶ್ಚ ಚಕೋರಾ ಜೀವಜೀವಕಾಃ ।
ನಂದೀಮುಖೋ ಮಯೂರಶ್ಚ ಬದ್ಧಮುಕ್ತಾಮಣಿಧ್ವಜಾಃ ॥೧೦೧॥

ಆಯುಧಾನಿ ಪ್ರಶಸ್ತಾನಿ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಕರಾಣಿ ಚ ।
ಪುಣ್ಯಂ ವೈ ವಿಗತಕ್ಲೇಶಂ ಶ್ರೀಮದ್ವೈ ಮಂಗಲಾನ್ವಿತಮ್ ॥೧೦೨॥

ರಾಮೇಣೋದಾಹೃತಂ ಪೂರ್ವಮಾಯುಃ ಶ್ರೀಜಯಕಾಂಕ್ಷಿಣಾ ।
ಯ ಇದಂ ಶ್ರಾವಯೇದ್ವಿದ್ವಾಂಸ್ತಥೈವ ಶೃಣುಯಾನ್ನರಃ ॥೧೦೩॥

ಮಂಗಲಾಷ್ಟಶತಂ ಸ್ನಾತೋ ಜಪನ್ಸರ್ವಾಣಿ ಪರ್ವಣಿ ।
ವಧಬಂಧಪರಿಕ್ಲೇಶಂ ವ್ಯಾಧಿಶೋಕಪರಾಭವಮ್ ॥೧೦೪॥

ನ ಚ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ವೈಕಲ್ಯಂ ಪರತ್ರೇಹ ಚ ಶರ್ಮದಮ್ ।
ಧನ್ಯಂ ಯಶಸ್ಯಮಾಯುಷ್ಯಂ ಪವಿತ್ರಂ ವೇದಸಂಮಿತಮ್ ॥೧೦೫॥

ಶ್ರೀಮತ್ಸ್ವರ್ಗ್ಯಂ ಸದಾ ಪುಣ್ಯಂ ಸಂಪತ್ಯಜನನಂ ಶಿವಮ್ ।
ಶ್ರದ್ದಧಾನೋ ದಯೋಪೇತೋ ಯಃ ಪಠೇದಾತ್ಮವಾನ್ನರಃ ।
ಸರ್ವಪಾಪವಿಶುದ್ಧಾತ್ಮಾ ಲಭತೆ ಚ ಶುಭಾಂ ಗತಿಮ್ ॥೧೦೬॥

卐卐卐卐

ಜಯ ದುರ್ಗೆ

ಶ್ರೀ ದುರ್ಗಾದೇವೀ ಪ್ರಸೀದತು

ಅನಿರುದ್ಧಕೃತಂ

ಶ್ರೀ ದುರ್ಗಾ ಸ್ತೋತ್ರಮ್

ಅನಿರುದ್ಧಕೃತ ಆರ್ಯಾಸ್ತವೋ ತದ್ವರಲಾಭಶ್ಚ

ಅನಿರುದ್ಧನು ಶೋಣಿತ ಪುರದಲ್ಲಿ ಬಾಣಾಸುರನಿಂದ ಬಂಧಿತನಾದಾಗ ಅವನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಈ ದುರ್ಗಾ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಪಠಿಸಿದನು. ದಿವ್ಯ ಪ್ರಭಾವದ ಈ ದೇವೀ ಸ್ತೋತ್ರದ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಅವನು ತನ್ನ ಪ್ರೇಯಸಿ ಉಷಾದೇವಿಯೊಂದಿಗೆ ಬಂಧನದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು.

ಈ ಆರ್ಯಾ ಸ್ತೋತ್ರದ ನಿತ್ಯ ಪಾಠದಿಂದ ವಾಕ್ಯವಚನದಂತೆ ಬಂಧಮೋಚನವಾಗಿ ಪರಮ ಪ್ರಸಾದಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ

ಯದಾ ಬಾಣಪುರೇ ವೀರಃ ಸೋಽನಿರುದ್ಧಃ ಸಹೋಷಯಾ ।
ಸಂನಿರುದ್ಧೋ ನರೇಂದ್ರೇಣ ಬಾಣೇನ ಬಲಿಸೂನುನಾ ॥೧

ತದಾ ದೇವೀಂ ಕೋಟವತೀಂ ರಕ್ಷಾರ್ಥಂ ಶರಣಂ ಗತಃ ।
ಯದ್ಗೀತಮನಿರುದ್ಧೇನ ದೇವ್ಯಾಃ ಸ್ತೋತ್ರಮಿದಂ ಶೃಣು ॥೨

ಅನಂತಮಕ್ಷಯಂ ದಿವ್ಯಮಾದಿದೇವಂ ಸನಾತನಮ್ ।
ನಾರಾಯಣಂ ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ಪ್ರವರಂ ಜಗತಾಂ ಪ್ರಭುಮ್ ॥೩

ಚಂಡೀಂ ಕಾತ್ಯಾಯನೀಂ ದೇವೀಮಾರ್ಯಾಂ ಲೋಕನಮಸ್ಕೃತಾಮ್ ।
ವರದಾಂ ಕೀರ್ತಯಿಷ್ಯಾಮಿ ನಾಮಭಿರ್ಹರಿಸಂಸ್ತುತೈಃ ॥೪

ಋಷಿಭಿರ್ದೈವತೈಶ್ಚೈವ ವಾಕ್ಪುಷ್ಪೈರರ್ಚಿತಾಂ ಶುಭಾಮ್ ।
ತಾಂ ದೇವೀಂ ಸರ್ವದೇಹಸ್ಥಾಂ ಸರ್ವದೇವನಸ್ಕೃತಾಮ್ ॥೫

ಅನಿರುದ್ಧ ಉವಾಚ

ಮಹೇಂದ್ರವಿಷ್ಣುಭಗಿನೀಂ ನಮಸ್ಯಾಮಿ ಹಿತಾಯ ವೈ ।
ಮನಸಾ ಭಾವಶುದ್ಧೇನ ಶುಚಿಃ ಸ್ತೋಷ್ಯೇ ಕೃತಾಂಜಲಿಃ ॥೬

ಗೌತಮೀಂ ಕಂಸಭಯದಾಂ ಯಶೋದಾನಂದವರ್ಧಿನೀಮ್ ।
ಮೇಧ್ಯಾಂ ಗೋಕುಲಸಂಭೂತಾಂ ನಂದಗೋಪಸ್ಯ ನಂದಿನೀಮ್ ॥೭

ಪ್ರಾಜ್ಞಾಂ ದಕ್ಷಾಂ ಶಿವಾಂ ಸೌಮ್ಯಾಂ ದನುಪುತ್ರವಿಮರ್ದಿನೀಮ್ ।
ತಾಂ ದೇವೀಂ ಸರ್ವದೇಹಸ್ಥಾಂ ಸರ್ವಭೂತನಮಸ್ಕೃತಾಮ್ ॥೮

ದರ್ಶನೀಂ ಪೂರಣೀಂ ಮಾಯಾಂ ವಹ್ನಿಸೂರ್ಯಶಶಿಪ್ರಭಾಮ್ ।
ಶಾಂತಿಂ ಧ್ರುವಾಂ ಚ ಜನನೀಂ ಮೋಹಿನೀಂ ಶೋಷಣೀಂ ತಥಾ ॥೯

ಸೇವ್ಯಾಂ ದೇವೈಃ ಸರ್ಷಿಗಣೈಃ ಸರ್ವದೇವನಮಸ್ಕೃತಾಮ್ ।
ಕಾಲೀಂ ಕಾತ್ಯಾಯನೀಂ ದೇವೀಂ ಭಯದಾಂ ಭಯನಾಶಿನೀಮ್ ॥೧೦

ಕಾಲರಾತ್ರಿಂ ಕಾಮಗಮಾಂ ತ್ರಿನೇತ್ರಾಂ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣೀಮ್ ।
ಸೌದಾಮಿನೀಂ ಮೇಘರವಾಂ ವೇತಾಲೀಂ ವಿಪುಲಾನನಾಮ್ ॥೧೧

ಯೂಥಸ್ಥಾದ್ಯಾಂ ಮಹಭಾಗಾಂ ಶಕುನೀಂ ರೇವತೀಂ ತಥಾ ।
ತಿಥೀನಾಂ ಪಂಚಮೀಂ ಷಷ್ಠೀಂ ಪೂರ್ಣಮಾಸೀಂ ಚತುರ್ದಶೀಮ್ ॥೧೨

ಸಪ್ತವಿಂಶತಿಋಕ್ಷಾಣಿ ನದ್ಯಃ ಸರ್ವಾ ದಿಶೋ ದಶ ।
ನಗರೋಪವನೋದ್ಯಾನದ್ವಾರಾಟ್ಟಾಲಕವಾಸಿನೀಮ್ ॥೧೩

ಹ್ರೀಂ ಶ್ರೀಂ ಗಂಗಾಂ ಚ ಗಂಧರ್ವಾಂ ಯೋಗಿನೀಂ ಯೋಗದಾಂ ಸತಾಂ ।
ಕೀರ್ತಿಮಾಶಾಂ ದಿಶಂ ಸ್ಪರ್ಶಾಂ ನಮಸ್ಯಾಮಿ ಸರಸ್ವತೀಮ್ ॥೧೪

ವೇದಾನಾಂ ಮಾತರಂ ಚೈವ ಸಾವಿತ್ರೀಂ ಭಕ್ತವತ್ಸಲಾಮ್ ।
ತಪಸ್ವಿನೀಂ ಶಾಂತಿಕರೀಮೇಕಾನಂಶಾಂ ಸನಾತನಾಮ್ ॥೧೫

ಕೌಟೇರ್ಯಾಂ ಮದಿರಾಂ ಚಂಡಾವಿಲಾಂ ಮಲಯವಾಸಿನೀಮ್ ।
ಭೂತಧಾತ್ರೀಂ ಭಯಂಕರೀಂ ಕೂಷ್ಮಾಂಡೀಂ ಕಂಸಮಪ್ರಿಯಾಮ್ ॥೧೬

ವಾರುಣೀಂ ಮದಿರಾವಾಸಾಂ ವಿಂಧ್ಯಕೈಲಾಸವಾಸಿನೀಮ್ ।
ವರಾಂಗನಾಂ ಸಿಂಹರಥೀಂ ಬಹುರೂಪಾಂ ವೃಷಧ್ವಜಾಮ್ ॥೧೭

ದುರ್ಲಭಾಂ ದುರ್ಜಯಾಂ ದುರ್ಗಾಂ ನಿಶುಂಭಭಯದರ್ಶಿನೀಮ್ ।
ಸುರಪ್ರಿಯಾಂ ಸುರಾಂ ದೇವೀಂ ವಜ್ರಪಾಣ್ಯಮಜಾಂ ಶಿವಾಮ್ ॥೧೮

ಕಿರಾತೀಂ ಚೀರವಸನಾಂ ಚೋರಸೇನಾನಮಸ್ಕೃತಾಮ್ ।
ಆಮ್ಯಪಾಂ ಸೋಮಪಾಂ ಸೌಮ್ಯಾಂ ಸರ್ವಪರ್ವತವಾಸಿನೀಮ್ ॥೧೯

ನಿಶುಂಭಶುಂಭಮಥನೀಂ ಗಜಕುಂಭೋಪಮಸ್ತನೀಮ್ ।
ಜನನೀಂ ಸಿದ್ಧಸೇನಸ್ಯ ಸಿದ್ಧಚಾರಣಸೇವಿತಾಮ್ ॥೨೦

ಚರಾಂ ಕುಂಭಾರಪ್ರಭವಾಂ ಪಾರ್ವತೀಂ ಪರ್ವತಾತ್ಮಜಾಮ್ ।
ಪಂಚಾಶದ್ದೇವಕನ್ಯಾನಾಂ ಪತ್ನ್ಯೋ ದೇವಗಣಸ್ಯ ಚ ॥೨೧

ಕದ್ರುಪುತ್ರ ಸಹಸ್ರಸ್ಯ ಪುತ್ರಪೌತ್ರವರಸ್ತ್ರಿಯಃ ।
ಮಾತಾ ಪಿತಾ ಜಗನ್ಮಾನ್ಯಾ ದಿವಿ ದೇವಾಪ್ಸರೋಗಣೈಃ ॥೨೨

ಋಷಿಪತ್ನೀಗಣಾನಾಂ ಚ ಯಕ್ಷಗಂಧರ್ವಯೋಷಿತಾಮ್ ।
ವಿದ್ಯಾಧರಾಣಾಂ ನಾರೀಷು ಸಾಧ್ವೀಷು ಮಂಸುಂಜಾಸಂ ಚ ॥೨೩

ಏವಮೇತಾಸು ನಾರೀಷು ಸರ್ವಭೂತಾಶ್ರಯಾ ಹ್ಯಸಿ ।
ನಮಸ್ಕೃತಾಽಸಿ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯೇ ಕಿನ್ನರೋದ್ಗೀತಸೇವಿತೇ ॥೨೪

ಅಚಿಂತ್ಯಾ ಹ್ಯಪ್ರಮೇಯಾಽಸಿ ಯಶಾಽಸಿ ಸಾಸಿ ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ ।
ಏಭಿರ್ನಾಮಭಿರನ್ಯೈಶ್ಚ ಕೀರ್ತಿತಾ ಹ್ಯಸಿ ಗೌತಮಿ ॥೨೫

ತ್ವತ್ಪ್ರಸಾದಾದವಿಘ್ನೇನ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಮುಚ್ಯೇಯಂ ಬಂಧನಾತ್ ।
ಅವೇಕ್ಷಸ್ವ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷಿ ಪಾದೌ ತೇ ಶರಣಂ ವ್ರಜೇ ॥೨೬

ಸರ್ವೇಷಾಮೇವ ಬಂಧಾನಾಂ ಮೋಕ್ಷಣಂ ಕರ್ತುಮರ್ಹಸಿ ।
ಬ್ರಹ್ಮಾ ವಿಷ್ಣುಶ್ಚ ರುದ್ರಶ್ಚ ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯಾಗ್ನಿಮಾರುತಾಃ ॥೨೭

ಅಶ್ವಿನೌ ವಸವಶ್ಚೈವ ಧಾತಾ ಭೂಮಿರ್ದಿಶೋ ದಶ ।
ಮರುತಾ ಸಹ ಪರ್ಜನ್ಯೋ ಧಾತಾ ಭೂಮಿರ್ದಿಶೋ ದಶ ॥೨೮

ಗಾವೋ ನಕ್ಷತ್ರವಂಶಾಶ್ಚ ಗ್ರಹಾ ನದ್ಯೋ ಹ್ರದಾಸ್ತಥಾ ।
ಸರಿತಃ ಸಾಗರಾಶ್ಚೈವ ನಾನಾವಿದ್ಯಾಧರೋರಗಾಃ ॥೨೯

ತಥಾ ನಾಗಾಃ ಸುಪರ್ಣೋ ಗಂಧರ್ವಾಪ್ಸರಸಾಂ ಗಣಾಃ ।
ಕೃತ್ಸ್ನಂ ಜಗದಿದಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ದೇವ್ಯಾ ನಾಮಾನುಕೀರ್ತನಾತ್ ॥೩೦

ದೇವ್ಯಾಃ ಸ್ತವಮಿಮಂ ಪುಣ್ಯಂ ಯಃ ಪಠೇತ್ಸುಸಮಾಹಿತಃ ।
ಸಾ ತಸ್ಮೈ ಸಪ್ತಮೇ ಮಾಸಿ ವರಮಗ್ರ್ಯಂ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ ॥೩೧

ಅಷ್ಟಾದಶಭುಜಾ ದೇವೀ ದಿವ್ಯಾಭರಣಭೂಷಿತಾ ।
ಹಾರಶೋಭಿತಸರ್ವಾಂಗೀ ಮುಕುಟೋಜ್ಜ್ವಲಭೂಷಣಾ ॥೩೨

ಕಾತ್ಯಾಯನಿ ಸ್ತುತಿಸೇ ತ್ವಂ ವರವಂಗ್ರ್ಯಂ ಪ್ರಯಚ್ಛಸಿ ।
ಅತಃ ಸ್ತುಹಿಮಿಂ ತ್ವಾಂ ದೇವೀಂ ವರದೇ ವಾಮಲೋಚನೇ ॥೩೩

ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ ಮಹಾದೇವಿ ಸಂಪ್ರೀತಾ ಮೇ ಸದಾ ಭವ ।
ಪ್ರಯಚ್ಛ ತ್ವಂ ಮಹ್ಯಾಯಂಃ ಪುಷ್ಟಿಂ ಚೈವ ಕ್ಷಮಾಂ ಧೃತಿಮ್ ॥೩೪

ಬಂಧ[illegible] ಏವಂ ಚೈಯಂ ಸತ್ಯಮೇತದ್ಭವೇದಿತಿ ।

ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ

ಏವಂ ಸ್ತು[illegible] ದೇವೀ ದುರ್ಗಾ ದುರ್ಗಪರಾಕ್ರಮಾ ॥೩೫

ಸಾಂನಿಧ್ಯಂ [illegible] ಮಾಸ ಅನಿರುದ್ಧಸ್ಯ ಬಂಧನೇ ।
ಅನಿರುದ್ಧ ಹಿ [illegible] ದೇವೀ ಶರಣವತ್ಸಲಾ ॥೩೬

ಬದ್ಧಂ ಬಾ[illegible] ಪುರೇ ರಮಂನಿರುದ್ಧಂ ವ್ಯಮೋಕ್ಷಯಂತ್ ।
ಸಾಂತ್ವಯಾ[illegible] ವೀರಮನಿರುದ್ಧಮಮರ್ಷಣಮ್ ॥೩೭

[illegible] ಽನಿರುದ್ಧಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ।
[illegible] ನಿರುದ್ಧಸ್ಯ ಬಂಧನೇ ॥೩೮

[illegible] ಪಾಹೃತಚೇತಸಃ ।
[illegible] ಪಂಜರಂ ವಜ್ರಸನ್ನಿಭಮ್ ॥೩೯

[illegible] ಸಾಽನಿರುದ್ಧಮಭಾಷತ ।
[illegible] ದೇವೀ ಪ್ರಸಾದಾಭಿಮುಖೀ ತದಾ ॥೪೦

ಶ್ರೀದೇವ್ಯುವಾಚ

[illegible] ಚಿಂತಾನಿರುದ್ಧ
[illegible] ಶಂ ಸಹಸ್ವ ಕಾಲಮ್ ।
[illegible] ಬಾಹುಂ
[illegible] ಷ್ಯತಿ ದೈತ್ಯಸೂದನಃ ॥೪೧

ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ

[illegible] ಬಾಣಪುತ್ರ್ಯಾ

ನೇತಂ ಖಗೇಂದ್ರೇಣ ಹರಿಃ ಪ್ರವೃತ್ತಃ ।
ಮಹಾಸಂರೇ ಬಾಣ ಉದೀರ್ಣಚಕ್ರೀ
ನ್ಯಕ್ಕಾರಮಾಸನ್ನತರಂ ನಿಶಮ್ಯ ॥
ತತೋಽನಿರುಂದ್ಧಃ ಪುನರೇವ ದೇವೀಂ ।
ತಂಷ್ಟಾವ ಹೃಷ್ಟಃ ಶಶಿಕಾಂತವಕ್ತ್ರಃ ॥

ಅನಿರುದ್ಧ ಉವಾಚ

ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ ದೇವಿ ವರಪ್ರದೇ ಶಿವೇ
ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ ದೇವಿ ಸಂರಾರಿನಾಶಿನಿ
ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ ಕಾಮಚರೇ ಸದಾಶಿವೇ
ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ ಸರ್ವಹಿತೈಷಿಣಿ ಪ್ರಿಯೇ ।
ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ ಭೀತಿಕರಿ ದ್ವಿಷಾಂ ಸದಾ
ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ ಬಂಧನಮೋಕ್ಷಕಾರಿಣಿ
ಬ್ರಹ್ಮಾಣೀಂದ್ರಾಣಿ, ರುದ್ರಾಣಿ ಭೂತಭವ್ಯಭವೇ ಶಿವೇ ।
ತ್ರಾಹಿ ಮಾಂ ಸರ್ವಭೀತಿಭ್ಯೋ ನಾರಾಯಣಿ ನಮೋಽಸ್ತು
ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ ಜಗನ್ನಾಥೇ ಪ್ರಿಯೇ ದಾಂತೇ ಮಹಾವ್ರತೇ
ಭಕ್ತಪ್ರಿಯೇ ಜಗನ್ಮಾತಃ ಶೈಲಪುತ್ರಿ ವಸುಂಧರೇ
ತ್ರಾಹಿ ಮಾಂ ತ್ವಾಂ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷಿ ನಾರಾಯಣಿ ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ
ತ್ರಾಯಸ್ವ ಸರ್ವದುಃಖೇಭ್ಯೋ ದಾನವಾನಾಂ ಭಯಂಕರಿ
ರುದ್ರಪ್ರಿಯೇ ಮಹಾಭಾಗೇ ಭಕ್ತಾನಾಮಘನಾಶಿನಿ ।
ನಮಾಮಿ ಶಿರಸಾ ದೇವೀಂ ಬಂಧನಸ್ಥೋ ವಿಮೋಕ್ಷಿತಃ

ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ

ಆರ್ಯಾಸ್ತವಮಿದಂ ಪುಣ್ಯಂ ಯಃ ಪಠೇತ್ಸುಸಮಾಹಿತಃ ।
ಸರ್ವಪಾಪ ವಿನಿರ್ಮುಕ್ತೋ ವಿಷ್ಣುಲೋಕಂ ಸ ಗಚ್ಛತಿ ।
ಬಂಧನಸ್ಥೋ ವಿಮುಚ್ಯೇತ ಸತ್ಯಂ ವ್ಯಾಸವಚೋ ಯಥಾ



